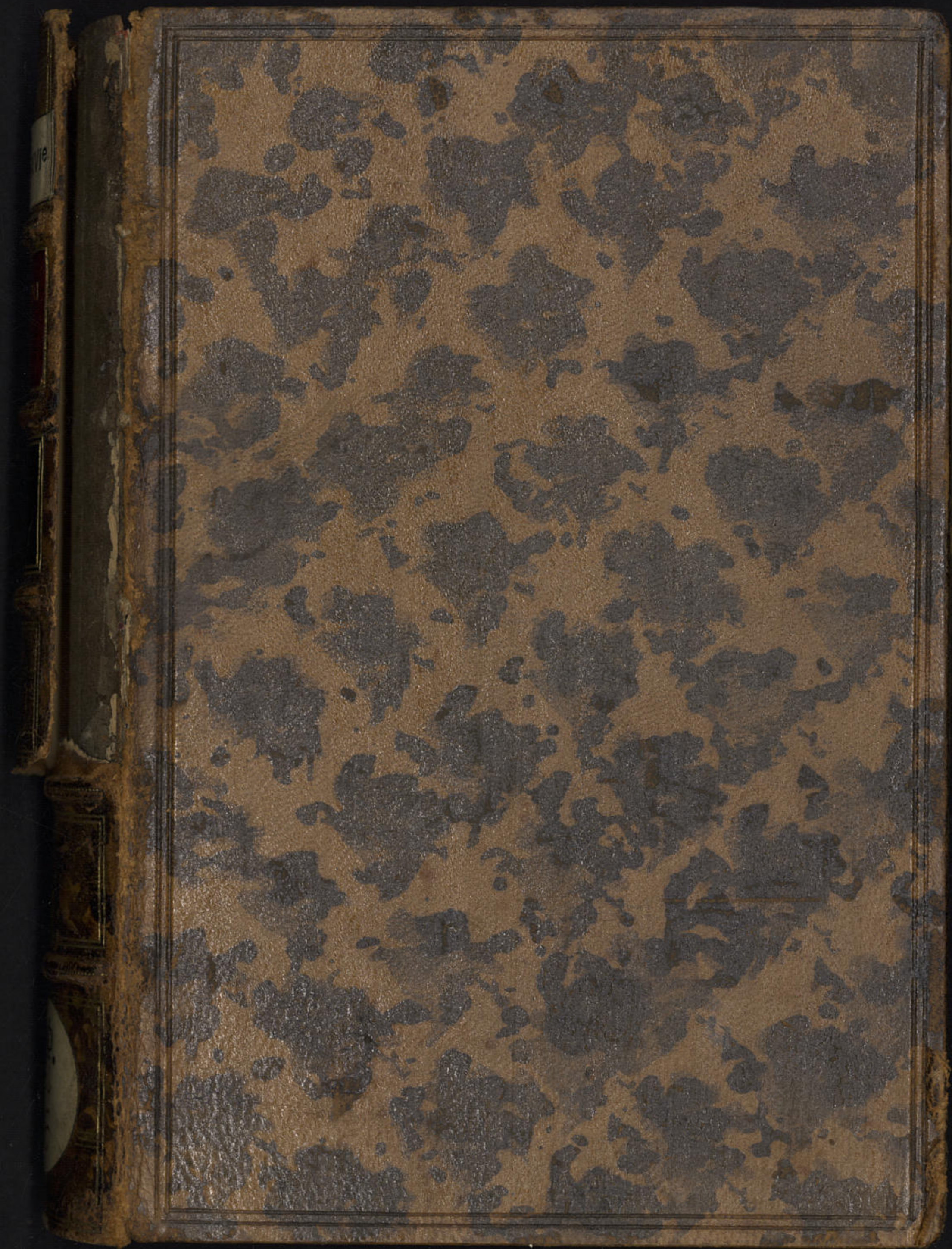
PETRI HYSPANI

TRACTATUS

1489

la feuille B. manque

De la bibliothèque de M. Ch. Thurot.
Acquis par l'École Normale en 1882.

Dicta versoris super septē tractatus magistri petri hyspani cum textu.

Ex libris

[Nota] videtur quod complexum est triplex scilicet vel tantum significati
tantum et vocis tantum | vocis tantum ubi est multitudo termi[norum]
[...] idem significato representancium ut animal racionale dicitur comple[xum]
[...] vocis tantum quia in significat unum significatum vel homo significati tantum
ubi est plurium significatorum accepta quamvis significata una vox re[presentat]
[illegible] est uno termino ut [illa] significationis tantum [illegible]
ista pro hoc est dictum complexum significati tantum Vocis Signi[ficati]
significati simul dicitur illud quod constituitur ex pluralitate vo[cum]
[...]ionum significatorum simul ut hoc est vox animal et significat
simul et duorum suorum representancium vocatur complexum vocis
[...] est vox et significati simul an[...]
Quid est prudencia alia non est vox et significati simul an[...]
[...] mala cum quo recta cognicio bonorum et malorum [illegible]
testacio alterius
Quid est intelligencia est virtus per quam animus ad audiendum
Quid est iusticia duplex scilicet naturalis et positiva
[Quid] de est iusticia naturalis est vis inserta quae natu[ra]
[...] de est iusticia [...]
[...] nos exstitit
Quid est iusticia positiva est quae [illegible] quod [illegible]
est arbitrium
Quid est pietas est virtus per quam homo [illegible]
[...]abiliter se benignum ostendit
Quid est religio est virtus per quam homo reddit quod [illegible]
Quid de observancia est observancie dignitatis [illegible]

[illegible] est ordinabile in genere
Omne ens in complexum extra animam [illegible] [illegible]
[illegible] ens ordinabile in complexum ordinabile in genere [illegible]
[illegible] subsistit vel [illegible] ens in complexum
[illegible] ens ordinabile in complexum ordinabile in genere [illegible] ordinabile [illegible]

De [illegible]
[...] est [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Tractatus primus

Iste est tractatus summula

rum magistri petri hyspani. In quo ipe compendiose determinat de his que in libris logice arestotelis Boetij et Porphirij. plixe tractant. Et dicit iste liber summula per similitudinē ad summam ppie dictam. Est em summa ppie dicta magnus numerus resultans ex aggregatōne plurium quorum numerorum. Et transumptiue p similitudinem ad talem summam aliquis liber in quo est aggregatio pluriū tractatuum paruorum vel capitulorum dicitur summula. z summula est diminutiuum a summa sic accepta transumptiue. Et qr iste liber breuis est z compendiosus. Ideo vocat summula z dicitur Petri hyspani ad denotādam causam efficientem huius tractatus. Ipe em hunc tractatum extraxit ex libris Arestotelis z aliorum logicorum. Et p hoc patz titulus huius libri. Est em titulus denominatio libri fm oēs causas vel aliquas suarum causarum. ¶ Sciendum est pmo. qz huius libri sicut z aliorum librorum quatuor sunt cause. scz causa efficiēs. materialis formalis z finalis. Causa aūt efficiēs dicta est. Sz causa materialis ei⁹ siue subiectū est argumentatio. sicut z totius logice. Cuius ratio est. qr ɔditōes subiecti attributōis sibi ɔueniunt respectu hui⁹ sciētie. Unde tres sunt ɔditōes subiecti attributionis. Una est qz illud sit pncipalit ɔsideratum in scientia cui⁹ est subiectum. Et ideo passiones pncipia z ptes subiectiue et integrales q̄ ratōne subiecti ɔsiderant. z nō pncipaliter nō habent ratōem subiecti. Scda est. qz omnia ɔsiderata in scientia cuius est subiectū habeant reductōnem ad tale subiectū z sub eo ɔtineant quantū ad ratōem ɔsiderādi. Un̄ aliqua reducunt ad subiectū vt pncipia ei⁹ aliqua vt passiones Et aliqua vt partes subiectiue vl' integrales. Tertia ɔditio est qz tale subiectum sit adequatum sciētie cui⁹ est subiectum. Ita qz sub tali ratōne formali in nulla alia scientia ɔsideretur. sed qz sit ppium illi' scientie sub tali ratōne formali ¶ Sciendum scdo. qz subiectum accipitur octo modis. Primo dicitur obiectum alicui⁹ potētie. vt color dicit subiectum visus. i. obiectuz. Scdo accipit p famulo alicuius dñi. vt seruus dicit subiectus suo dño Tertio accipitur p corpore posito sub alio. vt fundamentū est subiectum parietis. Quarto p subiecto accidētis. Quinto p subiecto ppositōnis vt homo ē animal. Sexto capit p subiecto ppie passionis. vt homo est subiectum risibilis. Septimo pro subijcibili vel inferiori alicuius superioris. vt homo respectu animalis. Octauo p subiecto attributōnis de quo modo est hic principaliter ad ppositum qui modi in his versibus ɔtinentur. Obiectuz verna positum sub cui quid inheret Quod prius est copula proprij logica liter infra. Quo sit' ars heret sunt bis subiecta q̄terna. ¶ Diffinit ergo sic subiectū attributōnis. Est quid cōmunissimū pncipaliter ɔsideratum in scientia ad quod oīa ɔsiderata habent reductōem vel reducunt fm eorū formalē ratōem ɔsiderādi nō excedēs metas illi⁹ scīe. ita qz sub tali ratōe formali in nulla alia scīa ɔsideret. Vl' breui⁹. Est quid pncipalr ɔsideratum in aliqua scīa sub cuius ratōne formali considerandi nō excedens metas illius scientie z sub tali ratōe formali in nulla alia scientia ɔsideratur

¶ Sciendum tertio q duplex est causa finalis huius libri. scz extrinseca z intrinseca. Unde finis intrinsecus est pfecta cognitio argumetatois quantum ad sua principia ptes z passiones sicut in qualibz scientia speculatiua finis ꝓpinquus est pfecta cognitio sui subiecti. Sed finis eius extrinsecus est cognitio omniū aliarum scientiarū que per argumentatōnem acquirūtur. Et ideo cum omnis sciētia vera sit bonum z pfectio ipsius anime excedens in pfectōne omnia bona corporis. sequit q logica p quam omnes scientie acquirunt est necessaria z vtilis. Unde bonitas rei z vtilitas attēduntur ex parte finis. ¶ Sciendum quarto. q causa formalis est duplex scz forma tractandi z forma tractat⁹ Forma tractandi est modus procedendi q est diffinitiuus. diuisiuus. pbatiuus z exemplorum positiuus Sz forma tractatus est diuisio eius p tractatus z tractatuum p capitula z capitulorum per partes. Unde in hoc libro sunt septem tractatus Primus est de enunciatōne correspondens libris perihermenias arestotelis. Secūdus est de vniuersalibus correspondens libro predicabiliū porphirij Tertius est de predicamentis correspondens libro predicamētorum arestotel. Quartus est de syllogismo simpliciter dicto correspondens libris priorū arestotelis. Quint⁹ est de locis dyaleticis correspondens libris thopicorum arestotelis. Sextus est de fallatijs correspondens libris elencorum arestotelis Septimus est de paruis logicalibus ꝯsiderans de aliquibus proprietatibus terminorum scz de suppositōnibꝫ relatiuis de ampliationibus de restrictōnibus de appellatōnibus de distributiuis de syncathegreumatibus. qui tractatus nō correspondent aliquibus libris specialibus logice. sed est extractus ex diuersis libris. Et licet via doctrine sequtur tractatum fallatiarum tamen ordine nature debet sequi immediate tractatum predicamentōrum. quia ibi determinat de passionibus terminorum incōplexorum. Et per hoc patēt titulus cause z diuisio hui⁹ libri ¶ Contra predicta arguitur primo sic. Iste liber est tantū vna summula. ergo male nominatur summule in plurali numero Secundo sic Anima est subiectum huius scientie. quia est subiectum cuiuslibet scientie. ergo male dicit q argumentatio sit subiectum huius scientie Tertio sic. Scientia est habitus ꝯclusionis. sed argumentatio nō est cōclusio. ergo de ipa nō est scientia nec est subiectum huius scientie. Quarto sic. Prius nunq̄ reducitur ad posterius. sed principia subiecti pcedunt ipsum. ergo nunq̄ habent reduci ad ipsum subiectum sicut est dictum. Quinto sic. Finis logice est pfectio anime cum sit finis cuiuslibet scientie. ergo perfecta cognitio argumentatōnis non est hic finis cum illa cognitio sit effect⁹ anime consequens suum esse complexum.

☞ Ad primum dicitur q si consideretur iste liber vt est vn⁹ totalis tractatus tunc bene dicitur summula in singulari numero. sed si cōsideretur vt continet plures tractatus ptiales bene dicitur summule in plurali numero. Ad scōm q licet anima sit subiectum inhesionis huius scientie z capiendo subiectum pro subiecto accidentis. Non tamen est subiectuz attributōnis eius de quo hic est ad ꝓpositum. Ad tertium q de conclusione tantum est scientia directe tanq̄ de ꝓprio obiecto eius. sed tamen in

directe est scientia de subiecto 𝔠clusionis ⁊ de p̄dicato ei⁹ ⁊ de principiis et de p̄tibus ipsius subiecti. Modo lȝ argumētatio nō sit 𝔠clusio tamē vt designat̄ p̄ modum incōplexi potest esse subiectum 𝔠clusionis. Ad q̄rtum dicitur q̄ lȝ principia subiecti s̄m suum esse nō habeāt reduci ad subiectum tamē possunt reduci ad ip̄m quantū ad ratōem 𝔠siderādi. Ad quintum dicit̄ negando 𝔠sequentiam. ⁊ causa est q̄ p̄fecta cognitio argumentatōis est ip̄amet p̄fectio anime ⁊ licet ipsa sit effectus anime. nihilominus tamen potest esse p̄fectio accidentalis eius. ⁊ potest p̄ficere ipsam in ordine ad suum vltimum finem q̄ est summa felicitas.

Dyaletica est ars artium scientia scietiarum ad omnium methodorum principia viam habens. Sola enim dyaletica probabiliter disputat de principijs omniū aliarum scientiarum.

Postq̄ est visum de q̄ttuor causis ⁊ titulo hui⁹ libri. Hic 𝔠sequēter accedendū est ad materiā ei⁹. In p̄ncipio tñ autor p̄mittit p̄hemiū suuȝ. Et q̄ in p̄hemio q̄libet autor debet reddere auditorē beniuolū docileȝ ⁊ attentū. Ideo ratōe hui⁹ autor hic ostēdit excellentiā vtilitatē ⁊ ordineȝ hui⁹ scie. Primo diffiniendo dyaleticā dicendo q̄ Dyaletica est ars artium scia scientiaꝝ ad oīm methodoꝝ p̄ncipia viam habēs. In qua diffinitōe ostēdit̄ excellētia ei⁹ cū d̄r ars artium scia scietiarum. Et tāgit̄ vtilitas eius cū d̄r methodoꝝ p̄ncipia viā habēs p̄ cui⁹ intellectu. ¶ Sciendū p̄mo q̄ ars capit̄ dupl̄r. Vno mō special̄r. vt ab arestotele diffinit̄. q̄ est recta rō reꝝ a nobis factibiliū. Et sic ē vn⁹ habit⁹ intellectualis ab alijs distinct⁹. Et hoc mō diuidit̄ in septē artes mechanicas q̄ in versib⁹ 𝔠tinent̄. Lana nemus miles nauigatio rus medicina. His ars fabrilis iungat̄ mechanice sunt. Et dicunt̄ ille artes mechanice q̄ faciūt intellectum mechari. i. cōmisceri cū reb⁹ exteriorib⁹ ⁊ alienari a sua p̄pria opatōe q̄ est speculatio. Alio mō capit̄ ars general̄r vt diffinit̄ a Tullio. q̄ est collectio pluriū p̄ceptoꝝ in vnū finē tendentiū. ⁊ hoc mō est ad quoddā superius ad sciam ⁊ artē p̄prie dictā. Et hoc mō ponit̄ in diffinitōe dyaletice. Ratōe cui⁹ p⁹us ponit̄ ars q̄ scia. Et nō capit̄ hic special̄r vt opponitur scie q̄ sic opposita ponerent̄ in eadē diffinitōe. ¶ Sciendū scd̄o q̄ ars general̄r capta sub se 𝔠p̄hēdit plures habit⁹ intellectuales ab inuicē distinctos. Vn̄ q̄nq̄ sunt habit⁹ itellectuales. s. sapiētia intellect⁹. scia prudētia ⁊ ars. Quoꝝ sic habet̄ sufficiētia. q̄ oīs habit⁹ itellectual̄ vl̄ ē speculatiu⁹ vl̄ practic⁹. Si speculatiu⁹ h̄ ē tripl̄r vl̄ d̄r cognitōeȝ p̄ncipioꝝ ⁊ 𝔠clusionū sil̄ ⁊ sic ē sapia vl̄ p̄ncipioꝝ tm̄. ⁊ sic ē intellect⁹. vl̄ d̄r cognitōeȝ 𝔠clusionū tm̄ et sic ē scia. Si sit practic⁹ h̄ ē dupl̄r. vl̄ ē circa agibilia. ⁊ sic ē prudentia. que est recta rō rerum a nobis agibilium. vel est circa factibilia. et sic est ars. que est recta rō rerum a nobis factibilium. Et omnes isti habitus aliquo modo 𝔠tinent̄ sub arte general̄r dicta. q̄ in quolibet est collectio plurium p̄ceptorum vel regularium ad vnū finē tendentiū. Et q̄

ptz q sub arte communiter accepta ptinent septez artes liberales. qr ille ptinent sub scia que sunt grammatica logica rethorica musica arismetrica geometria astronomia que cum suis actibus in his versibus continentur. Gra loqtur. dya vera docet. re verba colorat Mu canit. ar numerat. geo ponderat. ast docet astra Et haz tres pme dicunt triuiales quasi tribus vijs in vnu finem tendetes. scz in cognitonem sermonis qr gramatica psiderat de sermone congruo vl incogruo. Logica vero de sermone vero vl falso. Et rethorica de sermone ornato vl inornato Sz alie dicuntur quadruuiales. quasi quattuor vijs in vnum finem tendentes. scz in cognitonem quatitatz. qr arismetrica est de quatitate discreta no ptracta. s. de numero. Musica aut est de quatitate discreta ptracta ad sonum. Et geometria est de quatitate ptinua no ptracta. Et astronomia de quatitate ptinua ptracta ad motum. Et dicunt iste artes liberales qr libere offerunt se nostro intellectui sine nimia difficultate. vl qr dirigut nos in operatoem liberam. Et propter hoc physica z metaphysica qr no libere offerunt se nostro intellectui no dicunt liberales. Metaphysica em est de nimis eleuatis supra nostru intellectu. Et physica de nimis impressis materie sensibili. Sufficientia septem artium liberalium sic habet. qr ois ars aut tractat de sermone aut de quatitate. Si de sermone hoc est triplr. aut est de sermone congruo vl incogruo. z sic est gramatica. aut est de sermone vero vel falso. z sic est logica. Uel de sermone ornato vl inornato z sic est rethorica Si de quatitate hoc est duplr. aut est de quatitate ptinua vl discreta. Si de quatitate ptinua hoc est duplr. aut est de quantitate ptinua no ptracta. aut ptracta ad motum. si de no ptracta. sic est geometria si ptracta ad motum sic est astronomia. Si de quatitate discreta hoc est duplr. aut de quatitate incotracta. aut de quatitate ptracta ad sonum. si pmum sic est arismetrica. si scdm sic est musica. ¶ Sciendum tertio q methodus accipitur duplr. vno modo proprie, put est breuis via z recta nos cito ducens ad optatum terminum. Alio modo transumptiue z similitudinarie. z sic est scientia copendiose tradita cito ducens in cognitoem subiecti. z hoc modo capitur in diffinitone ista. Sed cuz dicitur q logica habet viam ad principia omnium methodorum. sensus est omnium scientiarum. Et valet per hoc ad omnium methodorum pncipia. quia considerat de argumetatone per quam inquirimus de pncipijs omnium scientiarum. z nulla alia scientia ab illa docet modum arguedi probabilr. Ideo sola dyaletica probabilr disputat de principijs aliarum scientiaz ¶ Sciendum quarto. q dyaletica accipit vno modo generalr pro tota logica. Alio modo solum pro ista parte logice que traditur in libris thopicoruz. hic autem diffinitur pro tota logica tamen sub nomine illius partis. qr ratione illius toti couenit probabiliter disputare. Et per hoc patz expositio diffinitonis dyaletice. ¶ Contra predicta arguitur pmo sic. ars est de factibilibus a nobis cum ars sit recta ratio rerum a nobis factibiliu Sed logica no est de factibilibus a nobis. ergo logica non est ars. Scdo sic. Modus sciendi no est scientia. sed logica est modus sciendi. ergo no est scientia. Tertio sic. ille genitiuus scientiarum importat excellentiam lo

gice vltra alias scientias cum omnis genitiuus pluralis numeri reflexus supra noiatiuum singularem importat excellentiam. sed logica nō est excellentior alijs scientijs cum multe sunt digniores. vtputa scia de anima metaphysica ꝛc. ergo male dicitur ꝙ logica sit scia scientiarum. Quarto sic. logica est quedam methodus. ergo si doceat viam ad pncipia omniuȝ methodorum tunc etiam docebit viam ad sua pncipia quod est inconueniens. ergo male dicitur ꝙ logica habet viam ad pncipia omnium methodorum. Quinto sic pncipia scientie sunt per se nota. ergo logica nō habet viam ad cognitōnem ipsorum pncipiorum.

☞ Ad pmum dr ꝙ lȝ ars specialr capta sit de tm̄ factibilibꝫ a nobis. tm̄ ars generalr accepta nō est de tm̄ factibilibꝫ a nobis ꝛ sic capit hic. Ad scdm dr ꝙ logica accipit dupl'r. vno modo pro pfecta cognitōe argumētationis que dr logica docens. ꝛ sic est scia ꝛ nō modus sciendi Alio modo p vsu argumentatōnis quo nos vtimur argumentatōe ipa in alijs sciētijs q̄ quidem vsus dr logica vtens. ꝛ sic logica est modus sciendi ꝛ nō sciētia Ad tertiū dr lȝ logica nō est excellētior oibus alijs scientijs in dignitate ꝛ pfectōne. est tamen excellētior ceteris in vsu subiecti ꝛ in applicatione eius ad acquirendum alias scientias Ad quartum dr ꝙ ratōne argumentatōnis p quam possumus inquirere de pncipijs logice. logica valet ad cognoscendum sua principia sm ꝙ argumētatio est instrumentū sciendi. Unde argumētatio in pticulari ꝯsiderata est instrumentū acquirēdi seipam ꝯsideratā sm ratōem suam vlem vel pncipia eius. Ad quintū dicitur ꝙ licȝ pncipia sint per se nota sm se tamen sunt ignota quo ad nos Et argumētatio ex pte nostri valet ad cognitōem ipsorum pncipiorum

Et ideo in acquisitōne scientiarū dyaletica debet eē prior. Dicitur aūt dyaletica a dya qđ ē duo et logos sermo et lexis ratio quasi duorū sermo vel ratio scȝ opponentis et respondētis in disputatōne. Sed qr disputatio nō potest haberi nisi mediante sermone nec sermo nisi mediante voce nec vox nisi mediante sono. Omnis eñ vox est sonus. ideo a sono tanꝗ̄ a priori inchoandum est.

Postꝗ̄ autor posuit diffinitōem dyaletice. In qua diffinitōne ostenditur vtilitas ꝛ excellentia huius scientie. Hic consequenter ostendit de quo ꝛ quo ordine sit in hac scientia pcedendum. Ratōe cuius infert vnuȝ correlariū dicens ꝙ dyaletica in acq̄sitōne scientiaꝝ debet esse pōr. Cuiꝰ ratio est qr pncipia omnium scientiarum ꝛ ꝯclusiones acquirunt per argumentatōnem. sed logica considerat de argumentatōne ꝛ docet modum arguendi. ergo debet pus acquiri ꝙ̄ alie scie. Ideo in acq̄sitōe scientiarū debet esse pōr. ¶ Sciendum pmo ꝙ vna scia potest dici pōr alia dupl'r. Uno mō ordine nature ꝛ pfectōis ꝛ hoc mō scientie reales pcedunt logi

tam. Et ratio est qz ordine nature scientie ordinanf sicut z sua subiecta. Sz ens reale est prius ente ratonis. ergo sciētie reales. vt physica z metaphysica que sunt de ente reali pcedunt logicam que est de ente ratōis. Alio mō vna scientia dicitur pōr alia ordine discipline z quo ad nos. Et hoc modo intelligif q logica sit pōr oībus alijs scientijs. Ideo notāter dicit q nō sit prior simpliciter. sed in acquisitōne omnium aliarum scientiarum. ¶ Sciendum scdō q autor ponit interpretatōem huius nomīs dyaletica quod potest dupl'r deriuari. Uno modo dr a dia scriptum per i nostruz quod ē de. z logos sermo z ycos quod est sciētia. quasi scientia de sermone. Alio modo dicitur a dya scriptum per y grecum quod est duo. z logos sermo vel ratio z ycos scientia. quasi scientia duorum. scz opponētis z respondētis in disputatōne. Et licet idem possit arguere z respondere z facere disputatōnem. tamē hoc nō est nisi inquātum tenet vices z officia duorum. Ex quo patet. q hic nō capitur dicitur vt tantum valet sicut profertf vel pdicatur. sed vt tantum valet sicut deriuatur. ¶ Sciēdū tertio q in isto libro inchoandum est a sono tanq̄ a pōri z cōmunior. Cuius ratio est qz logica considerat de argumentatōne tanq̄ de proprio z adequato subiecto eius vt dictum est prius z de disputatōne que fit mediante argumentatōne. sed argumentatio nō potest fieri nisi mediante sermone nec sermo nisi mediante voce. nec vox nisi mediante sono. z quia sonus est communior omnibus istis. ergo a sono tanq̄ a priori inchoandum est. ¶ Sciendum quarto. q disputatio potest fieri multis modis. Primo modo mentaliter quando scz aliquis per seipsum disputat. z talis disputatio potest fieri sine vocibus z sermone. Alia est disputatio vocalis. que repetitur inter opponentem z respondentem. que quidem proprie est disputatio. Et illa non potest fieri. nisi mediante sermone. z voce. Et de illa solum hic intelligitur cum dicitur q disputatio non fit nisi mediante sermone z voce. Et sic habetur ordo istius scientie ad alias scientias z interpretatio dyaletice. z de quo sit hic determinandum. z a quo incipiendum sit. ¶ Contra predicta arguitur primo sic. Grammatica debet prius acquiri q̄ logica. cum logica presupponat significata terminorum z modum congrue loquendi que habētur per grammaticam. ergo grammatica est priōr logica in acquisitōne. Secundo sic. plures medici acquisierunt scientiam medicine ante inuentōnem logice. vt ipocras z multi alij qui nō habuerunt logicam. ergo nō est prior in acquisitōne omnium aliarum scientiaꝝ. Tertio sic. omnis sonus z vox ab ore animalis eque cito pferunf. ergo sonus nō precedit vocem nec vox fit mediante sono. Quarto sic. Idez nō debet considerari in diuersis scientijs. sed sonus consideratur in physica. ergo nō debet considerari in logica. Quinto sic. Qualitas est communior q̄ sonus cum sit gen⁹ ipsi⁹. ergo incipiendū'ē a qualitate q̄ a sono ☞ Ad pmum dicif q duplex est grammatica. scz grammatica positiua z regularis siue pbatiua. Unde positiua dat cognitōem terminorum solū. z talis grāmatica bene pcedit logicam z talis nō est scia. sed ē quedā cognitio impfecta. Sed grāmatica regularis ē cognitio pter q̄d scz p causas z pncipia. Et talis ē scia. z nō potest pfecte acqri nisi p argumētatōez

Ad secundū dr̄ ꝙ tales medici acquisiuerunt medicinā imperfecte per quādā argumentationē naturaliter factam et per cognitionem nostri intellectus qui est naturaliter discursiuus non tamen acquisiuerūt eam perfecte ⁊ per argumentatōnem artificiose factam q̄ꝛ non habuerūt artez arguendi ⁊ inde fuit ꝙ sepe ceciderunt in errores. Ad tertium dicitur. licet sonus nō precedat vocem ſm tempus tamen bene precedit ſm naturam. ⁊ in ratione ṗncipij formalis. ⁊ ideo vox fit mediante sono in genere cause formalis ⁊ nō efficientis Ad quartum dicit̄ ꝙ idem sub diuersis rationibꝫ potest in diuersis scientijs considerari. licet non sub eadem ratione Modo sonus in phisica consideratur. vt est passio rei naturalis ⁊ in ista scientia consideratur vt est signū conceptus mētis. Ideo sub diuersis rationibus hic ⁊ ibi considerat̄ Ad quintum dicitur ꝙ qualitas est communior sono ſm predicatōem non tn̄ vt est signū conceptus mentis. quia non est signū nisi vt est in sono. ⁊ sub illa rōne sonus hic ꝯsideratur

Sonus est quicquid proprie ab auditu percipitur. Dico autem proprie licet homo vel campana audiatur hoc non est nisi per sonum eius Sonorum alius vox alius non vox Sonus vox idem est ꝙ ipsa vox

Postq̄ꝫ autor posuit prohemiū suum. hic consequenter aggredit̄ suum tractatum. ⁊ quia in isto tractatu cuius subiectum est enūciatio. Primo determinat de noīe ⁊ verbo eo ꝙ sunt ꝑtes enūciationis ⁊ in eorū diffinitionibus ponit̄ vox cuius sonus est genus. Ideo autor prius determinat de sono ipsum sic diffiniens. Sonus est quicquid proprie ⁊ per se ab auditu ꝑcipit̄ ¶ Sciendum primo. ꝙ sensibile in communi dicitur qd̄ aptum natum est sentiri Et diuiditur in sensibile per se ⁊ in sensibile per accidēs Sēsibile per se est quod per se immutat sensum non rōne alterius sibi accidētis sicut color per se nō ratione sui subiecti imutat visum ⁊ sapor gustum. Sed sensibile per accidens est quod non ratione sui sed ratione accidentis eius immutat sensum sicut campana immutat auditum non ratione sui sed ratione soni qui est sibi accidens ¶ Sciendum secundo. ꝙ sensibile per se iterum diuiditur in sensibile cōmune et ꝓprium. Sensibile commune est quod a pluribꝫ sensibus percipitur. vt sunt ista quinqꝫ sensibilia. magnitudo. numerus. figura. motus et quies. que dicuntur cōmunia nō quia ab omnibꝫ ꝑcipiantur sensibꝫ sed quia quodlibet eorum a pluribus sensibus percipitur. Sed sensibile proprium est quod ab vnico sensu particulari percipitur sicut color est proprium sensibile visus et sonus obiectū auditus. et odor obiectum olfactus. et sapor obiectuꝫ gustus ⁊ qualitates tangibiles scꝫ calidum frigidum. humidum ⁊ siccum sunt propria obiecta tactus ¶ Sciendū tertio ꝙ sensibile in cōmuni vt patet ex predictis est genus soni. Et illud datur intelligi in sua diffinitione. cū dicit̄ quicq̄d percipitur. i. perceptibile vel sensibile. q̄ꝛ percipitur in illa definitione dicit ap-

titudinem ꝛ non actum. Et sic illa prima pars definitionis soni ponitur loco generis. Deinde ponitur per se ad differentiam sensibilium per accidens. quia vt dictum est. sonus est sensibile per se. Et ponitur proprie ad differentiam sensibilium cōmuniū. quia sonus est proprium sensibile auditus. Et subiūgitur ab auditu ad differentiam sensibilium propriorum aliorum sensuum. Et sic intellectus diffinitionis est ꝙ sonus est sensibile per se ꝛ proprium auditus. Et melius sic diffinitur per suum genus propinquū quod est sensibile ꝙ per suum genus remotū quod est qualitas sensibilis vt ipm diffinit Buridanus. Et posset etiam hec diffinitio probari. quia sibi cōueniūt conditiones bone diffinitionis. ideo est sufficiens. ¶ Sciendum quarto. ꝙ tres sunt conditiones bone diffinitōnis. Prima est. ꝙ diffinitio debet conuenire omni contento sub diffinito. Secūda est ꝙ conueniat soli diffinito. Et ratio earum conditionū est. quia diffinitio componitur ex genere ꝛ propria differentia. sed illa differentia cōuenit omni contento sub diffinito ꝛ soli diffinito ꝛ conuertitur cum ipo. Ideo diffinitio debet cōuenire omni ꝛ soli. Tertia conditio ꝙ diffinitio debet sufficienter explicare naturam diffiniti ꝛ facere ipm differre a quolibet alio. Ratio huius est. quia natura rei sufficienter explicatur per genus et differentiam que dicunt potētium primam ꝛ vltimum actum nature rei. diffinitio autem fit ex genere et differentia. Et ratione proprie differen[illegible] facit diffinitū differre a quolibet alio. Iste autem tres conditiones [illegible]unt diffinitioni soni. vt probatur inductiue. ideo est sufficiens. Contra predicta arguitur primo sic. Omnis propositio est falsa in qua predicatur vniuersale vniuersaliter sumptum. sed sic est in ista diffinitio[illegible] sonus est quicquid percipitur. Nam quicquid est signū distribu[illegible] includens naturā distributionis sue. ergo diffinitio est insufficiens. Secūdo sic. Audibile non est de essentia soni sed accidens eius. ergo male ponitur in diffinitiōe eius. Tertio sic. Omnis motus est sensibile commune. vt patet ex predictis sed sonus est quidam motus. cum sit motus aeris fracti. vt habetur secūdo de anima. ergo sonus est sensibile cōmune. ꝛ per ꝯsequens male ponitur in diffinitione eius proprie. Quarto sic. Nullum obiectum potentie passiue debet diffiniri per suam potentiam. cuius est obiectum cum ipm sit prius ꝛ notius sua potētia. sed sonus est obiectum auditus que est potentia passiua. ergo male dicitur in diffinitione eius ab auditu. Quinto. Silentium pcipitur proprie et per se ab auditu. quia non percipitur ab eo per aliquod accidens eius. nec etiam percipitur ab alijs sensibus ꝙ ab auditu. et per ꝯsequens diffinitio soni conuenit sibi ꝛ cum silentium sit aliud a diffinito ipsa diffinitio cōuenit alijs quod est cōtra vnam conditionem diffinitionis supra positam.

Ad primum dicitur. ꝙ quicquid est signū distributiuum sed tamē in hac definitione nō tenetur distributiue sed indiffinite. et vt patet ratione ꝛ secundum ꝙ habitum est per primam particulam in qua dicitur quicquid percipitur. id est aliquod perceptibile siue sensibile ꝛ sic apparet ꝙ ibi non predicatur vniuersale vniuersaliter sumptum. Ad secundum dicitur. ꝙ licet audibile vel audibilitas sit accidens proprium ipsius soni. ideo per se dicitur de sono. nō tñ est accidens cōe quod ꝯtingit adesse vel abesse. ideo bene pue[illegible]

nit sibi ꝑ se sicut propria passio ꝑ se ꝯuenit suo subiecto. Ad tertiū dr̄ ꝙ ꝗuis sonus ꝗ̄tum ad suū esse materiale sit motus aeris refracti q̄r sꝑ multiplicat̄ cū motu aeris tñ ꝗ̄tum ad suū esse formale .non est motus localis.sed est qualitas causata ex violenta ꝑcussione aeris vel alterius corporis Ad quartum dr̄.ꝙ obiectuꝫ potentie passiue nō definit̄ a ꝓri ⁊ q̄d diratiue per potentiam cui⁹ est obiectū tñ bñ diffinit̄ ꝑ ipam a posteriori ⁊ descriptiue ⁊ hoc qñ potentia est nobis notior suo obiecto sicut est in ꝓposito Ad q̄ntū dr̄ ꝙ licet silentium ꝑcipiat̄ priuatiue ab auditu scꝫ ꝑ carētiam soni nō tñ positiue ⁊ ꝑ se sicut son⁹ iō diffinitio soni sibi nō ꝯuenit

Sonorū alius vox alius nō vox. Sonus vox idē ē ꝙ ipsa vox Unde vox ē sonus ab ore aīalis ꝓlatus naturalib⁹ instrumētis format⁹. Naturalia āt instrumēta q̄b⁹ vox format̄ sunt hec guttur ligua palatū q̄tuor et dētes et duo labia vn⁹. Instrumēta nouē sunt guttur lingua pallatū Quatuor et dentes et duo labia simul. Sonus nō vox est q̄' generat̄ ex collisione duoꝝ corporū inaīatoꝝ. vt fragor arboꝝ strepitus pedū

Premissa diffinitōe soni.hic ꝯñr autor ponit diuisionē ei⁹ ipm diuidēs ꝑ sonū vocē ⁊ ꝑ sonū nō vocē. Cuius diuisionis rō est.q̄r oīs sonus fit ex violenta fractōe aeris vel alterius corꝑis vel ꝗ in tali fractōe aeris fit formatio soni ab ore aīalis cū naturalib⁹ instrumētꝫ vel fit ex ꝑcussione corpoꝝ sine tali formatione.Si ꝓmū sic est sonus vox si scdm sic est sonus non vox. Et posset ista diuisio ꝓbari ꝑ ꝯditiones bone diuisionis.q̄ sibi ꝯueniunt. ¶ Sciendū est ꝓmo ꝙ tres sunt ꝯditōnes bone diuisionis. Prima est ꝙ mēbra diuisionis debent esse opposita. Et debet intelligi ꝙ sint opposita vel formal'r vel ꝟtual'r.sic ꝙ aliq̄ mō includāt modos ꝯtradictorie oppositos.q̄r in his q̄ distinguunt̄ inter se sꝑ vnū includit negatiōeꝫ alteri⁹ aliq̄ mō Scd̄a est ꝙ mēbra diuisionis nō debēt excedi a diuiso ſꝫ debēt euacuare totā ꝑtātem diuisi. sic ꝙ nihil ꝯtineat̄ sub diuiso qd̄ non sit sub aliq̄ mēbroꝝ diuisionis. Tertia ē ꝙ mēbra sil'sumpta non excedāt diuisuꝫ ſꝫ cū eo ꝯuerrant̄.ſꝫ iste tres ꝯditōes in p̄dcā diuisione repiunt̄ vt declarari possit facil'r. Jō ipa est sufficiēs. Et p̄dcā diuisio est diuisio generꝫ ī suas spēs.q̄r diuisuꝫ eq̄liter ⁊ vna rōne dr̄ de mēbris diuidētib⁹ Et lꝫ son⁹ vox sit ꝓor ⁊ ꝑfectior ꝗ̄ son⁹ nō vox ex ꝑte ꝓꝑe spēi tñ non respcū soni in cōi sehꝫ eq̄l'r ¶ Sciendū scd̄o.ꝙ vox dr̄ sonus ab ore aīalis ꝓlat⁹ naturalib⁹ instrumētis formatus.⁊ ibi ponit̄ sonus loco generꝫ. Et ponit̄ ab ore aīalis ꝓlat⁹ ad drāꝫ soni facti ex ꝑcussione alioꝝ corꝑoꝝ. Et ponit̄ naturalib⁹ īstrumētis format⁹ ad drām tussis ⁊ sternutatōis ⁊ alioꝝ multoꝝ sonoꝝ q̄ fiūt ab ore aīalis. Et tñ nō formant̄ naturalib⁹ instrumētꝫ Jō nō stꝫ voces vñ in formatōe vocis nouē īstrumēta req̄runt̄.s.guttur.lingua.palatum.⁊ quatuor dētes et duo labia et licet plura requirant̄ in causatione vocis tñ ista sufficiēter ad determinatā formatōem vocis tanꝗ̄ instrumēta ꝓpinqua

¶ Sciendum tertio. ꝙ quatuor concurrunt ad generationem vocis. Primo respiracio aeris attracti ad pulmones. Secūdo aeris attracti ad pulmonem ingrossatio. Tertio aeris ingrossati circa pulmones reuerberatio ad vocalem arteream in qua expulsione causatur sonus. Quarto soni in aere repcussio ⁊ determinata distinctio. formatio ⁊ cōpletio ex diuersa percussione lingue ad palatum ⁊ ad dentes et propter defectum huiusmodi soni facti ab ore animalis sine tali formatione a naturalibus instrumentis non sunt voces ⁊ hec generatio vocis explicatur in diffinitione vocis que sic ponitur in secundo de anima que talis est. Vox est repercussio aeris respirati ab ipsa anima ad vocalem arteream cum imagine significandi ¶ Sciendum quarto. ꝙ sonus non vox est ille qui generatur ex collisione duorum corporum inaīatorum. vt fragor arborum. ⁊ est collisio mutua ꝑcussio duorum corporum inaīatorum adinuicem Et dicitnr collisio a con ꝙ est simul et lesio quasi simul lesio. Et ponitur sonus loco generis. Et dicitur corporum inanimatorum ad differentiā vocis et debet intelligi ex percussione corporū inaīatorum ꝙtum ad modū faciendi sonū. q2 non oportet ꝙ talia corpora sint inanimata ſm substantiam sed sunt inaīata quo ad modum operandi vel faciendi sonū. quia faciunt sonū talem vt sunt corpora dura et non vt sunt animata. Contra predicta arguitur pmo sic. Nulla forma simplex est diuisibilis sed sonus est forma simplex. ergo male diuidit Secundo sic. sonus tube ⁊ instrumentorum musicalium est quedā vox cū habeat continuatōnem melodiam ⁊ articulationem que sunt proprie passiones vocis ⁊ tamen non est ab ore animalis prolat9 naturalib9 instrumētis tis ⁊c. ergo contra definitionem. Tertio sic. homines edentuli ⁊ quedā aues carentes labijs ⁊ dentib9 faciunt vocem. Et tamen non habent instrumenta prius enumerata. ergo ad formatōnem vocis non requiruntur predicta instrumenta. Quarto sic. In fractione panni vel papiri fit sonus non vox. ⁊ tamen ille non generatur ex collisione. i. mutua percussione duorum corporum. ergo male diffinitur sonus non vox. Quinto sic. Tussis est sonus non vox. ⁊ tamen non fit ex collisione duorum corporum inaīatorum. ergo contra diffinitionē soni non vocis. Ad primum dicit ꝙ nulla forma simplex est diuisibilis per partes ꝙtitatiuas. q2 caret talib9 partibus. tamē bene est diuisibilis in ꝑtes subiectiuas sicut genus in suas species ⁊ licet illud mēbrum sonus non vox sit quodāmodo complexū includens negationem tamē ponitur ad circūloquendum vnam speciem positiuam ⁊ incōplexam ex defectu nominis simplicis. Ad secundū dicit. ꝙlz sonus tube ⁊ alioꝝ īstrumētoꝝ musicaliū dicant voces trāssumptiue et per quandam similitudinem eo quod similitudinarie ꝑticipant predictas passiones vocis. non tamen sunt proprie voces. Ad tertium dicitur. ꝙ licet homines edentuli ⁊ quedam aues forment aliquo modo voces. sed tamen ille voces non sunt perfecte ⁊ distincte. q2 nō possunt voces debite distinguere deficiētib9 illis īstrumētis Ad quartū dicitur ꝙ in fractione panni vel papiri non est formaliter mutua percussio corporū duorū inanimatorū. Est tamen ibi equiualenter ꝙtum ad effectum suum qui est subita ⁊ violenta aeris fractio que fit propter subitam fractionē partiū

talis corporis Ad quintum dicit. q̄ licet in tussi nō sit ꝑcussio duoꝝ cor porum inanimatorum ſm substantiam tamē bene quo ad moduȝ operā di. quia ibi nō fit aliqua formatio vocis ſm cognitōnem virtutis anime

Uocū alia significatiua alia nō significatiua. Uox signi ficatiua est que auditui nostro aliq̄d repñ̄sentat. vt homo equ⁹ Uox non significatiua est que auditui nostro nihil represen tat. vt bu ba baf.

Postq̄ autor posuit diffinitōnem soni. ꝛ diuisionē eius ꝛ diffinitōnes membroꝝ eius. Hic consequenter subdiuidit illud membrum de quo si bi est ad ꝓpositum. scȝ sonum vocem aliud membrum relinquens. quia suo proposito nō deseruit ꝛ diuiditur ꝑ vocem significatiuam ꝛ voceȝ nō significatiuam. Cuius ratio est. quia omnis vox obijcit se auditui. vel er go representat aliquid auditui tanq̄ signum alterius vl' solum representat seipam ꝛ nō vt signum alterius significati. Si primum sic est vox signifi catiua. Si scd̄m sic est vox nō significatiua. ꝛ nō est ista diuisio generis in suas species sed subiecti in sua accidētia. quia accidit voci q̄ capiatur ſm se vel vt signum alteri⁹ significati nec ille sunt essentiales nec formales dif ferentie vocis sed accidentales. ¶ Sciendum primo q̄ vox significatiua est illa que auditui aliquid representat ꝛ intelligitur q̄ representat aliquid tanq̄ significatum eius cuius est signum. Signum aūt vt dicit Tullius est quod offert se auditui aliquid relinquens intellectui quod fit hoc mo do quia vox ordinatur ad significandum ꝛ cum sit quidam sonus primo se obijcit auditui ꝛ ꝑ auditum species vl' similitudo illius vocis representa tur intellectui per quā speciē intellectus cognoscens impositōnem vocis ad significandum cognoscit ꝛ accipit significatū talis vocis ꝛ sic mediāte auditu representat intellectui suum significatum. ¶ Sciendum scd̄o. q̄ vox significatiua duo includit. Primum est materiale quod est ipsa vox Scd̄m est formale quod est ipsa virtus significandi ꝛ representandi actu aliter suum significatum que virtus sibi conuenit per institutōnem ꝛ or dinatōnem ad significandum. Per hoc eīn quod ipsa imponitur ad ali quid significandum ꝛ efficit signum eius accipit virtutem representandi formaliter illud significatum. Et hec virtus vocatur quādoq̄ significa tio habitualis quia habetur ab ipa voce tanq̄ forma a materia ꝛ quādo q̄ ratio significandi. quia est ratio ꝛ causa propter quā vox ē significatiua Et datur ipi voci quandoq̄ per impositōnem primi imponentis qui or dinat vocem ad vnum significatum ꝛ nō aliud. quandoq̄ prouenit per or dinatōnem que fit ab instinctu nature que inclinat animalia ad forman dum voces suas effectus representantes Ex quo patet q̄ ad vocem signi ficatiuam primo requiritur q̄ habeat significatum aliud a se voce cuius ipsa sit signum. Secundo requiritur q̄ habeat ordinatōem ad tale signi ficatum vel ſm placitum imponentis vel ſm instinctum nature. ¶ Sciē dum tertio. q̄ licȝ quinq̄ sint obiecta sensuuȝ particularium sicut superi⁹

visum est tamen vox magis conueniens est ad significandum conceptus et affectus anime q̃ obiecta aliorum sensuum. Cui⁹ ratio est quia voces sunt in potestate nostra ꝛ possumus eas formare dum volumus ꝛ varia re ipsas ſm multas ratões ꝛ differentias. nõ autem possumus formare ſm placitum nostrum obiecta aliorum sensuum vtputa colores. sapores. ꝛc. Ideo vox est magis conueniens ad significandum conceptus anime et ad hoc ꝙ fiat significatiua q̃ cetera sensitiua. ¶ Sciendum quarto ꝙ vox non significatiua est que auditui nihil representat quod intelligitur ꝙ nihil representat preter seipam per modum signi. licꝫ eñ representet seipaꝫ per modum signi. non tamen representat seipam per modum rei. sicut bu ba que voces nihil representant. Si tamen iste voces proferãtur indignã ter cum austeritate vocis possunt designare derisionem vel aliquem affectum mentis ꝛ sic essent interiectões sed quando proferuntur sine speciali signo seu gestu corporali vel modo proferendi sic sunt non significatiue. et per hoc patent diuisiones vocis ꝛ diffinitões membrorum eius.

¶ Contra predicta arguitur primo sic In bona diuisione diuidentia nõ debent excedere diuisum sed significatiuuꝫ excedit vocem cum multa sint significatiua que non sunt voces sicut est circulus ante tabernam pendẽs ergo ista diuisio non valet. Secundo sic. Omnis vox fit cum intentõne significandi vt patet per diffinitõnem vocis datam a Philosopho. ergo omnis vox est significatiua. Tertio sic. Vox nõ obijcit se intellectui sed tantum auditui. sed auditus non comprehendit significatum vocis. ergo vox significatiua non representat alteri suum significatum. Quarto sic Omnis vox representat id cuius est vox. ergo male dicitur ꝙ vox nõ significatiua nihil auditui representat. Quinto sic Omne subiectum propositõnis est nomen ꝛ per consequens est vox significatiua. sed bu ꝛ ba sunt bene subiecta propositõnis vt dicendo bu est vna vox vel sonus. ergo tales voces sunt nomina. ꝛ per consequens sunt voces significatiue.

☞ Ad primum dicitur ꝙ significatiuum in cõmuni bene excedit vocẽ nec est membrum huius diuisionis. sed significatiuum vt est adiectiuum vocis ꝛ tantum valet sicut vox significatiua nõ excedit vocem ꝛ hoc modo ponitur membrum huius diuisionis. Ad secundum dicitur ꝙ illa diffinitio vocis que ponitur in scdo de anima. principaliter conuenit vocibus significatiuis ꝛ p analogiam vocibus non significatiuis. Unde non oportet ꝙ diffinitio analogi pro qualibet sui parte conueniat cuilibet membrorum diffinitõnis sed sufficit ꝙ complete cõueniat primo ꝛ ſm aliquas partes conueniat alijs. Ad tertium dicitur. ꝙ licꝫ vox significatiua nõ primo ꝛ per se obijciat se intellectui. tamen bene se sibi obijcit ex consequẽti mediante auditu. quia per auditum representat suam similitudinem ꝛ ex consequenti representat suum significatum intellectui. Ad quartũ dicitur. ꝙ licet quelibet vox representet aliquid sicut effectus suam causaꝫ efficientem. Non tamen sicut signum suum signatum ad quod imponitur ad significandum de qua representatõne solum est hic ad ꝓpositum.

Ad quintum dicitur. ꝙ bu vel ba ſm se non possunt esse subiectum ꝓpositõnis cum non habeant significatum. sed si capiantur ab intellectu lo

co, vnius vocis imposite ad significandum talem vocem imperfectam ex defectu alterius signi sunt subiectum propositõis. ꝛ sunt nomina in tali propositõne sicut currit potest esse nomen in hac propositõe currit est verbum ꝛ tenetur materialiter pro seipso.

Uocum significatiuarum alia ad placitum alia naturaliter. Uox significatiua naturaliter est que apud omnes homines idem representat. vt gemitus infirmorum latratus canum. Uox significatiua ad placitum est que ad voluntatem primi instituentis aliquid representat. vt homo.

Postꝙ autor posuit diuisionem vocis in cõmuni ꝛ diffinitõnes partium eius. Hic consequenter subdiuidit vocem significatiuam dicens Uocum significatiuarum quedam est significatiua naturaliter ꝛ quedam ad placitum. Cuius ratio est. quia omnis vox significatiua habet impositionem ꝛ ordinatõnem ad suum significatum. vl' ergo talis ordinatio fit ſm instinctum nature. ꝛ sic est vox significatiua naturaliter. vel ſm placitum impositoris ꝛ sic est significatiua ad placitum. ¶ Sciẽdum primo ꝙ vox significatiua naturaliter est illa que apud omnes homines idem representat vt gemitus infirmorum. Et ratio huius est. quia ipsa vox significatiua naturaliter ordinatur ad significandum vel ad representandum suum significatũ per instinctũ nature que inclinat animal ad formãdũ talẽ vocẽ impfectã ad exprimẽdũ suas affectões vtputa ad exprimẽdũ irã vl' gaudiũ famẽ vel sitim et sic de alijs passionibꝰ. Et qꝛ natura ẽ eadẽ apud oẽs. ꝛ eodem mõ inclinat animalia ad exprimendum suas passiones Ideo vox significatiua naturaliter idem significat apud ommes. Sed vox significatiua ad placitum nõ idem significat apud omnes. sed solum apud illos qui cognoscunt impositõnem eius ad significandum. ¶ Sciendum scdo ꝙ vox significatiua naturaliter ꝛ ad placitum quadrupliciter differunt. Primo in prolatõe quia vox significatiua naturaliter nõ perfecte formatur neꝗ profertur propter impedimentum passionis que impedit hominem ad debite proferendum. sed significatiua ad placitum est pfecte formata ꝛ plata. Scdo differũt ex pte modi significandi. qꝛ vox ſcatiua naturaliter apud omnes hoies idẽ repſentat. Alia vero nõ ſꝫ solũ apud illos q̃ cognoscũt impositõem eius. Tertio differũt ex pte significati qꝛ vox ſcatiua natural'r significat affectões. passiones. appetitus natural'r Alia vero significat conceptus intellectus. Quarto differunt ex parte cause sue ordinatõnis ad significandum. quia vox significatiua naturaliter ordĩnatur ad significandum ab instinctu nature. Alia vero ordinaꝛ ſm placitum imponentis. ¶ Sciendum tertio. ꝙ vox significatiua ad placitum ẽ illa que ad placitum primi instituentis aliquid significat vel representat Unde differunt sic placitum ꝛ volũtas. Unde voluntas est potentia volitiua vel actus eius q̃ incipit ab intra ꝛ terminaꝛ ad extra scꝫ in obiectum

Sed econtra placitum nominat actum voluntatis qui incipit ab extra ⁊
terminatur ad intra. Incipit enī a re cognita ⁊ terminatur ad voluntateꝫ
et quia vox significatiua ad placitum imponitur ad significandum rem.
que concipitur ab anima ⁊ illa cognitio venit a re ad extra. Ideo magis
proprie dicitur significare ad placitum q̃ꝫ ad voluntatem. ¶ Sciendum
quarto. ꝙ cum res representatur intellectui mediante sensu. ipsa generat
suam similitudinem in anima. ⁊ per illam similitudinem anima format in
tra se ꝯceptum rei quem postea velit exprimere propter quod imponitur
vox significatiua ad significādum talem conceptum ⁊ mediante ipso rem
conceptam. Ideo apud proferentem. vox primo significat conceptum. liꝫ
apud audientem primo representet rem conceptam. nec proprie significat
conceptum tantum. sed rem sub conceptu. vnde ista quattuor scꝫ res. con
ceptus rei. voces. ⁊ scripture sic se habent per ordinem quia conceptus si-
gnificat res a quibus causatur in anima. Et voces immediate significant
conceptus. Et scripture significant voces que sunt signa tantum Nec vl
terius signatur per aliud. Ex ipsis patet diuisio ipsius vocis significati-
ue ⁊ diffinitōnes membrorum eius vt superius sufficienter declaratum
est circa diuisionem vocis significatiue naturaliter ⁊ ad placitum ⁊ cetera
¶ Contra predicta arguitur primo sic. Sicut se habent conceptꝰ ad res
ita voces ad conceptus. Sed conceptus naturaliter significant res. ergo
voces naturaliter significant conceptus ⁊ per consequēs nec sunt signifi-
catiue ad placitum. Secundo sic. Omne signum habet similitudinem
signati sed omnis vox significatiua est signum rei. ergo habet similitudinē
rei. ⁊ per consequens nulle sunt significatiue ad placitum Tertio sic. illā
vox significat naturaliter que de sua natura representat significatum suuꝫ
sed gemitus infirmorum de sui natura non representat suum significatuꝫ
quia si proferatur ab homine sano talis vox nō significabit dolorem. ergo
talis non significat naturaliter. Quarto sic. quilibet cognoscens impo
sitōnem vocis significatiue ad placitū cognoscit suum significatū. sed oēs
pn̄t cognoscere talē īpositōeꝫ sicut oēs pn̄t cognoscere īpositōeꝫ huiꝰ vo-
cis hō. g̃ talis vox idē representat apud oēs. Quinto sic. illud qđ fit ad
placitum est variabile in infinitum. ergo si vox significaret ad placituꝫ sua
significatio erit variabilis in infinitum. ⁊ per consequens nulla est certa
cognitio de significatōne vocis significatiue. quod est inconueniens. ergo
ipsa nō significat ad placitum vel ad voluntatem primi instituentis.
☞ Ad primum dicitur ꝙ licet in illis sit hoc simile ꝙ voces significant
conceptus ⁊ conceptus res. Est tamen dissimile in hoc quia conceptꝰ est
essentialis similitudo causata a re ipsa naturaliter. ideo significat eam natu
raliter. sed vox non causatur naturaliter a conceptu. sed a voluntate cōci-
pientis. ideo non significat eam naturaliter. Ad secundum dicitur ꝙ si
gnum causatum a natura semper habet similitudinem sui signati. sed nō
oportet de signo causato a voluntate sicut circulus taberne non habet in
se similitudinem vini. Ad tertium dicitur. ꝙ si gemitus eodem modo
formetur ab homine sano ⁊ infirmo tunc representat dolorem. sed si non
habeat eandem formam prolationis in gestu corporali tunc nō repsentat

idem nec est eadem vox nisi materialiter tantum. Ad quartum dicit q si omnes cognoscerent impositionē huius vocis homo tunc ſcaret idē apud omnes. sed nō sine causa impositōnis sue ꝛ illa in ipo non est eadem apud omnes. et sic non est inclinatio naturalis qua vox significet naturalr
Ad quintum dicitur q illud quod fit ad placitum cuiuslibet variatur in infinitū. nō tamen illud qd fit determinate ad placitum vnius sicut est vox significatiua. q ſcat solum ad placitum pmi instituentis.

Vocum significatiuarum ad placitum. alia complexa vt oratio. alia incomplexa vt nomen et verbum

Postq autor posuit diuisionē vocis significatiue ꝛ diffinitiones membror eius. Hic ꝯsequēter diuidit vocē ſcatiuā ad placitū p ꝯplexaꝫ ꝛ incōplexam. Cuius ratio est. qꝛ omīs vox significatiua ad placitum vel cōtinet plures voces ſcatiuas. vel vnaꝫ tantum. Si pmū sic est vox ſcatiua cōplexa. si scdm sic est vox ſcatiua incōplexa ¶ Sciendum pmo q quelibes res dupliciter concipitur. Uno modo ſm se. et tunc fit conceptus simplex ꝛ incōplexus. vt cū sortes ſm se ꝛ non ſm habitudinem ad aliud apprehenditur. Alio modo aliquid concipit ſm comparatōem vel habitudinem ad aliud. vt cum sortes sub albedine vel animali concipitur. ꝛ tunc fit conceptus cōplexus. ideo est duplex conceptus rei. s. cōplexus ꝛ incomplexus. Et qꝛ vox significatiua ad placitum ſcat conceptum anime ideo aliqua est cōplexa ſcans conceptum complexum sicut oratio. Alia est incōplexa ſcans conceptum incōplexum. vt nomen vel verbum ¶ Sciendū secundo. q vox complexa est illa in qua vniuntur plures voces ſcatiue ad placitum ꝛ representant conceptum complexum vt oratio. ꝛ ideo ad pfectam rōnem vocis complexe tria reqruntur Primuꝫ est q ibi sunt plures voces ſcatiue incōplexe ꝛ ille voces se habeant tanq materiale vocis cōplexe Secundū est q ille voces habeant complexionē ꝛ vnionē inter se. ita q vna habeat se vt determinatio. et alia se habeat vt determinabile. pter qd ibi non est vox complexa homo asinus quia licet ibi sint plures voces ſcatiue. non tamen habēt cōplexionem inter se cum ibi non sit vnio determinatiōis et determinabilis. ꝛ hoc dicitur esse formale in voce cōplexa Tertio requiritur q talis vox ſcet conceptum complexū. sed illud est minus principale in voce complexa qūis tamen requiratur ex pte cause finalis ¶ Sciendū tertio q vox incōplexa est illa que continet vnam solam vocem ſcatiuam. vt homo vel asinus. et representat conceptum incōplexum. ꝛ ad talem vocem non sufficit q habet ſcatum incōplexum. sed magis requiritur q sit tm̄ vox vna ſcatiua. et ideo licet diffinitio habeat tm̄ vnum ſcatum remotum qd est diffinitum quod est incomplexum qꝛ tamen continet plures voces ſcatiuas distinctorum conceptuum ꝓpinquorum. scꝫ generis ꝛ differentie ipsa est vox complexa.

¶ Sciendum quarto q ad vocem incōplexam non requiritur q habeat vnum ſcatum tm̄. sed sufficit q sit actualiter dictio vna. scꝫ qūtum ad vocem ꝛ modum proferendi. ideo omne nomen equiuocuꝫ sicut canis ē vox

incõplexa.quia licet habeat plura ſcata. eſt tamen vox actualiter vna non continens plures voces ſignificatiuas.nec requiritur ad vocem incõplexam ꝙ non ſit compoſita ex pluribꝰ vocibus.ſed ſufficit ꝙ ille voces ſi ſint plures non ſint ſignificatiue in toto.ideo nomen compoſite figure cum ptes eius non ſint ſignificatiue in toto eſt vox incõplexa.ideo non idem eſt complexio ſm logicum ꝛ compoſitio ſm grammaticum. ꝛ per hoc patet diuiſio vocis ſignificatiue ad placitum ꝛ diffinitiones membrorum eius

☞ Contra predicta arguitur primo ſic. Omnis vox incõplexa eſt ps vocis complexe ꝛ in ipſa ꝯtinetur.ergo vnum membrum huius diuiſionis continetur in alio.ꝛ per ꝯſequens membra non ſunt oppoſita.ꝛ ſic diuiſio eſt inſufficiens ¶ Secundo ſic. omis conceptus eſt incõplexus.ſꝫ omnis vox ſignificat conceptum.ergo omnis vox eſt incõplexa.ꝛ ſic diuiſio eſt inſufficiens. Maior probatur.quia intellectus non poteſt ſimul plura intelligere.ſed vnum tm̄.ergo omis conceptus eſt incõplexus Tertio ſic.oratio eſt tm̄ vna vox ſcatiua.ꝛ non cõtinet plures voces cũ ſit vnum nomē ergo male dicitur ꝙ quedã eſt vox cõplexa vt oratio Quarto ſic.oē complectens vocem ꝛ ſcatum eſt complexum.ſed omnis vox ſignificatiua cõplectitur vocem et ſcatum.ergo omnis vox eſt complexa.et ꝑ conſequens nulla incõplexa. Quinto ſic.omnis vox componitur ex litteris ꝛ ſyllabis ſicut ex elementis.ergo quelibet vox eſt cõplexa.ꝛ ſic male dicitur ꝙ quedam eſt incõplexa.vt nomē et verbũ. Ad primũ dicitur ꝙ licet vox incõplexa ꝯtineatur materialiter in voce complexa.nõ tamen formaliter tanꝗ̄ ptinens ad formã vocis complexe cũ ipſa ſe habeat per modum materie ꝛ non forme reſpectu totius vocis complexe Ad ſecũdum dicitur ꝙ licet intellectus non poſſit ſimul plura intelligere habētia ſe per modũ plurium.tamen poteſt ſimul plura intelligere per modum vnius. quia plura ſimplicia ſunt ſub vna compoſitione vel voce complexa Ad tertiũ dicitur ꝙ ſi ſumatur oratio pro illa voce vel intentione.tunc eſt vox incõplexa. ſed ſi ſumatur pro re ſubiecta intentioni ſiue pro ſignificato illius vocis vt hic ſumitur tunc eſt vox complexa Ad quartum dicitur ꝙ ſi capiatur cõplexum generaliter ꝓ quacũqꝫ complexione reali vel rationis. tũc conceditur ꝙ omne cõplectens vocem ꝛ ſignificatum eſt qddam cõplexum. Sed ſi capiatur ſpecialiter ꝓ vnione plurium vocũ ſcatiuarũ. vt hic ſumitur.ſic maior eſt falſa Ad quintum dicitur.ꝙ licet vox ſignificatiua cõponatur ex litteris et ſyllabis tanqꝫ ex elementis.qꝛ tamē non ſunt ſignificatiue. ideo non oportet ꝓpter hoc ꝙ vox debeat dici complexa.

Nomen eſt vox ſignificatiua ad placitum ſine tempore cuius nulla pars ſeparata aliquid ſignificat finita et recta Vox ponitur in diffinitione nominis pro genere. Significatiua ponitur ad differentiam vocis nõ ſcatiue Ad placitũ ponitur ad differētiã vocis ſcatis

Tractatus primus

naturaliter Sine tempore ponit̃ ad differentiaȝ verbi quod significat cum tempore Cuius n ulla pars sepate aliquid si/gnificat ponitur ad differentiam oratõnis cuius ptes sepate aliquid significãt. Finita ponitur ad differentiam nominis infiniti. vt nõhomo. quod non est nomen ꝑm dyalecticum sed nomen infinitum. Recta ponitur ad differentiam nominum obliquorum. vt cathonis ni. que non sunt nomina ꝑm diale/cticum sed nomina obliqua. Unde solus ntũs siue rectus dicitur esse nomen ꝑm dyalecticum

Postꝙ autor determinauit de sono ꝛ de voce q̃ sunt ꝑncipia materialia ptiũ orõnis. hic ꝑñr determinat de ptib⁹ orõnis scȝ de noĩe ꝛ ꝟbo priusꝙ de tota orõne. qꝛ ptes ex q̃b⁹ fit aliqđ totũ natura p̃cedũt ipm totum Et qꝛ nomen ꝟcat substantiam a qua egredit̃ actus verbi. verbũ vero signifi/cat actum egredienrẽ a substantia. ideo prius determinat de nomine ꝙ de verbo ipm sic diffiniens. vt patet in textu. Nomen est vox significatiua ꝛc. Pro cuius diffinitionis intellectu ¶ Sciendum primo. ꝙ in hac diffi/nitione ponitur vox loco generis. quia vox habet modũ generis respectu vocis significatiue ꝛ non ꝟcatiue et totũ residuũ ponit̃ loco dr̃e. scȝ ꝟcatiua ad dr̃am vocis non significãtiue. Et ad placituȝ ad dr̃am vocis naturaliter significãtis. Nomen enim ipm consideratum materialiter quantum ad ipam vocem ꝑm placitum imponit̃ ad significandũ. Sed tamẽ si cõsi/deretur formaliter sub ratione signi de necessitate est significatiuum quia de ratione signi necessitate est esse ꝟcatiuum. quia hoc deest ratione signi.

¶ Sciendum secundo. ꝙ nomẽ significat per modum substantie et ꝑ/manentis ꝛ non per moduȝ fluxus et fieri. et quia tempus est mensura flu/xus ꝛ motus. ideo nomen ꝟcat sine tempore. quod ponitur hic ad differẽ/tiam verbi quod ꝟcat cum tempore quod ponitur hic ad differentiã ver/bi qđ significat cũ tempore. Et licet multa nomina. vt annus dies mẽsis significant tempus non tamen significant cũ tempore. vnde tempus sig/nificare est de suo principali ꝟcato importare tempus. Sed significare cũ tempore est cum suo principali significato importare aliquam differentiã temporis scȝ. presens preteritum vel futurum. ꝛ hoc nulli nomini conuenit in quo differt a verbo. Deinde ponitur cuius nulla pars ꝛc. ad differen/tiam orationis cuius partes sunt significatiue. Et ponitur finita ad diffe/rentiam nominũ infinitorum. Et ponitur recta ad differentiam obliquorum ¶ Sciendum tertio ꝙ ꝑm logicum. illud solum dicitur nomẽ qđ potest esse subiectũ enũciationis. de quo p̃t aliquid vere vel false enũciari. Et qꝛ nomen infinitum non potest esse subiectum enunciationis. qꝛ non si

gnificat aliquod determinatum de quo possit aliquid enũciari Similiter
nomen obliquum non ſcat per modum substantie absolute sed per mo-
dum dependentis. ideo non potest esse suppositum verbi. ideo nomina in
finita ⁊ obliqua non sunt nomina apud logicum. Item nomen est vox pri
mo ⁊ per se significatiua. sed nomen infinitum non est primo ⁊ per se signi-
ficatiuum sed solum ratione nominis finiti. cui adiungitur negatio infini
tans. Et nomen obliquum solum significat ex consequenti ratione recti
a quo descendit. ideo nomina infinita ⁊ obliqua apud logicum non sunt
nomina. ¶ Sciendum quarto. ꝙ nomen infinitum est cuius priuata
est qualitas determinata substantia remanente infinita. vt nonhomo non
equus. In nomine enim est substnntia que finitur per qualitatem et est
qualitas determinans substantiam. ⁊ negatio adueniens nomini per com
positionem tollit illam qualitatem ⁊ compositionem eius cum substantia
relinquens substantiam indeterminatam. et sic reddit nomen infinitum.
Sed ad hoc ꝙ nomen infinitetur due requiruntur conditiones. Prima
est ꝙ habeat qualitatem determinatam. defectu cuius nomina transcen-
dentia vt res verum bonum ⁊ ens captum in cõmuni ⁊ nomina infinita
vt quis aliquis. Et signa distributiua. vt omnis quilibet non possunt in
finitari quia non habent qualitatem ⁊ substantiam determinatam. Se-
cunda est ꝙ tale nomen non sit negatiuum sed habeat qualitatem positi-
uam defectu cuius hec nomina nemo nihil ⁊ similia non possunt infinita-
ri. ex quibus patet intellectus diffinitionis. Contra predicta arguitur
primo sic. nulla materia predicatur de toto composito cum non dicat totũ
eius esse. sed vox est materia nominis. ergo male dicitur ꝙ nomen est vox.
¶ Secundo sic. fluxus et fieri mensurantur tempore. sed motus impor
tat fluxum et fieri ⁊ multa alia similia. ergo motus quod est nomen signifi
cat cum tempore ¶ Tertio sic. partes nominis compositi aliquid sig-
nificant sicut partes huius nominis equiferus et tamẽ est nomen. ergo ma
le ponitur cuius ptes nihil significant Quarto sic. nomen infinitum po
test esse subiectum propositionis. vt dicendo nonhomo currit. et similiter
nomen obliquum. vt dicendo regis interest. ergo ipsa sunt nomina ſm lo-
gicum ¶ Quinto sic. aliquis est nomen infinitum ⁊ alter ⁊ reliquus. et
tamen in ipso non est priuata qualitas determĩata quia nunꝙ habuerũt
eam. ergo ꝯtra diffinitionem nominis infiniti. Ad primum dicitur ꝙ
licet materia propria dicta que est materia ex qua in naturalibus non pre-
dicetur de toto composito quia non dicit totum esse eius. tamen materia
in qua. et materia ſm modum. verificat̃ bñ de toto composito. vt dicendo
homo est albꝰ. modo vox est ſm modum materia nominis et habet simili
tudinẽ cum materia rei artificialis. Ad secundum dicit̃ ꝙ motus du-
pliciter potest considerari. Uno modo ſm esse materiale quod habet in
mobili. ⁊ sic est ens nõ permanens sed successiuum. Alio modo ſm esse qꝺ
habet in anima que copulat primam ptem motus cum aliis ⁊ sic concipi
tur vt est pmanens. ⁊ quia modus ſcandietius inmediate sumitur ab illo
modo intelligendi quo concipitur ab anima. Ideo motus non ſcat per
modum fluxũs et fieri. licet fluxũ ſcet. ideo nõ significat cum tempore.

Ad tertium dicitur ꝙ si ptes nominis compositi cõsiderantur vt sunt partes orationis sic bene aliquid significant. Sed si considerentur vt sunt partes nominis compositi sic nihil significant. et est causa quia pars in cõ posito nomine non imponitur ad significandum sed totum nomen compositum vnico conceptu significat suum significatũ. Unde ptes huius nõis eqferus in hõ noie nihil sicãt per se licet bñ aliqd significet vt sunt ptes hui⁹ orationis equus ferus ¶ Ad quartũ dicitur. ꝙ si nomẽ infinitum consideretur vt infinitum est sic non potest esse subiectum enunciatõnis. sed si cõ sideretur inq̃tum virtute intellectus determinatur ad aliquid finitũ vt puta nonhomo si capiatur pro asino bene fit subiectum enũtiationis. sed sic non capitur vt infinitum sed per modum finiti. Dicitur secundo ꝙ in hac oratione. regis interest et in similibus obliquis non est subiectum sed rectus intellectus in verbo personali. vt patet resoluendo regis interest. id est aliquid est ptinens ad regem Ad quintum dicitur. ꝙ si capiatur generaliter nomen infinitum pro omni illo quod significat substantiam infinitam et habet significatum indeterminatum sic aliquis et reliquis bene sunt nomina infinita. Sed si capiatur specialiter pro illo nomine qđ fit infinitum per aduentũ negatõis pro quo hic diffinitur. sic non sunt nomina infinita. Et ideo hec diffinitio non cõuenit eis

Verbum est vox significatiua ad placitum cũ tempore cuius nulla pars separata aliquid significat finita et recta. Cum tempore ponitur ad differentiam nominis quod significat sine tempore. Finita ponit̃ ad differentiã verbi infiniti vt non currit non laborat que non sunt verba ẜm dialecticum. Recta ponitur ad differentiam verborum obliquorum. vt currebat cucurrit. que nõ sunt verba ẜm dyalecticum sed verba obliqua Unde solum verbum presentis temporis indicatiui modi dicitur esse verbum secũdum dyalecticum. Omĩa autem alia verba eiusdem modi et aliorum modorum dicuntur verba obliqua Omnes autem alie differentie ponuntur hic in verbo eadem ratione qua et in nomine ponebantur. Et sciendum ꝙ dialecticus solũ ponit duas partes orationis. scꝫ nomen et verbum. reliquas ãt oẽs appellat syncathegoreumaticas. i. consignificatiuas.

Postq̄ autor prius determinauit de noīe quod ſcat ſubſtantiā et eſt materia propoſitionis. hic cōſequenter determinat de verbo quod ſignificat actum egredientem a ſubſtātia ꝛ eſt predicatum formale propoſitionis primo ipm ſic diffiniens in textu. Verbū eſt vox ſignificatiua ad ꝛc. ¶ Sciendum pmo in hac diffinitione ponitur vox loco generis. et totum residuum in ratione differentie. ſcʒ ſignificatiua. ꝛ alia eadem ratione h' ponuntur ſicut in noīe. ſed cum tempore ponitur ad dr̄ām nominis quod ſignificat ſiue tempore. Et ponitur finita ꝛ recta ad differentiam verborum infinitorum ꝛ obliquorum que ſm logicū nō ſunt verba. In ipa aūt diffinitione non ponitur illa pticula ꝛ eſt ſemper nota eorum que de altero dicūtur que ponitur ab Areſto. qꝛ illa ſolum ponitur de bene eſſe et ad maiorē declaratōnem. ꝛ non de neceſſitate. Sciendum ſecundo. ꝙ omis fluxus et fieri mēſuratur tempore. Tempus em̄ eſt mēſura motus et fluxus ſm pus ꝛ poſterius. ꝛ qꝛ verbum ſm ſuum eſſentialem modum ſcandi ſignificat per modum fluxus ꝛ fieri. ideo om̄e ṽbum ſcat cum tempore. id ē cū proprio ſcato ſignificat tempus. non tamen capiendo tēpus prope vt eſt numerus motus ſm pus ꝛ poſterius Sed capiendo tempus generaliter pro omni modo temporis. vt reperitur in qualibet menſura durationis. ſcʒ eternitate euo et tpe proprie dicto. ſicut em̄ ṽbum non ſp ſcat verum fluxum ſed ſufficit ꝙ ſignificet p modū fluxus. ſic non ſemp ſignificat verum tempus. ſed tamē ſcat per modum temporis. Sciendum tertio ꝙ verbum infinitum eſt cuius priuatus eſt actus ſpecialis remanente actu generali indeterminato. Sicut em̄ in noīe eſt ſubſtantia ꝛ qualitas finiens talem ſubſtantiam. ſic in oī verbo altero ab iſto verbo eſt includitur actus generalis qui eſt eſſe. et actus ſpecialis ſiue res verbi que importatur per pticipium talis verbi. ideo om̄e verbum preter illud verbum eſt reſoluit' per eſt ꝛ ſuum participium. vt currit. id eſt. ē currens. Et ideo ſicut in nomine negatio aduenicns remouēs qualitatem a ſubſtantia facit nomē infinitum. ſimiliter in verbo negatio tollens actum ſpecialem q̄ determinat actum generalem reddit ṽbū infinitū quod ſcat actuʒ infinituʒ cōmunē tam ad ens q̄ ad non ens. Ex quo ptʒ ꝙ tale verbum non poteſt enūciari de aliquo ſubiecto. qꝛ non ſcat aliquem actum determinatum qui dicatur de alio. ideo non eſt verbū ſm logicum. vnde tale verbū non poteſt infinitari in oratōne nec eſt infinitum dum eſt in oratōne. qꝛ negatio ſibi adueniens in oratione negat compoſitōnem actualem extremorū et non compoſitōnem intrinſecam verbi. Unde ad hoc ꝙ verbum infinitetur requiruntur duo. Primo ꝙ ſignificet ante infinitatōnem actionē vel paſſioneʒ determinatam ꝛ non generalem. et ꝓpter hoc. hoc verbū eſt nō poteſt infinitari. qꝛ hoc verbum eſt ſcat generalem actum eſſendi incluſum in omni alio verbo. Scdo reqritur ꝙ tale verbū nō determinet ſibi certum ſuppoſitum. et iō verba excepte actōis ꝛ verba pme vel ſcde pſone nō pñt infinitari. Sciendū quarto. ꝙ ṽba obliqua ſunt verba ceterorum tpm ꝛ modorum a pñti tpe indicatiui mōi. quorum aliqua ſunt obliqua ſm tps. vt preteritū et futurum indicatiui modi. Aliqua ſtʒ obliqua ſm modū tm̄. vt pſentia aliorum modorum. Alia vero ſm vtrūq; vt pterita ꝛ futura de aliis mo-

dis ab indicatiuo. vñ talia verba obliqua nõ pñt vere vel false enũciari de
aliquo nec faciũt ṗmo ⁊ ꝑ se oratõem verã vel falsam. Et q꞉ ꝭm logicum
solũ illud est nomẽ qđ ꝑ se ṗmo ⁊ non rõne alterius p̃t esse subiectũ enũcia
tionis. Et sic solũ illud est verbũ apud logicũ qđ ꝑ se ṗmo ⁊ non rõne al-
terius vere vel false de aliquo p̄dicaᷓ. ideo ꝭm logicũ verba obliqua non
sunt verba. vñ ꝭm ip̃m tm̃ sunt due ꝑtes oratõnis .s. nomen ⁊ ꝟbũ. q꞉ ipse
capit ꝑtes oratõis p̃ncipales necessario requisitas ad enũciatõem veram
vel falsam ⁊ sic nõ capit ip̃am generaliᷓ sicut grammaticus q̃ capit partez
oratõnis ꝓ oĩ voce ꝭcatiua q̃ ponitᷓ in orõne siue ponaᷓ vt pars p̃ncipalis
siue vt dispõ eius rõne cuius ponit octo ꝑtes orõis. ⁊ ꝑ hoc p꞉ʒ declaratio
diffinitõis ꝟbi Cõtra p̄dicta arguitᷓ ṗmo sic. verbũ ꝭcat ꝑ suã ꝭcatõem
sed ꝭcatio est de natura ꝟbi cũ virtus ꝭcandi sit de natura eius. g̊ verbuz
ꝭcat naturalr̃ ⁊ nõ ad placitũ Scđo sic. creare est ꝟbũ. ⁊ tñ nõ ꝭcat cum
tꝑe. q̃si nõ ꝭcat fluxũ vel fieri cũ ꝭcat actũ quiᷓ fit in indiuisibili. g̊ male po-
nitur in diffinitõe verbi cũ tꝑe Tertio sic. ꝑtes ꝟbi sunt lr̃e ⁊ syllabe et
sunt ꝭcatiue seꝑate. q꞉ sicut voces ꝭcãt ꝯceptus. ita lr̃e ꝭcant voces. g̊ ꝑtes
ꝟbi seꝑate aliq̃d ꝭcãt Quarto sic. verbũ infinitũ p̃t predicari in ꝓpõne
ergo est ꝟbũ ꝭm logicũ. Añs ꝓbaᷓ. q꞉ ꝭcat actũ cõem enti ⁊ non enti. sʒ oẽ
cõe p̄dicaᷓ de suis inferioribꝫ. g̊ tale verbũ predicaᷓ in ꝓpõe Quinto sic
iste ꝓpõnes sunt vere adam fuit. antixp̃s erit. ⁊ tñ ibi p̄dicãtur obliq̃. ergo
verbũ obliquũ p̃t vere predicari de obliquo. ergo est verbũ ꝭm logicũ.
Ad ṗmũ dicitᷓ. ꝙ si verbũ ꝯsidereᷓ formaliter in rõne signi sic ꝟtus ꝭcãdi
est de rõne ⁊ natura eius ergo verbũ hoc modo de necessitate est ꝭcatiuuz
naturaliter ⁊ non ꝓprie ad placituʒ. sed si considereᷓ materialiter in rõe vo
cis sic ꝭcatio non est de natura eius sed sibi attribuitur ad placitũ Ad
scđm dr̃ ꝙ creare non ꝭcat fluxũ realẽ q̃ mẽsureᷓ tꝑe. sʒ ꝭcat ꝑ modũ fluxus
et fieri ideo ꝭcat sub modo tꝑis. et hoc sufficit. Ad tertiũ dr̃ ꝙ si capiaᷓ
lr̃a ꝓ figura scripta in aliqua suꝑficie tũc littere sunt ꝭcatiue vocũ. sʒ sic nõ
sunt ꝑtes verbi. sed si capiaᷓ lr̃a ꝓ voce ĩdiuisibili ꝭcata ꝑ illã figurã q̃ pro
prie dr̃ elementũ tũc littere ⁊ syllabe bñ sunt ꝑtes verbi sʒ sic non sunt sig-
nificatiue Ad q̃rtũ dr̃ ꝙ om̃e cõius determĩatũ p̃t enũciari de suis infe-
rioribꝫ. nõ tñ cõius ĩdetermĩatuʒ ⁊ infinitũ qđ nõ potest determinate ꝯci
pi ꝑ intellectũ. modo ꝟbũ infinitũ ꝭcat actũ cõem indeterminatuʒ Ad
quĩtũ dr̃ ꝙ ꝟba preteriti ⁊ futuri tꝑis indicatiui mõi nõ vere p̄dicanᷓ de
aliq̃ nec faciũt orõem verã vel falsaʒ inq̃ꝫtum obliqua sunt. sed solũ inq̃ꝫtũ
includũt pñs tẽpus indicatiui modi. vñ ꝓpõnes de p̃terito ⁊ futuro nõ stʒ
vere nec false nisi ꝑ reductõem ad illas de p̄senti. vt ista non est vera adam
fuit nisi q꞉ ista semel fuit vera adaʒ est. et ista antixp̃s erit non est vera nisi
q꞉ semel verum erit dicere antichristus est.

Ropositio est vox significatiua ad placitũ cuiꝰ ꝑtes
seꝑate aliq̃d ꝭcãt. Hoc totũ cuiꝰ ꝑtes ⁊c̃. ponitᷓ ad dif
ferẽtiaʒ nõis et verbi quoꝝ ꝑtes seꝑate aliq̃d ꝭcãt. Reliq̃ aũt
ꝑticule ponũtur hic sub eadẽ rõe qua in nõie et ꝟbo ponebãᷓ

Postq̃ autor determinauit de nomine z verbo que sunt ꝑtes materiales enunciationis. hic consequenter determinat de oratione que est genus enunciationis. Et quia diffinitio explicat esse rei. diuisio vero posse rei seu separationem partium eius. et esse precedit posse z separatõnem. Ideo prius anteq̃ diuidit orationem ponit eius diffinitionem que talis est Oratio est vox significatiua ad placitum ꝛc. ¶ Sciendum primo. ꝙ oratio tripliciter accipitur. Uno modo pro re subiecta intentioni ſm se z isto modo nõ diffinitur hic. q2 hoc modo est vox complexa. z cõplexoꝝ non est diffinitio inq̃tum huiusmodi. igitur ꝛc. Alio modo potest capi absolute ꝓ illa intentione vel voce significatiua orationis ꝑmo modo accepte. et sic iterum non diffinitur hic. q2 eius partes separate nihil significant. Tertio capitur pro illa intentione vt est significatiua rei subiecte que est significatũ eius. z isto modo diffinitur hic. Sicut enĩ diffinitur homo sub illa voce homo. z pro significato quod est animal rationale mortale. ita similiter hec vox oratio diffinitur pro suo significato quod est quedam vox complexa.

¶ Sciendum secundo. ꝙ licet quelibet oratio non sit vna vox incomplexa. est tamen vna per complexionem. Et potest dici vna propter duas causas. Primo rõne forme. q2 ibi est vnitas ordinis z complexionis plurium vocũ significatiuarum que sub tali forma vniuntur. Secũdo ex parte finis. quia predicte voces vniuntur ad significandum vnum conceptũ complexum. Ideo in diffinitione orationis bene ponitur vox tanq̃ genus

¶ Sciendum tertio. ꝙ licet oratio non fuerit primo et per se imposita ad significandum. tamen fuit imposita ad significandum ex consequenti ratione impositõnis suaꝝ partiũ. Per hoc enim ꝙ partes orõis sunt significatiue. oratio composita ex ipsis trahit suum significatum. z tamen habet significatum distinctum ab ipsis. quia iste partes significant ꝯceptus simplices. Oratio vero primo et per se significat conceptum complexum. et eodem modo potest dici significare ad placitum ratione impositionis suarum partium que facta est ad placitum. licet oratio ſm se primo non significat ad placitum Ideo in diffinitione oratõnis sicut in diffinitionibus nominis et verbi cõuenienter ponitur ad placitum ¶ Sciendum quarto. ꝙ duplices sunt partes orationis. Quedam sunt remote. vt littere et syllabe. quedam sunt propinque. vt nomen z verbum. prime autem non sunt significatiue nec sunt partes orationis nisi ſm quid. sed alie sunt significatiue que proprie dicuntur ꝑtes orationis de quibus intelligitur predicta diffinitio. et sic patet declaratio diffinitionis orationis que satis concordat cum diffinitione posita a Prisciano dicente. Oratio est congrua dictionum ordinatio ex modis significandi causata. ☞ Contra predicta primo arguitur sic. Nullum complexum potest diffiniri cum non habeat vnum esse. sed oratio est quoddam complexum. ergo male diffinitur hic oratio. ¶ Secundo sic. Nulla q̃titas est vox cum vox sit qualitas quedam. Oratio autem est quãtitas cum sit species q̃ntitatis discrete. ergo male dicitur. ꝙ oratio est vox significatiua ꝛc. ¶ Tertio sic. omnis vox significatiua habet aliquod proprium significatum. sed oratio non est huiusmodi. quia non significat nisi ratione suarũ partium. ergo male dicit̃

oratio est vox significatiua. Quarto sic Nullum significans de necessitate significat ad placitum. sed ista oratio homo currit in pᷓma eius significatõne significabat suum significatum de necessitate scȝ hominem currere cum nõ poterat aliud significare ⁊ similiter quelibet alia oratio. ergo oratio non significat ad placitum primi instituentis. Quinto sic dicendo. curro curris ⁊ pluit sunt oratõnes ⁊ tamen partes nihil significant separate. ergo male ponitur illa particula cuiꝰ partes sepate aliq̃d significãt ☞ Ad primum dicitur ꝙ licet nullum complexum complexe designatum inquantum huiusmodi diffiniri potest quia ibi nõ essȝ explicatio vnius diffiniti. sed tamen nomen complexum incomplexe designatũ sub voce incomplexa bene diffinitur ⁊ sic est in proposito. Ad scdm dicitur. ꝙ si capiatur oratio pro mensura prolatiõis vocis sic est quãtitas discreta nec isto modo diffinitur hic sed si capiatur pro voce significatiua complexa sicut capitur in proposito sic nõ est quantitas sed quantum ad suũ materiale quod est vox est quedam qualitas. Ad tertium dicitur ꝙ licet oratio trahat suum significatum causaliter ex suis partibus tamẽ nõ habet ipsum formaliter a partibus sed habet proprium significatum ratione compositõnis partium ⁊ illud est conceptus complexus significatiuorum suarum partium. Ad quartum dicitur. licȝ illud quod significat necessario suum significatum nõ significet primo ⁊ per se ad placitum. bene potest tamen ex consequenti. Sic est de oratõne que significat ad placitum propter impositõnem suarum partium factam ad placitum supposita tamẽ tali impositõne partium oratio composita ex ipis necessario habet significatum determinatum. Ad quintum dicit᷑. ꝙ iste voces curro curris. vel pluit de vi sermonis nõ sunt oratõnes sed verba tantum. sȝ virtute intellectus qui subintelligit suppositum in verbis prime vel scd̃e personarum. in verbis excepte actõis. vt sunt pluit. choruscat. ningit. tonitruat. fulminat. grandinat. ⁊ similibus sic sunt oratõnes ⁊ partes separate ipsarum aliquid significant. dum intelligitur suppositum. vt curro. tantum valet sicut ego curro. curris tantum valet sicut tu curris. pluit tantũ valet sicut deus vel natura pluit.

Orationum alia perfecta. alia imperfecta. Oratio perfecta est que perfectum sensum generat in animo auditoris. vt homo currit. Oratio imperfecta est. que imperfectum sensum generat in animo auditoris. vt homo albus Orationum perfectarũ. alia indicatiua. vt homo currit. Alia imperatiua. vt petre fac ignem. Alia optatiua. vt vtinam essem bonus clericus Alia coniunctiua. vt cum veneris ad me dabõ tibi equum. Alia deprecatiua. vt miserere mei deus Harum

autem orationum sola indicatiua oratio dicit̃ esse ꝓpositio.

Postq̄ autor posuit diffinitōem oratōnis que explicat ipam a priori hic ꝯsequēter ponit diuisionem eius que explicat ipam a posteriori sic diuidēs eam. Orationū alia ꝑfecta. alia imꝑfecta. Cuiꝰ diuisionis ratio est. Nam omnis oratio rep̄sentat aliquem sensum intellectui. vel igit̃ rep̄sentat sensum ꝑfectum ⁊ sic est oratio ꝑfecta. vel imꝑfectū ⁊ sic est oratio imꝑfecta. ¶ Sciendū p̄mo ꝙ sensus ꝑfectus est ille q̄ cōplete terminat actum intellectus. nō suspendēs animū audiētis ad vlteriorem inquisitionem alterius reqsiti ad suam intellectōnem. vt cum dicit̃. homo est aīal. ibi est sentētia ꝑfecta nō requirens additōnem alterius. vt cōplete intelligatur. Sed sensus imꝑfectus est sententia incōpleta que non terminat actum intellectus. sed indiget alio vt cōplete intelligat̃. vt dicēdo albus homo. ibi est sentētia imꝑfecta ⁊ incōpleta in qua intellectus audiētis nō complete ⁊ ꝑfecte terminat̃. ideo ibi est sensus imꝑfectus. Ex quo clare patet. ꝙ nō capitur hic sensus pro potentia sensitiua anime. sed capit̃ hic pro sentētia que est significatio oratōnis. ¶ Sciendū scd̄o ꝙ oratio perfecta est. q̄ ꝑfectum sensum generat in animo auditoris. id est in intellectu audiētis ipam. Per hoc em̄ ꝙ ipa p̄sentat̃ auditui. sua spēs siue silitudo defert̃ ad intellectū. ⁊ intellectus cognoscens s̄catōes terminoꝝ apprehēdit ꝑ illas s̄catōnes ꝑfectum sensum oratōnis. Et ita oratio ꝑfecta mediante sua specie ⁊ silitudine ꝑfectū sensum generat in aīo auditoris. Sꝫ oratio imꝑfecta est que imꝑfectum sensum generat in aīo auditoris. Et capitur hic generat vt dꝛ aptitudinem ⁊ nō actum. qꝛ oratio nō semꝑ generat actu sensum. sed bene ſm aptitudinem. ¶ Sciendū tertio ꝙ oratō ꝑfecta diuiditur in indicatiuā imꝑatiuam optatiuam ꝯiunctiuam ⁊ dep̄catiuam. Quaꝝ sufficiētia sic habet̃. qꝛ omnis oratio ꝑfecta explicat ꝑfectum sensum. vel ergo explicat conceptum intellectus vel affectum appetitus Si ꝯceptum hoc est dupl'r. vl' explicat talem ꝯceptum cathegorice et determinate. ⁊ sic est indicatiua. vl' dubitatiue ⁊ ꝯditional'r. ⁊ sic ē coniunctiua. Si explicat affectū. hoc est dupl'r. vl' ꝑtinet ad appetitū ꝯcupiscibilem. ⁊ sic est optatiua. vl' ad irascibilē. ⁊ hoc ē dupl'r. qꝛ vl' denotat imperium qd̄ fit ad minores. ⁊ sic est imꝑatiua. vl' dep̄catōem que fit ad superiores. ⁊ sic est dep̄catiua. Et hec est diuisio generis in suas spēs. Et simil'r p̄cedens ⁊ licꝫ oratio nō sit verum genus ⁊ ſm rem. tamen est genus ſm modum ⁊ diuidit̃ ad modum diuisionis generis. ⁊ iste diuisiones sub diuisione generis ꝯtinentur. ¶ Sciendum quarto ꝙ oratio indicatiua est cuius verbum principale est indicatiui modi. Et imꝑatiua cuius verbū principale est imꝑatiui modi. ⁊ sic de aliꝫs. Et qꝛ verbum indicatiuū ceteris est ꝑfectius. ideo oratio indicatiua ceteris est ꝑfectior. Unde sola indicatiua s̄cat verum vel falsum. eo ꝙ alie nō dicant determinate aliqd esse vel nō esse sed sola indicatiua. ratōe verbi indicatiui modi Ideo ipa sola dicitur ꝓpositio siue enunciatio. Ex quibus patꝫ. diuisio oratōis et diffinitōnis membrorum eius. ⁊ etiam diuisio oratōnis perfecte.

¶ Contra predicta arguitur primo sic. nihil est perfectum cui potest fieri additio. sed cuilibet oratōni potest fieri additio. ergo nulla est perfecta.

Secundo sic. omne qd habet debitam compositonem materie et forme eius. est perfectum. Dicitur enim perfectum cui nihil deest de requisitis ad suum cōplementum. sed omnis oratio habet debitam compositionem materie et forme. ergo omnis oratio est perfecta et sic dicta diuisio nulla. Tertio sic. oratio nō agit in animam auditoris. ergo oratio nō generat perfectum sensum in animo auditoris. Maior probatur tripl'r. Primo omne quod agit est suppositum. ergo etc. Scdo quia oratio nō pñsentatur intellectui. cum sit quedam vox quia vox nō peruenit vsqȝ ad intellectum. sed ad auditum tantum. Tertio. quia intellectus est impassibil' cum sit immaterialis. ergo cum passio oriatur a materia oratio nō agit in intellectum. Quarto arguit' sic. Aliqua est oratio perfecta infinitiua. quia talis componitur ex nomine et verbo. et tamen nō ponitur in diuisione oratōnis perfecte. ergo illa diuisio est mala. Quinto sic. hec oratio. vellem esse bonus clericus significat verum vel falsum. ergo nō soluȝ indicatiua dicitur significare verum vel falsum.

☞ Ad pmum dicit' qꝫ aliquid dicitur perfectum dupliciter. Uno modo simpliciter et absolute cui nulla simpliciter potest fieri additio. et sic oratio nō est perfecta sed solus deus. Alio modo aliquid dicitur esse perfectum in genere vel specie cui nihil deest de requisitis ad suam perfectōem in tali genere vel specie. Et sic oratio bene dicitur perfecta. cui nō potest fieri additio essentialis requisita ad suum genus vel speciem sed accidentalis tantum. Ad scdm dicitur. qꝫ licet omnis oratio potest dici perfecta. perfectōne primatiua que resultat ex debita complexione materie et forme que est modus eius proferendi. tamen nō omnis oratio est perfecta perfectōne finis oratōnis que est representatio vel significatio perfecti cōceptus complexi. Ad tertium dicitur. qꝫ licet oratio nō agat per modum efficientis principalis et tanqȝ orō quod. quia hoc conuenit soli supposito. tamen bene agit per modum forme. vel instrumenti et tanqȝ quo. Dicitur scdo qꝫ ipsa pñsentatur intellectui ex consequenti fm suam speciē licet nō fm se primo. Dicitur tertio qꝫ licet intellectus non sit passiuus passione corruptiua. est tamen passiuus passione saluatiua et perfectiua qꝛ perficitur per speciem intelligibilem. Ad quartum dicitur. qꝫ licet oratio infinitiua habeat nomen obliquum. tamen nō habȝ rectum. quare nō generat perfectum sensum in animo auditoris. Ideo nō est oratio perfecta nec debuit poni in diuisione oratōnis perfecte. Ad quintum dicitur. qꝫ si ista oratio. vellem esse bonus clericus consideretur vt optatiua ē. et vt explicat desiderium non est vera neqȝ falsa. Sed si consideretur. vt virtualiter includit vnam indicatiuam. scȝ illam. voluntas mea ē qꝫ esseȝ bonus clericus. sic est vera vel falsa. et sic de alijs.

Propositio est oratio verum vel falsum significās indicando. vt homo currit. Propositionum alia cathegorica. alia hipotetica.

Postqȝ autor determinauit de oratōne que est genus enunciatōnis.

Hic ꝯsequenter determinat de ip̄a enunciatōne de qua ꝑncipaliter inten
ditur in primo tractatu. & ip̄am primo sic diffinit sub nomine propositio
nis dicens. ꝙ propositio est oratio verum vel falsum significans indican-
do. in qua diffinitōne oratio ponitur loco generis. & ponitur verum vł fal
sum significans. ad differentiam oratōnum imperfectarum & aliarum ꝑ-
fectarum ab indicatiua. quia nulla earum significat verum vel falsum. et
ponitur indicando ad maiorem explicatōnem. scꝫ ad ostendendum ꝙ so-
la indicatiua oratio dicitur esse propositio & q̄uis hoc posset intelligi per
hoc ꝙ dicitur veruꝫ vel falsum significans. nō tamē eque explicite. Jdeo
illa pars nō superfluit. quanꝙ̄ etiam aliqua propositio hipotetica sit con
iunctiua. non tamen significat verum vel falsum. nisi per reductōnem ad
indicatiuam. ¶ Sciendum primo ꝙ enunciatio & propositio idem di-
cunt realiter. sed differunt ratōne quid nominis. Nam dicitur enūciatio
inquantum per eam extra intellectum nunciatur predicatū de subiecto.
Dicitur enim enunciatio ab e quod est extra & nuntio Jpa enim est qua
si nuntius intellectus nuntians conceptum interiorem extra intellectum
Sed dicitur propositio inquantum ponitur pro alio. scꝫ pro conclusione
inferenda in argumentatōne. Sed quia idem sunt realiter. ideo habent
eandem diffinitōnem essentialem. vnde diffinitur enunciatio ꝙ est oratio
in qua verum vel falsum est. hec est eadem diffinitio cum diffinitōne pro
positōnis. Jdeo hic diffinitur enunciatio sub nomine propositōnis. quia
hic consideratur vt finaliter ordinatur ad syllogismum. ¶ Sciendum
scd̄o. ꝙ significare veruꝫ. est s̄care aliquid ita esse sicut est vel nō esse sicut
nō est. Sed significare falsum est s̄care aliq̄d nō esse sicut est. vł esse sicut
nō est. Jdeo ꝓpositio s̄cat verum quando rep̄sentat illam compositiōem
adequate sicut est. Sed significat falsum. quando rep̄sentat illam compo
sitōnem inadequate & aliter q̄ sit. Ex quo patꝫ ꝙ veritas ꝓpositōnis est
est adequatio eius ad suum significatum. Et falsitas est inadequatio ei⁹
ad suum significatum. Patet vlterius ꝙ primum significatum & forma-
le propositōnis est compositio extremorum. sed verū & falsum sunt s̄catū
materiale. & scd̄ariū s̄catū ꝓpōis. Jpsa em̄ s̄cat p̄mo ip̄am ꝯpositōnem
Et dicitur significare verum vel falsum quantum ad modos significan
di vel representandi illam compositōnem. & per hoc patet intellectus dif
finitōnis propositōnis. ¶ Sciendum tertio ꝙ propositio in cōmuni di-
uiditur in cathegoricam & hipoteticam. Cuius diuisionis ratio est. quia
omnis propositio est oratio vera vel falsa. vel ergo talis oratio componi-
tur immediate ex terminis vel oratōnibus. Si primum sic est cathegori
ca. Si scd̄m sic est hipotetica. Et hanc diuisionem ponit Arestoteles in
libro perihermenias. tamen sub alijs verbis Vnde dicit ꝙ enunciatōnuꝫ
alia est vna simpliciter. alia coniunctōne vna. que dicitur hipotetica.
¶ Sciendum quarto ꝙ ista diuisio datur penes substantiam propositio
nis eo ꝙ propositio cathegorica & hipotetica differunt s̄m suam speciem
id est s̄m formam & materiam. & per consequens s̄m totam substantiam.
Habet em̄ cathegorica subiectū & p̄dicatum ꝓ materia. & copulā verba-
lem ꝓ forma. Et hipotetica hꝫ duas cathegoricas ꝓ materia & ꝯiūctōeꝫ

vnientem pro forma. Et sic patet explicatio huius diuisionis.

Contra predicta arguitur primo sic. Nulla distincta de se inuicem verificantur. cum distinctio semper includat oppositiõem et in ea fundetur sed ꝓpositio et oratio a se inuicem distinguuntur. cum oratio sit cõmunior propositione. ergo male dicitur ꝙ propositio est oratio. ¶ Secundo sic. in nulla bona diffinitõne debẽt poni opposita. sꝫ sic est hic. scꝫ verũ et falsum. ergo non est bona Tertio sic. Oratio significãs suum significatuꝫ ad qđ est imposita semper est vera. sed omnis propositio ſcat suuꝫ significatum. vt ista homo currit. semper ſcat hominem currere. siue currat siue non. ergo omnis propositio semper ſcat verum et non falsum Quarto sic. Omnis bona diuisio debet dari per opposita. sed ista non datur ꝑ opposita. quia vnum membrũ continetur sub alio. scꝫ cathegorica sub ypothetica. ergo ipa non est bona. Quinto. hec oratio. tm̃ homo currit est propositio. et tamen non est cathegorica. quia continet plures orationes. Nec ypothetica. cum ibi non sit coniũctio vniens plures cathegoricas. ergo diuisio est insufficiens. Ad primum dicitur. ꝙ illa que distinguũtur essentialiter vt disparata de se inuicem nõ verificantur. sed illa que distinguũtur accidentaliter tm̃. vt superius et inferius bene de se inuicem verificãtur. Ad secundũ dicitur. ꝙ si opposita considerentur vt opposita sunt et se inuicem destruunt non debent poni in aliqua diffinitione. Si autem ponantur ad circũloquendũ aliquod superius ipsorum vel vt explicent diuersas passiones alicuius diffiniti. sic bene ponuntur disiũctiue in eadem diffinitione. et sic ponuntur verum et falsum in hac diffinitione ad circũloquẽdum. propriam passionem ipius diffiniti. et diuersas passiones suorum inferiorum Ad tertium dicitur. ꝙ propositio non dicitur vera. eo ꝙ representat suum significatuꝫ. sed ideo quia ipm adequate representat et sic maior est falsa Ad quartum dicitur. ꝙ licet propositio cathegorica materialiter cõtineatur sub ypothetica tanꝗ pertinens ad materiã eius. non tamen formaliter tanꝗ ꝑtinens ad formam eius. Licet enim ibi maneat cathegorica ſm formam eius. tamen illa forma se habet per modum materie respectu ypothetice. Ideo non manet ibi formaliter. et ideo opponũtur ille propositiones ſm suas formas. Ad quintum dicitur. ꝙ ista tm̃ homo currit est formaliter cathegorica. quia ponit solum vnam cathegoricam preiacentem eius. sed est virtualiter ypothetica. quia virtualiter et implicite continet duas cathegoricas coniunctas copulatiue. vt patet in resolutione eius. quia valet tantum sicut homo currit. et nihil aliud ab homine currit.

Propositio cathegorica est que habet subiectum predicatum et copulam tanꝗ principales partes sui. vt homo currit. In hac enim propositõne homo currit. homo est subiectum. et currit predicatum. Et quod coniungit vnum cuꝫ

altero dicitur esse copula. vt patet in resoluendo. vt homo currit id est homo est currens. Ibi hoc nomen homo est subiectum et currens predicatum. et hoc verbum est dicitur esse copula. quia coniungit vnum cum altero Et dicitur cathegorica a cathegoriso as are quod idem est quod predico as are. Subiectum est illud de quo aliquid dicit Predicatum est illud quod dicit de altero: scz. de suo subiecto

Postq autor posuit diffinitionem propositionis et etiam diuisionem eius in cathegoricā et ypotheticam. Hic consequēter incipit determinare de membris illius diuisionis. Et quia propositio cathegorica est pars propositionis ypothetice. et pars naturaliter precedit totum quod ipa cōponit. Ideo autor prius determinat de propositione cathegorica. ipam primo sic diffiniens Propositio cathegorica est illa que habet subiectum et predicatum tanq partes principales sui. et cum hoc copulam verbalem. ¶ Sciendū primo q in hac diffinitōne per hoc relatiuum illa intelligitur genus diffiniti scz. propositio. Est enim illa relatiuum substantie ydentitatis et supponit pro suo antecedente. quod est propositio. Ideo dat intelligere genus diffiniti Et totum residuum ponit ad differentiam propositionis ypothetice in qua licet sint subiectum et predicatum et copula Non tamen principales partes sui. sed sunt partes minus principales et remote et per subiectum et predicatū intelligit materia propositionis cathegorice. et per copulam intelligit forma partis eius. Et sua forma totius est esse vnitū resultans ex vnione predicati et subiecti. Ideo per hanc diuisionē sufficienter explicatur natura propositionis cathegorice. ¶ Sciendum secūdo. q in propositione cathegorica dicitur aliquid de aliquo. et ideo in qualibet cathegorica tria requiruntur. Primo illud de quo aliquid dicitur quod est subiectū. Secundum est illud quod dicitur de alio quod est predicatum Tertium est illud per quod et mediante quo vnum dicitur de alio quod est copula vel predicatum formale propositionis. et ideo dicitur cathegorica quasi predicatiua. a cathegoriso as. quod est predico as. quia semper aliquid predicatur de subiecto. Et magis dicitur predicatiua a predicato. q subiectiua a subiecto. quia predicatum in ipsa habet rationem forme. subiectum vero rationē materie. modo a formaliori debet fieri denominatio. Ideo attenditur hec denominatio principaliter ex parte predicati formalis quod est copula. ¶ Sciendum tertio. q subiectum propositionis dicitur illud de quo aliquid dicitur scz predicatum. et predicatum est illud quod de altero dicitur scz de subiecto. Duplex tamen reperitur predicatum in propositione. scz materiale. quod vnitur cum subiecto per ipsam copulam. et predicatum formale. quod vnit predicatum materiale cum subiecto quod est ipa copula. vt in ista propositione homo est animal. Ibi hoc

verbum est dicitur predicatum formale. et animal predicatum materia/le. Et quandoqȝ in propositione. materiale predicatum ꝛ formale forma liter ꝛ ſm vocem distinguuntur. Quandoqȝ vero distinguuntur ratōne tm̄ ꝛ non ſm vocem ꝛc. ¶ Sciendū quarto ꝙ ꝓpositionū cathegori/carum quedam sunt de est secundo adiacente. in quibus non ponitur ali/quod predicatum materiale preter hoc verbum est. vt Sortes est. Alie sunt de est tertio adiacente in quibus preter illud verbum est ponitur ma teriale predicatum. vt homo est animal. Et in propositionibus de est ter tio adiacente predicatum materiale et formale ſm vocem distinguuntur et formaliter. Sed in illis de est de secūdo adiacente nō distinguūtur rea liter. sed bene distinguuntur ſm rationem. hoc modo quia tale verbum significat quēdam actum per modum fluxus ꝛ fieri. Et importat ipsum vt fluit ab agente ꝛ recipitur in patiens. Ratione cuius hoc verbum est significat per modum actionis ꝛ passionis ꝛ dicibilis de alio. Et ratio/ne actus dicit illud quod continetur in subiecto. ꝛ habet rationem predi/cati materialis. Sed inquātum respicit illud cuius est. scilicet id a quo fluit est vnitiuum sui ipsius ad subiectum. Et habet rationem predica/ti formalis. Ideo in propositione de est secundo adiacente predicatum materiale et formale ſm rationem distinguuntur

☞ Contra predicta arguitur primo sic. Tantum due sunt partes principales orationis. scȝ nomen ꝛ verbum. ergo propositio cathegorica non habet tres partes principales. ¶ Secundo sic. In hac propositio/ne homo est non reperiuntur subiectum et predicatum ꝛ copula. ꝛ tamē est cathegorica. ergo diffinitio non conuenit omni contento sub diffinito.

¶ Tertio sic. In hac propositione. homo est homo. homo est subiectū et tamen de ipo non dicitur aliud. cum idem predicetur de seipo. ergo ma le dicitur ꝙ subiectum est de quo dicitur aliud. ¶ Quarto sic. subiec/tum ꝛ predicatum opponuntur. quia de ratione subiecti est esse sub. et de ratione predicati est esse supra. ergo predicatum non dicitur de subiecto. et per cōsequens male diffiniūtur in textu ¶ Quinto sic. Idem non est dif finiens ꝛ diffinitum respectu eiusdem. quia si sic. idem esset notius ꝛ igno tius. sed subiectum diffinitur per predicatum. ergo male ipm predicatuȝ diffinitur per subiectum ☞ Ad pmū dicitur. ꝙ licet sint tm̄ due par tes propositionis distincte essentialiter ꝗtum ad modos significandi scȝ nomen et verbum. tamen sunt plures accidentaliter distincte ꝗtum ad situm et numerum earum in propositione. et sic cathegorica habet tres ptes. Ad secūdum dicitur. ꝙ licet in illa propositione homo est. predi/catum et copula non distinguantur ſm vocem et realiter. distinguuntur tamen ratione. vt prius visum est. ꝛ ideo potest resolui in istam. homo est ens. vbi pdicatum ꝛ copula formaliter distinguunt. Et similiter quelibet propositio in qua ponitur nomē ꝛ verbū tantū potest resolui per pticipiū illius verbi ꝛ per hoc verbuȝ est. vt homo legit. id est homo est legens.

Ad tertiū dr̄ ꝙ licet in illa ꝓpōe. hō est homo. predicatū nō sit aliud rea liter a subiecto. est tn̄ aliud ſm suū situ ꝛ numerū vocis ꝛ hͦ sufficit. qꝛ hic nō sumitur aliud put dr̄ essentialē diuersitatē Ad q̄rtuȝ dr̄ ꝙ pdicatū et

subiectum accepta formaliter quantum ad intentiones subiecti et predicati opponūtur. Ideo ista est impossibilis subiectū est predicatum. et econtra. tamen accepta materialiter quantum ad id quod sunt non opponuntur. et hoc modo vnū dicitur de alio. ¶ Ad quintum dicitur. quod licet in entibus absolutis idem non sit diffiniens et diffinitum. tamen bene est in respectiuis in quibus vnum potest esse magis notum et minus altero secundum diuersas rationes. et huiusmodi sunt subiectum et predicatum. Ideo cōuenienter per se inuicem diffinuntur

Propositionum cathegoricarum. alia vniuersalis. alia particularis. alia indiffinita. alia singularis. Propositio vniuersalis est in qua subijcitur terminus communis signo vniuersali determinatus. vt omnis homo currit. Vel propositio vniuersalis est illa que omni aut nulli inesse significat. vt omnis homo currit. nullus homo currit. Terminus cōmunis est qui aptus natus est predicari de pluribus. vt homo est terminus communis. quia predicatur de Sorte et platone. et de vnoquoque homine. Signa vniuersalia sunt hec Omnis nullus. nihil. quilibet. quicunque. alter. vter. neuter. et similia.

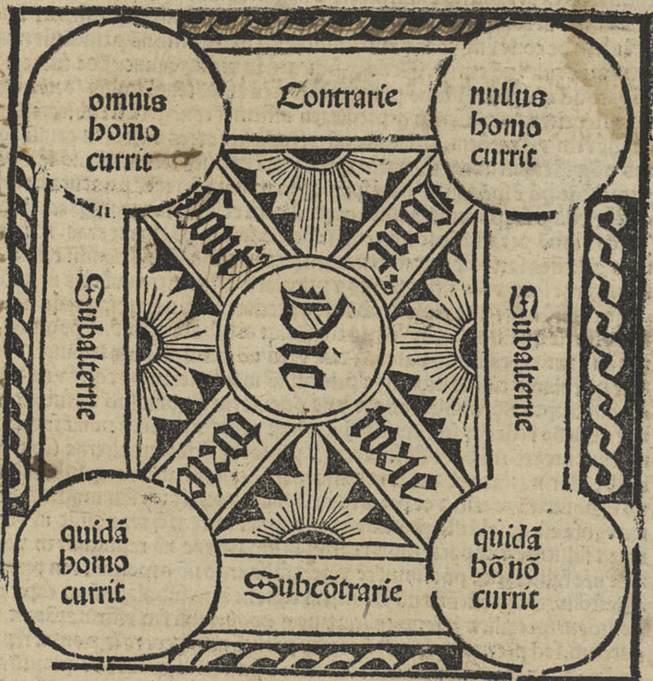
¶ Postquam autor posuit diffinitōnem propositionis cathegorice. Hic consequenter diuidit eam per vniuersalem propositionem particularem indiffinitam et singularem. Cuius diuisionis sic habetur sufficientia. quia in omni propositione cathegorica est subiectum. predicatum et copula. Vel ergo subiectum tenetur singulariter pro vnico supposito. vel tenetur cōmuniter. Si singulariter sic est singularis. Si communiter hoc est dupliciter. vel tenetur sub quātitate non determinata per aliquod signum et sic est indiffinita. vel sub quantitate determinata per aliquod signum et hoc dupliciter. vel quia illud subiectum determinatur per signum vniuersale. et sic est vniuersalis. vel particulare. et sic est particularis. Et ista diuisio sumitur ex parte quātitatis propositionis. ¶ Sciendum primo quod quātitas propositionis est dispositio subiecti. qua mensuratur eius acceptio pro vno vel pro pluribus suppositis. Et dicitur illa dispositio quantitas transsumptiue et per similitudinem ad quātitatem proprie dictam et realem. quia sicut quantitas proprie dicta est mensura substantie. sic ista dispositio est mēsura acceptionis subiecti propositionis. et quia ista diuisio sumitur ex parte dispositiōis subiecti propositionis. vt patet per eius sufficientiam.

ideo sumitur ex parte quantitatis, et quia ista quantitas se tenet ex parte subiecti: et
vniversalis propositionis ideo ista divisio sumitur ex parte materiae propositionis licet immediate sumatur
ex quantitate Ex quo patet quod non est divisio generis in suas species, quia illa divisio semper fit
per formales differentias, quod non convenit isti divisioni sed magis est divisio subiecti in acci:
dentia ¶ Sciendum secundo quod propositio vniversalis est illa in qua subycitur terminus communis
signo vniversali determinatus vt Omnis homo currit Et sic ad ipsam primo requiritur quod ibi
sit terminus communis communiter sumptus, defectu cuius ista non est vniversalis Omnis homo est
et terminus communis communiter tentus, tamen capitur ibi singulariter
tum in quantitate Quia licet homo secundum se sit terminus communis, tamen capitur ibi singulariter
ex seipso non distributo in ordine ad praedicatum, Secundo requiritur quod talis terminus sit signo
vniversali determinatus scilicet quod distribuatur per ipsum et teneatur vniversaliter, defectu cuius ista non est
vniversalis Non omnis homo currit sed particularis, quia illud signum omnis non distribuit subiectum, sed per
vigorem impeditur actio eius Et sic patet quod in propositione vniversali requiritur terminus vniversalis et vniversaliter
acceptus Et quod sit vniversaliter acceptus habet a signo distribu:
tivo et quod sit vniversalis habet ratione sui subiecti, et quod sit vniversaliter acceptus habet a signo distribu:
tivo Et ad hoc vltimo propositio dicitur vniversalis ¶ Sciendum tertio quod ad notificandum definitionem propositionis
vniversalis autor notificat terminum communem et signa vniversalia Vnde terminus communis est qui aptus natus est
praedicari de pluribus Cuius ratio est Quia terminus communis dicitur cuius significatum est communicabile multis, sicut
homo significat humanitatem quae est communicabilis Socrati, Platoni, et sic de aliis hominibus Et quia tale significatum
communicabile reperitum in multis actu vel aptitudine, ideo terminus communis potest praedicari de multis. Tenet
consequentia Quia praedicari de multis praesupponit esse in multis, et communitas eius attenditur ex par:
te vocis significati et non ex parte suae vocis quia ex parte vocis homo non habet maiorem communitatem quam So:
crates ¶ Sciendum quarto quod signum vniversale dicitur illud quod facit terminum communem cui adiungitur te:
neri vniversaliter pro omnibus suis suppositis, vel est signum quod significat vniversaliter Ita terminus cui adiungitur te:
neatur vniversaliter et distributive Et signorum quaedam significant vniversaliter et affirmative vt Omnis, Quilibet, Alia vero
vniversaliter et negative vt Nullus, Neuter Ex quo patet quod signum vniversale est quaedam dispositio subiecti; non tamen
dispositio absoluta dicens quale sit subiectum secundum se, sed est dispositio respectiva dicens qualiter subiectum
subycitur praedicato, et propter hoc reperta fuerunt signa Et per hoc patet divisio propositionis cathegoricae et
finitio primi membri eius Contra praedicta arguitur primo sic Membra divisionis propositionis cathegoricae
non sunt opposita Ergo non est bona Antecedens patet Quia propositio particularis continetur in vniversali Ergo non op:
posita sunt Secundo sic in ista Cuiuslibet hominis asinus currit, ibi suby:
ciuntur vel opposita erunt simul in eodem Secundo sic in ista Cuiuslibet hominis asinus currit, ibi suby:
citur terminus communis signo vniversali determinatus, et tamen ipsa est indefinita Ergo diffinitio propositionis vni:
versalis convenit aliis a diffinito. Tertio sic Ista est vniversalis Nihil est in bursa, et tamen ibi non subycitur terminus
communis sed tantundem signum vniversale scilicet Nihil. Ergo contra diffinitionem Quarto sic Ista est vniversalis Non
homo currit, cum sit contradictoria huius Homo currit, tamen ibi non ponitur signum vniversale Ergo in illa diffinitione ma:
le ponitur signo vniversali determinatus Quinto sic Omne vniversale praedicatur de multis sed nullum signum
praedicatur de multis Ergo nulla sunt signa vniversalia ¶ Ad primum dicitur Quod licet propositio particularis secundum
significatum contineatur in vniversali non tamen formaliter secundum vocem, ideo formaliter opponuntur penes vniversale
et particulare Ad secundum dicitur Quod in ista Cuiuslibet hominis asinus currit est duplex subiectum scilicet locutionis quod:
est suppositum verbo. et subiectum distributionis quod ibi distribuitur, ratione primi est indiffinita, ratione secundi est vni:
versalis. et similiter dicendum est de istis Cuiuslibet hominis oculus est dexter et Omnem hominem videt Socrates. Ad
tertium dicitur quod licet in ista Nihil est in bursa non ponatur terminus communis explicite tamen ponitur implicite
includitur in illo signo Nihil quod includit terminum suae distributionis scilicet Ens. Ad quartum dicitur Quod
licet in ista Non homo currit non ponatur formaliter signum vniversale, tamen ibi ponitur distributio ex consequenti ratione
negationis quae per se et primo negat veritatem huius propositionis Homo currit et ex consequenti ponit ista Nullus
homo currit, et distribuit subiectum Ad quintum dicitur Quod licet nullum sit signum vniversale in praedicando
aliqua sunt signa vniversalia in distribuendo, et hoc sufficit ad hoc quod aliqua dicantur signa vniversalia
Propositio particularis est illa in qua subycitur terminus communis signo particulari determi:
natus vt Aliquis homo currit Quidam equus movetur. Signa particularia sunt haec: Aliquis,
Quidam Reliquus et similia. Propositio indiffinita est illa in qua subycitur terminus communis
nullo signo determinatus vt Homo currit.

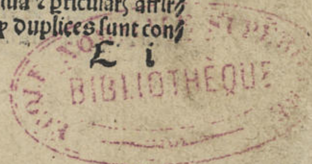
Postquam Auctor determinauit de ppoone vniuersali quae inter alias habet perfectiorem quantitatem eo quod subiectum eius tenetur actu secundum modum enunciandi pro omnibus suis suppositis quod nō fit in alijs hic consequenter Auctor determinat de propositione particulari et indiffinita Et qz propoe particularis habet quantitatem sui subiecti determinatam per signum non autem indiffinita, ideo prius determinat de particulari ipsam primo sic diffiniens Propositio particularis ē illa in qua subycitur terminus communis signo particulari determinatus ut Quidam homo currit ¶ Sciendum primo quod in ppoone particulari subiectum contrahitur ad standum pro aliqua eius parte siue pro aliquo suorum particularium, et ideo dicitur particularis Et qz terminus discretus non habet aliquam partem subiectiuam sub se, ideo nō pot contrahi ad standum pro particulari nec pot esse subiectum ppoonis particularis Ideo oportet quod in ea subyciatur terminus communis et qz terminus communis nō habet de se maiorem determinationem ad standum pro natura simplici quam pro particulari nec ad standum pro omnibus suppositis simul vel pro aliquibus tantum Ideo ad determinandum ipsum pro aliqua parte eius requiritur ut sit determinatus per signum particulare simpliciter particulare, et per hoc differt ab vniuersali ¶ Sciendum secundo quod signum particulare ē dispositio subiecti determinans ipsum ad standum pro parte indeterminata eius sicut pro indiuiduo vago in ordine ad praedicatum, et inde dicitur particulare a parte, qz contrahit terminum ad aliquam partem eius, ut dicendo Quidam homo currit Illud Quidam determinat hominem ad indiuiduum licet indeterminatum Remoto tamen illo signo nō habet talem determinationem sed posset indifferenter accipi pro natura communi vel pro suppositis Et nūc ē signum particulare dispositio absoluta subiecti, sed ē dispositio respectiua dicens quantitatem subiecti supponitur siue subycitur praedicato sicut dictum ē de signis vniuersalibus ¶ Sciendum tertio Quod ppoe indiffinita ē illa in qua subycitur terminus communis sine signo ut Homo currit, et sic de alijs exemplis Currit vero ē Quia ppoe indiffinita et indeterminata secundum quantitatem et acceptionem sui subiecti, et qz terminus singularis semper habet determinatam acceptionem qz tenetur pro unico supposito determinato

homo nō currit. vel nullus homo currit. quidā homo currit.

Subalterne sunt vniuersalis affirmatiua. et pticularis affirmatiua. vel vniuersalis negatiua et pticularis negatiua eiusdem subiecti et pdicati. vt omnis homo currit. quidā hō currit. nullus hō currit. quidā homo nō currit.

Postq̄ autor determinauit de ɔtrarijs ꝛ subcōtrarijs. Hic ɔsequēter determinat de ɔtradictorijs ꝛ subalternis. Ratio ordis est qꝛ ɔtrarie et subcōtrarie sunt eiusdē quātitatꝭ. sꝫ ɔtradictorie sunt diuerse quātitatis. ꝛ silr subalterne. Et qꝛ ɔtradictorie opponunt simplr ꝛ ſm rem. subalterne vero tm̄ ſm modū enunciādi vlr ꝛ pticularit. Ideo pus determinat de ɔtradictorijs q̄ subalternis. ipas sic diffiniēs. Cōtradictorie sunt vlis affirmatiua ꝛ pticularꝭ negatiua. vel vlis negatiua ꝛ pticularꝭ affirmatiua eiusdē subiecti ꝛ pdicati. ¶ Sciendū pmo. q duplices sunt con

ꝯtradictorie.qꝛ quedā repugnāt in veritate ⁊ falsitate.⁊ in qualitate solū
et nō in quātitate.⁊ tales sunt ꝯtradictorie ꝑm rem tantū.⁊ ex parte suoꝝ
rum significatoꝝ nō aūt ꝑm rem ⁊ modū simul. Et hoc mō due singula
res eiusdē subiecti ⁊ p̄dicati diuerse q̄litatꝫ bn̄ sunt ꝯtradictorie. Alie ꝓo
sunt ꝯtradictorie q̄ repugnāt in veritate ⁊ falsitate.in q̄litate ⁊ q̄ntitate silr̄
et iste sunt ꝯtradictorie ꝑm rem ⁊ modū silr̄.⁊ iste ꝑfecte ꝯtradicūt.⁊ de ta
libꝫ solū dat̄ diffinitio ista.⁊ nō de alijs.iō dꝛ ꝙ ꝯ̄dictorie sꝫ eiusdē subie
cti ⁊ p̄dicati.diuerse q̄litatꝫ ⁊ q̄ntitatꝫ.vn̄ i talibꝫ ē ꝑfecta ꝯ̄dictio. ¶ Sci
endū scd̄o ꝙ ꝯtradictio ē affirmatio ⁊ negatio eiusdē de eodē ad idēꝫ ꝑm
idem silr̄ ⁊ in eodē tp̄e. Vn̄ ad ip̄m req̄runt̄ q̄nqꝫ. Primo ꝙ affirmet̄ ⁊ ne
get̄ idem de eodē ꝑm voce ⁊ rem simul.defectu cuiꝰ iste nō ꝯtradicūt mar
cus currit tuliꝰ nō currit. Scd̄o ꝙ p̄dicatū in vtraqꝫ enunciet̄ de subiecto
cōꝑato ad idē Ideo iste nō ꝯtradicūt.sortes est pater platonis.sortes nō
est pater ciceronis. Tertio ꝙ predicatū affirmet̄ et neget̄ de subiecto ꝑm
eandē rem vel ratōem. Ideo iste nō ꝯtradicūt.sortes videt ꝑm oculū.sor
tes nō videt ꝑm aures Quarto ꝙ subiectū i vtraqꝫ teneat̄ silr̄.iō iste nō
ꝯtradicūt.hō ē spēs nullꝰ hō ē spēs.qꝛ in prima hō tenet̄ ꝓ natura simplr̄
ci.⁊ in scd̄a ꝓ suppositis Quinto ꝙ predicatū enūciet̄ in vtraqꝫ ꝓ eodē tp̄e
Ideo iste nō ꝯtradicūt.sortes currit hodie.sortes nō curret cras. Et per
illas ꝯditōes satis p̄t cognosci natura ꝯtradictōis ¶ Sciendū tertio ꝙ
subalterne sunt vl̄is affirmatiua ⁊ ꝑticularis affirmatiua vl̄ vl̄is negatiua
et ꝑticularꝫ negatiua eiusdē subiecti ⁊ predicati. Vn̄ ad ipsas req̄ritur ꝙ
sint diuerse qualitatꝫ. Cuiꝰ ratio est ista.qꝛ in subalternis vna ponitur su
pra aliā sicut totū supra partē.sꝫ due vl̄es nō ponunt̄ supra seinuicē. Nec
due ꝑticulares eiusdē subiecti ⁊ p̄dicati.iō in subalternis req̄rit̄ vna vl̄is
q̄ ponit̄ supra ⁊ ē subalternās.⁊ vna ꝑticularis q̄ ponit̄ sub ⁊ ē subalter⸗
nata Scd̄o req̄rit̄ ꝙ sint eiusdē q̄litatis qꝛ negatiua nunqꝫ ponit̄ sub affir
matiua.nec ecōtra de eodē subiecto ⁊ p̄dicato. Ideo subalterne sunt vel
ambe affirmatiue vel ambe negatiue. ¶ Sciendū quarto. ꝙ subalterne
nō opponunt̄ ꝑm rem ⁊ ex parte suoꝝ significatoꝝ.sꝫ tm̄ ꝑm modum Cu
ius causa est.qꝛ solū iste ꝓpositōes opponunt̄ ꝑm rem q̄ repugnāt in veri⸗
tate ⁊ falsitate.⁊ ex parte suoꝝ ꝑcatoꝝ.sꝫ subalterne nō repugnāt in veri⸗
tate nec falsitate.qꝛ p̄nt simul eē vere ⁊ false.ergo nō opponunt̄ ꝑm rem.iō
Aresto.inter oppositōes nō enumerat oppositōem subalternā.qꝛ capit op
positōem specialiter ꝓ repugnātia duaꝝ ꝓpositionū ꝑm affirmatōeꝫ ⁊ ne
gatōem.sed petrus hyspanꝰ q̇ capit oppositōnem generalr̄ ꝓ omni repu⸗
gnātia duaꝝ ꝓpositionū eiusdē subiecti ⁊ p̄dicati in q̄litate vl̄ quantitate
ponit ipsam oppositōeꝫ subalternā vnde ip̄e subalterne opponunt̄ ꝑm mo
dum enūciandi scꝫ ex ꝑte quātitatis siue penes vniuersale ⁊ ꝑticulare.

Contra p̄dicta arguitur primo sic Nā iste ꝯtradicūt.sortes est.sortes
nō est cū ibi sit affirmatio ⁊ negatio eiusdē de eodem.⁊ tn̄ ibi nulla ē vl̄is
vel ꝑticularis.ergo ꝯtra diffinitōem ꝯtradictoriaꝝ. Scd̄o. In ꝯtradi
ctorijs subiectum debet teneri silr̄.sed in vniuersali ⁊ ꝑticulari nō tenetur
similr̄.qꝛ in vna distribuit̄ ⁊ in alia nō.ergo vl̄is ⁊ ꝑticularꝫ nō opponūt̄
ꝯtradictorie, Tertio sic. Iste ꝯtradicūt.oīs hō ē ens.q̇dā hō ē nō ens.
et tn̄ āb e sunt affirmatiue.g̊ in ꝯtradictorijs nō ē sꝑ negatiua Quarto

sic. Uniuersalis affirmatiua z pticularis affirmatiua eiusdē subiecti z pdicati. nō opponuntur inter se. qz pticularis ptinetur sub vniuersali. z sequitur ad vniuersalem, ergo nō sunt subalterne. Quinto sic due subcōtrarie sunt subalterne qz sunt sub alijs posite z tamē nō sunt vniuersalis affirmatiua z pticularis affirmatiua nec ecōtra. g̃ ptra diffinitōez subalternaꝝ.

Ad primū dicit̃ q̧ licet iste singulares sint cōtradictorie fm rem. nō tñ fm rē z modum sil'. quia repugnāt in qualitate solum z nō in quantitate modo diffinitio datur de ptradictorijs fm rē z modū simul. Ad scdm dicit̃ q̧ licet in vl'i z pticulari subiectū nō teneat̃ simili' quantū ad distributōem. tñ tenet̃ sil'r quantū ad supposita, p q̄b9 accipit̃. qz in vtraq3 tenet̃ p oībus suis suppositis, vel p illis ad q̄ restringit̃ Ad tertiū dicitur. q̧ ille vtualiter ptradicūt z nō formalit̃. z eo mō q̄ ptradicūt vna ē negatiua vtualit̃. sc3 ista q̄dā hō ē nō ens qz icludit istā hō nō ē ens. Ad qrtū dz q̧ licet pticularis ptineat̃ z sequat̃ ad vl'em ratōe sui pcati. nō tñ ratōe sue quātitatis fm quā opponuntur z habēt repugnantiā. Ad quintū dicitur q̧ licet subcōtrarie sint subalterne respectu suorum ptrarioꝝ. non tamē sunt subalterne īter se, qz vna nō ponit̃ sub altera modo diffinitio intelligit̃ de his q̄ adinuicem subalternant̃. z exempla pdictoꝝ satis patēt et possunt videri in figura posita in textu.

Propositionū triplex ē materia. sc3 naturalis cōtingēs et remota. Naturalis est in qua pdicatū est de eē subiecti vel ppriū eius vt homo est animal. homo est risibilis.

Postq̄ autor determinauit de oppositōnib9 ppositōnū hic psequent̃ vult determinare de legib9 eaꝝ z qz ille leges vl' regule variantur fm variatōem materie ppositionū. iō anteq̄ de ipis determinet prius agit de materia ppositionū. Et qz ppositio fm suū materiale qd est vox est accidens. et quantū ad suū formale qd est esse signū ppositōis facte apud intellectū. est ens ratōis. ideo nō hab3 materiā pprie dictā sed solū similitudinarie acceptam. ¶ Sciendū primo q̧ ppositio habet materiā ex qua silitudinarie z materiā i qua z circa quā. vn̄ subiectū z pdicatū sunt materia ex qua ppositōis z subiectū vocis est materia in qua vel ipa vox si ppositio psideretur quantū ad suū formale. s3 enūciabile de q̄ fit ppositio est sua materia circa quā. s; vn̄ hic capit̃ mataria ppositōis solū p pditōe sue materie ex qua sc3 p habitudine pdicati ad subiectū. z ideo materia ppositōis vt hic sumitur est habitudo pdicati ad subiectū ex qua fit pposi tio pdicati z subiecti z in qua subiectū z pdicatū pueniūt. Sciendū scdo q̧ triplex est materia. s. naturalis ptingēs z remota. qd p3 p sufficientiā. Nā materia ppositionis ē habitudo pdicati ad subiectū. vl' g̃ illa habitudo dt repugnātiaz pdicati cū subiecto z sic ē materia remota. vl' dt pueniētiā pdicati cū subiecto z hoc dupliciter. qz vel dicit pueniētiā necessariā z sic ē materia naturalis. vl' dicit pueniētiā ptingentē z accidētalē. z sic est materia ptingēs. Et qz pueniētia necessaria pfectior ē q̄ ptingēs z ptingēs q̄ remota. iō materia natural' ē por alijs. deīn ptigēs z vltio remota q̄ ē ipfectior ceteris ¶ Sciēdū tertio q̧ materia natural' ē illa i q̄ pdicatū ē de eētia subiecti

vel proprium eius. vt hō est aial. homo ē risibilis. et dr naturalis materia. qr pdicatū naturalr conuenit subiecto et hz naturalē habitudinē ad ipm. sed illud qd hz naturalē habitudinē ad subiectū est de natura subiecti vl necessario consequens naturā ei sicut propriū consequitur spēm. lz em̄ propriū nō sit de natura sui subiecti. tñ immediate seqtur naturā eius. ¶ Sciendū quarto q essentia dr id q formalr res hz esse sicut humanitas dr id q formalr hō habet esse. et silr aia rationalis. Esse vero sm Boetiū est inexistētia forme in materia vel actus in potētia. Quid aūt sit propriū videbitur in pdicabilibus. et ex hoc patet intellectus huius diuisionis et diffinitōis materie naturalis. Contra pdicta arguitur pmo sic. Habitudo pdicati ad subiectū ē forma in qua illa extrema propositōnis conueniūt. ergo illa habitudo nō ē materia propositio nisi forma. Scdo sic. illa propositio sortes ē ens est in materia naturali cū ens sit de ratōe substātie ipsius sortis et etiā est in materia contingenti. qr pdicatū pt adesse et abesse subiecto cū sortes pt esse vel nō eē. ergo materia naturalis et contingēs coincidūt. ergo mēbra diuisionis nō opponuntur. Tertio sic. hec ē in materia naturali. aial est hō. et silr hō ē hō. cū ille sint necessarie et tñ pdicatū nō est de essentia subiecti. qr inferius nō est de essentia sui superioris nec idē de essentia suiipsius nec etiā est propriū eius. ergo contra diffinitōem materie naturalis. Quarto sic. ista ignis est calidus est in materia naturali cū sit necessaria. et tñ pdicatum nō est de essentia sui subiecti cū sit accidēs eius nec propriū cū conueniat aliis. et silr argueretur de ista aqua ē frigida. Quinto sic dicēdo. hō ē aialitas pdicatū ē de essentia sui subiecti et tñ nō est in materia naturali. sz remota cū sit impossibilis qr pdicatum nō vere dr de subiecto. ergo diffinitio nō est bona.

Ad pmum dr q lz illa habitudo sit forma respectu subiecti et pdicati. tñ habet modū materie respectu actualis compositōis propositōnis. ideo bñ dr materia propositōis. Ad scdm dr q si capiatur ens noialiter. vt idem est q essentiā habēs sic ē de essentia substātie et ceterorum entiū. et hoc mō illa sortes est ens est in materia naturali. sz si capiatur ens pticipialiter vt tm̄ valz sicut existēs sic conuenit substantie contingenter silr sorti. et sic illa propositio ē in materia contingenti. sz nō est tūc idem pdicatū illius propositōis cū priori quare nec est eadē propositio in materia contingēti et naturali. ideo mēbra diuisionis nō coincidūt. Ad tertiū dr q lz homo nō sit de essentia aialis in cōi. est tñ de essentia aliquorum suppositorum aialis scz illorum q continentur sub hoie. vñ in ista aial ē hō aial supponit pro suppositis suis et homo pro natura simplici et verificatur locutio pro suppositis aialis. ideo pdicatū est de essentia subiecti quantum ad supposita pro qbus verificatur. et in ista hō est homo. hō in subiecto supponit pro suis suppositis. et in pdicato pro natura cōi. ideo pdicatū ē de essentia subiecti in quantū natura simplex q ē homo verificatur de suppositis subiecti. Ad quartū dr q lz esse calidū nō sit propriū qrto mō respectu ignis est tñ propriū scdo mō et hoc sufficit ad hoc q sibi cōuenit q sit in materia naturali qr propriū scdo mō et propriū qrto mō necessario conueniūt suo subiecto et ideo ambo faciūt propositōem in materia naturali. Et de ista aqua ē frigida dr q si eē frigidū dicat aptitudinē sic ē in materia naturali et ē propriū eius. sz si dicat actū tūc est in materia contingenti qr pt adesse vl abeē aque. Ad quintū dr q lz aialitas sm rem sit de essentia hois. nō tñ sm mo-

dum q̄ p̄dicat̃ in illa ꝓpositōe. qꝛ p̄dicatū in abstracto sumit̃ cū p̄cisione suoꝝ inferioꝝ. iō sub tali mō nō conuenit subiecto. sed illa propositio est in materia remota ꝛc.

Contingēs materia est in qua p̄dicatū pt adesse et abesse subiecto p̄ter eius corruptōem. vt homo est albus. homo nō est albus. Remota est in qua p̄dicatū nullo modo pt cōueni re cum subiecto. vt homo est asinus. leo est vacca.

Postq̄ autoꝛ determinauit de materia naturali. hic ꝯn̄ter determinat de ꝯtingēti ꝛ remota. ꝛ p̄mo de ꝯtingēti q̄ sic diffinit̃. Materia ꝯtingēs ē illa in qua p̄dicatū pt adesse vel abeē subiecto. vt hō currit in q̄ diffinitōe ponit̃ adesse ad dr̄n̄am materie remote in q̄ p̄dicatū nō pꝫ ꝯuenire subiecto. ꝛ ponit̃ abesse ad differētiā materie naturalis ī q̄ p̄dicatū nō pt abeē. ¶ Sciendū p̄mo ꝙ materia dꝛ ꝯtingēs eo ꝙ p̄dicatū ꝯtingent̃ cōuenit subiecto. id aūt qḋ cōuenit alicui ꝯtingent̃ pt sibi adesse cū nō habeat repugnantiā ad ip̄m ꝛ etiā pt abesse tali subiecto. qꝛ nō ꝯuenit sibi necessario iō qḋ ꝯtingent̃ inest pt nō ineē. iō bn̄ diffinit̃ materia ꝯtingēs. ē in qua p̄dicatū pt adesse vel abeē subiecto. nō tn̄ intelligendū ē ꝙ possit sil̃ adeē et abeē ꝑm actū. qꝛ hoc iplicat ꝯtradictōem. ſꝫ ꝑm aptitudinē ꝛ successiue. ¶ Sciendū scḋo ꝙ cōtingēs a q̄ venit ꝯtingent̃ dupl'r accipit̃. Uno mō cōiter ꝓ oī illo qḋ pt eē. ꝛ sic ꝯuertit̃ cū possibili ꝛ dꝛ tā de necessario q̄ꝫ de nō necessario. Alio mō specialit̃ ꝓ ꝯtingēti nō necessario qḋ pt eē ꝛ nō esse et diuidit̃ ꝑ ꝯtingēs natū ad vtrūlibet. ꝛ ꝑ ꝯtingēs raꝝ ꝛ a ꝯtingenti hoc mō accepto venit ꝯtingent̃ qḋ denoīat materiā ꝯtingentē ꝛ nō a ꝯtingēte accepto ī cōi. qꝛ tale ꝯtingēs nō pt sꝑ esse ꝛ nō eē cū dicat̃ de necessario qḋ sꝑ est. ¶ Sciendū tertio ꝙ materia remota ē illa in q̄ p̄dicatū nō pt cōuenire cū subiecto vt hō est asin⁹. Et ratio ē qꝛ in materia remota p̄dicatum hꝫ repugnantiā ꝛ distinctōeꝫ a subiecto ꝛ a tali repugnātia siue remotione p̄dicati a subiecto dꝛ materia remota. ſꝫ id qḋ hꝫ repugnātiā cū aliq̄ subiecto nullo mō pt sibi ꝯuenire. sicut asin⁹ ꝓpter repugnātiā qua hꝫ cū hoīe ꝑ rōnale nō pt sibi ꝯuenire. iō bn̄ dꝛ materia remota in q̄ p̄dicatū non pt ꝯuenire subiecto ꝓpter remotōem ei⁹ a subiecto. ¶ Sciendū q̄rto ꝙ tripl'r pt fieri remotio p̄dicati a subiecto. Uno mō ꝑ negatōem negando ip̄m de subiecto. vt hō nō ē asin⁹. Scḋo remouēdo ip̄m a subiecto ꝑm vocem tm̄ ꝛ de istis remotōnib⁹ nō est hic ad ꝓpositū. Tertio mō sic intelligitur ꝙ remoueat̃ a subiecto ꝑm suū ꝑcatum ꝓpter repugnantiā quā hn̄t ad inuicem siue fit ꝑm esse ꝛ essentiā. siue ꝑm essentiam tantū. ꝛ a tali remotōe que est repugnātia p̄dicati cū subiecto dꝛ materia remota. Ex q̄ pꝫ ꝙ ꝓpositōes affirmatiue q̄ sunt in materia remota sunt false. ꝛ negatiue sunt vere sicut in materia naturali sempꝛ affirmatiue sunt vere ꝛ negatiue false In ꝯtingenti vero ꝛ affirmatiē ꝛ negatiue pn̄t sil̃ eē vere vl̃ false. ꝛ ꝑ hoc pꝫ intellect⁹ p̄dictaꝝ materiaꝝ. Cōtra p̄dicta arguit̃ p̄mo sic. hec est in materia ꝯtingenti. hō est quant⁹ ꝛ tn̄ p̄dicatū nō pt abesse subiecto. ergo ꝯtra diffinitōeꝫ materie ꝯtigēt̃. maioꝛ pꝫ qꝛ nō ē in materia naturali cū

p̄dicatū nō sit de natura subiecti nec ꝓpriū eius. nec in materia remota. g̃ est in materia ɔtingēti. Scḋo sic hec est in materia ɔtingēti coruus ē niger ⁊ tn̄ p̄dicatū nō p̄t abesse subiecto.s. coruo cū sit accidēs ei⁹ insepabile ergo ɔtra diffinitōem eius. Tertio. in ista ꝓpositōe hō viuit p̄dicatū pōt adesse vel abeē subiecto. ⁊ tn̄ nō est in materia ɔtingēti cū vita sit de essentia hoīs ⁊ eadem cū aīa ei⁹. ⁊ silr ar. de ista hō est. ergo diffinitio conuenit alijs a diffinito. Quarto sic. hec est in materia remota. sortes ē albedo. sortes ē qualitas. ⁊ tn̄ p̄dicatū p̄t ɔuenire subiecto g̃ male diffinit̄ materia remota. Quinto sic ista est in materia remota hō nō est asin⁹ cū affirmatiua ⁊ negatiua sint in eadē materia. ⁊ tn̄ p̄dicatū p̄t ɔuenire subiecto. qꝛ vere enūciat̄ de subiecto. ergo diffinitio eius insufficiens.

Ad p̄mū dr̄ ꝙ ista ꝓpō ē in materia naturali. ⁊ lꝫ quātitas nō sit ꝓpriū q̄rto mō. ē tn̄ sibi ꝓpriū scḋo mō. ⁊ ē ꝓpriū q̄rto mō respectu corpis de gn̄e substātie qḋ est superi⁹ ad hoīem ⁊ ideo est in materia naturali sicut ista. homo est risibilis. Ad scḋm dr̄ ꝙ lꝫ nigredo nō p̄t abesse coruo manētibꝫ p̄ncipijs cōplexionalibꝫ tn̄ p̄t remoueri ab ipō p mutatōem cōplexionis. Et dr̄ accn̄s inseparabile nō qꝛ possit separari vl' abesse coruo. sꝫ qꝛ difficulter remouet̄. Ad tertiū dr̄ ꝙ si viuit dicat actū viuēdi ⁊ actuale esse viuentꝫ. sic p̄t abesse hoī ⁊ ista est in materia ɔtingēti. sꝫ si dicat̄ aptitudinem tūc sibi ɔuenit naturalr̄ ideo nō potest sibi abesse. ⁊ hoc modo est in materia naturali. similr̄ de illa homo est. qꝛ est potest dicere actum existētie siue esse in actu. quod ɔtingent̄ ɔuenit rei cū existentia cuilibet rei accidat. vel potest dicere actum existentie vt est in suis causis quod semper cōuenit. primo modo est in materia ɔtingenti. sed scḋo modo est in materia naturali. Ad quartum dicit̄ ꝙ ista est in materia remota. sortes est albedo. licet albedo possit inesse sorti s̄m rem. nō tamen s̄m predicatōnem. vt designatur in abstracto quia sic significatur cum precisione a subiecto. Ideo de ipō verificari nō potest ꝓpter repugnantiā quam habet cum ipō

Ad quintum dicit̄ licet predicatum vere enuncietur negatiue de subiecto. nō tn̄ ꝓpter hoc habꝫ ɔuenientiā cū subiecto. sed mag̃ repugnātiā et causa ē. qꝛ dici de alio negatiue nō sumit̄ abesse in alio sꝫ mag̃ a nō ineē

Lex et natura contrariarum talis est. ꝙ si vna est vera. reliqua est falsa et nō ɔ̄conuerso. Possunt em̄ ambe esse false. in materia cōtingenti. vt oīs hō est albus. nullus hō est albꝰ In naturali em̄ materia sp̄ si vna est vera reliqua erit falsa. et ɔ̄cōuerso. vt oīs hō est aīal. null⁹ hō est aīal. Et silr̄ in materia remota. vt omnis hō est asinus. null⁹ hō est asinus. Et in materia ɔtingēti qn̄ accn̄s ē isepabile vt oīs coruus ē niger nullus coruus est niger. Sed ille q̄ sunt de accidēte sepabili p̄nt ambe esse false. vt omnis hō est albꝰ. nullus hō est albus.

Postq̄ autor determinauit de materia ꝓpositionū cuiꝰ cognitio valꝫ ad cognoscendū leges ꝓpositionū oppositaꝝ. Hic ↄ̄sequenter ꝓsequit̄ de illis legibꝫ ꝓpositionū oppositaꝝ. ⁊ q2 ꝓpōes ↄtrarie p̄cedunt oēs alias ꝓpōnes s̄m ordinē superiꝰ positū eo q̄ ↄtrarie sunt ābe vl'es ⁊ hn̄t ꝑfectiorē quātitatē alijs ꝓpōibꝫ oppositꝭ iō autor p̄us determinat de legibꝫ ↄtrariaꝝ q̄̄ alijs. ¶ Sciendū est p̄mo q̄ due ↄtrarie nūq̄̄ pn̄t sil' eē v̄e in q̄cūq̄ materia. Cuiꝰ duplex ē rō. Una est q2 in ↄtrarijs vna ē vl'is affirmatiua denotans p̄dicatū ↄuenire subiecto suo ꝓ q̄libet supposito. Et alia ē vl'is negatiua denotās p̄dicatū remoueri a q̄libet supposito subiecti. sꝫ īpossibile est idē p̄dicatū ↄuenire cuilibet supposito subiecti ⁊ remoueri a q̄libet q2 hoc implicat ↄtradictōem. Ideo due ↄtrarie nō pn̄t sil' eē vere. Scd̄a rō ē q2 si due ↄtrarie q̄ sunt ābe vl'es essent sil' vere. tūc cū ad veritatē vl'is sequit̄ veritas ꝑticularꝭ ꝑ legē subalternaꝝ sic due ↄtrarie essent sil' v̄e cū ip̄is q̄ sunt due ꝑticulares ⁊ ꝑ ↄ̄ns ꝓpōes oēs de quattuor angulis q̄ sunt ↄtradictorie essent sil' vere qđ ē īpossibile. g̊ ↄtrarie nō pn̄t sil' eē vere. ¶ Sciendū scd̄o. q̄ due ↄtrarie bn̄ pn̄t sil' eē false in ↄtingēti materia dūmodo accidens sit seꝑabile. Cuiꝰ rō ē q2 in materia ↄtingēti p̄dicatū p̄t ↄuenire subiecto ꝓ aliquibꝫ suppositis eius ⁊ nō ꝓ alijs sicut album conuenit homini pro aliquibus suppositis ⁊ pro alijs nō sed pro illa parte qua nō conuenit subiecto vniuersalis affirmatiua falsificatur. ⁊ ea parte qua conuenit. vniuersalis negatiua falsificat̄. ergo in tali materia ambe ↄtrarie possunt sil' esse false. Et dicit̄ notant̄ dūmodo accidens sit seꝑabile. q2 si esset simpliciter inseꝑabile affirmatiua sꝑ esset vera ⁊ negatiua falsa. ⁊ sic non possent esse simul false. Sciendū tertio q̄ due ↄtrarie in materia naturali ⁊ remota nūq̄̄ pn̄t sil' eē false. Cuius ratio est. q2 in ↄtrarijs in materia naturali semꝑ vniuersalis affirmatiua est vera cum p̄dicatū ↄueniat subiecto ꝓ q̄libet supposito ⁊ vl'is negatiua falsa ē. ⁊ econuerso in materia remota. vl'is affirmatiua sꝑ est falsa cū p̄dicatū sꝑ repugnet subiecto ⁊ negatiā v̄a et sic ibi due ↄtrarie nūq̄̄ pn̄t esse sil' false. Ex q̄bꝫ pꝫ q̄ tres sunt ꝑtes in lege ↄtrariaꝝ. Prima ē q̄ ↄtrarie nō pn̄t sil' eē vere. sꝫ in q̄libet materia repugnant in veritate. Scd̄a q̄ in materia ↄtingēti ābe pn̄t simul esse false et nō repugnāt in falsitate. Tertia q̄ ī materia naturali ⁊ remota nō pn̄t simul esse false. Sciendū quarto q̄ repugnātia in veritate ↄuenit ↄtrarijs ratōne sue forme oppositōis. q2 in quacūq̄ materia sint semꝑ ↄuenit eis. ⁊ iō ꝑtinet ad legē ip̄aꝝ. sꝫ repugnātia ī falsitate nūq̄ ↄuenit ip̄is vt ī materia naturali ⁊ remota nūq̄ v̄o nō vt ī materia ↄtīgēti iō repugnātia ī falsitate ꝑtinet formal'r ad legē ipsaꝝ ↄ̄triaꝝ sꝫ tm̄ p̄mū mēbrū scꝫ repugnātia ī veritate. Cōtra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. lex ē institutio p̄cipiēs honestū et ꝓhibens malum. sed in ↄtrarijs nō est talis īstitutio nec in alijs oppōibus. ergo nō ē lex ↄtrariarum. Scd̄o sic. iste ↄtrariantur. omnis homo currit. nullus homo currit. ⁊ tamen possunt simul esse vere q2 simul habēt potentiam ad hoc q̄ sint vere cum quelibet sit in potētia ad veritatem. ergo ↄtrarie possunt simul esse vere. Tertio sic. omnis homo est totum in quantitate ⁊ nullus homo est totum in quantitate sunt ↄtrarie. ⁊ tamen sunt sil' vere. g̊ ⁊c. Quarto sic. in ↄtrarijs includunt̄ ↄtradictorie. g̊ si due ↄtrarie sunt sil' false seq̄ret̄ q̄ due ↄ̄dictorie eēnt simul false. qđ est im-

possibile. Quinto sic. Iste ꝯtrarie sunt in materia naturali vel remota omne animal est homo. nullū animal est homo. ⁊ tamē sunt simul false. ergo in materia naturali vel remota ꝯtrarie possunt simul esse false.

Ad pͥmū dͥ ꝙ lex capit̄ dupl̄r. Uno mō vt ē regula de reb⁹ humanis docēs modū bn̄ viuēdi sic nō capit̄ hic sicut ē lex nature vl̄ diuina vl̄ humana ⁊ hoc mō ē pcipiēs bonū ⁊ phibēs malū. ⁊ hoc mō nō repit̄ in ꝓpositōib⁹ opposit͛. Alio mō sumit̄ similitudinarie ⁊ trāsumptiue vt ē regula de mō repugnātie ꝓpōnū oppositaꝝ ⁊ solū isto mō hic capit̄ ⁊ ꝯuenit bn̄ ꝓpositōib⁹ ꝯtrarijs Ad scđm dͥ ꝙ hec ē duplex. ꝯtrarie pn̄t sil̄ eē vere. qꝛ vl̄ ista determiātio sil̄ pt̄ referri ad pn̄t ⁊ sic ē sensus ꝙ ꝯtrarie hn̄t potentiā ad h̄ vt sint sil̄ ꝟe ⁊ hoc mō ē veꝝ. Alio mō pt̄ referri ad eē. sic ē sensus ꝙ ꝯtrarie pn̄t sil̄ eē ꝟe ⁊ sic ē falsuz. ⁊ h̄ mō ponit̄ sil̄ in pn̄ti loco. Ad tertiū dͥ ꝙ si ī istis ꝓpōib⁹ oīs hō ē totū ī q̄ntitate. null⁹ hō ē totū ī quātitate si hō distribuit̄ tūc vna ē falsa ⁊ sunt ꝯtrarie. sȝ si hō teneat̄ simpl̄r ꝓ seipso sic nō sunt ꝯtrarie sȝ sunt singl̄ares ābe ita debet teneri hic hō ꝟtute ꝑmonis ⁊ rōe illi⁹ attributi totū in quātitate Ad q̄rtū dͥ ꝙ ad falsitatē vl̄is nō sequit̄ falsitas ꝑticular͛. idō nō opȝ ꝙ si due ꝯdictorie īcludāt̄ ī ꝯtrarijs sil̄ falsis ꝙ ꝓpter h̄ ꝯdictorie sint sil̄ false. Ad q̄ntū dͥ ꝙ lȝ iste sint in materia naturali vl̄ remota ē tn̄ p̄dicatio indirecta. ⁊ hoc dictū pͥus ꝙ ꝯtrarie in illis materijs nō pn̄t sil̄ eē vere debet intelligi de p̄dicatōne directa. Et lȝ ista animal est hō sit in materia naturali. nō tn̄ ista oīe aīal est hō. sȝ est in materia remota. quia animal stat pro alijs animalibus ab homine quibus homo non potest conuenire.

Lex siue natura subcōtrariarū talis est ꝙ si vna est falsa reliqua erit vera et nō ecōuerso. Possunt enī simul esse vere in materia contingenti et hoc quando accidens est sepabile. vt quidam homo est albus. quidam homo non est albus Unde lex subcontrariarū cōtrario modo se habet ad legem contrariarū Lex contradictoriarū talis est ꝙ si vna est vera reliqua erit falsa et ecōuerso. In nulla enī materia ābe possunt esse simul vere vel simul false. vt omnis homo est animal. quidam homo nō est animal. et sic de alijs.

Postq̄ȝ autor superi⁹ determinauit de lege ꝯtrariaꝝ. hic ꝯn̄ter determinat de lege subcōtrariaꝝ in qua sunt plures ꝑtes. Prima ē ꝙ due subcōtrarie in nulla materia pn̄t sil̄ eē false. pbat̄ qꝛ si due subcōtrarie essent simul false sequeret̄ ꝙ due ꝯtradictorie essent simul false. vt si iste due subcōtrarie q̇dam hō currit q̇dam hō nō currit sint simul false cum ad falsitatē particularis sequat̄ falsitas vniuersalis. vt ad falsitatem illius q̇dam hō nō currit sequit̄ falsitas illius nullus hō currit que est contradictoria prime. scȝ q̇dam homo currit. ergo due contradictorie erunt simul false qđ ē

impossibile. ideo in subcōtrarijs oportet ꝙ si vna sit falsa ꝙ altera sit vera et nō econuerso. ¶ Sciendū ē pmo ꝙ due subcōtrarie in materia ꝯtingē ti dūmodo sit accidēs sepabile pñt sil' esse vere. Cui⁹ ratio est. q2 in mate ria ꝯtingenti pdicatū pt ꝯuenire subiecto ꝑ aliq̄ supposito ei⁹ ꝛ ꝑ aliq̄ nō sed ꝑ supposito cui ꝯuenit verificaꝛ pticularis affirmatiua. ꝛ cū ad verita tem pticularꝫ negatiue sufficit pdicatū remoueri ꝑ vnico ei⁹ supposito. et ideo due subcōtrarie pñt sil' esse vere in materia ꝯtingēti. vt iste q̄dā hō ē cec⁹. q̄dam homo nō est cecus. ¶ Sciendū scđo ꝙ in materia naturali et remota due subcōtrarie nunq̄ pñt simul esse vere. Cui⁹ ratio est. q2 i ma teria naturali pdicatū ꝯuenit cuilibet supposito subiecti. ideo negatiua sp est falsa ꝛ affirmatiua ꝟa ꝛ ecōtra est in materia remota. q2 in ipa pdicatū remoueꝛ a q̄libet supposito subiecti. ergo affirmatiua sp est falsa ꝛ negati ua sp vera. Ex q̄ patet ꝙ tres sunt ptes in lege subcōtrariaꝝ. Prima est ꝙ nō possunt simul esse false. Scđa ꝙ in materia ꝯtingenti pñt sil' esse vere. Tertia est ꝙ in materia naturali ꝛ remota nunq̄ possunt esse sil' vere. ꝛ sic sp repugnāt in falsitate. ꝛ hoc ꝯuenit ipis ratōe sue forme oppositōis. ideo ptinet formal'r ad legem ipaꝝ. sed quādoq̄ repugnāt in veritate ꝛ quan doq̄ nō. ideo hoc ꝯuenit ipis gratie materie nec ptinet formal'r ad legem vñ ptꝫ ꝙ lex subcōtrariaꝝ ꝯtrario mō se hꝫ legi ꝯtrariaꝝ. Sciendū tertio ꝙ due ꝯtradictorie in nulla materia pñt simul esse vere. Cui⁹ ratio est. q2 in ꝯtradictorijs denotaꝛ idē inesse ꝛ nō inesse eidē. q2 idē affirmaꝛ ꝛ negaꝛ de eodē. sed impossibile est idē inesse ꝛ nō inesse eidē. q2 hoc est ꝯtra pmuꝫ pncipiū oim ꝯplexoꝝ de quo agit Aresto. quarto metaphi. ideo due ꝯtra dictorie nunq̄ pñt simul esse vere. sꝫ si vna ē vera reliqua ē falsa. ¶ Sciē dum q̄rto ꝙ due ꝯtradictorie in nulla materia pñt simul esse false. Cuius ratio est. q2 si pñt simul eē false tūc cū vnū ꝯtradictorioꝝ sit ens ꝛ aliud nō ens seq̄reꝛ ꝙ inter ens ꝛ nō ens esset dare mediū. sꝫ hoc est impossibile. q2 ens ꝯtinet oīa entia ꝛ oīe aliud ab ente dr̄ nō ens. ideo due ꝯtradicto rie nunq̄ pñt simul esse false. sꝫ habēt repugnantiā in veritate ꝛ falsitate sil'. ꝛ hoc ptinet formal'r ad legē ipsaꝝ. ꝛ sic patet ꝙ due ꝯtradictorie ma gis repugnāt q̄ due subcōtrarie q2 repugnāt in falsitate tm̄. Contra pdicta arguiꝛ pmo sic. due subcōtrarie pñt sil' esse false. q2 falsitas vl'is ꝯ uenit ex falsitate pticularis. ergo si due ꝯtrarie pñt simul esse false due sub cōtrarie sunt simul false. Scđo sic. idē nō pt inesse ꝛ nō inesse eidē nec vere affirmari ꝛ negari de eodē. sed in subcōtrarijs sp idem affirmaꝛ ꝛ ne gaꝛ da eodē. ergo in materia ꝯtingēti nō pñt sil' esse vere. Tertio sic. iste sunt simul vere q̄dā ens est bonū. q̄dā ens nō est bonū. ꝛ tn̄ sunt in ma teria naturali cū bonū sit ꝓprietas entis. ergo in materia naturali due sub cōtrarie pñt simul esse vere. Quarto sic. in morte sortis sortes hꝫ esse ꝛ nō eē sil'. ergo due ꝯtradictorie pñt sil' eē vere. ꝓbaꝛ añs. q2 eē ꝛ nō esse vel ꝯueniūt sorti in vno instāti vl' in diuersis. nō in diuersis q2 sic esset temp⁹ mediū inter esse ꝛ nō eē. ergo in eodē instāti sortes hꝫ esse ꝛ nō eē. Quin to sic si vnū ꝯtradictorioꝝ est falsum. ergo alterū ē falsum ꝛ sic ambo pñt simul esse falsa tenet ꝯña. q2 alteꝝ ē falsuꝫ vl' nō alteꝝ ꝛ sic est neutꝝ falsuꝫ cum nō alterum ꝛ neutrum eq̄pollent. ideo seq̄tur ꝙ neutrum est falsum. ergo ambo cōtradictoria erunt simul vera.

Ad p̄mū dr̄ ꝙ ad falsitatē vl̄is nō seq̄tur falsitas ꝑticularis sed tm̄ vni⸗us suoꝝ singulariū. ꝛ lꝫ veritas vni⁹ singularis sufficit ad veritatē ꝑticula⸗ris. tn̄ falsitas vni⁹ singularis nō sufficit ad falsitatē ꝑticularis. sꝫ plus re⸗q̄ritur ad veritatē vl̄is q̄ꝫ ꝑticularis. qꝛ vl̄is ꝑ̄cat p̄dicatum inesse vł nō inesse ꝑ omnibꝫ suppositis ꝙ nō req̄ritur ad veritatē ꝑticularꝫ: sed ecōuer⸗so plus requirit̄ ad falsitatem particularis q̄ꝫ vniuersalis. Ad scd̄m di⸗citur ꝙ licꝫ idem nō potest simul inesse eidem in numero ꝛ nō inesse. tamē idem bene potest inesse ꝛ nō inesse eidem in specie ꝑ diuersis suppositis. ꝛ sic verificantur subcōtrarie. Ad tertium dicit̄. ꝙ si bonū capitur vt est passio entis ꝛ vt ꝯuertitur cum ente illo modo sunt in materia naturali et negatiua est falsa: sed si capiatur vt dicat bonitatem moris illo modo est accidens respectu entis ꝛ sic iste sunt in materia ꝯtingenti. Ad quartū dicitur ꝙ in morte sortis ip̄e habet esse ꝛ nō esse in eodem instanti materi aliter capto. tamē est diuersum formalit̄. qꝛ vt est finis preteriti habet in eo esse. sed inquantū est ꝑ̄ncipium futuri habꝫ in eo nō esse. qꝛ em̄ nō est idē istās formal̄r. iō eē ꝛ nō eē nō debēt dici sil̄ ꝯuenire sorti nec opꝫ ibi eē temp⁹ intermediū. Ad q̄ntū dr̄ ꝙ q̄n̄qꝫ alteꝝ capit̄ indiffinite seu ꝑti⸗cularit̄ ꝑut tm̄ valet sicut vnū vł reliquū. ꝛ sic bn̄ valꝫ ꝑbatio ꝯn̄tis Alio mō capit̄ relatiue vt ē relatiuū diuersitatꝫ. ꝛ sic ꝯsequētia nō valet neqꝫ ꝑ⸗batio eius. qꝛ hoc modo capiēdo nō alteꝝ ꝛ neutꝝ nō equipollent.

Lex siue natura subalternarū talis est: ꝙ si vl̄is ē vera sua ꝑticularis erit vera et nō ecōuerso. Pōt em̄ ꝑticularis eē ve⸗ra vniuersali existente falsa. Et si ꝑticularis est falsa sua vni⸗uersalis erit falsa et nō econuerso.

Postq̄ꝫ autor determinauit de lege ꝯtrariaꝝ subcōtrariaꝝ ꝛ ꝯ̄dictoriā⸗rū. hic ꝯn̄ter determinat de lege subalternaꝝ. Cui⁹ ratio ē qꝛ subalterne nō repugnāt ī veritate. qꝛ pn̄t sil̄ eē vere neqꝫ in falsitate qꝛ pn̄t sil̄ eē false. neqꝫ in q̄litate iō repugnāt solū in quātitate. Ideo inter oēs ꝑpositōes op⸗positas subalterne minus opponunt̄ ratōe cui⁹ autor determinat vltimo de lege subalternaꝝ sic dicēs: Si vl̄is est vera etiā ꝑticularis ꝛ nō ecōtra. ¶ Sciendū est p̄mo ꝙ ad veritatē vl̄is seq̄tur veritas ꝑticularis scꝫ sub⸗alterne. Cui⁹ due sunt cause. Prima est ꝙ si p̄dicatū ꝑprie dicat̄ de q̄libet supposito subiecti sicut dr̄ in vl̄i etiā dr̄ de aliq̄ supposito ꝙ sufficit ad veri⸗tatem ꝑticularꝫ. Ideo ad veritatē vl̄is sequit̄ veritas ꝑticularꝫ. Scd̄a est ꝙ si vl̄is esset vera sua ꝑticulari existēte falsa seq̄ret̄ ꝙ due contradictorie essent sil̄ false ꝛ vere qꝛ si ista sit vera oīs hō currit. ꝛ ista sit falsa q̄dam hō currit cū sit subcōtraria isti⁹ q̄dā hō nō currit ip̄a ꝑ legē subcōtrariaꝝ erit vera. sꝫ hec q̄dā hō nō currit. ꝯtradicit p̄me scꝫ oīs hō currit q̄ ponebat̄ vera. g̃ due ꝯtradictorie erūt sil̄ vere etiā si illa sit vera oīs hō currit ꝑ legē ꝯtrariaꝝ sua ꝯtraria erit falsa scꝫ null⁹ hō currit sꝫ illa ꝯtradicit ꝑticulari scꝫ q̄dā hō currit. ꝛ iō si ꝑticularis ponat̄ falsa ꝛ vl̄is falsa due ꝯtradicto⸗rie eēnt false. qđ ē īpossibile. g̃ si vl̄is sit v̄a sua ꝑticularis erit vera ¶ Sci⸗endū scd̄o. ꝙ ad veritatē ꝑticularis nō seq̄tur veritas vl̄is. Cui⁹ rō ē qꝛ in

materia ꝯtingenti p̄dicatū p̄t ꝯuenire alicui supposito subiecti ⁊ nō oībus Ideo ꝑticularꝭ p̄t eē vera cū hoc sufficiat sc3 predicatū vere dici de subiecto ꝓ aliq̄ supposito. vl'i exn̄te falsa. Ideo q̄uis ad veritatē vl'is sequat̄ veritas ꝑticularꝭ nō tn̄ ecōtra. ¶ Sciēdū tertio. ꝙ ad falsitatē ꝑticularꝭ seq̄tur falsitas vl'is q2 si p̄dicatū nō verificat̄ de aliq̄ supposito subiecti nō verificabit̄ de q̄libet supposito qđ req̄rit̄ ad veritatē vl'is. ḡ si ꝑticularꝭ ē falsa vl'is erit falsa l3 nō ecōuerso. etiā si ꝑticularis ponat̄ falsa. ⁊ nō vl'is seq̄ret̄ ꝙ due ꝯtradictorie sil' essent false ⁊ vere qđ ꝓbat̄ eodē modo q̄ supra. ¶ Sciendū q̄rto ꝙ ad falsitatē vl'is nō sequit̄ falsitas sue ꝑticularꝭ Cuiꝰ rō est q2 ad falsitatē vl'is sufficit p̄dicatū false dici de aliq̄ supposito subiecti s3 ad falsitatē ꝑticularꝭ requirit̄ p̄dicatū false dici de omi supposito subiecti s3 si dicat̄ false de vno. nō opꝫ ꝙ false dicat̄ de omnibꝫ. Ideo ad falsitatem vl'is nō sequit̄ falsitas ꝑticularis ⁊ hoc est in materia ꝯtingēti. q2 in materia naturali vel remota sp̄ si vl'is est falsa ⁊ ꝑticularis erit falsa. Ex p̄dictis colligit̄ ꝙ ad veritatē vl'is affirmatiue req̄ritur ꝙ p̄dicatū insit subiecto ꝓ omni supposito eiꝰ. ⁊ ad falsitatē sufficit ꝙ remoueat̄ ab eo ꝓ vnico supposito subiecti. Sed ad veritatē ꝑticularis vel indiffinite sufficit p̄dicatum verificari de subiecto pro vnico eius supposito sed ad falsitatem eiꝰ oportet predicatum remoueri de subiecto pro quolibet supposito. Sed ad veritatem singularis requirit̄ ꝙ p̄dicatum verificetur de subiecto pro vnico eius supposito determinato. Sed ad falsitatē eius sufficit ꝙ remoueatur ab eodem. Ex p̄dictis pꝫ ꝙ due subalterne nō repugnant in veritate neq3 in falsitate cum possunt esse vere vel false nec in qualitate ⁊ iō dictum est prius ꝙ repugnant in quantitate tantū. Contra p̄dicta arguitur primo sic. Ad positōem vniuersalis nō sequit̄ positio particularis q2 ad positōnem animalis nō sequitur positio hominis. Ergo ad veritatem vniuersalis nō sequitur veritas particularis. Scđo sic. Ad veritatem huius q̄dam homo est animal. sequit̄ veritas istius oīs homo est aīal. simili' q̄dam sol lucet. ergo oīs sol lucet. ergo ad veritatē ꝑticularis seq̄tur veritas vl'is. Tertio sic. nō sequit̄ oē aīal p̄ter sortē currit. ḡ qđdam aīal p̄ter sortē currit. ergo ad v̄itatē vl'is nō seq̄tur v̄itas ꝑticularꝭ

Quarto sic. in bona ꝯn̄a ꝯseq̄ns includit̄ in an̄cedente. sed in falsitate particularꝭ non includit̄ falsitas vl'is. q2 in ꝑticulari nō includit̄ sua vl'is. ergo ad falsitatē ꝑticularis nō sequit̄ falsitas vniuersalis. Quinto sic. vbicūq3 subiectū tenet̄ ꝓ eq̄multꝭ suppositis et est idē p̄dicatū ibi eadē est causa veritatis et falsitatis. sed in vniuersali et particulari ibi subiectum tenetur pro equemultis suppositis. aliter nō essent opposite. ergo habent eandem causam veritatis ⁊ falsitatis quare ad falsitatem vniuersalis sequitur falsitas particularis. Ad primum dicitur. ꝙ ad positōnem vniuersalis incōplexi quod est superius alicuius inferioris nō sequitur positō sui ꝑticularis. sed ad positōnem vniuersalis complexi quod est vniuersalis propositio sequitur positio sue particularis. ⁊ de ista vniuersali ⁊ particulari est hic ad propositum. Ad scđm dicitur ꝙ licet in illis propositionibus sequat̄ ad particularē vniuersalis sua. hoc tamē est gratie materie. quia nō sequit̄ in omnibus. vnde due p̄me sunt in materia naturali in qua vniuersalis ⁊ ꝑticularis equipollent quo ad veritatē. ⁊ in alijs est

vnũ solũ suppositũ subiecti. quare si pticularis est vera ꝛ vlis etiã est vera. Ad tertiũ dꝛ ꝙ male capit pticularis illi⁹ vlis. qꝛ exclusio non pt addi termino accepto in pticulari. sed soli termino vlr capto. sed sic debet fieri pticularis. aliqđ aial aliud a forte currit. ꝛ bñ seqtur ad suã vlem. Ad quartũ dꝛ ꝙ lꝫ in falsitate pticularis nõ formalr includat falsitas vlis. tñ bene virtualr. qꝛ in hoc ꝙ pdicatũ false dꝛ de subiecto ꝓ quolibet supposito eius includit ꝙ false dꝛ ꝓ aliq qđ sufficit ad falsitatẽ eius vlis Ad quintũ dꝛ ꝙ lꝫ in vli ꝛ pticulari pdicatũ de eqmultis suppositis subiecti dicatur. nõ tñ eodẽ mõ. qꝛ subiectũ in vli distribuit ꝓ oibus suis suppositis in actu. sed in pticulari solũ tenet ꝓ oibꝫ suppositis subiecti in aptitudine non actu. actu vero pro vno.

Itẽ ppositõnũ pticipantiũ vtroqꝫ termino ordine ecõuerso triplex ẽ cõuersio. s. simplex p accñs et p cõtrapositõem.

Postqꝫ autor determinauit de oppositõe ꝓpositionũ q est passio ꝓpositionũ vtroqꝫ termino pticipantiũ eodẽ ordine Hic ꝯsequent determinat de ꝯuersione que est passio ꝓpositionũ vtroqꝫ termino pticipantiũ ordine ecõuerso. ꝛ qꝛ ꝯuersio dꝛ analogice de suis speciebꝫ. ideo autor nõ diffinit illam in cõi. sed solũ diuidit eam. ꝛ postea diffinit eam in suis speciebꝫ que diffinitões dant de ꝯuersione in pticulari ꝛ nõ in cõi. ¶ Sciendũ pmo ꝙ conuersio capit duplr. Uno mõ ꝓ quacũqꝫ mutatõe vni⁹ rei in aliã sicut cõuersio de bono in malũ ꝛ aque in vinũ. ꝛ sic dꝛ tam de ꝯuersione rerũ qꝫ ꝓpositõnũ qꝫ etiã ꝯsequentiaꝝ. Alio mõ capit specialit solũ ꝓ ꝯuersione ꝓpositõnis vni⁹ in aliã que est passio ꝓpositionũ que ꝯuertunt ꝛ sic hic capitur ꝛ nõ pmo mõ. ¶ Sciendũ scđo ꝙ ꝯuersio adhuc triplr ꝯsideratur vno mõ cõiter ꝓ omni mutatõe vnius ꝓpositõis in aliam ꝛ sic ꝯtinet conuersionẽ in terminis ꝛ ꝯuersionẽ in oppositã qualitatẽ que ꝯuenit oibꝫ de contingẽti ad vtrũlibet vt dicẽdo. fortẽ currere est ꝯtingẽs. fortẽ currere nõ est ꝯtingẽs. de qua agit Aresto. in pmo prioꝝ. Scđo modo capit conuersio minus cõiter put est mutatio subiecti in pdicatũ ꝛ econtra. siue sit in bona ꝯsequẽtia siue nõ vni⁹ ꝓpositionis in aliã. Tertio capit proprie ꝓ mutatõe pdicati in subiectũ ꝛ econtra in bona ꝯsequẽtia vni⁹ propositionis ad aliã. Nõ tñ mutatio situs terminoꝝ ꝓpositõnis cũ bona ꝯsequentia vni⁹ ꝓpositõis ad aliam hic vocat ꝯuersio ꝛ dꝛ debita ꝛ proprie dicta ¶ Sciendũ tertio ꝙ ꝯuersio sic diffinit. Conuersio est propositionũ cathegoricaꝝ vtroqꝫ termino pticipantiũ ordine ecõuerso vni⁹ ad aliã formalis consequẽtia. In qua diffinitione ponit formalis ꝯsequẽtia loco generis. Consequẽtia em superi⁹ est ad ꝯuersionẽ ꝛ ad alias ꝯsequentias simplices. Uñ ꝯsequẽtia formalis est q tenet in oibꝫ terminis ꝯsimili forma arguendi retẽta. Deinde ponit ꝓpositionũ vtroqꝫ termino pticipãtiũ ad differentiã ꝓpositionũ q nõ sunt vtroqꝫ termino pticipãtes sicut fit in enthimemate vel in exemplo Et dꝛ ordine econuerso ad differentiã ꝓpositõnũ eodẽ ordine pticipantiũ sicut est ꝯsequẽtia inter subalternas ꝛ eqpollentes. Ex qbꝫ patꝫ ꝙ in qualibet ꝯuersione cũ sit ꝯsequẽtia due reqruntur ꝓpositiones ꝛ pma dꝛ ꝯuersa scđe ꝛ antecedẽs respectu alterius. secunda

vero dr cõuertens et cõsequens in ordine ad primam. Sciendũ quarto q̃ pro positionũ triplex est cõuersio. scilicet simplex per accidens et per contrapositiões. Cuius diuisionis sic habetur sufficientia. quia omnis cõuersio est cõsequentia vnius propositionis ad aliam cũ mutatione terminorum. vel ergo ille propositiões habẽt contrariam positiõem sic q̃ in vna propositiõe ponantur termini finiti et in alia termini infiniti et sic est cõuersio per contrapositiõem. vel habent similem positiões sic q̃ in vtraque termini teneantur eodem modo. et hoc dupliciter. quia vel vna immediate et cõuertibiliter sequitur ad aliam et sic est cõuersio simplex. vel vna sequitur nõ cõuertibiliter ad aliam et nõ nisi ex cõsequenti: et sic est cõuersio per accidens in qua cõuertens nõ sequitur immediate ad cõuersam. sed per alteram. scilicet ratiõe vnius propositiõnis q̃ primo sequitur ad cõuersam ad quam sequitur sua cõuertens vt patebit inferius. Contra predicta arguitur primo sic. Cõuersio dicitur mutatio predicati ad subiectum. sed predicatum cum habeat rationem forme nõ potest mutari in subiectum quod habet ratiõem materie nec econtra. ergo cõuersio nõ est possibilis. Secũdo sic. Cõuersio ẽ mutatio situs terminorum propositiõis. ergo debet dici passio terminorum et nõ propositionũ. Tertio sic. Cõuersio nõ est aliqua argumẽtatio cum in ipsa nullum sit medium. ergo cõuersio nõ est cõsequentia formalis. Quarto sic. homo et risibile cõuertuntur et tamẽ nõ cõuertuntur per aliquam speciem cõuersionis ergo hic male ponuntur tres species cõuersionis Quinto sic Arestoteles sufficienter enumerans species cõuersionis nõ ponit cõuersionem per contrapositionem. ergo male hic enumeratur. Ad primum dicitur q̃ cõuersio est possibilis cum omnes sue cause sint possibiles. et licet predicatum formaliter captum sub ista intentiõne predicati nõ potest mutari in subiectum. tamẽ predicatum quantum ad id quod est bene conuertitur in subiectum et econtra Ad secundum dicitur q̃ cõuersio considerata quo ad id a quo nomẽ imponitur est bene passio terminorum. Dicitur enim conuersio quasi simul versio subiecti in predicatum. sed quantum ad id cui nomẽ imponitur dicitur passio propositionũ. et etiam mutatio terminorum nõ conuenit terminis absolute sed vt sunt in propositione. et ideo cõuersio est passio propositionũ ex cõsequẽti cõueniens propositionibus gratia terminorum. Ad tertiũ dicitur q̃ licet cõuersio nõ sit argumẽtatiõ propter hoc tamẽ nõ sequitur q̃ nõ sit cõsequẽtia formalis. quia cõsequẽtia est quoddam superius ad argumẽtatiões et ad cõsequẽtias simplices cuiusmodi est cõuersio. Ad quartũ dicitur q̃ licet homo et risibile habeãt cõuertibilitatẽ inter se nõ tamẽ cõuersionem. Cõuersio enim et cõuertibilitas et cõuertentia sic differunt. quia cõuertibilitas est passio terminorum qui de seinuicem verificantur cõuertibiliter. Et conuersio est passio propositionum. sed conuertentia est passio relatiuorum que ad se inuicem referuntur. vt pater et filius. Ad quintum dicitur q̃ Aristo. solũ cõsiderauit cõuersionẽ vt per ipsam fit reductio syllogismorum imperfectorum ad perfectos et cõuersio per contrapositiõnem ad hoc nõ deseruit quia in ipsa nõ manent idem termini qui debent manere in reductione syllogismorum imperfectorum ad perfectos. ideo nõ enumeratur ab aristotele Sed petrus hyspanus cõsiderat cõuersionẽ vt est passio propositiõnũ. sed cõuersio per contrapositiõem ẽ passio propositionũ. ideo ipsam enumerauit inter species cõuersionis. vnde prouenit etiã q̃ iste autor determinat de cõuersione in primo tractatu. sed aristo determinat de cõuersione in libro de syllogismo.

Conuersio simplex est quando de subiecto fit predicatuȝ et de predicato subiectum manente eadem qualitate et quantitate propositionis. Et hoc modo conuertitur vniuersalis negatiua in se. et particularis affirmatiua in se. vt nullus homo est lapis. ergo nullus lapis est homo. aliquis homo ē animal. ergo aliquod animal est homo.

Postq̄ autor posuit diuisionē ↄuersionis Hic ↄsequenter determinat de membris eius. Et qꝛ in ↄuersione simplici ꝛ per accidens manēt ideȝ termini ſm rem ꝛ vocem simul. ꝛ in ↄuersione per ↄtrapositōnem manēt idem termini solum ſm vocem ꝛ variant̄ ſm significatōnem. ideo prius determinat̄ de conuersione simplici ꝛ per accidens q̄ de alia. Et quia in conuersione simplici est simplex mutatio situs terminorum ꝛ nō mutatur quantitas nec qualitas propositōnis. ꝛ in ↄuersione per accidens est mutatio quantitatis cum mutatōne situs terminoꝝ. ideo prius agit de ↄuersione simplici q̄ de ↄuersione per accidēs. ¶ Sciendum est p̄mo q̄ ↄuersio simplex est mutatio predicati in subiectum ꝛ econtra manente eadem qualitate ꝛ quantitate. in qua diffinitōne ponitur mutatio loco generis. deinde ponit̄ p̄dicati in subiectum ad differentiā ↄuersionis per cōtrapositōnem vbi nō mutat̄ simpliciter p̄dicatum in subiectum. sed mutantur termini finiti in terminos infinitos ꝛ sic variant̄ ſm significata. Deinde ponit̄ manēte eadem qualitate ꝛ quātitate ad differentiam cōuersionis per accidens vbi est mutatio quātitatis ꝓpōnis. Nō tñ est intelligenduȝ q̄ hic maneat eadē q̄litas ꝛ quātitas in numero cū ↄuertēs ꝛ ↄuersa differant numero. sȝ manēt eadē qualitas ꝛ quātitas in specie. ¶ Sciendum sc̄do q̄ ista ↄuersio dꝛ simplex duplici de cā. Prima ē qꝛ ibi ē mutatio simplex p̄dicati in subiectū ꝛ ecōtra sine aliqua mutatōe qualitat̄ ꝛ quātitatis. Sed in ↄuersione p accidens ꝛ p ↄtrapositōem nō est simplex mutatio terminoꝝ cū in ↄuersione p accidens mutet̄ quantitas. In ↄuersione aūt per ↄtrapositōnem mutantur termini finiti in terminos infinitos Secūda causa est qꝛ in hac ↄuersione ꝓpositio p se p̄mo ꝛ ſm se totam conuertitur ꝛ nō gratia ptis sicut in ↄuersione p accidens vbi vniuersalis ſm se totam nō ↄuertit̄ sed ſm suam pticularem. Et inde est q̄ in ista conuersione vna ꝓpositio ↄuertitur simpl'r in aliam. ꝛ ideo in ↄuersione simplici est ↄsequentia ↄuertibilis. quia sicut conuertēs sequitur ad ↄuersam. ita econtra conuersa ad conuertētem. quod nō fit in ↄuersione p accidēs. vn̄ de licȝ pticularis conuertēs sequat̄ ad vniuersalē. nō tamē ecōtra. vt licȝ bn̄ sequat̄. omnis homo est aīal. ergo quoddā aīal est homo. nō tamē ecōtra. ¶ Sciendū tertio q̄ ſm ↄuersionē simplicē ↄuertit̄ pticularis affirmatiua ꝛ vl'is negatiua. qꝛ bn̄ sequit̄ quidam homo est aīal. ergo quoddam aīal est homo. ꝛ est ibi mutatio p̄dicati in subiectū ꝛ ecōtra. g̃ ē bona ↄuersio. añs ꝓbat̄. qꝛ si ista sit vera. q̄dā hō ē aīal opȝ q̄ aliquid idē sit hō et aīal. ꝛ tūc sumat̄ illud idē q̄d ē hō ꝛ aīal ꝛ vocetur sortes. ꝛ tūc arguat̄ p syllogismū expositoriū. i. ex terminis singularibꝫ factum. sortes est homo ꝛ

idem sortes est aial.ḡ quoddaȝ ial est homo q̄ sequit̄ ad istā̄m quidā̄ hō est aīal.ad quam sequunt̄ p̄missе illius syllogismi expositorij. ¶ Sciendū quarto ꝙ in ꝯuersione simplici etiam ꝯuertit̄ vl'is negatiua.ꝓbat̄ sic.quia bñ sequit̄.nullus homo est lapis.ḡ nullus lapis est hō. Et est mutatio p̄dicati in subiectū.ergo ꝯuersio est bona. Antecedēs ptȝ.qꝛ omnis illa cōsequentia est bona in qua ad oppositū ꝯsequētis sequitur oppositū antecedētis.sed sic est de ista.qꝛ ad istam q̄dam lapis est homo q̄ est ꝯtradictoria ꝯsequentis sequit̄ ista.q̄dā hō est lapis per ꝯuersionē simplicē iā p̄us ꝓbatā.ꝛ ista est oppositū añcedētis.ḡ p̄ma ꝯsequētia ē necessaria. Et p̄t aliter sic ꝓbari.nullus hō est lapis.ḡ nullus lapis est hō.qꝛ oppositū ꝯsequētis nō stabit cū añcedente.qꝛ si sic seq̄ret̄ ꝙ due ꝯtradictorie starent sil' in veritate.qꝛ ista q̄dā lapis ē hō ꝯtradicit isti null⁹ lapis ē hō. Et ex ista aliq̄s lapis ē hō q̄ est opposita ꝯsequētis infert̄ ista.aliq̄s hō ē lapis q̄ ē opposita antecedēti.ḡ optet p̄mā ꝯsequentiā esse necessariā. Cōtra p̄dicta arguitur p̄mo sic.In omni ꝯuersione est mutatio p̄dicati in subiectū et subiecti in p̄dicatū.ergo in qualibet ꝯuersione sunt plures mutatōes ꝛ p ꝯñs nulla est ꝯuersio simplex. Scd̄o sic.hec est ꝯuersio simplex.sortes est hō.ḡ q̄dam hō est sortes.ꝛ tñ ibi nō remanet eadē quātitas cū prima sit singularis ꝛ scd̄a p̄ticularis. Ergo ꝯuersio simplex nō fit manēte eadē quātitate. Tertio sic.nō sequit̄ null⁹ hō est spēs.ḡ nulla spēs est hō.cū añs sit verū.ꝛ ꝯsequēs falsum.qꝛ sua ꝯtradictoria est vera.scȝ aliqua spēs est homo.ergo vniuersalis negatiua nō bene ꝯuertitur. Quarto sic. Nō sequit̄.nullus senex erit puer.ergo nullus puer erit senex cum añs sit verū ꝛ ꝯsequens falsum.ergo simplex ꝯuersio vniuersalis negatiue nō valet. Quinto sic.Nō sequit̄ quidam lapis est in muro.ergo quidam murus est in lapide.ergo p̄ticularis affirmatiua nō bene ꝯuertitur simplicit̄.

Ad p̄mum dicit̄.ꝙ licet in ꝯuersione simplici sint due mutatōnes in numero quātum ad terminos ꝓpositōnis.tamen est vna tantum in specie scȝ mutatio situs terminoꝝ.ꝛ nō est complectens plures mutatōes in specie sicut est in alijs conuersionibus. Ad scd̄m dicitur.ꝙ licet in ista ꝯuersione eadem quantitas quantum ad modum enunciandi tamen remanet eadem virtualit̄ quantum ad id pro quo verificantur ille propositiones.quia sicut subiectum singularis tantum pro vno supposito supponit.ita ꝛ particularis ꝛ indiffinite. Ratōne cuius de singularibus particularibus ꝛ indiffinitis idem est iudicium quantum ad conuersionem. Ad tertium dicitur ꝙ ista.nullus homo est species debet sic conuerti.ergo nulla species est aliquis homo quia ad hoc ꝙ homo in scd̄a euidenter teneatur pro suppositis sicut in prima.oportet sibi addere particulare signum.

Ad quartum dicitur ꝙ ille due nullus senex erit puer.ꝛ null⁹ puer erit senex.possunt capi in sensu cōposito ꝛ tunc est sensus.Nullus senex sub forma senis est puer.ꝛ null⁹ puer sub' forma pueri erit senex.ꝛ sic ambe sunt vere.Alio modo possunt capi in sensu diuiso.ꝛ sic est sensus.nullus puer quantum ad id quod est erit senex.ꝛ nullus senex quantum ad id quod est erit puer. Et sic prima est falsa sicut et scd̄a.quia ibi senex supponit pro omnibus senibus presentibus et futuris ratione verbi de futuro et pro illis distribuitur. Modo pro aliquo futuro siue qui forsan cras nas

cetur verum ē dicere ꝙ erit puer. Ad q̄ntum dicitur. ꝙ illa non bene ꝯuertit̄ q̄dā lapis ē in muro. ſ; debet ſic ꝯuerti. q̄ddā ens in muro ē lapis. q2 p̄dicatū p̄me nō eſt mur⁹. ſed ens in muro. Et ſil'r de iſtis quidā ocul⁹ eſt in capite. quoddam vinum eſt in dolio. ⁊c.

Conuerſio ꝑ accidens eſt q̄n̄ de ſubiecto fit p̄dicatū. et de p̄dicato ſubiectum. manēte eadē q̄litate. ſed mutata q̄ātitate. Et hoc modo cōuertitur vl'is affirmatiua in particularem affirmatiuā. et vl'is negatiua in particularem negatiuam. vt oīs homo eſt animal. ergo quoddā aīal eſt homo. nullus hō eſt lapis. ergo quidam lapis nō eſt homo.

Poſtq̄ autoꝛ determinauit de ꝯuerſione ſimplici in qua eſt ſolum mutatio p̄dicati in ſubiectum ⁊ ecōtra. Hic ꝯſequent̄ determinat de ꝯuerſione ꝑ accidens. in qua ſunt due mutatōnes ſc; p̄dicati ⁊ ſubiecti. ⁊ mutatio quātitatis ipſius ꝓpoſitōis. ipam p̄mo ſic diffiniēs. Cōuerſio per accidens eſt mutatio p̄dicati in ſubiectum. ⁊ econtra. manēte eadem qualitate. ſed mutata quātitate. Cui⁹ diuiſionis eſt eadē explicatio ſicut p̄cedētis p̄ter hoc ꝙ in iſta ponit̄ mutata quātitate ad differētiā ꝯuerſionis ſimplicis. ¶ Sciendū eſt p̄mo. ꝙ ꝯuerſio d2 ꝑ accn̄s. q2 ꝑ ipam ꝓpoſitio nō conuertit̄ ſm ſe totā ⁊ ꝑ ſe p̄mo. ſ; gratia ꝑticularis ⁊ ſm ſuā ꝑticularē. vt oīs homo eſt animal. conuertit̄ in iſtam. quoddam animal eſt homo. Prima eīn nō ꝯuertit̄. niſi ratōe ſue ꝑticularis ſc; quidā hō eſt aīal. q̄ ꝯuertit̄ ſimplicit̄ ⁊ ſic nō ꝯuertitur ſm ſe totam. mō qđ ꝯuenit alicui toti gr̄a ꝑtis nō ꝯuenit ſibi ꝑ ſe p̄mo ſ; ꝑ ſe ſecūdo. i. ꝑ accidēs vl' ꝑ alterum. ¶ Sciendū ē ſcđo. ꝙ ſm hanc ꝯuerſionē debite ꝯuertit̄ vl'is affirmatiua in ꝑticularem affirmatiuā. ꝓbat̄. q2 hec eſt bona ꝯſequētia. omnis homo ē aīal. ergo quoddam animal eſt hō. ergo eſt debita ꝯuerſio. cū ꝯuerſio ſit conſequentia formalis vnius ꝓpoſitōis ad aliam cū mutatōe ſubiecti in p̄dicatū ⁊ ecōtra. Et añs ꝓbat̄. q2 ad iſtam. oīs hō eſt animal. ſequit̄ iſta quidā hō eſt aīal ergo quoddam aīal eſt homo. ꝑ ꝯuerſionē ſimplicē ꝑticularis affirmatiue ergo de p̄mo ad vltimū bene ſequit̄. oīs hō eſt aīal. ergo quoddā animal eſt homo. q2 quicq̄d ſeq̄tur ad ꝯſequens bone ꝯſequentie ſequit̄ ad antecedens eiuſdem. ⁊ ſic vl'is affirmatiua bene ꝯuertit̄ ꝑ accidens. nō tamen poſſ; ꝯuerti ſimplicit̄. q2 argueret̄ nō a diſtributo ad diſtributū ex ꝑte predicati p̄me quod nō diſtribuit̄ in p̄ma eo quod ē p̄dicatū vniuerſal' ꝓpoſitionis affirmatiue ⁊ tn̄ diſtribueret̄ in ꝯuertente. q2 poneretur ſubiectum ꝓpoſitōnis vniuerſalis affirmatiue. ¶ Sciendum eſt tertio ꝙ ſm ꝯuerſionem ꝑ accidens bene ꝯuertit̄ vniuerſalis negatiua. ꝓbatur. q2 hec eſt conſequētia bona cū tranſpoſitōne terminoꝝ. nullus hō eſt lapis. ergo q̄dam lapis nō eſt hō. ergo vl'is negatiua bene ꝯuertit̄ per accidēs. Antecedēs ꝑʒ. quia bene ſequit̄. nullus hō eſt lapis. ergo null⁹ lapis eſt hō ꝑ ꝯuerſionem ſimplicē vl'is negatiue. Ad quā ſequit̄ iſta. q̄dā lapis nō eſt hō ꝑ legem ſubalternaꝝ. ergo bn̄ ſeq̄bat̄ ad p̄mā. ⁊ ibi ē bona ꝯſequētia. Itē; ſi

nõ sequat̃. nullus hõ est lapis. ergo quidã lapis nõ est hõ. Ɔtradictoriũ ɔsequẽtis stabit vere cum antecedẽte. sc3 omnis lapis est homo. sed ad ipsam sequit̃ quidam homo est lapis p ɔuersionem p accidens. ergo ɔtradictorie stabũt simul in veritate quod est impossibile. Et simil'r posset probari ɔuersio p accidens vl'is affirmatiue. ¶ Sciendũ quarto. q vt supponitur in hac vltima ꝓbatõne in omni mala consequentia oppositum consequentis potest stare in veritate cum antecedẽte. Cuius ratio est. quia in omni mala consequentia antecedẽs potest esse. verum ɔsequẽte existente falso. Et ideo oppositum ɔsequẽtis eius potest stare in veritate cum antecedente. Unde cum ɔsequẽtia nõ dicit̃ mala nisi q2 ɔsequens eius nõ includitur in antecedẽte. sed potest esse falsum antecedente existente vero. Ideo suum oppositũ p̃t esse verum cum añcedẽte talis ɔsequẽtie Et ecõtra in bona ɔsequẽtia ex vero nunq3 sequit̃ falsum lic3 ex falso aliquã dosequat̃ verum. Ex q̃bus pt3 q vniuersalis affirmatiua ꝛ vl'is negatiua bñ ɔuertuntur per accidens. sed nulla ꝑticularis potest ɔuerti per accidens. quia sic ɔuerteret̃ in vniuersalem sed ad ꝑticularem nunq3 sequit̃ formaliter ꝓpositio vniuersalis. Ideo ꝑticularis nõ conuertit̃ per accidẽs. Cõtra p̄dicta arguit̃ p̄mo sic. Qualitas rei sequit̃ quantitate3 eius. ergo mutata quantitate mutatur qualitas. ergo in ɔuersione per accidẽs nõ manet eadem qualitas quãtitate mutata. Scdõ sic. Non sequit̃ oĩs homo videt lapidem. ergo quidam lapis videt hominem. ergo vniuersalis affirmatiua nõ bene conuertitur per accidens. Tertio sic. Non sequitur. omnis homo est mortuus. ergo quoddam mortuum est homo. cũ antecedens posset esse verum ɔsequente existente falso. ergo vniuersalis affirmatiua nõ bene conuertitur p accidẽs. Quarto sic. Non sequit̃. nullus homo est mulier. ergo quedam mulier nõ est homo. ergo vniuersalis negatiua nõ conuertit̃ per accidens Quinto sic. Non sequitur. nullum animal preter hominem est rationale. ergo quoddam ratõnale nõ est animal p̄ter hominem. ergo vniuersalis negatiua nõ debite ɔuertit̃ p accñs

Ad primum dicit̃. q mutata quãtitate mutatur qualitas ꝭm numerum. quia qualitas sequitur quantitatẽ in esse numerali. sed mutata quãtitate in specie nõ oportet mutari qualitatẽ in specie. quia ꝭm suum ee͂ specificum nõ sequit̃ quantitatẽ. ꝛ de ista mutatõne est ad ꝓpositum. Ad scdm dicit̃. q illa nõ bene ɔuertit̃. omnis homo videt lapidem. sed debet sic ɔuerti. ergo quoddam videns lapidem est homo Unde in omni bona ɔuersione totum id quod ponitur a ꝑte p̄dicati in vna debet poni in alia a ꝑte subiecti. Ad tertium dicit̃ q illa nõ bene ɔuertit̃. quia in ista. oĩs homo est mortuus. homo supponit ꝓ p̄sentibus ꝛ p̄teritis simul ratõne illius ꝑticipij p̄teriti t̄pis mortuus ꝛ in alia ꝓ p̄sentibus solum. q2 nõ ampliatur sed debet sic ɔuerti. omnis homo est mortuus. ergo quoddã mortuum est vel fuit homo. Unde tenẽdum est ꝓ regula q termini ɔuertentis ꝛ ɔuerse debent teneri eque ample ꝛ eque stricte sc3 ꝓ eq̃multis suppositis. aliter ille nõ essent ꝑticipãtes vtroq3 termino ideo ista sic ɔuertitur. Omnis homo est generãdus. ergo quoddam generandum erit homo. ꝛ debet poni verbum futuri t̄pis. vt homo fiet in scdã pro futuris sicut in p̄ma. Ad quartum dicitur. q illa nõ bene ɔuertitur. sed debet sic ɔuerti.

nullus hõ est mulier.ergo q̃dam mulier nõ est hõ masculus ꝛ ponitur ibi masculus vt hõ stet in scða ꝓ viris sicut in ꝑma. Ad quintũ dicit̃.ꝙ illa male ↄuertit̃.ſ3 debet sic ↄuerti.nullum aĩal p̃ter hoĩem est ratõnale. ergo quoddã rõnale nõ est aĩal.aliud ab hoĩe resoluendo p̃ter in aliud ꝛ ab et sic de exceptiuis que habẽt speciales modos ↄuersionis.vt videtur in ꝑuis logicalibus quõ special'r in speciali ↄuertuntur.

Cõuersio ꝑ cõtrapositõem est qñ de subiecto fit p̃dicatu3 et de p̃dicato subiectum manẽte eadẽ qualitate et quantitate ſ3 mutatis terminis finitis in terminos ĩfinitos. Et hoc modo cõuertitur vniuersalis affirmatiua in se.ꝛ ꝑticularis negatiua in se.vt oĩs hõ est aĩal.ergo omne nõ aĩal est nõ hõ. Vñ ꝟ9. Feci simpl'r cõuertit̃ eva ꝑ acci. Asto ꝑ cõtra sic fit conuersio tota. Asserit a negat e sunt vniuersaliter ambe. Asserit i negat o.sunt particulariter ambe. Ecce tibi sunt armigeros a carma bono cõn. Et notandum ꝙ illud signum quod est in subiecto ꝓpositõnis q̃ debet ↄuerti q̃cũq3 sit illð deb3 poni supra totũ p̃dicatũ ꝛ reducere ipm ad subiectũ. Et propterea eadẽ ẽ ↄuersio in ꝑticularibus indiffinitis et singularib9.

Postq̃3 autoꝛ deter.de ↄuersione simplici ꝛ ꝑ accñs vbi mutant̃ termini ſm sitũ solũ. Hic pñr determinat de ↄuersion ꝑ ↄtrapositõe3 vbi mutãtur termini finiti ſm sitũ ꝛ ſ'cata sil' ipã3 ꝑmo sic diffiniẽs. Cõuersio ꝑ ↄ̃põe3 ẽ mutatio p̃dicati in subiectũ ꝛ ecõtra.manẽte eadẽ q̃litate ꝛ quãtitate.sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos. Cuius diffinitionis similis est explicatio.sicut p̃cedentium.nisi in hoc ꝙ ponit̃ mutatis terminis finitis in terminos infinitos.ad differentiam ↄuersionis simplicis.ꝛ per accidens. ¶ Sciendum est primo ꝙ terminus finitus ꝛ infinitus ↄtradicunt ideo dicuntur habere ↄtrariam positõnem ꝛ nõ similem et qꝛ in ista ↄuersione.termini finiti mutant̃ ĩ terminos infinitos habẽtes ↄtrariã positõem terminis finitis.iõ talis ↄuersio d̃ꝛ ꝑ ↄtrapositõe3. Vñ qꝛ termin9 finit9 ꝛ infinit9 ↄ̃dicũt vt dictũ ẽ. Et quãto vnũ ↄ̃dictoꝛiu3 ẽ mag̃ cõe ꝛ de pluribꝫ p̃dicat̃.tãto suũ ↄ̃dictoꝛiu3 ẽ min9 cõe ꝛ de paucioꝛibꝫ d̃ꝛ. Jõ quãto termin9 finit9 ẽ generalioꝛ ꝛ cõioꝛ tãto termin9 ĩfinit9 ẽ specialioꝛ.vt p3 ꝑ exẽpla. Aĩal eñ ẽ ↄmuni9 q̃3 hõ ſ3 ecõuerso.nõ hõ est cõmuni9 q̃3 nõ aĩal qꝛ d̃ꝛ de oĩbꝫ aliĳs ab aĩali.ꝛ cũ h̃ d̃ꝛ de aliĳs aĩalibꝫ ab hoĩe.ſ3 nõ aĩal solũ d̃ꝛ de aliĳs ab aĩali ¶ Sciẽdũ ẽ scðo.ꝙ ꝑ istã ↄuersionẽ debite ↄuertit̃ vl'is affirmatiã ĩ vl'e3 affirmatiuã. Probat̃ qꝛ hec ẽ bona cõsequẽtia ꝛ cõuersio ꝑ ↄtrapositõem.vt oĩs hõ ẽ aĩal.ergo omne nõ animal est nõ homo.ꝛ sic vniuersalis affirmatiua bñ ↄuertit̃ ꝑ ↄtrapositõe3

ãñs ptz.qz bñ sequitur oĩs hõ est aĩal.ğ oĩs homo non est non aĩal. qz aĩal et non aĩal ɔtradicũt.et vltra bene sequit̃ oĩs homo non est non aĩal. ergo om̃e nõ aĩal non est homo p ɔuersionẽ simplicis vl'is negatiue. Et vltra bñ sequit̃.oẽ non aĩal non est homo.ğ oẽ nõaĩal est nõ hõ. qz hõ et non hõ ɔtradicunt. Ideo de quo negatur homo.de illo verificatur nõ hõ.ergo de primo ad vltimũ bene sequitur.oĩs homo est aĩal.ergo om̃e nõ aĩal est non homo. Aliter etiã pt pbari.qz sicut aĩal est superius ad hoĩem.ita nõhõ ad nõaĩal rõne infinitationis sicut pus dictum est. ergo sicut aĩal verificat̃ de hoĩe.ita nõhõ de nonaĩali. ¶ Sciendũ tertio q ꝑticularis negatiua bñ ɔuertitur p ɔtrapositioẽm. pbatur.qz bene seqtur quidã hõ non est lapis ergo quidam nõ lapis nõ est nõhomo.ergo ibi est debita ɔuersio Ãñs ptz qz bene sequit̃.quidã hõ non est lapis.ğ quidã hõ est non lapis. qz lapis et non lapis ɔtradicũt. Et vltra bene sequitur.quidã hõ nõ est lapis.ergo quidã non lapis est homo p ɔuersionẽ simplicem ꝑticularis affirmatiue. Et vltra quidã non lapis est homo.ergo qdam nõ lapis non est nõhõ. qz homo et nõ homo ɔtradicũt.ergo de pmo ad vltimũ bene sequit̃.qdaz homo non est lapis.ergo quidã non lapis non est nõhomo. Et sic ꝑticularis negatiua bñ ɔuertit̃ p ɔtrapositoẽm. nõ tñ simpl'r vel p accñs.qz argueret̃ a non distributo ad distributũ ex ꝑte subiecti pme qđ in pma nõ distribueret̃ cũ sit subiectũ ꝓpõnis ꝑticularis et tñ in scđa distribueret̃ cũ sit subiectum ꝓpõis negatiue qđ sp distribuit̃ ¶ Sciendum quarto q circa ɔuersiones pdictas autor ponit in textu duo notabilia. Primũ est q signum positum cũ subiecto ꝓpõnis ɔuerse debet poni supra pdicatũ eius.et illud aggregatum debet poni in subiecto ɔuertentis. Et huius rõ est qz signũ non est subiectum nec ps eius sed est dispositio subiecti inq̃tum subiectũ ió nunq̃ debet poni ad pdicatũ.sed sp ad subiectũ. Et hoc intelligẽdum est in ɔuersione simplici et per ɔtrapositionẽ. vbi manet eadẽ qualitas.et q̃ntitas et signũ.⁊ non intelliget̃ de ɔuersione p accñs vbi mutatur q̃titas et p ɔñs signũ. Scđm notabile q eadem est ɔuersio ꝑticularis.in diffinite et singularis. Ratio est qz sicut singularis p vno supposito verificatur.ita etiam ꝑticularis et indiffinita. Ideo de ipis idem est iudicium q̃tum ad ɔuersionem. Vñ ex oĩbꝫ pdictis ptz q vl'is affirmatiua ɔuerrit̃ p accñs et p ɔtrapositoñem simul. et vl'is negatiua simpl'r. et etiam per accidens sed particularis affirmatiuam simpliciter ⁊ particularis negatiua solum per ɔtrapositoẽm.vt ptz in his versibꝫ. Feci simpl'r sz vertit̃ eua per acci. Asto p ɔtra.sic fit ɔuersio tota. Qui sic intelligunt̃. Feci.i.vl'is negatiua designata p e.et ꝑticularis affirmatiua designata p i. ɔuertunt̃ simpliciter. Eua.i.vl'is negatiua designata p e.⁊ vl'is affirmatiua designata p a.ɔuertunt̃ p accñs. Asto.i.vl'is affirmatiua designata per p a.⁊ ꝑticularis negatiua designata p o.ɔuertunt̃ p ɔtrapositoẽm. Et per hoc habẽtur oẽs ɔuersiones Cõtra pdicta arguit̃ pmo sic. Termini finiti ⁊ termini infiniti non sunt ijdẽ termini.ergo in ɔuersione p ɔtrapoẽz non remanent ijdem termini.ğ ibi non fit de subiecto pdicatum ⁊ econtra Scđo sic.sicut se habet hõ ad aĩal.ita nõhõ ad non aĩal.qz sicut se habet affirmatio ad affirmatoẽm.ita negatio ad negatioẽm. sed homo non pt vl'r dici de aĩali.ergo nonhomo non dꝫ vl'r de non aĩali.ergo hec est mala ɔuersio

om̄is homo est aīal.ergo om̄e nō aīal est non homo Tertio sic.si ꝑticu-laris negatiua ↄuerteret̄ per ↄtrapositiōem argueret̄ a non distributo ad distributum ex ꝑte subiecti ↄuerse q̄d distribueret̄ in scđa.cum esset p̄dica-tum ꝓpōnis negatiue.et non in p̄ma cū esset subiectum ꝓpōnis ꝑticularis ergo talis ↄuersio ꝑticularis negatiue non valet Quarto sic.hec est bo-na ↄuersio aliq̄s homo est sortes.ergo sortes est hō.⁊ tamē signū subiecti non addit̄ p̄dicato ↄuerse.q̄ꝛ termino singulari nō debet addi signū ergo signū positū in subiecto non sp̄ debet addi p̄dicato in ↄuersione simplici

Quinto sic.Due diuerse singulares opposite ↄtradicunt.non āt due ꝑticulares.ergo de ꝑticularibꝫ ⁊ singularibꝫ nō est idē iudiciū Ad p̄mū dr̄.ꝙ in ↄuersione ꝑ ↄtrapositōem nō manēt iidē termini s̄m s̄catū ⁊ mo-dum s̄candi.manēt tñ idē termini s̄m vocē.q̄ꝛ in termīo infinito includit̄ tota vox termini finiti.ergo ibi fit de p̄dicato subiectū.s̄m aliud s̄catū.et ita ille ꝓpōnes aliquo modo vtroq̄ꝫ termino sunt ꝑticipantes. Ad se-cundū negat̄ maioꝛ.q̄ꝛ homo est inferius ad aīal.sed non hō est supius ad nō aīal.Ideo nō sil'r se hñt.⁊ autoꝛitas p̄allegata intelligit̄ sicut se hꝫ affir-matio ad affirmatōem.ita negatio ad negatiōem in ↄuertibilibꝫ ⁊ nō int̄ supius ⁊ inferius Ad tertiū dr̄ ꝙ in hac ꝓpōne subiectum ↄuerse nō re-manet sil'r et s̄m s̄catū eius.ideo non est idē q̄d distribuit̄ in p̄dicato ↄuer-tentis.⁊ in subiecto ↄuerse nō distribuit̄.q̄re nō arguit̄ a nō distributo ad distributū respectu eiusdem termini simpl'r. Ad quartū dr̄.ꝙ illud no-tabile.solū intelligit̄ qñ predicatū ↄuerse est terminus cōis cui posset ad-di signū.non āt qñ est terminus singularis. Ad quintum dr̄.ꝙ licet de ꝑticularibꝫ et singularibꝫ non sit idem iudicium q̄tum ad oppositōem tñ bene est quātū ad conuersionē ꝓpter cām p̄ius dictam.

Ropositio ypothetica est illa que habet duas pro-positiones cathegoꝛicas coniunctas tanq̄ꝫ principa-les ꝑtes sui.vt homo currit hō mouet̄. Dicitur āt ypothetica ab ypos quod est sub.et thesis positio.quasi suppositio.q̄ꝛ in ea vna ps supponitur alteri. Propositionū cathegoꝛicarū tres sunt sp̄ēs.scꝫ ↄditionalis copulatiua et disiunctiua

Postq̄ꝫ supius determinatū est de ꝓpōe cathegoꝛica.q̄ est simpl'r vna enūciatio.de q̄ p̄ncipal'r intendit̄ in h̄ tractatu. Hic autoꝛ ↄñter deꝰmi-nat de ꝓpōne ypothetica q̄ ↄponit̄ ex pluribꝫ cathegoꝛicis.et sequit̄ cathe-goꝛicā.sicut ↄpositū sua ↄponētia ipam p̄mo sic diffinies Propō ypothe-tica est illa que hꝫ duas cathegoꝛicas tanq̄ꝫ p̄tes p̄ncipales sui ↄiunctas ꝑ aliquā ↄiūctōem.vt si hō est aīal est. ¶ Sciēdū est p̄imo ꝙ in illo relatiuo illa intelligit̄ genus diffiniti.s.ꝓpō q̄ hꝫ modū generꝫ respectu ꝓpōnis ypo-tetice ⁊ cathegoꝛice.⁊ totū residuū ponit̄ ad dr̄ām ꝓpōis cathegoꝛice. vn̄ ibi pōit̄ q̄ hꝫ duas cathegoꝛicas ad icludēdā materiā ꝓpōis ypotice Due eīm cathegoꝛice material'r ↄponūt ypotheticā. Et ponit̄ ↄiūctas ad inclu-dendū formā totius ypothetice que est esse ↄiunctū duaꝝ cathegoꝛicarū inter se. Et ponitur per aliquam ↄiunctōnem ꝓpter formam partis.

Sicut em̄ in cathegorica p̄dicatū ⁊ subiectū sunt materia. ⁊ copula est forma ptis. et esse vnitū seu ꝯiunctū predicati cū subiecto est forma toti⁹ Sic in ypothetica due cathegorice sunt materia. et ꝯiunctio ipas vniens ē forma ptis. ⁊ esse vnitū duaꝝ cathegoricaꝝ est forma totius ⁊c. ¶ Sciendū est scd̄o ꝙ ꝓpões ypothetice pn̄t dici affirmatiue vel negatiue. qꝛ vt dictū est hn̄t copulā ꝑncipalez. si ergo illa copula ꝑncipalis ponaꝛ cū negatione tūc talis ꝓpositio erit negatiua. si āt ponaꝛ sine negatione. tūc erit affirmatiua. ⁊ pn̄t dici quales. sed nō pn̄t dici q̄tē Cuius rō est. qꝛ q̄titas ꝓpōnis tenet se ex pte subiecti sed subiectuz cathegorice non est ps ypothetice nisi tm̄ remota ⁊ non ꝓpinqua. et a ptibꝫ remotis nō debet fieri denoīatio q̄re ypothetice nō dicunꝛ esse alicuius q̄titatis ¶ Sciendū tertio ꝙ predicta diffinitio ꝓpōnis ypothetice pt dici q̄dditatiua ꝺm modū. Cui⁹ rō est. qꝛ explicat naturā ꝓpōnis ypothetice ꝑ genus et drām. ꝑ materiā et formaz et ita oñdit naturā ⁊ essentiā diffiniti eodē modo quo habet essentiā. et ꝑ eam habeꝛ sufficiēter q̄d sit ꝓpō ypothetica. Et dꝛ ypothetica ab ypos qd̄ est sub. ⁊ thesis positio quasi suppositiua locutio. qꝛ in vna ꝓpōne ypothetica vna cathegorica est in potentia ad aliā. Vn̄ ꝑma quodāmodo se hꝫ ad scd̄am in rōne potentie. quare aliquo mō sibi subijciꝛ et hoc maxīe in cōditionali. vbi vna sequiꝛ ad aliā. ¶ Sciendū q̄rto ꝙ ꝓpō ypothetica diuidiꝛ ꝑ ꝯditionalē copulatiuā et disiūctiuā. q̄ dicunꝛ spēs ei⁹ ꝺm modū que diuisio ꝓbaꝛ sic. qꝛ in omī ꝓpōne ypothetica ꝯiūgunꝛ due cathegorice vel ergo ꝯiungunꝛ ꝺm vocē tm̄. ⁊ sic est disiūctiua. vł ꝺm voces ⁊ ꝺcata simꝉ et hoc est dupłr. vel illa ꝺcata denotanꝛ se ꝯtinere inuicem sicut an̄cedens ꝯtinet suū ꝯsequēs. et copulanꝛ ꝑ modū vnius. et sic est ꝯditionalis. vł copulanꝛ ꝑ modū diuersoꝝ et non ꝑ modū vnius. et sic est copulatiua. Et ꝑ hoc patꝫ ꝙ in ꝯditionali ponunꝛ due cathegorice ꝑ modum vnius. qꝛ per modum antecedentis ⁊ consequentis Et quia in illa vnio est maior q̄ in alijs. Et adhuc magis vniunꝛ in copulatiua q̄ in disiūctiua Ideo ꝯditionalis ꝑcedit copulatiuā ⁊ disiunctiuā. ⁊ copulatiua ꝑcedit disiūctiuā.

Cōtra p̄dicta arguiꝛ ꝑmo sic. Idē est ꝓpō ⁊ vna ꝓpositio. sed ypothetica non est vna ꝓpō. ergo male poniꝛ ꝓpositio genus eius Scd̄o sic. Ex duobꝫ entibꝫ in actu non fit vnū tertium. sed due cathegorice sꝫ due ꝓpositiones in actu. g̃ ypothetica nō fit ex duabꝫ cathegoricis Tertio sic. hec est ypothetica sor. currit qui moueꝛ. ⁊ tn̄ ibi non est ꝯiunctio vniens illas duas cathegoricas. g̃ ꝯtra diffinitōem ꝓpōnis ypothetice Quarto sic. Aliqua est ꝓpō ypothetica causalis. vt qꝛ sol lucet dies est. et alia ꝓpō localis. vt vbi sor. currit plat. moueꝛ. et alia tꝑalis. vt sor. studet qn̄ pla. legit et tn̄ ille spēs non ponūtur in diuisione ꝓpōnis ypothetice. g̃ ipa est insufficiens. Quinto sic. Eadē est ꝓpō copulatiua ⁊ disiunctiua. vt sortes currit ⁊ plato disputat. vel cicero moueꝛ. g̃ membra diuisionis coincidunt et ꝑ ꝯn̄s est mala diuisio Ad ꝑmū dꝛ ꝙ licet ꝓpō ypothetica nō sit vna simpłr. est tn̄ vna ꝯiūctione. et sic capit vnitatē a ꝯiūctione vniente duas cathegoricas Ad scd̄m dꝛ ꝙ licet ex duobꝫ entibꝫ in actu inq̄tuꝫ in actu sunt non fit tertiū tn̄ ex ipis inq̄tum vnum est in potentia ad alterū bn̄ fit tertium in actu. vnde in ꝓpōne ypothetica vna cathegorica est in potētia ad aliam. quare ex eis bene potest fieri tertium. Et licet cathegorica ꝺm

eius ꝓpriũ actũ qui est vnio ꝑdicati et subiecti sit in hypotetica Sed tñ ille ꝓpri⁹ actus nõ est ypotetice sꝫ sub tali actu toti⁹ ypotetice ipa cathegorice ponit̃ Jõ non dꝛ ibi esse sub ꝓpria forma tanꝗ̄ sub vltia. qꝛ ei⁹ forma hꝫ se ꝑ modũ potentie ad formã totius ypotetice Ad tertiũ dꝛ ꝙ licet in illa ꝓpõne non sit ꝯiũctio explicite. est tñ bñ ꝯiũctio iplicite. et iplicat̃ in h̃ relatiuo q̇ qđ tm̃ valet sicut ille. ideo sensus est. sortes currit ⁊ ille mouet̃ Et sili modo dꝛ de aliis. vt sortes est tantus ꝗ̄tus est plato. ioãnes est talis q̃lis ē petrus. sortes est alicuius ꝗ̄titatꝫ. et illius est plato ⁊c. Ad q̃rtuꝫ dꝛ ꝙ ille spẽs ypotetice ꝯtinent̃ sub aliis tribꝫ tanꝗ̄ spẽs inferiores. ideo non oꝫ eas enũerari inter illas. Unde cãlis ꝯtinet̃ sub ꝯditionali. Et tꝑalis et localis sub copulatiua. qꝛ cũ dꝛ. sortes currit qñ plato disputat. Sensus ē. sortes currit in aliquo tꝑe. ⁊ in eodeꝫ plato disputat. Silr̃ cũ dꝛ vbi sortes currit ibi plato disputat. sensus est. sortes currit in aliquo loco. ⁊ in eodẽ loco plato disputat. ⁊ sic in vtraꝗ̄ repit̃ copulatiua. Ad quintũ dꝛ ꝙ licet in eadẽ ꝓpõe ypotetica materialr̃ ꝯtineat̃ copulatiua ⁊ disiũctiua nõ tñ formalit̃ vñ i ipa pñt capi diuerse ꝯiũctões ꝑ copula. qꝛ si ⁊ capit̃ ꝑ copula pncipali. ipa est solũ copulatiua. si ãt vel. ipa est solum disiũctiua. q̃re est vnius speciei solum et non diuersaꝝ ⁊c.

Conditionalis est illa in qua cõiunguntur due ꝓpões cathegorice mediante hac cõiunctione si. vt si sortes currit sortes mouetur. Et illa cathegorica cui immediate cõiungit̃ hec cõiunctio si. dicit̃ añs reliqua vero consequens

Postꝗ̄ autor posuit diffinitionẽ ꝓpõnis ypotetice et diuisionẽ ei⁹ Hic ꝯñr determinat de mẽbris diuisionis eius. ⁊ qꝛ conditionalis est ꝑfectior aliis ypotheticis. qꝛ in ipa vniunt̃ due cathegorice ꝑ modũ ãtecedẽtis ꝯsequẽtis et ꝑ modũ vnius Jn aliis ãt vniunt̃ ꝑ modũ diuersoꝝ. ideo autor ꝑus determinat̃ de cõditionali ꝗ̄ de aliis. ipam ꝑmo sic diffiniẽs. Cõditionalis est illa in qua vniunt̃ due ꝓpões cathegorice ꝑ hãc ꝯiunctionẽ si. ¶ Sciẽduꝫ est ꝑmo. ꝙ talis ꝓpõ dꝛ conditionalis. que ponit veritatẽ sue ꝯsequentis cõditionalit̃ tm̃. ⁊ non absolute. Unde ponit suã veritatẽ sub illa conditione. Si añs eius sit verũ ꝯseq̃ẽs eius etiã est verũ. ⁊ qꝛ ista cõiunctio si denotat ꝯsecutõem ⁊ ãcessionẽ vnius ꝓpõnis ad aliã. ideo i cõditionali due cathegorice ꝯuenienter ꝯiũgunt̃ ꝑ hanc ꝯiũctõem si. vl̃ aliã sibi equalentem. Ex quo pꝫ ꝙ ad ꝯpletã rõem ꝯditõalis sufficit ꝙ vna ꝓpõ denotet̃ seq̇ ad aliã. ⁊ qꝛ hoc fit in ꝓpõne causali. vbi denotat̃ ꝙ añs ē causa ꝯsequentꝫ. ⁊ infert ipm vt h̃. qꝛ sol orit̃ dies sit Ideo causalis est vna spẽs ꝯtenta sub ꝯditionali. sed vltra rõnem ꝯditionalis addit cãlitatẽ sui ãcedentꝫ respectu ꝯñtis. rõne cui⁹ plus requirit̃ ad veritatẽ ei⁹ ꝗ̄ ad veritatem cõditionalis. ¶ Sciendũ scđo. ꝙ ad veritatẽ ꝯditionalis requirit̃ ꝙ añs nunꝗ̄ possit esse verũ sine ꝯsequẽte hoc est sine veritate sui cõsequẽtis. Cuius ratio est. qꝛ cõditionalis vera importat necessariã ꝯsequẽtiam

sed in omni bona ꝯsequentia.si añs sit verum ꝯseq̃ns eius erit veruꝫ.q̃a consequens actu ⁊ intellectu intelligitur in añcedente.et in eo includit᷑ Sꝫ quare ex vero nunq̃ꝫ sequit᷑ falsum.ratio est.qꝛ in ip̃o nunq̃ꝫ includit᷑ falsuꝫ licet ex falso q̃nq̃ꝫ sequat᷑ verũ.ideo in cõditionali si añs sit verũ ꝯsequens erit verum ¶ Sciendũ tertio.ꝙ ad falsitateꝫ conditionalis sufficit ꝙ añs possit esse verũ sine ꝯsequente. Cuius rõ est.qꝛ ꝯditionalis denotat cõsequentiam vnius ꝓp̃onis ad aliam.sed ad hoc ꝙ sit mala ꝯsequentia suffi-cit ꝙ ꝯsequens non includit᷑ in añcedente.ideo qꝛ nõ est necc̃aria habitudo añcedentis ⁊ ꝯseq̃ntis non repugnat añs esse verũ sine ꝯsequente. Vñ in cõditionali illa ꝓp̃o cui imediate ꝯiungitur illa ꝯiunctio si. dꝛ añs alia vero ꝯsequens Et qꝛ om̃is añcessio dꝛ ꝯsequentꝫ antecessio.ideo ad sig-nificatõem huius dc̃õnis añcessio dꝛ ꝯsecutio relatiui ⁊c. Ex p̄dictis ptꝫ ꝙ oĩs conditionalis vera est necessaria.qꝛ dꝛ ꝯseq̃ns necessariã ꝯseq̃ntiam vnius ꝓp̃onis ad aliam qd̃ requirit᷑ ad veritatem eius. Licet tamen quelibet pars eius per se sumpta q̃nqꝫ sit falsa et impossibilis. Sed om̃is ꝯditionalis falsa est impossibilis.qꝛ ip̃a dꝛ ꝯsequentiã vnius ꝓpositionis ad aliam. Et illa ꝯsequentia ꝓ nullo tp̃e est necessaria.siue ibi sit habitu-do ꝯtingens siue impossibilis. Jdeo conditionalis falsa pro om̃i tempore est falsa ⁊ impossibilis. ¶ Sciendũ quarto.ꝙ a tota conditionali duobus modis arguit᷑. Vno vno modo a positione antecedentis ad positionem consequentis.vt hic.si sortes currit sortes mouet᷑.sed sortes currit.ergo sortes mouetur. Secundo a destructione cõsequentis ad destructõnem an-tecedentis.vt si sortes currit sortes mouetur.sed sortes non mouetur. er-go sortes non currit. Et tales syllogismi dicunt᷑ ypotetici. Posset etiam aliter argui per regulas cõsequẽtiarum.vt iam patuit per istam. Quicq̃d sequitur ad consequens bone consequentie etiam sequitur ad eius antece-dens. Et per istam. Quicquid antecedit ad antecedẽs bone consequẽtie etiam antecedit ad eius cõsequens. Ratio illius.quia cõditionalis est q̃-dam consequentia.vt prius dictum est. Contra p̄dicta arguit᷑ p̄mo sic. Hec est conditionalis. Si homo esset asinus. homo esset rudibilis. et tamen ibi non coniunguntur due cathegorice.sed due orationes con-iunctiue.ergo male diffinitur conditionalis. Secundo sic.hec est con-ditionalis. Sortes currit.ergo sortes mouetur cum sit hypotetica. ⁊ non est copulatiua nec disiunctiua.ergo conditionalis. et tamen ibi non con-iunguntur due cathegorice per hanc coniunctionem si.ergo contra diffi-nitionem. Tertio sic. Jn ista.si homo est asinus equus currit. antece-dens non potest esse verum sine consequente.cum illud antecedens nullo modo possit esse verum. Et tamen non est conditionalis vera ergo ad veritatem eius non sufficit ꝙ antecedens non possit esse verum sine conse-quente. Quarto sic. hec est conditionalis vera. si sortes currit.sortes mouetur.et tamen non est necessaria cum vtraqꝫ sit contingens. ergo nõ omnis conditionalis vera est necessaria. Quinto sic. Hec est conditio nalis falsa.si homo currit homo est albus. Et tamen potest esse vera.sup posito ꝙ omne currens sit album.ergo non omnis conditionalis falsa est impossibilis. Ad p̄mũ dicit᷑ ꝙ illa nõ est conditionalis ꝑ se p̄mo. sꝫ so-lum ꝑ reductiõem illarum coniũctiuarum ad propositiones indicatiuas

Ratio est. quia conditionalis denotat veritatem sui consequentis sequi ad veritatem antecedentis. sed antecedens non potest esse verum vel falsum. nisi sit oratio indicatiua. Ad secundum dicitur quod licet in ista non ponatur illa coniunctio si formaliter. ponitur tamen virtualiter in hac coniunctione ergo. que denotat consequentiam vnius ad aliam sicut illa coniunctio si. Et licet illa propositio ponat veritatem sui antecedentis. hoc tamen non est inquantum conditionalis. sed virtute modi positionis. et prolationis cathegorice prime. Ad tertium dicitur quod licet in illa propositione antecedens non potest esse verum sine consequente propter repugnantiam suorum terminorum tamen hoc non repugnat propter habitudinem eius ad suum consequens. quin posset esse verum sine consequente. quia si poneretur antecedens esse verum per impossibile. non tamen propter hoc consequens poneretur esse verum. Ideo illa non est conditionalis vera. Ad quartum dicitur quod licet vtraque pars eius sit contingens. tamen habitudo vnius ad aliam est necessaria. et hoc sufficit ad necessitatem conditionalis. que solum denotat habitudinem necessariam vnius ad aliam. Ad quintum dicitur quod si ponatur ista vniuersalis. omne currens est album tunc consequens de necessitate sequitur. sed hoc erit de virtute illarum duarum premissarum. Omne currens est album. et homo currit. et non virtute huius solius propositionis. homo currit. Ideo illa conditionalis prima non propter hoc est vera. sed sed semper est impossibilis. Sequitur textus.

Copulatiua est illa in qua coniunguntur due propositiones cathegorice per hanc coniunctionem et. vel aliquam sibi similem vt sortes currit et plato disputat. ioannes tacet et petrus cantat. et sic de similibus.

Postquam autor determinauit de conditionali. Hic consequenter secundum ordinem propositionum ypotheticarum superius habitum determinat de propositione ypothetica copulatiua. ipsam sic diffiniens. Copulatiua est illa in qua coniunguntur due cathegorice per hanc coniunctionem et. vel aliam sibi equalentem. Et ponitur per hanc coniunctionem et. ad differentiam aliarum specierum ypotetice in quibus cathegorice coniunguntur per alias coniunctiones vel per aliquod sibi equalens. Et talis propositio dicitur copulatiua. magis quam disiunctiua. vel aliqua alia species propositionis ypothetice. quia licet in aliis coniungantur due cathegorice per aliquam coniunctionem tamen in ista solum copulantur per coniunctionem copulatiuam. Unde in conditionali vniuntur per modum vnius scilicet antecedentis et consequentis. que seinuicem includunt. Et in disiunctiua solum coniunguntur quantum ad voces. et disiunguntur quantum ad significata. Ideo in sola copulatiua cathegorice copulantur simpliciter et per modum diuersorum. ¶ Sciendum est primo. quod ad veritatem copulatiue requiritur vtramque partem esse veram. Cuius ratio est. quia copulatiua ponit ambas partes affirmando ipsas secundum sua significata. Ideo ad veritatem eius requiritur quod vtraque pars sit vera. Ipsa enim est sicut totum integrale respectu suarum partium. sed ad esse totius integralis requiritur esse cuiuslibet partis eius. ideo ad veritatem copulatiue requiritur veritas cuiuslibet partis eius. quibus in temporali vltra hec requiratur quod ambe partes sint vere pro eodem tempore. et hoc est ideo. quia omnis species addit aliquid vltra suum genus. modo temporalis est vna species copulatiue. Et etiam in locali requiritur vtramque partem esse veram pro eodem loco. vt hic. Sortes currit vbi

plato disputat. hoc tamē nō reqritur inquantū copulatiua. sed inquantū talis copulatiua est localis. ¶ Sciendū scdo. q̄ inter oēs spēs hipotetice copulatiua habet minorē veritatē. qz ipa ponit duas cathegoricas simul quantū ad veritatē eaꝝ pus dictū est. Conditionalis aūt solū ponit habitudinem vnius ꝓpositōnis ad aliam. Et disiunctiua solū ponit veritatē vnius cathegorice. Ideo copulatiua habet minorē veritatē inter oēs species ꝓpositōnis hipotetice. ꝛ est simpl'r ꝓpositio plures. qz est solū vna ꝯiūctiue ꝛ s̄m q̄d. Unde qz copulatiua sil' ponit veritatē vtriusqꝫ ꝑtis eiꝰ seorsum. ergo est bona ꝯsequentia. vñ bñ sequit̄. homo est aīal. ꝛ deus est. ergo homo est animal. ¶ Sciendū tertio. q̄ ad falsitatem copulatiue sufficit alteram partē esse falsam. Cuius ratio est Nā ponit simul ambas ꝑtes eiꝰ sicut vl'is oēs suas singulares. ḡ ꝓpter falsitatē vniꝰ cathegorice ipa tota est falsa. Et copulatiua cuiꝰ ābe ꝑtes sunt false. nō est magis falsa intēsiue q̄ꝫ illa q̄ habet tm̄ vnā falsam lꝫ sit magis falsa extēsiue. qz falsitas eiꝰ ad plura se extendit. Et ex isto sequit̄ q̄ arguendo a falsitate vniꝰ cathegorice ad falsitatem totius copulatiue est bona ꝯsequentia Et etiā sequitur q̄ ad possibilitatē totius copulatiue reqritur possibilitas vtriusqꝫ ꝑtis eius. Et nō sufficit q̄ ambe ꝑtes s̄m se sint possibilies. sed reqritur q̄ sint cōpossibiles inter se. Ideo illa nō est possibilis copulatiua. sortes est. ꝛ sortes nō est. qz ille due nō sunt inter se cōpossibiles in veritate cū sint ꝯtradictorie. sed ad necessitatem copulatiue requirit̄ necessitas vtriusqꝫ ꝑtis. et ad ꝯtingentiam eius sufficit ꝯtingētia vnius ꝑtis eius. nisi altera sit impossibilis. ¶ Sciendū quarto. q̄ ad dandā ꝯtradictoriā disiūctiue ꝛ copulatiue habetur talis regula. q̄ copulatiua ꝛ disiūctiua de ꝑtibus ꝯtradicentibus ꝯtradicunt. qz nō possunt simul esse vere neqꝫ false. sed repugnāt in veritate ꝛ falsitate siml'. ꝛ posset etiā alit̄ dari ꝯtradictio ponēdo in omnibus hipoteticis negatōem ad copulā ꝑncipalē totiꝰ hipotetice vl' ꝑponēdo negatōem toti ꝓpositioni. qz nō ē veriꝰ dare ꝯtradictōem q̄ꝫ toti ꝓpositōi ꝑponere negatōem. Et ꝑ hoc pꝫ q̄d sit ꝓpositio copulatiua. ꝛ q̄d ad veritatē ꝛ falsitatē eius requirit̄. Cōtra ꝑdicta arguit̄ ꝑmo sic. Hec ē copulatiua. sortes ꝛ plato currūt. ꝛ tñ ibi nō sunt due cathegorice. ḡ diffinitio copulatiue est insufficiēs. Scdo sic. hec est copulatiua. oīs hō currit. qz ꝯtinet oēs suas singulares copulatiue. vt sortes currit plato currit. sic de aliis. ꝛ tñ ibi nō est ꝯiunctio copulatiua. ḡ ꝯtra diffinitōem. Tertio. si hec est copulatiua vera. omnis hō est aīal. ꝛ lapis est lignum. ergo ad veritatem eius nō requirit̄ veritas vtriusqꝫ ꝑtis. Añs pꝫ. qz omnis ꝓpositio dicens aliq̄d esse sicut est. vera est. sed ista dicit hominē esse aīal. ꝛ ita ē ergo est vera. Quarto sic. in copulatiua magis vniunt̄ cathegorice q̄ꝫ in disiunctiua in qua vniunt̄ s̄m vocem tm̄. ergo si copulatiua est magis vna q̄ꝫ disiunctiua. nō ꝯtinet minorem veritatem omnibꝫ aliis sicut dictum ē. Quinto sic. Totum valet tm̄ sicut quelibet ps. ergo ad hoc q̄ tota copulatiua sit falsa oportet quālibet partē esse falsam.

Ad ꝑmū d̄r q̄ si in ista. sortes ꝛ plato currūt. cōiunctio et copulet inter terminos scꝫ inter sortē ꝛ platonē ipa est cathegorica de copulato extremo scꝫ de subiecto. sed si copulet inter ꝓpositōes virtual'r est copulatiua ꝛ valet illam sortes currit ꝛ plato currit. Ad scdm d̄r q̄ lꝫ oīs homo currit.

ꝯtineat materialr plures cathegoricas copulatiue. tñ ille nõ ꝯtinenꝭ ꝑ mo dũ pluriũ.ſ ꝑ modũ vniꝰ dicibilis.q̃re nõ eſt copulatiua.q2 in copulatiua ꝯiunguntur due cathegorice ſimpl'r ⁊ ꝑ modũ pluriũ. Ad tertiũ dr ꝙ iſta. Homo eſt aial. ⁊ lapis eſt lignũ dicit aliqd eſſe ſicut eſt quantũ ad ꝑtem ſui ꝑcati.nõ tamẽ ſm totum ſuum ꝑcatum.quod tamẽ requiritur ad veritatem copulatiue. Ad quartũ dicitꝭ. ꝙ licet in diſiunctiua cathegorice minus vniatur ꝙ̃ in copulatiua.tamen diſiunctiua ponit veritatem vniꝰ cathegorice.ideo habet ſimpliciter maiorem veritatem ꝙ̃ copulatiua.

Ad q̃ntum dicitꝭ ꝙ ſi capiatur totum diſtributiue tunc ad hoc ꝙ tota copulatiua ſit falſa requiritꝭ falſitas cuiuſlibet partis eius. Sed ſi capiatꝭ totum collectiue ſiue indiffinite ſicut capitꝭ in ꝓpoſito. ſic tota dicitur falſa propter falſitatem vnius partis.

Diſiunctiua eſt illa in qua cõiunguntur due ꝓpoſitões cathegorice ꝑ hãc cõiũctõem vel. vt ſortes currit vl' plato diſputat. Ad veritatẽ cõditionalis requiritꝭ ꝙ antecedẽs nõ poteſt eſſe verum ſine cõſequente. vt ſi homo eſt animal eſt. Unde oĩs cõditionalis vera ẽ neceſſaria et oĩs cõditional' falſa ẽ impoſſibilis. Ad falſitatẽ ꝯditionalis ſufficit ꝙ añs pt eẽ verũ ſine ꝯſequẽte. vt ſi hõ ẽ aſinꝰ ẽ. Ad veritatẽ copulatiue reqritꝭ vtrãqꝫ ꝑtẽ eẽ verã. vt hõ ẽ aĩal. et equus ẽ hinnibilis. Ad falſitatẽ eiꝰ ſufficit alterã partẽ eẽ falſaꝫ. vt hõ ẽ aĩal. ⁊ equus ẽ lapis. Ad veritatem diſiũctiue reqritur vnã ꝑtẽ eſſe veram. vt homo eſt animal vel equus eſt lapis. Et ꝑmittitur ꝙ vtraqꝫ pars ſit vera.ſed nõ ita ꝓprie. vt homo eſt animal. vel equꝰ eſt hinnibilis. Sed ad falſitatem eius requiritur vtranqꝫ partem eſſe falſam vt homo eſt aſinus vl' equus eſt lapis ⁊c̃.

Poſtq̃ autor determinauit de copulatiua in qua due cathegorice coniunguntur ſm voces ⁊ ſignificata ſimul. Hic ꝯſequenꝭ determinat de ꝓpoſitõne diſiunctiua in qua ꝯiunguntꝭ due cathegorice ſm vocem tantuꝫ. ipam primo ſic diffiniens. Diſiunctiua eſt illa in qua ꝯiunguntur due cathegorice ꝑ hãc ꝯiunctõuem diſiunctiuã vel. vel aliquam ſibi equiualentem. ¶ Sciendum primo ꝙ ꝓpoſitio dicitur diſiunctiua. eo ꝙ in ipa diſiunguntur due cathegorice quantum ad ſignificata. Et quia hoc fit cõuenienter ꝑ cõiunctõnem diſiunctiuam. Jdeo in ipa vniuntur due cathegorice ꝑ hanc coniunctõnem vel aut per aliam ſibi equiualentem. Coniunctõnis autem diſiunctiue duo ſunt actus. Primus eſt coniungere voces. Jn quo cõuenit cum aliꝭ cõiunctõnibus. Ratõne cuius dicitur con/

iunctio. Secundus actus est disiungere significata. ratõne cuius dicitur disiunctiua. ⁊ in hoc differt ab alijs coniunctõnibus ⁊ ꝑ hoc patet intellectus ꝑdicte diffinitõnis. ¶ Sciendum scđo ꝙ ad veritatem disiunctiue sufficit alteram ꝑtem esse veram. Cuius ratio est. q̃ꝛ disiunctiua ponit duas cathegoricas vnam scꝫ sub disiunctõne ad aliam. Ideo de suo ꝑcato formali tantũ ponit vnam cathegoricã nõ tamẽ determinate hanc vł illã sed indeterminate. Ideo ad veritatem eius sufficit alteram ꝑtem esse veram cum ponat vnam istarum partiũ. Ipsa em̃ est sicut totum vniuersale sed ad esse totius vł'is sufficit positio vnius suarum partiũ. Sicut ad positõem aĩalis sufficit positio hominis. Ideo ad veritatem disiũctiue sufficit veritas vnius ꝑtis. ex quo ptꝫ. ꝙ ad possibilitatẽ disiũctiue sufficit possibilitas alterius suaꝝ partiũ Et similiter ad necessitatem eius sufficit necessitas vni⁹ partis. q̃ꝛ eadem ratio ẽ de possibilitate ⁊ necessitate sicut de veritate. ⁊c̃. ¶ Sciendũ tertio ꝙ ad falsitatẽ disiũctiue requiritur vtrãqꝫ ꝑtem esse falsam. Ratio est q̃ꝛ si tantum vna sit falsa ⁊ alia vera. cum ad veritatẽ eius sufficiat veritas vnius ꝑtis. ipa erit simpl'r vera. ⁊ nõ poterit dici falsa. ideo ad hoc ꝙ ipa sit falsa requirit̃ falsitas vtriusqꝫ ꝑtis sicut ad destructõeꝫ toti⁹ vł'is requirit̃ destructio oĩm suaꝝ partiũ subiectiuarum. Ex quo sequit̃ ꝙ ad impossibilitatẽ disiũctiue requirit̃ ĩpossibilitas vtriusqꝫ ꝑtis. q̃ꝛ si vna ꝑs esset possibilis. ipa tota diceret̃ possibilis. Et ad ꝯtingentiã eius requirit̃ vtrãqꝫ partẽ eius esse ꝯtingentẽ. vel ꝙ vna sit possibił ⁊ alia ꝯtingẽs. q̃ꝛ si vna sit necessaria ⁊ alia ꝯtingẽs. tota diceret̃ necessaria ⁊ h̋ ĩtelligẽdũ ẽ ĩ affirmatis 𝔮re ꝯ̃rio mõ ĩtelligẽdũ ẽ ĩ negatiuis ¶ Sciẽdũ 𝔮rto. ꝙ dupl'r ꝯtingit arguere ĩ disiunctiuis. Uno° a tota disiunctiua cũ destructõe vnius ꝑtis ad positõem alterius ꝑtis. vt bñ sequit̃. homo est aĩal. vel equus est lapis. sꝫ equus nõ est lapis. ergo homo ẽ animal. Secũdo modo arguendo a veritate vnius partis disiunctiue. ad veritatem totius disiunctiue. vt bene sequitur. hec est vera. hõ currit. ergo hec est vera hõ est asinus vel homo currit. Et eodem modo posset argui a falsitate totius disiunctiue ad falsitatẽ vtriusqꝫ ꝑtis ⁊ econuerso Cõtra ꝑdicta arguitur ꝑmo sic. hec est disiunctiua oĩs ꝓpositio est vera vł' falsa cum ibi sit cõiunctio disiunctiua. ⁊ tamẽ ibi nõ sunt due cathegorice. ergo male diffinitur disiunctiua ꝓpositio. Scđo sic. disiungere ⁊ coniungere cum sint actus oppositi nõ possunt simul conuenire eidem. sed coniunctio disiunctiua habet disiungere ꝓpositõnes. ergo per ipsam non coniunguntur due cathegorice propositõnes. Tertio sic. omne totum integrale ponit simul omnes suas partes. sed disiunctiua est quoddam totum integrale cum ipa integretur ex duabus cathegoricis. ergo ponit vtrãqꝫ partem simul. ⁊ sic ad veritatem eius non sufficit veritas vnius part' tantum. Quarto sic disiunctiua nõ ponit veritatẽ alicuius partium eius quia nõ ponit veritatem prime nec scđe. g̊ ⁊c̃. Quinto sic. hec est disiunctiua falsa. omnes homines sunt asini. vel homines ⁊ asini sunt asini. et tamen vna pars eius est vera. scilicꝫ asini sunt asini. ergo ad falsitatem disiunctiue non requiritur falsitas vtriusqꝫ partis.

Ad primum dicitur ꝙ si hec coniunctio vel coniungat inter terminos sic illa non est disiunctiua. sed est vna cathegorica de disiuncto predicato

cuius p̄dicatum est hoc totū.sc3.verum vel falsum ꝛ sic est vera. Sed si coniungit inter propositōnes.sic est disiunctiua falsa. ꝛ in ea sunt due cathegorice.s.ista omnis ꝓpositio est vera ꝛ omnis ꝓpositio est falsa. Ad scōm dr ꝙ l3 ꝯiungere ꝛ disiūgere nō possunt ꝯuenire eidē s̄m idē ꝛ respectu eiusdē.tamē bn̄ respectu diuersoꝝ. Et hoc modo simul ꝯueniunt ꝯiunctioni disiunctiue q̄ ꝯiungit voces ꝛ disiungit ꝑcata respectu alterius tertij. Ad tertiū dr ꝙ si ꝯsidere͡t disiūctiua s̄m vocem.bn̄ est totum integrale respectu suaꝝ cathegoricaꝝ. Sed si ꝯsideretur quantū ad ꝑcatū ei⁹ formale.sic nō est totū integrale qꝛ nō ponit formal'r ꝑcatum vtriusq3 partis sed vnius tantum.sed magis habet modum totius v'lis vt dictum ē.

Ad quartū dr ꝙ l3 disiunctiua nō ponat veritatē alicui⁹ partis ei⁹ determinate.ponit tn̄ veritatē vnius indeterminate.s. sub disiunctōe ei⁹ ad aliam. Ad q̄ntum dr.ꝙ in ista ꝓpositōne p̄ma cathegorica pōt esse de disiuncto p̄dicato ꝑut sc3 hec ꝯiūctio et.ꝯiungit inter ꝓpositōes ꝛ hec cōiunctio v'l inter terminos ꝛ sic ipa est vna copulatiua vera. qꝛ vtraq3 pars eius est vera.sc3 ista ps est vera.oēs hoīes sunt asini. ꝛ etia3 ista.vel hoīes et asini sunt asini. Alio mō.scd̄a ps istius ꝓpositōnis p̄t esse vna cathegorica de copulato subiecto ꝛ sic et copulat inter terminos ꝛ vel inter ꝓpōes et sic est disiunctiua falsa.qꝛ vtraq3 pars eius est falsa. Prima est oēs homines sunt asini. Secūda est hoīes ꝛ asini sunt asini.ꝛ sic eo modo quo est disiunctiua habet vtrāq3 partem falsam.

Sequitur de equipollētijs de quibus tales dantur regule. Prima regula est ꝙ si alicui signo vniuersali vel particulari preponatur negatio equipollet suo cōtradictorio.vt illa.nō omnis homo currit.equipollet illi quidā homo nō currit.ꝛ ista nō quidam homo currit.equipollet isti nullus homo currit. ¶ Secunda regula talis est.ꝙ si alicui signo vniuersali postponatur negatio equipollet suo contrario.vt omnis homo nō currit.equipollet isti null⁹ homo currit.et ista nullus homo nō currit.equipollet isti.oīs hō currit

Postq̄3 autor superi⁹ determinauit tam de ꝓpositōibꝫ cathegoricis q̄3 de hipoteticis.hic ꝯnter determinat de quadam passione ꝓpositōis.s.eqpollētia q̄ p̄mo ꝛ ꝑ se ꝯuenit ꝓpositionibꝫ cathegoricis.ꝛ ꝑ ꝯsequens hipoteticis.s.ꝑ cathegoricas. Et l3 ordine nature eqpollentie immediate debeant poni post oppositōem.ꝛ an̄ ꝯuersionē sicut posuit buridanus eo ꝙ regule ipsaꝝ dantur ꝑ respectum ad oppositōem.tn̄ ordine doctrine ꝯuenientius ponun͡t post ꝓpositōes hipoteticas.ad innuendū ꝙ equipollētie nō solū ꝯueniunt ꝓpositōnibꝫ cathegoricis.sed etia3 ex ꝯsequēti ꝯueniunt hipoteticis.s.ratōne suaꝝ ꝑtium.vt iste eqpollent.si nullus homo moue͡t nullus homo currit.ꝛ si nō quidam hō moue͡t.nō quidam homo currit.

¶ Sciendum est primo q equipollentia est equiualentia duarum propositionum vtroque termino participantium eodem ordine in qualitate et quantitate in veritate et falsitate per aduentum negationis facta. Et dicitur equipollentia ab equum quod est equale. et polleo es quod idem est q valeo. Inde equipollentia et equalentia idem dicunt secundum rem. sed tamen equiualentia communiter sumitur pro equiualentia rerum et non terminorum propositionum. Equipollentia enim quamuis ita generaliter possit sumi pro omnibus illis. tamen magis proprie specialiter sumitur pro equiualentia propositionum et non pro aliis. ideo equiualentia se habet vt genus ad equipollentiam. quare bene ponitur loco generis. et residuum loco differentie ad explicandum specialiter naturam equipollentie propositionum. Ex diffinitione apparet q oportet hic determinare de negatione eo q ratione ipsius equipollentia consurgit pro quo. ¶ Sciendum q triplex est negatio. scilicet negans infinitans et priuans. Unde negatio negans est que negat totum quod post se reperit et eius oppositum inducit. cuius proprius actus est negare compositionem propositionis intrinsecam. Sed negatio infinitans est que negat compositionem intrinsecam termini finiti faciens ipsum infinitum sicut est negatio nominis infiniti et verbi infiniti que solum negat qualitatem vel actum specialem termini finiti relinquens substantiam eius infinitam vel actum generalem eius. vt non homo non currit Sed priuans negatio est que negat habitum subiecti aut substantie derelinquens substantiam cum aptitudine ad habitum. sicut est cecitas que habet fieri circa oculos. et solum de negatione negante intelligitur dictum in diffinitione equipollentie. et etiam in regulis sequentibus equipollentiarum. non autem de aliis negationibus duabus. scilicet infinitante et priuante. ¶ Sciendum tertio q equipollentie propositionum quatuor regule noscuntur. Quarum prima est. q si alicui signo vniuersali vel particulari preponitur negatio equipollet suo contradictorio. Cuius ratio est. quia contradictorie repugnant in qualitate et quantitate simul. sed negatio preposita signo preponitur toti propositioni. et sic mutat quantitatem subiecti. et etiam mutat qualitatem propositionis. quia ipsa est malignantis nature cuius negat totum quod post se inuenit. ideo facit propositiones prius repugnantes in qualitate et quantitate esse eiusdem qualitatis et quantitatis. et per aduentum eius facit contradictorias equipollere ¶ Sciendum quarto q secunda regula equipollentiarum est q si alicui signo vniuersali postponatur negatio equipollet suo contrario. Cuius ratio est. quia contrarie repugnant in qualitate tantum. sed negatio postposita signo et addita copule mutat qualitatem et non quantitatem. quia non agit in precedens. ideo facit ipsas contrarias esse eiusdem qualitatis et equipollere in se. Exempla autem illarum regularum patent in textu. Contra predicta arguitur primo sic. signo non est addenda negatio. vt patet in primo periarmenias. neque infinitans neque negans eo q actus negationis negantis est negare compositionem predicati cum subiecto. ergo signo non debet preponi aliqua negatio. quod tamen vult prima regula. Secundo sic. nulla negatio dat propositioni aliquam quantitatem. sed solum negat et destruit eam si post se reperit. ergo negatio addita signo particulari non dat quantitatem vniuersalem nec econuerso. ergo non facit equipollere contradictorias Tertio sic. contradictorie nunquam sunt equipollentes cum semper repugnant in veritate et falsitate in quantitate et qualitate. ergo negatio preposita non facit contradictorias equipollere. Quarto sic. Negatio postposita signo est eiusdem

virtutis sicut negatio preposita cum sit secũ eiusdem rationis. ergo si negatio preposita nõ facit ꝯtrarias eq̃pollere ita nec negatõ postposita qḋ est contra secũdam regulam. Quinto sic. om̃e currens mouet᷑. nullum currens non mouet᷑ est negatio postposita signo. ⁊ tñ non facit contrarias eq̃pollere. q꞉ ille non equipollent in veritate. quare scḋa regula est falsa

Ad pͥmũ dicit᷑ ꝙ signo nõ est addenda negatio infinitans. q꞉ non est infinitabile. tñ bene pt sibi addi negatio negans. Et licet actus negationis prius sit negare ꝯpõem orõnis. tñ secũdario pt negare quãtitatem signi post se. ⁊ alia que post se repit. Ad secundũ dr. ꝙ licet negatio negans per se pͥmo negat id qḋ repit post se. tamẽ ex ꝯñti pt ponere oppositum illius qḋ ipa negat licet hoc sit p accñs ⁊ nõ per se. ideo negans pticularem quãtitatẽ ex ꝯñti ponit vniuersalẽ. ⁊ ecõuerso. Silr negando negatõem ex ꝯsequenti ponit affirmatõem. Ad tertiũ dr ꝙ si capiantur ꝯtradictorie formalr vt ꝯtradictorie sunt nunq̃ sunt eq̃pollentes. Sed si capiantur materialr ẜm id qḋ sunt bene efficiunt᷑ equipollentes p aduẽtum negatõis. sic ꝙ ille que pͥus erant ꝯtradictorie p aduentũ negatiõis sunt equipollentes. Et sic intelligit᷑ regula ⁊ oẽs alie regule Ad quartum dr. ꝙ licet negatio postposita ẜm se sit equalis ꝟtutis sicut preposita Tamen non est eodem mõ applicata suo subiecto qḋ debet negare. eo ꝙ post se non inuenit q̃titatẽ ipius ꝓpõnis sicut alia. Ideo non mutat q̃titatem. ⁊ sic facit equipollere ꝯtrarias. Ad q̃ntum dr ꝙ licet illa negatio sit ꝯposita signo. non tñ fert᷑ ad pͥncipalem copulam ꝓpõnis. scʒ supra illud pticipium currens. Ideo non facit ꝯtrarias equipollere Unde regula sic intelligitur ꝙ negatio postposita signo et toti subiecto cadens supra copulam pͥncipalẽ ꝓpõnis facit ꝯtrarias equipollere. quod nõ fit in istis. quare etiam non equipollent

Tertia regula est. ꝙ si alicui signo vniuersali vel pticulari preponat᷑ et postponat᷑ negatio equipollet suo subalterno. vt nõ oĩs homo non currit. equipollet isti. quidã homo currit. et non nullus homo nõ currit. equipollet isti. quidã hõ non currit. Ex istis tribus regulis sequitur quarta regulã que talis est. ꝙ si duo signa vniuersalia negatiua ponant᷑ in eadeʒ locutione. ita ꝙ vnuʒ in subiecto et aliud in predicato. tunc primũ equipollet suo cõtrario p secũdã regulam. et secũdum suo contradictorio p primã regulã. vt nihil est nihil. eq̃pollet isti qḋlibet est aliquid. qḋ ptʒ p secũdã regulã. qḋlibet non. et nihil equipollet. p primã regulã. nõ nihil et aliquid eq̃pollẽt. Uñ hec. nihil est nihil equipollet huic. qḋlibet est aliq̃d. q̃a

nō nihil et aliquid equipollent. sicut non nullus et quidam vnꝰ. Non omnis quidā nō. omnis nō quasi nullus. Nō nullus quidam. sed nullus non valet omnis. Non aliquis nullus. nō quidā non valet ōis. N ōalter neuter. neuter pstet nō vterqꝫ. Item Pre cōtradic post contra. pre postqꝫ subalter.

Postqꝫ autor posuit duas regulas eqpollētiaꝝ. s. pmā ad habēdā equipollentiā ɔtradictorioꝝ ⁊ secūdā ad habēduꝫ eqpollentiā ɔtrariaꝝ Nic ɔñr ponit tertiā regulā q̄ valet ad habēduꝫ eqpollentiā subalternaꝝ ⁊ est talis. Si alicui signo vlī vel pticulari pponaẜ ⁊ postponaẜ negatio eqpollet suo subalterno. Cuius ratio est. qꝛ subalterne repugnāt in q̄ntitate solum ⁊ nō in qualitate. Et qꝛ vna negatio pposita signo mutat q̄ntitateꝫ. et vna negatio destruit actū alterius negationis. ideo pma negatio variat quātitatē ꝓpōnis ⁊ nō qualitateꝫ. ⁊ p ɔñs facit eqpollere subalernas. ¶ Sciendū est pmo. ꝙ vt habeẜ ex illa regula Due negatōnes eqpollēt vni affirmationi Cuius rō est. qꝛ pma negatio q̄ post se aliā repit negat et destruit eā. sed destructa negatōe poniẜ affirmatio. qꝛ de quolibꝫ dr affirmatio vel negatio. et de nullo ambo siẜ. ideo due negationes cadētes sup seinuicem equipollent vni affirmationi ¶ Sciendum secundo ꝙ due affirmationes non equipollent vni negationi sicut due negatōnes equipollent vni affirmationi. Cuius ratio est. quia vna affirmatio nō destruit aliā. sꝫ magis ɔfirmat eā Affirmatio em̄ nō est instrumētū intellectus ad destruendū id qđ ꝓpus dcm̄ est. vel id qđ post se inuenit sicut est negatio q̄ destruit negatōem sequētem. ideo non pt ponere negatōem p destructionem affirmatōis sicut fit in negatōibꝫ Et licet affirmatio ex ɔñti destruat affirmatōem rōne oppōnis. non tm̄ pmo ⁊ p se destruit eam sicut negatio. sꝫ solū ex ɔsequēti. Et p hoc ptꝫ ꝙ affirmatio pmo ponit suū pcatum ꝓpriū cū quo non pt stare pcatio negatōis eius ¶ Sciendū tertio. ꝙ licet in textu ponātur tres regule spēales de eqpollentijs ɔtrariaꝝ ɔtradictoriarū. ⁊ subalternaꝝ. tm̄ nulla poniẜ de subcōtrarijs. Cuius rō est. qꝛ si daretur eqpollētia i subcōtrarijs tūc negatio ppon ereẜ. ⁊ postponereẜ signo pticulari vel ppon ereẜ tm̄ vł postponereẜ tm̄. Si duobꝫ pmis modis mutareẜ quātitas ꝓpōis. iō subcōtrarie nō essent eiusdē q̄titatis ⁊ p ɔñs nec eqpollentes. Si tertio mō hoc ɔtingit dupr̄. vel esset in negatiua vel in affirmatiua. si in negatiua ibi ponēde essent due negatōes imediate vt ibi q̄dā hō non currit. si scōm tūc penitꝰ essꝫ eadē ꝓpō cū alia. ⁊ sic nō esset eqpollentia illaꝝ ꝓpōnū. ideo in ipis nō est dare eqpollētiā ¶ Sciendū q̄rto ꝙ ex pcedentibꝫ autor q̄dāmodo ponit q̄rtā regulā ɔtinētē pmā ⁊ scōaꝫ q̄ talis est. Si in aliq̄ locutōe ponātur duo signa vlīa negatiua. vnū i subiecto. reliquū in pdicato. pmū eqpollet suo ɔtrario. ⁊ scōm suo ɔtradictorio. Cuiꝰ rō est. qꝛ pmo signo postponiẜ negatio. ⁊ sic eqpollet suo ɔrio p secūdā regulā. ⁊ secūdo signo pponiẜ negatio p pmū signuꝫ. ⁊ sic eqpollet suo cōtradictorio p pmā regulam. vt iste eqpollent nihil est nihil. quod

libet est aliqd. Unde ad retinendū p̄dictas regulas cū exēplis earum po nitur metrū p quod faciliter possunt intelligi illa que iam dicta sunt. Un de. Pre cō tradic. post contra. pre postq̄ subalter ¶ Contra p̄dicta argui tur p̄mo sic. Due subalterne min⁹ repugnāt q̄ due contradictorie. ergo minus requiritur ad faciendum eas eq̄pollere. Sed ad eq̄pollētias con tradictoriaꝝ sufficit vna negatio. ergo ad eq̄pollentias subalternaꝝ nō re quirunt due negatōnes Scd̄o sic. vna negatio nō potest destruere aliā. ergo p hoc quod p̄ponitur ꝛ postponit negatio. nō fit equipollētia subal ternarum. añs ptꝫ. q2 quicq̄d corrumpit. a suo ꝯtrario corrūpit ꝛ destruit modo due negatōnes nō opponunt sed sunt eiusdem ratōis. ergo vna nō destruit aliam negatōnem. ꝛc. Tertio sic. Due negatōnes nō ponunt affirmatōnem. q2 vnum ꝯtradictorioꝝ nunq̄ ponit aliud. sed negatio cō tradicit affirmatōni. ergo negatio p̄posita ꝛ postposita simul, nō facit eq̄ pollere subalternas Quarto sic. Signū vniuersale est solum dispositō subiecti inquantum subiectū. ergo nō debet vnū poni in p̄dicato. ꝛ p con sequens in quarta regula supponit falsum. scꝫ q̄ signū vniuersale quādoq̄ q̄ sit ponibile in p̄dicato. Quinto sic. Iste nō equipollent nihil ē nihil quodlibet est aliquid. quia prima est negatiua cū ibi ponatur negatio tm̄ vna ante copulam ꝛ altera affirmatiua. ergo est ꝯtra quartā regulam

☞ Ad primū dicit. q̄ min⁹ requirit ad eq̄pollentiā subalternaꝝ q̄ cō tradictoriaꝝ. q2 ibi nō requirit mutatio quātitatꝭ. ꝛ in ꝯtradictorijs req̄ ritur mutatio quātitatis ꝛ qualitatis sil'. Et licꝫ due negatōnes sint ali q̄d ẜm vocē plus q̄ vna. tñ vna ẜm actum negādi plus facit q̄ due. due eñ solū mutāt quātitatē. ꝛ vna solū p̄posita signo mutat qualitatē ꝛ quā titatē sil'. quare plus facit quantū ad actū negandi Ad scd̄m dicitur q̄ si negatōnes ꝯsiderent ẜm suas p̄prias ratōnes tunc nō opponunt sed in quantū ꝯsiderant vt vna est instrumentū intellectus ad negandū aliam. Et alia est obiectuꝫ quod negat siue sup2a q̄d act⁹ negandi cadit bene opponunt ẜm ratōem agentis ꝛ patiētis. ꝛ sic vna destruit aliā quantum ad actū negādi. ꝛ nō quantū ad substantiā ei⁹. Ad tertiū dicit q̄ licꝫ negatio per se primo nō ponit affirmatiōem. tamē bene ex cōsequenti ꝛ p accidens negando negatōnem qua negata ponit affirmatio Ad q̄rtū d2 q̄ licet signū vniuersale negatiuū q̄d includit terminū sue distributōis siue significatū termini q̄d ip̄m distribuit ponat in subiecto distributiōis p se p̄mo quātū ad distributōem ꝛ quātū ad faciendū q̄ntitatē. tñ etiam potest poni a pte predicati. licet magis prop̄e ꝛ cōiter ponat a pte subie cti Ad quintū d2 q̄ licet in illa nihil est nihil. secūda negatio non poni tur ad p̄ncipalem copulam ẜm vocem. tñ bñ ponit ad ip̄am ẜm rem. et intellectum ꝛ sensum ꝯstructōnis. q2 debet sic resolui vltimū nihil p non et aliquid. ꝛ sic sensus est nihil est nihil. i. nihil non est aliquid que est sim pliciter affirmatia ꝛ eq̄pollet alteri affirmatiue opposite. s. q̄libet ē aliq̄d

Modus est adiacens rei determinatio. et habet fieri per adiectiuum. Sed duplex est adiectiuum. est enim adiecti uum quoddam nominis. vt albus niger et cetera. Et

quoddā est adiectiū verbiū vt aduerbiū q2 fm Priscianū. ad uerbium est vi verbi adiectiuum et ideo duplex est modus. Unus est nominalis. q fit p adiectm̄ noīs vt hic homo alb9 currit. Alius vero aduerbialis qui fit per aduerbia. vt homo currit velociter. Itē aduerbiorum quedā determināt verbū ratione compositionis vt hec sex. necessario cōtingēs possi/biliter impossibiliter vero et falso. Alia determināt verbum ratione rei verbi. vt fortiter agit. velociter currit. Alia deter/minant verbum ratione temporis. vt aduerbia temporalia Alia determinant verbum ratione modi. vt aduerbia hortā/di et optandi et similia. et fm hoc modus sumitur multipli/citer per aduerbia.

Postq̄ autor determinauit de ppositione de inesse in qua denotat simpliciter inherentia pdicati ad subiectum et etiā cōpositio simplex. Hic cō/sequenter vult determinare de ppōe modali in qua est compositio modi/ficata et pposita fm rationem ex pposistione et modificatione. ratione cui9 modalis seqtur illam de inesse. sicut ppositū sequitur suum simplex. Et q2 ppō modalis dicitur a modo modalis per quem modificat formaliter. iō anteq̄ autor notificat ppōnem modalem prius determinat de mō in cōi quātum ad diffinitionem et diuisionē eius. vt eliciat mēbrū de quo est hic pncipaliter ad ppositum faciens ppōnem modalem ¶ Sciendū est primo q modus est adiacens rei determinatio. Cuius rō est. q2 idem sunt realit modus apud logicū. et adiectiuum apud grāmaticum s3 oē adiectiuū est determinatio adiacēs rei. s. suo substātiuo. Omne em̄ adiectm̄ est determinatio sui substantiui 7 sibi adiacet. Iō bene dr q modus est determinatio adia/cens rei. Et ponit ibi determinatio loco generis. q2 determinatio est qō/dam supius ad determinatōem que fit per adiectm̄. et ad determinatōe3 que fit p substantiuum. Deinde ponit adiacens rei ad differentiā deter/minatōis que fit p substātiuum. Ex ista diffinitione pt3 q oīne adiectm̄ siue sit determiatio vbi siue sit determinatio rei subiecte vel rei pdicate. si ue subiecti 7 pdicati inqtum subiectū et pdicatum vt sunt signa vlia vel pticularia. et alie dispōnes respectiue possunt dici modi accipiendo mo/dum cōiter. sicut hic capitur modus ¶ Sciendū est scdo. q modus in cōi sic diuidit. q2 quidā est noīalis 7 alius aduerbialis. Ratio est. q2 oīs mo/dus h3 fieri p adiectm̄ cum sit adiacens rei determinatio. vel ergo fit p ad/iectiuum vbi et sic est modus aduerbialis q est determinatio determinās ipm 7 sibi adiacet. vnde talis modus potest dici verbalis rōe sui subiecti qō determinat. q2 est determinatio vbi. 7 potest dici aduerbialis rōne sui

quod est adiectiuum ¶ Sciēdū est tertio ꝙ nomē ſ̄cat per modū ꝑmanē tis ſiue ꝑ modum quietis. verbum ſ̄cat ꝑ modū fluxus ⁊ fieri Et qꝛ adie ctiuū noīs ſ̄cat ꝑ modū ꝑmanentis. ideo ſolum habet determinare nomē vel aliquod acceptū loco noīs. Sed aduerbiū ſ̄cat ꝑ modū fluxus ⁊ fieri Rōne huius eſt ꝯueniēs determinatio rei ꝟbi. ⁊ eſt adiectm̄ eiꝰ Ideo iſti modi inter ſe differūt. qꝛ modus noīalis eſt adiectm̄ noīs ⁊ determinatio noīs ſubſtātiui. Sed modus verbalis hꝫ fieri ꝑ aduerbia. et eſt determi natio ꝟbi. ¶ Sciendū quarto. ꝙ modus aduerbialis ſubdiuiꝫ ꝑ quatuor modos ſm̄ diuiſionem aduerbioꝝ. qꝛ quedā notificant ꝟbū gratia ꝯpoſi tionis. vt poſſibiliter impoſſibiliter. neceſſario ⁊ ꝯtingēter Alia vero gra tia rei verbi. vt fortiter velociter. Et aduerbia q̄titatis. vt multū parum Alia vero gratia tp̄is. vt aduerbia tēporalia. vt hodie et ſilia. Alia gra tia modi. vt aduerbia optandi. vt vtinā. et hortandi. vt aye eya. Cuiꝰ rō eſt qꝛ verbū adiectiuū ſpecialiter includit quatuor ſcꝫ ꝯpōem que eſt actꝰ generalis eius ⁊ rem verbi que dꝛ actus ſpēalis ꝟbi vt in hoc verbo currit importaꝫ ꝯpoſitio quedā que eſt actus generalis. et curſus in ip̄a dꝛ res verbi. et eſt actus ſpēalis ꝑ ip̄m importatus. Tertiū eſt tempus. et quar tum ē modus Et duo p̄ma ſunt eēntialia ꝟbi. duo vero vltima ſunt mo di ſ̄candi accidentales eius. et ſm̄ illa quatuor ꝟba ꝑ diuerſa aduerbia de terminātur. Ex p̄dictis ptꝫ adeictiui diuiſio in cōi ⁊ ſubdiuiſio modi ptꝫ etiam ꝙ oīs modus cadens in ꝓpōne eſt determinatio ſubiecti vel p̄dicati vel ꝯpoſitōis ip̄oꝝ. qꝛ ſꝑ eſt determinatio alicuius noīs vel verbi ⁊c̄.

Contra predicta arguiꝫ p̄mo ſic. Oīs determinatio eſt actio. qꝛ de terminare eſt agere. ſed modus non eſt actio. ergo non eſt determinatio Scd̄o ſic. Impoſſibile eſt modus. et tn̄ non eſt determinatio adiacens rei qꝛ non ſ̄cat aliquā formā alteri adiacentē. ergo male poniꝫ diffinitio mōi.

Tertio ſic. Omne nomē ſ̄cat ꝑ modū ꝑ ſe ſtantis cū oē nomē ſ̄cet ꝑ mo dum ſubſtantie. ergo nullū nomē ſ̄cat ꝑ modum adiacentis ⁊ per ꝯn̄s nō erit aliquis modus noīalis. Quarto ſic. Unius determinabilis eſt tm̄ vna determinatio. ſꝫ verbū eſt vnicū determinabile. g̊ male ponūtur plu ra aduerbia que ſimul pn̄t determinare idē ꝟbum Quinto ſic. quedā aduerbia determinant verbū gratia loci. vt aduerbia localia. ⁊ quedā gra tia nūeri. vt aduerbia numeralia. g̊ inſufficienter ponūtur aduerbia deter minātia verba Ad p̄mū dꝛ ꝙ determinare effectiue ⁊ ꝑ modū agentis eſt agere. nō tn̄ deꝫminare formaliter. iō licet deꝫminatio actiua ē actio. nō tn̄ determinatio formalis de qua intelligitur diffinitio modi ſicut ꝓ capiꝫ modus Ad ſcd̄m dꝛ. ꝙ licet īpoſſibile nō ſ̄cet aliquā formā realē adia centē ꝯpoſitiōi qꝛ ſ̄cat impoſſibilitatem que eſt priuatio potentie. tamen ſ̄cat formā ⁊ determinatōem ſm̄ modū intelligēdi. qꝛ īpoſſibilitas bn̄ cō p̄hendiꝫ ꝑ modū forme et determinatōis ꝯpōnis ⁊ ſic ſ̄caꝫ ꝑ hūc modum īpoſſibile Ad tertiū dꝛ ꝙ duplex eſt modus ſ̄candi ſubſtantie. ſ. modꝰ ꝑmanētis. ⁊ modus ꝑ ſe ſtantis. ⁊ oē nomē ſ̄cat ꝑ modū ſubſtātie q̄ntum ad modum permanētis. ſꝫ ſolum ſubſtātiua ſ̄cant ꝑ modum ꝑ ſe ſtantis. Adiectiua vero ſ̄cāt ꝑ modū alteri adiacentis. Ad quartū dꝛ ꝙ vniꝰ determinabilis ſm̄ idē eſſe vel eādē rōem eſt vnica determinatio. tn̄ vniꝰ determinabilis materialr̄ ſm̄ diuerſas rōnes pn̄t eſſe plures determiatio nes. et ſic eſt de verbo qd̄ diuerſis rōnibꝫ determinaꝫ ꝑ aduerbia diuerſa.

Ad quintum dr̄ ꝙ licet aduerbia loci ꝛ nūeri ꝛ multa alia determinant ṽbū gratia rei verbi. et licet non fiat expͤsse mentio de ip̄is. tñ ꝯtinent in illa diuisione. Unde aduerbium nūeri nō determinat verbū rōe nūeri q̄ est modꝰ ſ̄candi verbi. ſʒ rōe nūeri rei ſ̄cate ꝑ verbū. vt cū dr̄ sortes bis currit ibi determiat currit rōe dualitatꝭ cursꝰ ſ̄cati ꝑ ṽbū. nō at̄ rōe ei modi absolute

Sed omissis oībus alijs solū de his que ꝯpositionē determināt est dicendū. vt sunt hi sex modi necessario ꝯtingēter possibiliter et cetera. Cū em̄ dicit hō currit necessario designat ꝙ tota ꝯpositio sit necessaria. Cū em̄ dicit hō currit bn̄ vel male vel velociter designat ꝙ cursus hoīs est bonus vel malꝰ. vl' velox Et sic in istis determinat res ṽbi. in alijs ꝯpositio Et ita intelligendū est de alijs supradictis aduerbijs Unde solum ille modus qui cōpositōem determinat facit ꝓpoēm modalem. et solum de tali hic intendimus Et sciendū ꝙ isti sex modi qn̄qʒ sumunt noīaliter vt possibile ip̄ossibile necessarium ꝯtingens veꝝ et falsuʒ. Et qn̄qʒ sumunt aduerbialit. vt possibiliter ip̄ossibiliter contingenter necessario vero et falso

Postq̄ʒ au. determinauit de mō tā diffinitiue q̄ʒ diuisiue in cōi h̄ ꝯn̄r determinat de q̄ mō speāl'r ē ad ꝓpositū. di. ꝙ h̄ solū determinādū ē i speāli de mō q̄ determiat ṽbū grā ꝯpoīs ꝛ ꝓpōnis Cuiꝰ rō est. qꝛ h̄ solū p̄ncipal'r ꝯsiderat faciēs ꝓpoēʒ modalē sʒ modꝰ determians ꝯpoēʒ ꝓpoīs facit ꝓpoēʒ modalē eo ꝙ ꝯpō est forma totiꝰ ꝓpoīs. iō modus determinās ꝯpoēm ꝓpoīs modificat totā ꝓpoēʒ modalē. sʒ mōi determinātes subiectū ꝛ p̄dicatū solū modificāt ꝑtes materiales ꝓpoīs. et iō nō faciūt ꝓpoēm modalē. q̄re de ill' nō est āplius determinādū ¶ Sciēdū est p̄mo ꝙ ꝯpō ꝓpoīs p̄t dupl'r determinari Unoº gn̄ali determinatōe qn̄ sibi addit aliq̄s modus gn̄alis entis sine speciali āpliatōe ip̄ius ꝯpōnis. ꝛ h̄ mō determinat istis mōis vero et falso Sʒ qꝛ gn̄alis determinatio nō est determiatio simpl'r sʒ ſm q̄d soluʒ. iō ꝯpō h̄ mō nō simpl'r modificat nec fit simpl'r ꝓpō modal'. Allioº determinat spāli mō entis ꝛ āpliat ꝯpō vltra pn̄s tp̄s. ꝛ sic determinat istis mōis possibile ip̄ossibile ꝯtingens ꝛ necessariuʒ. ꝛ hº fit ꝓpō modalis ¶ Sciēdū est scd̄o ꝙ ad modū facientē purā ꝓpoēm modalē tres req̄runt ꝯditōes. Pri̅a est ꝙ tal' modꝰ determinet ꝯpoēm ꝓpoīs. defectu cuiꝰ adiectiua q̄ determināt subm et p̄dicatū materiale ꝓpoīs vel ṽbū grā rei ṽbi forme mōi vel tp̄is nō reddūt ꝓpoēm modalē Scd̄a ꝙ tal' modꝰ dicat. aliquā drām vel modū entꝭ circa talē ꝯpoēm. defectu cuiꝰ negatio et isti mōi imaginabile vel inopinabile nō faciūt ꝓpoēm modalē. Tertia est ꝙ tal' modꝰ āpliet ꝯpoēm vltra pn̄s tp̄s sue p̄iacētꝭ. defectu cuiꝰ veꝝ ꝛ flm̄ nō faciūt ꝓpoēm simpl'r sʒ gn̄aliter acceptā ¶ Sciēdū est t'tio ꝙ tm̄ q̄tuor st̄ modi faciētes ꝓpoēʒ modalē

ꝓ̃le dictam.s.possibile īpossibile ꝯtingens ⁊ necesse. probat̃ ꝑ sufficiētiā; qꝛ oīs modus faciens ꝓpōem modalem determinat ꝯpōem ꝓpōnis. vel er- go circa ipm dr non esse. ⁊ sic est īpossibile vel dr esse ⁊ hoc dupl'r. qꝛ ḡ dicit esse simpliciter et in actu ⁊ sic est necesse. vel esse ꝑmixtum potentie ⁊ hoc dupliciter. vel dicit ipm per respectum ad suum actum et sic est possibile vel per respectum ad suam causam contingentem et sic est contingens. Unde pꝫ ꝙ isti modi determināt ꝯpōem. qꝛ cū dr sortes necessario cur- rit designat̃ ꝙ ꝯpositio cursus cuꝫ sorte est necessaria. ⁊ nō ponit̃ necessitas sortis neqꝫ cursus ꝭm se. sed necessitas ꝯpōnis vnius cū altero. Sꝫ si dicat̃ sortes currit fortiter. designat̃ ꝙ ille cursus sit vehemens ⁊ fortis ¶ Sciē dum est quarto ꝙ p̄dicti modi pn̄t dupliciter sumi. vno modo noīaliter. alio modo aduerbialiter. Cuius rō est. qꝛ modus in cōi ⁊ nomē adiectiuū idē sunt. sed adiectiuum pt̄ sumi noīaliter qn̄ ꝓcat ꝑ modū ꝑmanētis ⁊ ad uerbialiter qn̄ ꝓcat ꝑ modum fluxus et fieri. ideo illi modi pn̄t accipi his duobꝫ modis. et vtroqꝫ modo faciunt ꝓpōem modalem simpl'r. qꝛ deter mināt simpl'r ꝯpōem ꝓpōis differenter tn̄. qꝛ qn̄ sumūtur noīaliter deter mināt totam ꝯpōnem acceptā ꝑ modū nois. vt hic sortem currere ē possi- bile. Compositio illius dicti sortem currere sumit̃ noīaliter. sed qn̄ sumunt̃ aduerbialiter determināt ꝯpōnem ꝟbaliter designatam. vt h̄ sortes cur- rit possibiliter. Ex istis patet ꝙ qui et quot sꝫ modi facientes ꝓpōeꝫ mo dalem ⁊ etiam q̄t modis accipiunt̃ ¶ Cōtra predicta arguitur p̄mo sic. omē determinabile est in potentia ad suam determinatōem. sed cōpositio ꝓpōnis cū sit forma totius est in actu tm̄ et non in potentia. ḡ non est deter minabilis ⁊ ꝑ ꝯn̄s nullus modus determinat cōpōnem propositionis.

¶ Scd̄o sic. modus determinās partem totius ex ꝯn̄ti determinat totū sicut signū distributiuum p̄mo ⁊ p̄ncipaliter distribuit ipm subiectū ꝓposi tionis ⁊ ex ꝯn̄ti totam ꝯpōem vel ꝓpōem. ergo modus determinās sub- iectum ⁊ p̄dicatū dr determīare totam ꝓpōem modalem. igit̃ modus nō solum est determinās compōem. ¶ Tertio sic. determīationes entis incō plexi non determinant compōem ꝓpō nis. sed necessariū vel ꝯtingens sunt determīationes entis incōplexi. qꝛ aliquod ens incō plexum dr necessariū vel contingens. ergo isti modi non determinant cōpositōem ꝓpōnis. et ꝑ ꝯn̄s non faciunt ꝓpōem modalem ¶ Quarto sic. per se ⁊ ꝑ accn̄s faciunt ꝓpōem modalem. vt dd̄o sortes accidentaliter currit. homo per se est risibi lis. ergo non sꝫ tm̄ quatuor modi facientes ꝓpōem modalem ¶ Quito sic. Nihil designatum noīaliter determinat compōem ꝟbaliter sed solum illud qd̄ designatur aduerbialiter. sed modi facientes ꝓpōem modalē de- terminant verbū gratia compōis. ergo non possunt noīaliter ꝓcari Ad p̄mū dr ꝙ licet compositio ꝓpōnis non sit in potentia respectu esse totius ꝓpōnis sed in actu. est tn̄ in potentia respectu determinationū accidentali- um eius. ideo potest determinari ⁊ modificari. idem em̄ respectu diuersoꝝ bene est in actu ⁊ in potentia simul Ad scd̄m dr ꝙ licet in accidentibus que non conueniūt toti nisi gratia ꝑtis accidens ꝑtis determinat bene to totum. Tamen in illis que possunt ꝯuenire toti et partibꝫ accidens ꝑtis non sufficit denoīare totum. et sic est de modificatione. qꝛ tota ꝓpō potest per se p̄mo modificari qn̄ modificatur sua forma totius. et possunt modi-

fieri siue ptes. sz ab illa modificatōe nō denominatur ꝓpositio modalis.

Ad tertiū dr̄ q̄ si ↄtingēs ⁊ necessariū capiant̄ put sunt differētie entis incōplexi sic sunt determinatōes eius. sz si capiant̄ vt sunt differētie entis cōplexi qd̄ est inherētia p̄dicati cū subiecto sic sunt determinatōes cōpositōis sic sumunt̄ in ꝓposito. Ad quartū dr̄ q̄ p se ⁊ p accn̄s nō sunt modi distincti ab istis. q2 p se sub necessario ↄtinētur. ⁊ reductiue ⁊ p accidens sub ↄtingenti Ad quintū dr̄ q̄ licz illud qd̄ p̄catur noīaliter nō possit determinare ↄpositōem verbaliter acceptā sed solū aduerbium. tn̄ bene potest determinare ↄpositōem nominaliter acceptā q̄ modo determinant isti modi noīaliter capti vt dictum est.

Propositio modalis est que modificatur aliquo istorum sex modorum. scz possibile cōtingens impossibile necesse vere et false. vt sortem currere est possibile. sortem currere est cōtingens ⁊ sic de aliis. Et sciendū q̄ in ꝓpositōnibus verbuz debet subiici. modus autem predicari. Omnes alie ꝓpositiones dicunt̄ de inesse id est de simplici inherētia p̄dicati ad subiectū. et p hoc patet diuisio ꝓpositōis que solet fieri. Propositionū alia modalis alia de inesse. Ille aūt ꝓpositōnes q̄ modificantur his modis vero et falso relinquunt̄. q2 eodem modo sumitur oppositio et eq̄pollētia in eis sicut in illis de inesse. In his aūt modis qui sunt possibile. impossibile. contingens. et necessarium. nō sic sumitur oppositio et equipollentia. vt postea patebit.

Postq̄ autor superi⁹ determinauit de mō q̄ est p̄ncipiū formale ꝓpositōis modalis. Hic ↄn̄r determinat de ꝓpositōne modali. Et q2 substātia rei p̄cedit passiones ei⁹. Ideo p̄us determinat de ꝓpōne modali s̄m se q̄ȝ de eq̄pollētiis ⁊ oppositōib⁹ ei⁹. ip̄am p̄mo sic diffiniēs Propositio modalis ē q̄ modificat̄ aliq̄ istoꝝ sex modoꝝ scz possibile. īpossibile. ↄtingēs necesse. veꝝ ⁊ falsuz. ¶ Sciendū ē p̄mo. q̄ ꝓpositio modal' dupl'r accipit̄ Uno modo cōmuniter p omni ꝓpōe in qua modificatur ⁊ determinatur cōpositio siue sit cum determinatōne generali siue speciali ⁊ sic verum et falsuz faciūt ꝓpōez modalē. ⁊ isto mō hic diffinit̄ in generali Alio mō capit̄ specia'r solū p illa ꝓpōe cui⁹ ↄpositio spēali dēterminatōe modificat̄ ampliāte ip̄az vltra p̄n̄s temp⁹. ⁊ sic solū fit ꝓpō modal' s̄m illos q̄ttuor modos. possibile. īpossibile ↄtingēs ⁊ necessariū. Un̄ solū ille dicunt̄ simpl'r modales q̄ modificant̄ aliq̄ istoꝝ sex modoꝝ ⁊ de illis i sequētib⁹ determinabit̄ eo q̄ nō h̄n̄t easdē eq̄pollētias ⁊ oppōes sicut ille de ineē. Ille āt

q̄ modificant̄ ꝑ vex ⁊ falsuꝫ hn̄t easdē eq̄pollentias ⁊ oppōes sicut ille de
inesse q̄ꝛ nō hn̄t āpliatōem vltra pn̄s temp⁹. Ideo de illis nō est āplius
determinandū. ¶ Sciendū ē scd̄o ꝙ duplex ē ꝓpositio modal'. scꝫ ꝯposita
et diuisa. Cōposita est illa in qua p̄dicatū dicti ꝯponit̄ cū materiali ⁊ for-
mali ip̄ius subiecti. Et debet ꝓferri dictū ꝓlatōne ꝯtinua ad designādū
illā ꝯpositōem nō pausando int̄ ꝑtes dicti. sꝫ inter dictū ⁊ modū debꝫ so-
lum fieri pausa. Diuisa ē illa in q̄ p̄dicatū dicti solū cōponit̄ cū materiali
subiecti dicti. Et diuidit̄ a forma ei⁹. ⁊ debet ꝓferri ꝓlatōe discontinua.
ad denotandū illā diuisionē pausando int̄ ꝑtes dicti. ⁊ nō inter modū et
dictū. vt hec albū eē nigꝝ ē possibile. si nigꝝ ꝯponat̄ cū albo ꝓ subiecto al-
bedinis ⁊ cū ip̄a albedine. sic ē ꝓpositio cōposita ⁊ falsa. Sꝫ si cōponat̄ cū
albo ꝓ subiecto albedinis. ⁊ diuidat̄ ab ip̄a albedine ē diuisa ⁊ vera. Et
ad denotandū talē diuisionē debꝫ fieri pausa discōtinuādo ꝑtes dicti. Ex
dict̄ꝫ ptꝫ ꝙ tā in modali diuisa q̄ꝫ cōposita mod⁹ determinat totā ꝯpositi
onē dicti lꝫ dr̄n̄ter. Ideo vtraqꝫ ē simpl'r modal'. ⁊ de vtraqꝫ ītelligit̄ diffi
nitio pn̄s. ⁊ sic nō dr̄n̄t spē essentiali diuisa ⁊ ꝯposita de eodē mō. sꝫ accidē
tali tm̄. ¶ Sciendū ē tertio ꝙ in ꝓpōnib⁹ modalib⁹ dictū sꝑ ē subiectū et
mod⁹ p̄dicatū. Cui⁹ rō ē q̄ꝛ sicut se hꝫ eē ⁊ nō eē in illis de inesse. ita se hꝫ
mod⁹ in modalib⁹. sꝫ in illis de inesse. eē ⁊ nō eē sunt p̄dicata formalia. g̊
sil'r in modalib⁹ mod⁹ ē p̄dicatū formale ⁊ nō materiale. q̄ꝛ ē illud q̊ p̄di-
catū materiale sꝑ denotat̄ eē in subiecto. Itē illud qd̄ ē determinatio ⁊ se
hꝫ ꝑ modū forme respectu cōpositōis dicti nūq̄ꝫ subiicit̄ in ꝓpōne modal'
sꝫ sꝑ p̄dicat̄ eo ꝙ determinatio nō debet subiici suo determinabili. sed mo
dus se hꝫ vt forma respectu ꝯpositōis dicti. q̄ꝛ est determinatio ei⁹. lꝫ nō
sit determinatio cōpositōis q̄ fit inter dictū ⁊ modū. g̊ in modalib⁹ mod⁹
nūq̄ꝫ subiicit̄. sꝫ sꝑ p̄dicat̄. ¶ Sciendū q̄rto. ꝙ dictū ē illa orō cui⁹ cōposi-
tio modificat̄ siue sit ex accusatiuo ⁊ v̄bo infinitiui modi cui addit̄ mod⁹
noīal'r capt⁹ siue sit orō ꝑfecta cui addit̄ mod⁹ aduerbial'r sumpt⁹. ⁊ tal'
oratio an̄ aduentū modi dr̄ p̄iacens ꝓpōnis modal'. Et mod⁹ determi-
nans cōpositōem ei⁹ hꝫ se vt forma ꝑtis. Et eē modificatū cōpositōis re
sultās ex vnione modi ⁊ cōpositōis dicti q̄ faciūt vnū. sicut determinatō
et determinabile ē forma toti⁹ ꝓpōnis modal'. Et ꝑ hoc ptꝫ q̇d sit ꝓposi-
tio modal'. ⁊ q̇t modis accipit̄. ⁊ q̇d sit subiectū ⁊ p̄dicatū ei⁹. ¶ Cōtra
p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. In ista. sortē currere ē possibile. hoc dictū sortē cur
rere ē id qd̄ modificat̄ ꝑ istū modū possibile. ⁊ tn̄ nō ē ꝓpositio modal'. sed
tm̄ subiectū ei⁹. g̊ modal' nō ē illa q̄ modificat̄ aliq̄ istoꝝ modoꝝ. Se-
cūdo sic. hec ē modal'. hoiem eē asinū ē ip̄ossibile. ⁊ tn̄ nō modificat̄. g̊ con
tra diffinitōem. Minor ꝓbat̄ q̄ꝛ in ip̄a ille mod⁹ ip̄ossibile destruit totā
cōpositōem dicti. g̊ nō determinat nec modificat ip̄am. Tertio sic. ad
uerbiū in oratōe nūq̄ꝫ p̄dicat̄. sꝫ mod⁹ in modalib⁹ qn̄qꝫ ponit̄ aduerbia-
liter. g̊ modus in ip̄is nō sꝑ p̄dicat̄. Quarto sic. Modal' aliqn̄ ꝯuertit̄
g̊ fit de p̄dicato subiectū ⁊ ecōuerso. cum ergo ꝑ ꝯuersionē mutabit̄ p̄di-
catū in subiectū. ⁊ sic nō sꝑ p̄dicabit̄. Quinto sic. Uniens sꝑ ē forma-
lius vnito. sꝫ sꝑ mod⁹ vnit̄ cū dicto mediante copula v̄bali. g̊ modus in
modalibus se habet vt p̄dicatum materiale ⁊ nō vt formale.
☞ Ad p̄mū dr̄ ꝙ lꝫ illud dictū p̄mo modificet̄ ꝑ modū ꝑt̄ꝫ ⁊ tanq̄ꝫ q̄

cũ tota ꝓpositio modificat̃ ꝑ modũ totiꝰ. ⁊ tanq̃ꝫ qđ lꝫ hoc sibi ꝯueniat ꝑ cõpositõeꝫ dicti i qđ p̄mo modificat̃. iõ tota ꝓpositio dr̃ modal'. ⁊ nõ ip̄m dictũ tm̃. Ad scđm dr̃ ꝙ impossibile nõ destruit ꝑ se p̄mo illã ꝯpositionem. sꝫ ex ꝯsequenti tantuꝫ. Per se aũt p̄mo negat vnũ speciale modum entis in tali ꝯpositõne. scꝫ possibilitatẽ siue potentiã adesse qua negata ex ꝯseq̃ẽti destruit̃ cõpositio. Ad tertiũ dr̃ ꝙ aduerbiũ ꝑ se sumptũ non potest esse p̄dicatũ ꝓpositõnis. tñ aduerbiũ iunctũ verbo. sicut determinatio suo determinabili p̄t esse formale p̄dicatũ ꝓpositõis. Et sic est de modo aduerbialr̃ posito in ꝓpositõe modali. qꝛ determinat formalr̃ verbum gratia cõpositõis. ⁊ inde fit p̄dicatũ formale. Ad quartũ dicitur ꝙ ꝓpositio modalis nõ ꝯuertitur ſm se totã sic ꝙ modus ponat̃ in subiecto sed solũ ꝯuertitur quantũ ad dictũ. faciẽdo de p̄dicato dicti subiectum ⁊ ecõtra. Vñ ꝓpositões modales de possibili ⁊ necessario ſm dictũ eodem mõ ꝯuertũtur sicut ille de inesse. Et silr̃ ille de ꝯtingẽti accepto ꝓ possibili. sꝫ in illis de ꝯtingẽti ad vtrũlibet fit ꝯuersio in oppositã q̃litatẽ. ⁊ vl'is negatiua in illis nõ ꝯuertit̃ simplr̃ in terminis. sed ꝑticularis affirmatiua ꝯuertit̃ simplr̃. sed in illis de impossibili primo ad ꝯuertendũ ip̄as oportet videre quibus eq̃polleant de necessario ⁊ oportet ꝯuertere illas de impossibili. sicut conuertuntur sue equipollentes de necessario. Ad quintum dicitur ꝙ modus non vnitur cum dicto mediante verbo inquantuꝫ est modus. sed solum inquantum nominaliter significat̃. Ideo modus in ratõne modi nõ est in potentia ad copulam vnientem. sed est predicatuꝫ formale respectu cõpositõnis dicti.

Et sciendum ꝙ vnusquisq̃ꝫ istorum quattuor modorum facit quattuor propositões modales. et cum quattuor sunt modi. erunt quatter quattuor propositões. et sic sunt sedeciꝫ ꝓpositões. Verbi gratia. Iste modus qui est possibile si sumatur sine negatõne facit vnam propositõem modalem. vt sortem currere est possibile. Si sumatur cum negatõne posita ad verbum facit secundam propositõnem. vt sortem non currere est possibile. Si sumatur cum negatõe posita ad modum facit tertiam propositõnem. vt sortem currere non est possibile. Si sumatur cum duplici negatõne vna posita ad modum. et alia posita ad verbum facit quartam propositionem. vt sortem non currere non est possibile. Et sic ſm vnumquenq̃ꝫ istorum quattuor modorum sumuntur quattuor propositões.

Tractatus primus

Postq̃ autor superi⁹ determinauit de ꝓpõne modali quantũ ad substantiã ei⁹ Hic ꝯsequẽter vult determinare de suis passionib⁹.s.de eq̄pollentia ꝛ oppositiõe. Et q꞉ eq̄pollentia ꝛ oppositiões ꝓpositõnũ modaliũ faciliter cognosci nõ possunt nisi p̄cognoscat̄ multiplicitas modaliũ ꝓpõnũ Ideo anteq̃ de istis passionib⁹ determinet.p̄mo ostẽdit qualit̄ ille ꝓpões pñt multiplicari ſm quẽlibet modũ.¶ Sciendũ ẽ p̄mo.ꝙ in ꝓpõe modali duplex est ꝯpositio.Prima est ꝯpositio partiũ dicti inter se.Scđa ẽ ꝯpositio dicti cũ mõ q̃ est p̄ncipalis copula in ipa.Et q꞉ q̄litas ꝓpõis sc꞉ affirmatio ꝛ negatio sibi attribuunt̄ ex p̄te ꝯpositõis.Ideo ꝓpositio modal̄ pt̄ dici dupl̄r affirmatiua ꝛ negatiua sc꞉ tam ex p̄te dicti q̃ ex p̄te modi. Illa aũt in q̃ negat̄ mod⁹ est simpl̄r negatiua modalis ꝛ formal̄r.S꞉ illa in qua negat̄ solũ cõpositio dicti est ſm q̄d negatiua Et vt dr̄ Aresto.primo perih.hꝫ negatiuã figurã.ꝛ pt̄ dici negatiua de dicto. ¶ Sciendũ est scđo ꝙ ſm istũ modũ possibile penes variatõem affirmatõis ꝛ negatiõis pñt fieri q̄ttuor ꝓpões modales Prima est affirmatiua tam de dicto q̃ de mõ vt possibile est esse.Scđa est negatiua de vtroq̃ vt nõ possibile ẽ nõ esse.Tertia est negatiua de dicto tm̄.vt possibile est nõ esse.Quarta est negatiua de mõ solũ vt nõ possibile est esse Et sil̄r formari pñt q̄ttuor ꝓpões modales ſm quẽlibet alioꝝ modoꝝ.ꝛ sic in toto pñt multiplicari ꝙ erũt sedecim ꝓpões ſm q̄ttuor modos p̄dictos.vñ q̄ttuor p̄dicte ꝓpositões p̄ q̄ttuor vocales designant̄.Per a designat̄ vl̄is affirmatiua de dicto ꝛ mõ sil̄.ꝛ p̄ v designat̄ negatiua de vtroq̃.ꝛ p̄ e negatiua tm̄ de dicto.ꝛ p̄ i negatiua tm̄ de modo.iuxta illũ versum.E dictũ negat.I quoq̃ modũ.A nil.sꝫ v totũ. Ex q̃ pꝫ quõ qualitas sumat̄ in modalibus. ¶ Sciendũ ẽ tertio ꝙ in ꝓpõnib⁹ modalib⁹ tripl̄r attendit̄ q̈atitas Primo ex p̄te dicti q̄đ ẽ subiectũ toti⁹ ꝓpõnis.Scđo mõ ex p̄te subiecti dicti Tertio ex p̄te modi Vñ ex p̄te dicti oẽs modales sunt singulares.q꞉ in ip̄is dictũ accipit̄ singularit̄.p̄ vno solo supposito dicti ex defectu vni⁹ vocis iposite ad ꝓcandũ ipm̄ Sꝫ ex p̄te subiecti dicti pñt eẽ vl̄es.p̄ticulares indiffinite ꝛ singulares.ſm ꝙ tale subiectũ tenet̄ vl̄r p̄ticularit̄ indiffinite et singularit̄. Ex p̄te vero modi aliq̄ sunt vl̄es sicut sunt ille de necessario et ipossibili. Aliq̄ sunt p̄ticulares sicut sunt de ꝯtingẽti ꝛ possibili. Sed nulle sunt indiffinite ꝛ singulares.Et p̄ hoc pꝫ multiplicatio ꝛ variatio q̈ãtitatꝫ modaliũ.¶ Sciendũ q̄rto ꝙ q̈ãtitas modalis sumpta ex p̄te modi nõ ẽ q̈ãtitas suppositoꝝ.sꝫ tp̄m q̃ q̈ãtitas ẽ mẽsura acceptõis copule.respectu tp̄is ſm ampliatõeꝫ modi.Sicut q̈ãtitas suppositoruꝫ ẽ mẽsura acceptõnis subiecti respectu suoꝝ suppositoꝝ. Vñ modales de necessario ꝛ impossibili dicunt̄ vl̄es eo ꝙ necessariũ ampliat ad oẽ tẽp⁹ affirmatiue.sicut oĩs distribuit vl̄r affirmatiue. Et ipossibile ampliat ad oẽ temp⁹ negatiue.sicut null⁹ distribuit vl̄r ꝛ negatiue. Et ille de possibili ꝯtingenti sunt p̄ticulares.q꞉ vtraq̃ ãpliat p̄ticularit̄ ꝛ affirmatiue. q꞉ solũ ampliat ad pñs ꝛ futuꝝ.ꝛ se hñt sicut illud signũ quidã. Iuxta illos versus. Omẽ necesse valet impossibile quasi null⁹. Possibile quidã. q̄dã nõ.possibile nõ. Et p̄ hoc pꝫ de multiplicitate.q̄litate.q̈ãtitate.ꝓpositionũ modaliũ q̃ req̄runtur ad ostendendum equipollentias iparum ¶ Contra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic ſm hunc modũ possibile pñt fieri infini

te ꝓpões modales. ergo male dr̄ ꝙ solū ſm ipm fiunt q̄ttuor ꝓpōnes modales. Scd̄o sic. Om̄es ꝓpōnes de eodē ordine sunt eedē in specie. eo ꝙ modales specie distinguunt̄ ex pte modi q̄ est forma ꝓpositōis modal' ḡ nullus modus facit quattuor ꝓpositōnes modales distinctas specie

Tertio sic. ista ꝓpositio sortē currere nō ē possibile. ⁊ silr̄ alie vbi possibile negat̄ nō sunt de possibili. sȝ de impossibili vl' necessario. ḡ male dr̄ ꝙ possibile facit vnā ꝓpositōem negatiuā ex pte modi. Quarto sic. Cuiuslibet rei est tm̄ vna forma. sȝ qualitas est forma ꝓpōnis. ḡ vni⁹ ꝓpōnis modalis est vna qualitas. ⁊ sic in ip̄is nō potest accipi multiplr̄ qualitas

Quinto sic. Modus in modalib⁹ se hȝ p modū forme. ḡ in ip̄is nō sumitur quātitas ex pte modi. ☞ Ad pmū dr̄ ꝙ ſm hunc modū possibile ⁊ quecunqȝ aliū pn̄t fieri infinite ꝓpositōes in numero. nō tn̄ sunt plures q̄ȝ quattuor in spē. Et de illa multiplicatōe specifica est hic ad ꝓpositum. Ad scd̄m dr̄ ꝙ licȝ oēs modales de eodē ordine sunt eedē in spē essentiali ⁊ ex pte modi. tn̄ bn̄ variant̄ specie accidētali scȝ ex pte affirmationis ⁊ negatōis. Ad tertiū dr̄ ꝙ licȝ ꝓpositio in qua negat̄ possibile quantū ad ſcatū ei⁹ sit de impossibili aut necessario. nō tn̄ est formalr̄ de impossibili. q2 ibi ponit̄ ſm vocē ille modus possibile. Ad quartū dr̄. ꝙ licȝ vnius modalis est tm̄ vna forma pncipalis. pn̄t tn̄ esse plures forme subordinate sibijnuicē quaꝝ vna est minus pncipalis ⁊ subordinatur alteri. sicut cōpositio dicti respectu cōpositōis modi cū dicto. Ad qntū dr̄ ꝙ quantitas suppositoꝝ sumit̄ ex pte subiecti ⁊ materie ꝓpositōnis. tn̄ quātitas tempoꝝ bn̄ sumit̄ ex pte forme. Ideo potest sumi quantitas ex pte modi ampliantis cōpositōem vltra tempus eius.

Harū aūt ꝓpositionū eq̄pollentie siue consequētie quattuor regulis cognoscūtur. Prima regula est talis. Cuicūqȝ dicto affirmato attribuitur possibile. eidē attribuit̄ contingens. ab eodē remouetur ip̄ossibile. et ab eius cōtradictorio opposito remouet̄ necesse. Secūda regula est. Cuicūqȝ dicto negato attribuit̄ possibile. eidē attribuit̄ cōtingēs ab eodem remouet̄ ip̄ossibile. et ab eius opposito contradictorio remouet̄ necesse. Tertia regula ē. A quocūqȝ dicto affirmato remouet̄ possibile. ab eodē remouetur cōtingēs. eidē attribuitur ip̄ossibile. et eius opposito cōtradictorio attribuit̄ necesse. Quarta regula est. A quocūqȝ dicto negato remouet̄ possibile. ab eodē remouet̄ cōtingēs. eidē attribuit̄ ip̄ossibile. et eius cōtradictorio o pposito attribuitur necesse. Om-

nes aūt ꝓpositōes que sunt in prima linea eq̄pollent et cōuertuntur inter se ꝑ primā regulā. Que in secunda ꝑ secundam. Que in tertia ꝑ tertiam. Et que in quarta per quartam.

Postq̄ autor determinauit de multiplicatōe ꝓpositōnū modaliū ad cognoscendū eaꝝ eq̄pollentias. Hic ɔn̄r determinat in speciali de eq̄pollentijs earum quaꝝ cognitio valet ad cognoscendū ɔsequentias ꝓpositionum modaliū q2 inter equipollentes semꝑ vna ꝓpositio sequitur ad aliaꝝ et econuerso eo q2 sunt equipollentes in veritate ꝛ falsitate sil'. ¶ Sciendum est ṗmo. q2 hic magis in speciali determinaꝛ de eq̄pollentijs modalium q̄z de ɔuersionibus eaꝝ eo q2 modales eodem mō ɔuertuntur sicut et ille de inesse ꝛ solum ɔuenit illis quantū ad dictum sed equipollētia nō ɔuenit ipis eodem modo sicut in illis de inesse. q2 in ipis variatur equipollentia ꝛ etiam sumitur ex ꝑte modi ampliantis cōpositōnem ꝛ non ex ꝑte subiecti ꝓpositōnis sicut in illis de inesse ꝛ etiam ipis ɔuenit inquantum sunt modales. ideo oportuit special'r determinare de equipollentijs ꝓpositionū modaliū. ¶ Sciendū est scd̄o q2 ṗdicte eq̄pollentie quattuor regulis positis in textu cognoscuntur. Prima est. cuicunq̄z dicto affirmato attribuitur possibile. eidem attribuitur ɔtingens. ꝛ ab eodem remouetur impossibile. ꝛ ab eius contradictorio opposito remouetur necesse. Cuius ratio est. q2 possibile ꝛ ɔtingens ɔuertunꝛ. ergo cuicūq̄z attribuitꝛ possibile eidem attribuitur ɔtingens. sed possibile ꝛ impossibile contradicunt. ideo cuicunq̄z attribuitur possibile ab eodem remouetur impossibile q2 posito vno ɔtradictoriorū remouetur reliquum. Et si aliquod sic possibile potest quādoq̄z verificari ꝛ suum ɔtradictoriū potest eē falsum. ideo si alicui dicto attribuaꝛ possibile a suo contradictorio remouetur necesse. Scd̄a regula est. cuicunq̄z dicto negato attribuitur possibile. eidem attibuitur contingens ab eodem remouetur impossibile. ꝛ ab' eius contradictorio opposito remouetur necesse. Tertia regula est. a quocūq̄z dicto affirmato remouetur possibile ab eodem remouetur contingēs et eidem attribuitur impossibile. ꝛ suo contradictorio attribuitur necesse. Quarta regula. a quocunq̄z dicto negato remouetur possibile ab eodem remouetur ɔtingens. ꝛ eidem attribuitur impossibile. ꝛ suo opposito attribuitur necesse. Et iste tres regule possunt eodem modo ꝓbari sicut ṗma probata est. ¶ Sciendum tertio q2 modus dicitꝛ attribui dicto quando de ipō ṗdicatur affirmatiue. Et dicitur remoueri ab ipō quādo ṗdicatur de ipō negatiue. Dupliciter aūt ṗt intelligi modū remoueri a dicto. Uno modo q2 remoueatur ab ipō ẜm rem ꝛ vocem simul. ꝛ sic nō debet intelligi in ꝓposito. q2 si sic remoueretur nō maneret ꝓpositio modalis saltem illius modi. Alio modo q2 remoueatur quantum ad modum enunciandi ꝑ negatōnem. ꝛ sic accipitur hic remoueri vt tantum valet sicut negari ꝛc. ¶ Sciendum quarto. q2 ṗdictarum exempla satis patent in textu in quattuor lineis siue ordinibus. Et om̄es de ṗmo ordine equipollent ꝑ ṗmam regulam ꝛ sequuntur seinuicem. Et de scd̄o ordine per scd̄am regulā. ꝛ sic de alijs ordinib9. Et isti ordines habenꝛ ꝑ hos ꝟsus.

Prim⁹ amabim⁹. edentuliq; scd̃us. Terti⁹ yliace purpurea reliquus'q;
Vñ pma dictio amabim⁹ fcat primum ordinē. ꝛ quattuor ei⁹ vocales
dant intelligere qtruor ꝓpōnes pmi ordinis. fcando p pmā vocalē scʒ a.
ꝓpositōnem de possibili esse affirmatiuam de dicto ꝛ modo simul. Per se
cundam vocalem scʒ e. ꝓpositōnem de ꝯtingenti esse affimatiuam tam de
dicto q̃ꝫ de modo. Et p tertiam vocalē scʒ i illam de impossibili esse nega-
tiuam de modo. Et p v illam de necessario esse negatiuā de vtroq;. Et
similiter possunt exponi alie dictōnes p alijs ordinibus fm significatōeʒ
suarum vocalium iuxta sensum illius versus. E dictum negat iq; modū
a nil sed v totum. Et p hoc patʒ equipollentia ꝓpositionum modalium.
¶ Contra pdicta arguit̄ pmo sic. Hoc dictum hominem esse animal est
possibile. ꝛ tamē nō est ꝯtingens cū sit necessariū. ergo male dicitur in pri
ma regula. Cuicunq; dicto affirmato attribuit̄ possibile eidem attribuit̄
ꝯtingens. Scd̃o sic. Huic dicto negato deum nō esse attribuitur possi
bile. ꝛ tamē ab eo nō remouetur impossibile cum semp sit possibile. ergo
ꝯtra scd̃am regulam. Tertio sic. Impossibile semp negat dictum cui
attribuitur. quia destruit compositōnem eius. ergo nō potest attribui di
cto affirmato. ergo contra tertiam regulam. Quarto sic. ꝓpositio affir
matiua ꝛ negatiua nūq; fiunt eq̄pollētes. qꝛ nūq; eq̄pollent in q̄litate. er-
go ꝓpositio negatiua de possibili. ꝛ affirmatiua de necessario nūq; eq̄pol-
lent. g̃ ꝯtra quartā regulā. Quinto sic. Omēs ꝓpōnes eq̄pollentes de
bent eē eiusdē subiecti ꝛ pdicati cū eq̄pollētia sit passio ꝓpōnū vtroq; ter-
mino pticipantiū fm eundē ordinē. sʒ ille de possibili ꝛ necessario q̄ eq̄pol
lent in quarta linea nō hn̄t idē subiectuʒ qꝛ in eis dicta ꝯtradictoria sub-
ijciunt̄ nec hn̄t idē pdicatū eo q nō ē idē mod⁹ in ipis. g̃ ille ꝓpōes nō eq̄
pollent. ☞ Ad pmū dr̄ q si capiat̄ ꝯtingēs specialr̄ p ꝯtingēti nō ne-
cessario qd̄ diuidit̄ p ꝯtingēs natū. p ꝯtingēs raꝝ. ꝛ p ꝯtingēs ad vtrū-
libet. Illud dictū hoīem eē aīal nō ē ꝯtingēs. Sʒ si capiat̄ ꝯtingens ge
neralr̄ vt ꝯuertit̄ cū possibili. ꝛ diuidit̄ p necessariū ꝛ nō necessariū. sic bn̄
ē ꝯtingēs. Ad scd̃m dr̄. lʒ ab hoc dicto deū nō eē nō vere remoueatur
impossibile. tn̄ false remouet̄ ab ipo eodē mō sicut possibile false sibi attri
buit̄. Ad tertiū dr̄. q lʒ īpossibile negat dictū virtualr̄ cui attribuitur
nō tn̄ formalr̄. g̃ pt attribui dicto affirmato. Ad quartū dr̄ q licʒ affir
matiua ꝛ negatiua ꝓpōnes de eisdē extremis nō sint eq̄pollētes. tn̄ ille q̄
sunt de diuersis extremis pn̄t bn̄ eq̄pollere q̄ ad veritatē vel falsitatē ꝛ nō
q̄ ad qualitatē. Ad q̄ntū dr̄ q si capiat̄ eq̄pollētia specialr̄ p eq̄pollen-
tia ꝓpositionū vtroq; termino pticipantiū fm eundē ordinē in qualitate
quantitate in veritate ꝛ falsitate sic maior est vera. Sed si capiatur gene-
raliter pro quacūq; eq̄pollentia duarum ꝓpositionū in veritate ꝛ falsitate
sic maior est falsa. ꝛ in ꝓposito accipitur generalr̄ p quacunq; eq̄pollentia
duaꝝ ꝓpositionum in veritate ꝛ falsitate.

Item eq̄pollētia ꝓpositionū modaliū pt poni p has regu
las. Omnes de possibili et impossibili eq̄polent verbo silr̄
se habēte et mō dissimilr̄. vt forte currere ē possibile. fortē cur

rere nō est ipossibile. Et oēs ꝓpositōes de possibili et de ne/
cesse eq̄pollēt verbo et mō dissimilr̄ se habētibꝫ. vt sortē cur/
rere ē possibile. sortē nō currere nō ē necesse. Et oēs ꝓpōnes
de ipossibili et necesse eq̄pollēt ꝟbo dissimilr̄ se habēte ⁊ mō
silr̄. vt sortē currere nō ē ipossibile. et sortē nō currere nō ē ne/
cesse. Et intelligiᵗ modꝰ silr̄ se habere et dissimilr̄ quantū ad
affirmatōem et negatōe; vt dicaᵗ modꝰ silr̄ se habere qn̄ af/
firmaᵗ et negaᵗ vtrobiq;. Et dissilr̄ qn̄ negaᵗ in vna et affir/
maᵗ in alia. Et eodē mō intelligēdū ē de ꝟbo sicut de mō Et
sciendū ꝙ ꝑdicta regula nō facit mētōem de cōtingēti eo ꝙ
cōtingēs cōuertiᵗ cū possibili. vn̄ idē ē iudiciū de ꝓpōibus
vtriusq;. Exēpla aūt huiꝰ q̄ranᵗ in supiori figura i ꝑma scd̄a
tertia et quarta lineis. Quia ad oīa ista ē regula generalis.

Postq̄ȝ autor determinauit de q̄ttuor regulis eq̄pollētiaꝝ ⁊ ꝯsequētia
rū ꝓpōnū modaliū. Hic ꝯn̄r notificat eas ƀm alias regulas. Et lȝ eq̄pol
lentie modaliū ꝑ quattuor ꝑcedētes regulas sufficienter cognosci pn̄t. tn̄
magis ⁊ facilius cognoscunᵗ ꝑ has regulas sequētes cū aliȷs q̄ȝ ꝑ alteram
tm̄. Ideo iste regule ad maiorē ⁊ faciliorē cognitōem hic ꝯuenīēter ponū
tur ⁊ nō supflue. ¶ Sciendū ē ꝑmo. ꝙ negatio posita ad modū negat q̄ȝ
titatē ampliatōnis temporum q̄ se tenet ex ꝑte modi ⁊ etiā negat quāti/
tatē ꝓpositōis. q̄ꝛ negat modificatōe; ⁊ ex ꝯsequēti ꝯpositōem modifica
tā. Ideo mutat q̄litatē ⁊ quātitatē ꝓpōis ⁊ facit ꝯtradictorias eq̄pollere
Ip̄a em̄ se hȝ in modalibꝫ sicut negatio ꝑposita signo in illis de inesse. sed
negatio posita ad dictū solū negat qualitatē ꝓpōnis ⁊ nō quātitatē modi
q̄ꝛ talis negatio nō ꝑtingit ampliatōem modi Ideo talis negatio mutat
qualitatē tm̄ ⁊ nō quantitatē q̄ꝛ nō negat ante se ⁊ sic habet vt negatio
postposita signo. ⁊ facit ꝯtrarias equipollere. sed negatio posita ad dictū
et modum simul negat quantitatem solum. Ideo se habet vt negatio pre
posita ⁊ postposita signo ⁊ facit subalternas equipollere. ¶ Sciendum
scd̄o ꝙ ad cognoscendum predictas equipollentias ponuntur tres regu/
le. Prima est ꝙ propositōnes de possibili ⁊ impossibili eq̄pollent verbo
silr̄ se habenti. ⁊ modū dissimilr̄. Ratio. q̄ꝛ ꝓpositōes de possibili ⁊ impos
sibili cōtradicunt sed negatio posita ad modum tm̄ facit equipollere con/
tradictorias vt dictum est. Ideo ꝓpositōnes de possibili ⁊ impossibili eq̄
pollent modo dissimilr̄ se habenti ⁊ verbo silr̄. Et dr̄ modꝰ dissimilr̄
se habere qn̄ in vna affirmaᵗ ⁊ in alia negaᵗ. Et dr̄ silr̄ se habere qn̄ i vtra
q̄ȝ affirmaᵗ vl̄ negaᵗ ⁊ silr̄ intellligiᵗ hic verbū silr̄ vel dissimilr̄ se habere

¶ Sciendū tertio. ꝙ secūda regula est ꝙ ꝓpōnes de possibili ⁊ necessario equipollent ṽbo ⁊ modo dissimiliter se hñtibꝫ. Cuius rō est. qꝛ ꝓpōes de possibili ⁊ necessario affirmatiue de dicto ⁊ modo silr̃ opponūt̃ subalterne sed negatio preposita dicto ⁊ modo facit in modalibꝫ subalternas eq̄pollere. qꝛ se habet sicut negatio preposita ⁊ postposita signo in illis de inesse. Ideo ille de possibili ⁊ necessario equipollent negatione posita ad dictum et modū silr̃. Vñ ex istꝫ regulis sequit̃ ⁊ trahit̃ ꝑ modū correlarij ꝙ ꝓpōes de ꝯtingenti ⁊ impossibili eq̄pollent verbo silr̃ se habēti ⁊ modo dissimilr̃ sed ille de contingēti et necessario equipollent verbo ⁊ modo dissimiliter se hñtibꝫ. Ratio correlarij est. qꝛ ille de possibili ⁊ ꝯtingenti ad inuicē sequunt̃ ¶ Sciendū quarto. Tertia regula est. ꝙ ꝓpōes de impossibili et necessario equipollent verbo dissilr̃ se hñti ⁊ modo silr̃. Cuius rō est ille de impossibili ⁊ necessario affirmatiue de vtroq꜄ cōtrariant̃. sed negatio posita ad dictū tm̄ in modalibꝫ facit ꝯtrarias equipollere. qꝛ solū mutat qualitatē. ergo ille ꝓpōnes de necessario ⁊ impossibili equipollēt ṽbo dissimiliter se hñti ⁊ modo silr̃. Hic aūt non ponunt̃ regule in textu de equipollentijs ꝓpōnū de ꝯtingenti eo ꝙ de illis est idē iudiciū sicut in illis de possibili. eo ꝙ possibile ⁊ cōtingens ꝯuertunt̃ capiendo cōtingens in cōi. vt se extendit tam ad necessariū q̄ȝ ad non necessariū. Causa est. qꝛ vtrūq꜄ ampliat ad pñs ⁊ affirmatiue ⁊ non ad preteritū eo ꝙ vtrūq꜄ dicit potentiam. ⁊ potentia se habet ad pñs ⁊ futuꝝ ⁊ nō ad preteritū qꝛ respectu p̄teriti nulla est potentia. vt habet̃ pmo de celo ⁊ mūdo Ideo propōnes de ꝯtingenti ⁊ possibili adinuicem ꝯuertunt̃ ⁊ equipollent ṽbo ⁊ modo silr̃ se hñtibꝫ ☞ Contra predicta arguit̃ primo sic. Iste due equipollent de possibili ⁊ īpossibili Sortē currere est possibile Sortē currere nō est impossibile. tñ ṽbū habet se non silr̃. qꝛ in vna affirmatur hoc verbum est ⁊ in alia negatur. ğ ille due de possibili ⁊ impossibili non equipollent verbo silr̃ se habenti Secūdo sic. Omnes equipollentes in modalibꝫ stꝫ eiusdem q̄ȝtitatis ex pte modi cuꝫ ergo modus in modalibꝫ oībꝫ eodem mō ampliet ⁊ se habet silr̃. ğ ille de possibili ⁊ impossibili nō equipollent mō dissilr̃ se habēti. Tertio sic. iste equipollent. sortem currere est possibile. sortem non currere non est necesse. qꝛ pma ponit aliquid ⁊ secūda nihil cū sit negatiua taꝫ de dicto q̄ȝ de modo. ergo ille de possibili ⁊ necessario nō equipollēt ṽbo ⁊ modo dissilr̃ se habētibꝫ Quarto sic. Impossibile sp includit negatōem ⁊ necesse affirmatiōem tm̄. ergo impossibile ⁊ necessarium nō pñt silr̃ se habere q̄ȝtū ad affirmatōem ⁊ negatōem. ğ ꝓpōnes de ipsis nō equipollent mō silr̃ se hñti ⁊ ṽbo dissilr̃. Quinto sic. illa q̄ int̃ se sunt diuersa non ꝯuertuntur. sed possibile et ꝯtingens sunt diuersi mōi alš non essent quatuor modi facientes ꝓpōem modalem. ğ possibile et cōtingens non ꝯuertunt̃. Ad pmū dicit̃. ꝙ licet in illis ꝓpōibꝫ ṽbuꝫ vnt̃ens modū cū dicto se habeat dissilr̃. tñ ṽbum dicti se habet silr̃. ⁊ solū de illo hic intelligitur Ad secūdum dicitur ꝙ licet in oībꝫ modalibus que equipollent modus silr̃ se habeant q̄ȝtum ad ampliationem. nō tamē q̄ȝtum ad affirmatōem ⁊ negatōem. et hoc modo intelligiur hic similiter se habere et dissilr̃ Ad tertiū dr̄ ꝙ ista sortē nō currere nō est necesse nihil ponit per se primo. tñ bñ ex consequēti aliquid. qꝛ eīn negat dictum ⁊ mo

dum. ideo ex ꝯsequēti ponit suā subalternā. scꝫ sortē currere esse possibile

Ad quartum dr. ꝙ licet impossibile q̄tum ad negatōem intrinsecam nunq̄ se habet. silr sicut necessarium qꝛ necessariū nō includit negatōem pt tn̄ se habere silr q̄tum ad negatōem extrinsecā sibi oppositam de qua negatione hic intelligit. Ad quītū dr ꝙ aliqua dupliciter cōuertunt. Uno modo quo ad supposita tm̄ sicut risibile est hō. Alio modo quo ad supposita et rōnem formalē et illa que solū ꝯuertunt quo ad supposita bn̄ pn̄t esse diuersa q̄tuꝫ ad rōes formales ꝛ sic se habēt ꝯtingens ꝛ possibile ideo sunt distincti modi ꝛ tamē inter se conuertuntur

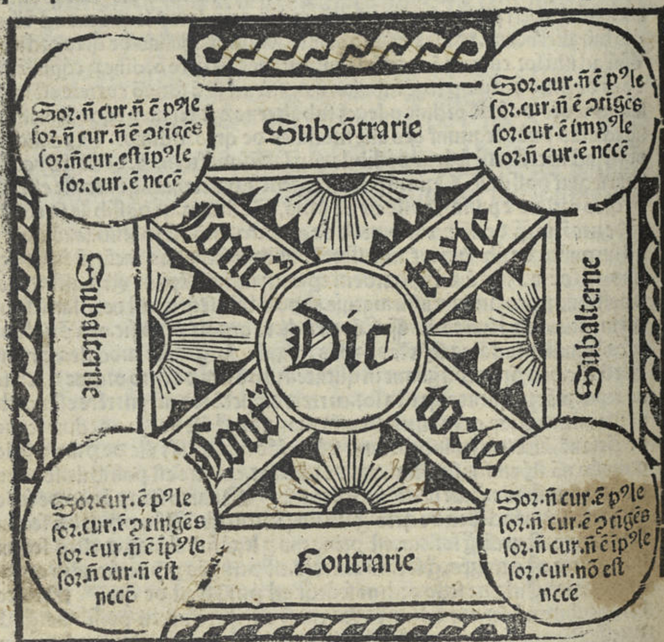
Propositionū modalium alie sunt contrarie. alie subcontrarie. alie contradictorie. alie subalterne. Unde omnes propositiones que sunt de quarta linea cōtrariant his que sunt in tertia linea. vn̄9. Tertius est quarto sp contrarijs ordo. Item primus ordo et scd̄s ordo subcontrariantur. vn̄9 Sit tibi linea subcontraria prima secunde. Iteꝫ primus ordo et tertius. secundus et quartus contradicunt. vn̄9 Tertius est primo ꝯtradictori9 ordo. Pugnat cū quarta ꝯdicēdo scd̄s Itē pma linea subalternat quarte et scd̄a tertie. vn̄9 Prima sub est q̄rte vicēptis tenēs inse. Hac hꝫ ad seriē sed lege scd̄a sequentē. Ordo subalternus sit primus siue secundus

Postq̄ autor determinauit de eq̄pollentijs modaliū que sunt inter propositōnes eiusdē qualitatis ꝛ q̄titatis. Hic ꝯnter determinat de oppositionib9 eaꝝ que quidē oppōnes sunt inter ꝑpōnes diuerse qualitatis ꝛ q̄ntitatis. pmo ponens talem diuisionē ꝑpōnū modaliū quedā sunt ꝯtrarie quedā subcōtrarie. q̄dā ꝯtradictorie. quedā subalterne. Cuius diuisiō is eadē possit dari rō sicut data est de oppositōib9 ꝑpōnū de inesse ¶ Sciēdū est pmo ꝙ inter quatuor ordines ꝑpōnū modaliū pus positos in eq̄pollētijs. Oēs de pmo ordine q̄ ꝑcant̄ ꝑ Amabimus sunt oēs ꝑticulares ex ꝑte mōi formaliter vel equaléter. ꝛ omnes affirmatiue. qꝛ oēs eq̄pollent isti sortē currere est possibile que est ꝑticularis affirmatiua. Et oēs de secūdo ordine q̄ ꝑcant̄ ꝑ edētuli sunt ꝑticulares negatiue qꝛ om̄es eq̄pollent isti sortem nō currere est possibile Et oēs de tertio ordine q̄ ꝑcant̄ ꝑ ilace sꝫ vl̄es negatiue. qꝛ eq̄pollent isti sor. currere nō est possibile. Et oēs ꝑpōes de quarto ordine que ꝑcant̄ ꝑ purpurea sunt vl̄es affirmatiue qꝛ eq̄pollent isti sortē currere est necesse ¶ Sciēdū scd̄o ꝙ quartus ordo ꝛ tertius inter se ꝯtrariant̄. Cuius ratio est. qꝛ vl̄is affirmatiua ꝛ vl̄is negatiua cōtrariant̄. ille autē de quarto ordine sunt vl̄es affirmatiue et ille de tertio sunt vl̄es negatiue. g̃ ꝛc. Sed ꝑpōnes de scd̄o ꝛ primo ordine subcontra

rianẗ Cuius ratio est. qꝛ ille de pͥmo ordine sunt pticulares affirmatiue. et ille de secũdo ordine sunt pticulares negatiue. modo pticularis affirmati ua. ꝛ pticularis negatiua subcontrariantur. Sed ille de pͥmo ordine ꝯtra dicũt illis de tertio. qꝛ in primo sunt pticulares affirmatiue. in tertio vni uersales negatiue. Silr̃ iste de secũdo ordine que sũt pticulares negatiue ꝯtradicũt illis de quarto q̄ sunt vniuersales affirmatiue. sed ille de primo ordine subalternanẗ illis de quarto ordine. ꝛ ille de secũdo ordine subal⸗ ternãtur illis de tertio. qꝛ repugnãt in quãtitate solum. ¶ Sciendum tertio. ꝙ ad dandũ ꝯtradictōem in modalibꝫ ferenda est negatio ad mo dum ꝛ nõ ad dictũ. Cuius rõ est. qꝛ cõtradictio est affirmatio ꝛ negatio eiusdẽ de eodem. ſꝫ in modali affirmatiua formaliter modus affirmaẗ de ꝯpõne dicti ꝛ est pdicatũ formale respectu ipsius. ğ ad dandũ ꝯtradictio nem debet ferri negatio ad modũ. Item sicut se hꝫ vbũ in illis de ineẽ. ita modus in modalibꝫ. sed ad dandũ ꝯtradictōem in illis de inesse debꝫ ne gatio ferre ad verbũ. ğ in modalibꝫ debet ferre ad modũ. ꝛ nõ refert vtrũ negatio imediate ponaẗ ad modũ noīalr̃ captum. vel ad ꝯpõnem q̄ poni tur cũ dicto. vt non refert dicere sortẽ currere nõ est possibile. vel sortẽ cur rere est nõ possibile ¶ Sciendũ q̄rto. ꝙ ꝓm eq̄pollentias ꝛ leges oppositio num pñt haberi plr̃es ꝯñtie modaliũ. qꝛ oẽs pticulares sequũtur ad vlr̃es q̄bꝫ subalternãtur. vt ille de pͥmo ordine sequunẗ ad illas de q̄rto ordine. Vñ ad istã sor. currere ẽ necesse sequũtur oẽs de q̄rto ordine p eq̄pollẽtiã ꝛ oẽs de pͥmo ordine p legẽ subalternaꝝ. silr̃ ad istã sor. nõ currere est necẽ sequunẗ oẽs de scd̃o ordine p legeꝫ subalternaꝝ. ꝛ tertio p eq̄pollentiã. et sic ad illas duas sequunẗ oẽs alie modales de q̄rto ordinibꝫ. Ex pdictis pꝫ ꝙ ad necesse esse seq̄tur possibile eẽ p legẽ subalternaꝝ. ꝛ etiã ad neces⸗ sariũ sequiẗ possibile. Primũ patꝫ p legem subalternaꝝ. qꝛ necesse esse est de q̄rto ordine ꝛ possibile esse est de pͥmo. Scd̃m pꝫ. qꝛ possibile in cõi dꝛ tã de necãrio q̄ꝫ de nõ necãrio. qꝛ dꝛ de oī illo qd̃ nõ est ipossibile. iõ q̄ntuꝫ ad supposita de q̄bꝫ ꝟificaẗ necessariũ possibile sequiẗ ad necãriũ sicut ge⸗ nus ad spẽm. ſꝫ q̄ꝫtũ ad ãpliatōem tp̄is. qꝛ necãriũ ãpliat vlr̃ ꝛ affirmatiẽ ꝛ possibile pticulariter ꝛ affirmatiue. iõ possibile seq̄tur ad necessariũ sicut ps in q̄ꝫtitate ad suũ totũ ¶ Cõtra pdicta arguiẗ pͥmo sic. oẽs ꝯ̃rie sunt vlr̃es. ſꝫ nulle modales sũt vlr̃es. ſꝫ oẽs singulares. ğ nulle modales ꝯ̃rianẗ Scd̃o sic. oẽs ꝯ̃rie repugnant in q̄litate. ſꝫ ꝓpõnes de q̄rto ordine ꝛ tertio nõ repugnãt in q̄litate. qꝛ ista sor. currere est necẽ. sor. nõ currere est necẽ sũt ambe affirmatiue. qꝛ modus est affirmatiuus. ğ ille de q̄rto ordine ꝛ tertio nõ ꝯ̃rianẗ Tertio sic. subcõtrarie sũt eiusdẽ subiecti. ſꝫ ille de pͥmo ꝛ scd̃o ordinibꝫ nõ sũt eiusdẽ subiecti. vtꝫ de illis. sor. currere est possibile. sor. non currere ẽ possibile. ğ ille nõ sũt subcõtrarie. Quarto sic. ꝓpõnes de scd̃o ordine sequunẗ ad illas de q̄rto. ğ ille nõ ꝯdicũt sibi. Añs pꝫ. qꝛ bñ sequiẗ sor. currere est necẽ. ğ sor. cur. est ꝯtingens p legẽ subalt̃naꝝ. ꝛ vltra sequiẗ sor. currere est ꝯtingẽs. ğ sor. nõ currere. est ꝯtingẽs p ꝯuersionẽ in oppo⸗ sitaꝫ q̄litatẽ. ğ ista de scd̃o ordine seq̄tur ad pͥmã q̄ est de q̄to. Quinto sic. pticulare nõ seq̄tur ad suuꝫ vlr̃e. ſꝫ necẽ est vlr̃e respectu possibilis. ğ ad necesse esse non sequitur possibile esse. ergo ꝓpões de primo ordine non sequuntur ad illam de quarto. ꝛ p ꝯsequẽs nõ sub alternãtur ipis.

Ad primū dicitur ꝙ licet ex pte totius dicti oēs modales sint singulares tñ ex pte subiecti dicti aliq̄ sunt vl'es alique pticulares. ꝛ sic de alijs Qñ ergo ꝓpōes vl'es ex pte subiecti repugnāt in qualitate tñ sunt ꝯtrarie Ad secūdū dꝛ ꝙ licet ista sortē nō currere est necesse sit affirmatiua formal'r ex pte modi tñ ē ꝟtualiꝛ negatiua ex pte dicti. qꝛ eq̄pollet isti sortē currere non est possibile Ad tertium dꝛ ꝙ licet in illis de inesse subcontrarie sint eiusdē predicati formaliter. tñ hoc non requiriꝛ in modalibꝫ. qa in illis non sumiꝛ eodē mō oppositio sicut in illis de inesse ꝛc. Ad q̄rtū negetur aɴ̄s ꝛ ad pbatōem dꝛ. ꝙ licet ꝓpōnes de ꝯtingenti ad vtrūlibꝫ ꝯuertunꝛ in oppositam qualitatē. non tñ ꝓpōnes de ꝯtingenti in cōi qḋ se extendit ad necessariū et non necessariū. Et de illo ꝯtingenti ħ solū est ꝓpositum. Et licet ille ꝓpōnes realiter sint de ꝯtingenti ad vtrūlibet. nō tñ habēt ꝙ sint ꝓpōnes modales inq̄ꝫtum sꝫ de ꝯtingenti ad vtrūlibet. sꝫ vt sunt de ꝯtingenti raro Ad quintū dꝛ. ꝙ licet ad vl'e in pdicādo nō sequiꝛ pticulare suū sicut ad genus non sequiꝛ species Tñ ad vl'e in distribuendo vel ampliando sicut est necessarium respectu possibilis bene sequitur suum particulare ꝛc.

Purpurea Iliace

Amabimus Edentuli

Petri hyspani

Predicabile quandoqȝ sumitur proprie ⁊ sic dicitur p̄dicabile quod de pluribus p̄dicatur Quãdoqȝ sumitur cõmuniter siue large. et sic dicitur predicabile quod de vno solo p̄dicatur siue de pluribꝫ. Vñ p̄dicabile ꝓprie sumptũ idẽ est quod vniuersale. Sed differunt in hoc. qꝛ p̄dicabile diffinitur ꝑ dici de. vniuersale vero ꝑ esse. in est aũt p̄dicabile qđ aptũ natũ ẽ dici de pluribꝫ. vniuersale aũt quod aptum natum est esse in multis.

Postq̃ȝ autor superiꝰ determinauit in p̄mo tractatu de enũciatõe siue ꝓpositõe q̄ cõponitur ex terminis incõplexis q̇ sunt p̄ncipia enũciatõnis 9ñr determinat de terminis incõplexis. Rõ ordinis est. qꝛ licȝ via nature termini incõplexi p̄cedũt enũciatõeȝ. Tamẽ via doctrine scia de enũciatione 9ueniẽter p̄ponitur scie de incõplexis terminis. ⁊ de p̄dicabilibꝫ ⁊ de p̄dicamẽtis. eo q̧ totũ est nobis notiꝰ suis ꝑtibꝫ. Et etiã qꝛ orõ ꝑfecta ⁊ ꝓpositio nomẽ ⁊ verbũ de q̇bꝫ agit̃ in p̄mo tractatu p̄suꝓponunt̃ esse cognita in grãmaticalibꝫ. Ideo ꝓcedendo a notoribꝫ nobis autor p̄us determinat de enunciatõe. ⁊ 9firmat de terminis incõplexis quantũ ad rõnes vniuersaliũ in hoc scđo tractatu. deinde quantũ ad rões ordinabiliũ in genere ꝭm sub ⁊ supra in tertio tractatu. ¶ Sciendũ p̄mo. q̧ licȝ vl'e dicat̃ multipl'r. qꝛ qđdã est vl'e in causando sicut deus. Aliud ẽ vl'e in cognoscẽdo. sicut intellectꝰ possibilis. Aliud est vl'e in distribuẽdo sicut signũ vl'e. Aliud est vl'e in repñtãdo sicut spẽs intelligibil'. Aliud est vl'e in p̄dicãdo. Et hic est solũ ad ꝓpositũ de vl'i in p̄dicando qđ est natura cõis q̄ p̄t p̄dicari de multis. Et tale vl'e iteꝝ capit̃ dupl'r Uno mõ ꝓ illa natura absolute ⁊ nõ ꝑ cõꝑatõem ad intentõem vl'is. Et sic 9sideratio eiꝰ ꝑtinet ad metaphysicũ. Alio mõ 9siderat̃ formal'r quãtũ ad interõem ⁊ ratõeȝ vl'itatis. Et sic 9siderat̃ a logico. Et est ꝓpriũ subiectũ huiꝰ tractatꝰ. qꝛ vt sic p̄ncipal'r 9sidetat̃ in hac scia. Et sub ratõe formali eiꝰ oĩa hic tradita 9siderant̃ ⁊ in nulla alia scia 9siderat̃ sub ratõe vl'is. Predicabile aũt ẽ eius ꝓpria passio. ¶ Sciendũ scđo. q̧ argumẽtatio ex enũciatõibꝫ cõponit̃. Enũciatio aũt cõponit̃ ex terminis incõplexis q̇ sunt ordinabiles in gñe ꝭm sub ⁊ supra sicut subiectũ ⁊ p̄dicatũ q̄ q̇dẽ ordinatio fit ꝭm rões vl'ium vt gñis ⁊ spẽi. Nec p̄t cognosci ista ordinatio q̄ fit in p̄dicamentis nisi p̄cognoscant̃ rões vl'ium qꝛ ordinare nescit q̇ p̄dicabiliũ ⁊ ordinabiliũ ratões ignorat. Ideo hec scia de vl'ibꝫ vtilis est ad cognitõem p̄dicamẽtoꝝ enunciatõis ⁊ totius argumẽtatõis quantũ ad oẽs spẽs eiꝰ. Scđo vtilis est ad assignandũ diffinitões q̄ fiunt ex genere ⁊ differẽtia vel ex genere ⁊ ꝓprio. Et ad cognoscendũ diuisionis. vt diuisiones gñis in species

subiecti in accidentia. Sed isti sunt finis extrinseci huius scientie. Finis
aūt eius intrinsecus est pfecta cognitio vniuersalium quantum ad ratio-
nes vniuersalium. Et p hoc patꝫ causa finalis ꝛ materialis huius tracta-
tus. Formalis aūt causa ꝛ efficiens eodem modo ꝯsiderande sunt sicut
in primo tractatu. ¶ Sciendum tertio. pmo determinatur de vniuersa-
li in cōi. ꝛ deinde in speciali quantum ad ptes eius. Et ad cognoscendū
eius diffinitōnem autor pmittit diuisionē pdicabilis in cōmuni qd diui-
ditur in pdicabile ꝓprie sumptum quod pdicatur de multꝭ vniuoce ꝛ pre
dicabile cōiter sumptum quod predicatꝛ de vno solo vniuoce vel de mul
tis equiuoce. Et per hoc datur ratio huius diuisionis. Et de pdicabili ꝓ
prio sumpto solum est hic ad ꝓpositum. nō aūt de predicabili cōmuniter
sumpto. ¶ Sciendum quarto. ꝙ predicabile ꝓprie sumptum ꝛ vniuersa
le idem sunt ꝭm rem. qꝛ eadem est natura cōmunis realiter que dicitꝛ vni-
uersalis ꝛ pdicabilis Differūt tn̄ ratōne. qꝛ vniuersale dꝛ inquantum est
aptum natum esse in multis. Sed dicitur predicabile prout aptum na-
tum est pdicari de multis Et p hoc habentꝛ diffinitōes vniuersalis ꝛ pre-
dicabilis. Uniuersale eīm est aptum natum eē in multis Et pdicabile est
aptum natum dici de multis. Et vniuersale se habꝫ vt subiectum. pdica
bile aūt vt ꝓpria passio eius. ꝛ sic patꝫ quō ꝯueniunt inter se ꝛ differunt.
¶ Contra pdicta arguitur pmo sic. Predicabile ꝓprie sumptum ꝯtine
tur sub pdicabili cōmuniter sumpto. ergo mēbra pdicte diuisionis coinci
dunt ꝛ nō opponuntur. Scđo sic. Omnis passio differt a suo subiecto
realiter. sed pdicabile est passio vniuersalis. ergo differt ab eo ꝭm rem. ma
ior ptꝫ. qꝛ idem nō potest demonstrari de seipo cum nō habet causam in-
herentię ad seipsum. sed passio potest demōstrari de suo subiecto. ergo dif
fert ab eo ꝭm rem. Tertio sic. Quecunqꝫ sunt eadem realiter habent
eandem diffinitōnem. qꝛ diffinitio explicat rem ꝛ essentiaꝫ rei. ergo si vni
uersale ꝛ pdicabile sint eadē ꝭm rem no differūt ꝭm ratōes eoꝝ. Quar
to sic. Sol est pdicabile ꝓprie sumptū ꝛ tn̄ nō pdicatꝛ de multis nec etiam
luna. ergo diffinitio pdicabilis est insufficiēs. Quinto sic. Deus ē vl'e
et tn̄ nō est aptꝰ natus esse in multꝭ. ergo male ponitꝛ diffinitio vl'is. ma-
ior ptꝫ. qꝛ deus est cā vniuersalissima oīm. ☞ Ad pmū dꝛ ꝙ si ꝯsideretꝛ
pdicabile ꝓprie sumptū ꝛ cōiter sumptū ꝭm id ꝙ sunt nō opponuntꝛ sꝫ vnū
sub alio ꝯtinetꝛ. Sed si ꝯsideretꝛ quantū ad ratōes cōis ꝛ ꝓprij. vt sunt mē
bra huiꝰ diuisionis tūc habēt oppositōem. Et licet pdicabile cōmuniter
sumptum ꝯuertatur cum diuiso quantum ad supposita. nō tamen quan
tum ad modos sue acceptōnis. Ad scđm dicitur ꝙ omis passio extrin
seca differt a suo subiecto nō tamen intrinseca ꝛ licꝫ idem ꝭm rem ꝛ rōem
sil' nō possit de seipso demōstrari. tn̄ idē ꝭm rē si sit differēs a seipo ꝭm ra-
tionē bn̄ ostēditꝛ de seipo quō sunt idē pdicabile ꝛ vl'e Ad tertiū dꝛ ꝙ lꝫ
illa q̄ sunt realꝛ eadē. hn̄t vnā rōeꝫ siue diffinitōeꝫ qdditatiuā. tn̄ pn̄t hr̄e
diuersas rōes siue diffinitōes descriptias ꝭm diuersos modos eēndi eius
dem rei. ꝛ sic ē de vl'i ꝛ de pdicabili. Ad q̄rtum dꝛ ꝙ licꝫ sol nō pdicetꝛ
actu de multis nec actu sitꝭ in multꝭ propter repugnantiam materie que
tota actuata ē vna forma. tn̄ pdicatꝛ de multꝭ ꝭm aptitudinē sue forme q̄
est de se cōmunicabilis multis Ad quintum ꝙ deus est vniuersale in

causando.nō aūt in p̄dicando de quo ista diffinitio datur.&c.

Predicabile siue vl'e diuidit᷑ p genus spēm differentiam p̱p̱rium et accidens.et solum de his quinqȝ hic intenditur.

Postqȝ autor diffinit vl'e & p̄dicabile ꝓprie sumptū.hic ꝯn̄r ponit diuisionē ipius p̄dicabilis ꝓprie sumpti in q̄nqȝ p̄dicabilia.scȝ in gen⁹ speciem,& differentiā ꝓpriū & accn̄s. Cui⁹ diuisionis sic habet᷑ sufficientia.qꝛ om̄e p̄dicabile p̄dicat᷑ in q̄d aut in quale Si in q̄d hoc ē dupl'r.vel p̄dicat᷑ de differētib⁹ spē.sic ē gen⁹.vel numero sic ē spēs.Si in quale hoc ē dupl'r vel p̄dicat᷑ i quale essentiale & sic ē dr̄ntia.vel in quale accidētale & hoc est dupl'r.qꝛ p̄dicat᷑ ꝯuertibil'r.aut nō.si p̄mū sic ē ꝓpriū.si scd̄m sic ē accn̄s Et istoꝝ facile dare᷑ differētia ẜm qd̄ ꝯsiderant᷑ in rōe vl'is accipiēdo diuersas res vl'ium ¶ Sciēdū ē p̄mo q̄ triplex vl'e ẜm cē distinguit᷑.s.vl'e an̄ rē in re.& post rē. Vl'e an̄ rem adhuc ē duplex.s.vl'e an̄ rem natura & tp̄e sil'.et vl'e an̄ rem natura tm̄. Vn̄ vl'e an̄ rē natura & tp̄e sil' ē natura cōis accepta ẜm esse qd̄ hȝ in intellectu cause p̄me vel in causis scd̄is.in q̄ esse natura & tp̄e sil' p̄cedit ꝓductionē singulariū. Sȝ vl'e an̄ rem natura tm̄ ē eadem natura cōis ꝯsiderata ẜm se & quātū ad p̄ncipia essentialia siue respectu ad singularia q̄ ipa natural'r p̄cedit tanqȝ p̄ncipiū formale ipoꝝ lȝ nō habeat suū cē ꝓpriū extra singularia. Sȝ vl'e in re ē ipa natura cōis accepta ẜm eē qd̄ hȝ in suis indiuiduis. Vl'e post rē ē eadē natura cōis accepta ẜm esse qd̄ hȝ in intellectu nr̄o ẜm qd̄ abstrahit᷑ a suis singularib⁹.& isto mō vl'e q̄nqȝ dr̄ intētio qꝛ mediāte ipo intellect⁹ tēdit in cognitōē rei ad extra.vn̄ intētio dr̄ ꝯcept⁹ rei.. ¶ Sciendū scd̄o q̄ p̄ma intētio ē p̄mari⁹ ꝯcept⁹ quē habem⁹ de re quātū ad suā essentiā ẜm se acceptā. Sȝ scd̄a intētio ē scd̄arius ꝯcept⁹ quē intellect⁹ format de re iā cognita ẜm p̄maȝ intētōem.vt cū intellect⁹ ꝯcipit naturā aīalis ẜm se ibi est p̄ma intētio. & ẜcat᷑ ille ꝯcept⁹ hoc noīe p̄me intentōis scȝ aīalis. Sȝ cū intellect⁹ ꝯcipit eandē naturā ẜm essentiā p respectū ad multa inferiora in q̄b⁹ ē.ibi ē scd̄a intentio.& ẜcatur hoc noīe scd̄e intentōnis.s.vniuersale. qꝛ illo mō ꝯcipit illā naturā tanqȝ vnum versum in multis & p̄cipit vniuersalitatē illi⁹ nature cōis.qꝛ cognoscit ea p respectum ad multa.& cum cognoscit illā naturam esse cōem ad diuersas spēs sibi attribuit generalitatē q̄ ẜcatur hoc noīe genus. Et sil'r dare᷑ exemplū de aliȷ̄s quattuoꝛ p̄dicabilib⁹. ¶ Sciendū tertio q̄ in p̄senti diuisione nō diuiditur vniuersale pro aliqua re subiecta intentōni vniuersalis.sed ꝓ ipa cōi intentōni. Et qꝛ talis intentio cōis nō ẜcat aliquā vnā naturā.ideo nō p̄t habere vnā diffinitōnem simpliciter cum vnitas diffinitōis ꝓsupponat vnitatem diffiniti.ideo nō dicitur vniuoce de quinqȝ p̄dicabilibus. qꝛ nihil est vnum reale qd̄ sit vniuocum ad quinqȝ p̄dicabilia q̄ dicunt res diuersoꝝ generum. Et etiam intētio vniuersalis nō dicit essentiā rei ẜm se neqȝ quidditatē eius.sȝ formaliter importat quendā respectum supadditū essentie.vt visum ē.ideo nō p̄t p̄dicari in eo q̄ q̄d est de quinqȝ p̄dicabilibus vel vl'ibus .ideo nō est genus. ¶ Sciendū quarto q̄ vl'e dr̄ de istis quinqȝ vl'ibus analogice ẜm p̱us & posterius. Cuius ratio est.qꝛ vniueralse debet esse vnū ꝓsuȝ in

multis. sed vnum nõ potest esse versum in multis nisi per diuisionem ei⁹ sed diuisio primo conuenit generi quod diuidit per differentias formales Et q2 genus cũ differentia ꝯstituit spẽm. ideo sibi dat diuisibilitatẽ Spẽs em̃ solũ diuiditur diuisione materiali ꝑ sua indiuidua. Et q2 differentia ẽ in specie ⁊ etiã ꝓpriũ. Ideo vtraq3 diuidit ꝑ diuisionẽ spẽi. ⁊ ꝑ ipam habẽt esse in multis. Et sil'r accñs cõe qd̃ diuiditur diuisione spẽi vel generis diuiditur ꝑ diuersa indiuidua. ⁊ sic esse in multis primo ꝯuenit generi ⁊ scd̃o spẽi tertio ꝑ spẽm ꝯuenit differentie ꝓprio ⁊ accidenti. ideo vl'e diuiditur ꝑ ista quinq3 diuisione analogica ⁊ nõ diuisione generis in suas species ⁊c. ¶ Contra ꝑdicta arguitur p̃mo sic. Ens est ꝑdicabile, cũ ꝑdicetur de multis. ⁊ tñ nõ ꝯtinetur sub aliquo quinq3 vl'ium. ergo diuisio est mala. ~~Scd̃o sic. vl'e qd̃ hic diuiditur~~ est aliqd̃ vl'e cum sibi ꝯueniat diffinitio vl'is p̃us posita. ⁊ tamen nõ ꝯtinetur sub aliquo istorum membrorum. ergo plura sunt ꝑdicabilia q̃3 quinq3. Tertio sic. ꝑdicabile ⁊ ꝑdicamentum idem sunt. sed decem sunt ꝑdicamenta. ergo male ponunt tantum quinq3 ꝑdicabilia. Quarto sic. genus vere ꝑdicatur de specie. ergo species ⁊ genus nõ opponuntur. ⁊ sic ista diuisio nõ datur per opposita Quinto sic. qualitas est accidens ⁊ etiã genus cum sit vnum ꝑdicamẽtum. ergo genus ⁊ accidens que sunt membra huius diuisionis coincidunt. ergo diuisio est mala.

☞ Ad p̃mum dicitur q̧ ens nõ ꝑdicatur tanq̃3 aliquod vnum de multis q2 nõ ꝑdicatur vniuoce. ideo nõ est vl'e nec ꝑdicabile ꝓprie sumptũ. licz sit ꝑdicabile cõmuniter sumptum. q2 equiuoce bene dicitur de multis vnde ibi diuiditur ꝑdicabile ꝓprie sumptum. Ad scd̃m dicitur q̧ vniuersale hic diuiditur nõ q̧ aliquam cõmunem naturam dicat que sit in multis. ideo nõ est aliquod vniuersale. sed est vna cõmunis intẽtio dicta analogice de quinq3 vniuersalibus. ⁊ ista diuisio nõ datur pro illa intentõne ẽm se accepta sed pro re subiectã intentõni. Ad tertium dicitur q̧ licet idem sint realiter ꝑdicabile ⁊ ꝑdicamentum. hoc tamen est diuersis rationib9. q2 d̃r predicabile inquãtũ p̃t ꝑdicari de multis. ⁊ ꝑdicamẽtũ iquãtũ colligit ⁊ nectit oĩa ꝑdicabilia eiusdẽ coordinat oĩs sicut ẽ gen⁹ gñalissimũ, vl' ipa tota coordinatio dicibiliũ eiusdẽ gener3. Alit' etiã distinguunt predicabile predicanmentum ⁊ predicatum. Predicabilia em̃ distinguuntur per modos predicandi de suis subiicibilibus. Et predicamenta ẽm diuersos modos predicandi de prima substantia ẽm q̧ predicantur vniuoce vel denominatiue. Et predicata ẽm diuersos modos inherendi suis subiectis. sc3 essentialiter vel accidentaliter. ideo non oportet tot eẽ predicabilia quot sunt predicamenta vel predicata. Ad quartum dicitur q̧ si genus ⁊ species considerentur materialiter quãtum ad id quod sunt, genus predicatur de specie ⁊ sic nõ opponuntur sed si considerẽtur formaliter sc3 quantum ad intentõnem generis ⁊ speciei tunc opponuntur. quia gen⁹ d̃r respectũ ad diuersas spẽs ⁊ spẽs d̃r respectũ ad suũ gen⁹ qd̃ ipsã ẽ specificat ⁊ determinat Ad q̃ntũ d̃r q̧ q̃litas ꝑ respectũ ad substãtiã d̃r accñs ⁊ ꝑ respectũ ad sua inferiora d̃r genus. ideo non est idẽ qd̃ formaliter dicitur genus ⁊ accidens. sed materialiter tantum. quia ẽm diuersas formas respectiuas sibi attribuuntur diuerse intentõnes.

Petri hyspani

Enus dicit̃ tripliciter. Primo modo dicit̃ collectio multorũ se habentiũ quodãmodo ad se inuicẽ et ad vnũ principiũ vt collectio eorũ que sunt de eadẽ pẽtela descẽdentiũ ab vno auo. Secũdo mõ dicit̃ genus qđ est principium vniuscuiusq; generatõnis, vt pater vel patria siue locus. Tertio modo dicitur genus cui supponitur species. et hoc vltimo modo sumitur hic et diffinitur sic.

¶ Postq̃ autor determinauit de vli in cõi tam diuisiue q̃ diffinitiue. hic pñter autor in spẽali determinat de quolibet quinq; predicabiliũ. et q2 genus spẽs et drña eẽntialiter predicant̃. iõ prius de ipis determinat q̃ de alijs que pdicant̃ accñtalr. z prius de gñe z spẽ que pdicant̃ in qd. q̃ de drña que predicat̃ in quale. Illud eñ qđ predicat̃ in quid ip̃ortat eẽntiã p modũ substãtie. z illud qđ predicat̃ in quale ip̃ortat essentiã p modũ accidentis. z sub mõ qualitatis. Et q2 genus est in multis spẽb9. spẽs vero solum in multis indiuiduis. ideo genus est verius pdicabile q̃ spẽs. iõ autor p̃us determinat de ipo genere q̃ de spẽ. pmo ponẽs acceptõnes eius ad eligendũ mẽbra de quo hic est ad ppositũ ¶ Sciendũ est pmo q tres sunt acceptões gñis Primo modo accipit̃ genus vt est collectio multorũ quodãmõ ad inuicẽ se habẽtiũ z ad vnũ pncipiũ sicut ẽ collectio multorũ eiusdẽ cognatõis vel pgenei sicut tota progenies romanorũ q̃ descendit a romulo dr̃ vnũ genus. Scđo mõ dr̃ genus qđ est pncipiũ alicuius generatõis. vt pmus pater vel genitor pgeniei dr̃ genus respectu filiorũ p h q ab eo trãsmittit̃ semẽ vñ illi generant̃. Etiã locus est pncipiũ generationis eo q in ipo est vtus pseruatiua vl generatiua locati rõne cuius homines nati in eodẽ loco pueniũt in colore vel in cõditione vel in aliq̃ alio hmõi pter vnitatẽ vtutis gñatiue loci que adunat vtutez gñatiuã pñis et inde locus dr̃ genus. Tertio mõ dr̃ genus cui supponit̃ spẽs. z illud dr̃ genus logicũ. Alij modi predicti repiunt̃ in ciuilib9 ad quorũ siĺitudinem sumit̃ genus logicũ ¶ Sciendũ scđo q spẽalr hic est determinãdũ de genere logico z nõ de alijs acceptõib9 gñis. z q2 genus logicũ sumptũ est p siĺitudinẽ a genere in ciuilib9. ideo enũerant̃ ille due pme acceptõis ad q̃rũ siĺitudinez dr̃ genus logicũ vt p illas habeat̃ cognitio gñis logici. Et q2 hic nõ enũerant̃ oẽs acceptões gñis. sed solũ ille ad quarũ siĺitudinẽ sumit̃ genus logicũ. ideo hic nulla fit mentio de gñe masculino feĩo actiuo et passiuo. z sic de alijs. q2 ad eorũ siĺitudinẽ non sumit̃ genus logicũ l3 forsan habeat aliquã siĺitudinẽ cũ ipsis ¶ Sciendum tertio. q genus logicũ pueniẽtiã h3 cũ gñe pmo dicto. puenit eñ pmo cũ illo. q2 sicut gen9 primo modo dictũ dr̃ collectõez multorũ ad inuicẽ. sicut genus logicũ dr̃ collectõem oĩm spẽrũ q̃ sub ipso cõtinẽt. sed h3 drãm cũ illo. q2 talis collectio est totum integrale respectu collatorũ in ipso. sed genus est totum vl̃e respectu spẽrũ z non totũ integrale ¶ Sciẽdum quarto q genus logicũ et genus scđo mõ dictũ in hoc pueniũt. q2 sicut genus scđo mõ dictũ trans

fundit virtutem generatiuā vel semē ꝓpagatōnis ꝑ sua genita. sic genus logicū multiplicat suā eēntiam ꝑ suas spēs. Sed dr̄n̄t. qꝛ genus scd̄o mō dictū non est totū ꝑ eēntiam in quolibet gn̄atoꝝ sed solū ꝟtute. iō de ip̄is non p̄dicat noīe ꝛ rōne. Sed genus logicū est totū ꝑ eēntiam in quolibet specieꝝ. ideo de ip̄is p̄dicat vniuoce. ꝛ sic pꝫ ꝙ scd̄a acceptio gn̄is maiorem hꝫ ꝯuenientiam cū gn̄e logico ꝙ̄ p̄ma. iō iuxta genus logicū ponitur tanꝙ̄ ꝑtinēs magis ad ꝓpositū ꝙ̄ p̄ma. ꝛ ꝑ hoc patēt acceptiōes gn̄is et ordo ipaꝝ ☞ Cōtra p̄dicta arguit p̄mo sic. genus est vniuocū. ergo nō oē genus est equocū. ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō sūt tres acceptōnes gn̄is. Scd̄o sic. genus dr̄ aliq̄d vnū. sꝫ collectio multoꝝ eiusdē ꝓgeniei nō est aliq̄d vnū. ꝛ ergo nō dꝫ dici genus. Tertio sic. genus est vl̄e. sꝫ p̄ncipiū generatōis sicut pater vel locus est singulare. ergo nō debet dici genus. Quarto sic. illud ꝙ est genus est generās vel gn̄atū. qꝛ genus dr̄ de gigno nis nere vl̄ gignor eris. sed patria vel locus nō est generās vel genitus. ergo nō est genus. Quinto sic. genus ꝛ spēs idē dicūt. qꝛ dicūt eandē eēntiā. sꝫ idem nō ponit sub seip̄o. ergo genus non est cui supponit spēs. Ad p̄mū dr̄ ꝙ genus logicū captū ꝓ re subiecta intētioni sꝑ est vniuocū. tn̄ intentio gn̄is in cōi bene dr̄ equoce de genere ciuili ꝛ logico Ad scd̄m dr̄ ꝙ collectio multorum eiusdē ꝓgeniei nō est aliq̄d vnū nisi ꝓpter vnitatē p̄ncipij materialis qd̄ est semē ꝓpagatōis multiplicatū in tota ꝓgenie a quo oēs existētes in illa ꝓgenie hn̄t affinitatē ad inuicē ꝛ ad suū p̄ncipiū Ad tertium dr̄. ꝙ licet genus logicū sit sꝑ vl̄e. nō tn̄ genus dictū in ciuilib⁹ est vl̄e. sꝫ est gn̄ꝙ singulare sicut pr̄ aliquā ꝓlē generans. Ad q̄rtū dr̄ ꝙ lꝫ locus nō sit generās p̄ncipale. tn̄ bn̄ adiuuat ꝟtutē p̄ncipalis generātis rōne ꝟtutis infuse loco a celestib⁹ corꝑib⁹ Ad q̇ntū dr̄ ꝙ licet genus ꝛ spēs dicūt eādem eēntiā. nō tn̄ sub eodē mō essendi sꝫ sub diuersis. qꝛ genus dr̄ eā sub esse ꝯfusio in cōi ꝛ indetermiāte. Spēs aūt sub esse determinato ꝑ drām ideo genus sub rōne cōitatis sue bn̄ ponit supra speciem ꝛc.

Genus est quod predicat de pluribus differentibus specie in eo quod quid est. vt animal predicatur de homine et asino que differunt specie

Postꝙ̄ autor posuit tres acceptōes gn̄is. hic ꝯn̄ter determinat in speciali de tertia acceptōe. s. de gn̄e logico de quo hic est ad ꝓpositum ip̄m sic diffiniens Genus est qd̄ p̄dicat de plurib⁹. In qua diffinitōe intelligitur vniuersale loco gn̄is. ꝛ ꝑ hoc relatiū qd̄ dat intelligi. Scd̄o ponit in quid ad drām ꝓprij drn̄tie ꝛ accn̄tis q̄ p̄dicant in quale Tertio ponit drn̄tibus specie ad differentiam speciei que soluꝫ predicatur de differentibus numero. ꝑ hoc etiam p̄t distingui genus ab indiuiduo. tn̄ ab eo distinguit ꝑ p̄mā ꝑtem diffinitōnis in qua subintelligit vl̄e ☞ Sciendū est p̄mo ꝙ gen⁹ est nomē scd̄e intētōis ꝛ in sua ſcatōe duo repſentant. Primū ē natura cōis p̄dicabilis de plib⁹ spēb⁹ q̄ dr̄ res subiecta eius. Secūdū est respectus nature cōis ad ip̄as diuersas spēs qui dr̄ gn̄alitas. Et ꝯceptus illius generalitatis est intentio generis p̄mū est materiale in genere ꝛ habet se vt res subiecta cui nomē generis attribuit. scd̄m est formale. et hꝫ se

vt qualitas a qua nomē generis imponit. Ideo genus formaliter inq̄ntū genus dt talem respectū generalitatis. Et q2 talis respectus nō est actualiter in reb9. s3 solū in intellectu q abstrahit talem naturā a plurib9 spēb9 et ipam ꝯpat ad ipas. Ideo talis intentio solum h3 fundamētū in re. z cōplemētū in intellectu Ex p̄dictis pt3 ratio quare genus qn̄q3 supponit ꝓ natura cōi. vt dōo genus p̄dicat in quid. Qn̄q3 vero ꝓ intentōe generalitatis. vt dōo genus est scd̄a intentio. In hac āt diffinitōe diffinit genus sub intētōne cōi. z ꝓ re ipa subiecta cui soli ꝯuenit p̄dicari in quid de plurib9 differentib9 spē. de qua definitio verificat ¶ Sciendū est scd̄o. ꝙ p̄dicari in q̄d dupliciter cōsiderat. Uno mō gn̄aliter vt apprehendit p̄dicari vere vel false affirmatiue vel negatiue. Alio° spēaliter solū ꝓ p̄dicatiōe vera z affirmatiua. H aūt sumit p̄dicari spēal'r z non general'r. q2 indiuiduum p̄t p̄dicari in q̄d vere vel false affirmatiue vel negatiue de differētib9 spē. s3 hoc non est p̄dicari simpl'r. s3 solum ƀm q̄d. Et hoc ꝓbū p̄dicat dt aptitudinem. z non actum sicut in alijs diffinitōnib9 vniuersaliū Unde ad hoc ꝙ aliq̄d p̄dicet tres req̄runt ꝯditōnes Prima ꝙ sit forma. Ideo materia non p̄t predicari de toto cōposito. Scd̄a ꝙ sit forma totius. Iō forma ptis non p̄t esse p̄dicabile. vt hec non est vera homo est rōnalis aīa Tertia ꝙ illa forma totius designet ꝑ modu3 totius Ideo forma totius ƀcata ꝑ modū ꝑtis in abstracto non est p̄dicabilis vt hec non est vera hō est humanitas sicut illa. sortes est homo. q2 ibi hō capit ꝑ modū totius

¶ Sciendū est tertio. ꝙ illud p̄dicat in quid qd̄ importat formā essentialē rei sub mō essendi ꝑ se stantis z nō p̄supponit an̄ se aliq̄d qd̄ qualificet z determinet. z q2 genus ipoꝛtat eēntiā spēi ꝑ modū ꝑ se stantis z nō ꝑ modū adiacētis alteri. q2 nō p̄supponit aliq̄d an̄ se qd̄ determinat sicut dr̄ña facit. iō genus p̄dicat in q̄d. Aliquid em̄ tripl'r p̄t dicere q̄d siue eēntiā rei. Uno modo ƀm rē z modū sil'. sicut gn̄a z spēs de p̄dicamēto substātie. Alio° ƀm rem tm̄ sicut drā q dt quid ƀm rem ꝑ modū qualitatis Tertio mō ƀm modū tm̄. vt gn̄a z spēs accn̄tiū ¶ Sciendū q̄rto. ꝙ gen9 in sua ptāte h3 drās oppositas ꝑ quas diuidit. s3 quelibet dr̄ña vnicā speciem ꝯstituit sub gn̄e. z ergo genus p̄t sub se habere pl'es spēs oppositas et distinctas in quib9 est essential'r. ideo genus p̄dicatur de plurib9 specie differētib9. z ꝑ hoc pt3 intellectus diffinitōis gn̄is ☞ Cōtra p̄dicta arguitur primo sic. Omnis diffinitio debet notificare naturam diffiniti sed in ista diffinitione ponitur illud nomen infinitum qd̄. qd̄ nihil potest notificare. eo ꝙ est infinitum z incertu3. ergo diffinitio mala. Scd̄o sic. omne p̄dicabile dt formā totius. s3 genus nō dicit forma3 totius spēi. s3 se h3 ad ipas. ꝑ modū ꝑtis materialis. z drā ꝑ modū forme. ergo male d2 ꝙ genus p̄dicatur de plurib9 specie drn̄tib9. Tertio sic. oīe quod predicatur de aliquo dicit totum esse illius de quo predicatur. sed genus non dicit totam esse speciei cum non dicat esse determinatum specie per differentiam. ergo non predicatur de specie. ¶ Quarto sic. omnis forma qualificans aliud dicit quale et predicatur in quale. sed genus dicit formam qualificantem aliquid cum omnis forma qualificet suam materiam ergo p̄dicat in quale z nō in quid Quinto sic. quecūq3 ꝯueniūt in aliq̄ indiuisibili ƀm essentiam sunt idem essentialiter. z idem in specie. sed que

cunctꝫ ponūtur sub genere ꝯueniunt in vno indiuisibili ꝑ essentiaꝫ. qꝛ genus est indiuisibile ſm eēntiā. ergo illa que sunt sub genere ꝯueniūt ī spē. ergo genus nō ꝑdicat̄ de differētibꝫ spē ¶ Ad primū dꝛ ꝙ licet hoc nomen qđ de sesit ifinitū. tñ in illa diffinitōe capit̄ finite qꝛ finitat̄ ꝑ ea q̄ sibi addunt̄ ꝑ suū añs rōne cuius pt notificare diffinitū Ad secundū dꝛ ꝙ si ꝯsiderat̄ genus vt est ꝯtrariū ad spēm ꝑ drām sic bñ hꝫ modū ꝑtis materialis ꝛ non modū totius. sed si ꝯsiderer̄ in cōi vt sub se ꝯtinet pl'es spēs hꝫ se ꝑ modū totius ꝛ est totum vl'e respectu spēi. iō hoc mō pt de specie ꝑdicari. Ad tertiū dꝛ ꝙ spēs aliqua habet duplex esse. s. esse ꝯfusuꝫ qđ hꝫ in genere in quo cōuenit cū alijs spēbꝫ. ꝛ esse distinctū qđ hꝫ ꝑ drām in quo differt ab alijs spēbꝫ: ꝛ sic licet genus nō dicat esse totū distinctū spēi tñ dr̄ totū esse ꝯfusum eius. ꝛ hoc sufficit ꝙ de spē predicet̄ Ad q̄rtum dꝛ ꝙ licet forma qualificans designata ꝑ modū adiacentis alteri ꝛ qualificātis ꝑdicet̄ in quale. tñ forma eēntialiter designata ꝑ modū ꝑ se stātis non dr̄ quale. sed solū ꝑdicat̄ in q̄d. eo ꝙ nō accipit̄ formaliter sub illo respectu quo qualificat. sed ab eo abstrahit̄. mō sic est de genere vt ꝑus patuit Ad quintum dꝛ ꝙ oīa ꝯtenta sub genere ꝯueniūt potētialiter in eodē ſm eēntiā. nō āt actual'r ꝛ specifice. iō nō oportet ꝙ inter se ꝯueniāt eēntial'r ꝛ specifice. ideo genus nō solū ꝑdicat̄ de ꝯuenientibꝫ spē sꝫ etiam de differentibꝫ specie.

Ad cognoscendū aūt hoc mēbrum scꝫ differentibꝫ specie oportet scire quod differens dꝛ tot modis quot modis dicit̄ idē. Idē dꝛ tripliciter. s. idē genere. idē specie. idē nūero Eadē genere sunt quecūqꝫ sub eodē genere cōtinent̄. vt hō et asinus sub animali. Eadem spē sunt quecūqꝫ sub eadē spē continent̄. vt sortes et plato sub homine. Idem nūero dicit̄ quadruplíciter. s. noīe. diffinitione. idem ꝓprio et accidēte Eadē noīe sunt quorū res est vna. noīa vero plura. vt marcus tullius cicero. Eadem diffinitione dicunt̄ quorū vnū est diffinitio alterius. vt hō et animal rōnale mortale Eadē proprio dicuntur quorū vnū est ꝓpꝛium alterius et cōuertit̄ cum eo. vt risibile est ꝓpꝛium hoīs Eadē accñte dicunt̄ quorū vnū est accñs alterius. vt sor et albedo que est in ipō. Sil'r dꝛ drñs gñe differēs spē et differēs nūero. Drña gñe sunt q̄cūqꝫ sub diuersis generibꝫ ꝯtinent̄. vt hō et arbor. qꝛ hō ꝯtinet̄ sub hꝫ genere qđ est animal et arbor sub hoc genere qđ est planta.

Differentia specie sunt quecunqȝ sub diuersis speciebus continentur. vt sortes sub homine. et hic asinus sub asino in cōmuni. Differentia numero sunt quecunqȝ diuersum numerū constituunt. vt sortes et plato

Postqȝ autor posuit diffinitōem generis. hic ꝯsequenter declarat aliquas pres eius. et primo illā ꝑticulā differentib9 spē. et qr priuatio ꝯgnoscit̄ ꝑ habitū. differēs aūt se habet vt priuatio respectu eiusdē. iō ad cognoscendū modos differentis. autor primo notificat modos eiusdē. qr tot modis dr̄ differens quot modis dr̄ idē. iuxta illud Quot modis dr̄ vnū oppositoꝝ tot modis dr̄ ꝛ reliquū. Et etiam eadē forma est cā idētitatis inter illa qb9 ꝯuenit ꝛ cā diuersitatis ab alijs. Nam ꝑ eandē formaȝ res hȝ idētitatē in se ꝛ diuersitatē ab alijs. ideo ꝑus vidēdū est de distinctōe eiusdem ¶ Sciendū primo ꝙ idē dicit̄ tripliciter. scȝ idē genere. idem spē. ꝛ idem nūero ptȝ ꝑ sufficientiā. Nā oīs idētitas vel vnitas sumitur a forma. vel ergo sumit̄ a forma incōicabili. ꝛ sic est idem nūero. vel a forma cōicabili ꝛ hoc dupl̄r. vel sumit̄ a forma ꝯpleta ꝛ determinata ꝛ sic ē idē spē. vel a forma indeterminata ꝛ ꝯfusa ꝛ sic est idē genere. Et inter istos modos idē nūero hȝ maiorem vnitatē qȝ eadē genere vel spē. qr hȝ maiorem indiuisionē. ideo ille est ꝑfectior modus idētitatis. Hic aūt non ponit̄ idem ꝑm analogiā. qr ista idētitas nō est idētitas simpl̄r dicta nec sumit̄ ab aliqua vna forma. modo hic solū enūerant̄ modi idētitatis qui ꝯueniunt ab aliqua vnitate formali ¶ Sciendū scdo. ꝙ eadē genere sunt que sub eodem genere ꝯtinent̄. Et ꝑ oppositum drā genere que sub diuersis generib9 ꝯtinent̄. Et licet genera generalissima quoqȝ dicant̄ drā genere magis tn̄ ꝓprie dicunt̄ diuersa genere qȝ drā. Differūt eīn diuersuȝ ꝛ differens. qr diuersa sunt que in nullo cōi vniuoco ꝯueniunt Differentia vero que in aliquo cōi ꝯueniūt ꝛ in aliquo spāli distinguunt̄. qđ non cōuenit generib9 generalissimis. Sed eadē specie sunt que sub eadem spē continent̄. drā vero specie que sub diuersis specieb9 continent̄ Sed eadē nūero sunt que non faciunt diuersum nūeꝝ inter se. vt soꝛ. ꝛ homo. ꝛ ꝯuenit talis vnitas a forma que terminat ꝛ actuat materiam. Et realiter idē sunt vnitas nūeralis ꝛ indiuiduatio. sed differūt rōne. qr dr̄ vnitas vt causatur a forma q̄ actuat ꝛ vnit ptes materie. sed dr̄ indiuiduatio inqȝtum ꝯuenit a forma q̄ reddit formā susceptaȝ incōicabileȝ. sed drā nūero sunt que faciūt diuersuȝ nūeꝝ inter se. vt sortes ꝛ plato. ꝛ ꝯuenit illa diuersitas nūeralis originalr̄ ex ꝑte materie diuise ab agente in diuersas ptes sub quātitate. Cōpletiue aūt ꝯuenit a forma totius q̄ variat̄ ꝑm esse ī diuersas ptes materie prius diuise. Et ꝑ hoc habet̄ quō spēs diuidit̄ diuisione materie. et quō indiuidua eiusdē spēi differūt ¶ Sciendū tertio ꝙ idē nūero dr̄ quadrupl̄r. s. idē noīe. idē diffinitōe. idē ꝓprio. idē accn̄te. ptȝ ꝑ sufficiētiā. quia quecūqȝ sunt eadē nūero vel sunt eadē eēntial̄r vel accn̄tal̄r. Si pmū hoc ē dupl̄r. vel sunt eadē ꝑm eēntiā tm̄ ꝛ drn̄t ꝑm rōnem ꝛ sic sunt eadē diffinitione in qb9 diffinitio ꝑm naturā ꝓcedit suū diffinitū. vl̄ sunt eadē ꝑm eēntiā et rōnem sil̄. ꝛ sic sunt eadē noīe. Si aūt sunt eadē accn̄tal̄r hoc est dupliciter

vel sunt eadē accn̄tal'r accidēte.ꝓprio.ꝛ sic sunt eadem ꝓprio vel acciēte cōi et sic sunt eadē accn̄te ꝛ sic habet̄ sufficiētia quatuoꝛ modoꝛum eiusdē.ita pt dari sufficiētia modoꝝ vnius.q2 vnū ꝛ idē sunt realiter idē ¶ Sciēdū quarto ꝙ eadem noīe dicuntur quoꝝ res est vna noīa vero plura.ꝛ hoc modo oīa synonima dicunt̄ eadē noīe.Sed eadē diffinitōe sunt quoꝛum vnū est diffinitio alterius vel etiā de diffinitōe alterius sicut spēs est vnū diffinitōne cū indiuiduo.ꝛ oīe sup'ius eēntial'r cum inferioꝛi est idez.Sz eadē ꝓprio sꝫ quoꝝ vnuȝ est propꝛium alterius. Sed eadem accidēte sꝫ quoꝝ vnū est accn̄s alterius Et ꝓuenit h̄ vnitas foꝛmal'r ex pte foꝛme accidētalis.q2 ip̄a accn̄tal'r suo subiecto inest.ſꝫ effectiue prouenit ex pte sui subiecti qð dat accn̄ti eē ꝛ vnitatē in genere cāe materialis efficiētis ꝛ finalis ☞ Contra p̄dcā arguit̄ p̄mo sic.celū ꝛ terra sub eodē gn̄e continent̄.ſ.sub coꝛpe.ꝛ tn̄ sꝫ eadē genere.q2 coꝛruptibile ꝛ icoꝛruptibile plusq̄ genere differūt.ḡ male diffiniunt̄ eadem genere.Scd̄o sic.hō ꝛ asinus dn̄t spē.ꝛ tn̄ nō ꝯtinent̄ sub diuersis spēb9 ḡ male diffiniunt̄ dn̄tia spē Tertio sic.soꝛ.ꝛ plato differūt nūero.ꝛ tn̄ nō faciūt diuersum nūeꝝ inter se.ſꝫ tm̄ vnū nūeꝝ.ſ.binariū.ḡ hic male diffiniunt̄ differentia numero Quarto sic.pl'a noīa sunt diuersa noīa.ḡ nō pn̄t esse eadē noīe quoꝝ res est vna noīe ꝟo plura Quinto sic.vbi sꝫ diuerse foꝛme ibi sunt diuersa esse.sed subiectū ꝛ accn̄s iportant diuersas foꝛmas.ḡ nō habēt vnū eē nec sunt eadē nūero Ad p̄mū dr̄.ꝙ coꝛruptibile ꝛ incoꝛruptibile nunq̄ sꝫ eadē genere physico qð est materia eo ꝙ non hn̄t materiā eiusdē rōis.tn̄ bn̄ pn̄t esse eadē gn̄e logico de quo solum hic ē ad ꝓpositū Ad secūduȝ dr̄ ꝙ licet hō ꝛ asinus.nō sunt sub diuersis spēb9.tn̄ habēt diuersas dn̄as specificas q̄b9 differūt spē.iō non pn̄t dici dn̄a.ſꝫ magis ꝓprie dicunt̄ diuerse spēs Ad tertiū dr̄.ꝙ si nūerus capiat̄ ꝓprie ꝓut est multitudo ex vnitatib9 aggregata.sic soꝛ.ꝛ plato nō faciūt diuersuȝ nūeꝝ.ſꝫ si capiatur impꝛope ꝓ vnitate materiali vel cōiter vt se extendit ad nūeꝝ ꝛ vnitatez sicut h̄ capit̄.sic soꝛ.ꝛ plato faciūt diuersuȝ nūeꝝ.i.diuersas vnitates materiales siue nūerales Ad q̄rtū dr̄.ꝙ licet plura noīa sꝫ dn̄a ex pte vocis siue noīs noīantis.tn̄ pn̄t esse eadē ex pte rei noīate.ꝛ ꝓpter illā vnitatem dicunt̄ eadē noīe Ad q̄ntū dr̄ ꝙ licet subiectū ꝛ accidēs habeāt diuersa esse essentia tn̄ solū habēt vnuȝ eē existētie ꝑ qð subiectū existat ꝑ se.accn̄s ꝟo solū existit ex ꝯn̄ti.ſ.ad existētiā substātie vel subiecti

Illud aūt dicit̄ predicari in quid qð cōuenienter rn̄det̄ ad interrogatōnem factam per quid.vt cum queritur quid est homo conuenienter respondetur animal.et ergo animal predicatur de hoīe in quid Aliter autē diffinit̄ genus. Genus est cui supponit̄ species.

Postq̄ autoꝛ notificauit illud mēbꝛū diffinitōis differētib9 spē.h̄ ꝯnter notificat aliud mēbꝛū.ſ.p̄dicari in q̄d di.ꝙ illud dr̄ p̄dicari in q̄d qð ꝯue

nietēr rn̄def ad interrogatōem factā p q̇d. Cuius rō est. qꝛ hoc interro-
gatiuū q̇d querit de substātia ⁊ q̇dditate rei. ⁊ qꝛ interrogatōi dꝫ fieri ꝓ-
portionata rn̄sio. ḡ ad illud interrogatīm q̇d dꝫ respōderi illud qḋ dꝛ essen-
tiaꝫ siue q̇dditatē rei. iō qḋ ꝯuenienter rn̄def ad interrogatōem factaꝫ p
q̇d dꝛ p̄dicari in q̇d ☞ Sciendum est p̄mo. ꝙ forma. actus. essentia.
q̇dditas. ⁊ natura ẜm rē idē sunt. sꝫ dr̄nt rōibꝫ. qꝛ eēntia rei q̇nqꝫ modis cō-
siderat. Uno° inceptum informat materiā ⁊ totū ꝯpositū. ⁊ sic dꝛ forma.
Scd̄o put actuat potētiam materie. ⁊ sic dꝛ actus. Tertio mō vt est p̄n-
cipiū essendi. ⁊ sic dꝛ eēntia. ē em̄ essentia id quo res formalr̄ hꝫ eē Quarto
ꝯsiderat vt est p̄ncipiū cognoscēdi rē. ⁊ sic dꝛ q̇dditas. q. d. q̇d ē res. qꝛ res
ꝑ formā eius ab intellectu ꝯgnoscit. Et q̇nqꝫ etiā dꝛ rō. qꝛ est illud q̄ in-
tellectus vel rō ꝯgnoscit ip̄am rem. Quinto vt est p̄ncipiū opandi. ⁊ sic
dꝛ natura. ⁊ deriuat a nascor ris. qꝛ ab ea nascunt motus ⁊ opatōes toti⁹
ꝯpositi. vel qꝛ est p̄ncipiū nascētie rei. Et p hoc ptꝫ q̇d sit q̇dditas rei. et
q̇d p̄dicet in q̇d. qꝛ illud qḋ ip̄ortat q̇dditatē p modū substātie p̄dicat in
quid ¶ Sciendū est scd̄o ꝙ genus spēs dr̄a ⁊ diffinitio ip̄ortāt eandem
essentiā realr̄. sꝫ sub diuersis modis eēndi. qꝛ genus ip̄ortat eēntiā sub eē
ꝯfuso determinabili p dr̄as formales. Dr̄a vo importat eandē eēntiā
p modū formātis ⁊ q̄lificātis potētiaꝫ generis p h̄ ꝙ determīat gen⁹ ad
spēm. Spēs vo importat illā eēntiaꝫ p modū formati ⁊ determīati ip̄lici
te tn̄. sꝫ diffinitio ip̄ortat eēntiaꝫ p modū ꝯpleti ⁊ explicite. Explicat em̄
eēntiā rei a p̄ma potētia vsqꝫ ad vltimū actū p gen⁹ ⁊ dr̄ām. Iō diffinitō
p̄dicat in q̇d de spē. tn̄ nō est vnū p̄dicabile tm̄ sꝫ ꝯplectit pl'a p̄dicabilia
scꝫ genus et dr̄ām. Alia vero q̄ stꝫ incōplexa dicunt p̄dicabilia. Et q̇a a
modis eēndi sumunt modi p̄dicandi ⁊ nō ab eēntia ẜm se. Ideo gen⁹ et
spēs q̄ importāt eēntiā sub mō eēntiali ⁊ substātie p̄dicant in q̇d. non tn̄
dr̄a q̄ importat eēntiaꝫ p modū q̄litatis. ⁊ nō p modū substātie iō p̄dica
tur in q̄le ¶ Sciēdū est tertio ꝙ genus dupl'r ꝯsiderat. Uno° sub rōe p̄-
dicabilis. ⁊ sic de ip̄o data est diffinitio p̄us posita. Alio° sub rōne generꝫ
et sic de ip̄o dat alia diffinitio scꝫ illa. Genus est cui supponit spēs. Cui⁹
ratio est. qꝛ in ordine p̄dicabiliū cōius debet poni sup̄ minus cōe. cū possꝫ
p̄dicari vl'r de ip̄o et non ecōuerso. sꝫ genus est cōius q̄ꝫ spēs. qꝛ ad hoc ꝙ
genus sit req̇rit ꝙ sit in pluribꝫ spēbꝫ. ⁊ ꝙ sub eo sint pl'es spēs ī aptitudi-
ne. Et qꝛ in ꝑpetuis sicut stꝫ vl'ia nō differūt eē ⁊ posse ẜm rp̄s. Iō cū ge-
nus sit in potentia ad pl'es spēs etiā hꝫ esse in pluribꝫ spēbꝫ. Et licet gen⁹
ẜm totā eius eēntiā possit saluari in vna spē nō tn̄ ẜm totā eius ptātē. qꝛ
ptāte ꝯtinet pl'es spēs sub se. Ideo sp̄ manet cōius. ⁊ ꝯuenieter spēs po-
nit sub ip̄o. ¶ Sciendū quarto. ꝙ aliq̇d ponit dupl'r sub genere. Uno°
lateral'r sicut dr̄ntia q̄ a latere ꝯtrahit ptātē generꝫ. ⁊ a latere ꝯcurrit ad
ꝯstitutōem spēi tanqꝫ determinans eēntiam gn̄is ad spēm. Alio° dire-
cte. vt illud quod importat essentiam generis per modum determinate
substantie et essentie. ⁊ sic species supponitur generi. ⁊ etiam immediate.
quia essentia generis immediate ⁊ formaliter per differentiam determi-
nat ad speciem. Indiuidua vero sub genere ponuntur mediante specie
et hoc materialiter. quia species semper diuiditur per indiuidua solum di-
uisione materiali et non formali. Ideo conuenienter dicitur. Genus

est cui supponitur spēs ⁊ nō ↄ̄ꝛña ⁊c. ☞ Cōtra p̄dicta arguitur primo sic. Si queratur q̄d est oꝛō. rn̄detur bn̄ ꝙ est vox. ⁊ tn̄ vox nō predicatur in q̄d de oꝛone cū oꝛō nō habeat q̄dditatē ex quo ē ens rōis. g̃ male diffinitur p̄dicari in q̄d Sc̄do sic. si q̄ratur quid est chymera. rn̄detur ꝙ ē aliquid imaginabile ꝯpositū ex in cōponibilibꝫ. ⁊ tn̄ nō predicatur in quid. de chymera cum non habeat quidditatē Tertio sic. Uni⁹ diffiniti est tm̄ vna diffinitio cum vnius rei sit tm̄ vnicū esse. et diffinitio est oꝛatio explicās esse rei. ergo sequitur ꝙ male ponitur hec sc̄da diffinitio generis. Quinto sic. potētia ponitur sub actu ⁊ nō ecōuerso. sed genus est potentia respectu spēi. g̃ ponitur sub specie. g̃ ei nō supponitur spēs. Quinto sic. prius nō debet diffiniri ꝑ posterius. sed spēs est posterioꝛ genere. g̃ genus male diffinitur ꝑ spēm.

Ad p̄mū ↄ̄ꝛ. ꝙ licet oꝛatio non habeat quidditatē ꝑm rem ⁊ q̄dditatem simplr̄. habet tn̄ q̄dditatē ꝑm modū eo modo quo habet esse cū q̄dditas nō sit aliud q̄̄ entitas rei vt est notificatiua ipsius. ideo vox de oꝛatione predicatur in quid eo modo quo respondetur ad interrogatōem factam per quid. Ad sc̄m ↄ̄ꝛ ꝙ si de chymera queratur quid rei male datur diffinitio illa. sed si queratur q̄d nois. bn̄ potest dari diffinitio predicta. et p̄t predicari in quid nois de chymera. et igitur ꝑm modum p̄t predicari in q̄d de ipsa ostendendo entitatem ipsius vt est ens rōnis. Ad tertium ↄ̄ꝛ. ꝙ licet vnius rei sit vnicū esse essentie ⁊ vnica diffinitio quidditatiua. tn̄ p̄nt esse plures modi essendi vel plura esse accidētalia q̄ explicantur ꝑ diffinitionem descriptiuā. ideo vnius rei ꝑm plures modos essendi p̄nt esse plures diffinitōnes descriptiue. ⁊ sic est de genere in istis diffinitōibꝫ. Ad quartum ↄ̄ꝛ ꝙ duplex est potentia. s. subiectiua que est potentia materie vel subiecti ꝑ quā potest suscipe formā. Alia est potentia formalis q̄ est aptitudo forme apte determinari ꝑ diuersas formas. ⁊ licet potentia subiectiua ponatur sub actu. non tn̄ potētia formalis ponitur sub actu. ⁊ solum hoc modo genus est potentia respectu speciei. Ad quintū ↄ̄ꝛ ꝙ si spēs capiatur pro subiecta intentioni ⁊ sic est posterioꝛ genere. Sed si capiatur pro intentione ꝯcretiua rei adhuc duplr̄ ꝯsideratur. Uno modo vt habeat depēdentiam ad suū genus q̄d determinat. ⁊ sic adhuc est posterioꝛ. Alio modo vt determinat respectum ⁊ dependentiā ipsius intentōnis generis ⁊ sic est prioꝛ genere cum determinās p̄cedat determinatū. ⁊ solum hoc modo capitur in definitōne generis. q̄re genus ꝯueniēter hꝫ diffiniri ꝑ spēm.

Et diuiditur in genus generalissimū et genus subalternum Genus generalissimū est super quod non est aliud genus superueniens. Uel genus generalissimū est q̄d cū sit genus nō potest esse species. Et diuiditur in decem predicamenta que sunt substātia quātitas qualitas adaliquid actio passio vbi q̄n sit⁹ et habit⁹ Hec aūt p̄dicamēta dicuntur gn̄a gn̄lissima qꝛ nullū gen⁹ h̄nt supra se lꝫ em̄ dicatur de istis decem hoc tn̄ nō

est vniuoce sed equiuoce. ꝛ ideo nõ est genus eoꝝ De his au
tem decẽ nihil modo dicemus. sed in pdicamẽtis determina
bimus de istis. Genus subalternũ est qd cũ sit genus pt esse
species. vt aĩal est genus hoĩs ꝛ spẽs corporis aĩati.

Postq̃ autor definitiue determinauit de genere ponendo duas defini
tiones eius. Hic ꝯsequẽter determinat de ipso diuisiue. dicens q genus di
uidit in genus generalissimũ ꝛ genus subalternũ. Cuius rõ est. qꝛ oĩe ge-
nus ordinat in ordinatõe pdicamentali. vel ergo est pmũ sui ordinis ꝛ sic q
nõ ponat sub alio. ꝛ sic est generalissimũ. vel ordinat sub alio. ꝛ sic est genus
subalternũ. ꝛ istoꝝ mẽbroꝝ genus generalissimũ dr esse pfectius gen⁹ q̃ ge
nus subalternũ. Rõ eius est. qꝛ rõ seu intentio generis a generalitate sumi
tur ꝛ a cõitate sui ambitus. sed genus gñalissimũ hꝫ maiorẽ cõitatẽ ꝛ gene-
ralitatẽ q̃ subalternũ. qꝛ sub se plura ꝯtinet. ideo pfectius dr esse genus. q̃-
re seq̃tur q diuisio dicta est diuisio analogica. qꝛ p pus dr de genere genera
lissimo q̃ de subalterno. ¶ Sciendũ est pmo q genus generalissimũ dr qd
cũ sit genus nõ pt esse spẽs. Cuius rõ. qꝛ genus generalissimũ hꝫ q sit ge-
nus ꝛ sit generalissimũ. pmũ hꝫ p respectũ ad suas spẽs quaꝝ dr gen⁹. Et
hꝫ secũdũ p negatõem generis pois. ꝛ vtrũq explicat in pdicta definitiõe
Primũ explicat cũ dr (q cũ sit genus) secũdũ cũ dr (nõ pt eẽ spẽs) qꝛ si nõ
pt esse spẽs nõ hꝫ genus ꝯmunius ipso. ideo aliter pt definiri. Genus est su
pra qd nõ est aliud superueniens genus. vbi subintelligit gen⁹ definiti qd est
vle. ꝛ p hoc remouet chimera ꝛ alia entia ficta ¶ Sciendũ scdo q gen⁹ ge-
neralissimũ dupl'r exponit. scꝫ negatiue ꝛ affirmatiue. Negatiue exponit sic.
generalissimũ est generale ꝛ nihil generalius ipso. Affirmatiue sic exponitur
generalissimũ est generale ꝛ omi alio generalius. qd pt dupl'r intelligi. Vel
q sit generalius oĩ alio simpl'r. vel est alio de suo ordine generalius. Vñ si
exponit generalissimũ affirmatiue. ꝛ intelligit q sit generali⁹ oĩ alio simpl'r.
sic suba nõ est genus generalissimũ. ipsa eĩn nõ est omni alio generalior. qꝛ si
esset generalior q̃titate tũc q̃titas nõ esset genus generalissimũ. ꝛ tũc opor
teret ponere tñ vnũ genus generalissimũ. Sed si exponit negatiue vel affir
matiue cũ illa restrictiõe q sit oĩ alio de suo ordine generalius. sic suba bñ
est gen⁹ generalissimũ. ꝛ sil'r alia pdicamẽta. ꝛ sic capit hic generalissimuꝫ
¶ Sciendũ tercio q genus generalissimũ diuidit in decem genera gñalissi
ma que sunt suba q̃titas ꝛc. de quibꝫ determinabit in pdicamẽtis. ꝛ dicun
tur illa gñalissima. qꝛ nõ hñt aliqd genus supra se. Et licꝫ genus generalis-
simũ diuidat in decẽ pdicamẽta. nõ tñ est genus ipsoꝝ. sed est solũ intentio
cõis que de ipsis pdicat accñtaliter. ꝛ licꝫ ens pdicet de oibꝫ istis. nõ tñ est
genus ipsoꝝ. qꝛ nõ pdicat de ipsis vniuoce. Nã oĩe quod pdicat vniuoce
opꝫ q pdicet fm vnũ nomẽ ꝛ vnã rõnem equaliter pticipataꝫ a multis. sꝫ
rõ entis que est habere existentiã vel habere actũ essendi nõ equaliter parti-
cipat a decẽ pdicamentis. qꝛ actus essendi ꝯuenit pmo sube. ꝛ p subam so-
lum aliis. s. accñtibꝫ. ꝛ nõ ꝯuenit ipis p se. Sil'r habere eẽntiã verius ꝯuenit
sube q̃ aliis. Itẽ oĩe genus diuidit p drñas formales oppositas que sunt

extra eentiam generis. sed ens nō diuiditur in decē pdicamentis p differē/
tias formales que sunt extra naturam entis. vt habet .iiij. topicoꝝ. qꝛ tūc es/
sent nonentia. mō non ens nō ꝯstituit spēm sub ente. ideo ens nō h͡ꝫ diffe/
rentias formales nec est genus ad decē pdicamenta. sed est cōmune analo/
gum. ¶ Sciendū quarto. ꝙ genus subalternū dꝛ qđ cū sit genus pt eē spe/
cies. Cuius rō est. qꝛ subalternū mediat positiōe vel rōne ordinis inter ge/
neralissimū ꝛ spēalissimū rōne cuius h͡ꝫ duplicē respectū Primū h͡ꝫ respectu
generalissimi qđ est sibi superius. ꝛ ab illo habet qđ dꝛ spēs. Scđm habꝫ re
spectu suoꝝ inferioꝝ quibꝫ dꝛ genus. ꝛ sic bene dꝛ ꝙ cū sit genus pt esse spēs
Et dꝛ subalternū quasi subalternatim sub ꝛ supra positum. scꝫ positiōe for
mali. Et nō dꝛ subalternū quia est sub altero positum. qꝛ tūc spēs spēalissi/
ma diceret subalterna. Et p hoc patent diuisiones generis ꝛ definitiones
membroꝝ eius ꝛ diuisiones generis generalissimi ¶ Contra pdicta ar
guit primo sic. omnis diuisio generis fit p dr̃ias oppositas in spēs eius. sed
ista diuisio generis nō fit in spēs eius. cū generalissimū non pt esse spēs. er/
go illa diuisio non est sufficiens Scđo sic. omne quod pt habere esse deter
minatū p dr̃iam potest eē spēs. sed generalissimuꝫ est hmōi. quia substantia
habet eē determinatum p rōnale ad hominem. ergo generalissimū pt eē spe
cies Tercio sic. qđ dꝛ p supabūdantiam vni soli rei ꝯuenit. sed genus ge/
neralissimū dicit p supabūdantiam. ergo non pñt esse decē genera generalissima
Quarto sic. omne qđ pdicat in quid ꝛ est ꝯmunius altero est genus. sꝫ
ens pdicat in quid de quolibet decē pdicamētoꝝ ꝛ est ꝯmunius ipsis. quia
si inquirat quid est substantia ꝯueniēter respondetur ens. ergo ens est genꝰ
ad decē pdicamēta. Quinto sic. opposita nunq̄ possunt simul esse in eo/
dem. sed genus ꝛ spēs sunt opposita sm eoꝝ intentiones. ergo subalternuꝫ
nō est simul genus ꝛ spēs Ad pmū dꝛ ꝙ dupliciter dicit diuisio generis
Uno modo rōne modi diuisionis que fit sm formam diuisionis p differē/
tias oppositas. Alio mō dicit diuisio generis rōne diuisi eo ꝙ diuidit genus
vel intentio generis. Et licꝫ diuisio generis pmo modo dicta semp fiat in
diuersas spēs. nō tñ diuisio generis scđo modo dicta. ꝛ sic illa diuisio nō est
ꝓprie diuisio generis. sed est magis diuisio analogi in sua analogata. ꝛ hoc
modo nō est diuisio generis. qꝛ hic non diuiditur genus ꝓ aliqua spēali re
subiecta. sed ꝓ intentiōe ꝯmuni generis ꝯcreta rei que nō h͡ꝫ drñtias forma
les Ad scđm dꝛ ꝙ si generalissimū ꝯsideret q̄ntum ad eentiam eius bene
pt habere esse determinatum p dr̃iam. sed si ꝯsideretur sm modum eendi
quo dꝛ ꝯmunissimū sui ordinis. sic nō potest habere eē determinatū p dr̃iam
Et qꝛ genus generalissimū vtrūq; importat. scꝫ eentiam eius ꝛ tale modū
eendi. ideo vt generalissimū est nō potest eē tale determinatū Ad terciū
dꝛ ꝙ licꝫ illud qđ dꝛ p supabūdantiā vni soli ꝯueniat in vno ordine. tñ bene
pt ꝯuenire diuersis in diuersis ordinibus. ꝛ sic est ibi de decē pdicamentis
quoꝝ qđlibet in suo ordine est generalissimū Ad quartū dꝛ. ꝙ ens dupl'r
accipit. Uno mō participialiter. ꝛ tūc tm̄ valet sicut existēs vel eē vel actuꝫ
eendi habens. ꝛ sic nō pdicat in quid de aliquo pdicamēto. sed ipsis accidē
taliter ꝯuenit. ꝛ sic pdicat accn̄taliter ꝛ ꝯtingēter. Alio mō noīaliter vt tan
tum valet sicut eentiam habens. ꝛ sic pdicat in quid de quolibet pdicamen
toꝝ. sed non est ꝯmunius aliquo istoꝝ ꝯmunitate nature vel rei qua diui/

ditur ꝑ illa decē. ſed eſt ſolum ꝯmunius ꝯmunitate vocis. ideo nō dr̄ vniuſ
ce ð ipſis. nec eſt eoꝝ gen⁹ Ad q̇ntum dr̄. ꝙ ſi ꝯpareꝛ genus ꝛ ſpēs reſpec
tu eiuſdē ſic oppoNūtur ſ̄m ſuas intētōes. ſed reſpectu diuerſoꝝ nō opponūꝛ
et h̄ mō ſibi inuicē ꝯueniūt. ꝛ gen⁹ ſubalternū p̄t eē genus ꝛ ſpēs

Species eſt qð predicaꝛ de pluribꝰ differentibꝰ numero in eo qð quid eſt. In hac aūt diffinitione hoc verbū p̄dicaꝛ dicit aptitudinē ꝛ nō actū. Similiter in alijs. vt homo p̄dicatur de ſorte ꝛ platone et de alijs particularibꝰ hominibus que ſunt plura ꝛ differentia numero vt p̄ius patuit. Et p̄dicatur de his in quid, quia cum queritur quid eſt ſortes conuenienter reſpondetur homo

Poſtq̄ȝ autoꝛ determinauit de genere qð eſt p̄ncipiū ſpēi. Hic ꝯſequē-
ter autoꝛ determinat de ſpē q̄ capit rōnē ꝛ naturā vl'is a genere. ipſuȝ p̄mo
ſic diffiniēs. Spēs eſt qð p̄dicaꝛ de pluribꝰ differentibꝰ numero in eo qð q̇d
eſt. In qua definitōe ꝑ illam particulam (qð p̄dicaꝛ de pluribꝰ) habetur ꝙ
ſpēs eſt vnū p̄dicabile ꝑ quod intelligiꝛ genus definiti. Deinde poniꝛ (dif
ferentibꝰ numero) ad drn̄am generis qð p̄dicaꝛ de pluribꝰ differētibus ſpē
Et poniꝛ (in eo qð q̇d eſt) ad drn̄am differētie, ꝓꝓij. ꝛ accn̄tis. que p̄dican
tur in quale. Et ꝯuenit hec definitio ſpēi ſpēaliſſime tm̄. ꝛ nō ſpēi ſubalter
ne. Rō eſt. qꝛ hic diffiniꝛ ſpēs in rōne p̄dicabilis. in cuius ſignū poniꝛ hoc re
latiuū. qð. referens vl'e vel p̄dicabile. ſed ſpēs ſpēaliſſima ſoluȝ eſt p̄dicabile
ab alijs diſtinctū. ꝛ nō ſpēs ſubalterna. qꝛ illa ꝯtinetur ſub p̄dicabili qð eſt
genus. ¶ Sciendū eſt primo ꝙ ſpēs dupl'r accipitur. Uno mō ꝓprie vt eſt
vniuſcuiuſq̄ȝ rei forma. vt pulcritudo formoſitas corpis. que cōſiſtit in de-
bita q̄ȝtitate ꝛ debita ꝯmenſuratōe mēbroꝝ corporis cū pulcritudine colo-
ris. ꝛ hoc mō dr̄ ſpēs in ciuilibꝰ. Scðo mō capiꝛ ſpēs trāſſumptiue pro for-
ma ꝯmunicabili. q̄ poniꝛ ſub aſſignato genere. ꝛ iſto mō dr̄ ſpēs logica Un
de nomē ſpēi p̄mo reptū eſt in ciuilibꝰ. ꝛ ꝑ ſilitudinē tranſlatū eſt ad ſpēm lo
gicā. qꝛ ſicut in ciuilibꝰ ſpēs que eſt pulcritudo actuat ip̄m corpus remouē
do eius turpitudinē. ſic ſpēs logica actuat ꝛ determinat gen⁹ ꝛ remouēdo
eius turpitudinē ſcȝ potētialitatē ꝛ indeterminatōem limitat eius potētiā
ſiue poteſtatē. Ab hoc eīn qð eſt ſpecificare ꝛ determinare dr̄ ſpēs ſcðo mō
dicta. de q̄ ſolū ē hic ad ꝓpoſitū ¶ Sciēdū ſcðo. ꝙ natura ſpēi vtputa natu
ra hoīs tripl'r ꝯſideraꝛ. vno mō ſ̄m ſe ꝛ abſolute. ꝛ ſic nō dr̄ vl'is vl' ꝑticu
laris. qꝛ nō capiꝛ ſub aliq̄ ſcða intētione. Scðo ꝯſideraꝛ ſub reſpectu ad in
diuidua. ꝛ ab illo reſpc̄u dr̄ vl'is. Tercio ꝯſideraꝛ ſub reſpc̄u ad ſuū gen⁹
et ab illo accipiꝛ intētio ſpēi. qꝛ ſ̄m illū reſpectū hȝ ſpecificare gen⁹. Hic aūt
diffiniꝛ ſpēs nō ꝓ natura cōi abſolute. ſed ꝓ natura vt ſubſtat intentiōi ſpēi
vel p̄dicabilis. ꝛ qꝛ hic nō definitur in rōe predicabilis tm̄. quia tūc per illā
deffinitionem nō differt ab alijs p̄dicabilibꝰ. ſed diffiniꝛ ſub ratione predi-
cabilis determinati ꝛ contracti per ſpecialē modū predicandi ꝛ ꝑ intentio
nem ſpēi. Unde ſpēs in ſuo noīe includit p̄dictā naturā cōem materialiꝛ ꝓ

quo verificamus definitōem. Et formaliter includit intentōem spēi cū intentōe vl'is. ideo definit' p re illa subiecta inq̄ztū substat intentōi vl'is ꝛ spēi ¶ Sciendū tercio ꝙ quotiēscūq̄ꝫ in aliq̄ definitōe ponit' v̄bū qd̄ h̄ꝫ ſcare actum debet capi solū vt d̄t aptitudinē Cuius rō. q2 diffinitio semp̄ est de aliq̄ vl'i ꝛ nō de singularib9. q2 singulariū nō est demōstratio. ꝛ p̄ ꝯn̄s nec ē diffinitio. q2 diffinitio subiecti est mediū demonstratōis potissime. sed aptitudo se tenet ex parte vl'ium. actus aūt ex p̄te singulariū. q2 actus ꝛ opatōes sūt singulariū ꝛ suppositoꝝ. Ideo d̄r q̄ū v̄bū ſcans actū ponit' in definitōe aliq̄ dꝫ dicere aptitu hdinē tm̄. ideo v̄bū p̄dicat' qd̄ ponit' in definitōe p̄n̄ti d̄t aptitudinē ꝛ nō actū p̄dicādi. ¶ Scienū q̄rto. ꝙ genus ꝛ spēs diuersimode multiplicant' ꝛ diuidūtur. Genus eīn diuidit' diuisiōe formali. scꝫ per d̄r̄ias formales formal'r ꝯtrahentes eēntiā ḡn̄is ad diuersas spēs. rōne cui9 genus p̄dicat' de differētib9 spē. Sꝫ spēs solū diuidit' diuisiōe materiali p̄ hoc scꝫ ꝙ ipsa recipit' in materia diuisa p̄ diuersas partes in q̄s diuidit' seu multiplicat' ſm9 eē. ꝛ q2 talis diuisio materialis cāt diuersa īdidua nūero d̄r̄ia. ideo spēs p̄dicat' de differentib9 nūero. ꝛ q2 ipa d̄t totā essentiā ꝯpletā suoꝝ indiuiduoꝝ p̄ modū sube. ideo p̄dicat' de ipsis in q̇d ꝛ nō in quale. Et p̄ hoc ptꝫ intellectus hui9 definitōis Contra p̄dicta arguit' p̄mo sic. nullū ens cōpletū ꝛ p̄fectū h̄ꝫ esse in pluribus. cū ens in alio sit ens imp̄fectuꝫ ꝛ nō ens p̄ se existens. sed spēs est ens ꝯpletū ꝛ p̄fectū. ḡ spēs nō h̄ꝫ esse in plurib9. nec etiā p̄dicat' de multis. qd̄ tn̄ est ꝯtra eius definitōem. Scd̄o sic. om̄e p̄dicabile d̄t totū esse sui subijcibilis. sed spēs nō d̄t totū esse indiuidui. q2 indiuiduū vltra spēm addit materiā signatā accn̄tib9 quā spēs nō includit. ḡ spēs non p̄dicat' de plurib9 differentib9 nūero. hoc est de indiuiduis. Tercio sic. indiuiduū nō h̄ꝫ q̇dditatē neq̄ꝫ definitōem. ḡ spēs nō dicit totā q̇dditatē indiuiduoꝝ. ꝛ p̄ ꝯn̄s nō p̄dicat' de d̄r̄n̄tib9 numero Quarto sic. genus p̄dicat' in eo qd̄ q̇d est de d̄r̄n̄tib9 nūero. vt aīal de sorte ꝛ brunello. ḡ ista definitin ꝯuenit generi. nec valet dicere ꝙ genus predicat' de d̄r̄n̄tib9 numero mediate solū. q2 īmediate p̄dicat' de d̄r̄n̄tib9 spē. sicut aīal p̄dicat' de hoīe ꝛ aſino. sed diuerse spēs semp̄ differūt numero. ḡ genus p̄dicatur immediate d̄ d̄r̄n̄tib9 numero. Quīnto sic. materia p̄dicatur in eo qd̄ q̇d est de hac materia vel illa que differūt numero. ꝛ non est spēs. cū non sit forma totius. ḡ ista definitio ꝯuenit alijs a definito. Ad p̄mū d̄r. licꝫ spēs sit ens ꝯpletū et p̄fectum p̄fectione essentie ꝛ p̄fectione formali. nō tamē est ens p̄fectuꝫ p̄fectione suppositi. Ideo non est de se existens. sed bene potest esse in multis sicut superius in suo inferiori. licet non sit in alio vt accidēs in suo subiecto. quod est simpliciter imp̄fectum Ad scd̄m d̄r. ꝙ licet spēs non dicat totū esse materiale indiuidui. q2 indiuiduū addit vltra spēm materiaꝫ vl' ſcationem materie ſm aliquos. tn̄ ipsa d̄t totum esse specificū suoꝝ indiuiduorū. qd̄ sufficit ad hoc qd̄ p̄diceretur de ipsis. Ad terciū d̄r ꝙ indiuiduū dupl'r consideraf'. Uno mō vt est res particularis terminās fluxum nature cōis et isto modo bn̄ habet eēntiam ꝛ quidditatē. Secūdo mō ꝯsideraf' sub rōne discreti. vt includit accidētia indiuiduātia. Et hoc mō nō habet essentiaꝫ nisi p̄ suas partes. q2 includit eēntias de diuersis p̄dicamentis. nec isto mō spēs p̄dicatur in eo ꝙ quid est de indiuiduo. sed primo modo Ad quartum d̄r. ꝙ licꝫ genus p̄dicet' mediate de differētib9 numero. non tn̄ immedi-

ate. sicut intelligitur de specie. et licet spes per se primo differant numerositate essentie. non tamen numerositate suppositi. de qua solum hic intelligitur Ad quintum dicitur quod licet materia predicetur in eo quod quid secundum modum de differentibus numero non tamen secundum rem. quia ipsa non est forma dicens esse huius materie vel illius nisi secundum modum tantum. Et isto modo potest dici species logica secundum modum. quo modo predicatur in eo quod quid est de differentibus numero

Diffinitur etiam sic species. Species est quod ponitur sub assignato genere. et de qua genus in eo quod quid est predicatur. Et dividitur in speciem specialissimam et speciem subalternam Species specialissima est que cum sit species non potest esse genus. ut homo equus asinus. et similia. Vel sic. Species specialissima est sub qua non est alia inferior species. Species subalterna est que cum sit species potest esse genus. ut animal. Unde quecumque sunt inter genus generalissimum et speciem specialissimam possunt esse genera et species ad aliud quidem. et ad aliud sumpta. Sunt enim genera respectu inferiorum. species vero respectu superiorum. sicut patebit in arbore porphiriana

Postquam autor superius notificavit speciem sub ratione predicabilis. et etiam per respectum ad sua inferiora secundum quem respectum ipsa dicitur unum universale. Hic consequenter diffinit ipsam sub ratione speciei et per respectum ad sua superiora. quorum ipsa dicitur species. dicens quod ipsa aliter diffinitur. Species est que ponitur sub assignato genere. et de qua genus in eo quod quid est predicatur. Et debet intelligi quod species directe ponitur sub genere et non lateraliter. sicut differentia que ponitur a latere. et etiam ponitur species immediate et non mediante alio. sicut individuum. Et convenit illa definitio tam speciei specialissime quam speciei subalterne. quia quelibet illarum ponitur sub assignato genere. ideo ista definitio est communior precedente definitione. ¶ Sciendum est primo quod species sub genere ponitur positione formali et ordine vel positione participationis. Cuius ratio est. quia species ponitur sub genere. eo quod est minus communis et magis determinata quam genus. Sed quod sit magis determinata habet per differentiam formalem que formaliter contrahit et terminat genus ad speciem. Ideo species ponitur sub genere positione formali Et etiam ordine participationis. quia participare est rationem participati in se suscipere. species autem suscipit in se rationem generis. Unde patet quod species aliter ponitur sub genere quam individuum quod sub ipso ponitur positione materiali tantum. Individuum enim contrahit formam generis vel speciei per materiam solum que est principium individuationis. et reddit formam incommunicabilem per quam efficitur minus communis. Et per talem determinationem individuum ponitur sub genere vel specie Ratione cuius individuum vagum, ut aliquod animal respectu animalis non ponitur sub aliqua determinata parte potestatis generis. sed indifferenter contrahit ge

nus ad indiuiduū cuiuslibet spēi. ¶ Sciendū scđo ꝙ spēs actu ꝛ intellectu includit essentiā generis Et ideo ipsa nō pt indifferenter poni sub diuersis generibꝫ.sed solū sub isto determinato genere cuius hꝫ essentiam Et ideo dꝛ poni sub assignato genere.i.sub determinato genere cuius hꝫ essentiā.ꝛ de ista spē genus in eo qđ qd est pdicaꝛ.eo ꝙ dt cēntiam eius p modū sube.licet sub esse ꝯfuso.vt pus dictū est. Et p hoc pꝫ intellectus definitōis. ¶ Sciē-dum tercio.ꝙ spēs diuidiꝛ in spēm spēalissimā ꝛ in spēm subalternā. Rō est qꝛ oīs spēs est determinata p dr̄ñaꝫ qua ꝯstituiꝛ. vel ergo est totaliter determinata p dr̄ñam.ꝛ sic est spēs spēalissima. vel adhuc est determinabilis et diuisibilis p dr̄ñas oppositas.et sic est spēs subalterna. Et istaꝝ spēꝝ spēcialissima est verioꝛ spēs ꝙ̄ subalterna. Rō est.qꝛ rō spēi sumiꝛ ad hoc qđ est specificare potentialitatē ꝛ ꝯfusionē generis p silitudinē ad spēm in ciuilibꝫ. que specificat ipm corpus.sed in spē spēalissima genus verius specificaꝛ et determinaꝛ ꝙ̄ in subalterna.cū in subalterna genus sit adhuc determinabile p dr̄ñam.ꝛ in spē spēalissima est totaliter determinatū ¶ Sciendū quar-to.ꝙ spēs spēalissima est q̄ cū sit spēs nō pt esse genus.vn̄ ipā respectu generis sui dꝛ spēs.sed inq̄ntū est totaliter determinata p dr̄ñam ꝛ amplius nō est diuisibilis p dr̄ñas dꝛ spēalissima.ꝛ qꝛ nō est diuisibilis formalr̄.ḡ nō pt esse genus. Jdeo dꝛ etiā spēalissima sub qua non est alia inferioꝛ spēs. Sed spēs subalterna est q̄ cū sit spēs bn̄ pt esse genus.ipā eīm est spēs respectu suorū supioꝝ. Et qꝛ pt diuidi p dr̄ñas formales quaꝝ quelibet ꝯstituit vnaꝫ spēm sub se.ideo pt esse genus respectu illaꝝ spēꝝ. Et hoc mō oīa intermedia inter generalissimū ꝛ spēalissimū dicūtur genera respectu inferioꝝ ꝛ spēs respectu supioꝝ. Et p hec pꝫ diuisio spēi ꝛ etiā patēt diuisiones mēbroꝝ eiꝰ

¶ Contra pdicta arguiꝛ pmo sic.magis ꝯmune nō poniꝛ sub minus cōi.ſꝫ spēs est cōioꝛ ꝙ̄ genus.qꝛ plures sunt spēs ꝙ̄ genera Et sic spēs de pluribꝫ dꝛ.ḡ nō poniꝛ sub assignato genere Scđo sic.idē nō est definiens ꝛ definitum respectu eiusdē.cū idē nō sit notius ꝛ ignotiꝰ respectu eiusdē. sed genꝰ pus etiā est definitū p spēm.ergo spēs male hic definiꝛ p genus. Tercio sic.indiuiduū generis imediate poniꝛ sub assignato genere. vt aliqđ aīal immediate poniꝛ sub aīali.ꝛ tn̄ nō est spēs.ḡ ista definitio nō ꝯuenit soli spēi.

Quarto sic.hō est spēs spēalissima.ꝛ tn̄ est genus viri ꝛ mulieris. vt pꝫ x.metaphysice.cū vir ꝛ mulier spē ꝛ formaliter differant.ḡ spēs spēalissima pt esse genus Quinto sic.nullū genꝰ hꝫ aliquā dr̄ñam in actu.sed in potentia tm̄.sed oīs spēs subalterna hꝫ vnā dr̄ñam in actu.ḡ ipā nō pt eē genus Ad pmū dꝛ.ꝙ si spēs capiaꝛ p intentōe spēi sic est cōioꝛ ꝙ̄ genus.ſꝫ si capiaꝛ p re subiecta intentiōi p qua hic definiꝛ nō est cōioꝛ genere.sed magis est determinata.ideo poniꝛ sub genere. Ad secundū dꝛ ꝙ in absolutis idē nō est definiēs ꝛ definitū respectu eiusdē sed bene in respectiuis vnū definiꝛ p aliud ꝛ ecōuerso.mō genus ꝛ spēs dicūtur correlatiue. Vn̄ in relatiuis idē pt esse magis notū ꝛ minus notū nō eodeꝫ mō.sed bn̄ ſm diuersas rōnes. Relatiua eīm tr̄ plr̄ ꝯsideranꝛ.vno mō ſm subiecta ꝛ fundamēta relationū.ꝛ sic vnū est notius altero.ꝛ nō ecōuerso. Alio mō ꝯsideranꝛ inq̄ntū ꝯueniūt in vna forma relatōis.ꝛ sic sunt simul natura ꝛ ambo eque nota. Tercio ꝯsiderātur inq̄ntū vnū terminat dependentiā alterius.ꝛ sic vnū est magis notū ꝛ minus notū altero.qꝛ inq̄ntū est terminās dependentiā alte-

tius est magis notū. ꝛ in q̄ꝝtū terminaꝛ p aliud est minus notū. Et hoc mō relatiua p se inuicē definiūtur Ad terciū dr. q̄ licꝫ indiuiduū vaguꝫ generis ponaꝛ sub genere positōe ꝛ determinatōe materiali. nō tn̄ poniꝛ sub genere positōe formali. de qua est hic ad ꝓpositū. Ad quartū dr q̄ vir ꝛ mulier nō differūt spē subali ꝛ logica. quare hō nō est genus ipoꝝ. sed tm̄ differūt spē accn̄tali. scꝫ p naturalē potentiā ꝛ impotētiā q̄ sunt qualitates ꝛ ex pte sex⁹ ꝛ dispōnis materialis. Ad q̄ntū dr q̄ si genus ꝯpareꝛ ad suas drn̄tias p q̄s diuidiꝛ ꝛ in q̄ꝝtū est gen⁹. sic nullū illaꝝ hꝫ in actu. Sed si compareꝛ ad drn̄as sui supioris tūc hꝫ vnā in actu. sed hoc sibi nō ꝯuenit in q̄ꝝtū est genus. sed in q̄ꝝtum est spēs sui supioris ꝛc.

Ut aūt hoc sit magis planū sumaꝛ exemplū de vno pdicamento. vt suba est genus primū. sub hac aūt corp⁹. sub corpore corpus aīatū. sub quo aīal. sub aīali aīal rōnale. sub quo hō. sub hoīe sunt indiuidua. vt sortes plato.

Postq̄ pmisit definitōem spēi spēalissime ꝛ etiā subalterne. et prius posuerat definitōes generis generalissimi ꝛ subalterni. Hic ꝯsequēter declarat oīa pdicta p exēpla ponēdo coordinatōem pdicamentalē vni⁹ pdicamenti. scꝫ sube. qd pdicamētū est ceteris oīb⁹ notius. Dicēs q̄ in tali coordinatōe suba est pmū gen⁹ qd diuidiꝛ p has drn̄tias corporeū ꝛ incorporeuꝫ. sub q̄ genere p corporeū ꝯstituiꝛ corp⁹ qd diuidiꝛ p aīatū ꝛ inaīatuꝫ. sub corpe est aīatū. sub quo est aīal. sub aīali est aīal rōnale. sub q̄ est hō. ꝛ sub hoīe soluꝫ sunt indiuidua. vt sortes plato. ꝛc̄ꝫ s. ¶ Sciendū est pmo q̄ hec coordinatio ad similitudinē arboris naturalis vocaꝛ quedā arbor. q2 sicut in arbore naturali sunt trūcus rami ꝛ radices ita per similitudinē etiā est in ista coordinatiōe. Vn̄ recta linea in qua sunt generalissimū ꝛ spēalissimū se hꝫ vt trūcus directe ꝓtensus in arbore. Drn̄e ꝟo laterales sunt sicut rami lateraliꝛ ꝓtensi in arbore. Et q̄ꝝtū ad esse eēntie gen⁹ generalissimū se hꝫ p modū radicis. q2 sicut a radice tota arbor egrediꝛ ꝛ etiā tota virtus eius. sic in genere generalissimo pmo ꝯtineꝛ totū esse essentie suoꝝ inferioꝝ. vn̄ tale esse pmo ꝯuenit vl'ib⁹. ꝛ p illa vl'ia ꝯuenit singularib⁹. Sed q̄ꝝtum ad esse existētie radix pmo poniꝛ in indiuiduis. q2 illud esse pmo ꝯuenit indiuiduis. ꝛ p ipsa cōuenit vl'ib⁹. q2 vl'ia nō existūt nisi in singularib⁹ ¶ Sciendū scdo q̄ in ista coordinatiōe tm̄ est vnū genus generalissimū. scꝫ suba. sed sunt plura spēalissima. Cuius rō est. q2 descendendo a generalissimo in spēalissima fit processus p diuisionē vnius in multa. Jdeo sub genere generalissimo plura cōstituūtur vel ꝯtinētur. sꝫ ꝓcedendo a spēalissimis ad generalissima ꝓcediꝛ p collectōem a multitudine in vnitatē. Et licꝫ in hoc predicamēto sint plura spēalissima tn̄ grā exēpli hic solū vnū poniꝛ. vt hō q̄ est ꝑfectior spēs aīalis. Vn̄ intermedia inter hoīem ꝛ subam dicūtur subalterna. ꝛ dicunꝛ intermedia nō p abnegatōem. q2 de ipis nō pn̄t negari duo supiora. sꝫ p ꝑticipatione. q2 participant rōnes accidentales extremoꝝ. q2 generalissimū est supra ꝑm. ꝛ spēalissimū solum ponitur sub positione formali. Subalterna vero ponuntur sub positione formali et supra.

¶ Sciendū tercio. ꝙ in recta linea ꝑdicamentali tria ponūtur. scꝫ genꝰ. qđ đr q̄d. ⁊ spēs que đr aliq̄d. ⁊ ipm̄ indiuiduū qđ đr hoc aliq̄d. Et licꝫ indiui dua q̄n̄qꝫ ponanꝭ a latere siue lateraliter sub spē. tn̄ hoc nō est ad denotādū ꝙ nō sint in recta linea ꝑdicamētali. sed ad denotādū ꝙ spēs diuidiꝭ ꝑ plu/ ra indiuidua. Ideo tn̄ nō ponūtur in recta linea ꝑdicamētali positione for/ mali. sed materiali solū. q꞉ ꝑ materiā sub spē ponūtur. Ideo q̄tū ad positio nē formalē generalissimū ⁊ spēalissimū dicunꝭ extrema. ideo descendendo a generalissimo fit status in spēalissimis ſm̄ positōem formalē. ¶ Sciendū quarto ꝙ in hac arbore drn̄e dextri lateris designātur positiue sinistri vero ꝑuatiue. Cuius rō est. q꞉ differētie dextri lateris sunt nobis notiores. ideo sunt sibi noīa positiua imposita. ⁊ ideo in hac arbore solū poniꝭ exemplū de spēb꞉ sub ipsis ꝯtentis. Alie ꝟo minus note sunt. ideo ꝑpter penuriaꝫ vo/ cum designātur ꝑ noīa ꝑuatiua dicētia ꝑuatōem drn̄aꝝ sinistri lateris. Li cet tn̄ ille drn̄e designenꝭ ꝑuatiue. tn̄ dicūt veras drn̄as positiuas que ꝯsti/ tuūt spēs sub genere sube. Et ꝑ hoc pꝫ intellectus huius coordinatōis.

Contra ꝑdicta arguiꝭ ꝑmo sic. suba nō ꝑdicaꝭ vno noīe ⁊ vna rōne de substātijs corporeis ⁊ incorporeis. ergo nō ꝑdicaꝭ vniuoce. nec est genus earū. Ans̄ pꝫ. q꞉ suba nō dicit aliq̄d vnū realiter qđ sit ꝯmune ad illas dif/ ferentias. g̃ nō hꝫ vnā rōnem cū vnitas defintōis ꝑsupponat vnitatē de/ finiti Scđo sic. nulla materia totius ꝯpositi est genus. sed corpus est ma teria in corpe aīato cuius aīa est forma. ergo hic corpus male poniꝭ genus

Tercio sic. nullū ꝯplexū ꝑ se poniꝭ in ꝑdicamēto ⁊ directe. sed corpꝰ aīa/ tum est ꝯplexū. ergo male poniꝭ hic. vt genus in recta linea Quarto sic. oīe corpꝰ est sensibile. cū oīe corpus possit videri. q꞉ oē corpꝰ colore ꝑtici/ pat. g̃ nullū est insensibile. g̃ male diuidiꝭ corpus aīatū ꝑ sensibile ⁊ insensi/ bile Quinto sic. aīal rōnale ꝯuertiꝭ cū hoīe. cuꝫ sit ꝓpria definitio hoīs. g̃ nō est genus hoīs. ⁊ ꝑ ꝯsequēs male ordinaꝭ supra ipm̄ tanq̄ꝫ genus eius.

Ad ꝑmū đr. ꝙ suba in cōi nō đr aliqđ vnū in spē vel in numero. tn̄ đr aliqđ vnū vnitate generis. que vnitas est ꝯuenietia pluriū spēꝝ equaliter in eodē gradu ꝑfectōis cōis. Vn̄ sube corporee ⁊ incorporee eq̄liter in vno gradu ꝑfectōis ꝯueniūt. scꝫ in illo qđ sunt ꝑ se subsistentes ⁊ nō in subiecto

Ad scđm đr ꝙ corpus dupl'r accipiꝭ. vno mō vt est pars materialis cor poris aīati. ⁊ sic nō poniꝭ vt genus. Alio mō vt đr formā totius que resul/ tat ex vnione materie partis ⁊ forme ꝑtis corporeitatis ꝑ quā suba est apta nata suscipe tres dimensiones. Et hoc mō nō est materia corpis aīati. sed forma totius. ⁊ sic poniꝭ esse genus Ad terciū đr. ꝙ corpꝰ aīatum ſm̄ rē et ꝯcātū eius ꝓpinquū qđ est ꝯceptus ꝯplexus corpis aīati est quoddā cō/ plexū. tn̄ ſm̄ ꝯcātū remotū eius scꝫ vl'e qđ circūloquiꝭ est incōplexū. ⁊ h̄ mo/ do est genus Ad quartū đr ꝙ si sensibile capiaꝭ passiue vt est aptū natuꝫ sentiri. sic oīe corpus est sensibile ⁊ maxime sensu visus. sed si capiaꝭ acti/ ue prout tm̄ valet sicut aptū natū sentire. sicut hic capiꝭ sic solū aīal est sensi/ bile Ad quintū đr. ꝙ ſm̄ rei veritatē aīal rōnale nō est genus hoīs. sed ꝯuertiꝭ cū ipso. et hic solū poniꝭ supra hominē ad declarandū opinionē por/ phirij qui sequēdo opinionē stoycoꝝ ponebat aīal rōnale diuidi ꝑ homines et deos. ⁊ sic posuit aīal rōnale superius ad hominē. quod tamen est errone um. et ideo istud non est dicendum

Jn diuiduum aūt ē qđ de vno solo p̄dicat̄. vt sortes. Hec em̄ oīa patent in figura sequēti que dicit̄ arbor porphiriana. Unde versus Jsta tibi plana facit arbor porphiriana

Tractatus secũdus

Postq̄ superius determiatū est de specie. Hic ꝯñter determiat de in/diuiduo eo ꝙ in diffinitōne speciei dr̄ ꝙ ipa pdicaṫ de drñtib9 nūero que sūt indiuidua ⁊ etiā ꝙ in coordinatōne pdicamentali prius posita dicif quod sub specie spēalissima solū ponūtur indiuidua. Ideo hic definiṫ indiuiduū sic. Indiuiduū est qd̄ de vno solo pdicaṫ. Ibi poniṫ quod loco gn̄is. Et ca/pitur pdicabile in cōi, put se extendit ad pdicabile, pprie sumptū. Et ad pre dicabile cōmuniter sumptū. Deinde ponitur de vno solo. ad drñtiā pdica bilis, pprie sumpti. Sciendū est primo ꝙ res pticularis vt sortes duplic ter cōsideraṫ. Uno mō ꝑm se ⁊ absolute ⁊ significaṫ nomine prime inten/tionis vt noīe sortis vel platonis. Alio modo inq̄tū est cōicabilis ⁊ habet negatōnē cōicabilitatꝭ respectu plurū indiuiduoꝝ. ⁊ sic ꝑcatur hoc noīe se/cūde intentōnis scꝫ indiuiduū. Uñ indiuiduū in sua ꝑcatōne duo repsen/tat. Primū est illa res materialis vel particularis quā importat materiali ter. Scd̄m est intētio icōicabilitatis quā importat formaliter ⁊ a q̄ impo nitur. qñꝫ tñ sumiṫ h̄ nomē indiuiduū, p noīe intētōis scd̄e. qñꝫ ꝓo , p suo si/gnificato qd̄ ē res pticularꝭ sub eē icōicabili. Et, p tali significato definiṫ h̄ indiuiduū ⁊ nō, p ipa voce Sciendū scd̄o ꝙ duplex est indiuiduū. vaguꝫ qd̄ importat naturā ꝯtractā ad indeterminatū suppositū vt aliq̄s hō. ⁊ dr̄ vagū ⁊ indeterminatū q̄ ad nos. Licet sit determiatū ꝑm rem cū sit vnum ens in numero. Aliud ē indiuiduū determiatū qd̄ importat naturā ꝯtra/ctā ad determiatū suppositū ⁊ discretū q̄ ad nos. Et ē q̄druplex q: quod/dam ē determiatū noiatōne qd̄ ꝑcaṫ noīe, pprio sibi imposito. vt sortes. A liud ē indiuiduū determiatū demōstratōne qd̄ ꝑcaṫ ꝑ terminū cōmunē cuꝫ ꝓnoīe demōstratiuo. vt iste hō. Aliud ē determiatū ex circūlocutōne qd̄ si gnificaṫ ꝑ circūlocutōem suaꝝ, pprietatū. vt talis hō cū grosso capite ⁊ lon go naso. ⁊ sic de aliȷs Quartū ē deteriatū ex suppositōe vt sortis fili9 vñ sor tꝭ fili9 ñ ē ꝑ se idiuiduū cū possit sumi, p multꝭ. Sꝫ solū ex ista suppositōe ꝙ sortes habeat vnū filiū ⁊ cuilibet istoꝝ cōuenit definitio prius data Sci endū tercio. ꝙ de rōne indiuidui ē qd̄ ipm sit incōicabile multis. Et ꝑ hoc differt ab vl'i. ⁊ ideo illud qd̄ reddit formā incōicabilē q̄ de se est cōicabilis est ꝑncipiū indiuiduatōnis. Sed materia que ē de se hec ē incōicabilis vel reddit formā in ea receptā incōicabilē. Ideo materia ē ꝑncipiū indiuidua/tionis. ⁊ ideo rōne ipius hꝫ ꝙ pdiceṫ de vno solo. ⁊ nō possit ꝯuenire multꝭ Uñ patꝫ ꝙ spēs ꝑm se sumpta nō includit materiā cū materia sit ꝑncipiū in diuiduatōnis ⁊ sit incōicabilis. lꝫ in suis suppositis includit materiā ⁊ for/mā. Jō indiuiduū vltra speciē ꝑm se acceptā addit materiā. Sciēdū q̄r to. ꝙ septē sūt, ppetates siue acc̄ntia indiuidui q̄ ꝯtineṫ in istis ṽsib9. For/ma figura, loc9 stirps nomē patria tp̄s. hoc septē, ppria ꝯtinet oīs hō. Uñ indiuiduū cui9 sūt ille, ppetates dupl't ꝯsideraṫ. Uno° q̄tū adesse indiui/dui inq̄tū est ens incōicabile. Et isto mō ille, pprietates nō sūt aliq̄ mō ꝑn cipia indiuidui. Sꝫ capiūt indiuiduatōem a suo subiecto. Alio° q̄tū ad rō nem discreti. Et isto mō ille, pprietates sunt principia indiuidui q̄ntum ad sensibilem discretōnem ⁊ quo ad nos q: diciṫ discretū quasi diuersis cretū id ē diuersis accidentibus aliȷs distinctū. Ex quibus patꝫ quō capiṫ indi/uiduū in p̄nti definitōne. ⁊ quot modis capiṫ. ⁊ q̄d sit ꝑncipiū indiuiduatō nis ⁊ quō, pprietates indiuidui cōcurrūt ad rōnē eius Contra pdicta

arguit̄ p̄mo sic Uniuersaliū est tm̄ definitio ⁊ nō singulariū. vt habet̄ p̄mo posteriorū. Sȝ indiuiduū nō est vl'e. ḡ male ponit̄ definitō eius Secūdo sic a p̄ma subā nulla exit p̄dicatio. vt habet̄ i p̄dicamētis. sȝ indiuiduū d̄r p̄ma subā. ḡ indiuiduū nō p̄dicat̄ Tercio sic. Indiuiduū p̄dicat̄ de multis ⁊ vniuoce vt cū d̄r sortes ē indiuiduū plato ē indiuiduū. ḡ indiuiduum nō p̄dicat̄ de vno solo Qrarto sic. sortes p̄dicat̄ vniuoce de isto sorte et de alio q̄z p̄dicatur de istis vno noīe ⁊ vna rōne q̄a eadē ē rō hui⁹ sortis ⁊ alterius. ḡ indiuiduū nō p̄dicatur de vno solo Quīto sic. aliq̄s hō ē indiuiduū ⁊ tm̄ p̄dicatur vniuoce de vno hoīe ⁊ de aliis cū eadē rōe ille sit aliquis hō ⁊ alius eiusdeȝ speciei. ḡ definitio ista mala Ad p̄mū d̄r q̄ si indiuiduum capitur p̄ aliq̄ re subiecta intentōni sic nō ē vl'e tm̄ si capit̄ p̄ intentōne cōi p̄ q̄ hic definit̄ ē q̄dā vl'e vl'itate intentōnis l3 nō vl'itate nature. ⁊ illud p̄ quo definit̄ est singulare ⁊ indiuiduū Ad scd̄m d̄r q̄ a p̄ma subā nulla exit p̄dica° directa ⁊ ordīata tm̄ bn̄ iordīata ⁊ ydēptica q̄ n̄ ē ordīata s̄ȝ ordinē supioris ⁊ inferioris vt qn̄ sortes p̄dicat̄ de seipo hȝ tm̄ i p̄dicato rōnē forme ⁊ in subiecto rōnē materie Ad terciū d̄r q̄ indiuiduū captū p̄ ipa cōi intētōne p̄dicat̄ de multis vniuoce loq̄ndo de vniuocatōne intentōis tm̄ indiuiduū captū p̄ re subiecta intētōni p̄ qua datur definitō non predicat̄ de multis Ad quartū d̄r. q̄ licet ille sortes ⁊ alius habeāt vnā definitōnem cōmunē sue speciei. nō tm̄ habent vnā definitōeȝ cōem vt ꝯueniunt in noīe sortis. Ideo sortes nō d̄r de ip̄is s̄m vnā definitōem seu rōnē. Un̄ in suis p̄priis rōnib⁹ ponunt̄ sue conditiones indiuiduantes que non possunt simul esse eedem in diuersis indiuiduis Ideo duo indiuidua nō h̄nt vnaȝ et eandem definitōem p̄priam. Ad quintū dicitur. q̄ aliquis homo p̄dicatōne speciei ⁊ rōne nature contracte p̄dicatur de multis non tamen p̄dicatōne indiuidui que consideratur ex parte signi contrahentis quod est principium indiuiduatōnis quod est differens in diuersis indiuiduis.

Differentia d̄r tripliciter. scȝ cōiter. p̄prie et magis p̄prie. Cōis differētia ē qua alterū differt ab altero vel a seipo separabili accn̄te vt sortes sedēs differt a seipo nō sedēte vel ab alio Propria differētia ē qua alterū differt ab altero inseparabili accidēte. vt sortes sym⁹ a sorte nō symō. Un̄ accn̄s inseparabile d̄r vt symū aq̄lū. Magis p̄pria d̄n̄tia ē qua alterum differt ab altero specifica differentia. id ē p̄ speciei d̄n̄tiā vt hō differt ab equo per rōnale Et isto mō sumitur hic differētia et definitur.

Postq̄ autor superius determiauit de scd̄o p̄dicabili scȝ de specie. Hic ꝯn̄r determiat de tercio. scȝ de differētia rō ordinis ē. Q̄r l3 d̄ra s̄ȝ naturā p̄cedat spēm vt p̄ncipium ꝯstitutiuū spēi. Tn̄ q̄tū ad rōnem vl'is ⁊ p̄dica

Tractatus secũdus

bilis species prior est drñtia.qa spẽs dicit essentiã rei sub mõ sube. Ideo p̃dicaẽ in eo q̃ qd est. Differẽtia ṽo sub mõ accidentis. Ideo p̃dicaẽ in eo q̃ quale. Ideo p̃m rõnẽ p̃dicabilis spẽs dr̃ p̃cedere drãm. Itẽ spẽs dr̃ correlatiue ad gen⁹. sz vnũ correlatiuoꝝ cognoscit̃ p alterũ ⁊ ecõtra. Eo q̃ relatiua diffiniunẽ per se inuicẽ. Ideo species ordine doctrine debet imediate poni post genus ¶ Sciendũ est p̃mo q̃ drñtia in cõi est quoddã equocũ. ideo priusq̃ diffiniaẽ diuidiẽ. Vñ triplex est differẽtia scz cõis ꝓpria ⁊ magis ꝓpria. Rõ est. q̃ oĩs differẽtia facit differre. ⁊ iõ dr̃ drñtia. vel ergo facit differre essentialiter. Et sic est drñtia magis ꝓpria vel accidentaliter. ⁊ hoc est dupl'r vel facit differre p accñs insepabile qd̃ hz causam stantẽ ⁊ p̃manentẽ in suo subiecto. ⁊ sic ẽst drñtia ꝓpria. vel p accñs sepabile qd̃ nõ hz causam stantẽ ⁊ firmiter radicatã in suo subiecto ⁊ sic ẽ drã cõis. Et q̃ differre essentialiter est p̃fectius differre q̃ acciñtaliter. Et differre acciñte insepabili Ideo differentia magis ꝓpria ẽ verior drñtia q̃ alie ⁊ drñtia ꝓpria q̃ cõis. Et ideo vltimo ponit̃ in hac diuisione drñtia magis ꝓpria de qua fit p̃ns determinatio. ⁊ p̃mo ponit̃ drñtia cõis tanq̃ remotior a vera drã ¶ Sciendũ scd̃o q̃ drñtia cõis est qua vnũ differt ab alio sepabili accñte. ⁊ dr̃ sepabile accñs qd̃ habet cãm nõ stantẽ in suo subiecto. sed variabile iõ faciliter ipm sepatur a suo subiecto sicut cã quã insequtur vt albedo vel color in forte. Et tale accñs dr̃ accñs inq̃tũ est in suo subiecto. Et dic̃ drã inq̃tũ dr̃ differre subiectũ ab alijs que hñt formã oppositã. ⁊ dr̃ talis drñtia cõis nõ q̃ causaẽ ab accñte cõi. Sed quia p̃mo dicta est drñtia apud cõiter loquentes q̃ dicũt aliqua differre p q̃cũq̃ diuersitatẽ accñtalẽ que p̃cipit̃ a sensu. ¶ Sciendũ tercio q̃ drñtia ꝓpria est qua vnũ differt ab alio insepabili accidente. Et dr̃ accñs insepabile qd̃ hz cãm stantem ⁊ p̃manentẽ in suo subiecto. ideo nõ faciliter sepatur a suo subiecto. Et tale duplex est. qa quoddam est priuatiue insepabile qd̃ lz faciliter nõ sepeẽ tñ põt aliquo mõ separi cũ difficultate sicut nigredo corui ⁊ tale ꝑtineẽ sub p̃dicabili accñtis. Aliud est insepabile negatiue qd̃ nullo mõ a subiecto realiter sepetur sicut est accidens ꝓpriũ. ⁊ de vtroq̃ intelligiẽ ⁊ q̃ vtrũq̃ habet causaz p̃manentẽ in subiecto ideo vtrũq̃ sibi quodãmõ appropriaẽ ⁊ inde vocatur drñtia ꝓpria. ¶ Sciendũ quarto. q̃ drñtia magis ꝓpria est qua vnũ differt ab alio specifica drñtia que cõstituit speciẽ sub aliquo genere. Talis eñ dat speciei vnitatem ⁊ diuersitatẽ ab alijs ⁊ inde dr̃ drñtia. Et dr̃ magis ꝓpria p respectum ad ꝓpriã. q̃ illa drñtia magis facit differre que facit differre essentialiter q̃ ꝓpria que facit differre accidentaliter. ⁊ differt magis ꝓpria tripliciter ab alijs. Primo q̃ ipa facit aliud ⁊ alteratũ sil'r differre essentialiter ⁊ ex consequenti accñtaliter. Alie faciũt alteratũ tm̃. Scd̃o. q̃ drñtia magis ꝓpria ẽ drñtia p se. alie vero per accidens. Tercio q̃ cõis ⁊ ꝓpria drñtie suscipiunt magis ⁊ minus hec aũt nõ sed consistit in indiuisibili. Itẽ cõis drñtia ẽ separabilis. alie vero insepabiles. Vñ sola drñtia magis ꝓpria est vnũ p̃dicabile distinctũ ab alijs p̃dicabilib⁹. Alie vero ꝑtinent̃ sub ꝓprio ⁊ accidente.

Cõtra p̃dicta arguit̃ p̃mo sic. sortes ⁊ plato differũt ⁊ nõ p aliquã illaꝝ drñtiaꝝ q̃ nõ drñt accñte insepabili nec sepabili nec drñtia specifica. ḡ nõ sufficienter ponunẽ oĩes acceptões drñtie. Scd̃o sic drñtia cõis ẽ illud qd̃ diuidit̃ in hac diuisione. ḡ male ponit̃ mẽbrũ huius diuisionis Tercio

sic. Illud qd facit ꝯuenire nõ facit differre. sed accñs sepabile facit ꝯuenire cũ sit q̃ddã ꝯmune in quo ꝯueniũt multa. g̃ nõ facit differre. Quarto sic risibile est dr̃ia ꝓpria ꝛ tñ nõ est accñs inseparabile. qꝛ nõ ptinet sub accñte g̃ dr̃ia ꝓpria male diffinit. Quinto sic. sensibile est dr̃ia magis ꝓpria ꝛ tñ nõ est dr̃ia specifica sed generica. g̃ dr̃ia magis ꝓpria nõ est qua vnũ differt ab alio dr̃ia specifica. Ad p̃mũ dr̃ ꝙ licet sortes ꝛ plato essentialr̃ differãt. tñ hoc fit originaliter p dr̃iam materialẽ ꝛ nõ formalẽ. hic aũt solum ponũtur acceptões dr̃ie q̃ faciũt differre formalr̃. Ad scdm dr̃ ꝙ lꝫ dr̃ia q̃ hic diuidit dicat̃ cõis p pdicatõem. nõ tñ dr̃ cõis rõne vsus. eo ꝙ p̃mo venit in vsum cõiter loquẽtiũ. sicut dr̃ dr̃ia cõis q̃ ponit̃ membꝝ diuisionis. Ad terciũ dr̃ ꝙ licꝫ accñs cõe sit cã ꝯuenientie suoꝝ subiectoꝝ q̃bꝫ ꝯuenit tñ est bñ cã dr̃ie suoꝝ subiectoꝝ ab aliis q̃ hñt formã oppositã. qꝛ idẽ respectu diuersoꝝ bene facit ꝯuenire ꝛ differre. Ad quartũ dr̃ ꝙ risibile est accidens inseparabile ꝯtentũ sub accñte cõi. tñ si capiat̃ insepabile large seu generaliter p oĩ accñte qd nõ sepat̃ a suo subiecto sicut capit̃ in ꝓposito risibile est accñs insepabile. Ad q̃ntũ dr̃ ꝙ sensibile nõ est dr̃ñtia specifica ꝯstituens spẽm spẽalissimã. tñ est dr̃ia specifica ꝯstituẽs spẽm subalternã. ideo capiendo differentiam specificam generaliter p oĩ dr̃ia ꝯstitutiua spẽi. sicut hic capit̃ potest dici specifica.

Differẽtia est qd predicat̃ de pluribꝫ differẽtibꝫ specie in eo qd quale. vt rõale p̃dicat̃ de hoĩe ꝛ de diis que sunt dr̃ia spẽ. Sumꝰ eñ rõnales nos ꝛ dii. vt vult Porphiriꝰ. sed mortale additũ nobis sepat nos ab illis. Illud aũt dr̃ p̃dicari in q̃le qd ꝯuenienter rñdetur ad interrogatõem factaꝫ p q̃le. cum eñ dr̃ qualis est hõ. ꝯuenienter rñdet̃ rõnalis. et ideo rõnale predicat̃ de homine in quale

Postq̃ autor supius posuit acceptões dr̃ie. vt accipet mẽbrũ de q̃ est ad ꝓpositũ scꝫ dr̃iam magis ꝓpriã. Hic ꝯsequẽter determinat de ipa dr̃ia magis ꝓpria sic eã diffiniẽs. Dr̃ia est qd p̃dicat̃ de pluribꝫ dr̃ñtibꝫ spẽ in eo qd quale. In definitõe ponit̃ (qd p̃dicat̃) loco generis. Scdo ponitur (de pluribꝫ) ad dr̃iam indiuidui. Tercio (dr̃ñtibꝫ spẽ) ad dr̃iam spẽi ꝛ ꝓprii q̃ solũ de indiuiduis vniꝰ ꝛ eiusdẽ spẽi p̃dicant̃. Quarto ponit̃ (in eo ꝙ quale essentiale) ad dr̃iam generis qd p̃dicat̃ in q̃d q̃d est. Et etiã ad drãm accidentis q̃d p̃dicat̃ in q̃le accñtale ꝛ nõ in eo q̃d est quale eẽntiale. sicut dr̃ia. ¶ Sciendũ p̃mo. ꝙ sicut genus dr̃ essentiã ꝯfusam respectu spẽi. ita dr̃ñtia dicit vltimũ actũ spẽi. Rõ est. qꝛ illud q̃d facit spẽm differre ab oĩbꝫ aliis rebus est vltimus actus spẽi. qꝛ p esse potẽtiale vel actũ cõem spẽs nõ differt ab aliis. sed cum ipsis ꝯuenit. sed dr̃ia dr̃ id quo vna spẽs differt ab aliis. g̃ dr̃ vltimũ actũ spẽi. Talis aũt actus triplr̃ ꝯsiderat̃. vno mõ fm se ꝛ absolute. ꝛ sic s̃catur p nomẽ p̃me intentõis. vt p rõnale sensibile ꝛ insensibile. secũdoꝰ ꝯsiderat̃ vt est cõicabilis multis inferioribꝫ. ꝛ sic sibi attribuit̃ intẽtio

et nomen vl'is. Tercio ꝯsideraꝛ in ꝗ̃tū facit differre spēm in qua est ab aliȷ̄s
spēbꝫ. ⁊ ab illo respectu capit intentōem ⁊ nomē dꝛñe. Et sic dꝛña in suo ꝯca
to duo importat. vnū est materiale. scꝫ id cui nomen imponiꝛ. ⁊ illud est na
tura dꝛñe. que est vltimus actus spēi. Aliud est formale. ⁊ est id a quo nomē
imponiꝛ. scꝫ respectus quē intellectus attribuit nature dꝛñe ꝑ respectū ad il
la in qbꝫ talis natura nō est. Et sic dꝛña ꝗ̃tum ad id cui nomen attribuiꝛ dꝛ
vltimū actū spēi. ⁊ ꝗ̃tū ad suū formale a quo sibi nomē imponiꝛ dicit respec
tum ad id a quo hꝫ ꝙ facit differre. ¶ Sciendū scdō ꝙ hic diffiniꝛ dꝛña ꝓ re
subiecta eius vt stat sub intentōe vl'is ⁊ p̄dicabilis ⁊ nō sub rōne intentio/
nis dꝛñe. Et est rō. qꝛ hic diffiniꝛ dꝛña vt hꝫ respectū ad plura inferiora eiꝰ
scꝫ ad plures spēs in qbꝫ est. sed ꝓm talē respectū hꝫ rōnem vl'is ⁊ p̄dicabi/
lis. ideo hic diffiniꝛ sub rōne vl'is. ⁊ nō definiꝛ ꝓm illū respectū quo facit dif/
ferre a quo sumiꝛ rō dꝛñe. ideo hic nō definiꝛ ꝗ̃tū ad rōnem intentōis dꝛñe
quare ꝯuenientiꝰ dꝛ. Dꝛña est qꝺ p̄dicaꝛ. ꝗ̃ diceretꝛ. dꝛña est que p̄dicaꝛ. qꝛ
qꝺ dat intelligere suū añs q̊d est p̄dicabile. ¶ Sciendū tercio. ꝙ dꝛña ma
gis ꝓpria dupl'r ꝯsideraꝛ. vno mō generaliꝛ ꝓ quacūqꝫ dꝛña ꝯstitutiua spēi.
siue spēalissime siue subalterne. ⁊ hoc mō nō definiꝛ hic. qꝛ hec definitio non
ꝯuenit dꝛñe ꝯuertibili cū spē spēalissima. Scdō capiꝛ spēal'r solū ꝓ dꝛña ge/
nerica que ꝯuertiꝛ cū genere subalterno ⁊ ꝯstituit spēm subalternā q̄ diuidi
tur ꝑ plures spēs. Ideo est cōis pluribꝫ spēbꝫ. sicut illa spēs quā ꝯstituit im
mediate. ideo p̄dicatur de pluribꝫ spēbꝫ etiam īmediate ꝗ̃tum ad suū mo/
dū p̄dicandi. qꝛ p̄dicatur de ipsis in quale. ¶ Sciendū quarto. ꝙ illud diciꝛ
p̄dicari in quale qꝺ importat formā vel essentiam ꝑ modū qulitatis. sꝫ dif/
ferentia importat essentiam spēi ꝑ modum qualitatis qualificantis ⁊ deter
minantis genus ad ipsam spēm. ideo differentia predicatur in quale de ip/
sa specie. Et dꝛña ꝯuenienter respondetur ad interrogatōem factā ꝑ qua/
le de ipsa specie. Ideo de ipsa p̄dicatur in quale essentiale ⁊ nō accidentale.
Est aūt triplex quale. scꝫ quale generis qꝺ importaꝛ ꝑ dꝛñam. ⁊ illud quale
nō est quale simpl'r. qꝛ dꝛña generis nō aduenit generi post eius esse ꝯple/
tum. sicut accidēs aduenit subiecto. sed dicit eandē essentiā cū ipso. ideo di
cit quale essentiale. Aliud est quale spēi qꝺ importaꝛ per ꝓprium. ⁊ illud est
quale simpliciter. Tercium est indiuidui. et est pure accidentale. qꝺ importaꝛ
per accidens ꝯmune. quod est quale simpliciter. quia aduenit rei post eius
esse ꝯpletum ¶ Contra p̄dicta arguiꝛ pmo sic. omne p̄dicabile dicit to/
tum esse rei subiȷ̄cibilis de qua p̄dicatur. sed differentia nō dicit totum esse
spēi. cum tm̄ sit pars eius ⁊ nō dicat esse ꝯfusum eius qꝺ importaꝛ ꝑ genꝰ.
ergo dꝛña nō predicaꝛ de specie. Secundo sic. differentia solū predicaꝛ de
vna specie quā ꝯstituit. ergo nō de pluribꝫ. Tercio sic. rōnale est differen
tia. ⁊ tm̄ nō p̄dicatur de pluribꝫ differentibꝫ spē. qꝛ ꝯuertiꝛ cuꝫ homine. ergo
definitio non ꝯuenit omni cōtento sub definito Quarto sic. illud qꝺ di/
cit quidditatē rei p̄dicatur in quid. sed differentia dicit q̊dditatem spēi. er/
go p̄dicatur in quid ⁊ nō in quale Quinto sic. accidēs ꝯmune p̄dicatur
de pluribꝫ differentibꝫ spē in quale. ergo definitio ꝯuenit aliȷ̄s a definito
Ad primū diciꝛ ꝙ licꝫ dꝛña nō dicat totū esse spēi ꝓm oēs modos eius.
qꝛ nō dicit ipsum ꝑ modū ꝯfusi. tm̄ ipsa dicit totū esse eius ꝓm vnū moduꝫ
scꝫ actuantis ⁊ determinantis genus ad dꝛñam. et qꝛ dicit solum illud esse

ẽm vnũ modũ essendi. ideo differentia dr̃ pars spẽi nõ q̃tum ad esse essentie sed q̃tum ad suos modos essendi Ad scd̃m dr̃. q licet drĩa generica immediate solum ↄstituat vnã spẽm subalternã primo. tñ ex ↄsequenti cõstituit plures spẽs inferiores eius de quib⁹ p̃dicaẽ in quale Ad tercium dr̃ q rõnale est drĩa specifica ⁊ nõ generica de qua soluʒ datur ista definitio. ideo nõ ↄtinetur sub definito. Et licet de ipsa autor exemplificet in textu tñ hoc solũ est ad explicandũ falsam opinionẽ stoicoꝝ qui posuerũt aĩal rõnale cõe ad hoĩes ⁊ ad deos. ⁊ nõ poniẽ ad ostendẽdũ q rõnale sit in multis spẽbus. qr̃ solũ est in hoĩe. Exemploꝝ enĩ nõ requiriẽ veritas. sed vt addiscentes intelligant. vt dr̃ p̃mo poꝝ. Ad quartũ dr̃. q licet drĩa dicat quidditatẽ spẽi ẽm rem. nõ tñ sub mõ q̃dditatis sed qualitatis. Et qr̃ a mõ essendi et nõ ab essentia ẽm se sumiẽ modus p̃dicandi. ideo ipsa p̃dicaẽ in quale ⁊ nõ quid Ad q̃ntũ dr̃ q licet accñs ↄmune p̃diceẽ in quale accñtale de plurib⁹ spẽb⁹. nõ tñ in quale essentiale. de quo solũ intelligitur in ista definitiõe. Ideo ista definitio nõ conuenit alijs a definito

Differẽtia est qua spẽs habũdat a genere. vt homo habundat ab aĩali his differẽtijs que sunt rõnale mortale.

Postq̃ autor posuit definitiõem drĩe sub rõne p̃dicabilis Hic ↄsequenter ponit aliam definitiõem eius. que ↄuenit sibi vt est ↄstitutiua spẽi q̃ ratis est. Drĩa est qua habũdat spẽs a genere. sicut hõ habundat ab aĩali ꝑ rõnale. Et p̃mo loco huius definitiõis intelligiẽ genus definiti qd̃ est natura vel forma ꝑ illud relatiuũ qua. qr̃ sensus est. differentia est forma qua species habũdat a genere. Et ꝑ totum residuũ differentia distinguiẽ ab omnibus alijs predicabilib⁹. qr̃ nullo aliorum spẽs habũdat a genere. ¶ Sciendũ primo. q ẽm q̃nq3 actus drĩe differentia quinq3 modis ↄsideratur. ⁊ ẽm hõ habet diuersas definitiões. Primo ↄsideraẽ vt ẽ forma ↄmunicabilis pluribus spẽb⁹. ⁊ p̃dicaẽ de ipsis. ⁊ sic de ipsa datur p̃ma ista definitio. sc3 drĩa ẽ quod predicaẽ ⁊c̃. Scd̃o mõ cõsideraẽ vt est ↄstitutiua spẽi ⁊ actualiter includiẽ in ipsa. ⁊ sic de ipsa datur presens definitio. Tercio vt facit differre solum spẽm quam ↄstituit ab omnib⁹ alijs. ⁊ tunc sic definiẽ. Differentia est qua differũt a se singula. i. singule spẽs alicuius generis. Quarto. vt est diuisiua generis ⁊ ex ↄsequenti spẽruʒ. que sunt in potestate generis. ⁊ tũc sic definitur. Differẽtia est que apta nata est diuidere genus ⁊ ea que sub genere posita. i. illas spẽs separat ab inuicẽ que sunt sub eodẽ genere. Quinto. vt determinat genus ad essentiã spẽi. ⁊ cũ hoc est pars essentialis spẽi. et tũc sic definitur. Differẽtia est qd̃ ꝑducit ad esse rei. ⁊ eius esse rei pars est Et per hoc patet q ẽm diuersos modos essendi ipsius differẽtie sunt plures definitiões. ⁊ q̃ũo hec secũda definitio differentie aliter daẽ q̃ p̃ma.

¶ Sciendũ secundo. q species actu ⁊ intellectu includit differentiã. cuius ratio est. quia spẽs ↄponiẽ ⁊ drĩa ex genere. sicut statua ex ere. ⁊ figura sed compositũ in actu ⁊ intellectu includit componentia. Ideo spẽs actu et intellectu includit drĩam. qr̃ ĩpossibile est intelligere spẽm nõ cointelligẽdo drĩam ⁊ eẽntiã eius. s3 in eẽntia siue definitiõe spẽi est drĩa. ꝑ ipsa est ĩintellcu

spẽi.sed genus nõ includit suas drñas in actu.qꝛ cuꝫ ille drñe sunt opposite
tũc opposita simul ꝛ actualr̃ essent in eodẽ.qð est ĩpossibile. nec etiã includit
eas ꝫm intellectũ.qꝛ genus ꝫm naturã p̃cedit suas drñas.mõ posterius nõ
est de intellectu p̃oris.ideo drñe nõ sunt de intellectu generis.ĩmo genꝰ p̃t
intelligi nõ intelligẽdo drãs eiꝰ ¶ Sciendũ tercio.ꝙ illud dr̃ abũdare respe
ctu alterius q̃d plus hꝫ alio ꝫm actũ.ꝛ dr̃ notãter ꝫm actuꝫ.qꝛ aliq̃d non dr̃
abũdare vltra aliud qð ꝫm potẽtiaꝫ includat plura alio.sic hõ paup̃ q̃uis
sit in potẽtia ad hñdũ plures diuitias q̃ʒ habeat diues. nõ tñ dr̃ abũdãtior
diuite.qꝛ illas diuitias actu vt diues nõ hꝫ.ꝛ qꝛ spẽs actu includit drñam
vt p̃us dcm̃ est.genus ṽo nullã includit actu sed potestate tm̃.ideo spẽs dr̃
abũdare a genere p̱ drãm.q̃uis tñ genus includat plures drñas in sua pote
testate.vt dcm̃ ẽ.¶ Sciendũ quarto ꝙ ptãs generis est aptitudo eẽntie ge
neris q̃ p̃t determinari p̱ diuersas drãs.eẽntia em̃ gñis est de se indetermi-
nata ꝛ ꝯfusa.ꝛ est in potẽtia vt determinet̃ ad diuersas spẽs p̱ diuersas dif-
ferẽtias.vt natura aĩalis de se est indeterminata. respectu suaꝝ spẽꝝ. ꝛ cuꝫ
hoc est in potẽtia vt determinet̃ ad hoĩem vel equũ p̱ drãs eiꝰ. ꝛ talis potẽ
tia vel aptitudo p̱ quã p̃t determinari vocat̃ ptãs gñis.Q̃ñqꝫ ṽo vocatur
ambitꝰ vel cõitas gñis.qꝛ est cõis respectꝰ essentie gñis ad oẽs suas spẽs
q̃ñqꝫ ṽo vocat̃ habitꝰ ꝯfusus formaꝝ gñis.qꝛ in tali aptitudine ꝯfuse ꝛ po
tentialr̃ ꝯtinẽtur oẽs drñe eius q̃ postea distincte accipiunt̃ p̱ intellectũ ab-
strahentẽ illas drãs ab illo ꝯfuso esse ꝛ nõ differt illa potestas realiter ab es
sentia generis sed rõne tm̃.qꝛ essentia est ens absolutũ ꝛ importat naturaꝫ
vel essentiã generis absolute.ptãs ṽo est ens respectiuũ.qꝛ dr̃ respectũ illius
nature ad suas spẽs. Ex p̃dictis pꝫ intellectus definitõis p̃us posite.
¶ Contra p̃dc̃a ar̃.p̃mo sic.hec definitio notificat drñam vt est ꝯstitutiua
spẽi in q̃ est p̃cedẽs explicat drãꝫ p̱ respectũ ad inferiora spẽi ꝯstitute p̱ drãꝫ
sed drña p̃us respicit spẽm q̃ʒ inferiora eius.g̃ illa definitio dꝫ p̃cedere p̃mã
Scd̃o sic.genus includit plures drãs.spẽs vero vnã tm̃.g̃ spẽs nõ abũ
dat a genere p̱ drãm Tercio sic.drña nihil addit realiter vltra genus.sꝫ
totaliter ꝯtinet̃ in genere.g̃ p̱ drãm spẽs nõ abũdat a genere. Añs pꝫ.qꝛ si
drña aliq̃d adderet vltra genus cũ sit in spẽ essentialiter genus nõ diceret to
tam essentiã spẽi. Quarto sic.qð separat̃ a genere sep̱atur ab eius spẽ.sꝫ
drña est separata a genere.cũ sit extra neturã eiꝰ.vt habet̃.iiij.topicoꝝ.g̃ est
sep̱ata a spẽ.ꝛ sic spẽs nõ abũdat a genere p̱ drãꝫ. Quinto sic.spẽs inclu
dit ꝓpriũ sicut hõ risibile.q̃d tñ nõ includit genus.g̃ ꝓpriũ est quo spẽs abũ
dat a genere.et ista definitio ꝯuenit aliĳs a definito.quia conuenit proprio.
Ad primũ dicitur ꝙ licet differentia in ratione prius respiciat speciem
quam constituit q̃ʒ inferiora determinata illius speciei .tamen non prius re
spicit illam speciem partis essentialis communicabilis multis q̃ʒ inferiora
indeterminata in ratione forme. Ideo prima definitio que explicans dif-
ferentiam in ratione predicabilis preponitur conuenienter huic definitioni
Ad secũdum dicitur.ꝙ licet genus includat plures differentias virtua
liter ꝛ ꝫm potestatem.non tamen in actu.ideo non dicitur abũdare respec-
tu speciei Ad terciũ dicit̃.ꝙ licet differentia nihil addat realiter vltra ge-
nus ꝫm essentiã.tñ aliquid addit ꝫm determinatõem ꝛ ꝫm modũ essendi.qꝛ
genus dicit essentiam speciei ꝫm esse indeterminatum ꝛ confusuꝫ. differẽtia

vero dicit eam p modū determinātis ꝛ causat modū determinati in ipsa.
Ad quartū dicit ꝙ illud qd̕ ē sepatū ſm subam ꝛ ſm rōnē sit a gn̄e .est sepatū a specie.nō tn̄ oportet de illo qd̕ sepatū ē a gn̄e ſm rōnē tm̄.i.ſm modū essendi tm̄.ꝛ sic dr̄a dr̕ esse extra gen⁹.qa nō includit in essentia generis sed ꝯsequitur ipam.nec gen⁹ includit in dr̄a que de suo formali solū dicit vltimū actū speciei nō includens esse confusuꝫ generis nec gen⁹ includit eē determiatū ipius drn̄tie. Ad qntū dr̕ ꝙ lꝫ spēs includat ꝓpriū accn̄taliť tanꝙ ꝯn̄s eēntiā eius.nō tamē includit ipum essentialr̕ sicut includit differentiam.ꝛ de tali inclusiōe intelligitur in hac definitiōe scꝫ ꝙ species abūndet essentialiter a genere.

Sciendū ꝙ eadem differentia est diuisiua ꝛ constitutiua sꝫ diuisiua generi s.constitutiua vero speciei vt rōnale diuidit animal cū differētia sibi opposita scꝫ irrōnale .Dicimus eīm animaliū aliud rōnale aliud irrōnale.ꝛ iste differētie cōstituunt diuersas spēs sub giali. Ois eīm differētia adueniens generi cōstituit spēm.ideo constitutiua seu specifica nominat. Mortale eīm additū super hoc genus aīal cōstituit hoīem. Et ideo dicit boetius ꝙ sola species diffinit.

Postꝙ autor determiauit de dr̄a ponēdo duas definitiōnes ei⁹ .hic cōseqnter ponit vnū notabile ad declaratōem seu dcl̄am eaꝝ di.ꝙ eadē est dr̄a ꝯstitutiua ꝛ diuisiua.s.diuisiua gn̄is.ꝛ ꝯstitutiua spēi. C⁹ rō e qꝛ ipius dr̄e per ordinē sūt tres act⁹. Prim⁹ ē diuidere gen⁹ vn̄ dr̕ diuisiua. Secūdus act⁹ ē ꝯstituere spēm sub gn̄e qd̕ diuidit vn̄ dr̕ ꝯstitutiua. Tertius ē facere differre spēm quā ꝯstituit ab aliꝭ a q̄ dr̕ dr̄a.ꝛ vnūqdꝙ capit denoiationeꝫ ab vltio actu q̄ ē formalior aliꝭ s.iō ꝯuenīētius vocat dr̄a ab vltio actu ꝙ vocaret diuisiua vel ꝯstitutiua a pcedētibꝫ actibꝫ Sciēdū est pmo ꝙ genus dupl'r ꝯsiderat. Vno⁹ ꝙtū ad eēntiā ei⁹ q̄ est natura iportata p genus et qa illa natura est forma vel eēntia simplex.iō est indiuisibilis ꝛ tota ꝯtrahitur p quālibet eius spēm sicut tota eēntia aīalis est in hoīe ꝛ tota in equo variatur tn̄ in diuersis speciebꝫ eēntialiter ſm esse formale qd̕ capit a diuersis drn̄tiꝭ que ꝯtrahūt ipꝫ ad diuersas spēs. Scd̕o mō ꝯsiderat ꝙtū ad ptātem eius q̄ est potencia distinguibilis qua pt ꝯtrahi p dr̄as ad diuersas spēs .ꝛ qꝛ hec potētia iportat plures respect⁹ ꝛ qa vna drn̄tia adueniēs generi solū ꝯtrahit ipm ſm vnū respectū quē hꝫ ad vnā spēm p aliū respectū genus ꝯtrahit ad aliā spēm .iō genus ꝙtū ad suā ptātē diuidit per duas drn̄tias.iō ꝯuenīēter dr̕ dr̄a diuisiua generis Sciēdū scd̕o ꝙ illd̕ est ꝯstitutiuū spēi qd̕ trahit ꝛ determiat genus ad certū esse speciei. Per hꝫ eīm ꝙ genus specificat causat species. sꝫ dr̄a ꝯtrahit genus ad determiatū esse ꝛ distinctū spēi.iō dr̄a cū gn̄e est ꝯstitutiua speciei.ꝛ in tali ꝯstitutōne genus hꝫ se p modum materie.nō tn̄ ē materia spēi sꝫ solū ſm modū.qa sicut materia ē determiabilis p diuersas formas .sic etiā gen⁹ dicit potētiā for

malem que est distinguibilis in [diuersas] species. Differentia vero hab; se per modū forme vel actus ⁊ spēs habet se vt totū cōpositū ex genere ⁊ differentia. ideo vt dicit porphirius. species constit̄uit ex genere ⁊ differentia sicut statua ex ere ⁊ figura. quare ꝯuenienter drñia dicit esse diuisiua generis ⁊ cōstitutiua speciei. s. in genere cause formalis ⁊ efficientis. qa illud qđ causat effectiue est extrinsecū eius causato vel cōstituto. Ex ꝗ hoc patet ꝙ tota essentia speciei cōplectitur genus ⁊ drñtiam quoꝝ vtrūq; est forma et nō materia. ideo species ꝑm se accepta in sua essentia vel specie nō includit materiā ꝓprie dictā. licet bene includat eam [in] esse physico in suis suppositis Sciendū tercio ꝙ duplex est cōpositio. quedā est cōpositio realis ꝗ habet extrema realiter distincta. vt cōpositio hōis ex corꝑe ⁊ aīa. ⁊ ad tale; cōpositōnem duo requirūtur. Primo ꝙ sit entiū realiū. Scđo ꝙ illa entia realia sint realiter distincta. Alia est cōpositio rōnis que ē inter entia rōnis vel cui⁹ extrema sola rōne distinguūtur. Exemplū pmi vt cōpositio chimere imaginabilis ⁊ cuiuslibet entis ficti. Exemplū scđi vt cōpositio pme cause ⁊ volūtatis eius. Et qꝛ in cōpōne spēi extrema non sunt realiter distincta. qa genus ⁊ drñtia nō realiter distinguūtur sed rōne tm̄ ⁊ ꝑm modum essendi. iō cōpositio speciei ex gñe ⁊ drā nō est cōpositio realis sed rōnis tm̄. Sciendū quarto ꝙ vnūq; resoluit in ea ex quibꝫ cōponit. qꝛ sicut res cōponit ex suis ptibꝫ. ita in suas ptes diuidit. qa species cōponitur ex genere ⁊ drā vt dictū est. iō resoluit ꝑ genus ⁊ drām qđ fit in definitōne quidditatiua spēi. ꝯsequēter ex dictis patet ꝙ sola species definit per gen⁹ et differentiā definitōne quidditatiua. Cuius rō est. qa omnis talis definitio cōtinet genus ⁊ drās. qꝛ debet explicare definitu; a pma potentia vsq; ad vltimū actū. pma aūt potentia est genus. vltimus aūt actus est differētia. sed sola species habet gen⁹ ⁊ differentias. qa genus generalissimū non habet genus supra se. Nec differētia. qꝛ superior drñtia nō ē gen⁹ inferioris. Nec etiam indiuiduū habet genus ⁊ differentiā nisi mediante specie. sed sola species habet genus ⁊ differētiā. ideo sola species definit quidditatiue

Contra pdicta arguit pmo sic. Diuidere ⁊ cōstituere sunt act⁹ oppositi ergo nō pñt simul eidem cōuenire. ergo eadē drñtia nunq; est diuisiua generis ⁊ ꝯstitutiua speciei. Scđo sic. genus est indiuisibile. ꝑ drā nō est diuisiua generis. Nec valet dicere ꝙ sit diuisibile ꝑm potētem eius. nā potestas et essentia idem sunt realiter. ꝑ si essentia generis est indiuisibilis. ꝑ etiā potestas Tercio sic. idem nō est diuisiuū ⁊ cōstitutiuū eiusdē. sed differētia est diuisiua speciei. qa apta nata est diuidere genus ⁊ ea que sub genere sūt sc; species. ꝑ nō est ꝯstitutiua spēi Quarto sic. suba est gen⁹ generalissimū ⁊ tñ definit definitōne quidditatiua. dicēdo suba est ens ꝑ se exñs. quia ibi explicat esse sube ꝑ sua essentialia. ꝑ non solū species definit qdditatiua definitōe. Quinto sic. drñtia dr [totū] eē speciei in actu. ꝑ in definitōne speciei pter differentiā nō reqritur genus. cū drñtia sufficienter notificet esse rei ergo nō ōis definitio speciei datur per genus ⁊ drñtias. Ad pmū dicit licet diuidere ⁊ constituere cōpata ad idem ꝑm idem sunt actus oppositi tamen ipa compata ad diuersa vel ad idem ꝑm diuersa non opponūtur. ideo idem bene potest esse diuisiuū respectu vnius ⁊ ꝯstitutiuū respectu alterius et sic est differentia. Ad scđm dicit ꝙ licet genus sit indiuisibile ꝑm essen

tiam. est tamē diuisibile ꝭm potestatē eius. ꝛ licꝫ illa potestas nō distinguat realiter ab essentia distinguitur tamen in modo essendi. quia essentia generis est ens absolutum. quia essentia est natura generis simpliciter ꝛ absolute sumpta. potestas vero est ens respectiuū. ideo potestas potest diuidi nō diuisa essentia. Ad tercium dicitur ꝙ licꝫ differētia sit diuisiua vniꝰ speciei ab alijs spēbus per hoc ꝙ separat ꝛ facit differre eam ab alijs. nō tamē ē diuisiua spēi ꝭm se. sꝫ est constitutiua ipius. Ad quartū dicit ꝙ illa definitio substātie non ē quidditatiua sed descriptiua tantuꝫ qa ens qđ ibi ponit in definitōne non ē prius ꝭm rem ꝛ naturam. nec ē cōius ipsa substantia sed solum est genus ꝭm vocem. nec per se ē differētia formalis que contrahat ipm ens ad substantiā. ideo substātia non diffinit definitōne quidditatiua. Ad quintū dic ꝙ licet drīa dicat totum esse speciei implicite ꝛ ꝭm modum essendi. non tamē dicit explicite ꝭm omnes modos essendi. quod tamē requiritur ad definitōnē scꝫ ꝙ explicat esse diffiniti ꝭm esse actuale ꝛ potentiale simul. ideo in definitōne nō sufficit differētia tm̄ nec genus tm̄ sed requiritur vtrūqꝫ simul.

Proprium dicitur quadrupliciter. Primo modo dicit ꝓprium quod inest alicui speciei ꝛ non omni. vt esse medicum vel grāmaticum conuenit alicui sed non omni. Secundo modo dicitur proprium quod inest omni ꝛ non soli vt esse bipedem inest omni homini sed non soli. Tercio modo dicitur ꝓprium quod inest omni soli sed non semper. vt canescere inest omni homini ꝛ soli sed non semper. quia solum in senectute. Quarto modo dicitur ꝓprium quod appellatur ꝓprie ꝓprium. et diffinitur sic. Propriū est quod inest omni et soli ꝛ semper. vt risibile inest omni homini soli homini ꝛ semper. Non ideo quia actu semper rideat. sed ꝙ aptus natus ē ad ridendū. Et hoc quarto modo ꝓprium dicitur vnum de quinqꝫ predicabilibus.

Postqꝫ autor determinauit de vniuersalibus que predicantur essentialiter scꝫ de genere ꝛ specie ꝛ differentia. Hic consequenter determinat de alijs duobus vltimis vniuersalibus scꝫ ꝓprio ꝛ accidēte que predicantur accidentaliter. Et ratio ordinis est. quia illa que predicātur essentialiter et indicant esse essentiale rei veriori modo ꝓdicantur ꝙ̄ illa que ꝓdicātur tantum accidentaliter. quia illa solum dicunt esse accidentale rei. Et inter

illa prius determinat de ꝓprio ꝙ̄ accn̄te ꝓpter duplicē rōnem. Prima q̇a ꝓpriū fluit a ṗncipijs ipsius speciei ⁊ cōseq̇tur spēm. Accidens ꝟo non sed a principijs indiuidui. Modo sicut spēs prior est indiuiduo. sic ꝓpriū prius ē accn̄te. Scd̄a rō. q2 ꝓpriū veriꝰ p̄dicatur ꝙ̄ accidēs cū p̄dicet̄ ꝯuertibiliter accn̄s ꝟo n̄. ideo ꝯuenienter ꝓpriū p̄cedit accn̄s Sciēdū p̄mo ꝙ ꝓpriū dr̄ quadrupl'r. Primo dr̄ ꝓpriū qd̄ cōuenit alicui speciei ⁊ nō omni indiuiduo eiusdez speciei. Et q̇a illa ṗncipia soli spēi ꝯueniūt cū sint ꝓpria. iō ꝓprium fluens ab ipsis soli speciei cōuenit. sed q̇a fluit ab ipsis cōtingenter ⁊ nō necessario. ideo nō cōuenit omni indiuiduo eiusdem speciei sicut esse grāmaticū fluit ex ꝓprijs principijs hoīs mediante intellectu ⁊ voluntate f̄m ꝙ intellectus per voluntatē ad studiū applicat̄. Et q2 voluntas libere applicat intellectū ⁊ non de necessitate. Nec eodem modo inclinat̄ in omnibꝫ hominibus. ideo esse grāmaticū fluit cōtigenter ab ipis ṗncipijs ⁊ non cōuenit omni. vn̄ esse grāmaticū cōuenit soli homini. ⁊ hoc capiendo esse grāmaticum vt dicit actū. q2 si diceret aptitudinē. sic cōueniret omni soli ⁊ semper.

Sciendū est scd̄o ꝙ ꝓpriū scd̄o modo dr̄ qd̄ inest omni ⁊ nō soli. Cuiꝰ rō est. q̇a tale ꝓpriū ꝯseq̇tur ṗncipia cōia speciei de necessitate. ⁊ q2 illa principia speciei omni indiuiduo illius spēi cōueniūt ⁊ nō solū speciei cum sint cōia pluribꝫ. Ideo ꝓpriū ꝯn̄s ea de necessitate cōuenit omni indiuiduo illiꝰ speciei sꝫ nō soli. sicut esse bipidē ꝯseq̇tur principia cōia hoīs in q̇bus hō cōuenit cū auibꝫ in hoc scꝫ ꝙ in oībus ē forma exigens talē dispositōez materie ad debite exercendū suas opatōnes puta gradiendo cū duobꝫ pedibꝫ quare esse bipidē ꝯuenit oī homini ⁊ nō solū speciei hūane. q̇a ꝯuenit auibꝫ vt prius dictū est. ⁊ licet q̄n̄q3 per accidens homo non habet duos pedes ī actu. tamē f̄m aptitudinem sue speciei quilibet homo nascit̄ cum duobꝫ pedibꝫ. Sciendū tercio ꝙ ꝓprium tercio modo est quod inest omni ⁊ soli sed non semper. Cuiꝰ rō est. quia tale ꝓprium conseq̇tur principia ꝓpria speciei de necessitate. non tamē sub quacūq3 dispositōne sed sub vna determiata dispositōne ipoꝝ principioꝝ. ⁊ quia seq̇tur talia principia necessario conueniunt omni ⁊ soli. ideo ꝓpriū tercio modo omni ⁊ soli cōuenit. sed q̇a solū conseq̇tur ea sub vna determinata dispositōne que nō semꝑ conuenit ipis Ideo tale ꝓpriū non semper inest vt canescere seq̇tur ṗncipia naturalia hominis in senectute ꝓpter debilitatem caloris naturalis inq̄ꝫtum non sufficit digerere superfluos humores cerebri vnde causat̄ putredo in cerebro. ī qua putredine causat̄ albedo ⁊ canicies piloꝝ. ⁊ sic cōuenit omni homini ⁊ soli sed non nisi in senectute. nisi per accidens in iuuentute nimiū debilitet̄ calor naturalis ⁊ licet in alijs aīalibus generent̄ tales pili. hoc nō est ex putredine cerebri sed ex habūdantia humoꝝ corꝑis. ideo nō dicunt̄ canescere. sed grisescere. sicut lupi non dicunt̄ canescere sed grisescere Sciendū quarto ꝙ proprium quarto modo est quod inest omni soli ⁊ semper. Cuiꝰ ratio est. q̇a tale necessario conseq̇tur principia necessaria speciei intransmutabiliter ⁊ sub quacunq3 dispositōne. ideo sicut illa principia conueniunt soli speciei ⁊ omni indiuiduo ⁊ etiam semper sic etiā proprium quarto modo. Et istorum modorum sic habetur sufficientia. quia omne propriū fluit ex principijs speciei. vel ergo fluit ab ipsis adequate vel inadequate. si primum hoc est dupliciter. vel consequitur ipsa transmutabiliter. et

sic est tercius modus. vel transmutabilr̃ et sic est q̃rtus modus. Si inadequate hoc est duplr̃ vel p̃ncipia speciei excedūt ꝓpriū. et sic est p̃mus modꝰ vel excedunt ab eo. et est secundus modus. Et inter istos modos ꝓprium quarto mō est verius ꝓpriū et ꝯ̃n̄ter alia ꝑm ꝙ magis attingūt ip̄m. et solū ꝓpriū quarto mō est p̄dicabile distinctū ab alijs. alia vero sub accn̄te cōi cōtinent. Cōtra predicta arguit p̄mo sic. Phus qui sufficienter assignauit modos ꝓprij nō ponit nisi tres modos eius. scʒ ꝓpriū qn̄ ad aliquid et ꝓpriū simplr̃. ergo male dr̄ ꝙ ꝓpriū dicit quadruplr̃ Secūdo sic. species cōuenit oī indiuiduo necessario. ergo ꝓpriū p̄mo mō nō ꝯuenit soli speciei. imo ꝯuenit oī indiuiduo eius Tercio sic. esse bipedē est ꝓpriū secūdo mō. et tn̄ ꝯuenit soli hoī. ergo male dr̄ ꝙ ꝓpriū scd̄o mō inest omni et nō soli. Minor ptʒ qꝛ esse bipidem est vltima differentia definitōnis hoīs cū dicit homo est aīal gressibile bipes. sed vltima drn̄tia semꝑ est ꝯuertibilis cū definito. ergo bipedeitas soli hoī ꝯuenit Quarto sic. illud qd̄ inest oī cōuenit pluribꝰ et non soli. ergo si ꝓprium tercio mō ꝯueniat omni non potest cōuenire soli. Quinto sic. omne quod inest omni est cōe multis. sed ꝓpriū quarto modo nō est cōmune multis. ergo nō ꝯuenit omni Ad p̄mū dr̄ ꝙ Aresto. p̄mo topicoꝝ sub ꝓprio ad aliq̄d cōp̄hendit duos istoꝝ modoꝝ. scʒ p̄mū et scd̄m. quia vtrūqȝ dicit ꝓpriū suo subiecto solū per respectū ad aliq̄d. vt esse bipedē est ꝓpriū hoī cōparato ad equū cui nō cōuenit. sed q̄a isti modi distinguūtur ab inuicē vt dictū est. ideo hic bene ponūtur q̄ttuoꝛ modi. Ad scd̄m dicit ꝙ licʒ illud qd̄ ꝯuenit necessario speciei etiā necessario ꝯueniat oī indiuiduo eius. nō tamē oportet de illo qd̄ inest speciei ꝯtingenter et accn̄taliter sicut est ꝓpriū primo modo ꝯuenire oībus indiuiduis speciei. Ad terciū dicit ꝙ licet definitōne quidditatiua in qua ponit ꝓpria drn̄tia sub noīe ꝓprio vltima drn̄tia sit cōuertibilis cū definito non tamē oportet de illa vbi ꝓpa differentia speciei ponit per circūlocutōnem tm̄. sicut est in ista homo est animal gressibile bipes. q̄a hec duo scʒ gressibile bipes circūloquūtur ꝓpriam differentiā hoīs scʒ rōnale. ideo non oportet ꝙ bipes cōuertatur cū homīe

Ad quartū dicit ꝙ licet illud qd̄ inest oī insīe pluribꝰ indiuiduis. tamen non inest pluribꝰ speciebꝰ. sed potest inesse vni soli. hic em̄ omni referit ad indiuidua et soli ad speciem Ad q̄ntū dr̄ ꝙ licet ꝓpriū cōparatū ad speciem non dicat cōmune sed ꝓpriū respectu tamē indiuiduoꝝ speciei dr̄ cōmune et vniuersale. ergo potest cōuenire omni et soli.

Et diffinit sic ab aresto. Propriū est qd̄ inest omni soli et semper. et conuersim p̄dicat de re et non indicat quid est esse rei. vt risibile inest homini et non indicat quid est esse rei qd̄ ponitur in definitōne ꝓprij ad differentiā diffinitōnis. Diffinitio em̄ cōuersim predicat de re et indicat quid est esse rei. vt substantia aīata sensibilis cōuertit cū aīali et indicat quid est esse eius. quia omnis definitio fit per substātialia. omne aūt

Tractatus secundus

superius est de essentia sui inferioris. Diffinitio eius sic diffinitur ab aresto. Diffinitio est oratio quid est esse rei significans. proprium autem non indicat quid est esse rei.

Postquam autor posuit multiplicitatem proprii et acceptiones eius vt eliceret membrum de quo est ad propositum scilicet proprium quarto modo quod est vnum predicabile ab alijs distinctum. Hic consequenter definit ipsum proprium quarto modo dicens quod proprium est quod conversim predicatur de re et non indicat quid est esse rei. hic autem ponitur quod predicatur loco generis definiti scilicet ratione predicabilis. Deinde ponitur conversim id est convertibiliter ad differentiam aliorum predicabilium quorum nullum de suis subiicibilibus predicatur convertibiliter. Et ponitur non indicat quid est esse rei ad differentiam definitionis que predicatur convertibiliter et essentialiter. hec enim definitio prius data est de proprio in primo thopicorum. vbi definitur vt est vnum de quattuor predicatis dialecticis que sunt genus diffinitio proprium et accidens. ratione cuius ponitur illa particula per quam differt a diffinitione Sciendum primo quod species dupliciter consideratur. Vno modo absolute et secundum se. et sic consideratur per modum vnius et non multorum. et sub tali ratione proprium non sequitur ipsam. Alio modo consideratur species per inclinationem eius ad materiam et ad sua indiuidua. et isto modo proprium consequitur speciem et de ipsa predicatur. et quia species multiplicata et diuisa per sua indiuidua non habet rationem vnius sed multorum et proprium hoc modo predicatur de ipsa ideo predicatur de multis immediate et sic est vnum predicabile. ideo conuenienter in sua definitione dicitur quod predicatur. Et proprium etiam habet propria subiicibilia distincta formaliter a subiicibilibus aliorum predicabilium. Vnde inferiora speciei considerata respectu accidentium que consequuntur suam speciem sic sunt subiicibilia proprii. sed si considerentur quantum ad esse essentiale. sic sunt subiicibilia speciei. vt sortes et plato sunt subiicibilia hominis et risibilis secundum diuersa esse Sciendum secundo quod proprium fluit et causatur a proprijs principijs speciei. sicut risibile a proprijs principijs hominis. per hoc enim quod homo est rationalis et intellectiuus ipse cognitis principijs consurgit in admirationem et ex admiratione fit inquisitiuus veritatis. et per inquisitionem fit inuentiuus et per inuentionem apprehensiuus alicuius delectabilis. vnde in eo causatur risibilitas vel alicuius tristabilis vnde causatur flebilitas. et quia propria principia speciei conueniunt ei conuertibiliter. vnde proprium consequens ipsa conuersim predicatur de re id est de specie et iste est proprius modus predicandi proprii scilicet predicari accidentaliter et conuertibiliter. Non tamen intelligendum est quod proprium fluat formaliter a principijs sue speciei. vt risibile quod est de secunda specie qualitatis habens principia formalia in tali genere vt sunt qualitas naturalis potentia. sed fluit effectiue a principijs sue speciei Sciendum tercio quod principia speciei a quibus causatur proprium dupliciter considerantur. Vno modo secundum quod habent habitudinem potentie et actus. et sub tali ratione solum sunt principia essentialia speciei quam constituunt essentialiter et non proprii Alio modo considerantur sub habitudine totius compositi ad suam operationem. et sic sunt principia effectiua proprii. ideo secundum diuersas rationes dicuntur principia formalia speciei et effectiua proprii. Vnde patet quod proprium ex quo consequitur esse speciei constitutum non est de essentia speciei sed accidens eius ab eo realiter distinctum. Quod tamen dicitur inesse speciei essentialiter eo quod immediate consequitur essentiam rei. Sed

non inest essential'r speciei tanq̄ʒ existens de essentia eius. Vn̄ aliq̄d dupl'r dicitur inesse essentialiter. Vno modo q̄a est de essentia alterius. ꝛ sic ꝓpriuʒ non inest speciei essentialiter. Alio modo q̄a imediate cōseq̄tur essentiam alterius. ꝛ sic ꝓpriū inest essentialiter sed hoc inesse est inesse essentialiter ꝛ improprie Sciendū q̄rto ꝙ illud dicit̄ indicare qd̄ est esse rei quod explicat principia essentialia rei. quia essentiale rei cognoscit̄ per illa p̄ncipia a quib᷒ intrinsece causat̄. sed ꝓpriū non explicat nec formaliter ostendit principia essentialib᷒ speciei. nec ē de essentia speciei vt dictū ē. ideo nō explicat q̄d est eē rei. Et per hoc differt a diffinitōne que explicat q̄dditatem ꝛ essentiā speciei per hoc ꝙ importat genus ꝛ differentiā ex quib᷒ totū esse essentiale speciei constituit̄. ꝛ inde dicit̄ diffinitio oratio explicans q̄d est esse rei. ꝛ p hoc satis patet intellectus definitōnis ꝓprij. Contra predicta arguit̄ p̄mo sic omne predicabile dicit̄ totū esse sui subiicibilis. ꝓpriū aūt non dicit totum esse speciei nec indiuiduoꝝ ei᷒ cū sit accidēs ꝯsequēs eē ipoꝝ. g̱ ꝓpriū nō est predicabile. Secūdo sic. om̄e p̄dicabile dʒ imediate p̄dicari de multis. ꝓpriū aūt nō p̄dicatur de multis immediate sed de vna sola specie ꝛ mediante specie de suis indiuiduis. ergo non est predicabile. Tercio sic. dicēdo sortes est risibilis ibi risibile predicat̄ vt ꝓprium ꝛ non p̄dicat̄ ꝯuertibiliter de sorte. g̱ ꝓpriū nō p̄dicatur ꝯuersim Quarto sic. accidētia magnā partem conferūt ad cognoscendū quod quid est ꝛ specialiter accn̄tia ꝓpria. g̱ ꝓpriū facit cognoscere quod q̄d est scʒ q̄d ē esse spēi ꝛ p ꝯn̄s male dicit̄ ꝙ ꝓpriū nō indicat q̄d ē esse rei Quīto sic nullū accidens extrinsecum indicat quid est esse rei. sed diffinitio est quid extrinsecū definito cū sit oratio imperfecta. ergo ipsa non indicat quid est esse rei. Ad primū dicitur ꝙ ꝓprium non dicit totum esse essentiale speciei ꝛ indiuiduoꝝ eius sed dicit totum esse accidentale quod datur intelligi a sua forma importata per ipsuʒ ꝓpriū. ꝛ hoc sufficit ad hoc ꝙ predicetur de specie ꝛ indiuiduis eius. predicabile em̄ debet dicere totum esse rei ꝫm vnū modū essendi. nō tamē ꝫm omnes modos. Ad secūdū dicit̄ ꝙ licet ꝓpriū imediate predicet̄ de specie tn̄ p̄dicatur de ipsa accepta per modū multoꝝ vt est diuisibilis uel diuisa per sua indiuidua. ꝛ non solū p̄dicatur de ipsa sola accepta per modū vnius et ꝫm se. ideo īmediate ꝫm aptitudinem p̄dicatur de multis. Ad tercium dicit̄ ꝙ in hac ꝓpositōne sortes est risibilis. risibile est ꝓprium respectu hominis inclusi in sorte. nō tamē respectu sortis. vn̄ risibile rōne predicabilis predicat̄ de sorte ꝛ de alijs hominibus sed rōne ꝓprij p̄dicatur de homīe in cōmuni. Ad quartum dicit̄ ꝙ licet ꝓpriū faciat vel cōferat a posteriori et quo ad nos ad cognoscendū quod quid est. non tamen a priori tanq̄ʒ dicens principia essentialia rei. ideo non indicant quid est esse rei. Ad quintum dicit̄ ꝙ si diffinitio cōsideret̄ tantū ex parte vocis sic est accidens extrinseco definito. Sed si cōsideret̄ ex parte vocis ꝛ significati simul. sic non est accidens eius quia significata diffinitōnis sunt principia essentialia ipsius diffiniti intrinseca. scʒ genus ꝛ differentia. Unde ista principia simul sumpta dicūtur quod quid est vel quidditas speciei ꝛ diffinitio est signum explicans illam quidditatem. ideo diffinitio ꝛ quidditas differunt sicut signum ꝛ signatum.

Tractatus secūdus

Accidens est quod adest ꝛ abest preter subiecti corruptionem. vt album nigrum sedere ꝛ non sedere. Hec enim possunt adesse homini ꝛ abesse preter subiecti corruptōnem.

Postq̄ autor determinauit superius de q̄tuor predicabilibꝫ scȝ de genere specie differentia ꝛ ꝓprio. hic ꝯsequēter determinat de vltimo predicabili scȝ de accidente. Accidēs em̄ inter cetera predicabilia est perfectius nō dicens totū esse rei q2 solū dicit esse accn̄tale nō ꝯuertibile. ideo hꝫ imperfectōrem modū p̄dicandi oībus alijs. ideo cōuenienter ordinat̄ vltimo loco. ꝛ sic definit̄. Accidens est qđ adest ꝛ abest preter subiecti corruptionē. Vn̄ per quod intelligit̄ vl'e vel predicabile quod se hꝫ vt genus definiti. Et residuum ponitur ad dr̄am alioꝝ predicabiliū. q̄a oīa alia vel sunt de essentia rei vt genus spēs dr̄ntia. vel ꝯsequuntur necessario essentiā rei sicut ꝓpriū. ideo nullū alioꝝ predicabiliū pōt adesse vel abesse subiecto preter subiecti corruptionē. Sciendū p̄mo ꝙ accidens dupliciter ꝯsiderat̄. Uno mō cōiter ꝓ omni illo qđ aduenit rei post eius esse cōpletū. ꝛ distinguit̄ ꝯtra substātiā. Et dicit̄ de omni illo qđ nō est suba. Et hoc mō accidēs habebit sub se accidens ꝓprium ꝛ cōmune. ideo hoc modo nō definit̄ hic accidēs. Alio mō capit̄ specialiter ꝓ illo quod aduenit rei post eius esse cōpletū ꝛ fluit a p̄ncipijs indiuidui ꝛ sic est predicabile distinctum a ꝓprio. ꝛ hoc mō definit̄ hic. Et tale accidens q̄n̄q̄ vocatur accidens cōmune ꝛ q̄n̄q̄ infinitū. ꝛ q̄n̄q̄ ꝑ accidens. Dicit̄ cōmune ꝓpter causalitatē eius. q̄a a pluribꝫ causis indifferenter pt̄ causari in suo subiecto. Et dicit̄ infinitū. q̄a infinitis modis variari potest s̄m variatōnem p̄ncipioꝝ indiuidui. Et dicit̄ ꝑ accidens. q̄a non causat̄ in subiecto ꝑ causam essentialem eius sed accidentalem. Sciendū secūdo ꝙ accidēs qđ hic definit̄. scȝ accidens cōmune pōt dupl'r ꝯsiderari. Uno mō s̄m esse ꝑticulare eius ꝛ actuale qđ habet accn̄taliter in suo subiecto. Et isto mō corrūpit̄ ꝛ variatur in infinitū. Ideo sub tali esse nō definit̄ hic. Omne em̄ illud qđ definit̄ debet habere esse necessariū ꝛ finitū qđ explicetur ꝑ definitōnem eiꝰ. Alio mō ꝯsiderat̄ s̄m esse vl'e sub quo ei attribuit̄ intentio accidentis ꝛ sic capit̄ vt ens necessariū q̄a hoc mō multa sibi de necessitate cōueniūt scȝ ꝙ sit accidēs ꝛ ꝙ sit variabile in aptitudine. Unde ee variabile in aptitudine sibi cōuenit semꝑ inuariabiliter ꝛ necessario. ꝛ hoc modo in vl'i hic definitur a petro hyspano. Sciendū tercio. ꝙ pōt abesse et adesse suo subiecto qđ hꝫ esse variabile. ꝛ quod ꝯtingenter causat̄ in ipo sed accidens cōe habet esse variabile ꝛ ꝯtingenter causatur in suo subiecto per cām ꝯtingentē eo ꝙ insequtur p̄ncipia indiuidui que sunt variabilia et trāsmutabilia sicut rubedo, ꝓueniens in hoīe ex verecūdia causatur in eo ꝑ causam que faciliter adesse ꝛ abesse pōt subiecto eius. g̃ accidens cōe pt̄ adesse ꝛ abesse subiecto. Et ꝑ hoc datur intelligi modus predicādi eius. s. ꝙ predicatur accidentaliter ꝛ nō ꝯuertibiliter ꝑ hoc ꝙ adest ꝑ causam ꝯtingentem predicatur accidentaliter ꝛ q̄a q̄n̄q̄ abest ergo predicat̄ nō ꝯuertibiliter. Sciendū quarto. ꝙ illud aduenit rei post eius esse cōpletū qđ cōtingenter potest adesse ꝛ abesse subiecto preter talis subiecti corruptōnē. Eo ꝙ ante aduentū eius res ē cōpleta. Ideo nō ē de cōpositōe vel de ꝯstitutōe

rei. Ideo p aduentū eius nō ɔstituit subiectū nec p remotōēȝ eius causat corruptōem rei Sed accidēs cōmune aduenit rei post eius esse cōpleruȝ nec ɔstituit ipm subiectū. ergo potest adesse ꝛ abeē. Item ad corruptōēȝ posterioris nō sequit corruptio pꝛoris. qꝛ eē pꝛoris nō dependet abeē poste rioris. sed accidēs cōe posterius est suo subiecto Ideo ad corruptōēȝ eius nō sequit corruptio sui subiecti. Ideo potest abeē pter subiecti corruptio nem. Et p hoc satis pꝫ diffinitio pdicta. ¶ Contra pdicta arguit pmo sic. Oēe diffinibile debet habere eē necessariū ꝛ finitum qꝛ ɔtingēs ꝛ in finitum nō sunt diffinibilia. sꝫ accidēs nō habet eē necessariū ꝛ finitū. imo ɔtingens ꝛ infinitū. ergo nō est diffinibile ꝛ p ɔsequēs male ponit diffini tio eius. Scdo sic. In nulla diffinitōne debent simul poni opposita. sed adeē ꝛ abesse sunt opposita q̄ simul in hac diffinitōne ponunt. ergo diffini tio nō est bona. Tertio sic. Mors est accidēs. ꝛ silr cōbustio. ꝛ tamen nō pn̄t adesse subiecto pter eiꝰ corruptōēȝ. g̃ ɔtra diffinitōēȝ. Quarto sic. Uiuere est accidēs cū nō sit de essentia viuentis. ꝛ tn̄ nō potest abesse subiecto pter eius corruptōem. ergo diffinitio est mala. Quinto sic. ac cidens corrumpit p corruptōem sui subiecti. ergo nō pt corrumpi sine cor ruptōne sui subiecti. ꝛ sic nō potest abesse suo subiecto pter eiꝰ corruptōēȝ ☞ Ad pmū dꝛ ꝙ lꝫ accidens fm esse pticulare qd habꝫ in subiecto suo nō sit necessariū ꝛ finitum tn̄ fm esse vl'e eius bene accipit vt necessariuȝ et finitum. Ideo illo modo potest diffiniri. Ad scdm dꝛ ꝙ adesse ꝛ ab eē vt dicunt actū opponunt ɔtradictorie ꝛ nō pn̄t simul inesse eidem. sed vt dicunt aptitudinē nō opponunt. ꝛ simul eidem bene ɔueniunt. Et isto modo sumit in ista diffinitōne. Cuius sensus est. accidens in vl'i adest et abest nō in actu. sed fm aptitudinē ꝛ in pticulari adest ꝛ abest fm actum et hoc sibi ɔuenit successiue. Ad tertiū dꝛ ꝙ mors capit dupl'r. Uno modo material'r. vt dt alteratōem que pcedit corruptōem viuentis. ꝛ sic est accidens ꝛ potest adesse ꝛ abeē subiecto. Alio modo capit formal'r p corruptōne viuētis. s. p subita mutatōne mediante qua mutat de esse ad nō eē. ꝛ hoc modo mors nō est accidēs. sed est mutatio substantialis que reductiue est de genere substātie. sicut motus est reductiue in pdicamēto sui termini ad quē. ꝛ silr dicendū est de cōbustione. Ad quartū dꝛ ꝙ si capiat viuere p eē substantiali viuentis fm qd viuere est eē viuentis. hoc modo vita ꝛ viuere nō sunt accidens. sed sunt substātia Sed si capiatur viuere p opationibꝰ viuentis. vt sunt videre ꝛ audire. sic viuere est accn̄s. et pt adesse ꝛ abeē subiecto pter eius corruptōnem. Ad quintum di citur ꝙ licꝫ accidens corrumpatur p corruptōnem sui subiecti. nō tamen solum hoc modo corrumpitur. sed tribus aliꝭ modis. Uno modo per accidens sibi ɔtrarium. vt frigus per calorem. Alio modo per destru ctōnem cause per quam est in subiecto. vt lumen corrumpitur in aere per remotionem solis. Tertio per remotionem termini dependentis. vt pater corrumpitur per corruptōnem filiꝭ. ideo non oportet ꝙ propter cor ruptōem accidentis fit corruptio sui subiecti. sed potest corrumpi accidēs preter corruptōnem sui subiecti.

Diffinitur aūt accidens sic. Accidens est quod neqꝫ ē ge

nus neq3 species neq3 differẽtia neq3 ꝓprium inest autem rei Vel sic. Accidens est quod cõtingit eidẽ inesse et nõ inesse. vt album nigrum sedere ꝛc. Et de his duabus vltimis diffinitionibus dicit Aresto. Est aũt accidẽtis diffinitio secũda melioꝛ ꝙ̃ pꝛima. qꝛ ad intelligendũ pꝛimam diffinitõem necesse est scire quid sit genus. ꝗd species. ꝛ sic de alijs. Secunda aũt ꝑ se diffinita est ad cognoscẽdũ ꝗd ẽ ꝗð ðꝛ ꝑ ipm̃.

Postꝗ̃ superius posuit pͥmam diffinitõnem accidẽtis. hic ꝯsequenter notificat ipsum accidẽs ponendo alias diffinitõnes eius. Pꝛima est. ꝙ accñs nec est genus nec spẽs nec differẽtia nec ꝓpꝛium. inest aũt rei. In pͥma pte huius diffinitõnis per hoc relatiuũ quod intelligitur genus diffiniti. s. ꝑdicabile ꝛ residuum ponitur ad differentiã alioꝝ quattuoꝛ ꝑdicabilium. Et per negatõnem omnium alioꝝ ostendit accidens habere vnum modum ꝑdicandi distinctũ ab ipis. deinde aũt ponit inest aũt rei. ad explicandum esse eius in subiecto. ¶ Sciendum pͥmo ꝙ accidens tripliciter ꝯsideratur. Vno modo ꝑ respectum ad subiectũ in quo est respectu cuius dicit accidens quasi ad aliud cadẽs ꝛ hoc modo de ipo datur pͥma diffinitio eius. Jlla eñ diffinitio pͥncipaliter notificat ipsum ꝑ respectum ad suum subiectum. Scðo modo ꝯsideratur accidẽs per respectũ ad alia quattuoꝛ ꝑdicabilia ꝛ ad ꝑdicabile in cõmuni. ꝛ hoc modo diffinitur per hanc diffinitõnem que datur per abnegatõnem alioꝝ ꝑdicabiliũ. ꝛ hec diffinitio explicat ipsum in esse ꝑdicabilis. Tertio modo cõsideratur accidens ꝑ respectum ad causam ꝑ quã est in suo subiecto. Et sic ꝯsideratur in tertia diffinitõne eius. Et per hoc ptꝫ quõ iste tres diffinitiones diuersimode explicant esse accidentis. ¶ Sciendum est secũdo ꝙ omnis ꝑuatio habet cognosci ꝑ respectum ad suum habitũ. ꝛ qꝛ accñs habet vt ꝑuatio respectu alioꝝ ꝑdicabiliũ. qꝛ habet impfectioꝛem modum ꝑdicandi omnibꝫ alijs. ideo hic ꝯuenienter diffinit ꝑ abnegatõnem eoꝝ. sicut ꝑuatio ꝑ negatõnem sui habitus Nõ est tamẽ hec diffinitio pure negatiua. qꝛ pͥma pars in qua intelligit vniuersale est affirmatiua. ꝛ etiam vltima in qua dicitur inest aũt rei. ꝛ etiam negatio alioꝝ pꝛedicabilium explicat aliquid affirmatiuum. s. specialem modum ꝑdicandi videlicet ꝙ accidens ꝑdicatur accidentalr̃ de suo subiecto ꝛ non essentialr̃. vt tria pͥma ꝑdicabilia ꝛ nõ ꝑdicat ꝯuertibilr̃ ꝓpter ꝗð ipm̃ accñs cõe nõ ẽ ꝓpꝛiũ. ¶ Sciendũ ẽ tertio ꝙ aliter diffinit. Accidẽs ẽ ꝗð ꝯtingit eidem ineẽ ꝛ nõ ineẽ. Nõ ẽ. nã illud ꝗð ẽ in subiecto ꝑ cãm ꝯtingentẽ ꝯtingit eidẽ ineẽ ꝛ nõ ineẽ. accñs aũt ẽ hmõi vt dictũ ẽ pus. ꝗ accñs ꝯtingit eidem ineẽ ꝛ nõ ineẽ. Et in hac diffinitõe explicat cã ꝑ quã accñs ẽ in subiecto. ꝛ lꝫ ineẽ ꝛ nõ ineẽ possint sumi octo modis ſm octo modos essendi in. tñ hͦ solũ capit ineẽ ꝑ illo modo quo foꝛma accidẽtalis est in suo subiecto ꝛ hic modꝰ ꝯtinet sub qnto mõ essendi in. ¶ Sciendũ qrto ꝙ inter has diffinitões accidẽtꝫ tertia melioꝛ ẽ scða ꝓpter duas causas. qꝛ scða explicat eẽ

accidētis p respectū ad p̄dicabilia alia ⁊ p negatōem alioꝝ. Tertia vero explicat ipm p respectū ad suā cām ⁊ ad suū subiectū. Et accñs hꝫ veri⁹ eē respectu cause ⁊ subiecti q̄ respectu alioꝝ p̄dicabiliū. ⁊ diffinitio debet explicare eē rei. iō tertia diffinitio ē pfectior scda qr pfecti⁹ explicat eē accidentis. Scda rō ē. qr ista diffinitio melior ē q̄ facili⁹ notificat diffinitū. ſꝫ tertia facit facili⁹ cognoscere. s. accñs. iō est melior q̄ scda. qr ad cognoscēdū scdam opꝫ cognoscere cetera p̄dicabilia. nō aūt hoc opꝫ ad intelligendū tertiā. iō tertia ē melior. ¶ Cōtra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. Nulla bona diffinitio debet dari p negatōeꝫ. qr negatio nō explicat q̄d ē eē rei. sed ista diffinitio accidētis in qua dr ꝙ nō ē gen⁹ nec spēs ⁊c. dat̄ p negatōeꝫ ḡ nō ē bona. Scdo sic. color ē accñs tñ ē gen⁹ albedinis ⁊ spēs q̄litat̄. ḡ male dr in hac diffinitōe ꝙ accñs nō est gen⁹ nec spēs. Tertio sic. aīa sortis nō ē gen⁹ nec spēs nec differētia nec ꝓpriū inest aūt rei. s. corpi. ḡ ista diffinitio sibi ꝯuenit ⁊ tñ nō ē accñs. ḡ diffinitio ē mala. Quarto sic. illud qd ē sp in subiecto subsistēs nō pt ineē ⁊ nō inesse subiecto. ſꝫ accñs sp est in subiecto subsistēs. ḡ nō ꝯtingit eidē ineē ⁊ nō inesse. Quinto sic. pes sortis ꝯtingit eidē ineē ⁊ nō inesse tñ nō ē accñs. ḡ ista diffinitio pt cōuenire aliis a diffinito. ☞ Ad p̄mū dr ꝙ si negatio ꝯsiderēt̄ inquantuꝫ dt formal̄r nō eē ⁊ est negatio pura. sic nulla diffinitio debet dari p negationē. ſꝫ si ꝯsiderēt̄ material̄r inqtū ex ꝯsequēti ponit aliquā affirmationem sic diffinitio pt eē bona. qr p vnū oppositoꝝ dat̄ intelligi reliquū ⁊ p negatōem affirmatio. Ad scdm dr ꝙ lꝫ color respectu inferioꝝ sit gen⁹ et respectu superioꝝ sit spēs. tñ nō est genus nec spēs respectu sui subiecti respectu cuius dicitur accidens. ideo sub illo respectu sub quo est accidēs nō potest esse genus nec species. licꝫ tamen materialiter idem possit eē genus ⁊ species differentia ꝓprium ⁊ accidens respectu diuersorum. Ad tertium dicitur ꝙ licet anime sortis conueniat negatio aliorum predicabilium ab accidente. tamen sibi non conuenit prima pars diffinitōnis. scꝫ predicabile. nec etiam vltima. quia licꝫ insit rei vt forma substantialis materie. nō tantum vt accidens suo subiecto sicut hic accipitur. Ad quartum dicit̄ ꝙ cum dicit̄ accidens est in subiecto semp subsistens si semper dicat distributōnem pro omnibus partibus temporis general̄r. illa ꝓpositio est falsa. nec illo modo intelligitur a porphyrio. Sed si dicat distributionem pro partibus temporis duratōnis accidentis. ⁊ sit sensus semper in subiecto subsistens q̄ diu durat in esse. ⁊ isto mō est vera. Ad quintum dicitur ꝙ pes sortis potest eidem inesse ⁊ non inesse sicut pars sortis suo toti. non tamen sicut forma accidentalis suo subiecto de quo modo essendi in hoc loco intenditur.

Accidentium aliud sepabile. vt albedo in homine. Aliud insepabile. vt nigredo in coruo et ethiope. ⁊ album in cigno licet enim nigrum insepabiliter accidit coruo. tamen hoc non est cōtra diffinitōnem. in qua dicit̄ ꝙ potest adesse et abesse p̄ter subiecti corruptōnem. quia vt vult porphirius coruus

potest intelligi albus et ethiops nitens candore pter subiecti corruptōem. Item accidentium aliud cōmune. vt nigruz album. Aliud proprium. vt albedo, fortis.

Postq̄ autor notificauit accidens p diffinitōnem ponēdo tres diffinitiones eius. hic ꝯsequenter notificat ipm p diuisionē ponendo duas diuisiones ipius. quaꝝ pma est. Accidentiū aliud sepabile. aliud insepabile. Cuius diuisionis ratio est. q2 omne accidens vel habet causam firmam et pmanentem in subiecto. ꝛ sic est insepabile. vel habet causam variabilem ꝛ nō stantem in suo subiecto sic est accidens sepabile. Unde sepabile et insepabile sunt quidā modi accidētales ꝯueniētes ipi accidenti p respectum ad subiecta in q̄bus sunt. ideo hec diuisio potest dici diuisio subiecti in accidentia. ¶ Sciendū pmo q accidens sepabile est qd aptum natuz est facil'r separi ab alio. Sed dupl'r ꝯtingit vnū separi ab alio. Uno modo p realem sepatōem sic q ambo extrema realiter manent facta sepatōe et isto modo nullū accidens potest separi a substātia. licz quādoqz supernatural'r accidens sepatur a subiecto. vt in sacramento altaris vbi remanent accidētia sepata a subiecto. Alio mō aliqd potest separi ab alio per corruptōem eius. ꝛ sic accidens est sepabile a suo subiecto. q2 potest ab eo faciliter separi p eius corruptōem eo q nō habet causam stantem ꝛ fortiter radicatam in subiecto. ¶ Sciendū est scdo q accidens insepabile est qd nō potest faciliter separi a suo subiecto. eo q habet causam fortiter radicatam in suo subiecto. vt nigredo corui que radicatur in ꝓpria cōplexione corui q̄ nō potest ab eo faciliter separi. Aliquid tamē dupl'r dicitur insepabile. Uno modo negatiue sic q nullo modo separari potest. vt ista negatio in addita separabili negat actum ꝛ potentiam simul ꝛ sic propriuz est inseparabile a sua specie ꝛ etiam differentia. Alio modo dicitur inseparabile priuatiue quod nō sepatur actu vl' nō faciliter sepatur. ꝛ sic ista negatio intellecta per in negat actum vel facilitatem actus ꝛ relinquit potētiam. Et hoc modo accidens cōmune dicitur quod non faciliter sepatur capiendo insepabile priuatiue ꝛ nō negatiue sic q nullo modo potest separari. sicut nigredo corui transmutata complexione corui potest ab eo separari. nō tamen faciliter. ¶ Sciendum tertio q accidens scdo modo diuiditur per accn̄s cōe ꝛ ꝓpriū. Ratio est q2 omē accn̄s vel pt ꝯuenire pluribus indiuiduis ꝛ indifferenter pluribꝰ ptibꝰ sui subiecti. ꝛ sic ē accidens cōe. vt albedo vel nigredo vel est appropriatū alicui pti subiecti vel alicui indiuiduo ꝛ sic est accn̄s ꝓpriū sicut simitas. Ex quo pt3 q ista diuisio vt diuisio pcedens est diuisio subiecti in accidentia. q2 omne cōmune ꝛ ꝓpriū accidunt ipi accidenti. Et licz accidens nunq̄ sit pncipale subiectum alterius accidentis potest tamē esse subiectum ꝓpinquum ꝛ minus pncipale qd vocatur subiectum quo vt supficies est subiectum proximū albedinis siue est subiectum quo accidentia insunt subiecto substantiali. ¶ Sciendum quarto. q accidens cōmune dicitur dupliciter. vno mō quātū ad causalitatē eius eo q indifferēter causat a pluribꝰ causis. ꝛ hoc mō accn̄s qd hic diuidit dicit accn̄s cōe. Alio mō dicit cōmune p pdicatōem vel

inherentiā eo ꝙ ꝯuenit pluribus indiuiduis aut speciebꝫ ⁊ etiā pluribus ꝑtibꝫ corꝑis indifferēter. ⁊ hoc modo accn̄s cōmune est vnū membrū hu ius diuisionis. tale eīm dr̄ cōmune ꝑ causalitatē ⁊ ꝓdicatōe₃ sil'. sed accn̄s ꝓprium lic₃ sit cōmune ꝑ causalitatē nō tamē est cōmune ꝑ ꝓdicatōnem. Ideo dr̄ ꝓprium q: est appropriatū vni indiuiduo vel determinate ꝑti sui subiecti. ⁊ ꝑ hoc patēt due diuisiones accidentis. ¶ Cōtra ꝓdicta argui tur ꝑmo sic. Sicut nō esse in subiecto est ꝓprium substantie. sic esse in sub iecto est ꝓprium accidentis. ergo ꝯuenit omni soli ⁊ semꝑ. ergo accidens semꝑ habet esse in subiecto. ⁊ ꝑ ꝯsequens nō est accidens aliqđ seꝑabile.

Scđo sic. oīe accn̄s adest vel abest subiecto ꝑter eius corruptōe₃. vt p₃ ꝑ diffinitōnem eius. ergo oīe accn̄s est seꝑabile ⁊ nullum inseꝑabile. Tertio sic. idē accn̄s in specie est seꝑabile ⁊ inseꝑabile. vt albū in cigno est inseꝑabile ⁊ in lapide est seꝑabile. ergo mēbra huius diuision is coincidūt.

Quarto sic. accidens cōe diuidit̄ in scđa diuisione. sed illud nō dicitur de accidēte ꝓprio. q: ꝯuertit̄ cū vno mēbro istius diuisionis. ergo diuisio est insufficiens. Quinto sic. accidens ꝓprium est ꝓdicabile distinctu₃ ab accidēte cōi ⁊ nō ꝯtinet̄ sub ipo. g̃ male ponit̄ membꝝ diuisionis acci dentis in scđa diuisione eius. ☞ Ad ꝑmū dr̄ ꝙ l₃ esse in subiecto in ap titudine semꝑ ꝯueniat accidenti. tamen esse in subiecto in actu nō semper conuenit sibi simpliciter. sed solum ꝗdiu durat in esse. Ideo potest se parari a subiecto ꝑter eiꝰ corruptōem. Ad scōm dr̄. ꝙ lic₃ oīe accn̄s potest aliquo mō separi a suo subiecto ⁊ abesse. nō tn̄ qđlibet ꝑt facil'r se pari. Ideo nō oīe accn̄s dr̄ inseꝑabile negatiue sic ꝙ nullo mō seꝑetur a subiecto. sed bene ꝓuatiue. q: nō faciliter separatur. Ad tertium dicitur ꝙ idē accn̄s in spē bn̄ est seꝑabile ⁊ inseꝑabile respectu diuersorum subie ctorum. nō tamen respectu eiusdem subiecti. Ideo ista membra nō coin cidunt in eodem accidente in numero. Ad quartū dr̄ l₃ accn̄s diuisu₃ in scđa diuisione dicatur cōmune ꝑ causalitatē nō tamen ꝑ ꝓdicatōnem. Ideo verificatur de accidente ꝓprio. quia illud est cōmune per causalita tem nō tamen per ꝓdicatōnem nec ꝯuertitur cum accidēte cōmuni. qđ est membrum diuisionis. quia illud dicitur cōmune per ꝓdicatōnem.

Ad quintum dicitur ꝙ lic₃ accidens quod est proprium speciei sit pre dicabile distinctum ab accidente non tamen accidens proprium indiui dui de quo solum est hic ad propositum. Sed tale bene continetur sub predicabili accidentis.

Commune est omnibus quinq₃ ꝓdicabilibus de pluribus predicari. Differunt autem quia ge nus de pluribus predicatur ꝙ̃ alia. et ideo differt ab alijs. Differētia vero differt a genere in eo ꝙ predica tur in quale. genus vero in quid. Item differētia differt a spe cie ⁊ a proprio q: differētia ꝓdicatur de pluribus differenti

bus specie. illa autem nõ. differt em̃ ab accidente. q2 accidẽs suscipit intentõem z remissionẽ. Differẽtia vero nõ suscipit magis neq3 min9. Differt ãt spẽs a gñe. q2 gen9 ꝯtinet spẽs et nõ ꝯtinetꝛ ab eis. Spẽs aũt differt a differẽtia. q2 ex pluribus dr̃ñtijs bñ ꝯstituitꝛ vna spẽs. vt iste dr̃ñtie rõnale mortale ꝯiunguntꝛ ad ꝯstitutõem hui9 spẽi hõ. Species vero non ꝯiungitꝛ spẽi vt gignat aliam speciẽ. q̃dã em̃ ꝑticularis equa cuidã ꝑticulari asino ꝑmiscetꝛ ad muli generatõem. Sed nõ equa ex asin9 in cõi. Species aũt differt a ꝓprio q2 spẽs natura ꝓor est ꝓprio ꝓpriũ vero posteri9 est specie. Preterea q̃rum termini z diffinitõẽs sunt differẽtes ipa sunt dr̃ñtia. ergo spẽs z ꝓpriũ sunt differẽtia. Spẽs aũt differt ab accidente. q2 spẽs ꝑdicatꝛ in q̃d. accñs vero in quale. vel quõ se hꝫ. Species etiã natura ꝓor est accidẽte. Om̃e em̃ accidens natura posterius est suo subiecto. Proprium aũt differt ab accidente. q2 ꝓpriũ de vna sola specie ꝑdicatur cuius est ꝓpriũ. Accidens vero de pluribus speciebꝫ z accñs ꝑmo inest indiuiduis. z ꝑ posteri9 generibꝫ z spẽbꝫ. nõ em̃ hõ aut aĩal currit nisi q2 sortes vel plato currit. Propriũ aũt ꝑmo ꝯuenit spẽi. et ꝑ spẽm ꝯuenit idiuiduis. Itẽ gen9 differẽtia spẽs ꝓpriũ equaliter ꝑticipantur ab omnibꝫ de q̃bꝫ ꝑdicatꝛ. accidẽs vero nõ. sed suscipit intentõem z remissionem. Item genus differẽtia species ꝓpriũ vniuoce ꝑdicantꝛ. accidẽs aũt nõ predicatꝛ vniuoce sed denominatiue. Predicari aũt vniuoce est ꝑdicari ẽm vnum nomẽ et ratõnem vnam ẽm illud nomen sumptam. vt homo ẽm vnũ nomẽ ꝑdicatur de sorte et platone. vt sortes est homo. plato est homo. et ratio eius ẽm illud nomẽ est vna. vt animal ratõnale mortale et ob hoc ens

nõ potest esse genus. quia licet ꝫm vnum nomen predicatur nõ tamen ꝫm vnam ratõnem. Ratio enim entis ꝫm ꝙ dicitur de substantia est ens per se. ꝫm autem ꝙ dicitur de aliis nouem predicamentis est eins in alio ⁊ sic predicatur ꝫm diuersas ratões. ⁊ ideo non predicatur vniuoce. sed potius equiuoce aut multipliciter. Predicari aũt equiuoce est ꝑdicari vno noĩe ⁊ ratõnibus diuersis ꝫm illud nomen sumptis vt canis vno nomine ꝑdicatur de cane latrabili sidere celesti et pisce marino Nõ aũt ꝫm illud nomen ratio est eadem omnibus sed alia ⁊ alia. Denominatiua dicunt̃ quecunq; ab aliquo solo casu sunt differẽtia ⁊ ꝫm illud nomẽ habent appelatõem. vt a grãmatica grãmaticus. a fortitudine fortis. Unde grãmatica et fortis ꝑdicantur denominatiue. ⁊ ergo accidens denominatiue dicitur predicari.

Post ꝗ̃ autor determinauit in speciali de quinq; predicabilibus ⁊ absolute Hic ꝯsequẽter determinat de his cõparatiue cõparando ipa inter se ꝫm ꝯuenientiam ⁊ differentiam ipoꝝ. Prius em̃ habet vnumqđq; cognosci ꝫm se ꝗ̃ per respectum ad aliud. ⁊ quia ꝯuenientia est vt habitus. differẽtia vero vt ꝓuatio. Ideo anteꝗ̃ ipe cõparet ipa ꝫm differentiam ostendit ꝯuenientiam ipoꝝ. Dicens ꝙ cõmune est omnib; quinq; ꝑdicabilibus de pluribus predicari. Et ratio est. quia hoc est de ratione predicabilis in cõmuni. scꝫ predicari de multis. Ideo in hoc omnia ꝑdicabilia conueniunt sed ad videndum de differentiis eorum. ¶ Sciendum primo ꝙ genus differt ab omnibus aliis in generali in hoc qđ predicatur de pluribus ꝗ̃ quodcũq; alioꝝ. Et etiam quia genus est principium alioꝝ predicabilium. est em̃ principium differentiarum que inchoantur in potestate generis ⁊ etiam specierꝫ que sub ipso sunt. Et q2 proprium causatur a specie. accidens vero ab indiuiduis quoꝝ genus est ꝓncipium. ergo etiam est ꝓncipium proprii ⁊ accidentis. Et sic ẽ ꝓncipium alioꝝ predicabilium. quod nulli alioꝝ conuenit. Sed in speciali genus ꝓmo differt a differentia. q2 genus se habet vt determinabile differentia vero vt determinans. Scđo differt a specie. q2 genus ꝑdicatur de pluribus differentibus specie. Species vero solũ de differẽtib; numero. scꝫ de indiuiduis. Tertio differt a ꝓprio. q2 gen⁹ nõ ꝑdicat̃ ꝯuertibiliter. ꝓprium vero ꝯuertibiliter. Quarto vero ab accidente differt genus. quia genus predicatur essentialiter. Accidẽs aũt accidental'r ꝑdicat̃ ¶ Sciendum secũdo ꝙ differẽtia in generali differt ab omnib; aliis ꝑdi

cabilibus ꝑ hoc qđ est diuisiua generis ⁊ facit differre essentialr̄ qđ nulli
aliorum ꝯuenit. sed in speciali primo differt a genere per hoc qđ ip̄a pre-
dicatur in eo quod quale est. q̄ꝛ dicit essentiam rei per modum qualitatis
Genus vero p̄dicatur in eo quod quid est. q̄ꝛ dicit essentiam rei per mo
dū substantie. ⁊ per hoc etiam differt differentia a specie. sed secundo mo-
do differt a ꝓprio ⁊ a specie. q̄ꝛ ip̄a p̄dicatur de multis speciebus. sed spe-
cies ⁊ ꝓprium solum p̄dicantur de indiuiduis vnius speciei ⁊ hoc intelli-
gendum est de differētia generica. ⁊ nō de differētia specifica. Tertio dif-
fert ab accidēte. q̄ꝛ accidens suscipit magis ⁊ minus. Differētia vero nō
eo ꝙ eē ip̄ius ꝯsistit in indiuisibili cū sit vltimus actus spēi q̄ est sp̄ in aliq̄
determinato gradu entis. ¶ Sciendū ē tertio ꝙ spēs in generali differt
ab alijs ꝑ hoc ꝙ ip̄a subijcitur respectu alioꝝ p̄dicabiliū scʒ generi ⁊ diffe-
rentie ſm̄ p̄dicatōem accidētalē. Et hoc nulli alioꝝ ꝯuenit sʒ in speciali
p̄mo differt a genere. q̄ꝛ genus ꝯtinet oēs spēs sub se eo ꝙ est totum vni
uersale respectu suaꝝ specieꝝ. sed species nō ꝯtinet genus q̄ꝛ ꝑs nō ꝯti-
net suum totū. Scđo differt a differētia q̄ꝛ ex pluribus differētijs fit vna
differētia. sed ex pluribꝫ speciebꝫ nō fit vna tertia spēs. q̄ꝛ ex duobꝫ entibꝫ
cōpletis existentibꝫ in actu nō potest fieri vnum tertiū. Due aūt species
sunt entia cōpleta in actu. Tertio differt a proprio. q̄ꝛ species naturaliter
prior est proprio cum sit causa eius. ⁊ causa naturaliter p̄cedit suum effe-
ctum. Item diffinitōnes speciei ⁊ proprij differunt vt prius patuit. ideo
species differt a proprio. Quarto differt ab accidente. q̄ꝛ species natura
liter prior est accidente. ⁊ etiam p̄dicatur in eo ꝙ quid est. Accidēs vero
in eo ꝙ quale. ¶ Sciendū q̄rto ꝙ proprium differt ab omnibus alijs pre
dicabilibus in generali. q̄ꝛ p̄dicatur ꝯuersim. quod nulli aliorum conue-
nit sed in speciali primo differt a genere specie ⁊ differētia per differenti-
as prius positas. assignando differētias aliorum p̄dicabilium a proprio.
Scđo differt ab accidēte q̄ꝛ proprium de vna sola specie predicatur eo ꝙ
ꝯsequitur propria principia speciei. Accidens vero de pluribus. Item ꝓ
prium primo inest speciei ⁊ per speciem indiuiduis. Accidens primo inest
indiuiduis ⁊ posterius inest speciebus eo ꝙ fluit a principijs indiuidui.
Ex quo satis patet quomō accidens differt in speciali ab omnibus alijs
predicabilibus quia posite sunt differētie aliorum ab ip̄o tamen in gene-
rali differt dupliciter ab alijs. Primo quia accidens suscipit magis ⁊
minus. alia vero nō. sed equaliter ꝑticipantur a suis inferioribus. Secū-
do quia alia predicantur vniuoce. accidens vero denominatiue. Et ad
declaratōnem huius differētie diffinit vniuoce predicari equiuoce ⁊ de-
nominatiue. Unde predicari vniuoce est p̄dicari vno nomine ⁊ vna ratio
ne de multis. vt homo p̄dicatur vno nomine ⁊ vna ratōne de sorte ⁊ pla
tone. Predicari equiuoce est p̄dicari vno nomine ⁊ diuersis ratōibus. vt
homo p̄dicatur de homine viuo ⁊ mortuo. Sed denomīatiue ē p̄dicare
vno nomine tantum. ⁊ nō ratōne. vt album predicatur denomīatiue de
sorte et platone vno nomine sʒ nō vna ratōe. ¶ Contra predicta argu
itur primo sic. Genus non differt ab alijs predicabilibus per hoc in quo
conuenit cum ip̄sis sed conuenit cuꝫ ip̄is in hoc quod est de pluribus pre
dicari. ergo non differt ab alijs per hoc quod predicatur de pluribus.

Secūdo sic. omne supius actu ꝛ intellectu in suo inferiori ꝯtinet. sed spēs est inferius. ergo ꝯtinet suum genus. ergo male dicit ꝙ genus cōtinet species ꝛ nō ꝯtinet ab eis Tertio sic. Et duob entib existētib in actu non potest fieri vnū tertium. ſꝫ due drīe sunt duo entia in actu. ergo ex duab differentijs non potest fieri vna alia differētia. Quarto sic. Non eē in subiecto est propriū substātie ꝛ tñ predicat de multis spēb scꝫ de oībus spēb substātie. ergo ꝓprium non predicatur de vna sola spē. Quinto sic. Omne vl'e debet predicari vniuoce de multis. sed accidens est vnū vniuersale. ergo pdicat vniuoce ꝛ nō denoīatiue ☞ Ad primū dr ꝙ de pluribus. vno modo accipitur absolute ꝛ positiue vt tm̄ valet sicut de multis et hoc modo genus ꝯuenit cū alijs ꝑ hoc qd predicat de pluribus vel de multis. Alio modo capit ꝯpatiue ꝛ sic differt ab alijs ꝑ hoc qd predicat de pluribus ꝙ̄ alia pdicabilia. Ideo non est idem in quo genus ꝯuenit cuꝫ alijs in quo differt ab alijs. Ad secūduꝫ dr ꝙ licet spēs ꝯtineat genus sicut totū essentiale suas ꝑtes vel sicut inferius suū supius. scꝫ quo ad ꝑtē potestatis eius non tamen sicut totum vniuersale suas ꝑtes sic ꝙ ꝯtineat genus ſm totū potestatē ꝛ cōitatē eius. Ad tertiū dr. ꝙ licet ex duobus entib existentib in actu inq̄ꝫtum entia sunt in actu nō fiat vnū tertiū. tñ inq̄ꝫtum vnū est in potentia ad alterū ex duob entib in actu potest fieri vnū tertiū. Modo duorum differentiaꝝ vna potest se habere in potentia respectu alterius. per hoc ꝙ differentia supior constituit vnum genus quod est distinguibile ꝛ determinabile ꝑ differentiam inferiorem. Nō tamen est intelligēdū ꝙ differētia inq̄tū hmōi est ꝛ inq̄tuꝫ ē vltimꝰ actus spēi sit in potentia ad aliam spēm. Sed inq̄ꝫtum se habet vt actus confusus speciei inferioris ꝛ est constitutiua generis illius speciei. Ad q̄rtuꝫ dicitur. ꝙ si proprium capiat communiter pro omni proprio generis vel speciei sic potest predicari de multis speciebus. qꝛ propriū generis predicat de ipo vt est in multis speciebus. sed qꝛ tale cōmune est in multis speciebus ideo non habet nomen proprij simpliciter sed accidētis cōmunis. Sed si capitur soluꝫ pro proprio speciei specialissime. vt hic capit de vna sola specie predicatur Ad quintū dicit ꝙ si capiatur vniuoce predicari generaliter pro omni illo quod ſm vnum significatum predicatur de multis. sic omne vniuersale debet predicari de multis vniuoce. Et hoc modo accidens vniuoce predicat. quia accidens dicit totum esse accidentale sui subiecti. sed si capiatur vniuoce predicari specialiter pro predicari vno nomine et vna ratione essentiali de subiecto. sic accidens non predicatur vniuoce nec req̄ritur hoc ad esse vniuersalis hoc modo vniuoce predicari de multis. Et hec est de secundo tractatu

¶ Sequitur tertius tractatus.

Tractatus tertius

D cognoscendū predicamenta quedam sunt necessaria premittenda sine quorum cognitione nequaq̄ȝ potest haberi cognitio predicamentoꝝ. et ideo distinguimus cum arestotele triplicem modum predicandi. Eorum que predicātur. quedā sunt vniuoca quedā equiuoca quedā denoīatiua

¶ Iste est tertius tractatus predicamentoꝝ magistri Petri hyspani. In quo postq̄ȝ in p̄cedenti determinauit de dicibili incōplexo in rōne vniuersalis p̄dicabilis. Hic ꝯsequēter determinat de dicibili incōplexo sub rōe ordinabilis in genere ꝭm sub ꝛ supra. Cuius ordinis rō est. qꝛ ordinatio ꝭm sub ꝛ supra est ordinatio in recta linea p̄dicamētali. in qua genus ordinatur supra spēm ꝛ spēs sub genere ꝛ supra indiuidua. ꝛ sic de alijs. Et qꝛ talis ordinatio fit ꝭm rōnes vniuersaliū ꝛ p̄dicabilium. Ideo oportuit p̄mo determinare de dicibilib⁹ incōplexis q̄ȝtum ad rōnes vniuersaliū q̄ȝ ꝭm rōnes ordinabiliū in genere ꝭm sub et supra qđ fit in isto tractatu. qꝛ ordinare nescit q̄ rōnes ordinabiliū ignorat. et intitulaꝛ iste liber. liber p̄dicamētoꝝ. qꝛ inter dicibilia incōplexa p̄dicamēta sꝰ principaliora. et a p̄ncipaliori pte subiecti sepe fit denoīatio scientie. Ideo ꝯuenienter denominaꝛ iste liber a p̄dicamētis. ¶ Sciēdū est p̄mo ꝙ p̄dicamēta q̄ sunt genera generalissima dupliciter ꝯsideranꝛ. Uno modo inq̄ȝtum sꝰ p̄ma p̄ncipia formalia diuersitatis reꝝ. ꝛ hoc mō de ipis nō p̄t aliqđ denoīari Nec de ipis sub tali rōne est scia sed solū intellectus. Alio modo ꝯsiderātur p reductōem ad aliqđ cōe. Et hoc dupl'r. Uno° inq̄ȝtuȝ reducūtur ad ens ꝛ sunt ptes entis. Et hoc mō ꝯsideraꝛ de ipis in metphysica que ꝯsiderat ens inq̄ȝtum ens. Alio° inq̄ȝtum reducunꝛ ad dicibile incōplexū ordinabile in genere ꝭm sub ꝛ supra. ꝛ sub tali rōe ꝯsideranꝛ in logica. Logicus em̄ nō ꝯsiderat res absolute. sȝ inq̄ȝtum referunꝛ ad ratōem dicibilis ꝛ p̄dicabilis. vt in ipis aliq̄ scđe intentōnes fundanꝛ ¶ Sciendū scđo ꝙ huius tractatus subiectū est ens dicibile incōplexū ordinabile in genere ꝭm sub et supra put stat sub voce talē ordinē ꝑcāte. Dicitꝛ em̄ dicibile eo ꝙ solū hic ꝯsideranꝛ res vt referunꝛ ad dici Et dicitur incōplexū ad differētiam subiecti p̄mi tractatus qđ est dicibile ꝯplexū. s. enūciatio Et dr̄ ordinabile in genere ad drām subiecti libri predicabilium qđ est dicibile incōplexū sub rōne vl'is. ꝛ non sub rōne ordinabilis in genere. Et nō est predicamentum subiectum huius tractatus q̄ȝuis sit p̄ncipalior ps eius qꝛ non omnia hic cōsiderata p̄ncipaliter considerantꝛ sub ratione predicamenti sed sub rōne dicibilis incōplexi ordinabilis in genere. Et p hoc pȝ que sit causa materialis huius tractatus. Subiectum em̄ attributionis et materia circa quam idē sunt sicut dictum est p̄us Et p hoc etiā habeꝛ

causa finalis. qꝛ finis intrinsecus hui⁹ tractatus ē pfecta cognitio sui subiecti sicut in alijs scientijs speculatiuis finis intrinsecus. est pfcā ꝯgnitio sui subi attributōis Sꝫ finis extrinsecus est pfecta ꝯgnitio enūciatōis q̄ fit ex dicibilibꝫ incōplexis ꝛ etiam argumētatōis ꝛ generalr̄ acq̄sitio oīm sciaꝝ. Causa āt formalis ē modus ꝓcedendi q̄ est diffinitiuus diuisiuus ꝓbatiuus ꝛ exemploꝝ positiuus. Forma vero tractatus ē diuisio eiꝰ ꝑ capitula ꝛ capituloꝝ ꝑ ptes. Unde huius tractatus sunt tm̄ tres ptes p̄ncipales. In p̄ma tradunt̄ antep̄dicamēta. In scd̄a predicamēta. Et in tertia postp̄dicamentā ¶ Sciendū tertio. ꝙ antep̄dicamētum est documentum p̄cedens spēalem determinatōnem predicamētorum imediate ordinatum ad cognitōnem eoꝝ habēdam. Dicit̄ immediate ordinatuꝫ ad cognitōem eoꝝ habēdam. qꝛ licet diffinitōes p̄dicabilium valeant ad cognitōem p̄dicamētoꝝ tn̄ nō ordināt̄ imediate ad cognoscēdū ip̄a p̄dimēta sꝫ vl̄ia. Et sūt tria an̄predicamēta in genere scꝫ diffintio diuisio ꝛ regula. Et septem in specie. s. tres diffinitōes. due diuisiones. ꝛ due regule. Quaꝝ sufficientia patet. quia oē an̄predicamentū valet ad cognitionem p̄dicamentorū habēdam. ergo valet ad cognoscēdum cōuenientiam vel drām vel ordinē. Si primū hoc est tripliciter. vel valet ad cognoscendum reductōnem predicamentoꝝ in suū commune equocū qd̄ est ens. et sic est diffinitio equiuocorum. vel valet ad cognoscendū reductionē dicibilium vnius generis ad suum genus generalissimū. ꝛ sic diffinitio vniuocorum. vel valet ad cognoscēdum cōuenientiā ꝛ reductōem omniū predicamētoꝝ accidētis in suum subiectum. qd̄ est substantia. de qua dicuntur denoīatiue. ꝛ sic est diffinitio denoīatiuorū. si valet ad cognoscēdum drām hoc est duplr̄. vel docet drn̄am eorū que ponūtur in genere ab alijs sic est p̄ma diuisio. vel docet drām eoꝝ que ponūtur in diuersis generibꝫ. et sic est diuisio scd̄a. Si valet ad cognoscendū ordinem dicibilium. in recta linea predicamentali hoc est dupliciter. vel hoc est respectu vnius coordinatōnis. ꝛ sic est p̄ma regula. vel diuersarū. ꝛ sic est secūda regula. Et ista antepredicamenta p̄mittēda sunt ante vera predicamēta. qꝛ sine eoꝝ cognitōne non potest haberi cognitio p̄dicamētorū ¶ Sciendum quarto. ꝙ ad cognoscendū antepredicamēta autor ponit vnā diuisionē modorum p̄dicādi sic. Eoꝝ que predicantur. quedam sunt equiuoca. quedaꝫ sunt vniuoca. quedam denominatiua. Cuius diuisionis ratio est. quia oē quod predicatur. vel predicatur tanq̄ multa vel tanq̄ vnum si primum sic est equiuocum. si secūdum. hoc est dupliciter. quia vel predicatur nomine tm̄. et sic est denoīati-vnū vel noīe ꝛ rōe simul. ꝛ sic est vniuocū Et de his tribus videbitur in spēali. et est illa diuisio analogi in sua analogata. quia per prius dicitur de vniuoca predicatione. secūdo de denominatiua. tertio de equiuoca. ☞ Contra predicta arguitur primo sic. Omne id de quo est scientia debet habere principia per que cognoscitur. sed predicamenta non habent principia per que cognoscūtur. ergo de ipsis non est scientia Minor patet. quia sunt prima prima rerum principia. ¶ Secundo sic. Logica non habet considerare de rebus realibus cum logica sit scientia rationis et non realis. sed predicamenta sunt res reales. ergo male hic determinatur de ipsis.

Tertio sic. Prima principia sunt simpliciter per se nota et quo ad nos. sed predicamenta sunt prima principia. ergo sunt per se nota et quo ad nos ergo ad cognoscendū predicamenta non sunt aliqua necessaria premittē-da. Quarto sic. In libro predicabiliū determinatur sufficienter de modis predicandi. ergo in hoc tractatu nō debet determinari de ipis quare hic male distinguit triplicē modū predicādi. Quinto sic. Mēbra diuisio-nis coincidūt. ergo diuisio est insufficiens. Añs patet. quia homo vniuoce predicatur de sorte et platone. et equiuoce de hoīe viuo et mortuo. et sic idē est vniuocū et equiuocū. ☞ Ad primū dicitur. quod licet predicamēta non habeant principia formalia et vniuoca. eo quod sunt prima tamē habēt princi-pia effectiua et analogia. ideo de ipis vt reducuntur ad vnū cōe potest eē sciē-tia per talia principia Ad secundū dicitur quod licet logicus non consideret prin-cipaliter de rebus secundum se acceptis. tamen considerat de rebus vt stant sub intentio-nibus primis vel secūdis ex quibus fiunt argumentatōnes. Ideo in logica conuenienter determinatur de ipsis predicamētis. Ad tertiū dicitur quod licet pri-ma principia complexa sint per se nota simpliciter et quo ad nos. vt omne to-tum est maius sua parte. Non tamē prima principia incōplexa. sunt enim talia nobis difficillima ad cognoscendū sicut sunt decem predicamenta. Ideo antepredicamēta necessario sunt premittenda Ad quartū dicitur quod licet in hoc tractatu non debeat determinari de modis predicādi quos predicābiliū in speciali tamen potest de ipis determinari in generali ad ostēdendū quomodo genus predicetur de suis inferioribus. et accidentia de prima substātia Ad quintum dicitur quod licet homo prout accipitur pro oībus significatis eius predicetur equiuoce. tamen prout accipitur pro vno tantum significato predicatur vniuoce. Ideo non est vniuocum et equiuocum secundum candem acceptionē eius. sed secundum diuersas rationes eius. ideo membra non coincidunt.

Equiuoca dicuntur quorum solum nomen est com-mune et ratione substantie secundum illud nomen est diuer-sa. vt animal signicat animal verū et pictum et nomen solū eis est commune. et secundum illud nomen ratio substantie est di-uersa. Dicimus enim de leone picto in pariete. Ecce terribile animal et de leone viuo idem dicimus equiuoce. de statuis regū dicimus Isti sunt tales reges et de his que adhuc regnāt dicimus. Isti sunt tales reges sumendo nomē regis equiuoce

Postquam autor premisit diuisionē dicibilium per vniuoca et equiuoca et de-noīatiua. hic consequenter ponit diffinitōnes mēbrorum. Et primo diffinitōem equi-uocorum. Cuius ratio est. quia illa valet ad cognoscendū reductōem predicamē-torum ad vnū cōmune quod est ens quod dicitur equiuoce de ipis. Et diffini-tio valet ad cognoscendū reductōnem oīm dicibilium eiusdem generis in suum genus generalissimū. Et diffinitio denoīatiuorum valet ad cognoscē-dum reductōem predicamētorū accidentiū ad substātiam de qua dicuntur

denominatiue. Et qꝛ reductio omnium p̄dicamētorum ad ens prior est aliis. Ideo ↄuenienter diffinitio equiuocorum p̄cedit alias. ꝛ qꝛ reductiō dicibilium ad suum genus precedit reductōnem accidentium ad substātiam. Ideo diffinitio vniuocorum p̄cedit diffinitōnem denominatiuorum. Ideo sic ponitur diffinitio equiuocorum Equiuoca dicuntur ꝛc. vt ꝭ In q̄ diffinitōe ponit᷑ dicūtur. i. sunt dicibilia. ad explicādū gen⁹ diffiniti qꝺ ē dicibile ꝛ nō ponit᷑ sunt qꝛ h̄ nō ↄsiderant᷑ p̄dicamēta ĩquātū stꝫ entia ſꝫ ĩqꝫtū dicibilia sunt Et totū residuū ponit᷑ ad dr̄āꝫ vniuocorum ꝛ denoīatiuorum qꝛ vniuoca nō h̄nt solū nomē cōe. ſꝫ cū hoc ratōeꝫ Denoīatiua ꝯo nō p̄dicant᷑ ſm ratōnem. ¶ Sciendū est primo. ꝙ duplicia sunt equiuoca. ſcꝫ equiuoca equiuocata. ꝛ equiuoca equiuocātia Equiuocum equiuocans est vnum nomen diuersis ratōnibus plura significans sicut hoc nomen animal diuersis ratōnibus significat animal viuum ꝛ animal depictum. Sed equiuoca eq̄uocata sunt diuerse res diuersis ratōnibus per vnum nomē importate sicut animal viuum ꝛ animal depictum Hec autem diffinitio solum datur de eq̄uocis equiuocatis. ꝛ nō de equiuocis eq̄uocantibus. quia equiuoca equiuocata solum habēt nomē cōmune. Et per hanc diffinitōem potest haberi diffinitio eq̄uoci eq̄uocantis. quia sicut eq̄uoca eq̄uocata sunt diuerse res habentes vnum nomen ꝛ diuersas ratōnes. Ita equiuocum eq̄uocans est nomē cōmune diuersis ratōnibꝫ plura ſcans. ꝛ quia eq̄uoca eq̄uocata sunt plures res ꝑ vnum nomē significate. Ideo dicit᷑ ad designandū illam pluralitatē diffiniuntur in plurali numero. ¶ Sciendū ſcđo. ꝙ adhuc duplex est eq̄uocum eq̄uocans ꝛ silr̄ eq̄uocū eq̄uocatū. ſcꝫ eq̄uocū a casu ꝛ eq̄uocum a ↄsilio quod dicit᷑ analogum. Unde eq̄uoca a casu sunt illa que ſcantur ꝑ idem nomen cōmune diuersis ratōnibus simpl'r nō habentibꝫ ordineꝫ inter se nec ad aliquod p̄ncipium nec finem ꝛ dicunt᷑ a casu. qꝛ casual'r accidit ꝙ idē nomē imponitur ad ſcandū plura ꝛ differētia a casu qꝛ imponēs ip̄m ad ſcandū in ſcđa impositōne eius nō habuit respectuꝫ ad p̄mum eius ſcatū ſꝫ a casu accidit ꝙ tale nomē p̄us habuit aliud ſcatum sicut equus ſcat ideꝫ qꝺ equale ꝛ etiam ſcat quoddā animal ꝛ imponēs ip̄m ad vnum ſcatum ſcandū nō habuit respectū ad aliud. Et ꝑ hoc potest diffiniri eq̄uocum eq̄uocās a casu. vn̄ eq̄uocū eq̄uocans a casu est vnū nomen cōmune eque plura ſcans. Sꝫ eq̄uocū eq̄uocans a ↄsilio est vnū nomē ſm p̄us ꝛ posterius plura ſcans ꝛ dicit᷑ a ↄsilio qꝛ sicut in ↄsilio vnus sequitur dictum alterius. Ita in tali nomine attribuitur vna ſcatio ꝑ respectum ad aliam sicut animal p̄mo ſcat animal viuum ꝛ ex ↄsequenti ꝑ similitudinē ſcat animal pictum. Sed equiuoca eq̄uocata a ↄsilio sunt res diuerse ſm prius ꝛ posterius ſcate ꝑ idem nomē diuersis ratōnibus. habētes tamē ordinem inter se ꝛ ad vnum p̄ncipium vl' finem sicut hoc nomē ens dicitur de substātia ꝛ accidēte. ꝛ sanum de vrina de medicina ꝛ dieta ꝛ de vtroq̄ equiuoco ſcꝫ a casu ꝛ a ↄsilio intelligitur diffinitio equiuocorum. ꝛc.

¶ Sciendum est tertio ꝙ nomen cōmune dicitur dupl'r. Uno mō ſm vocem que cōmunitas est ad plura ſcata. sicut sortes dicitur nomē cōmune ad hunc sortem ꝛ alium. Alio modo dicitur nomē cōmune ſm suum ſcatum quod est cōmune ad plura supposita sicut ſcatum hominis cō

mune est ad oia supposita homis. z sic nullus terminus singularis dicitur
cõmunis cum suum pcatum sit discretum. Hic aũt sumitur nomẽ cõmu
ne pmo modo p illo quod est cõmune pm vocẽ p respectũ ad plura pcata
et nõ scđo mõ. qz si sic acciperet. tũc nullus termin⁹ singularz diceret equ-
uoce de multz. cũ nõ sit nomẽ cõe cõitate sui pcati. Un̄ equoca equocata
ex quo sunt diuerse res sunt diuersa pcata eiusdẽ vocz. Jõ hñt nomẽ cõe
pmo mõ. ¶ Sciendũ quarto. ꝙ rõ substãtie dr dupl'r. Uno mõ p diffi
nitõe qdditatiua vere substãtie q̃ ẽ p se z hoc mõ nõ capit h. qz sic in acci
dẽtib) nõ eẽnt equoca. cũ nõ habeãt rõem substãtie h mõ: Alio⁹ accipit
general'r p qcũqz diffinitõe substãtiali. i. eẽntiali. q̃ aliq mõ explicat essen
tiã rei capiẽdo substãtiã p essentia. z isto mõ rõ substãtie equocoꝝ ẽ diuer
sa. Cui⁹ rõ ẽ. qz qcũqz hñt diuersas formas qb) pcant p vnũ nomẽ sub di
uersis 9ceptib) hñt diuersas diffinitões pm tale nomẽ. sz equoca equoca
ta sunt diuerse res. z pm diuersas formas hñt diuersos 9cept⁹ speales q-
bus pcant p vnũ nomẽ z nõ pcant p vnũ 9ceptũ cõez. Jõ pm nomẽ eoꝝ
rõ substãtie ẽ diuersa. ¶ Contra pdicta arguit pmo sic. Canis ẽ qddaz
equocũ ad canẽ latrabilẽ piscẽ marinũ z sydus celeste z tñ nõ hz vnũ no-
men cõe. Cũ ipm sit nomẽ cõe. g male dr ꝙ equoca hñt nomen cõmune.
Scđo sic. verba sunt equoca z tñ in ipis nõ ẽ vnũ nomẽ cõe. Ter-
tio sic. equoca a 9silio hñt vnã ratõem cõem cõmunitate pportõis z ana
logie z tñ sunt equoca. g male dr ꝙ equoca hñt solũ nomẽ cõe. tenet 9se-
quentia qz istis equocis vltra nomẽ est ratio cõis. Quarto sic. Canis
latrabilis z piscis marinus sunt equoca equiuocata z tñ nõ habẽt solũ no
men cõe sz 9ueniunt in rõe substãtiali corpis aiati z hñt vnã ratõem cõez
g male dr ꝙ equoca habẽt solũ nomẽ cõe z ratio substãtie pm illud nomẽ
est diuersa. Quinto sic. vnius rei est tm̃ vna forma. sz pcatio est forma
nois z sic vnius nois est tm̃ vna pcatio z p 9ns vnũ pcatũ. g si equoca ha
beant vnũ nomẽ cõe habẽt etiã vnã ratõem q̃ pcatur p tale nomẽ.
☞ Ad pmũ dr ꝙ lz hoc nomẽ canis sit equocũ equocãs nõ tñ equocũ
equocatum iam de equocis equocatis solum datur hec diffinitio Ad se
cundũ dr ꝙ si nomẽ capiatur formal'r p noie quod pcat p modum quali-
tatis siue p modum habitus z qetis vt est ps oratõis distincta 9tra ver
bum sic in verbis nõ repitur nomẽ sz si capit general'r vt est nota mẽtis. i.
signũ illius quod in mente 9cipit sic verbũ dr nomẽ. Jdeo dt arestoteles
pmo perihermenias. vba pm se dicta noia sunt. z hoc scđo mõ capitur in
diffinitõe. Ad tertiũ dr. ꝙ lz equoca a 9silio habeãt ratõem cõem pm
modũ nõ tñ pm rem qz vnitas analogie nõ est vnitas pm rem sed pm mo
dum tantum Jdeo illa que habent vnitatem pportõnis sunt diuersa pm
rem z simpliciter. Ad quartum dicitur. ꝙ licz canis latrabilis z piscis
marinus zc habeant vnam ratõez put 9ueniũt in corpore aiato nõ tñ vt
9ueniunt in hoc nomĩe canis. Jdeo rationes eorum sumpte pm illud no-
mẽ sunt diuerse. z ideo dr in diffinitõe pm illud nomen z non pm nomen.
Ad qntũ dr ꝙ lz pcatio sit forma accidẽtalis nois nõ tñ essential'. Et
iõ sicut eiusdẽ rei pñt eẽ plures forme accidẽtales. Jta vnius nomis pñt
esse plures pcatões. z forma essentialis nominis est debita articulatio siue
debitus modus proferendi. Materia vero eius est ipsa vox.

Uniuoca dicuntur quorū nomē est cōmune et ratio substantie ƒm illud nomen est eadē. vt hoc nomen animal ē cōmune homini leoni ꝛ boui ꝛ similiter ratio substantie ƒm illud nomen est eadem. vt homo est animal. bos est animal. et homo est substantia animata sensibilis ꝛ bos est substantia aīata sensibilis et sic nomē est cōmune eis et ratio ƒm illud nomē est eadē. nihil eñ aliud ē hō ƒm ꝙ est aīal q̄ȝ substantia animata sensibilis ꝛ similiter bos

Postq̄ȝ autor posuit diffinitōnem equocorum. Hic ꝯsequenter ponit diffinitōem vniuocorum. dicens. Uniuoca dicunt̄ ꝛc. vt̄s. In qua diffinitōne ponit̄ dicunt̄. id est sunt dicibilia loco generꝭ diffiniti. qd̄ est dicibile. ꝛ nō ponitur sunt. qꝛ hic nō ꝯsiderant̄ vniuoca sub ratōne entis. sed sub ratōne dicibilis. Et totū illud quod sequit̄ ponit̄ ad differentiā aliorum vt statim declarabit̄. Et capit̄ nomē general'r pro voce significatiua que est nota mentis ꝛ nō special'r prout est pars oratōnis distincta a verbo. qꝛ in verbo reperiunt̄ vniuoca sicut in nomine. ¶ Sciendum est p̄mo. ꝙ duplicia sunt vniuoca. scȝ vniuoca vniuocata. ꝛ vniuoca vniuocātia. vnde vniuocū vniuocās est nomē cōe ƒm vnā ratōem pluribꝫ attributum seu plura ƒcans vt hoc noīe aīal ƒm vnā ratōem cōem attribuit̄ hoī ꝛ asino q̄ ƒcant̄ vniuoce ꝑ ipm. Sed vniuoca vniuocata sunt diuerse res ƒm ratōem cōem ꝑ vnū nomē importate. vt hō ꝛ asinus ƒm vnā ratōeȝ cōeȝ important̄ ꝑ hoc nomē aīal. Hic aūt diffiniunt̄ vniuoca vniuocata que sunt plures res ꝛ diuerse ꝯtente sub eodem noīe. Ideo ad denotandum ista pluralitatē hic diffiniunt̄ vniuoca in plurali numero. ¶ Sciendū est scd'o ꝙ vniuoca differūt a multiuocis ꝛ diuersiuocꝭ. qꝛ multiuoca sunt diuerse voces vni rei attribute q̄ vocant̄ a grāmatico synonima. vt ensis mucro gladius. Sed diuersiuoca sunt diuerse voces diuersis rebus attribute. ꝛ de istis nō determinat̄ hic sicut de vniuocis ꝛ equocis. qꝛ nō valent ad cognoscendum reductōnem p̄dicamentorum in aliquod vnum p̄dicamentorum nec necessario inquirunt̄ ad inquisitōem eoꝝ ꝛ in ip̄is nō req̄ritur vnum nomē cōmune sed plura nomina vniuoca. nec habent vnum nomē cōe ƒcans ꝯceptū vnū cōem in quo ꝯueniunt. Uniuoca aūt ꝛ eq̄uoca hn̄t vnū nomē cōe. Ideo in diffinitōnibꝫ eoꝝ ponit̄ quoꝝ nomē cōe est ad differentiā multiuocoꝝ ꝛ diuersiuocoꝝ. ¶ Sciendū tertio. ꝙ vniuoca differunt ab equiuocis. qꝛ equocū hȝ plura ƒcata formalia. ideo dicit̄ equocum quasi formal'r plura vocans. Et licȝ equocum a cōsilio ex ꝑte ratōis nois nō equaliter vocet oīa sua ƒcata. sed ƒm p̄us ꝛ posterius. tñ ex ꝑte vocis seclusa ratōne se habet equal'r ad oīa ƒcata sua. Sed vniuocum habet tantū vnum ƒcatum formale ꝛ immediatum Ideo dr̄ vniuocū quasi vnū vocans sicut aīal immediate vocat aīalitatē. ꝛ qꝛ vniuocata ꝯueniūt in vno ƒcato formali qd̄ est forma cōis ƒcata per nomē equiuo-

cũ. ⁊ ista forma cõmunis habet vnam ratõnem essentialem. Jdeo vni-
uoca vniuocata habent eandẽ ratõem substãtie sumptã ẜm illud nomen
cõe. Jdeo illa pticula ratio substãtie est eadẽ ꝯuenienter ponitur ad diffe
rentiam equiuocoꝝ. ¶ Sciendũ quarto . ꝙ vniuoca ⁊ denominatiua sic
inter se differunt. q₂ vniuoca vniuocata essentialr includũt ẜcatũ forma
le nominis vniuoci vniuocantis in quo ꝯueniunt. Jdeo ꝓpria ratio illius
ẜcati est ratio cõmunis ⁊ essentialis vniuocoꝝ. Jdeo vniuocũ nomine et
ratõe dicit̃ de vniuocatis. sed denoĩatiua nõ includũt formaliter ⁊ essen
tialiter ẜcatum formale ipius denominati sed accidẽtalr tm̃. Jdeo ratio
illius ẜcati nõ est ratio denoĩatiuoꝝ. vt cũ albũ ꝑdicat̃ de hoĩe hõ est de-
nominatũ ⁊ albũ denominatiuũ. ⁊ q₂ homo ⁊ equus includunt solũ acci
dentaliter formaľe ẜcatum albi quod est albedo. Jdeo ratio illius signifi
cati nõ est ratio eorum denominatiuorum. Et ideo ꝑ hanc ꝑticulã ratio
substãtie est eadem. differũt vniuoca a denominatiuis. Et ꝑ hoc patꝫ ꝙ
ista diffinitio sufficiẽter explicat naturã vniuocoꝝ faciens ipa differre ab
omnib₉ alijs. ¶ Contra ꝑdicta arguitur ꝑmo sic. Omẽ nomẽ vniuocũ
habꝫ tm̃ vnũ ẜcatum. sed vniuoca vniuocata sunt res diuerse ⁊ nõ sunt
vnũ ẜcatum. ergo vniuoca vniuocata nõ important̃ ꝑ idẽ nomẽ. Se-
cundo. homo ⁊ asinus sunt vniuoca vniuocata respectu aĩalis . ⁊ tamen
ipoꝝ nõ est vna ratio substãtie sed habẽt diuersas diffinitõesc ũ differãt
specie. ergo rõ substãtie vniuocoꝝ nõ est eadem. Tertio sic. Albedo ⁊
nigredo dicunt̃ vniuoca ⁊ tm̃ nõ habent eandẽ ratõem substantie cũ sint
accidẽtia. ergo ꝯtra diffinitõem vniuocoꝝ. Quarto sic. equocum dicit̃
quasi equalr plura vocans. sed aĩal equalr vocat hoiem asinũ ⁊ equum cũ
spẽs equalr ꝑtinent̃ sub suo genere. ergo male ponitur exemplũ ꝙ animal
sit vniuocũ ad hominẽ ⁊ ad equum. Quinto sic. Ratio aĩalis ẜm vnũ
quodq₃ aĩal ẽ altera ⁊ altera. vt pꝫ ꝑmo de anima. ergo male dicit̃ ꝙ hõ ⁊
asinus ꝯueniunt in vna ratõne animalis. ☞ Ad ꝑmum dicit̃ ꝙ si vni
uoca vniuocata ꝯsiderẽtur ẜm se ⁊ suas ratõnes formales ⁊ ꝓprias eoꝝ
sic nõ ẜcant̃ ꝑ vnũ nomẽ cõmune. sꝫ ẜcantur ꝑ nomina specialia. sꝫ si cõsi-
derẽtur quantũ ad naturã cõmunẽ vniuocã in qua ꝯueniunt ex ꝯsequẽ
ti important̃ ꝑ vnũ nomẽ cõmune vniuocũ tanq₃ ẜcata materialia eius.
scꝫ nois vniuoci. ⁊ illa natura cõmunis ẽ suum significatuꝫ formale ⁊ im-
mediatum vniuoci vniuocãtis. Ad scdm̃ dicit̃ ꝙ si homo ⁊ asinus cõ
siderẽtur ẜm ꝓprias ratõnes eoꝝ. sic habẽt diuersas diffinitõnes ꝓprias.
sed si ꝯsiderẽtur vt ꝯueniunt in animali. sic bñ habẽt vnam diffinitõnem
cõmunẽ que sumit̃ ẜm formã cõmunẽ in qua ꝯueniunt. Ad tertium
dicit̃ ꝙ si capiatur substãtia ꝓprie ꝓ ente ꝑ se sic albedo ⁊ nigredo nõ ha
bent eandẽ ratõem substãtie. sꝫ si capiatur generalr ꝓ essentia sic capitur
in ista diffinitõne. sic bene habẽt eandẽ ratõem substãtie cõmunẽ. Ad
quartũ dicit̃ ꝙ lꝫ hoc nomẽ animal ex ꝯsequẽti vocet plura equalr. vt scꝫ
plures spẽs ẜcatas. nõ tñ ꝑmo ⁊ immediate plura vocat ⁊ equalr. sꝫ tm̃
vnũ ꝓprium ẜcatũ. ideo aĩal est vniuocũ ⁊ nõ equiuocũ. Vñ vniuocuꝫ ex
ꝑte vocis immediate plura ẜcat. Aliter dr̃ ꝙ animal equalr vocat homi
nem ⁊ equũ si cõꝑentur in ordine ad animal. licꝫ vnũ ꝑcedat aliud per
cõꝑatõem ad seinuicẽ. Ad quintũ dr̃. ꝙ si aĩal ꝯsideret̃ ẜm esse qḋ hꝫ

in diuersis speciebꝫ eius ↄtractū ꝑ diuersas differētias. sic ratio aīalis ꝺm vnāquāqꝫ spēm est altera ⁊ altera. Sed si ↄsideret aīal ꝺm simplicē eiꝰ eēntiam. sic sua ratio est eadē ⁊ nō diuersa si accipit sua essentia indistincte et non diuersa ꝑ differentiā. ideo explicans ipam sic acceptā est eadē ⁊ nō diuersa. Et hoc modo intelligitur auctoritas philosophi

Denominatiua dicunt quecūqꝫ ab aliquo solo casu sunt differentia et ꝺm illud nomē habēt appellationem. vt a grāmatica grāmaticus et a fortitudine fortis. dr̄nt solo casu idest sola cadētia. que est ex ꝑte rei ⁊ ꝺm illud nomē habent appellatōem. Nomen eīm denoīatiuū debet cōicare cum noīe abstracto in principio et differre in fine. vt a grāmatica grammaticus

¶ Postqꝫ autor posuit diffinitōem vniuocoꝝ que docet reductiōem dicibiliū in suū genus generalissimū qđ dicit vniuoce de ipis. Hic ↄñr ponit diffinitiōem denoīatiuoꝝ ꝑ quā cognoscitur reductio oīm p̄dicamentorū accidentiū ad ꝑmā substātiā de qua p̄dicant denoīatiue. Dicēs ꝙ denoīatiua dicūtur quecūqꝫ ⁊c. vt sup̄ In qua diffinitōe ponit dicūtur. i. sunt dicibilia de ꝑma substātia loco gn̄is diffiniti. vt dictū est in p̄cedētibus diffinitionibꝫ equocoꝝ ⁊ vniuocoꝝ. Deinde ponuntur alie ꝑtes ad drām vniuocoꝝ ⁊ equiuocoꝝ. qꝛ vniuoca ⁊ equoca non hn̄t appellatōem ꝺm illud nomē vel aliqđ nomē abstractū a quo drānt solo casu sicut denominatiua. sed ꝑmo ⁊ ꝑ se impoꝛtāt sua ꝑcata ⁊ nō ꝑ depēdentiā ad aliqđ aliud ☞ Sciēdum est ꝑmo. ꝙ ad denoīatōem tria requirunt. s. denominās denoīatū ⁊ denoīatiū. Denoīans ē forma accidētalis q̄ impoꝛtat ꝑ nomē abstractū. Et dr̄ denoīans q̄si de se aliud noīans. qꝛ dat cōcreto vt p̄dicet ⁊ denoīnet suū subiectū. Sꝫ denoīatiuū est accidēs ↄcretū qđ p̄dicat de suo subiecto denoīatiue. vt albū nigrū Et dr̄ q̄si de alio noīatū qꝛ ē denoīatū subiecti rōe forme accn̄talis q̄ est alia a subiecto sꝫ denoīatū est subiectū de quo accn̄s ↄcretū p̄dicat. vt in hac p̄dicatōne denoīatiua. soꝛtes est albꝫ albedo ꝑcata ꝑ nomē albꝰ est forma denoīans. Et illud cōcretū albū est denoīatiuū. soꝛtes vero est subiectū denoīatū Vn̄ ꝑtꝫ ꝙ denoīatiuū ⁊ ↄcretū idē sunt et denoīans ⁊ abstractū idē ipoꝛtāt ⁊ etiā denoīatum et subiectū idem ipoꝛtāt ¶ Sciendum scđo. ꝙ ad verā denoīatiōnē tres requirūtur ↄditōnes. Prima est. ꝙ forma denoīans sit aliene nature a subiecto denoīato sic ꝙ non sit de essentia subiecti sicut est genus respectu spēi. et ꝙ nō fluat a ꝑncipijs eēntialibꝫ eius sicut ꝓpriū. Defectu cuius p̄dicata eēntialia non p̄dicant denoīatiue vera denoīatōe Nec eīm non est vera denoīatio. hō est hūanus vel hō est risibilis. Scđa ↄditio est ꝙ forma denoīans ꝑcet ꝺm quādā inherētiā ad subiectū qđ fit ꝑ nomen ↄcretū qđ cadenter ⁊ adiectiue ꝑcat formā accn̄talē vt inherentē suo subiecto rōne cuiꝰ noīa abstracta denoīatiue non p̄dicant de substātia Ter

tia ꝯditio est denominatiuū ⁊ abstractum conueniāt in ꝑncipio vocꝫ et differāt in fine. Defectu cuius studiosus non dr̄ denoīatiue a ꝟtute. q̄a non ꝯueniūt in ꝑncipio vocis ¶ Sciēdum tertio. ꝙ triplicia sꝫ denoīatiua q̄dam sunt ꝫm vocē tm̄ que hn̄t ꝯuenientiā in ꝑncipio ⁊ drām in fine cū noīe abstracto. ⁊ tn̄ non importāt naturā alienā a denoīato ⁊ sic hō et humanus dicunꝰ ab hūanitate. Alia sunt denoīatiua ꝫm rē tm̄. ⁊ nō ꝫm vocē in q̄bꝫ. s. forma ꝯcreti naturalr̄ ꝯuenit cū forma abstracti et tn̄ nō ē ꝯuenientia in ꝑncipio dcōnis ⁊ differētia in fine. ⁊ sic studiosus dr̄ denoīatiue a vtute. Alia sunt denoīatiua ꝫm rem ⁊ vocē sil̄. vt sunt illa quibus ꝯueniūt ille tres ꝯditōnes prius posite. sicut albū ⁊ nigrū. que sꝫ vera denoīatiua. ⁊ solū de illis datur pn̄s diffinitio denoīatiuoꝝ que q̄dē in plurali diffiniūtur ad denotandū multitudinē formaꝝ accidentaliū a quibꝫ denoīaꝰ substātia. ¶ Sciēdū q̄rto. ꝙ denoīatm̄ ⁊ denoīans siue ꝯcretuꝫ et abstractū duplr̄ ꝯueniūt ⁊ duplr̄ differūt. Primo ꝯueniūt in re ꝫcata q2 ꝫcāt eandē formā essentialr̄ sicut albedo ⁊ albū ꝫcāt formā albedinis Albū em̄ vt dicit Aristo. in p̄dicamētis. solū q̄litatē ꝫcat Scd̄o ꝯueniūt in ꝑncipio dcōis. vt albedo ⁊ albū illa ꝯuenientia in ꝑncipio dcōnis ꝫcat ꝯuenientiā eoꝝ in ꝑncipali ꝫcato. q2 q̄ nō ꝯueniūt in ꝑncipio dictiōis nō idē ꝫcāt. sicut albū ⁊ dulcedo Sꝫ drn̄t. ꝑmo in mō ꝫcandi. q2 ꝯcretū ꝫcat formā cū cadētia ⁊ inherentia ad subiectū. Ideo dr̄ q̄si sil̄ ꝯcernēs formā et subiectū eius sicut albū ꝫcat albedinē inherentē subiecto. sꝫ abstractuꝫ ꝫcat formā ꝫm se ⁊ sine inherentia siue cadētia ad subiectū ⁊ ꝫcat substantiue ⁊ ꝑ modū ꝑ se stātis. et inde dr̄ abstractū quasi ab alio tractū. q2 ꝫm modū eius ꝫcādi ꝫcat. formā cū precisione subiecti designādo ip̄am essentiam vel formā sine subiecto. Et inde est ꝙ nō p̄t verificari vel p̄dicari de suo subiecto. Scd̄o differūt in finali terminatōe vocis. et ista drā ꝫcat drām q̄ est in mō ꝫcādi. Iō in diffinitiōe denoīatiuoꝝ ꝯueniēter dr̄ q̄ solo casu drn̄t solū drn̄t ab ip̄is in cadētia vocis et in mō ꝫcādi. Et in h̄ explicātur due drn̄e denoīatiui ⁊ denoīantis. Et subiūgiꝰ. ⁊ ꝫm illud nomen habēt appellatōem ad explicādū ꝯuenientiā eoꝝ in ꝑncipio ꝫcato ⁊ in ꝑncipio dcōnis. vn̄ ordine nature ꝯcretū hꝫ appellatōem. i. denoīatōeꝫ a suo abstracto. q2 ab ip̄o recipit suū ꝫcatū. Ex quo pꝫ intellectus huius diffinitōis ☞ Cōtra p̄dcā arguiꝰ primo sic. In nulla bona diffinitiōe dꝫ poni vl̄e vl̄iter sumptū. sꝫ in ista diffinitōne poniꝰ vl̄e vl̄r sumptū. scꝫ quecunqꝫ. ergo diffinitio est mala Sd̄o sic. albū ⁊ nigrū sunt denoīatiua. et tn̄ non differūt solo casu. sꝫ etiā ꝑncipali ꝫcato. ergo male dr̄ ꝙ differūt solo casu Tertio sic. denoīatiuū ⁊ abstractū differūt in modo ꝫcandi. ergo nō differūt solo casu Quarto sic. Solo casu studiosum est denominatiuū ꝟtutis. q2 p̄dicaꝰ denoīatiue de suo subiecto. et non hꝫ hoc nisi a forma ꝟtutis. ⁊ tn̄ non hꝫ appellatōem ꝫm nomē ꝟtutis. erga male diciꝰ ꝙ ꝫm illud nomē hꝫ appellatōem Quinto sic. Abstractū denoīaꝰ siue deriuaꝰ a ꝯcreto. sicut iusticia a iustus. er abstractum hꝫ appellatōnem a ꝯcreto ⁊ non ecōtra. ergo male dr̄ ꝙ denoīatiuū ꝫm illud nomē abstracti habeat appellatōem ☞ Ad ꝑmū diciꝰ. ꝙ quecūqꝫ in ista diffinitōne non teneꝰ vniuersalr̄. sꝫ indiffinite. vt tm̄ valet sicut illa. Ad scd̄m dr̄. ꝙ licet albū ⁊ nigrū nō differūt inter se solo casu. tamē respectu abstractoruꝫ

scz albedinis et nigredinis solo casu differunt Et sic intelligit quod denoīati
ua solo casu differūt a suis abstractis Ad tertium dicitur quod negatur cōse
quentia. et causa est. quia cum dicit solo casu non solū intelligit de cadētia
vocis. sed etiam in cadentia que est in modo significandi concreti et abstracti Et
etiā quantum ad modos essendi quia illos modos significandi importātur.
Ad quartū dicitur quod licet studiosum sit denominatiuū respectu virtutis secundum
rem tamen. nō tamen secundum rem et vocem simul. Modo de talibus datur diffinitio.
Ad quintū dicit. quod licet secundum formatiōem vocis que a grāmatico principa
liter cōsideratur abstractū denoīetur siue deriuet a cōcreto. scz a genitiuo ei⁹
tamē secundum ordinem nature. scz denoīatiōis et significatiōnis cōcretū denoīa
tur siue deriuatur ab abstracto. quia abstractum importat formaz secundum se. Et
concretū importat eā sub cadentia ad subiectum

Eorum que dicuntur. quedam dicuntur cum com/plexione. vt homo currit. quedam sine complexio/ne. vt homo vel currit.

¶ Postquam autor posuit in speciali tria antepredicamenta. scz tres diffini
tiones que valēt ad cognoscendū reductiōenm dicibilium et cōuenienti
am eorum in aliquod vnū. Hic consequēter ponit duas diuisiones ad
ad cognoscendum distinctionem et diffinitiōnem eorum que ponūtur in
predicamento ab his que non ponuntur in predicamento Et quia opor
tet prius distinguere illa que ponūtur in predicamento ab his que nō po
nuntur in predicamento quam distinguere ea que ponūtur in predicamento
ideo autor ponit primo hanc diuisionem que valet ad cognoscendum ea
que ponūtur in predicamento ab his que nō ponuntur in predicamento di
cens quod eorum que dicunt. quedaz dicuntur cum complexione. vt est oratio.
Alia sine complexione. vt termini per se positi qui dicuntur incomplexi.
Cuius diuisionis ratio est. quia omne quod dicitur aut exprimitur per vo
cem complexam siue compositam ex pluribus vocibus significatiuis. et
sic dicit cū cōplexione. Uel exprimitur per solam vocem significatiuā. et
sic dicitur sine complexione ☞ Sciendū primo. quod dici tripliciter acci
pitur. Uno modo generaliter. vt tantum valet sicut deriuari ab alio. vt
cum dicitur dialectica dicit a dia. id est diriuatur. Secundo modo prout
tantum valet sicut predicari. vt cum dicitur. Predicabile est quod aptum
natum est dici. id est predicari de multis. Tertio dici tantum valet sicut
proferri vel exprimi per vocem significatiuam. Et isto modo sumitur in
proposito. et per hoc patet quid sit diuisum in ista diuisione. Est enim di
cibile quod est significabile et potest dici per dictionem que est vox signi
ficatiua. ideo tantum valet dicere eorum que dicunt sicut dicibilium que
per vocem exprimunt ¶ Sciendum secūdo. quod complexio dupliciter acci
pitur. Uno modo generaliter pro quacūque cōpositione duorum ad inuicem
siue duarum rerum siue dictionū siue litterarū et syllabarum vel significati et modi signi
ficādi. et isto modo nō accipit hic. Alio modo accipit specialiter solū pro compone
seu cōplexione plurium vocum significatiuarum. et isto modo sumitur hic. ideo

complexio vt hic sumitur est compositio ex pluribus vocibus significati-
uis. Et dici cum complexione est significari vel exprimi per vocem com
plexam siue compositam ex duabus vocibus significatiuis. Et dici sine
complexione est ſ̄cari per vnam solam dictionem ¶ Sciendum tertio
ꝙ duplex est ꝯpositio. s. distans in qua extrema copulant̄ ꝑ copulā ꝟbalē
sicut in qualibet oꝛone ꝑfecta Et dꝛ ꝯplexio distās. qꝛ extrema illiꝰ com
plexionis accipiunt̄ ab aīa distincte ⁊ tanq̄ꝫ distincta entia. ⁊ postea vniū-
tur ad īuicē ꝑ copulā ꝟbalē q̄ est nota ꝯpōis facte ab ītellectu. Uel etiā
dꝛ distās eo ꝙ inter duo extrema eiꝰ mediat copula ꝟbalis. Alia est cō-
plexio indistās cuiꝰ extrema ꝯponūtur sicut determiatio ⁊ suū det̄mina
bile. sicut fit in oꝛōe iꝑfecta. vt dc̄o hō albꝫ. Et dꝛ indistās. qꝛ extrema ta
lis ꝯpōnis ꝯfuse designātur ⁊ ꝯp̄hendunt̄ ab aīa. vt vnū in alio. vel etiaꝫ
qꝛ inter extrema eius nō mediat copula ꝟbalis ¶ Sciendū q̄rto ꝙ illa q̄
dicunt̄ cū ꝯplexione possunt dupliciter ꝯsiderari. Uno mō inq̄ꝫtū habēt
ꝯplexionē ex pluribꝫ vocibꝫ ⁊ ipoꝛtāt ꝯceptū ꝯplexū. ⁊ isto mō ꝯplexa nō
ponūtur in p̄dicamēto nisi ꝑ suas ꝑtes. ⁊ ille ꝑtes sint de diuersis p̄dica-
mentis. vt h̄ hō est albꝫ. tale dicibile ſm suas ꝑtes reponit̄ in diuersis pre
dicamētis. Et si ille ꝑtes sint de eodē p̄dicamēto. vt aīal rōnale. tale dici
bile ſm suas ꝑtes ponit̄ in eodē p̄dicamēto. Et qꝛ non est tantū vnū di-
cibile sed plura. ideo simpliciter loquēdo dꝛ ꝙ dicibile ꝯplexū non est repo
nibile in p̄dicamēto. Scdo mō pt̄ ꝯsiderari illud qd̄ dꝛ cū ꝯplexione. s. di-
cibile ꝯplexū inq̄ntū sumit̄ ad circūloquēdū vnū incōplexū ⁊ isto mō bene
ponit̄ in p̄dicamento loco vnius cōplexi qd̄ circūloquit̄ sicut qn̄ diffinitio
ponit̄ loco diffiniti ad circūloquendū ipm diffinitū. Si tn̄ caperet̄ diffini
tio inq̄ntū includit genus ⁊ differētiā. hoc modo nō ponit̄ in p̄dicamento
ꝑ modū vnius. sed ꝑ modū pluriū. ⁊ ſm suas ꝑtes. s. generis ⁊ dr̄ītie. et
sic dicibilia ꝯplexa vt sunt ꝯplexa nō ponūtur in p̄dicamento. Incōplexa
vero ponūtur in p̄dicamēto. Per hanc ergo diuisionē cognoscimus quō
differūt dicibilia ꝯplexa ⁊ incōplexa. ideo hec diuisio valꝫ ad cognoscēdū
drām eoꝝ que ponūtur in p̄dicamēto ab his que nō ponūtur in p̄dicamē
to ⁊c. ☞ Contra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic Omē dicibile est p̄dicabile
cum idem sit dici et predicari. sed omne predicabile erit incomplexum. er
go omne dicibile erit incomplexum. ⁊ sic nulla dicuntur esse cum cōplexi
one. Scdo sic. Unūq̄dq̄ꝫ habet dici ⁊ significari eo modo quo habet
esse. sꝫ oē ens hꝫ esse incōplexū ⁊ esse vnū. ergo omē dicibile est incōplexuꝫ
Tertio sic. Canis est vnū dicibile. ⁊ tn̄ nō est cōplexū cum nō ꝯtineat
plures voces. nec incōplexū. cū includat plura ſ̄cata. ergo male dꝛ ꝙ dici
biliū quedā dicunt̄ cū ꝯplexione quedā sine ꝯplexione Quarto sic mē
bra huius diuisionis nō sunt opposita. qꝛ ꝯplexū et incōplexū in eodē con
ueniūt. ergo diuisio est īsufficiēs Quinto sic. oē ꝯpositū ex voce ⁊ mō ſ̄cādi
est ꝯplexū. sed oē dicibile hꝫ modū ſ̄cādi ⁊ vocē. ergo nulla dicuntur sine
ꝯplexione. Ad p̄mū dꝛ ꝙ si capiat̄ dicibile ꝓut est aptū natū p̄dicari
sic omē dicibile est p̄dicabile. Sꝫ si capiat̄ ꝓut est aptū natū exprimi ⁊ sig
nificari ꝑ dictōem siue ꝑ vocē ſ̄catiuā. vt in ꝓposito sumit̄. sic nō oē dicibile
est p̄dicabile. Ad scd̄m dꝛ. ꝙ licet omē ens ſm se sit vnum et incomple-
xuꝫ. tamen in oꝛdine ad aliud cum quo est compositum vel componibile

potest dici ꝯplexū. licet hoc sibi ꝯueniat per respectū ad intellectū ꝯponē-tem ꝛ diuidentem qui actualiter facit talem ꝯplexionē que ꝑus est in rebus ſm aptitudinē Ad tertium dr̄. ꝙ licet canis materialiter ꝛ ex ꝑte vocis sit vnū dicibile. tn̄ formaliter ex ꝑte ſcatoꝝ non est vnū dicibile sed plura. Non tamē debet dici dicibile complexum. q2 illa ſcata inter se non habēt aliquā vnionē vel ꝯpositōnem. nec se habēt vt determinatio ꝛ determinabile Ad q̄rtū dr̄. ꝙ licet cōplexum materialiter et incōplexū conueniunt in vno eo ꝙ incōplexū est pars materialis ꝯplexi. tame si formaliter accipiant̄ quātū ad formas ꝯplexi ꝛ incō plexi opponūtur sicut dictuȝ est in ꝑmo tractatu. Ad q̄ntū dicit̄. ꝙ licet cōpositum ex voce ꝛ modo ſcandi habeat ꝯplexionē generaliter acceptā. non tamē habet cōplexionem ꝓprie dictam que est ex pluribꝰ vocibus significatiuis. de qua solum hic est ad propositum.

Sed priusq̄ alterum mēbrum huius diuisionis subdiuidatur. distinguendi sunt octo modi essendi in qui necessarij sunt ad sequentem diuisionē cognosendam. et ad ea que postea dicentur. Primus igitur modus essendi in est quādo aliquid dicitur in alio. sicut pars integralis in suo toto. vt digitus in manu. et paries in domo et similia Secundus modus essendi in. est sicut totum integrale est in suis partibꝰ simul sumptis. vt domus in pariete. tecto et fundamento. Tertius modus est sicut species in genere. vt homo in animali vt vnūquodq̧ inferius in suo superiori Quartus modus essendi in. est sicut genus in specie. vt animal in homine et quodlibet superius in suo inferiori. Quintus modus essendi in dicit̄. sicut forma in materia. Et iste quintus modus subdiuiditur. quia quedaȝ est forma substātialis. vt anima est forma substantialis hoīs. Quedā est forma accidentalis. vt albedo hominis. Et prima harū dicitur proprie inesse sicut forma in materia. vt anima in corpore. Alia autem dicitur esse in alio sicut accidens in subiecto. vt albedo in pariete. Sextus modus essendi in est aliq̄d esse in sua causa efficiente. vt regnū in regente. Septimus modus essendi

Tractatus tertius

in. est sicut aliquid est in suo fine. vt virtus in beatitudine. Octauus modus essendi in. est sicut aliquid est in suo conti nente. vt vinũ in vase locatuꝫ in loco. Hos aũt octo modos essendi in. distinguit Arestoteles quarto phisycorũ Boetius aũt assignat noue. qꝛ subdiuidit quintũ. vt dictũ est. vn⁹ Insunt pars totum species genus et caloꝛ igni. Rex in regno res in fine locoqꝫ locatum.

Postq̄ȝ posuit p̄mã diuisionẽ anp̄dicamẽtalem. hic cõsequẽter vult determinare de alia. Et qꝛ illa diuisio nõ pt pfecte cognosci nisi p̄cognoscant modi essendi in. ideo p̄us q̄ȝ ponat aliã diuisionẽ diuidit esse in alio p octo mõs qui in istis ꝟsib⁊ ptinent. Insunt totũ ps sp̄es genus caloꝛ igni Rex in regno. res in fine. locoqꝫ locatũ. quoꝝ sic habet sufficientia. Quia oẽ qđ est in aliquo vel ꝯuenit realr cũ eo in quo est. vel differt realiter ab eo. Si p̄mũ hoc est dupl'r. qꝛ vel est i alio p modũ ptis. vel p modũ toti⁹ Si p modũ ptis hoc est dupl'r. aut p modũ ptis integralis. ꝛ sic est p̄m⁹ modus. aut p modũ ptis subiectiue. ꝛ sic est tertius modus. aut per modum totius. hoc est dupl'r. vel p modũ totius integralis. ꝛ sic est scđs modus. vel p modũ totius vl'is ꝛ sic est quartus modus. Si differt ab eo in quo est realiter. hoc est dupl'r. qꝛ vel est in ip̄o actual'r vel virtual'r. Si p̄mum hoc est dupliciter. vel id qđ inest dat esse alteri cui inest. et facit vnũ esse cũ eo. ꝛ sic est quintus modus quo .s. forma est in materia. Uel suscipit esse ab eo in quo est. ꝛ distinguit in esse ab eo in quo est. ꝛ sic est octau⁹ modus quo locatũ est in loco. Si sit in alio virtualiter tm̃ hoc est dupl'r. quia vel est in aliquo q̄ȝtum ad ꝟtutẽ ꝑductiuã qua ꝑducitur. Et sic est modus quo effectus est in cã efficiente. vel est in alio solũ virtual'r q̄ȝtum ad bonitatẽ eius. ꝛ sic est septimus modus quo effect⁹ hꝫ esse in suo fine. Nõ est tñ hec diuisio vnũ anp̄dicamẽtũ. qꝛ nõ imediate oꝛdinat ad cognitõem p̄dicamẽtoꝝ sꝫ ad cognitõem vnius diuisionis antep̄dicamẽtalis. ex ꝯsequenti tñ valet ad cognitõnem p̄dicamentoꝝ. sequtur.

☞ Sciẽdũ p̄imo. ꝙ diuersimode ptes st̄ in toto integrali ꝛ totũ integrale in suis ptib⁊. qꝛ ptes st̄ in toto p modũ materie ꝛ ꝯponũt ip̄m totuꝫ. materialiter et actual'r vniunt ꝛ ꝯtinẽtur ad inuicẽ p formã totius sub qua vniunt. Sed totũ integrale est in suis ptib⁊ p modũ forme cũ sit vniens ꝛ ꝯtinens suas ptes ad inuicẽ. Unde cũ totũ habeat rõem actus. respectu suaꝝ ptiũ. ꝛ ꝯponit ex ip̄is ꝛ actus est in eo cuius est actus. Ideo ꝯuenienter totũ đꝛ esse in suis ptib⁊ ꝯiunctim acceptis. Et distinguitur solũ rõne ab ip̄is ꝯiũctim acceptis. sꝫ realr distinguit ab ip̄is diuisim acceptis. Sicut soꝛtes realiter distinguunt a manu ei⁹ p hoc ꝙ includit alias ptes que a manu realiter distinguit. ꝛ silr q̄libet alia pte diuisim accepta.

¶ Sciendũ est scđo. ꝙ diuersimode sp̄es est in genere. ꝛ genus in sp̄e. qa

spēs est in genere potestatiue solū ꝛ nō actu. qꝛ ꝯtinet̃ sub eo ſm totā cōti-
tatē eius. Et sil'r intelligendū est de qualibet ꝑte subiectiua respectu sui
totius. Sȝ genus est in spē actu ꝛ intellectu. qꝛ nō pt intelligi spēs nō in-
telligendo genus. Et etiā est in spē ſm eēntiā ꝛ ſm ꝑtē sue ꝑtātis. lȝ non
ſm totā cōitatē eius. et ꝑ hoc habet̃ dr̃ia tertij ꝛ quarti mōi. Et lȝ spēs
et gen⁹ sint idē realiter q̃ntū ad eēntiā. nō tñ ꝓpter hoc sequit̃ ꝙ idē eodē
mō sit in seipo eo ꝙ genus ꝛ spēs distinguunt̃ ſm diuersos modos eēndi.
quare nō est incōueniēs sub illis diuersis mōis vnū esse in alio ¶ Sciēdū
tertio. ꝙ forma substātialis ꝛ accñialis multipl'r int̃ se differūt. Primo
qꝛ forma substā tialis dat esse simpl'r materie in qua sustinet̃ qꝛ sibi dat eē
substātiale qd̕ est esse simpl'r Sȝ forma accidētalis dat esse ſm q̄d suo
subiecto. qꝛ dat esse accñtale in gñe cause formalis, ꝛ capit eē a suo subiec
to in triplici genere cause. s. cause efficient̃. materialis. ꝛ finalis. Scd̕o dif
ferūt. qꝛ forma substātialis non p̄supponit esse in actu sui subiecti. sȝ esse in
potentia tm̃. Forma vero accñtalis p̄supponit esse ꝯpletum ꝛ in actu sui
subiecti Tertio differūt. qꝛ destructa forma substātiali destruit̃ illud in q̄
est. nō aūt destructa forma accñtali alicui⁹. ꝓpter h̕ q̄nt⁹ mod⁹ a Boetio
ꝯuenient̃ subdiuidit̃ ¶ Sciendū q̄rto. ꝙ aliq̄d diuersimode ē in cā sua effi
ciente ꝛ in sua cā finali. qꝛ res est in cā sua efficiente. ꝑ hec ꝙ ip̄m efficiens
hȝ ꝟtutē ꝓductiuā q̄ pōt ꝓducere effectus. sicut domificator hȝ ꝟtutē ꝓ-
ductiuā q̄ pt ꝓducere domū. Unde in efficiente ꝑ naturā nō est cognitio
sui effect⁹. sȝ i agēte ſm ꝓpositū est cognitio effect⁹. ꝛ sic effect⁹ est in sua cā
efficiente q̄ꝫtum ad eius sil'itudinē ꝑ quā cognoscit̃. sicut domus in mente
artificis ſm suā sil'itudinē ꝑ quā cognoscit̃ domus. ad cuius imaginē ip̄a
ꝓducit̃. Sed res est in suo fine accidētaliter tm̃. s. quātū ad suā bonitatem
qꝛ tota bonitas ordinat̃ in finē Et sic tota bonitas ꝯtinet̃ in suo fine, sicut
bonitas securis ꝯtinet̃ in sectōne ꝛ bonitas equi in equitatōe

☞ Cōtra p̄dicta arguit̃ p̄mo sic. oē ꝯtētū excedit̃ ab eo a quo ꝯtinet̃. sȝ
totū integrale nō excedit̃ a suis ꝑtib⁹ sȝ ꝯtinet ip̄as. ḡ nō ꝯtinet̃ a suis ꝑ-
tib⁹. ꝛ ꝑ ꝯñs nō est in ip̄is Scd̕o sic Unū oppositoꝝ nō est i alio. sȝ mate
ria ꝛ forma opponūtur cū materia sit potētia et forma actus. ḡ forma nō
est in materia qd̕ est ꝯtra q̄ntū modū Tertio sic. effect⁹ essential'r ꝛ rea
liter differt a suo efficiente ꝛ a suo fine cū ille due cause sint extrinsice. ḡ res
nō est in efficiente nec in fine Quarto sic. locus ꝛ locatū distinguunt̃ eēn
tial'r ꝛ material'r. qꝛ locus est in locāte ꝛ nō in locato. ḡ locatū nō hȝ eē in
locante sȝ extra ip̄m Quinto sic. aliq̄d est in tp̄e sicut aliq̄d est in loco. et
tñ ille modus eēndi in nō ꝯnūerat̃ inter istos mōs. ḡ insufficienter ponū
tur octo modi essendi in ☞ Ad primū dr̃. ꝙ licet totū integrale ſm se
sumptū ꝛ eē actuale nō excedit̃ a suis ꝑtib⁹. tñ excedit̃ q̄ꝫtū ad esse poten-
tiale ꝛ ſm rōeȝ eo ꝙ eē potētiale sibi ꝯuenit ex suis ꝑtib⁹ in q̄b⁹ p̄mo repit̃

Ad scd̕m dr̃ ꝙ lȝ materia ꝛ forma quātū ad suos modos eēndi oppo
nūtur. s. q̄ꝫtū ad modū actus ꝛ potentie. nō tñ ſm suū esse. qꝛ ꝑ idē esse sil'r
existūt in toto ꝯposito. iō forma bñ est i materia cui dat esse Ad tertiū
dr̃. ꝙ licȝ effectus nō sit eēntial'r ꝛ actual'r in sua causa efficiente ꝛ finali. tñ
est bene accidentaliter in ip̄is ꝛ virtualiter vt prius dictum est.

Ad quartum dr̃. ꝙ licet locatuȝ nō sit in loco ꝑ inherētiā cū sibi nō in-

hereat. tñ est in ipso per ꝯtinentiã. qꝛ in eo ꝯtinet ꝛ circũdat. Ad q̃ntuꝫ
dicit. ꝙ licet esse in tempore non enũeret hic distincte ꝛ formaliter. tamen
enumerat hic equiualenter. qꝛ ꝯtinet sub octauo modo. qꝛ vterqꝫ modus
essendi in. scꝫ in loco ꝛ in tpe est esse in alio. vt in mẽsura extrinseca ꝛc.

Orum que sunt quedã dicunt de subiecto in subiec
to vero nullo sunt. vt genera et species substantie et
differentie earum que oĩa dicunt substãtie vniuersales exten
so hoc noĩe substãtia. vt homo animal rationale. Dici de
subiecto prout hic sumit est superius dici de inferiori. vt ani
mal dicit de hoĩe. et homo de sorte. et color de albedine. Et
esse in subiecto similiter est esse in alio. sicut accidens est in
subiecto Alia vero neqꝫ de subiecto dicunt neqꝫ in subiecto
sunt. vt indiuidua substantie. Alia dicuntur de subiecto et
sunt in subiecto. vt genera et species aliorũ nouẽ predicamẽ
torum dicunt de inferioribꝫ. et sunt in subiecto sicut accidẽs
in subiecto. vt color dicit de albedine vt de inferiori. et est in
corpe vt in subiecto Alia vero in subiecto sunt et de subiecto
nullo dicunt. vt hec scientia est in aĩa vt accidẽs in subiecto
et nõ dicit de aliquo inferiori. ꝛ iste color est in subiecto vt in
corpe. ꝛ nõ dicit de subiecto. oĩs eñi color in corpe est.

¶ Postq̃ autor pmisit distinctõem modoꝝ essendi in. qui valet ad cog/
noscendũ scdam diuisionẽ ãn predicamẽtalẽ. Hic ꝯñter ponit illã scdam
diuisionẽ dicens. ꝙ dicibiliũ quedã dicunt de subiecto ꝛ nõ sunt in subiec
to. q̃dã vero nõ dicunt de subiecto nec st in subiecto. alia vero sunt ĩ sub
iecto ꝛ dicunt de subiecto. alia vero st in subiecto de subiecto vero nullo
dicunt. Cuiꝰ diuisionis rõ est hec. qꝛ oẽ ens dicibile vel est substãtia vel
accñs. Si substãtia hoc est duplr. vel est substãtia vlis. ꝛ sic est primũ mẽ
brũ. vel pticularis. et sic est scdm. Si accñs hoc est duplr. vel accñs vle. ꝛ
sic est tertiũ mẽbrũ. vel pticulare. ꝛ sic est quartũ mẽbrũ. Et in hac diuisi/
one subdiuidit scdm mẽbrũ prime diuisionis ãn predicamẽtalis. s. dicibile
incõplexũ. nõ tñ diuidit ħ dicibile incõplexũ in tota cõitate eius. sed soluꝫ
dicibile qd est ens reale. ideo Are. ponit in textu p̃dicamẽtoꝝ in hac diuisi
one eoꝝ q̃ st ꝛ nõ eoꝝ q̃ dicunt ☞ Sciẽdũ pmo ꝙ dici de subiecto ꝛ eẽ
in subiecto sic int se drñt. qꝛ dici de subo vt ħ sumit ẽ aliqd supiꝰ dici de in
feriori. Vñ sugius eo ꝙ dt totuꝫ esse inferioris sui p̃dicat de suo inferiori.

Et capitur hic subiectū nō pro subiecto accidentis. sed ꝑ inferiori vel sub-iicibili alicuius superioris. Sed esse in subiecto est esse in alio vt accidens in subiecto. Accidens vero est in subiecto tanꝗ̄ forma inherens ꝛ adueniens ei post eius esse ꝯpletū. Ad hoc em̄ ꝙ sit accidens requirit ipsuꝫ habere ens ꝯpletum ad qđ cadat ꝛ cui inhereat. ꝛ sic capit hic subiectū ꝑ subiecto acci-dentis qđ est indiuiduū de genere substantie. et ꝓpter hoc diuersimode capi-tur subiectū. dicēdo ꝙ aliqua dicūtur de subiecto. ꝛ alia sunt in subiecto. qꝛ in primo capitur pro inferiori. in secūdo vero pro ente ꝯpleto quod est subiec-tum accidentis. ¶ Sciendū secūdo. ꝙ in primo membro huius diuisionis dicit ꝙ aliqua dicūtur de subiecto ꝛ nō sunt in subiecto. ꝑ qđ intelligit subā vniuersalis. illa em̄ habet ꝙ sit substātia. ꝛ ꝙ sit vniuersalis ab alio ꝛ ab alio inꝗ̄tuꝫ substantia nō est in subiecto. quia ꝓpriū substantie est in subiecto nō esse. eo ꝙ est ens ꝑ se ꝛ non in alio. sed inꝗ̄tum est vniuersalis dicit de subie-cto. qꝛ habet inferiora sub se. In secūdo vero membro dicit ꝙ quedā non di-cūtur de subiecto nec sunt in subiecto. et ꝑ hoc intelligūtur substantie parti-culares. ille inꝗ̄tum sunt substātie nō sunt in subiecto inꝗ̄tum vero parti-culares nō dicūtur de subiecto. qꝛ non habent aliqua inferiora sub se. ꝛ sic ꝑ illos duos modos habet differentia inter substantias vniuersales ꝛ ꝑticula-res ¶ Sciendū tercio ꝙ in tercio membro huius diuisionis cum dꝛ. Alia sunt in subiecto ꝛ de subiecto dicūtur intelligūtur accidentia vniuersalia. il-la em̄ inꝗ̄tum accidentia sunt habent esse in subiecto. qꝛ omne accidens est in subiecto. Unde ꝓprium esse eius est inherere subiecto. sed inquātuꝫ sunt vniuersalia dicūtur de subiecto. scilꝫ de suis inferioribꝰ. Sed cum in quarto membro dꝛ ꝙ aliqua sunt in subiecto ꝛ de subiecto nō dicūtur. ꝑ hoc intelli-gūtur accidentia particularia que inꝗ̄tū sunt accidentia sꝫ in subiecto. inꝗ̄-tum vero particularia nō dicūtur de subiecto. qꝛ non habent inferiora sub se et omniū istorum membroꝝ exempla satis patent in textu ¶ Sciendūꝫ quarto ꝙ accidentia particularia ꝛ substātie particulares diuersimode par-ticularisantur ꝛ indiuiduātur. qꝛ substantia particularis indiuiduat ꝑ ma-teriam signatā que est ꝑ̄ncipiū indiuiduatōis. ꝛ sic ille substantie indiuidu-antur ꝑ aliquid de suo genere. Et qꝛ differūt a suis spēbꝰ per ꝑ̄ncipiū indi-uiduationis. ideo talia indiuidua de genere substātie per aliquid de suo ge-nere differūt a suis vl'ibꝰ. Sed accidētia particularia indiuiduātur ꝑ indiui-duatōem sui subiecti. qꝛ capiūt vnitatem vel pluralitatē ab vnitate vel plu-ralitate materiali sui subiecti. ꝛ subiectū non est de suo genere. ideo nō indi-uiduātur ꝑ aliquod sui generis. nec differūt a suis vl'ibus sicut subē indiui-due. Unde ex ꝑ̄dictis pꝫ ꝙ ꝑ hanc diuisionē cognoscit drña eoꝝ que ponū-tur in ꝑ̄dicamētis subē ab his que ponūtur in ꝑ̄dicamētis accidētiū. Etiā cognoscit drña eoꝝ ꝗ̄ ponūtur in eodē ꝑ̄dicamēto penes vl'e ꝛ ꝑticulare. et ꝑ hoc pꝫ ad qđ sit vtilis ista diuisio Contra ꝑ̄dicta ar. ꝑ̄mo sic. illud qđ dꝛ subiecto est in subiecto. qꝛ dici de ꝑ̄supponit esse in. ergo nulla dicūtur de subiecto ꝗ̄ nō sunt in subiecto Scđo sic. oīe subiectū ꝑ̄us est illo cuiꝰ est subiectū. sed inferius nō est ꝑ̄us suo supiori. ḡ nō est subiectū sui supioris. ꝛ sic dici de subiecto nō est dici de suo inferiori Tercio sic. aliq̄s hō est subā particularis. ꝛ tamen dꝛ de subiecto. scꝫ de suo inferiori. vt dicēdo sortes est aliquis hō. ibi aliq̄s homo est supius ad sortē. ḡ male dꝛ ꝙ substātie ꝑticula

res nõ dicũtur de subiecto nec sunt in subiecto. Quarto sic. omne qd ẽ in subiecto. vel est in eẽntia subiecti vel in eẽ eius. sed accñs vl'e nõ est in eẽntia subiecti. cũ nõ sit de eẽntia subiecti. cũ esse rei aliene nature nõ ꝑmisceatur. ergo accñtia vl'ia nõ sunt in subiecto. Quinto sic. oĩs forma cõicabilis dr de subiecto hoc est de inferiori. sꝫ accña ꝑticularia sunt forme cõicabiles. cuꝫ oĩs forma sit cõicabilis. ergo illa accña dicũtur de subiecto Ad pmũ dr ꝙ si capiatur semp eodẽ mõ subiectũ. tũc verũ est ꝙ qcqd dr de subiecto hoc est de inferiori est etiã in subiecto. i. in inferiori. sed capiẽdo diuersimode subiectum vt capitur in istis mẽbris. tũc nõ oẽ qd dr de subiecto. i. inferiori est in subiecto supple sicut accñs est in subiecto Ad scdm dr ꝙ licꝫ subiectũ accñtis naturaliter sit pus illo cui9 est subiectũ. nõ tñ subiectũ alicui9 supioris. et isto9 capitur hic subiectũ in definitõe dici de subiecto Ad terciũ dr ꝙ licꝫ aliqs hõ pdicatõe spẽi et ꝯsiderãdo ipm ex ꝑte nature ꝯtracte dr de sorte vt de inferiori. nõ tñ pdicatõe indiuidui. et ꝯsiderãdo ipm ex ꝑte signi ꝯtrahẽtis naturã. Sꝫ hoc mõ dicẽdo sortes est aliqs hõ pdicatur idẽ realiter de seipo et nõ aliqd supius de suo inferiori. Ad qrtũ dr ꝙ licꝫ accñs nõ sit de eẽntia sui subiecti tamꝫ pncipiũ illi9 eẽntie. tñ ꝑ inherentiã dr esse in eẽntia sui subiecti ex ꝯsequẽti vt est in toto ꝯposito et sub eẽ totius. sed tñ pmo et ꝑ se nõ inheret essentie vel eẽ sed toti cõposito. licet qñqꝫ rõne materie et qñqꝫ rõne forme Ad qntũ dr ꝙ lꝫ oĩs forma fm se accepta sit cõicabilis non tñ forma recepta in materia et indiuiduata ꝑ subiectuꝫ eius est cõicabilis. ideo ꝑ accñs ꝑticulare i eo ꝙ ꝑticulare ẽ nõ ẽ cõicabile nec dr de suo subiecto. ergo et c.

Quando aũt alterũ de altero pdicatur vt de subiecto. qcũqꝫ de eo qd pdicatur dicũtur oĩa de subiecto dicuntur. vt sortes est homo. hõ est aĩal. ergo sortes est aĩal. Diuersoꝝ generũ et nõ subalternatim positoꝝ diuerse sunt spẽs et dñe vt aĩalis et sciẽtie que sunt diuersa genera. Dñe eĩ aĩalis sunt rõnale et irrõnale. Diuiditur eĩ ꝑ has dñtias. vt aĩalium aliud rõnale aliud irrõale. Dñe aũt sciẽtie sunt naturale morale et sermocinale. Diuiditur eĩ ꝑ has differentias. vt sciaꝝ alia naturalis. alia moralis. alia sermocinalis

Postqꝫ posuit supius duas diuisiones antepdicamẽtales valentes ad cognoscendũ dñas dicibiliũ inter se tam ordinabiliũ in pdicamento qꝫ nõ ordinabiliũ. Hic ꝯsequẽter ponit duas regulas antepdicamentales valentes ad cognoscendũ ordinẽ eorum que ponũtur in pdicamento. Prius eĩ oportꝫ cognoscere dñas eoꝝ que ponũtur in pdicamẽto ab his q non ponũtur in pdicamẽto. et que ponũtur in diuersis pdicamẽtis qd docet ꝑ duas diuisiões pcedentes qꝫ cognoscere ordinẽ eoꝝ que sunt in pdicamento. Et qr pus est cognoscere ordinẽ dicibiliũ respectu vnius pdicamẽti. qd docet ꝑ primã regulã qꝫ cognoscere ordinẽ entiũ respectu diuersoꝝ pdicamen

torũ .qđ fit ꝑ secũdam regulam Ideo ꝯueniẽter preponit ꝑmã regulã que
talis est. Quãdo alterũ ⁊c. vt supra. ¶ Sciendũ ꝑmo. ꝙ in hac regula ꝑ il-
lud qđ p̄dicat̃ siue per p̄dicatũ intelligit̃ supius habens modũ p̄dicandi ali-
cuius predicabiliũ. Et per subiectum intelligit̃ inferius alicuius superioris
Ideo sensus regule est. Qñ aliqđ supius p̄dicat̃ de suo inferiori quecunqꝫ
p̄dicant̃ essentialiter de isto supiori. etiam p̄dicantur de illo inferiori. Cuius
rõ est. q2 supius actualiter includitur in suo inferiori. ideo quecũqꝫ sunt eẽn-
tialiter in tali supiori ⁊ de illo p̄dicantur. sunt etiã actualiter in suo inferiori
et de illo p̄dicant̃. etiam si ꝑmũ supius p̄dicetur essentialiter de tali inferiori
et si accidentaliter p̄dicetur ꝑmũ supius sua supiora etiã accidentaliter p̄di-
cabũtur. Et ꝑ hoc p3 ꝙ ista regula valet ad cognoscendũ ordinẽ dicibilium
in vna linea p̄dicamentali. Et isto mõ oĩa dicibilia supiora alicuius gene-
ris sunt supiora suaꝝ spẽꝝ ⁊ que p̄dicabilia possunt de se inuicẽ p̄dicari.
¶ Sciendũ scđo ꝙ arguendo ꝑ istã regulam debent obseruari due ꝯditio-
nes. Prima est. ꝙ in ꝑma ꝓpõne sit directa ⁊ ordinata p̄dicatio siue ibi sit es-
sentialis p̄dicatio siue accidentalis. Oportz em̃ aliqđ predicari ꝭm ordinez
alicuius q̃nqꝫ predicabiliũ. Secũda est. ꝙ in secũda ꝓpositione sit essentialis
p̄dicatio ⁊ directa. Defectu cuius hic non arguitur pe illam regulã. hõ est
animal. aĩal est asinus. ergo homo est asinus. q2 in secũda ꝓpositione non est
essentialis p̄dicatio. q2 inferius nõ predicatur essentialiter de suo superiori
quod tñ requiritur hic. sc3 ꝙ superius essentialiter predicetur de suo inferio-
ri. ꝓpter hoc ꝙ reducendo talem argumentationem ad syllogismuz secũda
propositio sit maior in prima figura. Et ita semper debet esse vniuersalis ac-
tualiter vel virtualiter. si autem non esset essentialis predicatio staret ma-
iorem non esse vniuersalem nec formaliter nec virtualiter. Et tenet etiã ista
regula negatiue. supposito tamen ꝙ ꝑma ꝓpositio sit affirmatiua. q2 debet
fieri minor in ꝑma figura. ⁊ ꝙ in secũda ꝓpositione p̄dicatum negetur essen-
tialiter de predicato prime. Unde bene seq̃tur. sortes est homo. homo non
est asinus. ergo sortes non est asinus. q2 secũda ꝓpositio debet fieri maior ⁊
in ꝑma figura. vt nullus hõ est asinus. ¶ Sciendũ tercio. ꝙ secũda regula
antepredicamentalis est. diuersoꝝ generum ⁊c. vt supra. Cuius rõ est. quia
spẽs ⁊ dr̃ñe alicuius generis essentialiter descendũt a suo genere. ⁊ dicũt ean-
dem essentiã cũ ipo. sed diuersa genera eẽntialiter differũt. ergo spẽs ⁊ dr̃ñe
diuersoꝝ generũ etiã differũt cũ includant essentias oppositas illoꝝ diuerso-
rũ generũ. ideo oportz ꝙ diuersoꝝ geneꝝ sint diuerse spẽs ⁊ differentie. Et
per hoc p3 ꝙ ista regula valet ad cognoscendũ quomodo in diuersis predi-
camentis debent ordinari diuerse spẽs ⁊ quomodo essentie p̄dicamentoꝝ
sunt impermixte. ¶ Sciendũ quarto ꝙ genera subalternatim posita dicun-
tur quoꝝ vnũ essentialiter sub alio ꝯtinet̃. sicut corpus ⁊ aĩal. ꝑ oppositũ illa
nõ dicũt̃ subalternati posita quoꝝ nõ vnũ ꝯtinet̃ sub alio. vt sunt substan-
tia ⁊ quantitas. Et in hac regula dr̃ nõ subalternatim positorum ad diffe-
rentiã generũ subalternatim positoꝝ. q2 ipsoꝝ possunt esse eedem spẽs ⁊ dif-
ferentie. sicut spẽs aĩalis sunt spẽs corporis ⁊ substãtie. licet nõ sint imedia-
te respectu illoꝝ generũ. ⁊ similiter differẽtie aĩalis ex ꝯsequẽti sunt differẽ-
tie corpis ⁊ subc. S3 genera nõ subalternatim posita nec ꝑmo nec ꝑ se nec
ex ꝯsequẽti possunt habere easdẽ spẽs ⁊ dr̃ñas ꝓpter causam predictam.

Tractatus tertius

Contra predicta ar. p̄mo sic. sortes est hō. ꝛ hō est spēs. ergo sortes est spēs. ꝛ tñ ibi arguit̄ ꝑ p̄mā regulā. g̊ ꝛc. Scd̄o sic. nō seq̄tur. hō est albus albū est accñs. ergo hō est accñs. ꝛ tamē arguit̄ ibi ſseruādo ꝯditōes prime regule. ergo nō est sufficiens Tercio sic. suba ꝛ q̄ẗitas sunt diuersa genera ꝛ nō subalternatim posita. ꝛ tñ corpus est spēs vtriusq;. g̊ ꝯtra secūdā regulā Quarto sic. aīal ꝛ scīa sunt diuersa genera nō subalternatim posita et tñ ipoꝝ est eadē dr̄ña. sc; rōnale qd̄ est dr̄ña aīalis ꝛ scīe que diuidit̄ ꝑ scientiā realē ꝛ rōnalem. g̊ diuersoꝝ generū ꝛ nō subalternatim positoꝝ non sunt diuerse spēs ꝛ dr̄ñe. Quinto sic. intellectus est dr̄ña hoīs ꝛ etiā angeli. ꝛ tñ hō ꝛ angelus nō ꝯtinent̄ sub eodem genere sed sub diuersis. q2 hō ꝯtinet̄ sub suba corporea. ꝛ angelus sub suba incorporea. g̊ diuersoꝝ ꝛc. est eadē dr̄ña. Ad p̄mū dr̄. q2 ibi nō arguit̄ ꝑ p̄mā regulā. q2 in scd̄a ꝓpōne hō est spēs nō est essentialis p̄dicatio. q2 scd̄e intentiōes nō essentialiter p̄dicant̄ de p̄mis. sed solū accidental'r. q2 dicūt respectus accidentales qui accidunt p̄mis. et sil'r diceret̄ de ista hō est suba. suba est genus. g̊ hō est genus.

Ad scd̄m dr̄ q2 albū in p̄dicato p̄me ꝛ in subiecto scd̄e differēter tenet̄. q2 in p̄ma tenet̄ ꝯcretiue ad subiectū ẜm q2 dicit totū esse accidentale eius. In secūda vero tenet̄ sub rōne ꝓpria eius. ꝛ nō inq̄ꝫtum dr̄ respectū ad suū subiectū. ideo in secūda nō subijcit̄ aliquid de p̄dicato p̄me formaliter accepto. sed ꝯmittit̄ fallacia accidētis Ad terciū dr̄ q2 corpus nō est spēs substantie ꝛ q̄ẗitatis capiendo ip̄m vniuoce. sed equiuoce. q2 ꝓut est substātia potens accipe tres dimensiones. sc; longitudinē latitudinē ꝛ ꝓfunditatē. tunc est spēs sube. Cum ergo actualiter importat illas tres dimensiones. tūc est spēs q̄ẗitatis. sc; ꝯtinue. ꝛ sic corpus equiuoce dr̄ substātia ꝛ quantitas Ad quartū dr̄ q2 rōnale nō est eadē differētia animalis ꝛ scientie simpl'r et formaliter. q2 non tenetur vniuoce sed equiuoce. Nam ẜm q2 dicit formaꝫ qua possumus vti rōne. sic est dr̄ña aīalis. sed ẜm q2 dicit scientiā que est de ente rōnis. sic est differentia scientie. Ad quintū dr̄ q2 intellectus equaliter nō reperitur in homine ꝛ in angelo. Nec intellectus hoīs ꝛ angeli sunt in equali gradu perfectionis. cum intellectus angeli eētialiter sit ꝑfectior intellectu hominis. ideo intellectus dr̄ de ip̄is analogice ꝛ nō vniuoce. ideo non est eadem differentia

Orum que ẜm nullā ꝯplexionē dicūtur singulū eorum aut ẜcat subaꝫ. aut qualitatē. aut quātitatē. aut ad aliq̄d aut agere. aut pati. aut vbi. aut quādo. aut situm esse. aut habere. Est eñ substātia vt exemplariter dicat̄. vt homo equus q̄ẗitas. vt bicubitum tricubitum. ad aliquid. vt duplū triplū qualitas vt albedo nigredo. vbi vt in loco esse. quādo vt heri fuisse. cras fore. situs vt sedere iacere. habere vt calciatū eē armatū esse. agere vt secare vrere. pati vt secari vri

Postq̄ autor determinauit de antep̄dicamentis que necessario valent ad cognitōem p̄dicamentoꝝ. Hic ꝯsequēter incipit determinare de p̄dicamentis. Et qꝛ cognitio generalis ꝛ ꝯfusa p̄cedit cognitiōem in nobis distinctam ꝛ determinatā. ideo p̄us determinat de ip̄is in generali q̄ȝ in spēali p̄mittens talē diuisionē. Eoꝝ que dicūtur ſm nullā ꝯplexionē. i. dicibiliuȝ incōplexoꝝ singulū eoꝝ. aut ſcat subam. aut qualitateȝ. ꝛ sic de alijs p̄dicamentis. Et de om̄ibꝫ his exempla patent in textu. Unde pȝ ꝙ ista diuisio non est antep̄dicamentoꝝ. qꝛ nō p̄cedit determinatōem p̄dicamentoꝝ. sed determinat de ip̄is p̄dicamentis in generali distinguendo ip̄a ꝛ exemplificando de quolibet. ¶ Sciendū p̄mo. ꝙ dicibile incōplexum dupl'r accipiꝛ. Uno mō generaliter ꝓ om̄i illo qđ ſcaꝛ ꝑ vocem incōplexā quomodo accipiebaꝛ in p̄ma diuisione antep̄dicamentoꝝ. ꝛ sic nō accipiꝛ hic. cū đꝛ. Eorum que dicūtur. qꝛ hoc mō multa sunt dicibilia incōplexa que nō reponuntur in p̄dicamento. sicut noīa ficta. vt chymera ꝛ secūde intentōes. ꝛ generaliter om̄e nomen nō ſcans vl'e vel particulare qđ depēdet a rōne nostra. Talia em̄ nō sunt in p̄dicamento. Et ideo Buridanus minus bene posuit p̄dicamentū signi ad reponendū in eo om̄ia signa ꝛ entia rōnis. Alio mō capiꝛ spēaliter ꝓ dicibili incōplexo ordinabili in genere ſm sub ꝛ supra ꝓut stat sub voce talē ordinē ſcante. et illo mō dicibile incōplexum diuidiꝛ in p̄senti diuisione. ꝛ om̄e tale aut ſcat subam aut q̄ȝtitatē ꝛc̄. Et đꝛ notanter ꝓut stat sub voce. qꝛ hic nō ꝯsideranꝛ res sub rōne entis. sed ꝓut stant sub vocibꝫ per quas res ſcantur et vt sub vocibꝫ res ordinātur. ¶ Sciendū est secūdo ꝙ ad hoc ꝙ aliquid sit ordinabile in genere quatuor ꝯditōes requirūtur. Prima est ꝙ tale dicibile sit vnū formaliter ꝛ vniuocū. qꝛ si esset equocū essent plura dicibilia. ꝛ posset ordinari in diuersis p̄dicamētis. ꝛ per hoc pȝ ꝙ equiuoca vt equiuoca sunt nō ordinātur in p̄dicamentis. Secūda est ꝙ sit incōplexū. qꝛ si esset ꝯplexū ſm diuersas eius ꝑtes posset poni in diuersis p̄dicamentis vel diuersis locis eiusdem coordinatōis. sicut patȝ in diffinitione in qua genus poniꝛ in recta linea p̄dicamentali. Differentia vero lateraliter. ꝛ ꝓpter hoc complexa nō ponūtur in p̄dicamēto ſm ꝙ ꝯplexa sunt sed ſm diuersas partes vel inq̄ȝtum sumūtur ꝓ vno incōplexo. Tercia conditio est ꝙ tale dicibile sit ens reale ꝛ ꝙ habeat certū ordinem in rebꝫ. ꝓpter hoc entia rōnis vt chymera vel negatōes non ponūtur in genere. Quarta ꝯditio ꝙ tale dicibile sit vl'e vel particulare. qꝛ coordinatio ſm sub ꝛ supra fit ſm rōnem vl'is vel particularis. sicut vl'e poniꝛ supra ꝛ particulare sub. et ꝓpter hoc deus nō est in p̄dicamēto. qꝛ nō est vl'e. cū nō possint esse plures dij. nec particulare. eo ꝙ nō hȝ aliqđ sup̄ius vniuocū ¶ Sciendū tercio ꝙ hui⁹ diuisionis sic habeꝛ sufficiētia. qꝛ om̄e dicibile incōplexuȝ ordinabile in genere. vel dicit ens per se. vel ens in alio. Si p̄muȝ sic est suba. Si scđm h̄ est dupl'r. vel đt ens absolutū vel ens respectiū. Si absolutū hoc est dupl'r vel ꝯseq̄tur subam gr̄a materie. ꝛ sic est q̄ȝtitas. vel forme ꝛ sic est qualitas. Si sit ens respectiuū hoc est dupl'r. vl' sumiꝛ a respectu sube ad aliqđ extrinsecū. vel econtra a respectu alicui⁹ extrinseci ad subaȝ. Si p̄mū hoc est dupl'r vel đt respectū ꝑtiū sube ad suū totū ꝛ ad locū simul. et sic est situs. vel dicit simplicē respectū sube ad aliqđ extrinsecum. ꝛ hoc est tripl'r. vel qꝛ oriꝛ a forma. ꝛ sic est actio. vel a materia ꝛ sic est passio. vel a toto ꝯposito. ꝛ sic est ad

aliq̄d. Si vero dicat respectū alicuius extrinseci ad subam. hoc est duplici-
ter. qꝛ vel illud extrinsecū est adiacēs ꝛ applicatū simul. ꝛ sic est habitus. vel
adiacēs tm̄. hoc est dupl'r. vel adiacet rei ƀm q̄ est in motu. ꝛ sic est qn̄. vl' ƀm
q̄ est in q̄ete. ꝛ sic est vbi. Et p̱ hoc pꝫ q̄ sunt decē p̄dicamēta ¶ Sciendum
q̄rto q̄ p̄dicamentū est gen⁹ generalissimū alicui⁹ coordinatōis. vel est ipsa
tota coordinatio alicui⁹ p̄dicamēti. Et dꝛ p̄dicamentum a p̄dicari ꝛ metior
metiris. qꝛ est mēsura illoꝝ q̄ sunt in tali genere vel sub ipo. ꝛ in se colligit
oīa dicibilia eiusdē generis. Et sic pꝫ ex definitōe p̄dicamēti q̄ p̄dicamētuꝫ
p̄t sumi dupl'r. ꝛ vtroq̄ mō sunt decē p̄dicamēta. qꝛ si sumat' p̄mo mō ꝓ ge
nere generalissimo tm̄ sunt. x. p̄dicamēta. Et qꝛ coordinatōes p̄dicamenta
les distinguūtur ƀm genera generalissima q̄ sunt p̄ma p̄ncipia formalia illa
rū. ideo si sumat' scd̄o mō ꝓ coordinatōe. sic iterū solū erūt decē p̄dicamenta

Contra p̄dicta ar'. p̄mo sic. ens est dicibile incōplexū. ꝛ sil'r res. aliquid
vnū verū bonū. que sunt trāscēdētia. ꝛ tm̄ nō ponūtur in p̄dicamēto. cū ens
sit cōius quolibet p̄dicamentoꝝ. g̃ illa diuisio nō valet. Scd̄o sic. de⁹ est
in p̄dicamēto ꝛ nō in aliquo istoꝝ. g̃ illa diuisio nō est bona. Añs pꝫ. qꝛ om̄e
ens p̱ticulare dicibile incōplexū ponit' in p̄dicamēto. sed deus est q̄ddā p̱ti-
culare. qꝛ est vnū ens in numero. sed ens in numero ꝛ p̱ticulare ideꝫ sunt. g̃
deus est in p̄dicamēto. Tercio sic. gen⁹ ꝛ spēs sunt dicibilia incōplexa. et
tm̄ nō sunt in aliq̄ p̄dicamēto. g̃ ꝛc. Quarto sic. isti termini incōplexi orō ꝛ
ꝓpō sunt dicibilia incōplexa ꝛ ordināntur in genere. qꝛ ꝓpō est spēs orōnis re
mota. ꝛ tm̄ nō sunt in aliq̄ istoꝝ p̄dicamētoꝝ. Quinto sic. materia est di-
cibile īcōplexū ꝛ ens vocale ꝛ sibi ꝯueniūt alie ꝯditōes p̄dicabiliū ordinabi
liū in genere. ꝛ tm̄ nō ponit' in aliq̄ istoꝝ p̄dicamētoꝝ. g̃ īsufficiēter hic enume
rant' p̄dicamēta. Ad p̄mū dꝛ. q̄ licꝫ ens ex p̱te vocis sit aliqd̄ dicibile in-
cōplexū. nō tm̄ ex p̱te ƀcatoꝝ est vnū dicibile. sed multa. qꝛ ipm in cōi accep-
tum nō est vniuocū. ideo nō ponit' in aliq̄ vno p̄dicamēto. sed ƀm ƀcata eius
ponit' in diuersis p̄dicamētis. Et sil'r dōm est de alijs trāscēdētibꝫ. Ad
scd̄m dꝛ q̄ licꝫ de⁹ sit vnū ens in nūero. qꝛ indiuisibilis. nō tm̄ est vnū p̱ticu-
lare. qꝛ p̱ticulare dꝛ p̱tē alicui⁹ toti⁹. de⁹ aūt sub nullo ꝯtinet'. ꝛ licꝫ vnuꝫ in
numero ꝛ p̱ticulare in aliquo sunt idē scꝫ material'r. tm̄ differunt formal'r vt
dictū est Ad terciū dꝛ q̄ licꝫ gen⁹ ꝛ spēs de materiali ƀcato eoꝝ dicūt ali-
qd̄ ens reale. tm̄ q̄ntū ad ƀcata formalia importāt entia ratōis. qꝛ importāt
respect⁹ accn̄tales a q̄bꝫ sumūt' scd̄e intentōes. ꝛ illi respect⁹ sunt entia rō-
nis ꝛ nō entia realia. Ideo gen⁹ ꝛ spēs nō ponūt' p̱ se in p̄dicamento Ad
q̄rtuꝫ q̄ illi termini orō ꝛ ꝓpō sint dicibilia incōplexa ex p̱te vocis. tm̄ ex p̱te
ƀcatoꝝ sunt ꝯplexa. ꝛ qꝛ hic ꝯsiderant' p̱ respectū ad rē ƀcatā ideo ꝓpō ꝛ orō
et alia silia q̄ importāt dicibilia ꝯplexa nō sunt in p̄dicamēto. ideo male po
suit buridan⁹ vndecimū p̄dicamētū ad reponēdū in eo entia rōnis. licꝫ em̄
in illis sit ordo rōnis nō tm̄ ordo realis seu ordo rerū. q̄lis dꝫ esse in veris p̄-
dicamētis. ꝛ g̃ ille scd̄e intētōes solū hn̄t modū generis ꝛ spēi Ad q̄ntuꝫ
dꝛ q̄ licꝫ materia sit ens reductiue in p̄dicamēto ꝛ p̱ modū p̄ncipij. tm̄ quia
nō est ens ꝯpletū sꝫ p̱s eius. ideo p̱ se nō ponit' in p̄dicamēto. sed reductiue
in p̄dicamēto sube p̱ modū p̄ncipij substātie materialis.

His habitis dicēdū est de vnoquoq̄ p̄dicamētoꝝ p̄mo

de suba cum sit prior alijs. Substātia aūt diuidit̄ ꝑ pmam et secūdā. Prima substātia est que ꝓprie pncipaliter ꝛ maxime substare dr̄. Uel pma substātia est que neq; in subiecto est neq; de subiecto dr̄. vt aliquis hō aliqs equus

Postq̄ autor determinauit de decē pdicamētis in generali. Hic pn̄ter incipit determinare de ipis in spēali. ꝛ q2 suba est prior accn̄tib9 natura. defini tione. ꝛ tpe. vt dr̄. vij. Metaph. ꝛ est cā oīm accn̄tiū in triplici genere cause sc3 materialis. efficientis. ꝛ finalis. ꝛ cā naturalr̄ pcedit suū effectū. ideo prius determinat de suba q̄ de accn̄tib9. ipam pmo diuidēs ꝑ pmā ꝛ secūdā Cuius diuisiōis rō est. q2 oīs suba vel pmo ꝛ ꝑ se substat accn̄tibus. vt suba pticularis. ꝛ sic est pma suba. vel nō substat accn̄tib9 pmo ꝛ ꝑ se sed ex ꝯsequenti. vt suba vlis. ꝛ sic est scd̄a suba Et ꝑ hoc p3 q2 nō sunt ponēde tercie sube vel q̄rte. eo q2 oīs suba aut est vlis. vel pticularis. ꝛ oēs vles sube secūdario substāt accn̄tib9 ꝑ hoc q2 sunt in pmis. pticulares vō sube pmo ꝛ ꝑ se substāt ¶ Sciendū pmo. q2 suba ꝯsiderat̄ tripl'r. vno mō vt ē pma ꝛ pn̄cipalior ps entis. ꝛ sic est de ꝯsideratōe metaphysici. Scd̄o vt est gen9 generalissimū ꝛ pncipiū oīm sciaꝝ. ad qd̄ omes alie sube reducūtur. Tercio vt est subiectū pmū accn̄tiū. ꝛ istis duob9 modis ꝯsiderat̄ hic a logico Principalius tn̄ vt est subiectū accn̄tiū q̄ distinguūtur inter se s̄m diuersos modos pdicandi de pma suba. Ideo hic ꝯuenīēter diuidit̄ ꝑ pmā ꝛ secūdā inq̄tū est subiectū accn̄tiū. ꝛ diuersimode substat ipis q̄ diuidat̄ sub rōne generis. sed in suas spēs ¶ Sciendū scd̄o. q2 nomē sube duob9 modis sumit̄ a reb9. Uno mō a ꝑ se essendo. ꝛ sic sumit̄ a ꝓprio esse sube qd̄ est esse ꝑ se ꝛ absolutū. ꝛ hoc mō suba vniuoce dr̄ de oīb9 substātijs ꝛ est gen9 ipoꝝ. Alio sumit̄ a substando. ꝛ sic sumit̄ ab esse respectiuo sube que est in potentia ad substandū accn̄tib9. ꝛ isto mō substātia ꝑ prius dr̄ de substātijs particularibus que pmario substant accn̄tib9 q̄ de substātijs vlib9. que secūdario substant. Et q2 hic diuiditur substantia inquātum habet substare accidentib9. et hoc modo dicitur per prius de primis substantijs q̄ de secūdis. ideo hec diuisio est analogi in sua analogata. Et hec est ratio quare substantia prius diuiditur q̄ definiatur. quia equiuocu3 prius est diuidendū q̄ definiēdū. ¶ Sciendū est tercio. q2 vno modo definitur prima substantia sic videlic3. Prima substantia est que ꝓprie pncipaliter ꝛ maxime substare dr̄. In qua definitione ꝑ illud relatiuū que intelligit̄ suba loco generis definiti. Et ponit̄ ꝓprie ad dr̄iam accidentiū in quib9 vnū accidens aliquo modo substat alteri. sicut supficies albedini. hoc tamen non est ꝓprie nec tanquā subiectū principale ꝛ per se subsistens. sicut prima suba. Deinde ponit̄ pncipaliter ad differentiā secūdaꝝ subaꝝ q̄ minus pncipal'r ꝛ secūdario substāt accn̄tib9. scil3 inq̄tum sunt in pmis substātijs. Tercio ponit̄ maxime ad dr̄iam spērum de genere sube. q̄ adhuc pncipali9 substāt q̄ sua genera. sed adhuc pme substantie plurib9 substāt q̄ ille spēs. q2 q̄buscūq; substat spēs eidē substat prima suba seu indiuiduū. ꝛ vltra hoc ipsi spēi substat Et ponit̄ substare ad explicandū modū vel esse quo ipsa substantia est receptiua accn̄tiū pmo ꝛ ꝑ se

¶ Sciendum quarto ꝙ aliter definitur pͥma substantia Prima substãtia est que neqꝫ est in subiecto neqꝫ de subiecto dr̄. vt aliquis homo aliqͣs equꝰ In qua definitiōe intelligitur suba loco generis definiti. Deinde ponit neqꝫ in subiecto est ad drn̄am accn̄tium que om̄ia sunt in subiecto. Deinde ponit. neqꝫ de subiecto dr̄. ad drn̄am secūdaꝝ subaꝝ. qꝛ licet ille nō sint in subiecto tn̄ dicūtur de subiecto. Prima em̄ suba habet ꝙ sit suba. ꝛ ꝙ prima ab alio ꝛ ab alio. Inqn̄tum em̄ est suba sibi ꝯpetit non esse in subiecto. qꝛ hoc est ꝯmune om̄i sube. sed inqn̄tum est pͥma nō hꝫ inferiora sub se. Ideo nō dr̄ de subiecto. ꝛ ꝑ hoc differt a secūdis substantijs. Et in ista definitione exemplificatur ꝑ indiuiduū vagum. vt aliqͣs hō. aliqͣs equus. magis qꝫ indiuiduū determinatū. qꝛ indiuidua determinata ꝑ ꝯditōes indiuiduātes sunt infinita ꝛ ab arte relinquenda. qꝛ etiā sunt generabilia ꝛ corruptibilia ꝛ variabilia. sed indiuiduū vagū est indeterminatū ꝛ quodāmodo vl'e rōne nature ꝯmunis quā importat. vt aliqͣs homo aliqͣs equus. et ꝑ hoc ptꝫ diuisio sube ꝛ definitio sube pͥme Contra p̄dicta arguit pͥmo sic. vbi est equalitas ibi nō est pͥmū nec secūdum. sed suba dr̄ equaliter de om̄ibꝫ substantijs. cū sit genus ipsoꝝ. ergo male diuiditur ꝑ pͥmam ꝛ secūdaꝫ Secūdo sic vnū mēbrū diuisionis p̄dicatur de alio. qꝛ secūda suba p̄dicatur de pͥma. ergo pͥma ꝛ secūda nō opponūtur. ꝛ sic diuisio nō datur ꝑ opposita. Tercio sic. materia pͥma pͥncipalius substat qꝫ prima substantia. qꝛ substat forme substantiali. et prima substantia solum substat accidentibꝫ. ꝛ tn̄ non est prima substantia. ergo definitio mala. Quarto sic. omnis passio conueniens multis conuenit ipsis ratione alicuius superioris communis in quo conueniunt. sed substare est passio cōmunis omnibus primis substantijs. ergo conuenit ipsis ratione alicuius superioris. sed superius non est nisi secunda substantia. Ideo substare per prius ꝛ principalius conuenit secundis substantijs qꝫ primis Quinto sic. definitio prime substantie datur per negationem. ergo non sufficenter explicat naturam definiti. ¶ Ad primum dicitur. ꝙ licet substantia que dicitur a per se essendo dicatur equaliter de omnibus substantijs et vniuoce. non tamen vt dicitur a substando. ꝛ hoc modo hic definitur Ad secūdum dicitur. ꝙ licet prima substantia ꝛ secūda ꝑm id qđ sunt nō opponantur. ꝛ secūda substantia predicetur de prima tamen ꝑm ratiōes prime ꝛ secūde opponūtur. et sic sunt membra huius diuisionis. Ad tercium dicitur ꝙ licet materia prima proprie ꝛ principaliter substet respectu forme substātialis. non tamen respectu accidentium. sed totum compositum primo substat accidentibus et materia ꝛ forma ex consequenti inquantum sunt in eodem composito. et de tali substare accidentibus solum debet intelligi in ista definitione. Ad quartum dicitur ꝙ licet substare per prius conueniat secūdis substantijs sicut cause a qua ꝓuenit talis passio. non tamen conuenit ipsis tāquam subiecto. sed hoc mō per prius conuenit prime substantie que est subiectum ꝛ compositum per se subsistens. Ad quintū dicitur. ꝙ licet in definitiōe secūda prime sube ponūtur due negationes. tamen ponūtur ad explicandum aliquam affirmationem. explicat em̄ ꝙ prima substantia est prima in substando per hoc ꝙ non est in subiecto. ꝛ ꝙ est vltima in essendo. per hoc qđ non dr̄ de subiecto. inferiori etiam. prima pars est affirmatiua

Petri hyspani

Secunde substantie sunt species in quibus sunt prime sub
stantie ⁊ harum specierum genera vt homo est animal. Est
enim aliquis homo in homine qui est species ⁊ homo in ani
mali quod est genus. Indiuidua dicunt̃ prime substantie
quia primo substant alijs. Genera vero ⁊ species dicũtur se
cunde substantie. quia secũdo substant. Aliquis em̃ homo
dicit̃ grãmaticus ⁊ currens ⁊ animal ⁊ substantia. ergo ho-
mo dicit̃ grãmaticus currens animal et substantia. Item
ea que dicunt̃ de subiecto omnia predicant̃ nomine ⁊ rõne.
vt homo predicatur de sorte ⁊ platone. Eorum vero que sũt
in subiecto in pluribus quidem neq; nomen neq; ratio pre-
dicatur de subiecto vt hec albedo. vel hoc album. In aliqui
bus aũt nomen nihil prohibet predicari de subiecto. Ratio
nem vero predicari de subiecto est impossibile. vt album p̃-
dicatur de subiecto. Ratio vero albi nunq; de subiecto pre
dicatur.

Postq̃ autor superius determinauit de p̃mo membro diuisionis sub-
stantie scz de p̃mis substãtijs. Hic ꝯñter determĩat de scdo membro scz
de secũdis substãtijs dicẽs q̃ secũde substãtie sunt substãtie vl'es que sũt
genera ⁊ species in quibus sũt p̃me substantie vt homo ⁊ aĩal ⁊ dicũtur sub
stantie vl'es secũde eo q̃ tales substãtie secũdario substant ⁊ nõ p̃mo ⁊ per
se vt substantia ꝑticularis. Cui⁹ rõ est. q̃a cũ accñs fluat ĩmediate a princi-
pijs ꝓprijs indiuidui p̃mo ⁊ ꝑ se inest indiuiduis sed substãtie vl'es nõ in-
cludunt p̃ncipia indiuidui. Ideo non primo substant accidẽtibus sed solũ ex
ꝯsequenti inq̃tũ hñt esse in p̃mis substãtijs. Indiuidua aũt dicunt̃ prime
sube q2 p̃mo substãt alijs. vt aliq̃s hõ dr̃ grãmatic⁹. aĩal vero ⁊ suba ex cõ
sequenti Sciendũ p̃mo. q̃ substãtie vl'es cõsiderant̃ dupl'r. Uno mõ q̃n
tum ad esse essentie ⁊ q̃ntũ ad hoc qd̃ est esse ꝑ se. ⁊ hoc mõ sunt priores sub
stantijs ꝑticularibus eo q̃ cause formales ip̃az dantes ip̃is esse nomẽ ⁊ rõnẽ
Alio mõ ꝯsiderant̃ q̃ntũ ad esse existentie ⁊ q̃ntũ ad hoc q̃ ẽ substare accidẽ
tibus. ⁊ isto mõ substãtie ꝑticulares p̃cedũt vl'es. Cui⁹ rõ est. q̃a substan-
tie vl'es nõ hñt esse existentie. nec substare accñtibus nisi ex ꝯñti ⁊ s̃m eẽ qd̃
hñt in p̃mis substãtijs. Ideo sube vl'es q̃ntũ ad existere ⁊ substare ꝯueniẽ-
ter dicũtur scde sube Sciendũ est scdo. q̃ scde substãtie diuersimode sũt
in p̃mis. ⁊ p̃me in scdis. Prime em̃ sunt in secũdis potentialiter ⁊ actualr̃

tm̃ sicut ptes totius vl̃is sunt in toto vl̃i ⁊ inferius in suo supiori. sed secũ-de sube sunt in p̄mis actu ⁊ intellectu q₃ sunt de essentia p̄ maꝝ substantia-rum. Et solũ habent esse exñtie in p̄mis substãtijs nõ tñ capiũt illud esse exi-stẽtie a p̄mis in genere cause formalis. sed in gñe cause efficiẽtis ⁊ finalis ca-piũt ipm ab extrinsecis causis sicut a p̄ma causa a ⁊ natura sed in gñe cau-se formalis hñt esse a seipis q₃ sunt forme quedã ⁊ nõ hñt esse ab alia causa formali. Et in genere cause materialis quodãmõ esse illud capiũt a p̄mis que sunt materia in qua respetu scd̃aꝝ substãtiaꝝ. Sciendũ tercio ꝙ ea que dicũtur de subiecto sc₃ supiora aliquoꝝ inferioꝝ ⁊ ea que sunt in subie cto, sicut accidẽtia diuersimode p̄dicanť de suis subijcibilibꝫ. q₃ supiora p̄di canť de suis inferioribꝫ noĩe ⁊ rõne. Et causa est q₃ illud dr̃ p̄dicari ꝑm no-men cuiꝰ nomẽ de aliquo p̄dicať seu verificať. Et illud dr̃ p̄dicari rõne cuiꝰ diffinitio vel essentia includiť eẽntialiter in alio. Sed om̃e supius ꝑm nomẽ eius verificatur de suo inferiori ⁊ includiť essentialiter ĩ suo inferiori. ⁊ etiã diffinitio cõuenit eẽntialiter suo inferiori. Ideo om̃e supius eẽntiale p̄dica-tur noĩe ⁊ rõne de suis inferioribꝫ. ⁊ sic p̄dicať vniuoce. sed acñtia aliqua nec noĩe nec rõne p̄dicanť de subiecto. vt albedo nigredo. Alia vero noĩe p̄dicanť sed nõ rõne. vt albũ nigrũ. ⁊ sic solũ p̄dicanť denoĩatiue de suis sub iectis Sciendũ quarto. ꝙ duplex est accidens. q₃ quoddã est accidẽs ab stractũ qd̃ importat formã accidẽtalẽ ꝑm se ⁊ nõ ꝑm inherentiã eiꝰ ad sub iectũ vt albedo. ⁊ tale accñs nullo mõ p̄dicať de subiecto. q₃ om̃e qd̃ de alio p̄dicať debet dicere totũ esse illiꝰ de quo p̄dicatur. sed accidens abstractuȝ nõ dicit totũ esse subiecti sui. sed importat formã accñtalem cuȝ precisione sui subiecti ⁊ sine inherentia ad ipm. Ideo nõ p̄dicať de subiecto noĩe nec rõne. Aliud est accidens cõcretũ qd̃ importat formã accidentalẽ cũ inhe-rentia ad ipm subiectũ ⁊ tale p̄dicať noĩe non rõne. Cuiꝰ rõ est. q₃ p̄dicari rõne est p̄dicatũ essentialiter includi in rõne alterius. modo accñs cõcretũ nõ includiť eẽntialiter in rõne subiecti sui. ideo nõ p̄dicať de ipo ꝑm rõnem et per hoc cognosciť dr̃ia scd̃aꝝ substãtiaꝝ ⁊ accidentiũ respectu p̄me sub stantie. Secũde em̃ sube p̄dicanť vniuoce de ipis. accidentia vero denoĩa-tiue tm̃. ⁊ per hoc cognosciť quid sit esse in subiecto ⁊ dici de subiecto que in diffinitrõne prime substantie ponebantur. Contra predicta arguitur pri mo sic. Secunde substantie secundario substant accidentibus. sed substã tie vniuersales non substant accñtibus cum accedens sit solum in indiui-duis quia fluit a principijs indiuidui. ergo substantie vniuersales nõ sunt secũde substantie. Secũdo sic. Substãtie vl̃es sunt priores particulari-bus. ⁊ p prius sibi cõuenit rõ substantie sc₃ esse p se q̃ȝ indiuiduis. ergo sub stãtie vl̃es dicũtur prime ⁊ nõ ipe pticulares Tercio sic. Genꝰ genera-lissimũ dr̃ de subiecto sc₃ de suis inferioribꝫ ⁊ tñ nõ p̄dicatur rõne cum non habeat diffinitõem. ergo non om̃e superius p̄dicať nomĩe ⁊ rõne de suo in-feriori. Quarto sic Om̃is forma dans alteri esse dat etiã sibi nomẽ ⁊ p̄dica tur noĩe de ipo. s₃ accñs abstractũ ẽ forma dans esse suo subiecto. g̃ ꝑm suũ nomẽ p̄dicabiť de subiecto. Quinto sic. de quocũq₃ p̄dicať definitũ ⁊ dif finitio. ergo si accidens concretum predicatur de subiecto etiam ⁊ diffini-tio eius ⁊ per consequens ea que sunt in subiecto predicantur nomine ⁊ rõ ne simul. Ad primũ diciť ꝙ licet substantie vniuersales non substent ac-

cidentibus primo z per se tamen substant secūdario vt sunt in primis z accidens conueniens primis substantijs etiā conuenit secūdis ex cōsequenti inq̄ztum sunt in primis vt cum dicit̄ sortes est albus ex cōsequēti dicit̄ homo albus z animal z substantia. Ad scdm dicit̄ q̄ licet substantie vniuersales sunt priores primis q̄ztum ad esse essentie z q̄ztum ad esse per se tamen sunt posteriores q̄ztum ad actuz substandi accidentibus. Ad tercium dicit̄ q̄ licet genus generalissimū nō habeat ꝓprie definitōem quidditatiuā qua predicet̄ de suis inferioribus tamē includit̄ essentialiter in rōne suorum inferioꝝ z etiam definitio notificans essentiā eius conuenit ipsis. Jō predicatur nomīe z rōne de suis inferioribus. Ad quartū dicitur q̄ licz omnis forma designata per modū totius det nomen suo subiecto z predicetur nomine de ipso. non tamen forma designata per modū partis cū illa non dicat totum esse subiecti modo accidentia in abstracto designata per modum partis significantur. Ad quintum dicitur q̄ licet diffinitio accidentis concreti predicetur de suo subiecto denomīatiue sicut suum accidens non tñ p̄dicat̄ de eo essentialiter. Ideo non p̄dicat̄ de suo subiecto vt ratio vel diffinitio. Diffinitio eñ conuertibiliter z essentialiter conuenit suo subiecto.

Item secūdarum substantiarū species est magis substantia q̄z genus. quia species est propinquior prime substantie q̄z genus z etiam quia pluribus substat Quibuscunq̄z enim substat genus eisdē substat species. et cū hoc species substat ipsi generi. Sed species specialissime equaliter substant z equaliter sunt substantie. vt homo equus z similia. His visis dicendū est de cōitatibus z ꝓprietatibus substantie.

Postq̄z autor determīauit de primis substātijs z scdis. s. sm seipas desfiniēdo z ꝯparando ipas ad inuicē. Hic p̄ñr ꝯpat ipas scdas subas inter se dicēs q̄ scdaꝝ subaꝝ spēs ē magis suba q̄z genꝰ. Cuiꝰ assignat duas causas Prima est q̄ scdaꝝ subaꝝ illa ē magis suba q̄ ꝓpinquior ē p̄me sube. Cum in omni analogia inter media sequentia primū illud ē ꝓpinquius p̄mo qđ magis pricipat eēntiā analogi sed spēs est ꝓpinquior prime substātie q̄z genus q2 ordinat̄ inter primā subam z suū genus. Jgit̄ spēs ē magis suba q̄z genus. Scda rō q2 scdaꝝ subaꝝ illa ē magis substātia que pluribꝫ substat sm diuersos modos substandi. Sed species pluribus substat q̄z genus quia substat accidentibus cōmunibus vt subiectuz inhesionis. z cum hoc substat ipsi generi. z vt inferius superiori. Genus autem non substat vt inferius superiori. Jdeo species est magis substantia q̄z genus. Sciendū primo q̄ substantia dupliciter consideratur. Uno modo q̄ztum ad suū esse proprium quod est esse p se vt dicit̄ a per se essendo. z sic vna substantia nō potest dici magis vel minus substātia q̄z alia Scdo mō q̄ztum ad esse es-

sentiale quod est in potentia ad substandū alteri ⁊ hoc modo vna suba pt
dici magis suba ꝙ alia. sed qa tale esse potentiale ad substandū alteri non
est ꝓpriū esse sube sed qꝛ ꝯsequtur suū esse ꝓpriū. Ideo ipa in suo ꝓprio esse
non intenditur nec remittitur. Ideo ꝓpter hoc nō debet dici suscipe magis
et minꝰ sicut etiā dicebā in vna ꝓprietate eiꝰ Sciēdū scdo. ꝙ speciē esse ꝓ-
pinquiorē pme sube intelligit dupl'r. Uno mō ꝙ sit ꝓpinquior prime sub
stantie ꝙtū ad esse eius ꝓpriū qd ē esse per se. ⁊ hoc mō ipa nō est ꝓpinquior
ꝙ genus. qa inesse subali pme sube genus ⁊ spēs sunt idem essentialiter. ⁊
sunt in actu simul. ⁊ faciūt vnū essentialiter cū indiuiduo ⁊ nō insunt magꝭ
et minus cū esse substātiale in indiuisibili ꝯsistat. Ideo ꝙtū ad tale esse spe-
cies nō dr ꝓpinquior prime substantie ꝙ genus. Scdo mō ꝙ sit ꝓpinquior
pme sube ꝙtum ad modū substandi aliis. ⁊ hoc mō spēs est ꝓpinquior pri
me sube ꝙ genus. qꝛ genus hꝫ eē indeterminatū ⁊ confusum. spēs vero hꝫ
esse determiatū p drām specificatū nō ꝑm numerū sed ꝑm speciē. ⁊ pma sub
stantia habet esse determiatū ꝑm numerū ⁊ sic ad istū modū spēs ē ꝓpinqor
pme sube ⁊ etiā spēs substat accñtibꝫ ⁊ etiā suis supioribꝫ. Genus aūt vt
genus est solū substat accñtibꝫ ⁊ nō supioribꝫ. Ideo ad hoc qd ē substare a
liis. species magis cōuenit cū pmis substātiis ꝙ genus. Sciendū ter-
cio ꝙ omnes species specialissime de genere sube equaliter dicūtur scde sub
stantie. Cuiꝰ rō est. qa ille scde sube que equaliter appropinquant pmis sub
stantiis ⁊ equaliter hñt substare suis accñtibꝫ sunt equaliter secūde substā-
tie. Sed omnes spēs specialissime equaliter appropinquant pmis substan-
tiis. ⁊ sicut species specialissime equaliter ꝯtinentur ⁊ ꝯstituunt sub gene
re p suas drās. Ita etiā omes equaliter ⁊ imediate sub se cōstituūt indiui-
dua. ꝑm ꝙ species imediate diuisione materiali descendūt ad indiuidua. et
sic iste spēs specialissime sunt equaliter sube. Et licet in analogia membra
subordinata nunꝙ equaliter suscipiunt rōnem analogi. tamē membra non
subordinata inter se que solū ordinata sunt in tercio pñt equaliter suscipere
rōnem sui superioris. Modo diuerse spēs specialissime nō sunt subordina
te inter se. Ideo licet suba sit quoddā analogū nō tamē est incōueniens ꝙ
equaliter dicanf sube Sciendū quarto. ꝙ oēs pme sube dicūtur equali-
ter substantie. Uñ sortes nō est magis suba ꝙ plato nec ecōtra. Cuiꝰ rō ē
qa illa dicūf eq sube q eq pmo substāt accñtibꝫ sꝫ oēs pme sube eq pmo sub
stant accñtibꝫ. g͂ equaliter dñt dici substātie. ⁊ licet vnū indiuiduū qñꝙ sub
stet pluribꝫ accñtibꝫ ꝙ aliud. tamē eque pmo substant. Modo substantia
nō dicif magis suba ꝓpter numerū illoꝝ qbus substat. sed ꝑm hoc ꝙ habet
plures modos substandi. ⁊ ꝑfectiores ꝙ alie sube. Cōtra pdicta arguif
pmo sic. Omis substātia est ens p se. sed genus ⁊ spēs non sunt entia p se.
quia solū habent esse in alio scꝫ in pma suba. g͂ genꝰ ⁊ spēs nō sunt sube. et
sic vnū nō est magis suba ꝙ aliud Scdo sic. Genꝰ substat pluribꝫ accñti
bus ꝙ spēs. qꝛ substat oibꝫ accñtibꝫ pluriū specieꝝ eius. Spēs aūt substat
solū accñtibꝫ vnius speciei. sicut aīal substat accñtibꝫ oīm aīaliū homo vero
substat solū accñtibꝫ hoīm. g͂ genus est magis suba ꝙ spēs Tercio sic.
Genus p prius cōuenit pme sube ꝙ spēs. qa sortes ꝑm naturā prius est
aīal ꝙ homo. g͂ genus ꝓpinquius ē pme sube ꝙ spēs. ⁊ p ꝯñs male dicif ꝙ
species est sibi ꝓpinquior Quarto sic. genus ⁊ indiuiduū in hoc ꝯueniūt

q utrūq3 est indeterminatū z quodāmodo infinitum. qz indiuidua variantur in infinitū sm potentiā. z etiā genus habet de se esse ꝯfusum. ergo gen9 magis ꝯuenit cū pma suba q̄3 spēs. ergo est sibi ꝓpinquius Quinto sic. vna spēs spēalissima est pfectioz q̄3 alia. sicut homo est pfectioz ceteris spēb9 animalis. ergo semp vna species spēalissima est prioz alijs. z per cōsequens nō sunt equaliter substantie Ad pmū dz. q licet spēs z genus sint in alio sicut superius in inferiori. non tn̄ sunt in alio sicut accidens in suo subiecto. modo id quod est in alio sicut superius in suo inferiori potest esse ens per se et etiam substantia. quia per vnū z idem esse sunt superius z inferius in ipso. Unde cum substantia dicit̄ ens per se. ibi per se nō dicit negationem eē in illo cui dat esse. sed solum dicit negationem entis ꝯpleti qd̄ sit causa materialis in qua ipsius per cuius existentiam habeat esse Ad secūdum dicitur. genus quātum ad numerū accidentiū plurib9 substat q̄3 species. non tamen plurib9 substat quātum ad plures modos substandi alijs q̄3 species. quia species substat alteri vt subiectum accidentib9 z vt inferius superiori.

Ad terciū dicitur. q licet sm viam generatōis genus prius ꝯcurrat ad esse substantie prime q̄3 species. nō tamen est ꝓpinquius prime substātie q̄3tum ad modum essendi eius. nec etiā q̄3tum ad modum substandi alijs. s3 species illo modo est propinquioz prime substantie q̄3 genus. Ad quartum dicit̄. q licet indiuiduū sit indeterminatum q̄3tum ad conditiōes accidentales eius que variantur in infinitū. tamen quātum ad esse substantiale est determinatū cum illud esse sit tm̄ vnū in numero. genus aūt non est hoc modo determinatū Ad quintū dicit̄. q licet spēs specialissima vna sit pfectioz alijs quātum ad gradum perfectionis sue nature. z sm hoc dicatur prioz perfectione alijs specieb9. tamen quātum ad ꝓpinquatōem prime substantie. et quātum ad modum substandi suis accidentib9 vna non est perfectioz alia. sed hoc modo omnes species specialissime de genere substantie equaliter dicūtur substantie secunde

Commune est omni substātie in subiecto nō esse quia esse in subiecto conuenit solum accidenti. Hoc ptz in primis substantijs per definitionem prime substantie. In secūdis autem patet inductione et syllogismo Inductione sic. Homo non est in subiecto. equus non est in subiecto. leo non est in subiecto neq3 animal. et sic de singulis. ergo nulla secūda substātia est in subiecto. Syllogismo sic. nihil eorum que sunt in subiecto predicant̄ noīe z rōne de subiecto. sed omis secūda suba predicat̄ noīe z rōne de subiecto ergo nulla secūda substātia est in subiecto. Hoc autē nō est ppriū substātie. sed etiā dr̄ne cōpetit. et hoc intelligit̄ de diffe/

rentijs substãtie. Nec est instãtia de partibus substantie q̃ sunt in suo toto. et ideo videntur esse in suo subiecto. quia alius ẽ modus essendi in. vt accidẽs est in subiecto. et alius sicut pars est in suo toto. vt prius patuit

Postq̃ autor determinauit de substantia secundum se q̃tum ad esse substantiale. Hic consequẽter determinat de proprietatibus eius. Cuius rõ est. quia eẽ substãtiale rei precedit proprietates eius. cum tale esse sit causa illarũ proprieta-tum. primo ponens illam proprietatẽ substãtie dicens. q̃ cõmune est omi sube in subiecto non esse. Cuius rõ est. quia nullũ ens per se est in subiecto per cuius eẽ subsistat. quia tũc nõ esset ens per se sed in alio. Unde esse in alio solum cõuenit accidentibus. sed omis sub a est ens per se. cũ hoc sit definitio eius. Ideo cõmune est omi sube in subiecto nõ esse. ¶ Sciendũ primo. q̃ per hoc q̃d dr in subiecto nõ esse non intelligitur pura negatio. sed ista negatio fundatur in affirmatione et dat intelligere affirmatiõem. scz q̃ proprium est omi substãtie esse ens per se et nõ esse in subiecto. Unde in tali esse duo sunt secundum rõnem. scz esse per se quod est modus essendi substantie. et negatio modi essendi accidentis q̃ est esse in alio. Et licet esse per se non sit proprietas substantie. quia non consequitur esse cõpletũ ipsius substantie. sed est ipm met esse. tamen negatio modi essendi accidentis bene ponitur proprietas substãtie. quia consequitur secundum rõnem esse substãtie. licet nõ distinguatur realiter a tali esse. Et per hoc patz q̃ hec proprietas nõ cõuenit chymere nec entibus rõnis. quia licet talia nõ sint in subiecto tamen non habent esse quod supponitur in ista proprietate ¶ Sciendum est secũdo q̃ ista proprietas conuenit tam primis substantijs q̃ secũdis. De primis patet per suam definitionem. De secundis probatur inductione et syllogismo. que probationes satis clare habentur in textu. ideo pretermittũtur hic. Aliter etiam probatur. quia esse in subiecto vt accidens est in subiecto est eẽ in alio. sicut forma sibi inherens et adueniens post eius esse completũ. sed secunde substantie non aduenĩũt primis post earum esse completum. cũz sint cause formales primarum substantiarum dantes eis esse substantiale. ideo secũde substantie non sunt in subiecto. ¶ Sciendũ est tercio. q̃ substãtia dupliciter capitur. Uno modo generaliter pro omni illo quod importat essentiam vel naturam de genere substantie. et hoc modo substantia comprehendit substantias completas et differentias substantiales. Et si hoc modo sumatur hic substantia. illa proprietas est proprium substantie quarto modo. Alio modo capitur substantia specialiter pro substantia completa que est substantia secundum rem et modum simul. per hoc q̃ importat essentiam substantie et proprium modum essendi. Et sic solum continet substantias perfectas que ponũtur in recta linea predicamentali. Et hoc modo hec proprietas est propria substantie secũdo modo. conuenit enim omni substantie. sed non soli. quia cõuenit differentijs substantialibus. que non sunt substantie secundum hunc modum. quia non importãt proprium modum essendi substantie sz qualitatis ¶ Sciendum est quarto. q̃ licet partes substantie que sunt in suo toto aliquo modo videantur esse in subiecto sicut accidens. non tamen

sunt in suo toto sicut accidens in subiecto suo. quia alius est modus essen-di in quo partes sunt in toto. et quo accidens est in subiecto. Unde tripliciter differunt. Primo modo. quia pars integralis est de compositione et perfectione sui totius et requiritur ad esse completum eius. accidens vero non sed consequitur esse completum sui subiecti. Secūdo modo. quia per separationem partis a toto aliquo modo destruitur totū. sed accidens potest separari preter subiecti corruptionem. Tercio modo. quia pars integralis potest manere separata a suo toto naturaliter. accidens vero non nisi fuerit supernaturaliter. quia s'm naturam accidens est semper in subiecto subsistens. Et per hoc patet prima proprietas substantie ¶ Contra predicta arguitur primo sic. proprium est substantie in subiecto non esse. ergo male dicitur quod illud est ei cōmune. Secūdo sic. Ista proprietas non conuenit omni substantie neq; soli. ergo nullo modo est sibi propria. Antecedens patet pro prima eius parte. quia forma substantialis est substantia. q tamen est in subiecto cum sit in materia. Et secūda pars antecedētis probatur. quia accidens quandoq; non est in subiecto. vt in sacramēto altaris vbi accidentia subsistunt sine subiecto. et sic antecedens est verum. Tercio sic. Illud quod est in ente completo et in actu est in subiecto. sed secunde substantie sunt in ente completo et in actu sc; in primis. ergo secūde substātie sunt in subiecto Quarto sic. omne qualificans aliud est in illo qđ qualificat vt in subiecto. sed differentia substantialis qualificat essentiam generis. ergo est in ipsa sicut in subiecto. et sic male dicitur q hec proprietas conuenit differentijs. Quinto sic. differentia substantie est substantia. ergo ista proprietas non conuenit alijs a substantia per hoc q conuenit ipsi differentie. ergo male dicitur in textu q non esse in subiecto conuenit alijs scilicet differentijs. Sexto arguitur sic. ex non substantijs non fit substancia. s; ex differentia cum genere suo fit substantia. ergo differentia est substantia et per consequens male dicitur q ista proprietas cōuenit alijs a substantia. scil; differentie ¶ Ad primū dicitur. q licet nō esse in subiecto sit ꝓprium substantie in cōmuni et s'm se considerate. non tamen est proprium substantie diuise et multiplicate per sua inferiora. Ad secūdum dicitur q licet forma substantialis sit in materia tanquam in illo quod recipit ipsam. tamen non aduenit materie post eius esse completum. sed dat sibi esse in actu. ideo non est in ea vt accidens in subiecto. Et ad probationem secūdam dicitur. q licet accidens supernaturaliter quandoq; sit sine subiecto s'm actum. tamen est semper in subiecto s'm aptitudinē. substātia vero nō est in subiecto nec actu nec aptitudine. Ad terciū dicit. q licet secūda substantia sit in prima vt principium eius. nō tamen aduenit sibi post eius esse completū. ideo non est in prima substantia vt accidens in subiecto Ad quartū dicitur q differentia non aduenit generi post eius esse cōpletum. sed complet et perficit suū esse determinando ipsum ad certam speciem. Ad quintum dicitur q licet differentia substantie sit substātia s'm rem. quia importat essentiam substantie. non tamen est substantia s'm modum et rem simul. q2 importat illa; sub modo qualitatis. Ad sextum dicitur q ex non substantijs simpliciter non fit substantia. tamen bene ex non substantijs s'm modum. ex substātia tamen s'm rem fit substantia sicut est differentia.

Item omnib⁹ secūdis substātijs et differētijs earū conuenit vniuoce p̄dicari. Hec em̄ oīa p̄dicātur de p̄mis substātijs noīe ⁊ rōne. quare vniuoce predicant̄. Item oīs p̄ma suba s̄cat hoc aliquid .i. indiuiduū vnū numero. Sed secūda suba videt̄ s̄care hoc aliquid sub appellationis figura eo ꝙ est in prima substātia ⁊ etiā de essentia eius. nō tn̄ significat hoc aliquid. sed potius q̄le q̄d siue cōmune. Hec em̄ illud qd̄ s̄catur ꝑ secūdā subam est vnum numero sicut illud qd̄ s̄catur per primā substantiam

Postꝙ̄ autor determinauit de prima ꝓprietate substātie. Hic ꝯsequenter determinat de secūda dicens. ꝙ omnib⁹ secūdis substātijs ⁊ differentijs earꝝ ꝯuenit vniuoce p̄dicari de p̄mis. Cuius rō est. qꝛ predicari vniuoce est p̄dicari vno noīe ⁊ vna rōne. sed oēs secūde sube ⁊ drn̄e earū vno noīe et vna rōne p̄dicantur de p̄mis substantijs. et includūtur essentialiter in rōne p̄marū substantiarꝝ. ideo omib⁹ secūdis substantijs ⁊ differētijs earū cōuenit vniuoce p̄dicari de p̄mis. Et dr̄ notāter de p̄mis substātijs ad drn̄am accidentiū vniuersaliū. que licꝫ p̄dicent̄ vniuoce de suis inferiorib⁹. tn̄ de p̄mis substantijs p̄dicant̄ denoīatiue ⁊ nō vniuoce. ¶ Sciendū p̄mo ꝙ predicari vniuoce accipit̄ tripl̄r. Uno mō ꝯmuniter ꝓ omi illo qd̄ s̄m vnū significatū p̄dicat̄ de multis. ⁊ sic ꝯtinet sub se denoīatiue predicari. ⁊ sic accidens p̄dicat̄ de p̄mis substātijs vniuoce. vt album de sorte ⁊ platone. Alio mō accipit̄ minus cōiter soluꝫ pro illo qd̄ p̄dicatur vno noīe ⁊ vna rōne de multis. siue hoc sit rōne quidditatiua siue descriptiua. ⁊ sic ꝓpriū bene predicat̄ vniuoce de p̄mis substātijs. vt dictū est in p̄dicabilib⁹. Tercio sumit̄ ꝓprie vt solū ꝯuenit illi qd̄ predicat̄ s̄m vnū s̄catum qd̄ inest essentialiter subiecto suo. et rō est essentialis subiecti. et hoc mō ꝓpriū ⁊ accn̄s nō p̄dicant̄ vniuoce de p̄mis substātijs. et hoc solū ꝯuenit secūdis substātijs ⁊ earū differentijs. et sic capit̄ in ꝓposito. et sic pꝫ ꝙ si capiat̄ substantia generaliter pro omni substātia vl̄ ꝯpleta vel incōpleta. tūc hec ꝓprietas est ꝓpria q̄rto modo. sed si capiat̄ substātia solū pro substātia ꝯpleta que importat substātiā sub mō substātie sic est ꝓpria secūdo modo. qꝛ ꝯuenit omi ⁊ nō soli. ¶ Sciendū secūdo ꝙ tercia ꝓprietas sube est ꝙ omis p̄ma suba s̄cat hoc aliq̄d. Cuius rō est. qꝛ hoc aliq̄d est indiuiduū ꝑ se subsistens in sp̄e ꝯpletuꝫ. sed omis p̄ma suba est indiuiduū ꝯpletum in specie. al's em̄ nō esset p̄ma suba que directe poīt̄ sub sp̄e ꝑ se subsistens. qꝛ oīs particularis suba est ꝑ se subsistēs ergo omis p̄ma substātia s̄cat hoc aliquid. Et ad rōem eius qd̄ est hoc aliquid tria requirūtur. Primo ꝙ sit indiuiduū. ideo nulluꝫ vniuersale est hoc aliquid. Secūdo ꝙ sit ꝑ se subsistens. rōne cuius nulla accidentia significāt hoc aliquid. nec etiā secūde substantie. quia per se non subsistūt sed in p̄mis. Unde subsistere est sub suo ꝓprio esse stare. Tercio requiritur. ꝙ tale indiui

duū sit in specie cōpletū. ꝛ ꝓpter hoc aīa rōnalis a corꝑe separata nō est hoc aliquid qꝛ licet sit indiuiduū ꝛ subsistens per se. non tamē est in specie completum cū sit pars speciei humane. Et silr hec tria requirunt ad suppositū qđ idem dicit sicut hoc aliqđ. ꝛ pmū importat cū dicit hoc. Hoc em est pronomen demonstratiuū rei singularis ꝛ scđm importat ꝑ hoc qđ dicit aliqđ Aliquid em dicit quidditatē substantie. Sed terciū ꝯuenit sibi scꝫ qđ sit ꝑ se subsistens ex cōicatōne illoꝝ duoꝝ. ꝛ per hoc patet ꝙ pma substātia habet ꝙ significet hoc a pncipio indiuiduatōis eius. quod est materia q̄ de se est hec ꝛ indiuisa. ꝛ qđ scet aliqđ habet a forma speciei quā includit Sciendū tercio ꝙ licet scđa suba non significet hoc aliquid eo ꝙ nō est indiuiduum sed vlis. tamē videt scare hoc aliquid ꝓpter hoc ꝙ inest pme substātie essentialiter. ꝛ est eadem cū ipa prima suba realiter. Scđo ꝓpter figurā appellatōnis qa eadē res qñqꝫ noiatur noie prime sube. ꝛ qñqꝫ noie scđe substantie. sicut sortes qñqꝫ vocat sub noie sortis. qñqꝫ sub noie hois. Et sicꝫ hoc nomen hō qñqꝫ vocat hō in cōmuni. ꝛ qñqꝫ homo in particulari sub eadē formatōne vocis que est figura appellatōis Sciendū quarto ꝙ ois scđa suba significat quale quid sicut prima substātia hoc aliqđ scat. Cuius rō est. quia quale quid dicit forma substantialis cōicabilis pluribus. que inqꝫtum forma est dicit qualis fm moduꝫ quia aliquo modo qualificat id cuius est forma. ꝛ inqꝫtum substantialis est dicit quid. Quidditas em ꝓprie substātiā importat. Sed oms secūda substātia importat substantialē formā cōmunicabilem multis. ideo quelibet significat quale quid. Et hoc patet de genere quod importat essentiā qualificabilem per differentias eius et ratione essentie dicit quid. ꝛ rōne huius quod est esse qualificabile dicit quale. similiter differentia dicit essentiā qualificantē. Species vero dicit essentiam qualificatam per differentiā. ꝛ per hoc patet secūda ratio ꝛ tercia ꝓprietas substātie. Contra predicta arguit primo sic. Prima substantia vniuoce predicat de seipsa. quia non predicat equiuoce nec denomiatiue. g̊ non est ꝓpriū secūdis substantijs vniuoce predicari de pmis substātijs. Secundo sic. Differentia substātie non habet genus ꝛ differentiā. quia differētie non est differentia. ergo non habet rōnem. ꝛ sic non predicat nomie ꝛ rōne de pmis substātijs. ꝛ ꝑ ꝯñs nec vniuoce. Tercio sic. Idem nō scat se ipm. sed pma substantia est hoc aliquid. ergo non significat hoc aliquid.

Quarto sic. hoc album significat hoc aliquid. ꝛ tamē non est pma substantia. ergo scare hoc aliquid nō est ꝓpriū sube. Antecedēs patꝫ ꝙ significet hoc quia est indiuiduū. ꝛ scet aliquid ꝓbatur. quia significat aliquid vl nihil. sed non significat nihil ergo aliquid. Quinto sic. Idem significat per primā substantiā ꝛ secūdam. sed prima substātia significat hoc aliquid ergo ꝛ secūda. ꝛ sic nō solū scat quale quid. Ad pmū dicit ꝙ licet p̄dicatione impropria prima substātia de seipa p̄dicetur. tamē nō p̄dicatōne propria. quia predicatōne ꝓpria denotatur p̄dicatū inesse subiecto. sed idem totaliter nō est ꝓprie in seipo. Ideo nō p̄dicatur p̄dicatōne ꝓprie dicta de se ipso. Ideo dicit Aresto. ꝙ a prima substantia nulla exit p̄dicatio. Ad secundū dicit ꝙ licet differentia non habeat diffinitōnem quidditatiuā. tamē ipsa est essentialiter in diffinitōne prime sube īclusa. ꝛ hoc sufficit ad predicandū ipam vniuoce. Ad terciū dicit ꝙ licet prima substantia accepta

pro re subiecta intentioni nō significet hoc aliquid. tamē ipa accepta pro intentione concretā rei bene significat hoc aliquid. z sic consideratur a logico qui considerat res que per voces importantur. Ad quartū dicitur q si capiatur aliquid transcendenter vt conuertitur cum ente hoc albū significat hoc aliquid. Sed si capiatur in proposito non significat hoc aliquid. licet bene significet hoc quale. album enim solam qualitatem significat. Ad quintū dicitur q licet prima substantia z secūda dicunt idem secundum essentiam. hoc tamē est sub diuersis modis essendi quia secūda substātia dicit illud sub esse cōmuni. prima vero sub esse particulari. Ideo nō oportet q si prima substātia significet hoc aliquid q etiam secūda cū isti modi significandi sumantur a diuersis modis essendi.

Item substantie nihil est contrarium. sed hoc non est proprium substantie. quia non conuenit soli substantie sed etiam quantitati z quibusdam alijs. Item substantia non suscipit magis neqz minus. Non enim dico q vna substantia non magis substat q alia. sed dico q vnaqueqz substantia secundum esse suum non intenditur neqz remittitur vnde album quandoqz est magis album quandoqz minus album. Sortes vero nō est magis homo vno tempore q alio tempore nec magis homo q platone

Postq posuit terciā proprietatem substantie Hic consequenter ponit quartam dicens q substantie nihil est cōtrariū. Cuius ratio est. quia contraria sunt forme actiue z passiue sub eodem genere maxime a se inuicem distantes que ab eodem subiecto mutuo se expellunt actu vel aptitudine. Sed nulla substantia est in subiecto vt dictum est. ergo nulle substantie ad se inuicem contrariantur. Et hec proprietas non est propria quarto modo ipsi substantie. quia cōuenit alijs scz quantitati z multis alijs. Sciendū primo q cōtrarietas dupliciter accipitur. Uno modo generaliter vt se extendit ad contrarietatē perfectā z imperfectā. z isto modo cōtrarietas cōtinet priuatiōnes z habitus oppositiōnem. z etiā continet sub se repugnantiam duarum differentiarum que e contrario diuidunt aliquod genus que quodāmodo dicuntur contrarie secundum quod dicitur q in vnoquoqz predicamento est vna prima contrarietas scz differentiarum que imediate diuidunt aliquod genus. Alio modo capitur contrarietas specialiter solū pro contrarietate perfecta que est repugnantia formarum actiuarum vel passiuarum eiusdem generis que mutuo se expellunt ab eodem subiecto. Et talis contrarietas solum reperitur inter qualitates de tercia specie qualitatis. Sciendū secūdo q si capiatur substātia generaliter pro omni illo quod ponitur per se vel reductiue in predicamento substātie siue ponatur

vt substantia completa z perfecta in recta linea predicamentali vt genera et species vel indiuidua. Siue ponat reductiue tanq principiū diuisiuū generis z constitutiuū speciei sicut sunt differentie. siue ponat vt principiū specierū de tali genere. vt materia z forma que ponūtur in genere substātie siue ponatur vt via ad substantiam. siue ad terminū in genere substantie vt generatio vel corruptio. vel vt negatio vel priuatio aliquorū de tali genere hoc modo in substantia reperit contrarietas imꝑfecta q̄a ibi repitur repugnantia ōtrarum que imꝑfecte cōtrariant. Et ibi reperit oppositio forme z priuatōnis. z cōtrarietas formarū naturaliū que aliquo modo se expellunt ab eodem subiecto. quia generatio z corruptio aliquo modo cōtrariantur licet imꝑfecte. Sed si capiat substantia specialiter solum pro cōpleta substantia que est substantia ꝓm essentiā z modū essendi simul. que est in recta linea predicamentali. sic in substātia nō repitur nec perfecta nec imperfecta contrarietas. Et quia hoc modo accipitur hic substantia. ideo bene dicit q substantie nihil est cōtrariū. eo q nulla talis substantia est in subiecto. Et per hoc patet intellectus huius ꝓprietatis. Sciendū tercio circa quintam ꝓprietatem substantie que est q substantia non suscipit magis z minus q ratio est. quia suscipe magis z minus est aliquid intendi z remitti. ꝓm suum ꝓprium esse. Et quia esse substantie totum simul acquirit z consistit in indiuisibili. ideo substantia non suscipit magis neq minus. Et licz vna substantia q̄tum ad esse accidentale eius scz q̄tum ad actum substandi: dicatur magis substantia q alia vt ꝑma q secunda tamen q̄tum ad suum ꝓprium esse scz esse per se vna non dicit magis substantia esse q alia. Jō non intenditur nec remittitur ꝓm suū ꝓprium esse nec suscipit magis neq minus Sciendū quarto q intendi est aliquid in suo esse successiue perfici vt aliquid est album. z efficitur albius ibi albedo perficit in suo ꝓprio esse. z talis augmentatio perfectōnis vocatur intensio. quia ibi illa forma tendit ab esse imperfecto. ad esse completū. sed ecōtra remitti est aliquid imperfici in suo esse. Et illa imperfectio dicit remissio forme. vel dicit iterata missio ad suum esse imperfectū retro suum esse perfectum. Pro quo tamen considerandū q dupliciter aliquid potest suscipere intensionem z remissionem. Uno modo ꝓm maiorē vel minorem permixtionē contrarij vt aliquid dr albius quod nigro ē impermixtius. Alio modo fit intensio vel remissio ꝓm maiorem vel minorē radicatōnem forme in subiecto. que radicatio cōsequitur actionem contrariorū que magis vel minus disponit subiectum ad susceptionem talis forme. Et quia substantia non est in subiecto nec habet contrarium. Ideo nullo istorū modorum potest suscipere magis z minus. siue intensionem z remissionem capiendo substantiam ꝓ substātia completa. Et hec proprietas est eodem modo ꝓpria sicut precedens. Contra predicta arguit primo sic. Jgnis z aqua contrariant. tamē sunt substantie ergo substantie est aliquid contrariū. Secūdo sic. Omne quod corrumpitur a suo contrario corrumpitur. z habet contrariū. sed multe substantie corrumpuntur. ergo substantia habet contrariū. Tercio sic Elementa vt ignis z aqua sunt substantie z tamen in mixto intendunt z remittunt ergo substantia suscipit magis z minus. Quarto sic. Rationale est substantia et tamen suscipit magis et minus. Quinto sic. Jgnis

lux ē magis lux ꝙ̄ ignis flamma. ꝛ ignis flāma magis ꝙ̄ ignis carbo. cū ergo ignis sit suba cōpleta seq̄tur ꝙ suba suscipit magis ꝛ minꝰ Ad pᵐū dꝛ ꝙ ignis ꝛ aqua ſm accn̄s ꝯtrariant̄ scꝫ ſm suas qualitates que sūt calidū frigidū siccum ꝛ humidū. nō tamē cōtrariant̄ ſm se ꝛ suas formas subāles de qua ꝯtrarietate solū est hic ad ꝓpositū Ad scd̄m dꝛ. Om̄e qd̄ corrūpit̄ per se ꝛ nō per accn̄s corrūpit̄ a suo ꝯtrario ꝛ hꝫ ꝯtrariū. Modo suba que corrūpit̄ ab alio corrumpit̄ solum per accidens. sicut ignis per aquam corrumpit̄. Vel om̄e quod corrumpit̄ a suo cōtrario per se vel per accidēs corrumpit̄. Modo substantia bene habet ꝯtrarium ꝑ accidens licet nō per se. iō nō oportꝫ ꝙ om̄e quod corrumpit̄ debeat per se habere ꝯtrariū Ad tertiū dicit̄ ꝙ licet elementa in mixto ſm suas qualitates intendant̄ ꝛ remittant̄ nō tn̄ ſm esse essentiale. ideo nō suscipiunt magis ꝛ minus. Ad q̄rtum dicit̄ ꝙ rōnale dupliciter considerat̄. Uno modo ꝙ̄tum ad formam quā importat ſm se ꝛ sic nō suscipit magis ꝛ minus. Scd̄o modo vt ē pn̄cipiū opatōis. ꝛ hoc modo adhuc dupliciter cōsiderat̄. Uno modo ex pte forme eius. ꝛ sic nō suscipit magis ꝛ minus. Alio modo ex parte materie que magis ꝛ minus potest esse disposita ad talem opatōneꝫ rōnis. Et sic ex parte materie rōnale ꝙ̄tum ad opatōnes eius suscipit magis ꝛ minus. sed hoc est ſm accn̄tia sua ꝛ sic illa ſm suū ꝓpriū esse nō suscipiunt magis ꝛ minꝰ intensionē ꝛ remissionē. Ad quintū dꝛ ꝙ ignis lux ꝙ̄tū ad esse substantiale non est magis vel minus ignis ꝙ̄ ignis flamma. sed soluꝫ ꝙ̄tū ad accidentia eius vt sunt raritas ꝛ densitas luciditas ꝛ sic de alijs. Ideo ſm ꝓprium suum esse non suscipit magis ꝛ minus.

Item ꝓpꝛie ꝓprium est substantie cum sit vna ꝛ eadeꝫ numero ſm sui mutationem esse susceptibilem contrariorū. vt idem homo aliquando est albus. aliquando est niger. aliquā do est calidus aliquando est frigidus. aliquando prauus aliquando studiosus. Neqꝫ est instantia de oratione. quia licet hec eadem oratio sortes sedet aliquando est vera aliquando falsa. tamen hoc non est ſm sui mutatōnem sed rei. vt qꝛ sortes currit vel sedet. Et ideo nota ꝙ verum ꝛ falsum sunt in rebus. vt in subiecto. ꝛ sunt in oratiōe vt in signo. Unde equiuocatur modus essendi in. cum dicit̄ verum ꝛ falsum esse in rebus ꝛ in oratōe. Similiter equiuocat̄ susceptibile cū dicit̄ res est susceptibilis veri et falsi. ꝛ oratio est susceptibilis veri et falsi. Sicut enim equiuocatur susceptibile cum

dicitur vrina homis vel animalis est susceptibilis sanitatis et animal est susceptibile sanitatis. Hec enim suscipit sanitatem quia significat eam illud vero quia est subiectum eius. Et ita hec ppꝛietas nō cōuenit oꝛationi sed soli substātie

Postq̄ autoꝛ posuit quintā ppꝛietatē sube. Hic pn̄ter posuit sextam et vltimā dicens. q maxime ppꝛiū est substātie cuȝ sit vna et eadem numero fm sui mutatōnem susceptibilem esse ꝯtrarioꝝ. Cui⁹ rōe st quia oīa cōtraria sunt forme accn̄tales cū substātia nō habeat ꝯtrariū vt dictū ē. Sed illa accn̄tia sunt in suba vt in subiecto et etiā ꝯtraria sunt circa idem in numero a quo mutuo se expellunt vt patet p definitōem eoꝝ. ergo suba manēs eadem numero est susceptiua ꝯtrarioꝝ sicut idē homo est qn̄q3 niger qn̄q3 albus aliqn̄ calidus aliqn̄ frigidus et sic de alijs cōtrarijs Sciendū primo est q cōtraria nō pn̄t recipi in eodē subiecto in numero sine aliqua mutatōne sube. Ideo suba non pt sine aliqua mutatōne recipe ꝯtraria. Talis aūt mutatio non est ipoꝝ ꝯtrarioꝝ tanq̄ subiecti qd mutat̄ cū illa ꝯtraria sint termini mutatōis. Ideo illa mutatio est sube tanq̄ subiecti que quidē suba manet eadem et vna sub vtroq3 ꝯtrarioꝝ. Ideo in ista ppꝛietate bene dicit̄ suba fm sui mutatōnem est susceptiua cōtrarioꝝ et licet substātia fm suū esse substantiale nō mutet̄ sed maneat sub vtroq3 ꝯtrarioꝝ. tn̄ mutatō sibi cōuenit fm esse accn̄tale suū q capit ab ipsis cōtrarijs. Sciendū secundo q hec ppꝛietas sube cōuenit oībus substātijs tam pmis q̄ secūdis licet diuersimode qa pma suba est per se pmo susceptiua ꝯtrarioꝝ. et secunde substātie suscipiūt ꝯtraria ex ꝯsequēti per hoc qd hn̄t esse in pmis p hoc eīn q soꝛtes est alb⁹ et niger. Ideo ex ꝯn̄ti homo fit alb⁹ vel niger. Et similiter coꝛpus vel suba. Et sic ista ppꝛietas cōuenit soli et omni substātie. quia nulla q̄titas. manens eadē numero est susceptibilis cōtrarioꝝ sicut eadem linea in numero nō est recta et curua. Similiter nec aliqua eadē qualitas suscipit ꝯtraria nec eadem actio in numero pōt esse bona et mala et sic de alijs accn̄tib⁹. Et sic ista ppꝛietas cōuenit omni substātie et soli et semp fm aptitudinem et sic ē sibi ppꝛia quarto mō. Sciendū tercio est q licet eadem oꝛatio qn̄q3 sit vera qn̄q3 falsa. Et p hoc videat̄ manēs vna numero esse susceptiua cōtrarioꝝ tn̄ sibi nō cōuenit hec ppꝛietas pter duas rōnes. Prima est qa ipa eadem numero nō suscipit cōtraria fm sui mutatōnem sed fm mutatōnem rei significate. Vn̄ veritas oꝛatōnis ē adequatio eius ad rē significatā. Et falsitas est inadequatio eius ad rem significatā. Sed talis adequatio vel inadequatio mutat̄ per mutatōnem rei significate et nō per mutatōnem oꝛōnis sicut hec oꝛatio soꝛtes currit est vera soꝛte currēte illo vero sedente est falsa pter mutatōnem rei significate. Secūda rō est quia oꝛatio nō est susceptiua veri et falsi p modum subiecti sed tm̄ p modū signi Et in ista ppꝛietate intelligit̄ q substātia sit susceptibilis ꝯtrarioꝝ tanq̄ subiectū ipoꝝ. ideo oꝛatio nō est susceptibilis ꝯtrarioꝝ vt hic accipit̄ susceptibile ꝯtrarioꝝ Sciendū quarto q verū et falsum sunt in oꝛōne vt in signo fm qd oꝛatio ē signū adequatuȝ vel inadequatū ꝯpositōnis extremoꝝ que

compositio est ex parte rei intellecte. Et sunt in rebus vt in subiecto. Cuius causa est quia veritas est rei entitas et est passio entis. sed passiones entis sunt extra aiam in rebus vt in subiecto. Cuius etiam signum est si nullum intelligat significatum huius orationis sortes sedet. et non intelligens profert eam. Illa propositio erit vera sorte sedente. Et etiam veritas non est in oratione vt in subiecto. ergo relinquitur quod sit in rebus vt in subiecto. et per hoc patet quomodo verum et falsum sunt in rebus. et in oratione. Ideo equiuocatur modus essendi in cum dicitur quod verum et falsum sunt in rebus et in propositione cum dicitur vtraque illorum esse susceptiua contrariorum. vt cum dicitur quod res est susceptibilis veri et falsi. Et etiam oratio quia oratio est solum susceptibilis tanquam signum et res vt subiectum. Et per hoc patet intellectus huius proprietatis. Contra predicta arguitur primo sic. Deus est substantia cum sit ens per se et tamen non est susceptibilis contrariorum cum in eo non sit contrarium nec accidens aliquod. ergo non omnis substantia est susceptiua contrariorum. Secundo sic. Angeli sunt substantie et tamen non sunt susceptiui contrariorum cum sint forme simplices. Similiter neque celum. ergo ista proprietas non conuenit omnibus substantijs. Tercio sic eadem superficies suscipit album et nigrum que sunt contraria. ergo non solum substantia est susceptibilis contrariorum

Quarto sic duo contradictoria non possunt verificari de eodem sine sui mutatione. sed verum et falsum se habent vt contradictoria respectu propositionis igitur eadem oratio non potest esse vera neque falsa sine sui mutatione. Quinto sic. Illud quod semper significat idem non significat quandoque verum et quandoque falsum sed vna oratio semper idem significat vt hec oratio sortes videt semper significat sortem videre siue videat siue non. ergo eadem oratio non fit quandoque vera et quandoque falsa per mutationem rei. Ad primum dicitur quod licet deus sit substantia capiendo substantiam pro ente per se stante tamen si capiatur substantia specialiter pro omni ente per se vniuersali vel particulari vt capitur in proposito sic deus non est substantia. Ad secundum dicitur quod licet angeli non suscipiunt contraria materialia siue naturalia que sunt qualitates actiue et passiue tamen bene suscipiunt contraria in genere moris quia natura eorum est mutabilis de bono in malum secundum eorum primam institutionem. Et etiam susceptibiles sunt sciencie et ignorantie. Et etiam celum suscipit contraria de genere situs et de genere vbi vt sursum deorsum. ante et retro. Etiam suscipit aliquas qualitates contrarias vt rarum et densum. Ad tercium dicitur licet eadem superficies suscipiat contraria tanquam subiectum quo non tamen tanquam subiectum quod dans eis existentiam quod facit substantia. Ad quartum dicitur quod si capiatur generaliter mutatio pro quacunque mutatione siue variatione in aliqua forma absoluta vel respectiua contradictoria possunt verificari de eodem sine sui mutatione. Sed si capiatur mutatio solum pro variatione in aliqua forma absoluta sic contradictoria non bene verificantur de eodem sine sui mutatione Modo verum et falsum sunt forme respectiue et non absolute. Ideo bene verificantur de propositione per mutationem rei sine mutatione orationis Ad quintum dicitur quod licet eadem oratio semper significet idem significatum non tamen semper significat ipsum adequate. Ideo non semper est vera etc.

Quantitatis. aliud continuum. aliud discretum. Quan

titas continua est cuius partes copulantur ad eundem terminū cōmunem. vt partes linee copulanṫ ad punctum.

Postq̄ autor superius determinauit de substantia que est primū predicamentū. Hic cōsequenter determinat de predicamentis accidentiū. Et p̄mo de quantitate. Cuius ratio quia predicamenta accidentiū ordinantur inter se ſm q̄ propinquius se habent ad substantiam. Sed inter omnia p̄dicamenta accidentiū quantitas inest īmediatius substantie materiali. et cetera predicamenta accidentiū insunt substantie mediante quantitate. eo q̄ alia accidentia mediante quantitate in substantia materiali acquiruntur per motū vel primo: vel ex cōsequenti. Sed substantia materialis nō subijcitur motui nisi per quantitatē. Ideo alia accidentia mediante quantitate acquiruntur in subiecto. Ideo quantitas conuenienter preponiṫ alijs accidentibus. Sciendum primo est q̄ licet quantitas dicatur vniuoce de omnibus quantitatibus quia predicatur de ipsis ſm vnū nomen ⁊ vnam rōnem que est q̄ quantitas est ens mensuratiuū substantie. Tamen quia quantitas non habet diffinitōnem quidditatiuā ⁊ a priori. ideo non diffinitur quidditatiue. Et etiam diffinitio non posset notificare quantitatem discrete q̄tum ad diuersos modos quibus mensurat substantiam. Sed isti modi sufficienter notificantur per diuisionem. Ideo quantitas cōuenienter diuidiṫ anteq̄ diffiniaṫ. Unde si diffinireṫ talis diffinitio parum notificaret ip̄am. Ideo ip̄a magis notificatur a posteriori per diuisionem. sicut alia genera generalissima que quandoq̄ magis notificantur ⁊ facilius per diuisionem q̄ per diffinitōnem. Et magis distincte cognoscitur q̄tum ad suas species. Sciendum secūdo q̄ quantitas in textu sic diuidiṫ. quantitatis. aliud continuū. aliud discretū. Cuius diuisionis ratio est. quia omnis quantitas est mensura substantie vel ergo mensurat ip̄m ſm q̄ habet partes sep̄atas ab inuicem. ⁊ sic est discreta quantitas. vel ſm q̄ habet partes continuas ad inuicem non sep̄atas. ⁊ sic est quantitas continua. Unde in quantitaee discreta. partes sunt ab inuicem distincte. Et in quātitate cōtinua partes copulanṫ ad vnū terminū cōmunē qui est finis vnius partis et principium alterius. Unde in hac diuisione dicitur quantitatis in singulari numero. ⁊ non plurali. Ad ostendendū vnitatem generis predicamētalis. Et poniṫ aliud ⁊ non alia ad ostendendū q̄ illa diuisio non est diuisio generis in species specialissimas sed in genera subalterna. Unde sensus diuisionis est. Generū quantitatis aliud continuū aliud discretum. Et magis ponitur aliud q̄ alterum ad ostendendū diuersitatem essentialem quātitatis continue ⁊ discrete. Sciendum tercio q̄ iste due species quantitatis scȝ continuum ⁊ discretum possunt dupliciter considerari. Uno modo cōpando eas ad quantitatem in cōmuni. Et hoc modo vna non est prior altera imo quantitas eque primo ⁊ vniuoce predicatur de ip̄is. Alio modo compando eas inter se ⁊ hoc ſm dupliciter quia possunt considerari ordinem cognitionis et quo ad nos. ⁊ sic quantitas continua precedit quantitatem discretam. quia per diuisionem continui causaṫ quodāmō

numerus ⁊ cognoscit̄ a nobis. Alio mō cōparantur ꝭm ordinē nature ⁊ sim-
plicitatis. Et hoc modo discreta ꝑcedit continuā q̄ꝛ vnitas que est princi-
pium quantitatis discrete simplicioꝛ est puncto qui est principiū quātitatis
cōtinue. Eo ꝙ vnitas non habet positōnem in cōtinuo sicut habet punctꝰ
Et per hoc patet ordo istaꝝ specieꝝ inter se ⁊ ad suū genus Sciendum
quarto ꝙ in diuisione quātitatis ponit̄ cōtinuū ante discretū ⁊ determinā-
do de ipis preponit discretū cōtinuo ⁊ hoc facit ad oñdendū duplicē ordi-
nem illaꝝ specieꝝ inter se. Per hoc em̄ ꝙ ī diuisiōe continuū ꝑponit̄ discreto
oñdit̄ ordo istaꝝ specieꝝ ꝭm ordinē cognitōnis nostre ⁊ quo ad nos sed de-
terminando de ipis discretū preponit̄ conitnuo ꝑ qđ oñditur ꝙ ordine na-
ture discretū precedit ꝯtinuū. ⁊ sic patet ordo quātitatis inter alia p̄dica-
menta ⁊ quare prius diuidit̄ q̄ꝫ diffiniat̄. Patet etiā declaratio diuisionis ⁊
ordinatio suaꝝ specieꝝ inter se ⁊ ad suū genus. Contra predicta arguit̄
p̄mo sic. Omne p̄dicamentū accñtis hꝫ vnū modū denominādi p̄mā sub-
stantiā cū p̄dicamēta distinguant̄ ꝭm diuersos modos p̄dicandi de prima
suba. Vñ illa que nō hñt modū eundem p̄dicandi de p̄ma suba semꝑ sunt
in diuersis p̄dicamentis. Sed quantitas hꝫ vnū modū p̄dicandi de p̄ma
suba q̄a quātitas cōtinua denomiat eam quantā ⁊ discreta denomiat eaꝫ
quotam. ergo quātitas nō est vnū p̄dicamentū Scđo sic. omne genꝰ di-
citur equaliter de suis speciebꝫ. sed quātitas nō dicit̄ equaliter de suis spe-
ciebus. g̊ nō est vnū genus. Tercio sic. In omni genere est vnū minimū
qđ est metrū mensura oīm illoꝝ que sunt in tali genere sed in quātitate sūt
duo minima scꝫ vnitas punctus. g̊ quantitas nō est vnū genus Quar-
to sic. Omne vniuocū debet prius diffiniri q̄ꝫ diuidi sed quātitas est quod-
dam vniuocū. g̊ prius debet diffiniri q̄ꝫ diuidi. Quinto sic. Omne cōti-
nuū est discretū cū oīe cōtinuū sit vnū in se ⁊ diuisum ab alijs. g̊ cōtinuū ⁊
discretū coincidunt ⁊ sic nō sunt membra diuisionis Ad primū dr̄ ꝙ lꝫ
ꝭm vsum nō habeamꝰ vnū modū denominandi p̄mā subam ꝑ q̄ꝫtitatem
tamē ꝭm rem q̄ꝫtitas hꝫ vnū modū cōmunē denominādi ipam q̄ꝛ oīs q̄ꝫti-
tas dat sube esse q̄ꝫtum ⁊ sic denominat subam quantā licet illud denoīa-
tiuū quantū quo ad nos sit appropriatū quātitati cōtinue eo ꝙ habemus
aliud denoīatiuū ꝓpriū quātitatis discretū scꝫ quotū. Et sic oīs q̄ꝫtitas de-
nominat substantiā mensurabilem vel mensuratā. Ad scđm dr̄ ꝙ licꝫ cō-
parando illas spēs inter se discreta sit vno mō prioꝛ cōtinua tamē respectū
ad suū genus equaliter se hñt ⁊ sic q̄ꝫtitas dr̄ vniuoce de ipis. Ad terciū
dicit̄ ꝙ licet vnitas ⁊ punctū sint minima respectu aliquaꝝ specieꝝ quātita-
tis. tamē nullū eoꝝ est simpliciter minimū respectu totius generis quātita-
tis. q̄ꝛ nullū istoꝝ est cōmune p̄ncipiū oīm specieꝝ eius. sed essentia q̄ꝫtitatis
in cōmuni est minimū in illo p̄dicamento Ad quartū dicit̄ ꝙ oīe vniuo-
cū qđ potest melius notificari ꝑ diffinitōnem q̄ꝫ per diuisionem prius debet
diffiniri q̄ꝫ diuidi. tamen qñ facilius ⁊ magis distincte notificat̄ ꝑ diuisioneꝫ
q̄ꝫ per diffinitōnem. prius diuidit̄ q̄ꝫ diffinit̄ ⁊ sic est de quantitate. Ad
quintū dicit̄ ꝙ licet continuū ⁊ discretū materialiter in vno coincidant ⁊ ꝭꝫ
diuersas rōnes. non tamen coincidunt formaliter ꝭm vnā rōnem. Unde
aliqđ subiectū inq̄ꝫtum partes eius copulant̄ per vnū terminū cōmunē dr̄
continuū sed inq̄ꝫtum ē distinctū ⁊ seꝑatum ab alijs indiuiduis dr̄ discretū

et sic habꝫ mēsurari quantitate discreta sed respectu termini cōmunis ad quem partes copulantur dicitur ꝯtinuum.

Est aūt discreta quantitas vt numerus et oratio. vñ due sunt species eius. nō eñ est in numero aliquis terminus cōmunis ad quem partes numeri copulantur. vt in decē quinqꝫ et quinqꝫ aut tria ⁊ septem ad nullum terminum copulantur. sed semꝑ discreta sunt. Est aūt numer⁹ multitudo ex vnitatib⁹ aggregata. sil'r in oratōne syllabe nō copulant̄ ad aliquem terminū. sed vnaqueqꝫ est separata ab alia.

Postqꝫ autor posuit diuisionē quātitatis hic ꝯñr determinat de mēbris ei⁹ scꝫ de quātitate ꝯtinua ⁊ discreta Et qꝛ ordine nature quātitas discreta ṗor ē ꝯtinua cū sit simplicior. iō pri⁹ determinat de ipa qꝫ ꝯtinua qꝛ tñ ꝯtinua ē nobis notior qꝫ discreta. Ideo notificat discretā ꝑ abnegationē ei⁹ qḋ ꝯuenit ꝯtinue scꝫ ꝑ hoc qḋ ē habere ꝑtes q̄ ꝑ vnū terminū cōem copulant̄ ad inuicē. Vñ sic diffinit̄. quātitas discreta est illa cuius ꝑtes nō copulant̄ ad aliquē terminū cōem sꝫ remanēt ab inuicē discrete ⁊ sep̄ate. Et diuidit̄ in duas spēs scꝫ in numeꝝ ⁊ orōem. Cui⁹ rō ē. qꝛ oīs quātitas discreta vl' hꝫ ꝑtes ꝑmanētes vel successiuas. Si ṗmū sic ē numerus. si scḋm sic ē orō. Sicut aūt numer⁹ causat̄ ex diuisione ꝯtinui ꝑmanētis sic oratio causat̄ ex diuisione ꝯtinui successiui scꝫ tp̄is mēsurantis ꝓlatōem vocis ¶ Sciendū est primo. ꝙ numer⁹ ē multitudo ex vnitatibus aggregata. Et ponit̄ multitudo loco generis. Et dr̄ ex vnitatibus aggregata scꝫ ex vnitatib⁹ de genere quātitatꝭ ad denotandū ꝙ numer⁹ ē multitudo formalis q̄ ex talib⁹ vnitatib⁹ ꝯsurgit ad differētiā multitudinis materialis sicut est multitudo subiectoꝝ habentiū tales vnitates et est talis numerus quātitas discreta. Et ꝙ sit quātitas ꝑꝫ. qꝛ omnis mensura substātie est quātitas sed ꝑ numeꝝ mensuramus substantiā. sicut ꝑ numeꝝ denariū mēsuramus decem canes vel hoīes. ergo numer⁹ est quātitas ⁊ ꝙ sit discreta ꝑꝫ. qꝛ ꝑtes eius nō copulantur ad aliquem terminū cōmunem qui sit finis vnius ꝑtis ⁊ principium alterius. Sed omnes vnitates in numero remanent diuise ⁊ discrete inter se. Cum quelibet possit indifferenter separi ab alia. ¶ Sciendū scḋo. ꝙ causa formalis numeri est vnio suarum vnitatum sub forma discretōnis que ꝯuenit ab vltima vnitate numeri que dat sibi nomen ⁊ ratōnem. vt denarius capit formam ⁊ speciem numeri denarij a decima vnitate ⁊ licet sic vniātur ille vnitates sub forma discreti tamen nō vniuntur per copulatōnem ad aliquem terminū cōmunem. Sed causa materialis in qua numeri sunt res numerate in quibus est numerus vt in subiecto. vt denarius est subiectiue in decem canibus vel lapidibus. Causa aūt finalis eius est certificatio vel mensuratio substantie accepte ſm suas ꝑtes separatas ⁊ discretas. Et eius cā efficiēs ē causa efficiēs substantie quātū ad suū formale ⁊

quantum ad actū numerādi est aīa numerās. Et capit̄ hic numer⁹ non ꝓ numero numerato ꝙ est res numerate sicut canes ꝛ lapides. Nec ꝓ numero numerāte effectiue ꝙ ꝺꝫ aīa numerās sꝫ ꝓ numero numerāte formaliter ꝙ ē quātitas formalr̄ exn̄s in reb⁹ numeratꝭ. ¶ Sciendum tertio ꝙ orō capit̄ tripl̄r. Uno mō ꝓ voce ꝓlata ꝛ sic est de tertia spē qualitatis Alio mō capit̄ ꝓ voce cōplexa vt ꝑcatiua est cōplexi ꝛ sic est ens ratōnis quantū ad suū esse formale qꝺ est ordinatio ꝛ habitudo ad ꝑcanduꝫ ꝛ sic nō ponit̄ in aliquo pdicamēto Tertio sumit̄ ꝓ mēsura sonoꝝ litteraꝝ ꝛ syllabaꝝ existentiū in voce ꝓlata ꝑm quā mensuraꝫ vna syllaba formalr̄ ꝺꝫ breuis ꝛ alia longa. Et dictio mensurat̄ ꝑ ꝓlatōnes suaꝝ syllabaꝝ ꝛ syllabe ꝑ sonū litteraꝝ. Et isto modo capit̄ hic oratio ꝓ ista mensura sonoꝝ vocis prolate. ¶ Sciendū quarto ꝙ talis mensura vocis prolate ē quantitas discreta. Et ꝙ sit quātitas patꝫ. qꝛ omne accidens mensuratiuum sui subiecti est quātitas sed oratio est mensuratiua sui subiecti quod ē vox prolata. ergo est quantitas ꝛ ꝙ sit discreta patꝫ. quia partes eius non copulantur ad aliquem terminum cōmunem qui sit principium vnius partis ꝛ finis alterius Unde in voce prolata vna syllaba nō est principiū vnius ꝛ finis alterius. sed omnes syllabe sunt discrete ꝛ distincte ab inuicem et licꝫ sint distincte tamē capiunt formam vnius discreti per aggregationem ꝛ ꝑ ordinem eaꝝ inter se ꝛ sic aliquo modo vniunt̄ ꝛ differt oratio a numero qꝛ licꝫ vtrūqꝫ incipiat ab vno indiuisibili tamē in numero illud indiuisibile qꝺ est ꝑncipiū scꝫ ipa vnitas resumit̄ pluries cū ꝯsequentib⁹ ad certificandum ipm subiectū vel numeꝝ. sed in oratōne illud primum indiuisibile nō resumitur cum sequentibus qꝛ sunt ꝑtes nō ꝑmanētes ꝛ per hec satis patent species quātitatis discrete. ¶ Contra pdicta arguit̄ primo sic. Multitudo nō est quātitas sꝫ relatio cū multū sit de genere relationis sicut est paucū sꝫ numer⁹ ē multitudo. g̃ nō est q̄titas Scꝺo sic Ois spēs hꝫ aliqꝺ vnū idiuiduū in nūero sꝫ nūer⁹ nō hꝫ aliqꝺ indiuiduū vnū in nūero. Cū null⁹ pticularis numer⁹ hꝫ vnū subiectū in nūero sꝫ in ꝺuersis est sicut decē vnitates ex q̄bus est denari⁹ numerus sicut in decē canibus. ergo numerus non est species quantitatis discrete Tertio sic Omne compositum ex indiuisibilibus est indiuisibile. sed numerus si est ex indiuisibilibus. ergo nō est multitudo aggregata ex vnitatibus. quia vnitates sunt indiuisibiles. Quarto sic. Omnis quantitas est mensura substantie. sed oratio nō est mensura substantie sed est mensura vocis. ergo oratio nō est quantitas Quinto sic Vox prolata est continua qꝛ passiones vocis sunt cōtinuitas. melodia. ꝛ dearticulatio sonorum ꝙ mēsura vocis est continua ꝛ per ꝯsequens nō est quantitas discreta ꝛc.

☞ Ad ꝑmum dicit̄ ꝙ si capiatur multitudo vel multum relatiue. vt opponitur pauco sic est in genere relatōnis. sed si capiatur absolute vt opponitur vni sicut multitudo opponitur vnitati sic multitudo est in genere quantitatis. Ad scꝺm dicit̄ ꝙ licet numerus nō habꝫ vnum subiectū simpliciter. tamen habet subiectum vnum vnitate aggregationis. Et hoc sufficit ad vnitatem indiuiduatōnis alicuius numeri. quia sicut non est vnus nisi vnitate aggregatōis ita etiam sufficit ad vnitatē indiuidualem alicuius numeri ꝙ habeat vnum subiectum vnitate aggregatōnis ꝛ

realiter est multitudo. Ad tertium dicit q licet cōpositum ex indiuisibilibus sub forma continuatōnis sit indiuisibile. tamen compositum ex indiuisibilibus sub forma discretōnis z aggregatōnis solum indiuisibile nō debet esse. Ideo licz numerus sit diuisibilis tamē bene hoc modo pōt cōponi ex vnitatib9 indiuisibilib9 q̄ remanēt ad inuicem distincte. Ad quartū dicit q licz orō nō mēsurat verā substātiā p se pmo. tn̄ mensurat aliqd qđ hz modū substantie respectu ipius scz ipam vocem plātam q̄ ē subiectum eius Ad quintum dr. q licz i voce sit cōtinuitas z melodia quantū ad eius sonū tn̄ ibi est discōtinuitas quātū ad figuratōem z formatōez sonoꝝ litteraꝝ z syllabaꝝ z mēsura hui9 plātōnis dicit formal'r oratio. Ideo z discreta quantitas.

Quantitatis cōtinue. alia linea. alia superficies. alia corpus. alia tempus. alia locus. Unde quinqz sunt species eius. q autem linea sit quantitas continua patet. qz partes eius copulantur ad aliquem terminum communem puta ad punctum. et partes superficiei ad lineam. et partes corporis ad superficiem.

Postq̄ autor determinauit de q̄titate discreta Hic pn̄r determiāt quātitate ꝯtinua. que est cuius ꝑtes copulātur ad aliquem terminuz cōmunem. Ipam pmo sic diuidens per qnqz species que sunt linea. supficies. corpus. locus. z tempus. Quarū sic habetur sufficiētia. Omnis quātitas ꝯtinua mensurat substātiam ꝑm aliquam extēsionez. vel ergo ꝑm extēsionem duratōnis z sic ē tempus. vel ꝑm extēsionē magnitudinis z hoc est dupl'r. vel mensurat extrinsece. z sic ē locus. vel intrinsece z hoc ē dupl'r vel ꝑm vnam dimēsionem z sic est linea. vel ꝑm plures dimensiones z hoc est dupliciter. vel ꝑm duas z sic est supficies que mensurat ꝑm longitudinem z latitudinem. vel ꝑm tres z sic est corpus quod mēsurat ꝑm tres dimensiones scz longitudinem latitudinem z profunditatem. Et quia ille tres species scz linea supficies corpus mēsurant intrinsece alie vero extrinsece. Ieo de ipis prius dicendū est q̄ de alijs. ¶ Sciendum est pmo. q linea est lōgitudo sine latitudine z profunditate cuius extrema sunt duo puncta. Cuius ratio est. quia linea intelligit causari ex fluxu puncti in longum. Ideo linea a fluxu puncti habet longitudinem sed punctus non debet intelligi fluere nec in latum nec in profundum. Ideo linea est sine latitudine z profunditate quod debet intelligi sine latitudine z profunditate ipsius linee z nō superficiei vel corporis. quia nō potest esse linea quin sit in corpore. Ideo nō potest esse sine latitudine z profunditate corporuz quia fluxus puncti semper a puncto incipitur z terminatur in punctum. Ideo extremitates linee sunt duo puncta. z per hoc patz q in linea punctus est materiale eius habet enim modum materie in hoc q substat suo fluxui. Et fluxus eius elt forma substantialis linee quia ipam formal'r constituit per hoc patz etiam ratio q linea est diuisibilis solum ꝑm longi

tudinem q2 ipa nō hab3 diuisibilitatē a pūcto. cū sit indiuisibilis. z flux9 eius puncti solū vnā dimensionē causat sc3 longitudinē. ¶ Sciendū secūdo q̄ supficies est longitudo cū latitudine sine ꝓfunditate cuius extremitates sunt due linee. Cui9 rō ē. q2 supficies imaginarie causat̄ ex fluxu linee in latū. Et ideo supficies habet longitudinē a linea z a fluxu linee in latum habet latitudinē. Et q2 linea nō potest intelligi fluere in ꝓfundum Ideo supficies est sine ꝓfunditate z q2 fluxus incipit a linea z in lineā terminatur. Ideo supficies que a tali fluxu causat̄ hab3 extremitates q̄ sunt due linee. ¶ Sciendū tertio q̄ corpus est longitudo cū latitudine z ꝓfunditate cuius extrema sunt due supficies. Cuius rō est. q2 corpus imaginarie causat̄ ex fluxu supficiei in profundū. Et ideo a supficie h3 longitudinem z latitudinē z a fluxu supficiei h3 ꝓfunditatē. Et q2 ille flux9 ab vna supficie incipit z ad aliā terminat̄ Ideo extremitates corpis sunt due supficies z p hoc pt3 q̄ supficies hab3 duas dimensiones. z corpus tres. sc3 longitudinē latitudinē z ꝓfunditatē Et. q2 in toto sunt nisi tres dimēsiones sc3 longitudo latitudo z ꝓfunditas. Ideo corpus h3 oēm dimensionem z est vndiq3 diuisibile. ¶ Sciendū quarto q̄ sicut in linea pūctus est pncipium materiale linee z fluxus puncti est pncipium formale. z sic etiā in supficie linea se habet vt pncipium materiale z fluxus linee vt pncipium formale sic etiā in corpe supficies se h3 vt materiale pncipiū. fluxus vero supficiei se h3 vt pncipium formale. Et de qualibet hax̄ specierum ꝓbat̄. Primo q̄ sit quātitas q2 qlibet quātitas est mensura substātie. Et q̄ sit ꝯtinua ꝓbat̄. q2 quātitas ꝯtinua est cuius ptes copulātur ad aliquē terminū cōem q̄ est pncipium vnius ptis z finis alteri9 sed cuiuslibet istarū specie4 ptes copulant̄ ad vnū terminū3 cōem sicut ptes linee copulant̄ ad punctū q̄ est pncipium vnius ptis linee z finis alterius q2 vbicūq3 cadit diuisio linee cadit supra punctū Partes supficiei copulant̄ ad lineam. q2 vbicūq3 diuidat̄ supficies erit p lineā q̄ termināt ambas ptes eius z ptes corpis terminant̄ ad supficiē corpis. q2 corpus p supficiem habet diuidi. Et hic capit̄ terminus cōis vt est cōis in terminādo z nō in pdicando. z sic pt3 declaratio ista4 specie4. ¶ Cōtra pdicta arguitur pmo sic. Una spēs opposita alteri nō est de ꝯstitutōne alterius nec intelligit̄ nec includit̄ in alia. sed linea in supficie includit̄ z in corpore. ergo nō est distincta ab ipis Scdo sic. Perfectū z imperfectū nō variāt spēm. s3 linea z supficies se habent ad corpus sicut pfectū z impfectū. ergo nō distinguunt̄ spē a corpore. z sic nō sunt quinq3 spēs quātitatis ꝯtinue. Tertio sic. Corpus est spēs substātie. ergo nō est quātitatis spēs Quarto sic. Illud qd copulat ptes linee ad inuicē se h3 p modū forme respectu linee. q2 copulare z terminare sunt actus ipius forme. s3 punctus nō est pncipiū formale ipsius linee s3 materiale. Ideo ptes linee non copulant̄ ad punctū Quinto sic. Omnis terminus est indiuisibilis. q2 si esset diuisibilis posset diuidi. z sic vna ps terminaret aliā z sic nō termināret̄ nisi gratia ptis. s3 supficies nō est indiuisibilis. ergo nō est termin9 cōis ad quē ptes corpis copulant̄. ☞ Ad pmū dr q̄ l3 linea inducatur materialr̄ in supficie z in corpe nō tn̄ includit̄ formalr̄ tanq3 ptinens vel se tenens ex pte forme corpis vel supficiei. Un̄ nō est incōueniēs q̄ spē4

distinctarum formaliter quod vna concurrat materialiter et virtualiter ad constitutionem alterius sicut binarius est materialiter de constitutione ternarij. Ad secundum dicitur quod licet perfectum et imperfectum secundum esse tantum non variant speciem. tamen perfectum et imperfectum secundum essentiam bene variant speciem modo superficies et linea secundum perfectionem essentialem distinguuntur a corpore. ideo ab ipso corpore differunt. Ad tertium dicitur quod licet corpus acceptum secundum potentiam pro subiecto trine dimensionis sit species substantie. tamen corpus captum pro actuali dimensione vt capitur hic non est substantia sed quantitas. Ad quartum dicitur quod si consideretur punctus vt est continuans et copulans partes linee inter se. sic habet modum forme respectu linee. et hoc modo solum est punctus in potentia et non in actu. Sed si consideretur vt suo fluxu causat lineam sic est principium materiale respectu linee. Ad quintum et vltimum dicitur quod licet superficies sit diuisibilis secundum longitudinem et latitudinem suam est tamen indiuisibilis secundum profunditatem et respectu profunditatis est terminus corporis. Ideo eo modo quo est terminus est indiuisibilis etc.

Partes autem temporis ad nunc. vt preteritum et futurum ad presens. Partes autem loci ad eundem terminum copulantur ad quem corporis particule.

Postquam autor determinauit de linea superficie et corpore que mensurant substantiam intrinsece. hic consequenter determinat ipse de alijs quantitatibus continuis que mensurant substantiam extrinsece. scilicet de loco et tempore. et inde sumitur ratio huius ordinis. Potest etiam sumi alia ratio quia licet capiendo quantitatem sub ratione mensure vt consideratur a logico et mathematico tempus et locus sunt species quantitatis per se distincte ab alijs tamen si consideretur quantitas quantum ad suam diuisibilitatem et sub ratione entis. vt in metaphysica consideratur tunc locus et tempus non sunt species quantitatis per se distincte ab alijs. Hoc enim modo locus non distinguitur a superficie. Tempus etiam habet esse diuisibile solum a motu. Ideo in quinto metaphysice inter quantitates per se non enumerantur locus et tempus. Ideo iste due species imperfectius habent rationem quantitatis. Ideo post alias conuenienter numerantur. ¶ Sciendum primo quod tempus tripliciter potest capi. Uno modo pro quacunque mensura durationis. siue distinguatur realiter a mensurato siue non. Et hoc modo tempus sub se continet eternitatem que est mensura rei carentis principio et fine scilicet prime cause. Et euiternitatem que est mensura rei habentis principium et carentis fine vt sunt angeli et tempus proprie dictum quod est mensura rei habentis principium et finem vt sunt omnia corruptibilia. Secundo modo capitur tempus minus generaliter pro mensura durationis que est realiter distincta a mensurato et sic solum continet euiternitatem et tempus proprie dictum et non eternitatem cum ipsa non distinguatur realiter ab eterno. Cum in deum nullum cadat accidens. sed omnia sunt sibi essentialia Tertio modo capitur proprie solum pro mensura durationis rei corruptibilis et specialiter motus. Et hoc modo diffinitur tempus. Tempus est numerus motus secundum prius et posterius. et sic in proposito sumitur tempus et etiam prout accipitur secundo modo. scilicet pro mensura durationis que est quantitas distincta a mensurato. ¶ Sciendum secundo. quod motus et etiam duratio rerum productarum

habēt mensurari p aliquā quātitatē z certificari quo ad nos eo q alique res dicunt equalis duratōnis z alie inequalis. Equale em̄ z inequale accipiuntur ꝑm quātitatem sed motus z talis duratio nō mēsurantur per aliam speciem quātitatis q̄ʒ per tempus vt ꝓbatur inductiue in omnibꝫ alijs speciebus. ergo habēt mensurari p tempus. z sic tempus est quantitas. Sed qꝛ mensura rei ꝯtinue debet esse ꝯtinua. quia debet esse proportio mensure ad mēsuratum. sed motus est ꝯtinuus z etiam duratio eē rei Igitur tempus est quātitas ꝯtinua Sed aliter sic ꝓbatur in textu quia partes temporis ad vnum terminū cōmunem copulantur vt p̄teritum z futuꝝ copulanť ad nunc p̄sens qđ est finis p̄teriti z p̄ncipiū futuri. ḡ tempus est quātitas ꝯtinua. Vn̄ sicut in linea punctus est tota substātia linee. z fluxu suo causat lineā z copulat ptes eius. Ita etiam in tēpore nūc est tota substātia vel essentia temp̄is. Et fluxu suo de priori in posterius causat tempus z copulat ptes eiꝰ ad inuicē sʒ ad videndū de loco ¶ Sciēdū tertio. q locus accipiť tripl'r. Uno modo physice pro sup̄ficie corporis ꝯtinentis scđm q in eo est virtus generatiua z ꝯseruatiua locati infusa a corporibꝫ celestibus. Et hoc modo sic diffinitur. Est sup̄ficies corporis ꝯtinentis immobilis p̄mum zc̄. Alio modo mathematice vel logice solum ꝓ sup̄ficie corporis ꝯtinētis sine ista virtute generatiua locati z cōseruatiua que est quedam quātitas in p̄dicamento quātitatis z hoc modo capitur hic z diffinitur sic. Est sup̄ficies corporis ꝯtinētis mensuratiua locati sicut sup̄ficies aeris circūdātis lapidem dicit locus lapidis q̄ sup̄ficies potest ꝯsiderari dupliciter. Uno mō respectu corp̄is ꝯtinentis in quo ē subiectiue z qđ mēsurat intrinsece ꝑm duas dimēsiones tm̄. Et dꝛ sup̄ficies. Alio mō respectu corp̄is ꝯtenti quod mēsurat extrinsece ꝑm tres dimēsiones. z sic dꝛ locus. ¶ Sciendū quarto q sicut p longitudinem latitudinē z ꝓfunditatē mensurať locatū intrinsece sic etiā mēsurať extrinsece ꝑm tres dimēsiones loci in quo suscipiť. vt vinū extrinsece mensurať ꝑm longitudinē latitudinē z ꝓfunditatē sup̄ficiei vasis ꝯcaui i quo suscipiť. Et p hoc habeť q locus est quātitas q̄ est mensura substātie et q sit ꝯtinua ptʒ qꝛ ptes eius copulanť ad eundeʒ terminū cōem ad quem ptes corp̄is locati copulanť qꝛ sicut ptes corp̄is locati copulanť oēs ad centrum eius sic etiam omnes p̄ticule loci. qꝛ est idem centrum locati intrinsecum z extrinsecū loci z sunt equales dyametri ꝓtense a sup̄ficie que est locus aut a sup̄ficie locati vsqʒ ad centrum eius. z dyametri loci z locati ad idem centrum copulanť z ille dyametri dicunť ptes loci nō essentiales eius. quia ille partes in superficie eius sunt sed dicunť ptes ꝯtinentie loci z etiam licet ptes corporis inquātum est corpus copulantur ad sup̄ficiem. tamen ptes vt est locatum copulanť ad centrum. Et etiam ptes loci. ¶ Cōtra p̄dicta arguitur p̄mo sic. Motus localis p̄mi mobilis in quo est tempus subiectiue p prius est continuus q̄ʒ sit tempus qꝛ dat ipi ꝯtinuitatem z tamē ille motus nō est species quātitatis. ergo a maiori tempus nō est species quātitatis. Secundo sic. omne illud cuius partes copulantur ad eundem terminū cōmunem habʒ plures ptes simul. sed temp̄is nō possunt esse plures ptes simul. ergo ptes eius nō copulanť ad eundem terminū cōmunem z sic nō est quantitas continua. Ter-

tio sic. Numerus nõ est quãtitas ꝯtinua sed discreta sed tempus est numerus motus. ergo nõ est quãtitas ꝯtinua. Quarto sic. Supficies ⁊ locus idem dicunt essentialiter seu realiter. Igitur nõ sunt species distincte. ergo locus male ponit᷑ alia species a supficie. Quinto sic. Omne qđ mensurat ſm tres dimẽsiones ⁊ includit ipas est corpus sed locus habꝫ longitudinem latitudinem ⁊ ꝓfunditatem ⁊ mẽsurat ſm ipas. ergo locꝰ nõ est species distincta a corpore. ☞ Ad pͥmum dicit᷑ ꝙ licꝫ motus localis ſm esse sit ꝯtinuus nõ tamẽ ſm essentiam eius que est vbi. Et quia res ponitur in genere ſm essentiam suam. Ideo motus nõ est quantitas sed tempus est ꝯtinuum ſm esse ⁊ essentiã simul. licet effectiue capiat continuitatem a motu. Ideo magis ponit᷑ in genere quãtitatis ꝙ̃ motus

Ad scđm dicit᷑ ꝙ licet plures ꝑtes tꝑis nõ pñt esse siľ in ꝑmanẽtia. tñ pñt esse plures in successione ⁊ in fieri quod sufficit ad hoc ꝙ copulent᷑ ad vnum terminũ cõmunẽ. Ad tertium dicit᷑ ꝙ licet tempus sit numerꝰ materialis ⁊ numerus numeratus nõ tñ est numerus formalis. Ideo nõ est quãtitas discreta. Ad quartũ dꝫ ꝙ si locus ⁊ supficies ꝯsiderentur materiaľr quantũ ad id qđ sunt dicant idẽ esse materiaľr si tñ ꝯsiderẽtur formaľr quantum ad suos modos mensurãdi sic spẽ distinguuntur ⁊ nõ sunt idem quia superficies mensurat intrinsece ⁊ ſm duas dimensiones tantum. Ad quintum dꝫ. ꝙ licꝫ locus habeat tres dimẽsiones ſm cõtinentiam eius. tamẽ ſm essentiam habet duas tantum. scꝫ longitudinẽ et latitudinẽ ⁊ solũ illud est corpus quod ſm essentiã hꝫ tres dimẽsiones.

Prima cõmunitas est. Quãtitati nihil est contrarium. vt bicubito. tricubito. vel supficiei nihil est contrarium. quia cõtrarietas primo inest qualitatibus nõ omnibus sed qbusdã quantitas nõ est qualitas quare sequitur ꝙ contrarietas non est in quantitate. Item quãtitas nõ suscipit magis neqꝫ minus Non enĩ vna linea est magis linea ꝙ̃ alia. nec numerus ternarius est magis numerus ꝙ̃ binarius. ⁊ sic de alijs. Itẽ proprium est quantitati ſm eam equale vel inequale dici. vt vnus numerus ẽ equalis vel inequalis alteri numero. ⁊ vnũ corpus est equale vel inequale alteri corpori. ⁊ vna linea est equalis vel inequalis alteri linee.

Postqꝫ autor superius determinauit de quãtitate ſm se ⁊ quãtũ ad suas species. Hic ꝯsequenter determinat de ipa quãtum ad suas ꝓprietates que fluunt ab ipa considerata per inclinatõnem ad materiaꝫ ⁊ ad sua inferiora enumerans tres ꝓprietates eius. quaꝝ pͥma est. Quantitati nihil est ꝯtrarium. Cuius ratio est. quia illud nõ habet ꝯtrarium quod in

materia p̄cedit omnem ꝯtrarietatem. Sed quantitas in materia siue in substantia materiali precedit omnia ꝯtraria. ergo quantitas nõ habꝫ cõtrarium. Minor patꝫ quia ꝯraria recipiuntur in materia ꝑ motum ⁊ mutatõnem. quia ab eodem subiecto mutuo se expellunt sed substantia non subijcitur motui nisi per quãtitatem. quia omne quod mouetur oportet esse diuisibile ⁊ ꝯtensum. sed substantia nõ est diuisibilis nisi per quantitatem. ergo per eam subijcitur motui. Hanc etiaꝫ ꝓprietatem probat phs inductiue in textu declarando ipam in diuersis speciebus quantitatis exemplariter. ¶ Sciendum est p̄mo ꝙ quantitas consideratur dupliciter. Uno modo ƒm simplicem essentiam eius vel sub ratõne mensure. vt consideratur a mathematico vel logico. ⁊ sic in quantitate non est motus vel ꝯtrarietas perfecta nec imꝑfecta nisi capiatur ꝯtrarietas pro repugnantia duarum differentiaꝝ vnum genus ꝯdiuidentium. Alio modo ꝯsideratur vt est terminus rei naturalis prout dicitur in scđo de anima ꝙ omnibus viuentibꝫ positus est certus terminꝰ augmenti vel decrementi ab anima. Et sic in ea repitur ꝯtrarietas accepta general'r ꝓ q̄cũq; repugnãtia ꝑfecti ⁊ imꝑfecti ⁊ isto modo ꝯsideratur in naturalibus ⁊ nõ in logica et hoc modo in ea est motus ad quem sufficit talis ꝯtrarietas ƒm ꝑfectũ et imꝑfectũ. q2 nõ semꝑ oportet motum esse inter illa que ꝯtrariantur ƒm suas formas. vt patet de motu qui fit de minus albo ad magis album. Et per hoc patꝫ ꝙ nõ habere ꝯtrarium vt capitur contrarium pro ꝯtrario ꝑfecto ꝯuenit omni quãtitati sed nõ soli q2 ꝯuenit substantie. ideo est sibi ꝓpria scđo mõ ¶ Sciendũ scđo ꝙ quãtitatis scđa ꝓprietas est ꝙ quãtitas nõ suscipit magis ⁊ minus. Cuius ratio est q2 recipe magis ⁊ minus est aliquid ꝑfici in suo proprio esse specifico. sed quantitas nõ potest magis ⁊ minus ꝑfici in suo proprio esse specifico. q2 esse eius in indiuisibili ꝯsistit vt patꝫ in numeris. quia in ipis addita vel subtracta vnitate de necessitate variatur species numeri. Ideo in ipis ꝓprium esse speciei non potest variari ƒm magis ꝑfectum ⁊ minus ꝑfectum. Simil'r patꝫ de quãtitate ꝯtinua q2 in ipa remota vel addita aliqua parte quanti. quantũcũq; pua sit variatur species quãtitatis ꝯsiderate sub ratõe mensure. quia ex hoc oritur inequalitas mensure. ergo diuerse species quantitatis. ideo quantitas nõ potest magis vel minus ꝑfici remanente eadem spẽ. ¶ Sciendũ tertio ꝙ maius ⁊ minus ⁊ magis ⁊ minus ab inuicem differunt. q2 maius ⁊ minus attenduntᷣ ƒm maiorem ⁊ minorẽ additõem ꝑtium quãtitatis ⁊ acquiruntᷣ ꝑ augmentatõem ⁊ diminutõnem. Sed magis ⁊ minus dicunt intentõem ⁊ remissionem forme ƒm ꝙ est in subiecto. id ẽ maiorem vel minorem ꝑfectõnem forme. ⁊ fiunt ƒm additõnem vel remotõnem forme in subiecto. Et ideo licꝫ quantitas suscipiat maius ⁊ minus extensiue per augmentatõnem vel diminutõnem. nõ tamen oportet eaꝫ suscipere magis ⁊ minus intensiue. Et hec proprietas est sibi propria scđo modo. quia ꝯuenit omni sed nõ soli. ¶ Sciendũ quarto ꝙ tertia ꝓprietas quantitatis est ꝙ proprium est quantitati ƒm eam equale vl' inequale dici vt ƒm duas longitudines duo corpora dicuntur equalia vel inequalia ⁊ ƒm duos numeros due res numerate dicuntur equales vl' inequales. Cuiꝰ ratio est. q2 equalia sunt q̄ sibi inuicẽ supposita nõ excedũt

neqȝ excedunť.ꝛ inequalia quoꝝ vnū excedit aliud.ſȝ exceſſus ſumiť ex ꝑ/
te mēſure.ꝛ mēſura ſumiť ex.ꝑte ꝗtitatis ꝛ ſolū ſm ipam.ergo omni ꝗti
tati ꝯuenit ꝛ ſoli.ſm eam equale vel inequale dici. Item equalitas eſt re
rum differentiū eadē ꝗntitas in ſpecie.ꝛ inequalitas eſt reꝝ differentium
diuerſa ꝗtitas.Ideo equalia ſunt res diuerſe eiuſdē ꝗtitatis in ſpē.Iō
ſolū ſm ꝗtitatē dꝛ equale vel inequale.ꝛ illa ꝓꝛietas eſt ipi ꝗtitati ꝓpa
quarto modo ☞ Cōtra pdicta arguiť pꝛimo ſic.Omnis motus eſt
de ꝯtrario in ꝯtrariū ſed in ꝗtitate eſt motus.ſ.augmētatio ꝛ diminutio
ergo in ꝗtitate eſt ꝯtrarietas.ꝛ ſic habet ꝯtrarium Scđo ſic.Locꝰ ſur
ſus ꝛ locus deoꝛſum ꝯtrariant.ꝛ tamē ſunt ꝗtitates.ergo ꝗtitati aliqđ
eſt ꝯtrariū. Tertio ſic.ꝗtitas magis ꝛ minus ꝑficiť ſm eſſe ꝗtitatis.
qꝛ habet ꝑfectius eſſe in quaternario ꝗ̄ in binario.ergo ipa ſuſcipit magꝭ
et minus Quarto ſic.ſm equalitatem aliqđ dꝛ equale vel inequale ſm
inequalitatē.tñ equalitas ꝛ inequalitas ſunt relatōes.ergo nō ꝯuenit ſoli
ꝗtitati ſm eā equale vel inequale dici. Quinto ſic. ſm ꝟtutē duo ho/
mines ꝗ̄ pñt poꝛtare equale pondus dicūtur equales.ꝛ tñ virtus non eſt
ꝗtitas.ergo non eſt ꝓpꝛiū ꝗtitati ſm eā equale vel inequale dici

☞ Ad pꝛimū dꝛ.ꝙ licet in ꝗtitate ꝯſiderata ſm eſſe phyſicū ſit motus
et ꝯtrarietas imꝑfecta.Tamē in ꝗtitate ꝯſiderata ſub rōne mēſure non
eſt motus neqȝ etiam contrarietas.ꝛ ſolū iſto modo ꝯſiderať in logica
Ad ſcđm dꝛ ꝙ ſi locus ſurſuȝ ꝛ locus deoꝛſuȝ ꝯſiderenť ſm ſuas eēntias
vel rōne mēſure non ꝯtrarianť. ſȝ ſi ꝯſiderenť ꝗtum ad ſuas qualitates
et influentias que ſunt in illis locis diuerſis bene ꝯtrarianť. ſȝ illo mō nō
ſunt in genere ꝗtitatis.qꝛ hoc mō non dicunt ſimplices foꝛmas de pdica
mento ꝗtitatis.ſed impoꝛtāt ꝗtitatē ſub qualitatibꝫ Ad tertiū dꝛ ꝙ
licet ꝗtitas poſſet magis et minus ꝑfici in ſuo eſſe diuerſaꝝ ſpēꝝ. eo ꝙ
vna ſpēs eſt ꝑfectioꝛ alia.tñ non pt magis ꝛ minus ꝑfici in pꝛopꝛio eē vni
us ſpeciei.qđ tñ reqꝛiť ad ſuſceptōem magis et minus Ad quartū dꝛ.
ꝙ licet ſm equalitatē aliquid dicať equale foꝛmaliter. non tñ effectiue.ſȝ
hoc ſolū ꝯuenit ꝗtitati.Unde in illa ꝓꝛietate hec ꝓpoſitio ſm dicit circū
ſtantiā cauſe efficientis ꝓpinque ꝛ non cauſe foꝛmalis. Ad quintū dꝛ.
ꝙ licet alique dicanť equales vel inequales ſm virtutē.hoc tñ non eſt pro
pꝛie ſȝ ſilr̄itudinarie ꝛ m̄.imo magis deberēt dici ſiles vel diſſiles ſm ſuā vir
tutē.ſed ſm ꝙ illa ꝟtus ꝯſiderať ꝑ reſpectū ad obiectū habet modū ꝗti/
tatis et menſure.Ideo ſimilitudinarie aliqui dicunť equales ſm ꝟtutem
eo modo quo ipſa eſt quantitas ſm quādā ſilr̄itudinē ꝛc.

Ad aliquid vero talia dicunť quecunqȝ hoc ipſuȝ qđ
ſunt alioꝝ dicūť vl' quomodolibet aliter ad aliud. vt
duplum dimidij duplū.et dimidiū dupli dimidiū.pater filij
pater.filius patris filius .et maius minoꝛe maius.et minus
maioꝛe minus vel ſub habitudine alterius caſus vt ſimilis ſi
mili ſimilis. vicinus vicino vicinus Relatiuoꝝ tres ſunt

species. Quedam dicuntur ꝺm equiparantiam. vt quecunq; eodem noīe dicūtur. vt similis simili similis. vicinus vicino vicinus. equalis equali equalis Alia ꝺm suppositionē dicunt. vt duplū triplum. q2 ista supraponūtur alijs. sicut dominus seruo supraponit. Alia vero ꝺm suppositōez. vt seruus dn̄o supponit. z fili9 pr̄i z. dimidiū duplo. z sic de alijs.

¶ Postq̄ auctor determinauit de scd̄o p̄dicamēto. s. de q̄ntitate Nic cōsequēter determīat de tertio sez relatione. Cuius ordinis rō est. q2 oē accidens respectiuū cognosci habet p accn̄s absolutum in quo fundat. z per hoc inest substātie. Sed relatio est accn̄s respectiuū z fundat in q̄ntitate Et q2 plures relatōnes fundant in q̄ntitate. q̄ in quocūq; alioꝝ p̄dicamentoꝝ. q2 in ea fundant generaliter oēs ꝓportōes nūeroꝝ vt duplū dimidiū triplum quadruplum zc. Et oēs ꝓportōes quātitatū ꝯtinuarum et ideo relatio maxime h3 cognosci p q̄ntitatez. Et licet ordine nature q̄litas deberet p̄cedere relatōnes cum qualitas sit accn̄s absolutū. z relatio sit accn̄s respectiuum tn̄ ordine doctrine relatio cōueniēter ponit post q̄ntitatē z an̄ qualitatē ꝓpter cām iam dictā. ☞ Sciēdū primo. q p̄dicamēta accn̄tiū distinguunt ꝺm diuersos modos p̄dicandi de p̄ma substantia. et q2 ad aliq̄d h3 vnū sp̄ealem modū denoīandi p̄mā substantiā quā denoīat in hoc q̄d est ad aliud se habere. s. ꝺm mutuā dependētiam vnius ad alterū. Jō ꝯueniēter ponit vnū predicamētum ab alijs distinctum. z cōuenientius noīat p ad aliq̄d q̄ p relatōem vel relatīn Cui9 rō est. q2 relatio dicit essentiā relatōnis ꝺm se sine respectu ad terminū eius. vel ad suū subiectū. cum sit nomē abstractū. Ideo ꝺcat eam vt ꝯceptam tm̄. z nō ꝺm suū esse. Relatiuū vero importat eēntiam relatōis p respectum ad suū subiectū materiale cū potentia referibilitatis. z nō ip̄ortat terminū illius depēdentie. sed ad aliquid. importat illam essentiā q̄tū ad dependentiā eius p hoc q̄d d2 ad. hec em̄ ꝓpō ad. dicit depēdentiam ad aliquem terminū. et cū hoc importat terminū illius dependentie p hoc q d2 aliquid. z q2 illa duo ꝯueniūt formaliter nature huius p̄dicamenti. s. dependētia et terminus depēdentie. Jdeo natura huius p̄dicamenti meli9 notificat q̄tum ad suū esse formale noīe ad aliq̄d q̄ per relatīn q̄d d2 illā essentiā p respectum ad suū subiectū materiale. vel per relatōem q̄ d2 illā essentiā vt ꝯcepta tm̄. Unde res h3 noīari eo mō quo facili9 z pfecti9 notificat. quare hoc p̄dicamentū ꝯueniēter a platone p̄mo noīatu3 est noīe ad aliquid quod sic diffinitur. Ad aliquid talia dicuntur quecunq; hoc ip̄m q̄d sunt alioꝝ dicunt vel q̄ūolibet aliter ad aliud ¶ Sciendum q secundo q duplicia sunt relatiua. Quedam sunt relatiua ꝺm esse. que solū habent esse huius generis. Alia sunt relatiua ꝺm dici. que habēt esse alterius generis a relatione. z vltra hoc habent respectum accidentalem ad ad aliud per quod dicunt relatiua ꝺm dici. vt scientia que habet esse abso-

lutum de genere qualitatis ꝛ vltra hoc importat respectum ad scibile.
Et ꝓpter relatiua ſm esse ponit̃ pma pars huius diffinitonis quecunqꝫ hoc ipm quod sunt alioꝝ dicunt̃ quoꝝ totum esse ꝑfectũ est respectiuum Et ꝓpter relatiua ſm dici ponit̃ scda pars scꝫ quolibet aliter ad aliud.i.aliq̃ mõ ad aliud referunt̃. Et in hac diffinitõe ponit̃ dicunt̃ et non sunt.qꝛ ꝯsiderant̃ relatiua non inq̃tum entia sunt.sꝫ inquãtum dicibilia sic ꝛ ponitur talia ꝛ non hec vel illa.ad denotandũ ꝙ relatiua sp fundant̃ in aliq̃ accñte absoluto ꝑ qd substãtie ꝯueniũt Tale em̃ relatiuum est denoĩatiuum accñtis absoluti. Et ꝑ hoc ptꝫ ꝙ si capiatur ad aliquid general'r. vt ꝯprehendit relatiua tam ſm esse q̃ȝ ſm dici hec diffintio est ꝯuertibilis cum diffinito. Sed si capiat̃ spẽaliter pro relatiuis ſm esse que tm̃ ponuntur in isto ꝑdicamẽto.sic non est ꝯuertibilis cũ ipo ad aliquid. Ideo pmo modo debet hic capi ad aliquid. vt ẽ vnũ analogũ ad relatiua ꝛ nõ vt est genus generalissimum eoꝝ que sunt in genere relatõnis

¶ Sciendum tertio ꝙ relatm̃ diuidit̃ in tres species.quia quedã sunt relatiua equiparantie.quedã suppõnis.quedam suppositõis. Quoꝝ sic habetur sufficientia.qꝛ oẽ relatm̃ dicit respectũ ad alterũ. Uel ergo dt respectum rerũ equaliũ. et sic est relatiuum equiparantie.vel inequalium.et hoc est dupl'r.vel dicit respectũ excedentis siue maioris ad minus.ꝛ sic sic relatiua suppoõnis. Uel dicit respectũ excessiue minoris ad maius ꝛ sic sunt relatiua suppositõnis ¶ Sciendũ q̃rto ꝙ relatiua eq̃parantie sunt q̃ eodem nomine nominant̃.et hoc prouenit ex eo ꝙ vtrũqꝫ ipoꝝ importat relatõem eiusdem spẽi que fundat̃ super eandẽ formã in specie. vt vicinꝰ vicini vicinus.similis simili similis. Et relatm̃ superpositionis est quod ſm suum fundamentũ ponitur supra suum correlatiuum vt pater q̃ȝtum ad suum fundamẽtum qd est generatio actiua ponit̃ supra filiũ ꝛ dñs supra seruum. Sed relatiuũ suppositionis est qd ſm suũ fundamentũ ponit̃ sub suo correlatiuo.vt filius q̃ȝtum ad suũ fundamẽtũ quod est generatio passiua ponit̃ sub patre et seruus sub domino ☞ Contra ꝑdicta arguit̃ pmo sic. Partes substantie scientia ꝛ habitus non sunt relatiua.tamẽ aliquo modo referunt̃ ad aliud.ergo illa diffinitio cõuenit alijs a diffinito ¶ Secundo sic. Paternitas est ad aliquid.ꝛ tamẽ non refert̃ aliud.qꝛ non dꝛ paternitas filij paternitas. ergo illa diffinitio non conuenit oĩbꝫ relatiuis Tertio sic. Pater et pater eodem noĩe nominant̃.ꝛ tamen non sunt relatiua equiparãtie sed suppositionis.ergo male dicitur ꝙ relatiua equiparantie sunt que eodẽ noĩe nominant̃. Quarto sic Oẽs species eiusdem generis equaliter sub suo genere cõtinentur ꝛ vna nõ ponitur supꝑ aliam.ergo specieꝝ relationis nulla est suppositio vel supppositio Quinto sic. Eorũ que supra se inuicem ponũtur vnũ predicatur de altero.sed vna spẽs relationis non potest predicari de alia.ergo vna relatio non ponitur supra et alia sub ¶ Ad pmũ dicitur.ꝙ licet partes substantie scientia ꝛ habitus et multa alia non sunt relatiua ſm esse.tamen sunt relatiua ſm dici. pro quo habent quendam respectum ad aliud. vt partes substantie ad suum totum. scientia ad scibile.habitus ad habentem Modo hic diffinitur ad aliquid generaliter pro relatiuis ſm esse et ſm dici.ideo hec diffinitio non conuenit alijs.

Ad secūdū dicit. ꝙ licet paternitas in abstracto non referat actualiter ad aliud. tñ bene refert aptitudinaliter ꝛ actualiter in ꝯcreto Ad tertiū dr. ꝙ licet pater ꝛ pater sunt relatiua respectu suoꝝ correlatiuoꝝ. non tñ inter se. Ideo non sunt relatiua equiparantie. qꝛ non referunt inter se sub eodē noīe Ad quartum dr. ꝙ si ille spēs relationis ꝯsiderent formalit et ſm suas essentias. sic vna non ponit supra aliā. sed si cōsiderent materialiter ꝛ ꝗ̄tum ad sua fundamenta. sic vna est supra aliam. Ad quintū dr. ꝙ licet eoꝝ que ponūtur sub et supra ſm ordinē dicibilis ꝛ subiicibilis vnum predicetur de alio. non tamen in illis que ponūtur sub et supra ſm ordinē cause et effectus siue principii ꝛ principiati. ꝛ hoc modo solum ista relatiua ponūtur supra seinuicem.

Post hec autem sequūtur cōitates relationis. Prima est ꝙ cōtrarietas est in relatione. vt virtus est contraria vicio. cum vtrūqꝫ eorum sit ad aliquid. hoc aūt non conuenit omni relationi. Duplo em̄ nihil est contrarium. neqꝫ triplo. Itē relatiua suscipiūnt magis et minus. vt simile dicit magis et minus simile. et similiter inequale. Sed hoc non cōuenit omnibus relatiuis. Duplum em̄ nō dicitur magis et minus duplum neqꝫ triplum neqꝫ pater.

Postqꝫ autor determinauit superius de relatione ſm se ponēdo diffinitionem ꝛ diuisionē eius per suas spēs. hic ꝯsequēter determinat de ipis ſm ꝓprietates suas. Et inter ipsas primo ponit duas cōitates relatiuoꝝ quarū prima est. Cōtrarietas est in relatione sicut ꝟtus et viciū ꝯtrariantur. ꝛ tñ sunt relatiua ſm dici. licet sint simplr de prima specie qualitatis. Virtus em̄ dr relatiue ad virtuosum. et vicium dr respectu viciosi. Ideo in relatiuis inuenit ꝯtrarietas ¶ Sciēdū est pmo ꝙ duplicia sunt relatiua. vt pus dictū est. scꝫ relatiua ſm esse ꝛ ſm dici Unde in relatiuis ſm esse non repitur ꝯtrarietas. Cuius rō est. qꝛ ꝯtraria sunt forme actiue et passiue q̄ mutuo se expellūt ab eodem subiecto. vt ptꝫ in diffinitione eoꝝ Sed relatiua ſm esse non sunt forme actiue ꝛ passiue. nec sua actione se expellunt ab eodem subiecto. qꝛ forme actiue ꝛ forme passiue sunt forme absolute. Ideo relatiua ſm esse non possunt habere ꝯtrarium ¶ Sciendū secūdo. ꝙ relatiua ſm dici duplr ꝯsiderant. Uno mō formaliter inꝗ̄tuꝫ relatiua sunt. Et ſm respectū quē addūt formis alteriꝰ generis Et isto modo in relatiuis ſm dici adhuc non est ꝯtrarietas. Ratio est. qꝛ relatiua ſm dici non ꝯtrariant respectu eoꝝ ad que referunt sed respectu alioꝝ sicut ꝟtus non ꝯtrariatur virtuoso ad quem refert. nec vicium vicioso. sꝫ virtus et vicium ꝯtrariātur inter se. ergo relatiua ſm dici inꝗ̄tum relatiua sunt non ꝯtrariant. Alio modo ꝯsiderant materialiter ꝛ ex pte suorū fundamētorum. ꝛ illo modo aliqua relatiua ꝯtrariant ſm dici Ratio est

q2 aliqua fundantur in qualitatibus ɔtrariis quas important. Ideo ra tione illarum qualitatum quãdoq3 ɔtrariant. Ex qbus pt3 q habere cõ trarium nõ ɔuenit omnibus relatiuis nec solis Ideo nõ est aliquo modo ꝓprium ipis relatiuis cum omẽ ꝓpriũ ɔueniat omni vel soli sed est com munitas que ɔuenit plurib9 relatiuis ẜm dici. eo q ꝓus posita est diffini tio adaliqd a platone ɔueniẽs relatiuis tam ẜm esse q3 ẜm dici. Ideo h̄ ponunt cõitates vtriq3 illoꝝ relatiuoꝝ ɔueniẽtes. ¶ Sciẽdũ tertio. q se cũda ꝓprietas relatiuoꝝ est q relatiua suscipiunt magis ꝛ minus. Cui9 rõ ẽ. q2 suscipe magis ꝛ min9 est aliqd manẽs idẽ in spẽ in suo esse essentia li intẽdi vel remitti. S3 hoc ɔuenit aliquib9 relatiuis. vt simile manens idẽ in spẽ dr magis ꝛ minus simile. ꝛ etiã dissimile ꝛ inequale. ergo relati ua aliqua suscipiũt magis ꝛ minus. hoc tñ nõ ɔuenit relatiuis inquantũ relatiua sunt. sc3 ẜm respectũ quem habẽt ad sua correlatiua. sed hoc con uenit ipis ratõe suoꝝ fundamentoꝝ ꝛ vt sunt in subiecto. q2 intendi ꝛ re- mitti ɔuenit forme ẜm esse quod habet in suo subiecto ẜm quod magis et minus ꝑficitur. ¶ Sciendũ qrto q hec cõmunitas aliter ɔuenit rela- tiuis q3 p̄cedens. q2 p̄cedẽs ɔuenit relatiuis ẜm dici. hec aũt conuenit re latiuis ẜm dici. ꝛ aliqbus relatiuis ẜm esse. quia simile dissimile ꝛ inequa le bene suscipiunt magis ꝛ minus. que tamen sunt relatiua ẜm esse. q2 ta- men hec cõmunitas nõ ɔuenit omnib9 relatiuis ẜm esse nec etiam solis. quia conuenit qualitati. Ideo nõ est propria aliquo modo ipi relatõni. s3 est quedam cõmunitas solum ɔueniens aliquib9 speciebus relatiuorũ. sc3 illis quorum fundamenta intendũtur ꝛ remittuntur. augentur vel dimi nuuntur manente eadem specie relatiõis. ꝛ ꝑ hoc patẽt due cõmunitates relatiuoꝝ. ¶ Cõtra p̄dicta arguitur p̄mo sic. Nulla relatiue opposita cõ trariant. cũ ɔtrarietas ꝛ oppositio relatiua sint spẽs oppositõnis distincte s3 plura relatiua relatiue inter se opponunt. ergo nulla relatiua ɔtrariant

Scdo sic. Ubi est ɔtrarietas ibi est mot9. s3 in relatõe nõ est motus vt dr qnto physicoꝝ. ergo in relatõe nõ est ɔtrarietas. Tertio sic. Nulla forma indiuisibilis suscipit magis ꝛ minus. s3 ois relatio est forma indi- uisibilis cũ sit simplex respectus relatiui ad correlatiuũ. ergo nulla relati- ua suscipiũt magis ꝛ minus Quarto sic. Sicut equale fundat in vna quãtitate in spẽ. sic etiã simile in eadẽ qualitate. s3 equale nõ suscipit ma- gis neq3 min9. g nec simile. Quinto sic. Relatiua nõ suscipiũt magis neq3 min9 nisi ratõe suoꝝ fundamẽtoꝝ. s3 quãtitas in qua fundat ineqle nõ suscipit mag9 neq3 minus. g male dicit in textu q iequale suscipiat ma gis ꝛ minus. ☞ Ad p̄mũ dr q l3 nulla relatiua ɔtrarient respectu suo- rum correlatiuoꝝ. qb9 relatiue opponunt. tñ bñ ɔtrariant respectu alioꝝ sc3 suoꝝ ɔtrarioꝝ. sicut virtus relatiue opponit virtuoso. ꝛ tñ ɔtrariatur vicio. Ad scdm dr. q vbi est contrarietas ꝑ se ibi est motus sed in re- latõne nõ est contrarietas per se sed per accidẽs tantum. ꝛ sic eo modo q ibi est cõtrarietas est ibi etiam motus sc3 ꝑ accidens. Ad tertium dicit q l3 ois relatio ẜm se ꝛ quãtũ ad respectũ quẽ h3 ad correlatiuũ sit indiui sibilis tamẽ ẜm esse eius in subiecto qd potest variari ẜm magis ꝛ min9 ꝑfectũ aliqua bñ est diuisibilis. ꝛ ꝑ hoc potest suscipere magis ꝛ minus. Ad quartũ dr q l3 simile fundet in vna qualitate in specie. tamen illa

qualitas potest intendi et remitti manens eadem in specie. ideo simile suscipit magis et minus. sed equale fundatur in eadem quantitate in specie. que non potest augeri vel diminui. intendi vel remitti. manens eadem in spe. Ideo equale non potest suscipere magis et minus nec est simile de equali et simili

Ad quintum dicitur. quod licet quantitas non suscipiat magis et minus. potest tamen augeri vel minui. Et propter talem maioritatem vel minoritatem qua fit maior vel minor recessus ab equali in inequale potest suscipere magis et minus.

Item omnia correlatiua dicuntur ad conuertentiam. vt pater filij pater. filius patris filius. Item relatiua sunt simul natura. Simul enim sunt duplum et dimidium pater et filius. Item relatiua posita se ponunt. et perempta se perimunt. vt si duplum est. dimidium est. et econtra. si dimidium est duplum est. et econtra.

Postquam autor posuit duas coitates relatiuorum que non sunt ipsis aliquo modo proprie. hic consequenter ponit alias coitates que sunt ipsis aliquo modo proprie. quarum prima est quod relatiua dicuntur ad conuertentiam. Cuius ratio est. quia illa que ad se inuicem referuntur secundum mutuam dependentiam eorum dicuntur ad conuertentiam. sed omnia relatiua ad sua correlatiua referuntur secundum mutuam dependentiam. vt dicendo pater filij pater. et econtra. filius patris filius. ibi pater refertur secundum dependentiam eius ad filium et filius ad patrem et similiter in omnibus alijs relatiuis. ergo omnia relatiua dicuntur ad conuertentiam. ¶ Sciendum est primo. quod conuertentia dupliciter accipitur. Uno modo pro conuersione aliquorum duorum secundum existendi consequentiam. Et isto modo in relatiuis bene est conuertentia. vt dicendo pater est. ergo filius est. et econtra. filius est. ergo pater est. Sed isto modo non sumitur in hac proprietate. quia non conuenit conuertentia hoc modo solum relatiuis. sed etiam multis alijs. sicut subiecto et proprie passioni. Et alio modo sumitur conuertentia vt est mutua dependentia relatiui et correlatiui inter se. Et hoc modo sumitur in hac proprietate. Ideo dici ad conuertentiam est aliqua referri inter se secundum mutuam dependentiam. Et differt conuertentia a conuersione et conuertibilitate. quia conuertentia est passio relatiuorum. Conuersio vero que est debita transpositio predicati et subiecti. et econtra est passio propositionum. Sed conuertibilitas est passio terminorum conuertibilium. Et sunt termini conuertibiles illi qui de seinuicem mutuo vniuersaliter et affirmatiue verificantur. eo quod habent equalia supposita. vt homo et risibile. ¶ Sciendum secundo quod conuertentia relatiuorum nunquam fit in recto casu. Ratio est. quia inter relatiuum et correlatiuum semper est transitio vel diuersitas. sed talis diuersitas non significaretur in recto casu sed significaretur identitas eorum. vt dicendo pater est filius. et talis locutio esset falsa. Sed illa conuertentia semper fit in obliquis. quia soli obliqui significant per modum termini. recti vero per modum principij. Et potest fieri in omnibus obliquis. vt faciliter daretur exemplum in omnibus. tamen hoc fit differenter in relatiuis secundum esse et in relatiuis secundum dici. quia in relatiuis secundum esse fit conuertentia referendo vtrumque ad

aliud sub habitudine eiusdē casus. vt maius minore maius. ⁊ ecōtra Sʒ in relatiuis ꝺm dici qn̄qꝫ fit sub habitudine eiusdē casus. vt inter materiam ⁊ formam. Quādoqꝫ vero sub habitudine diuersoꝝ casuū. vt hic scibile scientia scibile. ⁊ ecōtra. scia scibilis scientia. Et ꝑ hoc patꝫ ꝙ dici ad ꝯuertentiam conuenit omnibus relatiuis. licet differenter. ⁊ etiam solis ⁊ semꝑ. Jdeo hec ꝓprietas est sibi ꝓprie ꝓpria. ⁊ hoc capiendo ad aliquid generalr̄ tam pro relatiuis ꝺm esse q̄ꝫ ꝺm dici. quia si capiatur specialr̄ soluꝫ pro relatiuis ꝺm esse est sibi scđo modo ꝓpria. ¶ Sciendū tertio ꝙ alia ꝓprietas relatiuoꝝ est ꝙ relatiua sunt simul natura. Cuius ratio est. quia illa que posita sunt se ponūt. et ꝑempta se perimunt ꝺm esse ⁊ intellectum sunt simul natura. Jlla em̄ sunt simul natura que sunt simul naturali intelligentia. Jta ꝙ vnum nō potest intelligi sine altero. nec ante aliud sed simul intelligunt̄. nec est ibi prioritas ꝺm intellectū. Sed relatiua ꝺm esse se ponunt. q2 esse relatiui est esse respectiuū ad correlatiuū. Jdeo ꝺm esse posito vno in esse oportet aliud poni. Et silr̄ posita se ponunt ꝺm intellectum. quia nō potest intelligi esse relatiui quod est dependens ad correlatiuum nisi intelligatur illud correlatiuum a quo dependet. ergo posita se ponunt ꝺm intellectum. ⁊ similiter ꝑempta se ꝑimunt. ergo sunt siml̄ natura. scꝫ in natura relatōnis. q2 simul ponūtur ꝺm rem ⁊ intellectum sub forma relatōnis ⁊ etiam sunt siml̄ natura. i. naturali intelligentia. ¶ Sciendū quarto. ꝙ relatiua triplr̄ ꝯsiderantur. Uno modo quātum ad sua subiecta ⁊ ad sua fundamēta. ⁊ sic vnum relatiuū bn̄ p̄cedit aliud. vt pater filiū. Scđo inquantū hn̄t depēdentiā inter se. ⁊ vnū terminat dependentiā alterius ⁊ sic vnū adhuc p̄us est alio. ⁊ quodāmodo notius ⁊ ponitur in diffinitōe alterius. eo ꝙ vnū terminat alteꝝ. Tertio ꝯsiderantur quantū ad hoc qđ est esse sub forma relatōnis. ⁊ sic sil̄ ponunt̄ vt ꝯ̄cito ponit̄ pater sub paternitate. ponit̄ filius sub filiatōne. Et hoc mō sunt siml̄ natura ꝺm esse ⁊ intellectū sil̄. vt dicitur in ista ꝓprietate. ⁊ hec ꝓprietas est eodem modo ꝓpria sicut precedens. ¶ Contra p̄dicta arguit̄ primo sic Conuertentia est mutua dependentia relatiuorum inter se. sed scientia et scibile que sunt relatiua nō habent mutuam dependentiā inter se. quia scientia licet dependeat ad scibile tamē scibile nō habet dependētiam ad scientiam. ergo nō omnia relatiua dicunt̄ ad ꝯuertentiam. Scđo sic. bene sequit̄. si homo est risibile est. Et ecōtra. si risibile est homo est. ergo hō et risibile dicunt̄ ad ꝯuertentiā. ⁊ tn̄ nō sunt relatiua. ergo dici ad ꝯuertētiam nō solum ꝯuenit relatiuis. Tertio sic. Causa ⁊ effectus sunt relatiua. ⁊ tamē causa ꝺm naturam p̄cedit effectum. ergo relatiua nō sunt sil̄ natura. Quarto sic. Unum relatiuoꝝ ponit̄ in diffinitōne alterius. ergo vnum est p̄us alio. ergo relatiua nō sunt simul natura. Quinto sic Jlla que opponuntur inter se posita se nō ponunt cum vnum oppositum destruit aliud. Sed relatiua opponunt̄ ad inuicē. ergo male dicitur ꝙ posita se ponunt. ⁊ ꝑempta se ꝑimunt. Sexto sic. Materia ⁊ forma sunt relatiua ⁊ tamen nō dicuntur ad ꝯuertentiam. ergo relatiua nō ⁊c̄.

☞ Ad p̄mum dicitur. ꝙ si scibile ꝯsideretur materialr̄ quantum ad id qđ est. sic nō habet depēdentiā ad scientiam. sed si ꝯsideret̄ formalr̄ quantum ad ratōem scibilis sic habet respectum vel dependētiam ad sciētiaꝫ.

Et dicit cũ ea ad ɔuertẽtiam. Et silr est de sensibili ⁊ sensu. Ad scdm dr ꝙ si capiat ɔuertẽtia vt est ɔuersio aliquoꝝ ſm existẽdi ɔsequentiam sic hõ ⁊ risibile bñ dicunt ad ɔuertentiã Sed nõ ɔuertunt capiẽdo ɔuertentiã vt est mutua depẽdentia relatiui ⁊ correlatiui. vt capit hic ⁊ ꝓprie

Ad tertiũ dr. ꝙ si ɔsideret causa ⁊ effectus materialr quantũ ad id qđ sunt. sic nõ sunt sil natura. sꝫ si ɔsiderẽtur formalr quantum ad relatões cause ad effectũ. vel effectus ad causam sic sunt relatiua ⁊ sunt simul natura. Et similr diceret de patre ⁊ filio. dño ⁊ seruo ⁊ multis alijs. Ad quartũ dr ꝙ lꝫ vnũ relatiuoꝝ vt terminat depẽdẽtiã alterius sit aliquo mõ prius alio. vt ponit in diffinitõe alteri⁹. tñ quantũ ad hoc qđ est eẽ sub forma relatõis vnũ nõ pcedit aliud Ad qntũ dr ꝙ licꝫ relatiua respectu eiusdẽ subiecti opponãtur ⁊ posita se nõ ponãt sed tñ respectu diuersorum subiectoꝝ nõ opponũtur ⁊ sic posito vno in vno subiecto. ponit aliud in alio subiecto. ⁊ sic in diuersis posita se ponũt. Ad sextũ dicenduꝫ ꝙ materia ⁊ forma nõ dicunt relatiua ſm esse sed ſm dici.

Item alia diffinitio relatiuorũ est. Ad aliquid sunt quibus hoc ipsuꝫ esse est ad aliud quodãmodo se habere ⁊ hec est propria diffinitio relatiuorũ Item propriũ est relatiuorũ ꝙ si quis diffinite nouerit vnũ relatiuorũ diffinite noscet ⁊ reliquum. vt si diffinite nouerit quid sit duplũ diffinite noscet cuius est duplum. Necesse est enim in vtrorũqꝫ ratõnibus vtrisqꝫ vti.

Postqꝫ autor posuit diffinitõem ⁊ ꝓprietates adaliqđ cõiter sumpti vt se extẽdit ad relatiua ſm esse ⁊ ſm dici. hic pñr ponit aliã diffinitõem ipsius adaliqđ specialr accepti. vt solũ ptinet relatiua ſm esse que est propria diffinitio adaliqđ. vt est vnũ pdicamentũ ab alijs distinctũ. Et data est ab Arestotele corrigẽdo pmã diffinitõem a platone positã q̃ nõ est veroꝝ relatiuoꝝ. Et est hec diffinitio talis. Adaliqđ sunt. quoꝝ hoc ipsum esse est ad aliud quodãmõ se habere. In cuius pma pte intelligit genus diffiniti. scꝫ dicibile. Et ponit qbus hoc ipm est ad aliud se habere. ad differẽtiã substãtie accidentiũ absolutoꝝ ⁊ relatiuoꝝ ſm dici. quoꝝ totum esse nõ est ad aliud se habere Deinde ponit quodãmodo. id est speciali modo. qꝛ esse relatiui est ad aliud tanqꝫ ad terminũ cũ quo dicit ad ɔuertẽtiam. ¶ Sciendũ ẽ pmo ꝙ accidens absolutũ ⁊ accidens respectiuum sic inter se differũt. qꝛ accidẽs absolutum solũ habꝫ dependẽtiaꝫ ad suum subiectũ ⁊ nõ ad terminũ. Ideo ad suum esse sufficit suuꝫ subiectũ et etiam diffinit p tale subiectũ. sed accñs respectiuũ ad suũ subiectũ habet depẽdentiã inquantũ est accidẽs. ⁊ ad suum correlatiuũ inquantũ est relatiuũ. ⁊ ideo ad esse relatiui requirit esse subiecti. ⁊ esse sui correlatiui et habet diffiniri p ista duo. Ideo bñ dr in hac diffinitõe ꝙ esse relatiui ẽ ad aliud se habere. Et licꝫ relatio sp sit inter duo extrema tñ nõ est in vtroqꝫ

tanq̄ in subiecto sȝ est in vno subiectiue. et in alio vt in termino. vt pater nitas est in patre subiectiue. Et in filio vt in termino. Et filiatio est in filio subiectiue. ⁊ in patre terminatiue ¶ Sciendum scđo q̄ duplex est relatio. quedā est relatio realis. q̄dam est inter extrema realiter distincta Et a quibꝫ ipa realiter est distincta ⁊ ad hanc relacōem tria requirunt. Primū est q̄ habeat extrema realia defectu huius relatio que est inter entia rationis vt relatio generis ad spēm nō est relatio realis. Scđm est q̄ extrema realia realiter differūt. Defectu cuius relatio ydētitatis nō est relatio realis. Tertiū est. q̄ relatio talis sit realiter distincta ab vtroq̄ȝ extremorū. q̄ si esset eadē realiter cū suo fundamēto haberet esse absolutuȝ sui fundamenti. ⁊ nō diceret realiter q̄tum ad suū esse respectiuū. sed q̄tum ad suū esse absolutū. q̄ a pfectiori res capit denoīationē. Ideo nō essȝ relatio realis nec suum totum esse esset ad aliud. Defectu cuius relatio creatoris ad creaturā non est relatio realis. q̄ in deo non est accidēs Alia est relatio rōnis que potest fieri tribꝫ modis. Primo q̄ sibi abest vna ipariū cōditionū ⁊ illa relatiua que dicūt relatōem realem sunt relatiua fm esse Alia vero dicūt fm dici ⁊ solū de his que dicūt verā relatōem realē que ponūtur in hoc p̄dicamēto data est pn̄s diffinitio. ⁊ p hoc differt ab alia diffinitione ad aliquid. ¶ Sciendum tertio q̄ ex ex ista diffinitōe autor in textu ponit vnā proprietatē relatiuoꝝ que talis est. Si q̄s diffinite nouerit vnū relatiuorū diffinite noscit reliquum. Cuius ratio est. q̄ vnūq̄d q̄ȝ diffinite cognoscit eo modo quo habet esse cū diffinitio sit oratio indicans q̄d est esse rei. sed esse vnius relatiui est ad aliud. vt dcm̄ est. ergo non potest distincte cognosci nec diffiniri nisi pcognoscat suū correlatiuū. ergo si quis diffinite cognoscit vnū oportet diffinite cognoscere reliquū cū nullum eoꝝ possit sine altero cognosci. Ideo necesse est in diffinitōibꝫ vtrorūq̄ȝ relatiuoꝝ sua correlatiua poni ¶ Sciendū q̄rto q̄ in diffinitōne relatiui nō ponit suum correlatiuū tanq̄ pars essentialis eius. Cū relatm̄ ⁊ correlatm̄ sint realiter ⁊ essentialiter distincta. sicut pater ⁊ filius. sed ponitur in eius diffinitione tanq̄ terminus dependentie ipius relatiui. q̄ talis dependentia non pfecte cognoscit nisi cognoscat terminus eius. Et terminus ponit loco differentie. q̄ in relatiuis sumit drā respectu talis termini. Unde diffiniendo relatiuū ponitur dependentia pro genere correlatiuū eius pro drā. vt dđo paternitas est depēdētia vel relatio patris ad filium et p hoc p̄tȝ intellectus vltime p̄prietatis relatiuoꝝ. ☞ Contra p̄dicta arguit p̄mo sic. ptes substantie non sunt vera relatiua. tn̄ ipis ɔuenit ista diffinitio. cum esse ipaꝝ sit ad aliud quodāmodo. ergo diffinitio non est bona Secundo sic. Omne accidēs hȝ dependētiā ad suum subiectum. q̄ esse eius est ad aliud quodāmodo se habere ergo ista diffinitio cōuenit oibꝫ accidentibꝫ ⁊ non soli diffinito. Tertio sic. Unūq̄dq̄ȝ habet diffiniri ⁊ cognosci. eo modo quo hȝ esse. sed relatm̄ hȝ esse sepatū a suo correlatiuo. ergo pōt diffinite cognosci non cognoscendo correlatm̄ Quarto sic. Loco diffiniti licet ponere suam diffinitōnem. ergo si in diffinitione ponat correlatm̄ loco illius correlatiui poterit poni diffinitio eius in qua ponit relatm̄. ergo idē poterit poni in diffinitōe sua. q̄d est inconueniens. ergo male dr̄ q̄ relatm̄ dȝ diffiniri p suū correlatm̄ Quīto sic. vnūq̄dq̄ȝ

potest diffiniri p genus et differētiam. sed relatiua habēt genus ꝛ differē tiam intrinsecā. ergo verū relatm̄ potest diffiniri p suum genus ꝛ p suam drām sine suo correlatiuo. ☞ Ad pmū dicit. ꝙ totū esse ptiū substan tie non est ad aliud vt intelligit in hac diffinitione. licet vltra suū esse sub stantiale importent quēdā respectū ad opatōnes totius a quo respectu ca piunt noīa ꝓpria. Ideo ipsis non ꝯuenit ista diffinitio. Ad scdm dr ꝙ li cet totū esse cuiuslibet accidentis sit p dependētiā ad subiectū tn̄ illud eē non se habet ad aliud tanꝙ terminū cū quo dr ad ꝯuertentū nisi in veris relatiuis. qd tn̄ ponit in hac diffinitōne p illā pticulā quodāmodo. Ad tertium dr. ꝙ licet relatm̄ habeat esse sepatū a suo correlatiuo. tn̄ illd esse non est absolutū sed respectiuū in ordine ad suū correlatm̄. Ideo hꝫ co gnosci ꝛ diffiniri p ipm. Ad quartū dr. ꝙ licet in absolutis loco diffini ti liceat ponere diffinitōem. nō tn̄ in respectiuis. Ideo in diffinitione relati ui loco correlatiui. non pt poni sua diffinitio. Cuius ratio est. qꝛ diffinitio correlatiui explicat ipm vt est dependēs ad relatm̄. Et ipm ponit in diffi nitōne correlatiui tanꝙ terminus dependentie sui relatiui. Ideo diffini tio non explicat ipm eo modo quo ponit in diffinitōe alterius. Ad qn tum dr. ꝙ licet relatm̄ habeat drām. tn̄ illa drā nō est absoluta sꝫ respecti ua ꝛ dependēs ad terminū extrinsecū. Ideo ipa nō pt pfecte notificare re latiuū nisi apponat terminus dependentie eius ꝛc.

Qualitas est ꝓm quā quales esse dicimur. vt ꝓm colo rem colorati et ꝓm iusticiam iusti

¶ Postꝙ autor determinauit de predicamento ad aliquid. Hic con sequenter intendit determinare de pdicamēto qualitatis ipam sic diffini ens. Qualitas est ꝓm quā qles esse dicimur. vt ꝓm albedinē dicimur al bi. in qua diffinitione subintelligit forma accidentalis q se habet vt ge nus diffiniti. Et dat intelligi p illud relatm̄ quā. Deinde ponit ꝓm quā quales esse dicimur. ad differētiā oīm alioꝝ pdicamētoꝝ. qꝛ nullū aliorū predicat in eo qd est quale simplr. vt faciliter ꝓbaret inductiue. Substā tia em̄ pdicat in eo qd est quid. q̄titas in eo quod est q̄tum vel quotum. Et cetera pdicamēta in hoc ꝙ est se habere ad aliud cū sint repectiua. Id sola qualitas denoīat substātiā qualē simplr ꝛ in hac diffinitōne ppō ꝓm dicit circūstantiā cause formalis. ☞ Sciendū primo. ꝙ in hac diffiniti one ponit dicimur ꝓm Albertū nō ad denotandū ꝙ soli hōi ꝯueniat qua litas. sꝫ ad denotandū ꝙ hō est susceptiuus pluriū qualitatū q̄ quecunꝙ alia substātia. Homo em̄ ꝯpositus est ex substātia corpali ꝛ spūali. ꝛ ideo sibi ꝯueniūt qualitates reꝝ corpaliū ꝛ spūaliū. Sed substātie spūales so lum suscipiūt qualitates spūales. Et substātie corpales alie ab hoīe solū suscipiūt qualitates corpales ꝛ nō spūales. Ideo hō ceteris aīalibꝰ ē plu rium qualitatū susceptiuus. Sed tamē posset dici et facilius ꝙ in hac dif finitione nō intelligit solū nos hoīes. sꝫ etiā nos substātie. Ita ꝙ dicimur nō refert ad hoīem tm̄. sꝫ ad substātiā in cōi. ꝛ per hoc multa argumenta soluunt. ¶ Sciēdum scdo. ꝙ oīs forma accidētalis hꝫ denoīare pmam substantiā ꝓm esse qd ipa dat pme substātie. et qꝛ qualitas dat esse quale

Ideo h₃ denoīare subſtātiā qualē. Et p illuȝ modū denoīandi diſtinguit ab alijs accidētib⁹. ꝛ licet quale ↄſequat̄ qualitatē vt effectus eius forma lis. ꝛ ſit poſterius ipa ſm naturā tn̄ ſm ordinē doctrine ꝛ quo ad nos q̄le prius eſt ꝙ qualitas. qꝛ p ipm ↄgnoſcimus qualitatē Ideo ↄuenienter no tificat̄ q̄litas p quale. ꝛ licet inferius q̄le p q̄litatē diffinit̄. tn̄ h̄ eſt a priori ſimpl'r. ꝛ hic diffinit̄ q̄litas p q̄le a poſteriori ſimpl'r. ꝛ a pori q̄ ad nos Nō eīm eſt incōueniēs idē ſm diuerſas ↄſideratōes eſſe prius ꝛ poſterius no tius ꝛ ignotius ¶ Sciēduȝ tertio. ꝙ qualitatis quatuor ſunt ſpēs. Pri̇a eſt habitus et diſpō. Scd̄a naturalis potētia vel impotētia. Tertia ē paſ ſio ꝛ paſſibilis qualitas. Quarta eſt forma ꝛ circa hoc aliq̄d ↄſtans figu ra. Quarū ſic habet̄ ſufficiētia. qꝛ oīs qualitas qualificat ſubſtantiā. vel ergo ſe tenet ex pte materie ꝛ ſic eſt forma. ꝛ circa hoc aliq̄d ↄſtās figura que qualificat ſubſtātiā ſm quātitatē vel materiā eius. licȝ effectiue oriat̄ a forma ſubſtātiali. vel tenet ſe ex pte forme hoc ē dupl'r. vel qualificat ſub ſtātiā imediate. vl' mediātib⁹ naturalib⁹ potētijs. ſi ſcd̄m. ſic eſt habit⁹ et diſpō. que pmo determināt ꝛ diſponūt potentiā. et ex cōſequēti ſubiectū eius. ſi immediate determinat ſubſtātiā. hoc eſt dupl'r. vel eſt pncipiū de terminatū opandi vel indeterminatū. ſi primū ſic eſt paſſio ꝛ paſſibilis q̄ litas. ſi ſcd̄m. ſic eſt naturalis potentia vel impotentia Potentia enim eſt indeterminata de ſe ꝙtum ad modū operandi. ſed determinat̄ per ſuos habitus ¶ Sciēdū q̄rto. ꝙ diuiſio q̄litatis ē diuiſio generis in ſuas ſpēs qꝛ qualitas dicit̄ eēntialiter de ipis ſpēb⁹. vn̄ dupl'r pt fieri diuiſio generis Uno mō pſpecies imediatas eius ꝛ tūc ſolū fit per duas ſpecies eo ꝙ fit per differentias formales formaliter oppoſitas. que ſolum ſunt due ſub vno genere. et ſolum duas ſpecies propinquas ſub ipo conſtituunt Alio modo poteſt fieri diuiſio generis per ſuas ſpecies eius remotas. ꝛ hoc qn̄ ſpecies eius propinque ſunt nobis inominate. ꝛ tunc nō oportet diuiſio nem generis fieri per duas ſpecies. tm̄. ſed poteſt fieri per quatuor vel plu res ſm exigentiam multiplicatōnis eaꝝ. Et hoc modo fit hec diuiſio qua litatis. ☞ Contra p̄dicta arguit̄ primo ſic. Differentia ſubſtantia lis. vt rationale non eſt qualitas et tamen ſm ipſam dicimur quales. er go iſta diffinitio conuenit alijs a diffinito. Scd̄o ſic. Omne accidens predicatur in quale cum non predicetur in quid. ergo ſm quodlibet acci dens dicimur quales. ergo iſta diffinitio cōuenit cuilibet accidenti.

Tertio ſic Similitas eſt qualitas. et tamen ſm ipſam non dicimur quales. ergo iſta diffinitio non conuenit omni qualitati.

Quarto ſic. Hec diuiſio qualitatis fit ſm diuerſos modos eſſendi in ſubſtantia. ſed illi modi ſunt accidētales. ergo illa diuiſio eſt ſubiecti in ac cidentia ꝛc̄. Quinto ſic. Habitus eſt vnum predicamentum ab alijs ergo male ponitur vna ſpecies qualitatis ☞ Ad primū dicitur. ꝙ li cet differentia ſubſtantialis predicetur in eo quod eſt quale non tamē in quale ſimpliciter. quod ſolum dicit qualitatem accidentalem. vt capitur in iſta diffinitione. Nec etiam talis differentia eſt forma accidentalis. quod intelligitur hic loco generis. ¶ Ad ſecundum dicitur. ꝙ ſi capiatur quale generaliter pro quocunqȝ eſſe accidentali. ſic omne acci dens predicatur in eo quod eſt quale Sed ſi capiatur ſpecialiter p eſſe ac

cidentali qd ꝯsequitur substantiā gratia forme. et nō habet aliū modū speciale denoīandi substātiā quā in quale. sicut habēt cetera p̄dicamēta. sic predicari in quale solū ꝯuenit qualitati. et hoc mō sumitur in presenti diffinitione. Ad tertiū dr licet p. hinnibilitatē equi nos in spē non dicamur quales tñ nos in genere bñ dicimur quales. s. nos substātie. Ad q̄rtū dr. ꝙ licet illi modi essendi speꝝ qualitatis in subiecto sint accñtales ꝑm modū non tñ sunt accñtales ꝑm rem. sꝫ magis sunt eēntiales. Ideo ista non est diuisio subiecti in accñtia. Ad q̄ntū dicitur. ꝙ si capiatur habitus vt est corporū, et eoꝝ que circa corpus sunt adiacētia. sic est predicamentū a qualitate distinctū. sed si capiatur habitus ꝓ qualitate que disponit potētiā ad operatōem vt in p̄nti sumitur. sic nō est vnū p̄dicamentū. sꝫ est vna spēs q̄litatis

Qualitatis quatuor sunt species. Prima est habitus et dispositio. Differt autem habitus a dispositione quia habitus est permanentior et diuturnior. vt sunt virtutes et scientie. Scientia enim difficillime est mobilis nisi forte grandis permutatio fiat. vel ab egritudine vel ab aliquo huiusmodi circa scientē. similiter est de virtute Iusticia enim vel castitas nō cito vel de facili ꝑmutatur. Dispōnes vero dicuntur que de facili permutantur. vt calor frigiditas. egritudo sanitas. Unde habitus p̄nt dici dispōnes et nō econuerso. Illi aūtē qui habituꝫ habent quodāmodo sunt dispositi vel meliꝰ vel peius ad ea q̄ habēt. dispōnes aūt nō sunt habitus. vñ habitꝰ p̄t sic diffiniri. Habitus est qualitas difficulter mobilis.

¶ Postq̄ autor p̄misit diffinitōem et diuisionē qualitatis. Hic p̄ñr determinat in speāli de spēbꝫ eius. quaꝝ prima est habitus et dispō. Cuiꝰ rō est. qz habitus et dispositio ꝯueniūt tam substātijs spūalibꝫ q̄ corpalibꝫ sꝫ passio et passibilis qualitas que est tertia spēs qualitatis. et forma circa hoc aliq̄d constans figura que ponitur quarta spēs solū ꝯueniūt substantijs corpalibꝫ. Iō ꝯueniter habitus et dispō p̄cedūt duas spēs p̄dictas. Itē habitus qualificat et determinat naturalē potentiā ad opatiōem. Iō ꝑfectius habet rōem qualitatis q̄ naturalis potētia vel impotētia. et sic ꝯueniēter p̄cedit naturalē potentiā vel impotētiā que ponitur scd̄a spēs q̄litatis. ¶ Sciēdū primo. ꝙ habitus tripl'r accipitur. Unoᵒ vt opponitur priuatōi sicut visus opponitur cecitati. et sic quelibet forma hñs ꝑuatōem sibi oppositā siue sit substātial' siue accñtalis dr habitꝰ Scd̄o mō capitur habitꝰ vt ē corpoꝝ et eoꝝ q̄ circa corpa stꝫ adiacētia. et sic est vnū p̄dicamētū.

ab alijs distinctum. et istis duob⁹ modis non capitur hic habitus in ꝓpo
sito. Tertio modo capit̃ habitus vt est qualitas ꝑfecte dispositiua sui sub
iecti ad oꝑatõem sicut sciẽtia disponit ĩtellectũ hoĩs. et ex ꝯsequẽti hoĩem
ad cognoscendũ ea de q̃b⁹ est scientia. et q꞉ ꝑfecte disponit subiectũ ad ope
ratõem. Ideo dr̃ auerrois. ꝙ habitus est quo quis oꝑatur dum vult. et
isto modo ponitur hic habitus et est spẽs qualitatis ¶ Sciẽdum est secũ
do ꝙ dispositio dupliciter accipit̃. Uno modo generaliter ꝓ quacũqꝫ qua
litate que disponit potentiã sui subiecti ad oꝑatõem siue perfecte siue im
ꝑfecte. ⁊ hoc modo dispõ sub se ꝯtinet habitũ ⁊ dispõem ꝓprie dictam et
hoc modo capit̃ in textu. cũ dr̃ ꝙ oĩs habitus est dispõ. sed non ecõtra.
Hoc etiam modo capit̃ a Tullio cuꝫ dicit. ꝙ habitus est dispõ ꝑfecti ad
optimũ. ⁊ ab aresto. cũ dr̃ ꝙ virtus est dispõ ad felicitatẽ. Scdo mõ capi
tur ꝓprie solũ ꝓ qualitate que imꝑfecte disponit potẽtiam sui subiecti ad
oꝑandũ. ⁊ isto modo distinguit̃ ꝯtra habitũ sicut imꝑfectũ ꝯtra ꝑfectum
et sic capit̃ cũ dr̃ ꝙ habitus ⁊ dispõ sint de p̃ma spẽ qualitatis. et cũ dr̃ ꝙ
habitus differt a dispõne. Unde nomẽ dispõnis est cõe ad habitũ ⁊ dis-
positõem ꝓprie dictam. Sꝫ q꞉ alteri istoꝝ est ꝓpriũ nomẽ impositũ scꝫ ha
bitui. Ideo alteri quodãmodo appropriat̃ nomen dispõnis. ¶ Sciẽduꝫ
tertio ꝙ habitus et dispositio ꝓprie capta inter se ꝯueniũt et differũt. Uñ
ꝯueniũt in hoc ꝙ dicũt eandem formã ꝑm essentiã ⁊ vtrũqꝫ disponit na-
turalẽ potentiã sui subiecti ad oꝑatiõem. sꝫ differũt in hoc. q꞉ habitus dr̃
illam formã ꝑm esse ꝑfectũ ⁊ radicatũ in subiecto ⁊ sic disponit ꝑfecte ad
oꝑandũ. Ideo habit⁹ dr̃ diuturnioꝛ ⁊ ꝑmanẽtioꝛ dispõe. Et dr̃ qualitas
non de facili mobilis. eo ꝙ habet esse ꝑfectum ⁊ radicatũ in subiecto. Et
dispõ dr̃ eandẽ formam sub esse imꝑfecto ⁊ ĩꝑfecte disponit subiectum ad
oꝑandũ. Ideo diffinit̃ qꝺ̃ est q̃litas de facili mobilis a subiecto. Ex quo
patet ꝙ habitus ⁊ dispõ dicũt vnã ⁊ eandẽ formã solũ differentẽ ꝑm esse
ꝑfectũ ⁊ imꝑfectũ. Et q꞉ ꝑfectũ ⁊ imꝑfectũ ꝑm esse non variant speciem
iõ ꝯuenienter ponit̃ vna spẽs ⁊ copulant̃ ꝯiũctione copulatiua. sꝫ q꞉ ꝑfec
tum ⁊ imꝑfectũ sꝫ diuersi modi essendi quos dicũt habitus ⁊ dispõ. iõ
ꝯuenienter duob⁹ noĩb⁹ noĩant̃. et melius q̃ꝫ vno solo noĩe sicut antiq̃ hãc
spẽm noĩauerũt applicatõem ¶ Sciẽdũ quarto. ꝙ sub hac spẽ qualitatis
generaliter reponũtur oẽs qualitates disponentes subiectũ ad oꝑanduꝫ
mediante poña naturali vt sꝫ oẽs habitus. Unde ipsoꝝ habituuꝫ q̃daꝫ
sunt coꝛꝑales. vt sanitas robur elegantia. ⁊ sic de alijs ꝯsilib⁹. Alij sunt
spũales. ⁊ istoꝝ aliq̃ sunt moꝛales q̃ disponũt appetitũ sensitiũ vel intelle-
ctiuum. vt sunt iusticia tꝑantia foꝛtitudo ⁊c̃. ⁊ silr̃ de vicijs oppositis illis
ꝟtutib⁹. Alij sunt intellectuales q̃ disponũt ꝓmpte ⁊ facilr̃ intellectũ ad
cognoscendũ intelligibilia. vt sꝫ sapientia sciẽtia intellectus prudẽtia et
ars. ⁊ istoꝝ habituum. aliq̃ sunt naturalr̃ acquisiti. vt scientia ab hoĩe ac-
quirit̃. alij sunt infusi. vt fides spes charitas. alij sunt ꝯcreati vt spẽs ⁊ ra
tiones reꝝ in mentib⁹ vel ꝟtutib⁹ angeloꝝ. et sic pꝫ que sit prima spẽs q̃
litatis. ⁊ que qualitates in ipsa reponũtur ☞ Contra p̃dicta arguit̃
primo sic. Diuersa noĩa impoꝛtant diuersas foꝛmas. q꞉ nomẽ imponitur
a foꝛma. sꝫ habitus ⁊ dispositio sunt diuersa noĩa. ergo impoꝛtãt diuersas
foꝛmas. ⁊ non sunt vna species. Scdo sic. Quecũqꝫ dicunt eandẽ spe

ciem important eundē modū eēndi cum vnius spēi sit vnus modus essen
di. sed habitus ꝛ dispositio non dicunt eundē modū essendi. sed diuersos
modos. ergo male ponit vna spēs qualitatis. Tertio sic. nullum ens in
anima ponit in pdicamento. sed solum ens extra aīam. Scia autem est
ens in anima. ergo male ponit sub pma spē qualitatꝫ Quarto sic. risibi
le est qualitas de facili mobilis. ꝛ tamē nō est habitus. ergo diffinitio ha
bitus non conuenit soli diffinito. Quinto sic Naturalis inclinatio itel
lectus ad sciam est dispositio. ꝛ tamē non est de facili mobilis a subiecto.
ergo male dr ꝙ dispō est de facili mobilis a subiecto Ad pmū dr. ꝙ di
uersa noīa non semp ſcant diuersas formas. ſꝫ quandoqꝫ dicunt diuersos
modos eēndi eiusdem forme. ꝛ sic est in ꝓposito. ꝛ licet capiēdo formā ge
neraliter ꝓ omni illo quod habet modū forme. ꝛ determinātis aliud. omē
nomē imponatur a forma. non tamē capiendo formā spēaliter ꝓ forma re
ali Ad secūdū dicit. ꝙ licet habitus ꝛ dispō dicāt diuersos modos ac
cidentales vnius forme. tamē bñ dicūt vnū modū eēndi essentialem q̄ est
dispō sui subiecti ad opatōem Ad tertiū dr. ꝙ licet sciētia sit ens ī ani
ma. vt in subiecto. tñ non est ens in aīa. vt in cognoscēte. sic ꝙ solum habe
at esse in apprehensione anime. Et isto modo capit ens in aīa. cum diui
ditur ꝯtra ens reale. Unde scientia qꝛ non solū est in apprehēsione anime
potest tamē dici ens extra aīam. qꝛ habet aliud esse ꝙ̄ in apprehēsione aīe
Ad quartū dr. ꝙ in diffinitiōe habitus ꝓsupponit ꝙ sit qualitas acq̄si
ta disponens potentiam ad opatōnem. ꝛ hoc modo non conuenit risibili.
Ideo non cōuenit ista diffinitio Ad quintū dr. ꝙ licet naturalis incli
natio intellectus ad scientiam sit quedā dispō passiua ꝛ quodāmodo sub
iectiua. non tamen est dispositio formalis. de qua dispositione solum est
ad propositum.

Secunda species qualitatis est naturalis potētia vel im
potentia aliquid faciendi vel patiendi vt sanatiuus dicit qui
habet naturalem potentiam vt nihil ad aliquibꝫ accidentibꝫ
egritudinem inferentibꝫ patiatur. Et egrotatiuus dicit qui
habet naturalem impotentiā aliquid patiendi. Durum aūt
dicitur habere naturalem potentiam resistendi sectioni. Et
molle naturalē impotentiā. quia cito secatur. Cursores ꝛ pu
gillatores dicunt simul de ista specie. nō qꝛ exercent actus su
os. sed quia habent naturalē potentiā hoc faciendi

Postq̄ autor determinauit de pma spē qualitatis. Hic ꝯñter deter
minat de secūda scꝫ de naturali potentia vel impotentia que cōuenienter
ordinatur post primā ā. quia licet via generationis naturalis potentia pre
cedat habitum et dispositōnem. eo ꝙ habitus qualificat ꝛ determinat si
ue perficit naturalem potentiam. ꝛ inest substantie mediante naturali po

tentia. sicut scīn qualificat intellectum ⁊ inest homini ꝑ intellectuꝫ. tamen via ꝑfectionis habitus precedit naturalem potentiā. Eo ꝙ habitus ꝑfectior est naturali potentia. eo ꝙ perfectius disponit substantiam ad operandū Ideo bene sequitur ꝑmā. ⁊ etiam precedit duas vltimas. qꝛ ille solum conueniūt substātijs corꝑalibꝫ. Hec aūt conuenit tam substātijs corporalibꝫ q̄ꝫ spūalibꝫ. Ideo conuenienter ponitur scđa species qualitatis

¶ Sciēdū est ꝑmo ꝙ naturalis potentia est proprietas substātie qua ipa potens est naturalr̄ ad faciliter operādum. ⁊ ad resistēdum cōtrarijs sicut sanatiuum est proprietas substantie qua potest faciliter exercere suas operationes. et etiam potest per hoc resistere contrarijs ⁊ nociuis Et dicit̄ talis q̄litas naturalis. qꝛ a natura indita est ⁊ radicata in ꝑncipijs naturalibꝫ rei. scꝫ materia ⁊ forma Et dicit̄ potentia ex eo ꝙ est vigor forme supra materiam ad exercendū suas opatōnes naturales Et econtra naturalis impotentia est ꝓprietas substātie qua ipa est impotēs ad aliq̄d faciliter opandū et resistendum contrarijs ⁊ dicitur hec qualitas naturalis. non qꝛ causetur a natura rei. sed qꝛ fundatur in ꝑncipijs naturalibus ipius rei. Et dicit̄ impotentia. eo ꝙ negat vigorē forme in ordine ad operationes naturales ¶ Sciendū secūdo. ꝙ naturalis potentia in subiecto causat̄ ex victoria forme supra materiam. et est talis victoria vel dominium quādo materia totaliter est disposita ꝫm exigentiam forme. sic ꝙ nō habet dispōnes contrarias impedientes ꝓprias actōnes ipius forme. sed forma potest faciliter ⁊ libere exercere in natura tales operatōnes. Sed ecōtra naturalis impotētia prouenit ex victoria ⁊ dn̄io materie supra formam que est quādo materia habet dispōnes ꝯtrarias dispōnibus ipius forme per quas forma impedit̄ ad faciliter operandū ⁊ resistendū contra nociua ¶ Sciendū tertio ꝙ naturalis potētia vel impotentia possunt dupl'r cōsiderari. Uno modo inq̄ꝫtum cōueniunt in vno genere superiori ipm̄ immdiate circūloquentes eo ꝙ tale genus est nobis innoīatum. et isto modo faciunt vnam spēm qualitatis nō specialissimā sꝫ subalternam alio modo considerant̄ ꝫm ꝓprias eēntias ipaꝝ compandū ipsas inter se. et isto modo sunt diuerse species ⁊ ab inuicē distincte. qꝛ semꝑ differūt eēnatil'r ⁊ ꝓpter hoc ꝯiūgunt̄ ꝑ ꝯiūctōēꝫ disiūctiuā que disiūgit ⁊ sepat significata terminoꝝ. ⁊ ꝓpter hoc ꝯuenientius noīant̄ duobꝫ noibꝫ ad explicādū hāc diuersitatē quā noīarent̄ vno solo noīe. sicut antiq̄ fecerūt q̄ hāc spēm aptitudinē appellauerūt. tn̄ hic ponunt̄ ista duo loco sui gn̄is ꝓximi qđ circūloquūt̄ ⁊ cuꝫ hoc ꝑ ista noīa diuersa explicat̄. diuersitas istaꝝ spēꝝ ¶ Sciēdū quarto. ꝙ sub hac spē general'r reponūtur oēs aptitudines vl' inclinatōes q̄bꝫ substātia natural'r inclinat̄ ad opandū vel resistēdū suis ꝯtrarijs ⁊ q̄bꝫ natural'r īpedit̄ a suis opatōibꝫ. Ideo sub hac spē reponūt̄ omnes potētie anime vegetatiue que stꝫ nutritiuū. augmētatiuū ⁊ generatiuuꝫ. Et potētie aīe sensitiue. vt sunt q̄nqꜫ sensus exteriores ⁊ q̄nqꝫ interiores. q̄ sunt sensus cōis imaginatio. estimatiua. fantasia memoria. et potentia motiua ꝫm locū ⁊ etiā appetitiua. et etiā potētia aīe intellectiue vt rō intellectus ⁊ volūtas. Hic etiā reponūtur alique naturales inclinatōes q̄ noīant̄ noibꝫ ꝩtutū vl' habituū. eo ꝙ iclināt ad sil'es opatōes sicut ipi habitꝰ vt aliq̄ dicunt̄ natural'r iusti vl' liberales. qꝛ hn̄t naturales incli

natiōem ad opa iusticie vel liberalitatis. et sic iusticia &c. similiter nomina habituum possunt equiuoce poni in prima specie qualitatis et in secūda

☞ Cōtra pdicta arguit pmo sic. Potentia materie ad formā est naturalis potentia. et tñ non est qualitas. ergo male dicit q naturalis potētia est spēs qualitatis Scdo sic. nullū ens respectm est qualitas. cū qualitas sit ens absolutū. sz naturalis potentia est ens respectm. qz potentia sp respicit actū. ergo non est spēs qualitatis. Tertio sic. nulla priuatio est spēs. sed naturalis impotentia dr puatōem naturalis potētie. ergo naturalis impotentia non est spēs qualitatis Quarto sic. oīs impotentia est ptra naturā vel preter naturā. ergo nulla impotentia est naturalis. ergo naturalis impotentia non est vna spēs Quinto sic. naturalis potentia z impotentia differūt essentialr. ergo sunt diuerse spēs. ergo male ponunt vna spēs ☞ Ad primū dr. q licet potentia materie ad formam sit quedā naturalis potentia ad esse naturale. Tamē non est potētia que psequit totū ppositū substātiale z de tali potentia ad opandū solū est hic ad ppositū Ad scdm dr. q licet naturalis potentia qtum ad ꝓprietatez nois potentie dicat respectū ad actū rōne cuius dr relatm fm dici tñ qtū ad id qd est. est ens absolutū. et est quedā qlitas disponens subiectum ad opandū Ad tertiū dr silr. q licet naturalis impotētia qtū ad rōem et impoēm nois dicat priuatōem naturalis potentie. tñ qtum ad rē fcataz et qtuz ad id q est dicit vnā qualitatē positiuā que ptrariat naturali potentie. Ad quartū dr. q licet impotētia possit aliquo modo dici inaturalis vel ptra naturā. eo qd impedit proprias opatōnes ipius nature. tñ bñ dicit naturalis eo q se tenet circa pncipia naturalia rei z respectu operationū nature. z hoc modo dr h naturalis impotētia. qz non dr naturalis eo q intendat a natura rei vel etiam pferat ad talem naturā. Ad qntum dr. q licet naturalis pota z naturalis impotentia inter se sunt diuerse spēs fm q ad seinuicē ppant. tñ vt circūloquūtur aliqd supius bñ ponunt vna spēs subalterna qualitatis. vt prius dictum est.

Tertia species qualitatis est passio et passibilis qualitas vt ille qualitates que efficiūt in sensibus passiones. vt in gustu dulcedo amaritudo et similia: Et etiā ille qualitates sunt in hac specie que ab aliquibus passionibus generantur. vel facile vel difficile mobilibus et permanentibus siue eñ nigredo ab aliqua passione naturali generetur siue ab egritudine siue ab estu qualitas passibilis dicitur

¶ Postq autor determinauit de secūda specie qualitatis. Hic consequenter determinat de tertia que est passio z passibilis qualitas que species conuenienter ponitur tertia. Quia sequitur primā z secundam propter causas prius dictas. Et ponitur immediate post secundam et ante quartam eo q in secunda specie reponuntur naturales potencie anime

In hac aūt spē reponūtur ille qualitates q̄ sunt obiecta potētia℞ aīe. ⁊ q₂ obiecta cognoscūt̄ p̄ poñas a posteriori ⁊ poñe p̄ obc̄a a pori. iō ꝯueniēt̄ p⁹ naturalē poētiā vl̄ ipotētiā imediate determiat̄ de passiōe ⁊ passibili q̄litate añ ꝯponat̄ q̄rta spēs q̄litatis. Et lȝ obiecta q̄tū ad rōnes suas q̄dāmō p̄cedant potētias. sicut actiuū p̄cedit passiuū. tñ q̄tū ad hoc q̄ est denominare subam qualē naturales potētie q̄ fluūt a p̄ncipijs naturalib₃ sub̄e ⁊ denomināt intrinsece p̄ores sunt suis obiectis q̄ causant̄ in subiecto per aliqd extrinsecū. ideo nō optuit ponere istā spēm añ scd̄am ¶ Sciendū p̄mo q̄ passio ⁊ passibilis q̄litas inter se ꝯueniūt ⁊ differūt. Conueniūt in hoc q̄ dicunt eandē q̄litatē q̄ infert̄ a passione ⁊ infert passionē. Sȝ differūt p̄mo. q₂ passio d̄t illā q̄litatē sub eē impfecto ⁊ nō p̄manēti in subiecto. sicut rubedo ꝓueniens ex verecūdia. sed passibilis q̄litas d̄t illā q̄litatē fm esse pfectū radicatū et p̄manēs in subiecto. sicut est rubedo q̄ ꝓuenit a natura. Scd̄o differūt. q₂ passio nō denoīat subam simpl̄r q̄lē. sed magis denoīat subiectū eē passum rōne cui⁹ d̄r passio. sicut rubedo ꝓueniēs ex verecūdia nō denoīat hominē simpl̄r rubeū. sed denoīat ipm eē passum. sed passibilis q̄litas denoīat suum subiectū simpl̄r q̄le. eo q̄ hȝ esse pfectū in subiecto. ⁊ hec dr̄ña ꝓuenit ex p̄cedenti ¶ Sciēdū scd̄o q̄ passio vt hic sumit̄ est q̄litas cito trāsiens inferens vel illata a passione. sicut rubedo infert̄ a passiōe verecūdie. ⁊ pallor a passione timoris. Et d̄r passio q₂ causat̄ a passione vel causat eā. etiā q₂ denoīat suū subiectū fuisse passum ⁊ hȝ silem modū essendi cū passiōe. q₂ hȝ esse cito trāsiens ⁊ nō radicatū in subiecto. Sȝ passibilis q̄litas est q̄litas inferens vel illata a passiōe p̄manēs in suo subiecto. sicut est albedo vel nigredo naturalis. et nō d̄r passibilis q̄litas. eo q̄ aliq̄d patiat̄ tanq̄ subiectū passiōis. sed q₂ infert̄ a passione vel infert sensib₃ passionē. ideo ꝯiungit̄ passioni vel vt cā vel vt ei⁹ effect⁹. rōne cui⁹ d̄r passibilis q̄litas ¶ Sciendū tercio. q̄ passio ⁊ passibilis q̄litas dicūt eandē spēm q̄litatis. cū importāt eandē qualitatē fm essentiā spēi. sicut est eadē eēntia rubedinis. q̄ p̄mo hȝ eē impfectū in subiecto et est passio. ⁊ postea hȝ esse pfectū. et d̄r passibilis q̄litas. Et ꝓpter ista duo ꝯiūgunt̄ p̄ ꝯiūctōem copulatiuā. sȝ q₂ importāt illā formā sub diuersis modis essendi. qui modi eēndi p̄ idem nomen sufficienter explicari nō p̄nt. ideo noīatur ista spēs diuersis noib₃ melius q̄ vno nomīe. sicut hanc spēm antiq̄ noīauerūt noīe casus. eo q̄ qualitates hmōi spēi causant̄ in subiecto ab aliquo extrinseco ⁊ p̄ modū casus ꝓducūtur ¶ Sciendū quarto. q̄ sub hac spē reponūtur oēs qualitates sensibiles generaliter. quarū aliq̄ ptinēt ad corpus. alique ṽo ad aiam. Ad corpus aūt ptinēt oēs qualitates que sunt obiecta q̄nq₃ sensuū exterio℞. vt color sonus odor ⁊ sapor. calidum ⁊ humidū siccū graue ⁊ leue. ⁊ alie qualitates tāgibiles. q₂ oēs iste qualitates inferūt passiones sensib₃. vt ira gaudium timor ⁊ cōis sunt qualitates ptinētes ad aiam que causant̄ in appetitu ex aliq̄ passione. In hac etiā spē reponūtur aliq̄ qualitates q̄ occulte inferūt passiones corpi vt alique influentie celestes et occulte virtutes herba℞ ⁊ aliquo℞ lapidū. sicut est ṽtus adamātis. que attrahit ferrū. vel qualitas veneni que inficit hominē. ⁊ p̄ hoc parȝ de tercia spē qualitatis ⁊ q̄ qualitates sub ea ꝯtinent̄. Contra p̄dc̄a ar̄. p̄mo sic passio est vnū p̄dicamētū. ḡ nō est spēs qualitatis Scd̄o sic. oīs qualitas denoīat subaȝ qualē vt dictū est. sed passio ñ denoīat subam qualē. ḡ nō est

spes qualitatis Tercio sic. omne passibile est aptu natum pati. sed nulla q litas est apta pati. cu nulla qualitas posset esse subiectu passionis. g nulla q litas est passibilis. et sic passio no ponit sub hac spe qualitatis Quarto sic quecunq dicut eande spem sunt in equali gradu pfectois. sed passio et passibilis qualitas no sunt equalis pfectois. g no dicut eande spem. Quinto sic. albedo et nigredo sunt passibiles qualitates. et tn no inferut passiones sensib. q no tangut visum. ideo no agut in ipm. neq pnt in eo causare passiones. g male dr q passibiles qualitates inferut sensib passioes. Ad pmu dr q passio vt effect illationq actois bene est pdicamentu distinctu a qualitate. sed tn passio q est qualitas sensibilis et hz esse impfectu in subiecto et cito transiens no est pdicametu. sed est vna spes qualitatis. Ad scdm dr q licz quelibet qualitas q dr qualitas fm eentia et ee pfectu simul denomiet subam quale. no tn qualitas q solu hz eentia qualitatis et ee impfectu solu denoiat fm qd. eo mo quo hz esse in subiecto. et sic est de passione vt dcm est Ad terciu dr. q aliqd dr dupl'r passibile. vno tanq subiectu passiois. et tale bene dr aptu natu pati. Alio mo dr aliqd passibile a ca vel ab effectu ei. scz q causat passione vel causat a passione. et sic passibile hoc mo no est aptum natu pati. et isto mo dr aliqua qualitas passibilis et no pmo mo Ad quartu dr. q licz passio et passibilis qualitas no sint eqlis pfectois qtu ad modum eendi. tn qtum ad eentia sunt in equali gradu pfectois. ideo vnam spem importat. no tn spealissima sed subalterna. q in suis inferiorib in eadem spe spealissima puenut. et qnq in eode indiuiduo. vt qn vna qualitas pmo hz esse passionis et p radicatonem in subiecto efficit passibilis qualitas Ad qntum dr. q licet albedo et a.ij colores no agut corporaliter vel inferut corporale passionem visui. tn sibi inferut passione spuale et pficiut et agut in ipsum intentionaliter. et per hoc differut ab alijs obiectis alioz sensuu. q agut corpaliter in sensum. vt qualitates tangibiles in tactu.

Quarta vero species qualitatis est forma et circa hoc aliquid constans figura. vt dispositio corporis. vt triangulatio quadrangulatio rotunditas curuitas rectitudo.

Postq autor posuit tercia spem qualitatis. Hic consequenter determinat de quarta. que dicit forma et circa hoc aliquid constans figura. Et ratio ordinis est. q post naturale potentiam oportuit ponere tercia spem qualitatis. sub qua continent obiecta naturalia potentiaru naturaliu que est passio et passibilis qualitas. ideo oportuit hanc spem poni vltimam. et etiam propter hoc q qualitates triu sperum precedentiu se tenent ex parte forme. hec aut ex parte materie. Et q qualitas a toto genere cosequtur subam gratia forme. ideo ille qualitates que se tenent ex parte forme pfectius habent rationem qualitatis q forma et figura. Ideo hec spes conuenienter ponit vltimo loco ¶ Sciendu pmo. q forma et figura inter se conueniut et differut. In hoc em conueniut q dicut eandem qualitate fm essentiaz. scz qualitate que est terminatio qtitatis in substantia. primo em terminat qtitatem. et ex consequenti subam. Sed differut in hoc. q talis terminatio qtitatis pt comparari ad

forma ſube in qua eſt ⁊ ad quātitatē quā īmediate terminat. Et ſm ꝯpa-
tionem eius ad formā ſube quā terminat dr̄ forma. q2 ipſa cauſat circa q̄ti
tatem ſm exigentiā illius forme. Et ꝑ ꝯparatōem ad q̄titatem quam ter-
minat vocat figura. Vn̄ actus forme eſt determinare illa que ſunt ad intra
et actus figure eſt depingere ad extra ſm terminatōnem q̄titatis. Ex hoc
pꝫ ꝙ forma ⁊ figura cū dicāt eandem eēntiam ꝯueniēter ponūtur vna ſpe
cies. ⁊ bene ꝯiūgūtur ꝑ ꝯiūctōem copulatiuā. et q2 differūt rōne. ideo ad oſtē
dendum illā diuerſitatē ꝯuenienter duobꝫ modis noīatur ¶ Sciendū ſecū
do ꝙ forma poteſt capi dupl'r. vno mō generaliter ꝓ quacūqꝫ eēntia dante
aliqd̄ eſſe formale. ⁊ ſic eſt ſupius ad omnes formas ſubales ⁊ accn̄tales. et
hoc mō nō capit hic. Alio mō ſpēaliter ꝓ figura terminatiua q̄titatis. ⁊ ſic
capit in ꝓpoſito. ⁊ talis qualitas termināſ q̄titatē magis dr̄ forma q̄ que-
cūqꝫ alia ſpēs qualitatis. ꝓpter hoc ꝙ in ſpēbꝫ nature illa forma ſeqtur formā
eēntialē rei. ⁊ eſt ſcatiua ⁊ notificatiua illius forme ſubalis. ſicut cognoſci-
mus formā hoīs vel equi ꝑ figuraꝫ eius ⁊ diſtinguimus ſpēs corporis ab
inuicem ꝑ tales figuras. Unde quecūqꝫ differūt ſpē etiam differūt forma ⁊
figura. et que in ſpē ꝯueniūt eodem mō figurantur. vt homo in omnibꝫ ſu-
is indiuiduis habet figuram erectam ſurſum ⁊ aliquo modo ſimilem figu-
ram in capite manibꝫ ⁊ pedibꝫ. ¶ Sciendū tercio ꝙ figura poteſt capi du-
pliciter. vno mō materialiter ꝓ quātitate terminata vel figurata. ⁊ ſic eſt q̄
titas. et ſic non capitur hic. Secūdo capitur formaliter ꝓ figuratione vel ter
minatione quātitatis. vt ſunt triangulatio quadrangulatio. ⁊ ſic figura eſt
qualitas circa quantitatem poſita. ⁊ ſic capit hic. et quia quantitas eſt circa
hoc aliquid. ſcꝫ circa indiuiduū completum de genere ſubſtantie. ideo talis
figura vel forma terminans quātitatem eſt conſtans circa hoc aliquid
¶ Sciendum quarto ꝙ ſub hac ſpecie generaliter reponūtur omnes figu-
re corporales ⁊ ſuperficiales. quarū quedam figure naturales ſunt q̄ cau-
ſantur a natura rei ex formis naturalibus corporum. vt figura bipedalis
in homine. quadrupedalis in equo. Alie vero ſunt artificiales. que ſcꝫ cau-
ſantur ab arte. vt figura domus vel ſcamni. Unde omnia artificialia ſub
iſta ſpecie reponūtur. et etiaꝫ ſub iſta ſpecie reponūtur paſſiones linee. vt rec
tum ⁊ curuū. longum breue ⁊ ſic de alijs. et alique paſſiones numeri. que ſi
bi conueniunt per ſimilitudines corporales. vt quadratum bicubitum tri
cubitum. Et per hoc patet quid ſit quarta ſpecies qualitatis. Contra
tra predicta arguitur primo ſic. nullum ſuperius ad qualitatem eſt ſpecies
eius. ſed forma eſt quoddam ſuperius ad qualitatem. quia conuenit omni
bus ſpeciebus eius. ergo non eſt ſpecies eius. Secundo ſic. figura eſt q̄-
dam quantitas que termino vel terminis clauditur. ergo non eſt ſpēs qua
litatis Tercio ſic. omnis terminus eſt eiuſdem predicamenti cuꝫ ſuo ter
minato. ſicut differentia termināſ genus eſt eiuſdē p̄dicamenti cum ipſo.
ſed figura eſt termināſ quātitatem. ergo eſt de p̄dicamento q̄titatis ⁊ nō
qualitatis Quarto ſic. illud qd̄ ꝑtinet ⁊ includitur intra hoc aliqd̄ non
eſt circa hoc aliquid. ſed figura ꝑtinet in hoc aliqd̄. cū ſit in eo vt in ſubiecto
ergo nō eſt ꝯſtans circa hoc aliqd̄. Quinto ſic. forma domus eſt figura
et tn̄ nō eſt circa vnū indiuiduū. ſed ꝯſtat in quadā multitudine lignorū. ⁊
lapidū. ergo male dicitur ꝙ hec qualitas eſt figura ꝯſtans circa hoc aliqd̄.

Tractatus tercius

Ad pmū dr. ꝙ si capiat̄ forma ꝑ omī illo qd dat esse rei est q̊ddā supius ad qualitatē. sed si capiat̄ ꝑ qualitate que dr terminatōem q̄titatis ſm exigentiā forme subalis nō est supius ad ipsam. ⁊ hoc mō capit̄ hic. Ad secūdū dr ꝙ licet figura capta materialiter sit q̄titas. non tñ figura capta formaliter. vt dictū est Ad terciū dr. ꝙ licz terminus intrinsecus ⁊ essentialis sit eiusdē p̄dicamēti cū suo termino. nō tñ termin⁹ extrinsec⁹. mō forma est terminus extrinsec⁹ q̄titatis. ideo nō ponit̄ in eodē p̄dicamēto cū ipsa. Ad quartū dr. ꝙ licz figura ꝯtineat̄ intra hoc aliq̇d. tñ hoc nō est ſm ꝓfunditatē eius. sed ſm suā supficiem que aliquo mō intrinsece circūdat hoc aliquid. ideo bñ dr ꝯstās circa hoc aliq̇d Ad q̇ntuz dr. ꝙ licet sub forma domus sit multitudo indiuiduoꝝ. scz lignoꝝ ⁊ lapidū. tñ oīa illa indiuidua ꝑ aggregatōem ⁊ ordinē eoꝝ se hñt ꝑ modū vnius indiuidui suscipiētis talem figurā vel dispōnem. Ideo illa figura est circa hoc aliquid

Qualia vero dicūtur q̄ ſm hec denoīatiue dicunt̄ vel q̄dāmodo aliter ab his. vt a grāmatica grāmatic⁹. a iusticia iustus. Uel que dicūtur ab aliq̄ qualitate nō denoīatiue. eo ꝙ nomen nō est impositum ipsi qualitati. vt cursor pugillator. Et nota ꝙ cursor ⁊ pugillator dicūtur dupl'r. vno mō dicūtur cursor ⁊ pugillor ab arte currēdi ⁊ pugillandi. ⁊ sic sunt in pma spē q̄litatis. quia iste arte s sunt habit⁹. Alio mō dr cursor nō ꝙ hz artē currendi sed ꝙ hz naturalē potētiā ad actū currēdi. ⁊ pugillator pugillādi. Et isto mō dicūt̄ q̄lia ab istis naturalib⁹ potētijs. sz nō denoīatiue. eo ꝙ noīa sūt imposita istis naturalib⁹ potētijs a quib⁹ dicūtur q̄lia. ⁊ sic cursor ⁊ pugillator sunt in secūda spē q̄litatis. Alia aūt dicunt̄ q̄lia nō denoīatiue. nō qm̄ nomē nō est impositū qualitati. sed qm̄ quale nō participat illud nomen. vt studiosus a virtute et sic sunt tres modi sumēdi quale a qualitate.

Postq̄ autor determinauit de qualitate in cōi ⁊ q̄tuz ad suas spēs. hic ꝯsequēter determinat de quali qd est eius denoīatiuū. Rō ordinis est. q2 q̄litas dat esse formale quali ⁊ est origo ipius. ideo ṗus definita ē qualitas a posteriori ꝑ quale tanq̄ ꝑ suū effectū. q2 quale est ꝓprius effectus ⁊ formalis ipsius qualitatis. ⁊ q2 cā naturaliter p̄cedit suū effectū ideo ṗus determinatum est de qualitate q̄ de quali. ¶ Sciendū pmo. ꝙ quale ⁊ qualitas in h̄ ꝯueniūt. q2 dicūt eandē essentiā. ⁊ ideo ꝯueniūt in ṗcato. Sed differūt q2 q̄litas dr illā ſm se. ⁊ nō ſm inherentiā ad subiectū. quale ṽo importat illam

essentiā cũ inherentia ad subiectũ ideo differũt quale ⁊ q̄litas. qꝛ q̄litas est abstractũ. quale ꝟo ꝯcretũ eius. et qꝛ dicũt eandē essentiā. ideo reponunẛ in eodē p̄dicamēto. ⁊ sic q̄litas est genus gn̄alissimũ ⁊ p̄dicaẛ in abstracto. ita etiā quale p̄dicaẛ in ꝯcreto de suis inferioribꝰ si silr̄ sua inferiora de quibꝰ p̄dicatur accipiātur in ꝯcreto. vt albũ est quale vel nigrũ est q̄le. ¶ Sciendũ scd̄o. ꝙ ꝯcretũ duplr̄ ꝯsideraẛ. vno mō ẜm respectũ quē hꝫ ad suũ subiectũ et ẜm talē respectũ nō ordinaẛ in p̄dicamento. qꝛ hoc mō nō est genus vel spēs sed accn̄s. Alio mō ꝯsideraẛ ẜm respectũ quē hꝫ ad sua inferiora quoꝝ est genus. ⁊ ad sua sup̱iora quoꝝ est spēs. ⁊ ẜm talē respectũ ordinabile est in genere ẜm sub ⁊ supra. ⁊ ꝑ se reponiẛ in p̄dicamēto. Vn̄ licꝫ respiciat suum subiectũ. tn̄ ille respectus nō tollit ab eo respectũ eēntialē ad sua superiora. quoꝝ est spēs vel inferiora quoꝝ est genus. Ideo nō impedit ip̄m ꝑ se poni in p̄dicamēto. ⁊ licet etiā ꝯnotet subiectũ. eo ꝙ ẜcat formā cũ inherentia ad subiectũ. tn̄ nō ẜcat subiectũ de suo p̄ncipali ẜcato. qꝛ vt poniẛ sup̱ius albũ solā qualitatē ẜcat. ⁊ qꝛ vnũqd̄qꝫ reponiẛ in p̄dicamento ẜm essentiā quā importat. qꝛ ḡ ꝯcretũ dꝛ essentiā sui abstracti. ideo poniẛ in eodē p̄dicamēto cũ suo abstracto. ¶ Sciendũ tercio. ꝙ quale sic definiẛ. qualia ꝟo dicũtur q̄ ẜm hec denoīatiue dicũtur. vel ab aliq̄ qualitate nō denoīatiue. In q̄ defi-nitōe loco generis subintelligiẛ dicibile. Dicibile eīn hꝫ modũ generis respectu omniũ p̄dicamentoꝝ. Deinde poniẛ que ẜm hec denoīatiue dicũtur ad denotandũ qualia que ẜm verā denoīationem dicũtur ab aliq̄ q̄litate. sicut grāmaticus a grāmatica. ⁊ iustus a iusticia. q̄ dicũtur denoīatiue ẜm hec. i. ẜm q̄litates sup̱ius positas. Deinde poniẛ vel ab aliq̄ qualitate nō deno-minatiue. ad denotandũ q̄lia q̄ dicunẛ a q̄litate nō ẜm verā denoīatōnē. vt studiosus a virtute. ¶ Sciendũ quarto. ꝙ tribꝰ modis dꝛ quale nō denoīatiue. vno mō qn̄ qualitas hꝫ esse imp̱fectũ in suo subiecto. vt qn̄ habꝫ esse remissum in suo subiecto qd̄ nō sufficit denoīare suũ subiectũ. sicut caliditas in aqua tepida. vel qn̄ inest trāscendēter ⁊ nō p̱manet in subiecto vt pallor ex timore. vel qn̄ inest in subiecto solum ẜm p̱tē que nō sufficit ad denoian-dum totũ subiectũ. vt est albedo in dentibꝰ ethiopis q̄ non sufficit denoīare totum. His aũt tribꝰ modis q̇ sumũtur ex p̱te rei quale nō sumiẛ a qualitate. Alio mō sumiẛ quale a qualitate nō denoīatiue ex parte vocis. qn̄ scꝫ ipsum quale nō habet denoīatōem ẜm denoīatōem sui abstracti. sic ꝙ ꝯueni-at cũ ipso in p̄ncipio ⁊ differat ab eo in fine. qd̄ tn̄ req̄ritur ad denoīationē. Et hoc ꝯtingit duplr̄. vno mō qn̄ qualitati a qua sumitur quale nō est nomen impositũ. vt cursor pugillator. quādo dicũtur a naturali potentia cur-rendi vel pugillandi nō dicũtur denoīatiue. qꝛ illi naturali potentie nō est nomen impositũ. sed quādo dicũtur ab arte currendi vel pugillandi. ⁊ sic sꝫ in prima specie qualitatis. ⁊ tunc bene dicũtur denominatiue. Alio mō quādo qualitati a qua sumitur quale est nomen impositũ. sed tamen qualis nō sumitur ẜm nomen abstracti. vt dicitur studiosus a virtute. et ꝓpter istos vltimos modos qualis ponitur vltima pars in definitiōe. Contra predicta arguitur primo sic. In predicamento quantitatis non ponitur definitio concreti quantitatis vel denominatiuũ eius. ergo a simili non debet hic poni definitio denominatiui qualitatis. Secũdo sic. omne quod definitur debet accipi per modum vnius. sed quale non capitur hic per modũ vnius

sed p modū pluriū cum ponat in plurali numero. ergo hic male definitur ¶ Tercio sic. sile dr ab aliqua qualitate denoiatiue. g sibi puenit hec definitio et tn nō est quale sed ad aliqd. g ista definitio nō puenit soli definito ¶ Quarto sic. ome quale sumit ab aliqua qualitate. z ista qualitas est natura denominās. z quale est denoiatiuū eius. g nullū quale sumit ab aliq qualitate nō denoiatiue. ¶ Quinto sic. nulla bona definitio dz dari p disiūctōem. qz divisio nō fcat aliqd determinate. sed vnū p disiūctōem ad aliud. et definitio debet dicere determinatū esse definiti. sed ista definitio dat p disiūctiōem. g nō est bona ¶ Ad pmū dr. q licz in qtitate sint duo vera denoiatiua. scilz qtum z quotū. tn vtrūqz eoz semp eodē mō dr denoiatiue a qtitate. sed quale nō dr eodē mō a qualitate. sed qnqz sic z qn nō. ideo ad ostendendū hanc diuersitatē qualiū magis hic oportuit determinari de quali qz de pcreto qtitatis ¶ Ad scōm dr. q licet qle nō sumat p modū vnius in numero. sz p modū pluriū. tn bene sumit p modū vnius in genere z hoc sufficit ad hoc. q definiat z hic ponit in plurali numero ad denotandū pluralitatē qualiuz ¶ Ad terciū dr. q licet sile dicat effectiue ab aliqua qualitate. nō tn formaliter et hoc intelligit hic cū dr q quale dr a qlitate ¶ Ad quartū dr. q lz ome quale sumat ab aliqua qualitate sm rem. nō tn sm rem z vocē simul. in aliqbus vero aliqua dicitur nō denoiatiue. ¶ Ad quintū dr. q licet nulla definitio sm se totā debeat dari p disiūctionem. qz nihil determinate notificat. tn bene pt dari p disiūctōem qtum ad aliquas ptes eius pter aliquā diuersitatez inferioz definiti. z sic est in ista definitōe in qua ponit determinate illa ps. qlia dicitur que dicūtur ab aliqua qlitate z ponitur disiūctio inter istas ptes denoiatiue vel nō denoiatiue pter diuersos modos qualiū.

Est aūt ptrarietas in qualitate. vt albedo ptrariatur nigredini. et silr iusticia iniusticie. Hoc aūt nō est pprium qualitati. qz nō pūenit omi qualitati. Figura eni nō habet aliqd ptrariū neqz mediū colores. vt rubedo blauedo. Est sciendū q si vnuz ptrarioz fuerit fuerit quale. reliquū erit quale. vt iusticia est qualitas. ergo iniusticia. iustum est quale. ergo iniustū. Jte qualitas suscipit magis z minus. Dicit eni iustus magis z minus. et alb9. z grāmaticus. sed hō nō est pprium qualitati. qz quadratum nō suscipit magis neqz min9 neqz circulus neqz qdrangulatio neqz circulatio Item pprium est qlitati sm eā simile vel dissile dici. vt albus albo similis dr. z iustus iusto. alb9 aūt nigro dissilis dr.

¶ Postqz autor determinauit de qlitate z quali qtum ad suū esse eēntiale. Hic pūter assignat tres pprietates. quaz pma est. q in qlitatib9 reperit cō

trarietas. Cuiꝰ rō est. q2 oēs forme repugnātes q̄ mutuo se expellūt ab eo/
dem subiecto inter se ꝯtrariant̄. sed aliq̄ sunt q̄litates inter se repugnātes re
spectu eiusdē subiecti a quo mutuo se expellūt. sicut virtꝰ ⁊ viciū repugnāt
ad inuicem respectu eiusdē subiecti. vt iusticia ⁊ iniusticia ⁊ multe alie q̄lita
tes de p̄ma spē qualitatis. ⁊ siliter alie de tercia. vt calidū frigidū humiduꝫ
et siccū. ⁊ qualitates secūde que causant̄ ab istis p̄mis q̄litatibꝫ. vt graue le/
ue albū nigrū. ⁊ sic de alijs. ergo qualitatibꝫ inest ꝯtrarietas ¶ Sciendū pri
mo ꝙ ꝯtrarietas qualitatū dupl'r accipit̄. vno mō cōiter ꝓ quacūqꝫ repug
nantia qualitatū q̄ se expellūt ab eodē subiecto ꝓpter repugnantiā quā hn̄t
ad inuicē. et sic reperitur ꝯtrarietas in qualitatibꝫ p̄me spēi ⁊ etiā tercie. Alio
mō sumit̄ ꝓprie ꝓ repugnātia qualitatū actiuaꝝ ⁊ passiuaꝝ q̄ ꝑ actōeꝫ phy
sicā ⁊ ꝓpriā se expellūt ab eodē subiecto. sicut calidū ⁊ frigidū ab eodē corꝑe
et hoc mō solū reperitur ꝯtrarietas in qualitatibꝫ tercie spēi. Ille eīm sole sunt
actiue ⁊ passiue. sed hic p̄mo mō sumit̄ ⁊ nō ꝯuenit qualitatibꝫ scđe spēi. q2
ꝯtraria fiūt successiue in eodē subiecto qđ nō ꝯuenit naturali potētie. quia si
subiectū sit naturaliter potēs ad vnā oꝑatiōeꝫ nō p̄t esse naturaliter impo
tens ad eā. sil'r etiā multe alie qualitates q̄rte spēi nō ꝯtrariant̄. sicut trian/
gulatio quadrāgulatio ⁊ cōis Et ꝑ hoc pꝫ ꝙ habere ꝯtrariū nō ꝯuenit omi
q̄litati nec etiā soli. cū ꝯueniat actōi ⁊ passioni. ⁊ sic non est ꝓpriū aliquo mō
ꝓprij. sed est q̄dā cōitas in qua ꝯueniūt plures spēs q̄litatis ¶ Sciendū se/
cūdo. ꝙ si vnū ꝯtrarioꝝ fuerit q̄le reliquū erit q̄le. Cuius rō est. q2 cōtraria
sub eodē genere posita sunt. lꝫ q̄le est vnū genꝰ. g̊ si vnū ꝯtrarioꝝ fuerit q̄le
et de genere qualitatis. reliquū erit q̄le ⁊ erit in genere q̄litatis. vt si iustum
erit quale. iniustū erit quale. et licꝫ ꝯtraria ſm suas formas specificas habe/
ant repugnātiā ⁊ nō ꝯueniāt in vna forma tn̄ nō hn̄t repugnantiā ſm for/
mā sui generis. sed semꝑ in genere ꝯueniūt. Rōne cuius semꝑ requirūt idē
subiectū qđ est ꝓportionatū forme sui generis. ideo si vnū ꝯtrarioꝝ fuerit q̄
le. reliquū ponit̄ sub eadē qualitate. sicut due spēs sub vno genere ¶ Scien
dū tercio. ꝙ secūda ꝓprietas qualitatis est ꝙ q̄litas suscipit magis ⁊ minus
Cuius rō est. q2 aliq̄ qualitates ſm esse suū ꝓpriū intendūtur ⁊ remittūtur
et magis ⁊ minus ꝑficiūtur ſm ꝓpriū esse qđ hn̄t in subiecto. vt qualitates p̄
me spēi ⁊ scđe intendūtur ⁊ remittūtur ſm maiorē ⁊ minorē radicatiōem in
suo subiecto. vt virtus sciā ⁊ multe alie. ⁊ qualitates de tercia spē intendūt̄
⁊ remittūt̄ ſm ꝑmixtionē ꝯtrarij cū ꝯtrario. vt calidū đr magis ⁊ minꝰ cali
dū. ſm ꝙ magis ⁊ minꝰ ꝑmiscet̄ cū frigido. ⁊ pauce q̄litates quarte spēi in
tendūt̄ ⁊ remittunt̄ sicut figure nō intendunt̄ nec remittunt̄. sꝫ curuū ⁊ rec
tū pn̄t suscipe magis et minꝰ. ⁊ sic suscipe magis ⁊ minꝰ nō ꝯuenit oī q̄lita
ti nec etiā soli. vt dcm̄ est in p̄cedēti cōitate. ⁊ nō ē intelligēduꝫ ꝙ q̄litas ſm
suā eēntiā ⁊ in abstracto suscipiat magis ⁊ minꝰ. sꝫ ſm eē qđ hꝫ in subiecto.
et sic designat̄ i ꝯcreto ¶ Sciēdū q̄rto. ꝙ t̄cia ꝓprietas ē. ꝓpriū ē q̄litati ſm eā
sil'e vel dissil'e dici. cuiꝰ rō ē. q2 silitudo ē rerū dr̄ntiū eadē q̄litas in spē spēa/
lissima. q2 idē accn̄s ī nūero diuers̄ subiectꝭ inee nō p̄t. nec sufficit ꝙ sit eadeꝫ
q̄litas ī gn̄e. q2 sic albū ⁊ nigꝝ eēnt silia. sꝫ req̄rit̄ ꝙ sit eadē q̄litas ī spē spēa/
lissima. Et dissilitudo ē reꝝ dr̄ntiū diuersa q̄litas ī spē. sicut albū ⁊ nigꝝ di/
cunt̄ dissilia. g̊ sil'e ⁊ dissil'e dicūtur ſm q̄litatē capiēdo ſm vt dicit circūstan/
tiā cause efficientis ⁊ nō formalis. illo mō ꝯuenit omi q̄litati soli ⁊ semꝑ. vt
possꝫ inductiue ꝓbari ꝑ exēpla. g̊ ista ꝓprietas ē sibi ꝓpria quarto mō.

Contra pdicta arguit primo sic. omia ptraria sub eodem genere ponũtur. sed qualitas non ponit sub eodem genere respectu alicuius alterius respectu cuius diceretur ptraria. cum sit generalissimũ. ergo qualitas nõ habet ptrarium. Secũdo sic. mediũ ptrarioꝝ vtriq eoꝝ ptrariat. cũ mot⁹ potest fieri ab ipso ad vtrũq extremoꝝ. vt de rubeo in albũ ⁊ nigrũ. ergo male dicit ꝙ nullus medius color hꝫ ptrariũ Tercio sic. ptraria inter se maxime distant. ergo nõ pueniũt in genere. ergo si vnũ ptrarioꝝ fuerit quale reliquũ non erit quale. Quarto sic. vna albedo nõ est magis albedo ꝙ alia nec vna nigredo est magis qualitas ꝙ alia. ⁊ sic de alijs qualitatib⁹. et sic qualitates nõ suscipiũt magis ⁊ minus Quinto sic. spẽs est silitudo omniũ suoꝝ indiuiduoꝝ. ergo indiuidua eiusdẽ spẽi dicunt silia p formã sui spẽi. ergo non solũ puenit qualitati fm eam simile vel dissile dici Ad primũ dicit. ꝙ licet qualitas in cõi accepta ⁊ in genere non ponat sub aliquo genere. nec illo mõ habeat ptrariũ. tñ vt est in suis spẽb⁹ que ad inuicẽ ptrariant bene habꝫ ptrariũ ⁊ ponitur sub genere Ad scðm dr. si mediũ ptrarioꝝ psideretur vt mediũ. sic nõ habet ptrarium. quia non maxime distat ab extremis. sed si psideretur inqtum est participatiuũ vtriusq ptrariorum. sic ptrariatur vtriq extremorum. licet ptrarietate imperfecta. vt rubeum inqtum participat aliquid de nigro contrariatur albo ⁊ inquãtuꝫ habet aliquid de albo contrariatur nigro. sed primo modo intelligitur hic ꝙ media non contrarientur extremis. Ad terciuꝫ dicitur. ꝙ licet ptraria maxime distent sub eodem genere. nõ tamen maxime distant simpliciter. ideo si vnum est quale aliud potest esse quale Ad quartum dicitur. ꝙ licet albedo ⁊ alie qualitates in abstracto non suscipiant magis ⁊ minus. tamen bene suscipiũt in cõcreto. vt album dicitur magis et minus album Ad quintum dicitur ꝙ licet species sit essentialis similitudo suorum indiuiduorum que non est similitudo proprie dicta. sed magis pprie dicitur idemtitas. Et etiam nõ est similitudo accidentalis que proprie dicitur similitudo ⁊ de qua est hic ad propositum. Ideo indiuidua substantie non dicuntur similia similitudine accidentali. sed hoc solum conuenit qualitatib⁹.

Actio est fm quam in id qð subijcitur agere dicimur vt secans aliquis dicitur agere eo qð secat Unde sectio est actio. et fm sectõem agit secans in eo qð secat. ⁊ pcussio est actio Itẽ ppriũ est actioni et ipse inferre passionem Recipiũt autẽ agere ⁊ pati cõtrarietatem. calefacere enĩ est cõtrarium ei qð est frigidum facere. Et delectari est contrarium ei qð est tristari. Recipiũt agere et pati magis ⁊ minus. Calefacere enĩ magis ⁊ minus dicitur. ⁊ calefieri dr magis et minus. et similiter delectari ⁊ tristari

Postq̃ autor determinauit de quattuor ꝑncipalibus p̄dicamētis .in q̄bus reperiunt̄ quattuor simplices modi p̄dicandi. Hic ꝯñter determiat de aliꝫ p̄dicamētis minus ꝑncipalib⁹ quoꝝ modi p̄dicandi fundant̄ in modis p̄dicandi p̄cedentiū. ⁊ q̄r actio imediate causatur a qualitate .q̄r ꝓcedit a suba mediāte naturali potentia. Et passio imediate causat̄ ab actōne .iō imediate post qualitatē ⁊ ante passionē determiat̄ de p̄dicamēto actōnis ipsam sic diffiniens. Actio est ⁊c. Sciendū primo .q̄ in hac diffinitōe loco generis subintelligit̄ forma accñtalis que aliquo modo datur intelligi ꝑ illud relatiuū quā. ⁊ totū residuū ponit̄ ad dr̄ñtiam oīm alioꝝ p̄dicamētoꝝ et ponit̄ ſm quā agere dicimur .ita q̄ ſm dicit circūstantiā cause formalis ⁊ non efficientis q̄r ſm qualitatē vel formā substantialē bene dicimur agere effectiue. ⁊ debet intelligi nos sube. ⁊ non solū nos homīes in specie. ⁊ licet actio ⁊ agere idem sunt realiter ⁊ ſm essentiā. vt qualitas ⁊ quale tñ differunt sicut abstractū ⁊ cōcretū. Ideo bene diffinit̄ actio ꝑ agere tanq̄ ꝑ suū effectū nobis notiorē ipa actōne. dicit etiam vltimo modo in id qd̄ subijcitur .id ē in ipm patiens. Actio em̄ agentis semper fit in patiens dispositū

Sciendū secūdo .q̄ actio dupliciter accipit̄ Uno mō specialiter vt distinguit̄ ꝯtra factionē .a qua differt hoc modo .q̄a actio importat opatōnem q̄ non transit in rem opatam vbi scꝫ preter opatōnem nō est res opata .sicut equitare nauigare ⁊ sic de aliꝫ .sed factio noīat opatōnem que transit in rē operatā. vbi scꝫ preter opatōnem est res opata. vt sunt domificatio nauificatio ⁊ sic de aliꝫ. Alio mō capit̄ generaliter vt se extendit ad factionē ꝓprie acceptam. Et illo mō sumit̄ in hac diffinitōne ⁊ est vnū p̄dicamentuꝫ ab aliꝫ distinctū Sciendū tercio .q̄ ꝓprie ꝓprium actōnis est ex se inferre passionem Et rō est .q̄a actio est processus virtutis agentis in patiens. vt calefactio que fit ab igne est ꝓcessus caloris in hoc qd̄ calefacit. Passio vero est receptio forme ꝓcedentis .ab agente in patiens. vt receptio caloris ignis in id qd̄ calefit vocatur passio. ergo cōuenit actioni ex se inferre passionē ⁊ q̄a hoc cōuenit omni soli ⁊ semper. Ideo dr̄ sibi ꝓprie ꝓpriū. Et licet aliqua passio inferat passionē. hoc tamē nō est ex se ipa imediate .sed mediante actione. Sciendū quarto .q̄ ipius actōis ⁊ etiā passionis sūt due cōitates. quaꝝ p̄ma est .q̄ actio ⁊ passio recipiūt ꝯtrarietatē. Cui⁹ rō est q̄r alique actiones causant̄ imediate a qualitatib⁹ cōtrariꝫ. ⁊ immediate causant qualitates cōtrarias. vt calefacere frigefacere imediate causant̄ a calore ⁊ frigore ⁊ imediate causant caliditatem ⁊ frigiditatē. ⁊ sic alique actōnes inter se cōtrariant̄. ⁊ eadem rōne alique passiones. vt frigefieri. Alia cōmunitas est .q̄ actio ⁊ passio suscipiūt magis ⁊ minus. Cui⁹ rō est. q̄r alique actiones ⁊ passiones causant̄ a qualitatibus que in agendo q̄ñq̄ intendunt̄ ⁊ remittunt̄ .ideo actiones ⁊ passiones intendunt̄ ⁊ remittunt̄. vt calefacere intendit̄ per intensionem caloris calefacientis. ⁊ bene dicuntur ille due ꝓprietates cōmunes .q̄a nulla illaꝝ cōuenit omni actioni vel passioni neq̄ etiā soli cū cōueniāt ꝑ se p̄mo aliquib⁹ q̄litatib⁹ .sed in illis cōitatibus cōueniūt multe species actōnis ⁊ passionis. Contra p̄dicta arguit̄ primo sic. ſm securim dicimur agere in id qd̄ secam⁹ ⁊ tamē securis nō ē actō ergo illa diffinitio cōuenit aliꝫ a diffinito. Secūdo sic. creatio est actio. ⁊ et tamē non fit in id qd̄ subijcit̄ .q̄r in creatōne nihil p̄supponitur .sed res ſm

se totã simul ꝓducit. ergo male dicit̃ ꝙ actio sit in id qđ subijcit̃. Tercio sic. Omne principiũ p̃cedit principiatũ. sed actio nõ p̃cedit passionẽ cum simul sint actio ⁊ passio. vt calefacere calefieri. ergo nõ cõuenit actioni ex se inferre passionem. Quarto sic. Contraria sunt forme actiue ⁊ passiue. sꝫ due actiones nunq̃ꝫ sunt forme actiue ⁊ passiue. q̃a sic agerent mediãte actõne. ⁊ sic actioni ꝯueniret alia actio qđ est incõueniens. ergo actio non habet cõtrariũ. Quinto sic. Nulla simplex forma suscipit magis ⁊ minus. cũ forma vt habet Gilbertus sit cõpositioni cõtingens simplici ⁊ inuariabili essentia cõsistens. Illud aũt qđ est inuariabile nõ intendit̃ neq̃ꝫ remittitur. sed oĩs actio ⁊ passio sunt forme simplices. g̃ actio ⁊ passio nõ suscipiũt magis ⁊ minus. Ad p̃mũ đr q̃ꝫ ꝓm secũdũ dicimur agere effectiue ⁊ instrumentaliter nõ t̃n formaliter sicut intelligit̃ de actõne. Ad scđm dicit̃ ꝙ licet creatio sit actio ꝓm modũ nõ t̃n ꝓm rem que sit in p̃dicamẽto actõnis eo ꝙ ipa nõ est accñs a creante distinctũ. nec est ens limitatũ ⁊ terminatũ ad aliquod certũ gen⁹ sed est p̃ma causa. ⁊ hoc est intelligendũ de creatõne actiua. q̃a creatio passiua est accidens creatũ ⁊ de genere relatõnis. Ad tercium đr ꝙ licet actio sit sil' tp̃e cũ passione. t̃n ꝓm naturã p̃cedit passionem sicut causa p̃cedit effectũ. Ad quartũ đr. ꝙ licet ꝯtraria que ꝑ se p̃mo cõtrariant̃ sint ꝑ se forme actiue ⁊ passiue. vt sũt qualitates cõtrarie nõ tamẽ oportet de his que ex cõsequenti cõtrariant̃ ⁊ ꝑ aliud scꝫ per qualitates q̃s inferunt vel a quib⁹ inferunt̃. ⁊ solũ actio hoc modo habet contrariũ. Ad quintũ đr. ꝙ licet oĩs forma sit inuariabilis ꝓm essentiã suã ⁊ in abstracto. ⁊ sic nõ suscipiat magis ⁊ minus. t̃n aliqua est variabilis ꝓm eẽ in subiecto vt designat̃ in cõcreto ⁊ hoc modo actio ⁊ passio suscipiũt magis ⁊ minus.

Passio est effectus illatioq̃ꝫ actionis vt calefieri infertur ex calefacere. Propriũ autẽ passionis est primo inferri ex actione. Item passio non est in agente sed in paciente. De reliquis vero que dicta sunt modo sufficiant. Que sequuntur de alijs quattuor predicamentis non sunt dicta a petro hyspano.

Postq̃ꝫ autor superius determiauit de actõe que est causa passionis. hic ꝯñter determiat de passione que est effectus ꝓprius actõnis. ipam p̃mo sic definiens. Passio est effectus illatioq̃ꝫ actõnis. vt calefieri efficit̃ ⁊ infert̃ a calefacere. In qua definitõne ponit̃ effectus loco generis. Effectus eñ cõuenit generaliter omnib⁹ entibus creatis que reponunt̃ in p̃dicamẽto. Deinde ponit̃ illatio ad đr̃am effectus permanẽtis qui nõ solũ hꝫ esse in fieri sicut ipa passio sed etiam in facto esse. Deinde ponit̃ actõnis ad đr̃am ipius actionis que licet sit effectus ⁊ illatio respectu qualitatis a qua causat̃. non tamẽ respectu actõnis. Sciendũ p̃mo ꝙ in cõi duplex est effectus. Unus quidã est permanens qui non solum habet esse in fieri. sed etiam in facto esse vt domus vel scamnũ. Alius est effectus successiuus qui solum habet esse

in fieri ⁊ nunq̄ in facto esse. vt equitatio nauigatio. Effectus aūt dr̄ genera
liter tam de effectu permanenti q̄ successiuo. Illatio aūt solū dr̄ effect⁹ suc
cessiuus qui solū habet eē in fieri. ⁊ in quadam illatōne sm̄ qd̄ infert ab alio
Et ideo effectus est quoddā superius ad illatōnē rōne cui⁹ effectus ī hac
definitōne ponitur illatōni tanq̄ superius eius ⁊ sic subiungit illatio mi-
nus cōmune tanq̄ ɔtrahēs ip̄m Sciendū secūdo. q̄ passio pluribꝫ mo-
dis capitur. Uno modo pro accidente pprio alicuius subiecti. vt risibile di
citur ppria passio hoīs. Secūdo modo capit p conceptu anime vel affe-
ctu vt cū dicit q̄ voces sunt note vel signa earū passionū que sunt in anima
id est cōceptōnū vel affectuū anime. Tercio modo capitur p motu appeti
tus sensitiui. vt passio ire vel timoris amoris vel gaudij. Quarto modo su
mitur p dolore vel pena que violenter infertur alicui. vt passio xp̄i. Quin-
to modo capit p qualitate sensibili que habet eē imperfectū. ⁊ est inferens
vel illata ab aliqua naturali potentia. ⁊ sic est vna species qualitatis. Sex-
to modo accipit vt est imediatus effectus actōnis. ⁊ est susceptio forme ab
agente in patiens. ⁊ hoc vltimo modo sumit hic passio. ⁊ est vnū predicamē
tum ab alijs distinctū Sciendū tercio. q̄ ipsius passionis hic assignantur
due pprietates. Prima est q̄ ppriū est passioni inferri ab actōne. Cuius rō
est quia passio est receptio forme fluentis ab agente in patiens que imedia
te infertur ab actione agentis ⁊ hoc est pprie ppria ipsi passioni. Secūda est
q̄ passio non est in agente subiectiue sed in patiente. Cuius ratio est. qꝛ su-
sceptio forme que causatur per actionem recipitur subiectiue in patiēte qd̄
subijcitur passioni. ergo passio que nominat talem receptōnem est in patiē-
te. Et quia accidens habet predicari denominatiue de subiecto in quo est.
ideo passio predicatur de patiēte in hoc quod est aliquo modo se habere ad
ip̄m agens. sed non denominat ip̄m agens pati. quia non est in eo subiecti-
ue. Sciendū quarto. q̄ passio de qua est hic ad ppositū dupliciter capit
Uno modo materialiter p forma que fluit ab agente in patiens. Alio mō
formaliter p receptōne illius forme. vt cum dicit sortes calefit ibi est calor
fluens ab agente siue ab igne in sortem. Et ibi est receptio caloris in sortē
que est formaliter passio accepta. ⁊ vtroq̄ modo passio est in patiente vt in
subiecto. Et similiter actio dupliciter accipit. Uno mō capit materialiter
p illa forma que fluit ab agente in patiens. Alio modo formaliter p fluxu
illius forme. ⁊ si capitur actio materialiter ipsa est in patiente vt in subiecto
Sed si capiatur formaliter est subiectiue in agente ⁊ nō in patiente. Ratio
est qꝛ oīe illud in quo est actio formaliter capta agere dr. sꝫ patiēs nō dr age
re. g in eo nō ē actio capta formalr. Si eī eēt in patiēte patiēs sp diceret a-
gere. Contra predicta arguitur primo sic. Nullum primū principium
est effectus alicuius. sed decem predicamenta sunt decem prima rerum p̄n
cipia. ergo passio cum sit predicamētum est vnum primū principium. ergo
non est effectus. Secundo sic. Effectus et illatio idem sunt. ergo super-
flue addit vnū illoꝝ in definitōne. Tercio sic. Eoꝝ que sunt idem realiter
vnū non est causa alterius. sed actio ⁊ passio vnū ⁊ idem sunt realiter cum
vtrunq̄ sit forma fluens ab agente in passum que est eadem realiter. er-
go passio non est effectus illatioqꝫ actionis. Quarto sic Omne ppriū
consequit esse completum sui subiecti. sed inferre ex actione non consequit

esse completū actionis cū sit ꝓductio eius. ergo inferri ex actione nō est ꝓ-
prium passioni. Quinto sic. In omni illo qđ patitur est passio subiectiue
sed omne agens physicū in agendo repatitur. ergo in tali agente est passio
subiectiue ꝛ nō solū in patiente. Ad p̄mū dicit̄. ꝙ licet passio sit p̄mū p̄n-
cipium in genere cause formalis dicibiliū sue coordinatōnis. ꝛ in tali gene-
re cause nō possit esse effectus alicuius ꝓncipij prioris. tamē in genere cause
efficientis bene potest esse effectus actōnis ꝛ sube. ꝓdicamenta eīm dicūtur
p̄ma principia rerū. ita ꝙ nō habent aliqđ ante se in genere cause formalis.
Ad secūdū dr̄. ꝙ licet effectus ꝛ illatio dicant idem fm̄ essentiam diffe-
runt tamē fm̄ suos modos essendi sicut superius ꝛ inferius. ꝛ vnū illoꝝ cō-
trahit aliud quare nullū supfluit. Ad terciū dr̄. ꝙ licet actio ꝛ passio ma-
terialiter capta ꝓ forma fluente ab agente in patiens sint idem realiter. tñ si
sumant̄ formaliter. sc3 actio ꝓ fluxu forme ab agente. ꝛ passio ꝓ receptione
eius in patiente sic realiter distinguunt̄. qa sunt in diuersis subiectis ꝛ vnū
potest esse effectus alterius. Ad quartū dr̄. ꝙ licet inferri ab actōne non
sequatur fm̄ rem esse cōpletū passionis. tamē seqtur ip̄m fm̄ rōnem ꝛ mo-
dum intelligendo eo modo quo est passio eius. qa nō est passio realiter di-
stincta a subiecto suo sed rōne. Ad quintū dr̄. ꝙ licet in agente physico ea
rōne qua patitur sit passio vt in subiecto nō tamē ea rōne qua agit ideo pas-
sio non est in ipso vt agens est. sed vt patiens est vñ tale agens in rōne sue
forme agit. ꝛ rōne sue materie patitur ꝛ sic fm̄ diuersa agit ꝛ patit̄.

**Quando est quod ex adiacentia temporis in re tem-
porali derelinquit̄. vt hodie esse. cras fore. Item du-
duplex est quando. sc3 simplex ꝛ compositum. sicut duplex est
tempus. Item tres sunt proprietates quando. Prima est ꝙ
quando nō suscipit magis neqꝫ minus. Secunda est. ꝙ quā-
do nihil est contrarium. Tercia est ꝙ quādo est in illo quod
incipit esse in tempore.**

Postqꝫ autor determiauit de actōne ꝛ passione. Hic pñter in breui de-
terminat de alijs quattuor ꝓdicamentis vltimis de quibus Aresto. nullā
aut paruā fecit mentōem. Et p̄mo dē quando qđ ab autore ex principio-
rum sic diffinit̄ Quando est qđ ex adiacentia tp̄is in re tp̄ali derelinquitur
In qua diffinitōne datur intelligi accñs ꝓ genere diffiniri p illud relatiuum
quod. Deinde ponit̄ derelinquit̄ ex adiacentia tp̄is ad explicandū causam
ꝓpinquā ipius quando que est tempus. Quando eīm est esse in tp̄e. sed esse i
tp̄e relinqtur imediate per adiacentiā tp̄is in re tp̄ali. ꝛ per hoc differt quan-
do ab alijs accidentibꝫ quoꝝ nullū imediate a tp̄e causatur. Deinde ponit̄
in re tp̄ali ad explicandū ꝓpriū subiectū ipius qñ. Et in hac diffinitōne po-
nitur tempus non solū ꝓ mensura duratōnis reꝝ corpaliū. sed generaliter
pro omni mensura duratōnis esse rei. vt sub se continet eternitatē ꝛ euum
et tp̄s ꝓprie dictū. Sciendū p̄mo ꝙ quando ꝛ tempus inter se ꝯueniūt

in hoc ꝙ vtrūqꝫ est ens successiuū. ⁊ vnuꝫ est īmediate causa alterius tn̄ ab
inuiceꝫ realiter distinguūtur. qꝛ oīs cā efficiens extrinseca realiter distinguit
a suo effectu. Tempus aūt est cā efficiens extrinseca respectu qn̄. ergo ab eo re
aliter distinguit Unde differūt inter se in duobꝫ Primo qꝛ tēpus est in mo
tu pmi mobilis vt in subiecto. qn̄ ꝟo est subiectiue in re tpali que ꝑ tp̄s mē
suratur. Scd̄o differūt. qꝛ tēpus est accidens absolutū ⁊ mensurat ꝺm durati
onem esse rei. Sed qn̄ est accn̄s respectiuū qd̄ relinq̄tur in re tpali ꝑ respec-
tum ad mensurā sue duratōis que est tp̄s. non tn̄ est relatiuū ꝺm eē. sed ꝺm
dici. qꝛ totū esse eius nō est ad aliud cū quo dicatur ad ꝯuertentiā. ¶ Scien-
dum scd̄o. ꝙ qn̄ accipit tripl'r. vno mō capit interrogatiue. vt si dicat qn̄ ve
nit sortes. Alio modo relatiue. vt dicendo sortes venit qn̄ fuit meridies. et
istis duobꝫ modis qn̄ est sincathegorema qd̄ nō ꝓprie ꝟcat ens. sed solū mo
dum entis. ideo istis duobꝫ modis nō ponit in p̄dicamēto nec est p̄dicamē-
tum. Tercio mō capit indefinite qn̄. vt tm̄ valet sicut aliqn̄ vel esse in aliq̄
tpe. ⁊ illo mō dt̄ ens reale. ⁊ sic capit hic ⁊ est vnū p̄dicamentū. cuius gene-
ra sunt esse fuisse ⁊ fore. ⁊ spēs eius sunt esse vel fuisse in hora vel in die vel
nūc esse. Indiuidua vero sunt esse in ista hora vel in isto nūc. Et modus eiꝰ
p̄dicandi est p̄dicari de pma suba in hoc qd̄ est esse in tpe ¶ Sciendū tercio
ꝙ qn̄ diuidit ꝑ quādo simplex ⁊ quādo ꝯpositū. Quādo simplex est qd̄ cau
sat a tpe simplici vel ab instanti vel nūc. vel a tpe indiuisibili quo ad nos. vt
est esse nūc esse tūc. Sed quādo ꝯpositū est qd̄ causatur a tpe ꝯposito. vt fu
isse in p̄terito. ⁊ fore in futuro. Et licet iste tres spēs scilꝫ eē in presenti. fuisse
in p̄terito. ⁊ fore in futuro. nō proprie ⁊ ꝺm se attribuātur eternitati. eo ꝙ in
eterno nihil est p̄teritū vel futurū. sed sibi oīa sunt simul ⁊ nihil acq̄ritur d̄
nouo vel deꝑditur. tn̄ ipsi eterno ꝑ respectū ad tēpus ⁊ quo ad existentiaꝫ in
tpe attribuit esse fuisse ⁊ fore. vt dicendo deus est. deus fuit. deus erit. tn̄ cuꝫ
attribuūtur eterno nō sunt accn̄tia realiter distincta ab eo q̄ reponūtur in p̄
dicamento aliquo. sed est solū ibi modus p̄dicandi huius p̄dicamenti. sꝫ ab
eternitate bene causat qn̄ reponibile in hoc p̄dicamento Et ꝑ hoc pꝫ que sint
spēs ꝑ quas diuidit quādo ¶ Sciendū quarto ꝙ ipsius qn̄ due sunt ꝓprie-
tates. Prima est ꝙ qn̄ nō hꝫ ꝯtrariū. Cuius rō est. qꝛ si haberet ꝯtrariū ma
xime ꝯueniret p̄terito ⁊ futuro. ⁊ hoc nō p̄t dici. qꝛ qn̄ p̄teritū ⁊ qn̄ futuruꝫ
simul verificant de eodē. vt dicendo iste hō est fuit vel erit. ꝯtraria vero nū-
q̄ꝫ de eodē verificant. Secūda ꝓprietas est ꝙ qn̄ nō suscipit magis ⁊ minꝰ
cuius rō est. qꝛ qn̄ īmediate causat a tpe ⁊ dicit esse in tpe. sed tempus non
suscipit magis neqꝫ minus neqꝫ qn̄. Contra p̄dicta arguit pmo sic. iuuē
tus ⁊ senectus ex adiacentia tpis in re tpali derelinquūtur. ⁊ tn̄ senectus nō
est quādo sed qualitas de secūda spē qualitatis. ergo ista definitio qn̄ con-
uenit aliis a definito Scd̄o sic. sicut se hꝫ albū ⁊ albedo. ita esse in tpe ⁊ tē
pus. sed esse albū ⁊ albedo realiter idē sunt. ergo esse in tpe siue qn̄ ⁊ tēpus idem
sunt realiter. ergo qn̄ nō est pncipiū a tpe distinctū. sed ꝯtinet sub quantitate
Tercio sic. nullū est tp̄s simplex cū oē tp̄s diuisibile sit in ꝑtes. ergo nullū
qn̄ causat a tpe simplici. ⁊ sic nullū est qn̄ simplex Quarto sic. qn̄ p̄teritū
et qn̄ futurū maxime distāt ⁊ eideꝫ susceptibili vicissim insunt. ⁊ ab eodem
mutuo se expellūt. qꝛ qn̄ idē nō potest esse simul p̄teritū ⁊ futuꝝ. ergo qn̄ hꝫ
ꝯtrariū Quinto sic. fuisse in tpe dicit qn̄ ⁊ tn̄ suscipit magis ⁊ minus.

q2 aliquid dr magis z minus fuisse in tpe. ergo qñ suscipit magis z minus. Ad pmũ dr q si capiat senectus vt dr naturalẽ impotentiã que causat p longã trãsmutatõem que fit sub tpe z motu. z etiã iuuentus vt dr naturalẽ potentiã. hoc mõ sunt qualitates de scda spẽ qualitatis. z nõ relinquũtur imediate z p se ex adiacentia tpis. sed p alteratiõem que sub tpe causat sed si capiant vt dicũt diu fuisse in tpe vel parũ fuisse. sic aliquo modo importãt qñ. sed hoc nõ est pncipale fcatũ ipsoꝝ. Ad secũdũ dr q licz albedo et esse albũ z tps z esse in tpe hñt aliquã silitudinẽ in denoĩatione. q2 sicut albũ dr ab albedine. ita qñ a tpe. tñ in hoc est dissilie. q2 tẽpus nõ dat formaliter z intrinsece esse in tpe. sicut albedo intrinsece z formaliter dat eẽ album Ad terciũ dr. q licz tps qd importat esse z eẽntiam tpis sit semp diuisibile. tñ si capiat generalr p illo qd dicit essentiaz tpis z nõ esse. sic aliqd tẽp9 dr indiuisibile sicut nũc. Ad qrtum dr. q licz in eodẽ nõ sint simul actu pteritũ z futurũ. possunt tñ simul dici de eodẽ. vt pus dictũ est. z fm actũ se expellũt. hoc est ꝓpter successionẽ eoꝝ z ꝓpter ɔtrarietatẽ vel repugnãtiã Ad qntũ dr. q licet aliqs dicat magis z minus fuisse in tpe fm extensionẽ. nõ tñ fm intentõem. Ideo p hoc nõ suscipit magis z minus.

Bi est circũscriptio corporis locati a loci circũscriptione pcedens. vt in ecclesia esse. in foro esse. Et diuidit vbi. q2 quoddã est vbi simplex. et est illud quod a simplici loco pcedit. vt est locus pũctorum. Et quoddã est vbi ɔpositũ. et est illud qd a loco composito procedit. Proprietates vbi sunt due. Prima est q vbi nihil est ɔtrariũ. Secũda est q vbi nõ suscipit magis neq3 minus. hoc est q vbi nõ suscipit intentõem neq3 remissionem.

Postq3 autor determinauit de qñ qd ɔuenit tam substãtijs corporeis q3 incorporeis. Hic ɔsequenter determinat de vbi qd ꝓprie solum ɔuenit substantijs corporeis. qd a Gilberto porritano sic definit. Ubi est circũscriptio corporis a loci circũscriptione ꝓueniens. In qua definitõe ponit circũscriptio loco generis. q2 ipsa se habet p modũ generis respectu vbi Deinde ponit corporis ad explicandũ ꝓprium subiectuz ipsius vbi qd est subiectiue in corpe locato. z p hoc differt a circũscriptõne actiua loci. Ultimo ponit a loci circũscriptõe pcedẽs. ad ostendendũ ꝓpriam causam z ꝓpinquaz ipsius vbi. que est locus circũscribens locatũ. Et p hoc differt vbi ab omnib9 alijs pdicamentis accidentiũ. quoꝝ nullũ causat imediate a circũscriptione loci vt potest videri in omib9 inductiue. ¶ Sciendũ pmo q triplex est circũscriptio. qdam est circũscriptio actiua loci. que est actio ipsius circũscribentis locatum que reponit in pdicamento actõis. Scda est circũscriptio siue circũdãtia passiua que est passio corpis circũdati que reponit in pdicamẽto passionis. et quelibet istarũ duarũ est ens successiuũ z nõ pmanens. Tercia est cir

circūscriptio naturalis que est esse circūdatum vel circūscriptum ipsius locati siue esse circūdatum a loco. et hec circūscriptio est ens pmanens in locato. ₇ causat a circūscriptōe actiua et passiua. et de tali circūscriptione in ista definitione est ad ꝓpositum. quia illa est vbi. Et p hoc patꝫ ꝙ substātie icorporales ₇ etiā accidentia que nō circūscribūtur a loco nō habent ꝓprie vbi. sed solum corpora que a loco circūscribūtur habēt ꝓprie vbi. ¶ Sciendū secūdo ꝙ locus ₇ vbi magnā habent ꝯuenientiā. q₂ locus est cā ꝓpinqua ipsius vbi rōne cuius ponit in eius definitōe. tamē ab inuicem realiter distinguuntur. eo ꝙ locus est causa efficiens extrinseca ipsius vbi. ₇ talis cā realiter distinguit a suo effectu. Unde differunt pmo locus ₇ vbi ex parte sui subiecti. q₂ locus subiectiue est in locante. vbi vero in corpore locato. vt cuꝫ lapis est in aqua supficies aque circūdantis lapidem est locus eius. qui est subiectiue in aqua circūdante. ₇ esse circūdatū vel esse locatum. qđ est vbi lapidis est subiectiue in lapide. q₂ de ipso affirmatiue pdicatur. Differūt secūdo. q₂ locus est mensura extrinseca locati. vbi vero est accidens respectiuū locati qđ dicit respectū ad talem mensurā. q₂ vbi ꝓpriuꝫ non est aliud q̄ esse in loco vel ꝯmensurari a loco. Et per hoc patet tercia differentia ꝙ locus est ens absolutum. vbi vero respectiuū. ¶ Sciendū tercio. ꝙ vbi diuiditur per vbi simplex ₇ vbi ꝯpositum. Ubi ꝯpositum est esse locatū vel esse mensuratū a loco ꝯposito. et sic vbi compositū solum causat a loco ꝯposito. sꝫ vbi simplex est qđ causatur a loco simplici. ₇ est locus simplex aliquod indiuisibile ipius loci. vt pūctus. Et dicitur tale vbi simplex p similitudinem ad vbi compositum. quia sicut totum locatum circūscribitur adequate a loco ₇ habet proportionem ad ipsum. sic etiam quodlibet indiuisibile locati habet proportionem ad aliquid indiuisibile loci. sicut centrum locati ad centrum loci. tamē quia vnū indiuisibile non circūdat proprie ab alio nec realiter distinguitur ab ipso. Rōne cuius dicit phus ꝙ idem sunt loci punctus ₇ locati. ideo vbi simplex nō est vbi ꝓprie sed per similitudinē ad vbi compositum. Et q₂ vbi ꝯpositum causatur a loco qui diuiditur per locum sursum ₇ deorsum ante et retro dextrorsum ₇ sinistrorsum. ideo vbi compositum diuiditur per vbi sursum. quod est esse sursum. ₇ vbi deorsum ₇ sic de alijs. et p hoc patꝫ que sunt genera subalterna ipsius vbi. ¶ Sciendū quarto. ꝙ vbi sunt due ꝓprietates. Prima est ꝙ vbi nō habet ꝯtrariū. Cuius rō est. q₂ vbi immediate causatur a loco. quia est esse circūscriptum a loco. sed locus cum sit q̄titas nō habet ꝯtrariū. ǧ eadem rōe nec vbi. vnde si vbi sursum ₇ vbi deorsum essent ꝯtraria sequit ꝙ cum idem diceretur sursum ₇ deorsum respectu diuersorū ꝙ duo contraria verificarentur de codeꝫ. Secūda est ꝙ vbi nō suscipit magis ₇ minus. Rō est. quia vbi est esse in loco. sed esse in loco non intenditur nec remittitur. licet possit augmentari per maiorem extensionē loci ₇ locati. ergo vbi non suscipit magis et minus. Contra predicta arguitur primo sic. circūscriptio est actio. cum circūscribere sit agere. sed vbi nō est actio. ergo vbi non est circūscriptio. Secundo sic. vbi est sincathegorema et solum significat modum entis. ergo hic male definitur tanquam vnum predicamentum. quod debet esse ens reale. Tercio sic. anima separata a corpore est vbi. id est alicubi. quia est in aliquo loco. et tamen non est corpus. ergo vbi non est circūscriptio corporis

Quarto sic. omne vbi est circũscriptio corpis. sed vbi simplex nõ est circũscriptio corporis. ergo nõ ptinetur sub genere vbi. ⁊ sic vbi male diuidit per vbi simplex ⁊ vbi ppositũ Quinto sic. omis motus fit de ptrario in contrariũ. sed de vno vbi ad aliud fit motus. g̃ vbi hꝫ ptrariũ Ad pmũ dr ꝙ licet circũscriptio actiua sit q̃dã actio. nõ tñ circũscriptio pmanẽs ⁊ neutralis. de q̃ solũ hic intendit Ad scđm dr ꝙ vbi acceptũ interrogatiue et relatiue est sincathegorema. nõ tñ qñ sumit indefinite vt tm valet sicut alicubi. ⁊ hoc mõ solũ hic capit Ad terciũ dr. ꝙ licet aĩa separata a corpe sit in loco definitiue ⁊ p similitudinẽ. nõ tñ est in loco circũscriptiue ⁊ pprie. ideo solũ hꝫ vbi sm similitudinẽ eo mõ quo ponit in loco esse. Ad quartum dr. ꝙ vbi pprie captũ est circũscriptio corpis. sed nõ optꝫ hoc de vbi similitudinarie accepto. mõ vbi simplex est vbi sm quãdã similitudinẽ ad vbi ppositum Ad q̃ntũ dr. ꝙ licꝫ duo vbi psiderata vt maxime distant ptrariant ⁊ vt fiat motus de vno ad aliud. tñ si psiderent vt solũ dicũt esse circũscriptũ locati. ⁊ p̃dicant denoĩatiue de pma suba. hoc modo nõ hñt repugnãtiã ptrarietatis. nec sub rõne fit motus de vno ad aliud. ⁊ qꝛ vbi sic a logico psideratur ideo dicitur nõ habere ptrarium

Positio est q̃dam partiũ situs ⁊ generationis ordinatio vt sessio ⁊ statio. et sic de alijs. Ite tres sũt pprietates positiõis. Prima est ꝙ positio nõ hꝫ ptrariũ. Secũda est positio nõ suscipit magis neqꝫ minus. Tercia est ꝙ ppriũ est positioni substantie proxime assistere

Postq̃ autor determinauit de p̃dicamẽto vbi qđ dt simplr esse in loco. Hic psequẽter determinat de p̃dicamẽto situs qđ dt modũ essendi partiũ in toto ⁊ in loco. qđ ab autore sub noĩe positiõis sic definit. Positio est q̃daꝫ partiũ situs ⁊ generatiõis ordinatio. sicut sedere stare. Sedere em dt quãdam situatiõem partiũ hõis in toto ⁊ in loco ⁊ ordinatiõem ppositiõis illaꝝ partiũ. In qua definitiõe situs hꝫ se p modũ generis. ⁊ ponit partiũ ad ostẽdendũ subiectũ imediatũ positiõis. Deinde ponit ⁊ generatiõis ordinatio. qꝛ positio dt pprie ordinatiõem q̃ ipis puenit p ppositiõem quã hñt in toto. Etiã illã ppõnem hñt generatiõe totius si totũ gñet. ⁊ si sit ingñabile hñt talẽ ordinẽ p formã toti⁹ q̃ ipas ptinet ⁊ cui subordinant. ⁊ nõ dꝫ capi et copulatiue sꝫ expositiue. vt tm valet sicut id est ⁊c. ¶ Sciendũ pmo ꝙ lꝫ sit⁹ ⁊ positio realr ⁊ eẽntialit puenĩat drñt tñ rõne. pmo qꝛ sit⁹ repit tã in naturalib⁹ q̃ in mathematicis. Positio pͦo si capiat pprie solũ repit in naturalib⁹. i q̃b⁹ est naturalr ordinatio ptiũ ex ppõne rei. si tñ vtrũq̃ scꝫ sit⁹ ⁊ positio capiant gñalr. sic h̃ mõ puertũt. sꝫ tñ adhuc drñt. qꝛ situs p p⁹ dt ordinẽ ptiũ ad locũ q̃ ad suũ totũ. ⁊ positio ecõuerso p p⁹ dt ordinẽ ptiuꝫ inter se scđo ad totũ. tercio ad locũ. Iste em triplex ordo ptium p positionẽ importat et p ea que in hoc p̃dicamento ponũtur. ideo positio pmã substãtiã denoĩat in hoc qđ est suas ptes habere adinuicẽ ⁊ ad totũ ⁊ ad locũ. q̃re p⁹ dictũ est ꝙ situs nõ dicit simplicẽ pparatiõem substantie ad aliquod extrinsecum.

Sciēdū secūdo. q̄ cū positio sit genus generalissimū nō habens supra se genus vniuocū cōuenienter ponit̄ vnū p̄dicamentū. ꝛ q̄a habet vnū sp̄ealez modū p̄dicādi de p̄ma sub̄a. sc3 in hoc qd̄ est se h̄re ad aliud s̄m suas ptes ideo ꝯuenienter ponit̄ p̄dicamētū distinctū ab alijs. cui⁹ sp̄es sunt positō innata ꝛ positio acq̄sita ex cōsueto mō nature. ꝛ equal'r poni vl' inequal'r sursum vel deorsum ante ꝛ retro ad dextrū vel ad sinistrū. Iste em̄ sunt cōmunes dr̄ītie vel sp̄es subalterne positōis. ꝛ eius sp̄es sp̄ealissime sūt. sedere stare iacere ꝛ sic de alijs. Induiduas ꝓo sunt. vt statio sortis vel platonis s3 q̄positiuum hui⁹ p̄dicamēti sub noīe ꝓprio nō habem⁹. sed ip̄m circuloquimur querendo qual'r hoc ponit̄ vel situat̄ Sciēdū tercio. q̄ positōis tres st3 cōmunitates. Prima ē q̄ nō h3 ꝯtrariū. Cui⁹ rō est. q̄a si haberet ꝯtrariū sequeret̄ q̄ vni essent plura cōtraria. qd̄ est incōueniens. ꝯn̄a tenet. q̄a si sedere ꝛ stare sint ꝯ̄ria eadē rōne iacere erit ꝯtrariū huic qd̄ est sedere ꝛ etiā stare. q̄a sicut p̄ma nō p̄n̄t simul esse in eodē. sic iacere nō p̄t sil' esse cū ip̄is. ꝛ sic vni erūt plura ꝯtraria. Itē ꝯtraria sunt forme actiue ꝛ passiue. sed positōes nō sunt actiue ꝛ passiue. g̊ ip̄is nō ꝯuenit h̄re ꝯtrariū. Scd̄a cōitas ē Sit⁹ nō suscipit magis ꝛ min⁹. q̄a nihil dr̄ magis ꝛ min⁹ sedere intensiue licet bene quo ad duratōnē ꝛ extensiue ꝛ aliq̄d sil'r nō dr̄ magis ꝛ min⁹ stare. ꝛ sic de alijs. g̊ positio nō suscipit magis ꝛ min⁹ Sciendū quarto. q̄ tercia ꝓprietas positōis q̄ ē sibi ꝓpria quarto mō est q̄ ꝓprie ꝓpriū ē positioni q̄ ꝓxime sub̄e assistat. ꝛ dr̄ illud accn̄s assistere sub̄e qd̄ noīe suo nō dicit eē i subiecto. sed p̄ncipalius dicit cōpatōnē vl' respectū sub̄e ad aliqd̄ extrinsecū. vt st3 adaliq̄d. q̄n. sit⁹. vbi. habit⁹. que magis dicūt respectū ad aliq̄d assistēs suo subiecto q̄ꝫ inherētiā eoꝝ in suo subiecto. ꝛ q̄ inter ista positio nō solum dr̄ respectū sub̄e ad aliqd̄ extrinsecū sc3 ad locū. s3 etiā respectū ptiū inter se et ad suū totū. q̄ respect⁹ ꝓximior ē q̄ꝫ respect⁹ ad extrinsecū solū iō inter oīa que hoc mō assistūt positio dr̄ ꝓximi⁹ assistere Cōtra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. Positio ꝛ sit⁹ realiter idem sūt ꝛ ꝯuertūt̄. s3 idē nō p̄t diffiniri p se ip̄m. g̊ male diffinit̄ positio p situ Scd̄o sic. positio ꝛ sit⁹ h̄n̄t denoīare totū ꝛ nō ptes vt tot⁹ hō dr̄ sedere vel stare ꝛ nō ptes ei⁹. g̊ positō nō ꝯuenit ptibus sed toti. g̊ male dr̄ q̄ positō ē situs ptiū Tercio sic. In celo ē positio vl' situs. ꝛ tn̄ ibi nō ē generatōis ordinatō cū celū sit ingenerabile. g̊ male dr̄ q̄ positio ē gn̄atōis ordinatio Quarto sic. Stare ꝛ iacere maxie distāt ꝛ se expellūt ab eodē subiecto in q̄ sūt successiue ꝛ sic de vno in aliud fit mot⁹. g̊ ꝯtrariant̄ ꝛ sic positio h3 ꝯ̄riū Quito sic Adaliq̄d orit̄ in sub̄a ex pte totius. positio ꝟo orit̄ ex pte ptiū g̊ positio nō ꝓximius assistit sub̄e q̄ꝫ relatō.

Ad p̄mū dr̄. q̄ si situs ꝛ positio capiāt̄ gn̄al'r sic ꝯuertunt̄. ꝛ quecūq̄ h̄n̄t situ etiā dicūtur h̄re positōem ꝛ ecōtra. S3 si capiat̄ positio sp̄ealiter ꝓ ordine ptiū q̄ ꝓuenit ex cōpositōne totius. vt hic p̄ncipal'r capit̄ situs se h3 vt superius ad positōem Ad scd̄m dr̄. q̄ l3 situs ꝯueniat toti p̄ncipal'r tanq̄ꝫ illi qd̄ denoīat̄ p ip̄m. tn̄ illud ꝓuenit ex pte ptiū eo q̄ dr̄ ordinē ptiū inter se ad totū ꝛ ad locū. Vn̄ ptes se h̄n̄t vt subiectū. g̊ posito ꝯuenit toti. Ad terciū dr̄ q̄ si capiat̄ generatio ꝓprie ꝓut ē ꝓgressio de nō esse ad esse subiecto supposito sic in celo nō ē gn̄atio. s3 si capiat̄ general'r ꝓ quacūq̄ ꝓductōne in esse. sic in celo est generatio. ꝛ sic capit̄ in hac diffinitōne. Ad quartū dicit̄ q̄ licet iacere ꝛ stare per accidens se expellant ab eodem per hoc q̄ g

motum localem vnũ acquirit ꝛ aliud abijcit. nõ tñ se expellũt ꝑ se a tali subiecto. nec ꝑ se fit motus de vno in aliud. Ad quintũ dr. ꝙ lꝫ relatio se tenet ex parte totius. ꝛ positio ex parte partiũ. qa tñ positio impoꝛtat respectum ad aliquod intrinsecũ nõ aũt relatio. Ideo positio dicit ꝓximius assistere ꝙ̃ relatio.

Abitus est corporum ꝛ eorum que circa corpus sũt adiacentia. vt tunicatum esse bracatũ esse. ꝛ tres sũt species eius. Prima ꝙ habitus suscipit magis ꝛ minus. vt eques est armatior pedite. Secunda ꝙ habitus non habet contrarium. Tercia ꝙ habitus semper est in pluribus. scꝫ in habente et habito.

Postꝙ̃ autor determinauit de p̃dicamẽto situs qd cõiter ꝛ vlr conuenit substãtijs corporeis. Hic ꝯñter determinãdũ ẽ de decimo ꝛ vltimo p̃dicamento scꝫ habitus qd solũ ꝯuenit hoĩ et his q̃ instrumẽtalr subseruiũt hoĩ et ab autore sic definit. Habit⁹ ẽ corpoꝝ ꝛ eoꝝ q̃ circa corp⁹ sũt adiacentia In q̃ definitõne adiacẽtia ponit loco gñis. ꝛ lꝫ ẽm vocẽ ꝛ causa oꝛnat⁹ ponatur in vltio loco definitõis. tñ ẽm intellectũ ponit in p̃mo loco ponit corporum ad explicãdũ subiectũ habit⁹ ꝛ causam finalẽ ei⁹. Deinde ponit ꝛ eorum q̃ circa corp⁹ sũt adiacẽtia ad explicãdũ cãm efficiẽtẽ ꝛ q̃dãmõ materialẽ ip̃ius habit⁹. ꝛ ꝑ hoc explicãtur ea q̃ adiacẽt ꝛ applicãtur corpori ẽm figurã eius. ꝛ ꝑ hoc differt habit⁹ ab oĩb⁹ alijs p̃dicamẽtis Sciẽdũ p̃mo ꝙ habitus vt hic definit nõ ẽ res habẽs nec habita. sꝫ ẽ accñs quoddã respectiuũ mediãs inter rem hñtẽ ꝛ habitã sicut esse capuciatũ. nõ est ens habẽs caputiũ. nec ip̃m caputiũ habitũ. sꝫ dr esse accñtale hoĩ adueniens ex adiacẽtia caputij ad caput. Et nõ capit hic habit⁹ vt ẽ qualitas difficulter mobilis nec vt opponit priuatõni. sꝫ ꝑ tali accñte respectiuo qd ẽ mediũ rei hñtis ꝛ rei habite. ꝛ lꝫ sit ens respectm̃. nõ tñ ẽ relatm̃ ẽm eẽ qꝛ ẽꝫ tottũ eẽ ñ refert ad aliud cũ q̃ dicat ad cõuerteniã sub habitudine eiusdẽ casus. sꝫ ẽ relatm̃ solum ẽm dici Sciendũ scd̃o. ꝙ habitus hoc modo acceptus ẽ vnũ p̃dicamentũ ab alijs distinctũ. Cui⁹ rõ est. qa est vnũ genus generalissimũ ꝛ hꝫ vnũ spẽalem modũ p̃dicãdi de p̃ma suba. Predicat em̃ de ip̃a in hoc qd est esse sic vel sic habituatũ. Vñ q̃sitiuũ ei⁹ sub ꝓprio ei⁹ noĩe nõ habem⁹. sed ip̃m circũloq̃mur dicẽdo q̃liter ẽ hoc habituatũ. Et ei⁹ spẽs sunt habit⁹ totius ꝛ habitus ꝑtis. Exemplũ primi vt tunicatũ esse armatũ esse. de secundo capuciatũ esse. calciatũ esse. Et iterũ armatũ esse ꝯtinet sub se plures species spẽalissimas vt loricatũ esse. galeatũ esse. ꝛ sic de alijs. ꝛ indiuidua sunt armatio fortis Sciendũ tercio. ꝙ ip̃ius habitus tres sunt ꝓprietates. Prima est ꝙ habitus suscipit magis ꝛ minus. ꝛ rõ est. qa suscipe magis ꝛ minus est aliquid idem in specie manẽs magis ꝛ minus accidere ad esse ꝑfectũ illius speciei. ita ꝙ ꝑ accessum ad talem terminũ recipit magis. ꝛ ꝑ recessum ab eo suscipit minus. sed hoc cõuenit alicui habitui. sicut aliq̃s dicit magis armatus vel minus. igit armatũ esse suscipit magis ꝛ minus. Se

cunda ꝓprietas est ꝙ habitui nihil est cõtrariũ.cuiꝰ rõ est. Quia nullũ accñs respectiuũ habet ↄtrariũ inq̈ʒtum respectiuũ est sed habitus ẽ ens respectiuum.ḡ nõ hʒ ↄtrariũ vt respectiuũ est.q̈a nõ ↄtrariaᷓ illi ad qð referꝛ ſʒ tm̃ rõne sui fundamẽti mõ fundamẽta habitus nõ ↄtrarianꝛ.q̈a corpa inter se nõ ↄtrarianꝛ.nec illa q̃ circa corpꝰ sunt.vt tunica vel caputiũ.ḡ habitꝰ nõ habet ↄtrariũ Sciendũ quarto.ꝙ ipsius habitus vltima ꝓprietas ẽ.q̈a ꝓpriũ est habitui in pluribꝫ existere cuiꝰ rõ est.q̈a est corpoꝝ ꝛ eoꝝ que circa corpus sunt adiacentia.sed in tali adiacentia illa que habenꝛ applicanꝛ ꝛ figuranꝛ ꝑm figurã habentis. Rõe cuiꝰ dicũtur habere ꝛ adiacere hñti ꝛ ecõtra ipm hñs quodãmõ applicaꝛ ꝛ aliquo mõ adiacet rei habenti. ideo dr̃ habere.ꝛ ideo in vtroq̈ʒ istoꝝ est aliquo modo adiacentia ꝛ applicatio ad alterũ. Ideo habitus in pluribꝫ existit tñ nõ est ꝓprie in re habita vt in principali subiecto.sed in habente quod denomĩat vt dicẽdo sortes ẽ togatus. Ex istis satis patent definitio species ꝛ modus p̃ditandi ꝛ ꝓprietates ipiꝰ habitus. Contra predicta arguiꝛ p̃mo sic. Visus est habitus.ꝛ tñ nõ ẽ adiacentia corpis.ergo ꝛc. Secũdo sic. Tunica est habitus.sil'r capuciũ.et tamẽ nõ est adiacentia corpoꝝ.sed est illud quod est supra corpus.ergo contra diffinitõnem habitus. Tercio sic. Vbi est adiacentia corpis vel loci circũdantis corpus.ꝛ tamẽ nõ est habitus. ḡ hec diffinitio conuenit aliis a diffinito. Quarto sic. Suscipere magis ꝛ minus presupponit cõtrarietatem.vel habere cõtrariũ.sed habitus nõ habʒ ↄtrariũ.ḡ nõ suscipit magis ꝛ minus. Quinto sic. Nullum accidens est in diuersis subiectis.q̈a accidentia numerantur ꝛ multiplicantur ꝑm numerũ suoꝝ subiectoꝝ.ergo nulli habitui conuenit in pluribus existere cum habitus sit accidens Ad primũ diciꝛ.ꝙ si capiatur habitus pro forma positiua que opponitur priuationi que est carentia forme sic visus est habitus.sed non est habitus capiẽdo habitum pro accidente respectiuo medio inter rem habentem ꝛ rem habitam.vt hic capitur. Ad secũdũ diciꝛ ꝙ licet tunica ꝛ caputiũ dicanꝛ habitus materialiter.non tamen formaliter.sed adiacentia ipoꝝ hoibus diciꝛ formaliter habitus.quia tamen ipsa sunt notiora nobis q̈ʒ illa adiacentia. ideo sepe nominanꝛ nomine habitus.licet reponanꝛ in quarta specie qualitatis. Ad terciũ diciꝛ.ꝙ licet vbi dicat adiacentiam loci ꝛ locati.nõ tamẽ dicit adiacentiam rei habentis ꝛ habite qua figuratur ꝛ applicatur ad figuram habentis. Vnde ad habitum requirunꝛ adiacentia ꝛ applicatio simul illius quod aduenit corpori ꝛ in vbi est adiacentia tantũ.ꝛ hoc modo intelligitur in hac diffinitõne cum subdit eoꝝ que circa corpus sunt Ad quartum diciꝛ.ꝙ licet suscipere magis ꝛ minus ex permixtione contrarij cũ contrario.semper presupponit contrarietatem.non tamẽ suscipere magis vl'minus per accessum vel recessum ad ꝑfectã rõnem alicuius speciei nõ p̃supponit eam.ꝛ hoc modo habitus suscipit magis ꝛ minus q̈uis nõ habeat cõtrariũ Ad quintũ diciꝛ.ꝙ licet nullus accidens in numero sit perfecte in pluribus substantijs.quia tunc non esset vnũ.tamen bene põt esse complete in vna substantia.ꝛ in alia imperfecte ꝛ incomplete.vt in causa ꝓpinqua. Et sic est de habitu.quia est in habente complete ꝛ vt in subiecto ꝛ in re habita vt in causa.

Tractatus tercius

Dicitur autem alterum alteri opponi quadrupliciter. Oppositorum enim quedam sunt relatiua. vt pater et filius duplum et dimidium. Quedam sunt priuatiue opposita. vt priuatio et habitus. visus ꝛ cecitas. auditus et surditas. Alia sunt contrarie opposita. vt album nigrum. Alia sunt contradictorie opposita. vt sedere non sedere.

Postq̄ autor determinauit de p̄dicamentis. Hic ꝯñter determinat de postp̄dicamentis. Et rō ordinis est. q̄a p̄dicamentū dicit coordinatōnem dicibiliū que sub eodem genere tm̄ sunt. Postpredicamentū vero dicit coordinatōnem dicibilium que in diuersis generibus. ergo ꝛc̄. ꝛ sic diffinitur postp̄dicamentū. Est coordinatio pluriū dicibiliū ad diuersa predicamenta reducibiliū valens ad plenam noticiam predicamentoꝝ habendā a posteriori. ꝛ q̄a primo oportet cognoscere coordinatōnem dicibiliū sub vno genere. q̄ꝫ coordinatōnem eoꝝ que sub diuersis generibꝫ reponūtur. ideo cōuenienter post p̄dicamēta determiat de postp̄dicamētis. Sciendū p̄mo q̄ hic ponūtur quinq̄ꝫ postpredicamenta. scꝫ oppositio. prius. simul. motꝰ et habere. quoꝝ sic habet̄ sufficientia. q̄a om̄e postpredicamentū valet ad cōpletam cognitōnem p̄dicamentoꝝ. vel ergo valet ad cognoscendū ea que sunt in predicamento q̄ꝫtum ad suū fieri ꝛ sic est motus. vel q̄ꝫtum ad suuꝫ esse. ꝛ hoc tripliciter. quia vel valet ad cognoscendum repugnantiam vl̄ ordinem. vel conuenientiā. si primū sic est oppositio per quā cognoscimus diuersitatem generū ꝛ eoꝝ que ponūtur sub genere. Distinctio em̄ siue diuersitas in aliqua oppositōne semper fundat̄. Si valet ad cognoscendū ordinē sic est prius. Si conuenientiam hoc est dupliciter. vel valet ad cognoscendum conuenientiā inferioꝝ in suo superiori. ꝛ sic est simul. vel accidentiū in substantia. ꝛ sic est habere. Et quia oppositio valet ad cognoscendū diuersitatem que primo inter genera generalissima inuenit̄. alia aūt postpredicamenta valent ad cognoscendū ea que sub diuersis generibus ponūtur. Idō inter postpredicamenta prius determinat̄ de oppositōne. Sciendū secūdo q̄ dupliciter accipit̄ oppositio. Vno modo vt est repugnantia duaꝝ ꝓpositionū in qualitate vel quantitate vel in vtroq̄ꝫ simul. ꝛ sic est passio ꝓpositōnis. ꝛ de tali oppositione non est hic ad ꝓpositū. sed de ea tractat̄ in p̄mo tractatu. Alio modo capit̄ ꝓ oppositōne reꝝ siue terminoꝝ incomplexoruꝫ et talis oppositio adhuc dupliciter consideratur. Vno modo inq̄ꝫtum dicit diuersitatem dicibilium que reponūtur in predicamento. ꝛ sic in isto tractatu considerat̄. Alio modo inq̄ꝫtum valet ad cognoscendum habitudines oppositorum logicales. ꝛ sic de ipsa terminatur in tractatu de locis dialecticis. Sciendum tercio q̄ oppositio vt est passio rerum sic solet diffiniri q̄ est repugnantia duorum extremorum non permittentium se in eodem subiecto simul et respectu eiusdem sicut contrarietas calidi ꝛ frigidi que se non permittunt in eodem subiecto. In qua definitōne ponit̄ repugnātia loco generis. Ipsa em̄ est quoddā sugius ad repugnantiā materialē ꝛ for-

malem. Deinde ponit᷑ duoꝝ extremoꝝ ad explicandū subiecta vel termios oppositōnis que est quoddā ens respectiuū Et dr̄ nō permittentiū se simul in eodē ꝓpter ꝯtraria priuatiua ꝛ ꝯtradictoria. Et dr̄ respectu eiusdē ꝓpter relatiu a que se simul ꝑmittunt in eodē respectu diuersoꝝ. Sciēdū quarto ꝙ oppositio diuidit᷑ in quattuor spēs. scȝ oppositōnē priuatiuā. cōtrariaȝ relatiuā ꝛ cōtradictoriam. quarū sic habet᷑ sufficientia. Nam omnis oppositio est repugnantia duoꝝ extremoꝝ. vel ergo est inter ens ꝛ non ens. Si pͥmū est dupliciter. vel illa extrema se expellunt ab eodē subiecto ꝭm actum ꝛ se permittunt ꝭm potētiā. ꝛ sic est oppositio cōtraria. vel se expellūt ꝭm actum ꝛ potentiā simul respectu eiusdē. ꝛ sic est oppositio relatiua. Si scd̄m hoc est dupl'r. vel est inter ens ꝛ nō ens simpl'r. ꝛ sic ē oppositio ꝯtradictoria cuiꝰ vnū extremū est non ens simpl'r. vel inter ens ꝛ nō ens ꝭm q̇d. ꝛ sic est oppositio priuatiua. ꝛ sic patet sufficiētia oppōnis Contra p̄dicta arguit᷑ pͥmo sic. Quecūqꝫ ponūtur in eadē coordinatōne hn̄t inter se cōuenientiam. sed ea que ponūtur in diuersis p̄dicamētis nō hn̄t ꝯuenientiā inter se ergo male dicit ꝙ postpredicamētū est coordinatio p̄dicabiliū. Secūdo sic. hō ꝛ asinus hn̄t inter se repugnātiā q̄a nō ꝑmittunt se in eodē subiecto et tn̄ nō opponūtur qꝛ nō ꝭm aliquā spēm oppositōnis. g̊ definitio cōuenit alijs a definito. Tertio sic. oē qd̄ hȝ species est genus. sed oppositio nō est genus. ergo male dicit᷑ ꝙ ipsius sunt quattuor species oppositōnis.

Quarto sic. Oīa opposita sunt relatiua. qꝛ oppositū semꝑ refert᷑ ad suum oppositū. ergo oīs oppositio est relatiua. g̊ relatiua male ponit᷑ vna spēs ab alijs distincta. Quinto sic. membra huiꝰ diuisionis coincidūt. g̊ non est sufficiens. Añs patet. qꝛ albedo ꝛ nigredo ꝯtriant᷑. ꝛ sil'r hn̄t oppōnem priuatiuā. q̄a albū dicit carentiā nigredinis. ꝛ relinquit aptitudinē ad ipaȝ et sil'r nigrū includit nō albū. qd̄ cōtradicit albo. g̊ ꝛc. Ad pͥmū dicit᷑. ꝙ illa que ponunt᷑ in vna coordinatōne sub aliquo vniuoco hn̄t ꝯuenientiaȝ ꝭm rem ꝛ vocem simul. ꝛ que simul ordinant᷑ sub aliquo equiuoco habent ꝯuenientiā solū ex parte vocis. ꝛ hoc mō accipit᷑ coordinatio in definitōne postpredicamenti. Ad scd̄m dicit᷑. ꝙ licet homo ꝛ asinus non habent repugnantiā formalē ad inuicē. tamē virtualiter ꝛ materialiter includūt repugnantiā drāꝝ aīalis que hn̄t ꝯtrarietatē imꝑfectā. Ideo homo ꝛ asinꝰ virtualiter includūt ꝯtrariā oppositōnē vl' ꝑuatiuā. ꝛ ꝓprie dicunt᷑ disꝑata

Ad terciū dicit᷑. ꝙ licet oppositio nō sit genus ꝭm rem. est tamē ꝭm modum. ꝛ hoc modo etiam dicit᷑ habere species id est modos specieꝝ. que tamen non sunt species ꝭm rem. quia sunt entia rōnis. Ad quartū dicitur ꝙ si considerent᷑ opposita q̄tum ad intentōnem cōmunē oppositōnis sic sꝫ relatiua inter se. sed si considerent᷑ q̄tum ad res subiectas illis intentōibꝫ sic non semper opponūtur relatiue. sed qn̄qꝫ priuatiue vel cōtrarie vel contradictorie. sed quia oppositio accipit᷑ inter ea q̄tum ad id quod sunt ꝛ nō ex parte intentōnis. Ideo non oīs oppositio est relatiua. Ad quintū dr̄ ꝙ licet albedo ꝛ nigredo virtualiter includant oppositōnem priuatiuā ꝛ cōtradictoriā. tamen formaliter solum habent oppositionem contrariā. Ideo ille oppositiones formaliter nō coincidunt.

Que autem sunt relatiue opposita dictum est prius in capitulo de relatione. Contraria sunt quecunqꝫ sub eodem genere posita maxime a seinuicem distāt eidem susceptibili vicissim insunt a quo mutuo se expellant. nisi alterum eorum insit a natura. vt albedo in cigno. et nigredo in coruo. Caliditas autē non est in igne vt accidēs in subiecto. imo vt substantiale in eo cuius est substantiale. sicut sunt quedam que cadunt in diffinitōne alicuius non ꝯm predicatōnem sed potius vt principiū. vt punctus in diffinitōne linee. ꝛ vnitas in diffinitōne numeri. Et iste modus essendi in continetur sub quarto modo ꝯm quem vnaqueqꝫ pars diffinitōnis est ī suo diffinito. Et sic ignis non est subiectū caliditatis. sed materia ignis est subiectum eius. Hec eīn susceptibilis est caliditatis ꝛ frigiditatis. Unde caliditas est in materia ignis. vt ī subiecto. in igne vero non vt subiecto. sed vt substantiale ī eo cuius est substantiale. Ignis est subtilissimū corpus calidū agens super aera ꝯm totam suam virtutem.

Postq̄ autor posuit diuisionē oppōnis in suas spēs ꝛ modos eiꝰ. Nic ꝯsequēter determīat in speciali de illis modis oppositōnū. Et q̄a in oppositōne relatiua ꝛ cōtraria duo extrema sunt entia. In ꝑuatiua vero ꝛ cōtradictoria vnū est ens. ꝛ aliud est nō ens. ideo prius videndū est de relatiua oppositione ꝛ contraria q̄ꝫ de aliȷ̄s. ꝛ iterū. quia in relatiua oppositōne vtrūqꝫ extremoꝝ est ens in actu. licet in diuersis subiectis. In cōtrarijs ꝟo vnū est ens in actu ꝛ reliquū in potentia. q̄a contraria vt opponūtur nunq̄ꝫ possunt simul esse in eodem actu. Ideo prius determinādum est de relatiua oppositōne. de cuiꝰ determīatōne autor se excusat ex eo q̄ prius determīatum est de ip̄a relatiua oppositōne. Sciendū ꝑmo. q̄ relatiua oppositio est repugnantia relatiui ꝛ correlatiui inter se. sicut est repugnantia patris ꝛ filij ad simul essendū in eodem subiecto respectu eiusdē. Om̄ia eīn relatiua que inter se referūtur hoc modo ad seinuicē simul esse in eodem subiecto repugnat respectu eiusdem. Licet in diuersis subiectis posita se ponant. Unde que sunt relatiue opposita dictū est prius. q̄a idem ꝟcant relatiua ꝛ relatiue opposita. Relatiua aūt sunt quoꝝ totum esse est ad aliud quodāmō se habere sicut dictum est prius. Et per hoc differt relatiua oppositio ab alijs q̄ꝛ

linea vnũ extremũ refertur ad aliud. vt dicendo pater filij pater ⁊ econtra. et etiam ambo extrema sunt simul in actu. quod nõ fit in alijs. vt patet in-ductiue in oĩbus. Album eñ non refertur ad nigrũ vt dicendo album nigri album. neq; visus ad cecitatẽ. nec sedere ad non sedere. ⁊ sic de alijs. iõ relatiua oppositio cõuenienter distinguit̃ cõtra alias species oppositõnis

Sciendũ secũdo. q cõtrarietas est repugnantia duoꝝ cõtrarioꝝ inter se Unde cõtraria sunt que sub eodem genere posita sunt. ⁊ maxime a seinuicem distant ⁊ eidem susceptibili vicissim insunt a quo mutuo se expellunt nisi alterũ insit a natura. Unde in hac diffinitõne subintelligit̃ opposita loco generis. Deinde ponit̃ sub eodem genere ad differentiã priuatiuoꝝ ⁊ cõtradictorioꝝ. quoꝝ vnũ semper est non ens. quod nõ ponit̃ sub genere. Deinde ponit̃ ⁊ maxĩe a seinuicẽ distant ad differentiã medioꝝ que sunt inter cõtraria que inq̃tum media sunt non contrariant̃ extremis. sicut rubedo est mediũ albi ⁊ nigri. ⁊ nulli eoꝝ contrariat̃. Deinde ponit̃ ⁊ eidem subiecto vicissim insunt. hoc est successiue ad differentiã relatiue oppositoꝝ que non insũt successiue eidem subiecto cum ꝓprio fundamento relatõnis. Deinde ponit̃ a quo mutuo se expellunt ꝓpter disparata quibus cõueniũt partes precedentis diffinitõnis. sed illa non expellunt se ab eodem subiecto actione ꝓpria. ⁊ ideo non sunt contraria. Et ponit̃ nisi alterũ insit a natura ꝓpter contraria q̃ naturaliter insunt suo subiecto. vt calor in igne. q̃ nõ põt expelli ab ipõ ⁊ est in eo quodãmõ vt ꝑncipiũ essentiale eius. Sciendũ tercio q ignis põt dupl'r cõsiderari. Uno mõ ꝑm esse suũ sub̃ale vt ẽ quoddã cõpositũ ex materia ⁊ forma sub̃ali. ⁊ sic calor ẽ sibi accñs ⁊ nõ forma substantialis neq; ꝑncipiũ essentiale. q̃a qd̃ uni est substantia nulli est accidens. vt dr̃ ꝑmo physicoꝝ. ideo si calor in igne esset forma substãtialis in nullo alio esset accidens. Alio modo cõsiderat̃ ignis. vt est elementum actiuũ respectu corporũ generabiliũ ⁊ corruptibiliũ. ⁊ hoc modo ignis agit mediante calore eius. Calor eñ quodãmõ dicit̃ principiũ ignis inq̃tum est actiuus. ⁊ hoc modo debent intelligi ea que dicũtur in textu. quia nisi sic intelligerent̃ viderent̃ esse falsa. quia calor non est de essentia ignis nec principiũ ꝓpriũ diffinitõnis eius si cõsideret̃ ignis q̃ntum ad esse suum substantiale. si tamẽ considereretur prout est principiũ actionis est de eius substãtia Sciendũ quarto q duplicia sunt cõtraria. quedã sunt mediata quedã imediata. Cõtraria mediata sũt inter que mediat aliqua species sui generis quodãmõ participans naturam vtriusq; extremoꝝ. vt inter album ⁊ nigrum mediat fuscũ et rubeum croceum. que quodãmõ participant naturã albedinis ⁊ nigredinis. Sed cõtraria ĩmediata sunt inter que non mediat aliqua species sui generis. vt sanum ⁊ egrum inter que non est species media. sed necesse ẽ vnũ eoꝝ semper esse in subiecto ꝓprio. vt sanum ⁊ egrum. quia quodlibet anĩal ẽ sanum vel egrum. ⁊ non est dandum medium in aliquo animali. quia vel est equalitas humoꝝ. ⁊ sic est sanum vel inequalitas ⁊ sic est egrum. ⁊ ista contraria dicũtur ĩmediata per carentiam medij per participatõnem. licet bene habeant medium per abnegatõnẽ de quo ambo extrema vere negãt vt de lapide sil'r negant̃ sanũ ⁊ egrũ. Et de istis duob; ↄtrarijs intelligit̃ ꝑsens definitio Cõtra ꝑdicta arguit̃ ꝑmo sic. Nulla opposita ad seinuicẽ sequũtur. cũ vnũ destruat aliud. ꝫ relatiua mutuo se ↄsequũtur. quia ad esse

vnius seqtur esse alterius.ꝛ inter se ꝯuertunꝭ ꝑm existendi ꝯsequētiā .ergo relatiua non sunt opposita. Scđo sic.que opponūtur habent oppositōnē ꝑm respectū vnius ad alterū.sed relatiua non hn̄t oppositōnem ꝑm respe/ctum vnius ad alteruꝫ.q̄a ille respectus est forma relatōnis in qua ambo cōueniunt.ergo nulla relatiua opponūtur. Tercio sic. Bonū ꝛ malum opponūtur cōtrarie.ꝛ tamē nō opponūtur sub eodem genere.sed sunt ꝑ̄ma genera.ergo cōtraria nō reponūtur sub eodem genere. Quarto sic.con/tradictoria plus distant q̄ꝫ cōtraria.ḡ ꝯtraria nō maxime distant. Quin to sic.calidū ꝛ frigidū cōtrarianꝭ.ꝛ tn̄ nō mutuo se expellunt ab eodem sub iecto.q̄a simul sunt in tepido.ḡ ꝯtra definitōem cōtrarioꝝ. Ad ꝑ̄mū dr̄. ꝙ licet relatiua q̄ꝫtū ad esse in diuersis substātijs cōsequanꝭ se inuicē ꝛ con uertanꝭ ꝑm existentiā nō tn̄ q̄ꝫtū ad esse in eodem.ꝛ respectu eiusdē subiecti quia sic opponūtur.Jdeo eo modo quo opponūtur nō cōsequūtur se inui/cem necꝫ cōuertunꝭ. Ad scđm dr̄.ꝙ inter relatiua est duplex respectus. Unus est positiuus qui est forma relationis in qua relatiua cōueniūt .et ꝑm talem respectū nō opponūtur.Alius est respectus repugnantie correla/tiuoꝝ que repugnant ad esse simul in eodem respectu eiusdē ꝛ ꝑm illum re/spectū habent oppositōnem. Ad terciū dr̄.ꝙ licet bonū ꝛ malū nō ponā tur sub eodem genere morali.sed sunt diuersa genera in moralibꝫ.tn̄ bn̄ po nūtur sub eodem genere logicali.q̄a ponūtur sub ꝑ̄ma specie qualitatis.vt dicunt habitus bonos vel malos sub eodem genere actionis in.q̄ꝫtū dicūt actus.ꝛ hoc ꝑ̄mo mō bonū ꝛ malū cōsideranꝭ in moralibꝫ.sed si cōsideren tur vt sunt passiones entis sic opponūtur priuatiue ꝛ nō ponūtur sub eo/dem genere Ad quartū dr̄.ꝙ licet cōtradictoria plus distent q̄ꝫ cōtraria non tamē sub eodē genere cōtradictoria maxime distant. Ad quintū dr̄ ꝙ licet calidū ꝛ frigidū sunt in tepido ꝑm esse remissum .non tamē ꝑm esse intensum in quo inter se contrarianꝭ.

Priuatiue opposita sunt que habent fieri circa idem sub iectum ordine irregressibili tempore determinato a natura. Ordine irregressibili dico.quia ab habitu in priuatōnem de uenire possibile est.sed non econuerso. Jmpossibile est enim a priuatione in habitum regressum fieri. vt visus et cecitas habent fieri circa oculum. A visu autem deuenire in cecita tem possibile est.sed non econuerso.

Postq̄ꝫ autor determiauit de oppositōe relatiua ꝛ cōtraria in quibꝫ am bo extrema sunt forme reales. Hic ꝯsequēter determiat de oppositōne pri uatiua ꝛ cōtradictoria quoꝝ vnū extremoꝝ est ens ꝛ aliud nō ens. Et qꝛ i oppositōne cōtradictoria vnū extremoꝝ est nō ens simpliciter. Jn priuati/ua vero vnū est nō ens ꝑm quid. Jdeo prius videndū est de oppositiōe pri uatiua q̄ꝫ cōtradictoria. Jste eīn oppositōnes possunt dupliciter cōsiderari

Uno modo ex pte repugnantie extremorum quam important.⁊ quia re
pugnantia ɔtradictorioꝝ est maior repugnantia ꝙ̄ in alijs. ideo hoc mo
do ɔtradictio prior est. Deinde ꝓuatiua oppositio⁊ contraria.vltimo ve
ro relatiua. Alio modo ɔsiderantur quātum ad entitatem extremorum
suorum.⁊ illo modo relatiuā oppositio ꝑor est.scḋo ɔtraria.tertio priuati
ua.⁊ vltimo ɔtradictoria. Et quia hic ɔsiderant̃ oppositōnes ex pte ex
tremorum. Ideo hic vltimo in textu ordinantur. Et cōueniēter ponitur
priuatiua oppositio ante ɔtradictoriam. ¶ Sciendū ꝑmo. ꝙ priuatiua
oppositio est repugnantia habitus ⁊ priuatōnis siue priuatiue opposito
rum.⁊ est habitus forma habita in aliquo subiecto .sicut visus in oculo.
ꝓuatio vero est negatio forme in subiecto cum aptitudine ad ip̄am.sic ce
citas dicit negatōnem potentie visiue in oculo ⁊ relinquit aptitudinē ad
ip̄am.eo ꝙ relinquit principia remota visus.⁊ alia duo scʒ habitus ⁊ pri
uatio dicunt̃ priuatiue opposita.que possunt sic diffiniri. Priuatiue oppo
sita sunt que habēt fieri circa idem subiectum quoꝝ vnum dicit negatio
nem alterius cum aptitudine ad ipsum. ¶ Sciendum scḋo ꝙ aliter diffi
nitur in textu priuatiue opposita.sic scʒ. Priuatiue opposita sunt que ha
bent fieri circa idem subiectum ordine irregressibili ⁊ tempore determina
to a natura sicut visus ⁊ cecitas circa oculum. Cuius sic potest dari ra
tio.q⁊ ꝓuatio dicit corruptōnem habitus⁊ ꝓncipiorum in suo subiecto cū
ꝓuatio hʒ fieri circa idē subiectū sicut habitus. Et q⁊ corruptio ꝓ̄suppo
nit illud qḋ corrūpit̃. Ideo ꝓuatio ꝓ̄supponit habitū. Et habit⁹ natura
liter ꝓ̄cedit ꝓuatōeʒ.iō hn̄t fieri in eodē subiecto ƀm quendā ordinē. ⁊ q⁊
corruptis ꝓncipijs habit⁹ nō pt fieri regressus in habitū.⁊ ꝓuatio ḋt cor
ruptōem illoꝝ ꝓncipioꝝ. Ideo habit⁹ ⁊ ꝓuatio sunt circa idē subiectum
ordine irregressibili.⁊ q⁊ aliqḋ ḋr habere ꝓuatōem cū nō hʒ habitū tꝑe q̄
deberet habere. Ideo ḋr tempꝫ determinato a natura ratiōe cui⁹ catul⁹
añ nonū diē nō est cecus ꝙ̄uis careat visu.cū nō habeat tempus determi
natum a natura ¶ Sciendū tertio ꝙ duplex est ꝓuatio .quedam est ꝑfe
cta que negat habitum ⁊ propinqua ꝓncipia habitus . ⁊ solum relinquit
principia remota ip̄ius.sicut est cecitas respectu visus que negat visum ⁊
debitam cōplexionem organi visus.⁊ de tali priuatōne nō potest fieri re
gressus in habitum. Alia est ꝓuatio imꝑfecta.que negat habitū tm̄. ⁊ de
relinquit ꝓncipia habitus tā remota ꝙ̄ ꝓpinqua. vt q̄es respectu motus
et tenebre respectu lucis.⁊ a tali ꝓuatōne potest fieri regressus in habituʒ
et ecōtra. vt post quietem potest fieri motus.sed solum de ꝓuatiue oppo
sitis in quibus est perfecta ꝓuatio datur illa diffinitio ꝓuatiue oppositoꝝ
ideo bene ponit̃ ordine irregressibili ad differentiā ɔtrarioꝝ ⁊ ɔtradicto
riorum. ¶ Sciendū quarto ꝙ ɔtradictio sic diffinit̃. Est oppositio cui⁹
ƀm se nō est dare medium. Et ponitur oppositio loco generis. Et ponit̃
cuius ƀm se nō est dare medium ad differentiā omniū aliarum oppositio
num. vbi semꝑ potest reꝑiri medium vel ꝑ ꝑticipatōnem vel ꝑ abnega
tionē.qḋ nō pt fieri in ɔtradictorijs. Cuius ratio est.q⁊ ɔtradictio ē re
pugnātia ɔtradictorioꝝ inter se.sed inter ɔtradictoria nullum est mediū
q⁊ ɔtradictoria sunt illa quoꝝ vnū simplr̄ ḋt negatōnem alterius ⁊ nihil
ponit̃ affirmatiue. vt sunt ens ⁊ nō ens sedet ⁊ nō sedet. ⁊ q⁊ inter ens et

nō ens simplr̄ nō potest dari mediū. Ideo in ɔtradictōe nō pt̄ repiri me-dium. ⁊ hoc sibi ɔuenit p̱ se p̄mo ⁊ nō p̱ p̱ticipatōem ratōe alicui⁹ oppo-sitōis p̄cedentis. Ideo dr̄ q̄ sibi ɔuenit f̄m se. Et p̱ hoc habet intellect⁹ diffinitōnum istaꝝ oppositionū. ¶ Contra p̄dicta arguit̄ primo sic. Ra tionale ⁊ irrationale p̄uatiue opponuntur. similr̄ equale ⁊ inequale. Et ta men nō habent fieri circa idem. ergo male ponit̄ diffinitio p̄uatiue opposi-toꝝ. Scđo sic. illud qđ est nō ens nō potest fieri. qꝛ factio terminat̄ ad esse rei. sed p̄uatio est nō ens. ergo nō habet fieri circa aliquod subiectum. Tertio sic scia ⁊ ignorantia opponunt̄ priuatiue. qꝛ ignorantia est p̄uatio scie. ⁊ tamē de ignorātia naturalr̄ potest fieri regressus ad sciam. cum ali-qui sint p̄mo ignorātes ⁊ postea efficiunt̄ scientes p̱ studium. ergo priua-tiue opposita nō semp̱ fiunt ordine irregressibili. Quarto sic. omnis op positio habꝫ duo extrema. sed ɔtradictio nō habꝫ duo extrema cuꝫ sit in ter ens ⁊ nō ens simplr̄. sed nō ens nō est vnum extremum simplr̄. ergo ɔtradictio nō est oppositio. Quinto sic. in oppositōne ɔtrarioꝝ imedia toꝝ nō repitur mediū. ergo diffinitio ɔtradictōis ɔuenit alijs a diffinito ☞ Ad p̄mum dicit̄. q̄ rationale ⁊ irrationale f̄m modos ꝑcandi ⁊ intel ligendi quib⁹ cognoscunt̄ a nobis. scꝫ vnum p̱ abnegatōem alterius sunt aliquo mō p̄uatiue opposita. tamē f̄m id qđ sunt nō sunt p̄uatiue opposi-ta. cum sint forme positiue. sed magis habent ratōnem ɔtrariorum. Et eo modo quo p̄uatiue opponunt̄ habēt fieri circa idem subiectū licꝫ nō in spē vel numero. Ad scđm dr̄. q̄ licꝫ p̄uatio nō fiat p̱ se. fit tamē p̱ acci-dens. scꝫ p̱ corruptōem habitus. qꝛ etiam nō est ens nisi p̱ accidens ⁊ f̄m quid Ad tertiū dr̄. scia ⁊ ignorantia priuatiue opponunt̄ priuatōe im-perfecta: sed nō priuatōne perfecta. Et solum de priuatōne perfecta da-tur ista diffinitio. Ad quartum dicitur. q̄ lꝫ nō ens simplr̄ nō sit vnū extremum f̄m rem, tamen bene f̄m intellectum qui concipit nō ens p̱ ab negatōnem entis. ⁊ sic nō ens bene est vnum extremum oppositōnis cō-tradictorie. sed non secluso opere intellectus. Ideo sine operatōne intelle-ctus contradictio nō habꝫ esse complete in rebus nisi f̄m potentiam. sed p̱ficitur in actu per intellectum. Ad quintum dicitur. q̄ licꝫ inter con traria immediata nō sit medium per participatōnem. est tamen mediuꝫ per abnegatōnem de quo potest vere negari vtrūq̄ ɔtrariorū immedia-toꝝ. ⁊ inter ɔtradictoria nullum est simplr̄ medium.

Prius dicit̄ quadrupliciter. Primo modo ⁊ proprie aliquid dicitur prius altero f̄m temp⁹. put aliquis dicitur senior et antiquior altero. sicut homo habēs triginta annos dicitur prior homine habente viginti annos. Secū do modo aliquid dicit̄ prius a quo nō conuertit̄ subsistendi cōsequentia. vt vnū est prius duobus. Duobus em̄ existen tibus mox cō sequens est vnū esse. vt si duo sunt vnum est. ⁊

nõ econuerso. Tertio modo dicit̃ prius ſm̃ ordinē quendā. vt in diſciplinis principia priora ſunt concluſionibus. et in grammatica littere ſunt priores ſyllabis. Et in oratõne phemium eſt prius narratõne. Quarto modo dicit̃ prius quod melius eſt ⁊ honorabilius. Conſueuerũt eñ plurimi homines honorabiliores ⁊ magis dilectos apud ſe dicere priores. Preter hos quattuor modos iã dictos ẽ vnus alter modus prioritatis Eorũ que ↄuertunt̃ ſm eſſendi ↄſequentiã. ⁊ alterum eſt quodãmõ cã alterius. illud qd̃ eſt cã alteris ē prius natura. vt hec res hoiem currere ↄuertit̃ cũ hac oratõne homo currit. ⁊ ſi hoiem currere ſit verum. hec eſt vera hõ currit. et econuerſo. Res aũt eſt cauſa oratõnis vere de ſe facte ⁊ nõ econtra. ab eo eñ q̃ res eſt vel nõ eſt oratio dicitur vera vel falſa. ergo hec res hoiem currere prior ē hac oratõe hõ currit

Poſtq̃ autor ſuperius determinauit de poſtp̃dicamento oppoſitõis qd̃ valet ad cognoſcẽdũ diſtinctõem ⁊ diuerſitatẽ dicibiliũ incõplexorũ q̃ ponunt̃ in p̃dicamẽto. Hic ↄñr determinat de poſtp̃dicamẽto prioris qd̃ valet ad cognoſcendum ordinem eorũdem dicibilium aſſignans quinq̃ modos eius qui in his verſibus ↄtinentur. Tempore natura prius ordine dic ⁊ honore. Cauſam cauſato dicimus eſſe prius. Et lʒ poſterius ſit vnũ p̃dicamentũ. tñ q: prius ⁊ poſterius relatiue opponunt̃. Ideo q̃t modis dr̃ vnum tot modus ⁊ reliquum. ⁊ cognito vno cognoſcitur reliquuʒ Ideo per diſtinctõnem modorũ prioris ſatis habet̃ diſtinctũ poſteri⁹. nec erat ſpecial'r determinandũ de ipo poſteriori. ¶ Sciendum eſt primo. q̃ primus modus ⁊ ſcd̃us ſic inter ſe differũt. q: prius primo modo quod eſt prius tempore dicitur illud. cuius duratio p̃cedat duratõnem alterius. ſiue illa duratio p̃cedat ſm tempus proprie dictuʒ ſiue ſm temp⁹ captũ pro euiternitate ſiue eternitate. vt aliquis homo ſenior altero dicit̃ prius ſm tẽpus ⁊ duratõem eius. Et valet iſte modus ad cognoſcendũ ordinem inter vniuerſalia que ſunt perpetua. ⁊ ſingularia que ſunt corruptibilia ⁊ temporalia. vniuerſale eñ quod ſp eſt. eſt prius duratõe quolibʒ ſuorum ſingulariũ. cũ ab ipis nõ accipiat eſſe. ſʒ ſibi dat eē. Sʒ prius ſcd̃o mõ qd̃ ē prius natura dr̃ illd̃ qd̃ nõ ↄuertit̃ ſm eſſendi ↄſequẽtiã. Uel eſt illd̃ qd̃ req̃rit̃ ad eſſe alterius. ⁊ alterum nõ requiritur ad eſſe eius. ſicut vnũ eſt prius duobus. Et dicitur conſequentia eſſendi in qua ad eſſe vnius ſequitur eſſe alterius. vt hic. homo eſt. ergo animal eſt. Et dicitur cõuerti debite talis ↄña qñ ſicut ad eſſe primi ſequit̃ exiſtentia ſecundi. Ita ad

existentiā scđi sequit existētia pmi. vt homo est. ergo risibile est ꝛ ecōtra. risibile est. ergo homo est. Et valet iste modus generalr ad cognoscendū ordinē supioris ad inferi⁹. q2 omē superi⁹ hoc mō est pus suis inferiorib⁹ ¶ Sciendū scđo. ꝙ tertius ꝛ quart⁹ modi sic inter se distinguunt. q2 pus tertio mō ē qđ ē pus ordine cōpositōis vl doctrine. sicut illđ qđ ē simplici us alio. vt pma pncipia sunt pora ꝯclusionib⁹ ꝛ lre syllabis ꝛ syllabe dictionib⁹. Et dr tale pus ordine capiēdo ordinē specialr, p ordine cōpositōis vel discipline vbi pcedit a simplicib⁹ ad cōposita. ꝛ nō capiendo ordinem generalr, p quocūq ordine rei vel ratōis. ꝛ p hūc modū cognoscim⁹ differentiā generis ꝛ differētie ad spēm que ex ipis cōponit. s3 pus quarto mō qđ est pus honore dr illud qđ ē pfecti⁹ ꝛ honorabili⁹ altero. ꝛ dr pus fm viā pfectōis. vt hō virtuosus dr pus hoīe nō virtuoso. ꝛ hoc modo omē inferius cū sit pfectius suo supiori dr pus ipo. ꝛ sic iste modus valet ad cognoscendū ordinē specie⁊ ad sua genera. ¶ Sciendum tertio ꝙ prius qnto modo dicit quod ꝯuertit fm essendi ꝯsequentiā. ꝛ tamē vnū est causa alterius vt homo ꝛ risibile ꝯuertunt fm existētiam ꝛ tamē homo est cā risibilis. ꝛ etiā veritas oratōis ꝛ res fcata p eam que est cōpositio pdicati cum subiecto ꝯuertunt fm esse. ꝛ tamē res fcata p oratōem est causa veritatis eius. q2 ab eo ꝙ res est vel nō est. oratio dr vera vel falsa quod nō est intelligendū de re subiecti vel pdicati. sed de re fcata formalr p orationem vt est inherētia vel cōpositio pdicati cum subiecto. ꝛ valet iste mod⁹ ad cognoscendū ordinē differētie ad spēm. ꝛ spēi ad accidētia sua propria et differt ab omnib⁹ pcedētib⁹ modis. eo ꝙ ꝯuertit fm essendi ꝯsequētiā qđ nō fit in aliquo pcedentiū. ¶ Sciendū quarto. ꝙ isto⁊ qnq modorū sic pt haberi sufficiētia. q2 omē pus vel sumit fm ordinē discipline ꝛ cognitionis. ꝛ sic est tertius modus. Uel fm ordinē rei. ꝛ hoc est duplr. vel sumitur ex pte esse rei vel ex pte ꝯsequentiū ipm esse rei vt sunt pfectio ꝛ causalitas. Si pmum hoc est duplr. vel sumit ex pte esse rei absolute. ꝛ sic est scđus modus. vel fm duratōem ipius esse. ꝛ sic est pmus mod⁹. si ex pte ꝯsequentiū esse rei. hoc est duplr. vel sumitur fm viam pfectōnis. ꝛ sic est quartus modus. vel causalitatis. ꝛ sic est quintus modus. ¶ Contra pdicta arguit primo sic. In tpe nec est pus nec posterius. q2 de tempore nō habemus nisi nunc. in quo nō est prius nec posterius. cum sit indiuisibile. ergo nihil dicitur pus tempore. Secundo sic. Omne superius ē secundo modo prius suo inferiori. ꝛ tamen superius ꝛ inferius ꝯuertuntur fm essendi ꝯsequentiam. quia sicut sequitur inferius est. ergo superius ē. sic ꝛ ecōuerso. ğ contra fm modū. Tertio sic Omne prius est pus fm ordinē. ğ pri⁹ ordīe nō ē mod⁹ distinct⁹ ab alijs Quarto sic. spēs ē honorabilior ꝛ pfectior genere. ꝛ tamen nō est prior ipo. cū principia precedunt principiata. ergo male dicitur ꝙ honorabilius ꝛ melius dicitur pri⁹ quarto modo. Quinto sic. eorum que sunt simul vnum non est prius alio. sed ea que conuertuntur fm esse sunt simul. ergo ipsorum vnum non est prius alio vt dicitur in quinto modo. ☞ Ad pmum dicitur ꝙ lic3 de tempore nō sit nisi nunc in actu. ꝛ in facto esse. tamen fm successionem et potentiam sunt plures partes temporis. vt preteritum ꝛ futurum que sunt ex fluxu ipsius nunc. Ad secundum dicitur ꝙ si ꝯsiderent superi⁹

us ꝛ inferi⁹ quantū ad intentōnem superioris ꝛ inferioris. sic ꝯuertūtur ſm existendi ꝯsequentiam. eo ꝙ hoc modo sunt relatiua. sed si ꝯsiderent quantum ad naturas eorum. sic nō ꝯuertunt. sed superius p̄cedit inferius. Ad tertiū dicit ꝙ licet omne p̄us ſm ordinem general'r acceptum sit p̄us. nō tamē ordine doctrine vel cōpositōnis. de quo est hic solum ad ꝓpositum. Ad quartū dr ꝙ lz species via generatiōis nō sit p̄or genere. eo ꝙ p̄ncipiatur a genere. tamē ordine pfectōnis ipa est p̄or. Ad q̄ntum dr. ꝙ licz ea que ꝯuertunt ſm essendi ꝯsequētiā sint simul tpe. nō tn̄ semp sunt simul natura. quia cum vnum est causa alterius est prius alio. cū oīs causa naturaliter p̄cedat suum effectum.

Simul dicit tribus modis. Primo modo dicuntur simul quorū generatio est in eodem tempore. ꝛ neutrum est prius neqꝫ posterius. ex hoc dicunt simul tempore: vt duo gemelli nati in eodem tpe Simil'r subiectū ꝛ sua propria passio. Secūdo modo dicuntur simul quecunqꝫ ꝯuertuntur ꝛ neutrum est causa alterius. sicut quelibet relatiua. vt duplum et dimidium. pater et filius ꝛ sic de alijs. Tertio modo dicuntur simul que equaliter ꝯdiuidunt genus. vt homo. equus. leo. ꝛ sic de alijs. que eque ꝯdiuidūt hoc genus animal. Et simil'r differētie diuidētes aliquod genus dicuntur simul. vt rationale. irrationale. ꝛ sic de alijs. Isti autem duo vltimi modi dicuntur simul natura. primus autem modus dicitur simul tempore.

Postqꝫ autor determiauit de postp̄dicamēto p̄oris qd valz ad cognoscendū ordinē supioris ꝛ iferioris inter se. hic pn̄r determinat de alio post p̄dicamēto. s. sil' qd valz ad cognoscendū ꝯueniētiā plurīū inferiorꝝ in suo suo supiori assignās tres modos ei⁹. q̄ in his ꝓsib; ꝯtinent. Tpe dico sil' quorꝝ generatio nūc est. Que ꝯuertunt dicun⁹ esse sil'. Suntqꝫ sil' species gen⁹ vnū ꝯdiuidētes. Et horꝝ modorꝝ sic habet sufficiētia. Quia q̄cūqꝫ sunt sil'. sunt sil' tpe vel natura. si p̄mū sic est p̄mus mod⁹. si scōm hoc ē dupliciter. vel talia sunt sil' natura relatōis. ꝛ sic ē scōus mod⁹. vel natura diuisionis. ꝛ sic ē terti⁹ mod⁹. ¶ Sciendū p̄mo ꝙ sil' dr dupl'r Vno mō general'r ꝓ quacūqꝫ ꝯueniētia duorꝝ in vno tertio. vt ꝯp̄hēdit oīa illa q̄ aliq̄ mō sil' dicunt. ꝛ hoc mō sub ipo ꝯtinent. sil' in loco. sil' in motu. ꝛ sil' in spacio. q̄ hic nō enumerant. Alio mō capit special'r solū vt se extendit ad modos sil' q̄ valēt ad cognoscendū ordinē p̄dicamētorꝝ. Et hoc mō ꝯsiderat hic. ꝛ nō p̄mo mō. ꝛ qꝛ eē in motu vl' in loco nō req̄rit ad cognitōez p̄dica

mentoꝝ habendā. eo ꝙ solum ꝓprie ↄueniunt indiuiduis q̄ sunt corrupti
bilia ⁊ nō hn̄t esse in p̄dicamēto tanq̄ dicibilia. ſ; tanq̄ subiicibilia. Ideo
hic illi modi nō enumerant. ¶ Sciendum scđo ꝙ simꝉ tpe dicunt quoꝝ ge
neratio est in eodē tpe. ⁊ etiā tota duratio. vt sunt illa q̄ simꝉ generant ⁊ simꝉ
corrūpunt. vt hō ⁊ risibile dicunt simꝉ tpe. Et debēt intelligi ꝙ ipsoꝝ gene
ratio sit in eodem tpe ta; ſm esse q̄ ſm essentiam. Ita ꝙ in eodem instāti
tpis sit generatio eoꝝ. ⁊ similr corruptio. ⁊ nō sufficit ꝙ eoꝝ generatio sit
in eodē tpe ſm essentiā ſm. q: cū sit ſm vnū tempꝰ oīm tpaliū. sequitur ꝙ
oīa p̄terita ⁊ futura essent simꝉ tpe. ¶ Sciendū tertio. ꝙ simꝉ scđo mō dicun
tur illa q̄ ↄuertunt. ⁊ neutrū est cā alterius. vt sunt relatiua que simꝉ ponū
tur in esse ⁊ nō in esse. Et inter se ↄuertuntur nō ſm supposita. sic ꝙ de se
inuicem verificent. sed ↄuertunt ſm existentiā vel essendi ↄsequentiā. q:
sicut ad esse vnius sequit esse alterius. ita econtra. ⁊ neutrum est causa al-
terius. eo ꝙ vnum nō p̄cedit naturaliter aliud. ⁊ nō p̄t esse relatiuum nisi
ponat suum correlatiuum. Et ista q̄ dicunt sic simul habēt oppositōne;
ad duos modos prioris. sc; ad scđm. ⁊ ad q̄ntum. Ideo hic ponitur que
ↄuertunt ad differentiā scđi modi prioris. ⁊ neutrum est causa alteriꝰ ad
differētiā q̄nti. Et p̄mus modꝰ simul opponit p̄mo mō p̄oris. ¶ Scien
dum quarto. ꝙ simul tertio mō dicunt q̄ econtrario diuidunt aliqđ genꝰ
vt sunt due differētie ⁊ due sp̄es eiusdem generis. Et ille differentie vel
species possunt duplr ↄsiderari. Uno modo compando ip̄as inter se sic
vna est p̄or altera via p̄fectōis cum vna sit p̄fectior alia. Alio mō inquā
tum cōpantur ad suū genus in quo ↄueniunt ⁊ equalr continentur. Et
sic sunt equalis p̄fectōnis ⁊ sunt simul. nec vna est p̄fectior alia nec prior
nec posterior. Ideo iste modus potest dici simul p̄fectōne. ⁊ opponit quar
to modo prioris. quo aliquid dicit p̄us honore ⁊ perfectōne. Et per hoc
satis pat; declaratio diuisionis ⁊ membrorum eius. ¶ Contra p̄dicta
arguit p̄mo sic. simul ⁊ p̄us opponunt. q: simul dicit p̄uatōem p̄oris ⁊ po
sterioris relinquens aptitudinē ad ip̄m. ergo tot modis dicit simul quot
modis dicitur p̄us. cum igitur quinq; sint modi prioris. hic deberent po
ni quinq; modi simul. ⁊ per ↄsequens nō sufficiēter enumerant. Scđo
sic. illa que ↄuertuntur ⁊ neutrum est causa alterius sunt simꝉ tempore. cū
in eodem instanti est generatio ⁊ corruptio eorum. ergo p̄mus ⁊ secundꝰ
modus coincidunt. Tertio sic. puer ⁊ senex nunc viuentes sunt simul
tempore. cum sint in eodem nunc. ⁊ tamē eorum generatio nō fit in eodē
tempore. ergo male diffinitur p̄mus modus simul. Quarto sic. causa ē
ad cuius esse sequit aliud. sed ad esse vnius relatiui sequit esse alterius. er-
go vnū est causa alterius qđ est ↄtra ſm modum. Quinto sic. quecūq;
sunt simul in aliquo ↄueniunt simul. sed illa que econtrario diuidūt vnu;
genus nunq; sunt simꝉ in eodem. q: opponunt inter se. ergo male assignatur
tertius modus simul ☞. Ad p̄mum dicit. ꝙ simul p̄uatiue opponit pri
ori ⁊ posteriori. ⁊ ſm esse pn̄t capi tot modi simul quot sunt modi prioris
et posterioris. sed tamē ſm vsum ⁊ accipiendo simul vt valet ad cogniti
onem p̄dicamentoꝝ. hic solum tres modi assignant. Ad scđm dicit. ꝙ
lic; ea q̄ ↄuertunt ſm existēdi ↄn̄am sunt simꝉ tpe. tn̄ alia ratōe dicunt simꝉ
tpe ⁊ natura. q: inquantū simꝉ p̄ducunt sunt simꝉ tpe. ⁊ inquātū simꝉ intelli-

gunt sub aliqua natura dicunt esse simul natura. et ideo isti modi nō coincidūt. Ad tertiū dr. q̄ licz puer et senex nūc viuētes sint sil' tpe quātum ad aliquā ptem sue duratōnis. nō tamē sm duratōnem eorum. sed vnus est prius altero. Ad quartum dicitur. q̄ lz ad esse vnius relatiui sequatur esse alterius relatiui illatiue. nō tamen seqtur causatiue. et sm naturā quo tamen effectus sequitur ad suam causam. Ad quintum dicitur. q̄ licz que opponuntur nō possunt simul esse in eodem numero. tamen bene possunt esse in eodem genere. et hoc modo sunt simul illa que diuidunt genus aliquod que sunt simul in natura. que importat p genus.

Motus sex sunt species. scz generatio. corruptio. augmētatio diminutio. alteratio. et sm locum mutatio Generatio est progressio a nō esse ad esse. Corruptio est progressio ab esse ad nō esse. Augmentatio est pexistentis quantitatis maioramentū. Diminutio est pexistentis quantitatis minoramētum. Alteratio est mutatio de cōtraria qualitate in cōtrariam qualitatē. vel in mediam. vt cum aliqd pmutatur ab albedine in nigredinem vel in medios colores. Motus sm locum est mutatio de vno loco in alterum. Motus autem sm locum sex sunt species siue differentie. scz ante. retro. sursum. deorsum. dextrorsum et sinistrorsum. Ad omes aūt has partes fit motus et c.

Postq̄ autor determinauit de postp̄dicamēto p̄oris et sil'q̄ valēt ad cognoscendū dicibilia incōplexa. quātū ad suū eē. hic p̄nr determinat de motu q̄ valet ad cognoscendū ipa quantū ad suū fieri. Ipo eorum em dicibilia aliqua causant ab alijs p motum ratōis. sicut sunt plures spēs sub eodē genere. Alia vero p motū realē. sicut accidētia q̄ causant a substātia. Et pmo enumerant sex spēs motus q̄ in his v'sib9 ptinent Auget diminuit corrūpit et generat. Alterat et mutat dū p loca multa vagat. His sex ergo modis dr esse motus. Et illarum specierum sic pt haberi sufficiētia. qr omis spēs motus fit inter duos terminos. vel ergo illorum terminorum vnus ē affirmatiuus et alter negatiuus. vel ābo sunt affirmatiui. si pmū hoc est dupl'r qr vel terminus ad quē est affirmatiuus. et sic est generatio. vel terminus a quo est affirmatiuus. et ad quē negatiuus. et sic est corruptio. Si ambo sunt affirmatiui hoc est dupl'r. qr vel talis motus fit ad formā respectiuā sic est loci mutatio q̄ fit ad vbi vel fit ad formam absolutam. et hoc dupl'r vel fit ad qualitatē. et sic est alteratio. vel fit ad quātitatē. et hoc dupl'r. vel pfectā et sic est augmētatio. vel ad quātitatē impfectā et sic est diminutio

Tractatus tertius

¶ Sciendũ p̄mo. ꝙ generatio est ꝓgressio de nõ esse ad esse. vt cũ fit mu-tatio de nõ esse aque ad esse eius ꝑ mutatõem subiecti eius. Et capit hic ꝓgressio nõ ꝓ motu ꝓgressiuo aialis. sꝫ generalr ꝓ quacũqꝫ mutatõne in qua acquiritur forma post formã in aliquo subiecto. Et ponitur ibi ꝓgressio loco generis. Deinde ponitur de nõ eẽ ad eẽ. ad explicandũ terminũ a quo et terminũ ad quẽ generatõis. Et capitur ibi nõ eẽ nõ ꝓut gñalr negat eẽ. sꝫ solũ ꝓut negat eẽ in actu. ꝛ relinqt eẽ in potẽtia. qꝛ generatio fit a nõ esse in actu. eẽ tñ in potẽtia ad eẽ in actu. Et ꝑ oppositũ Corruptio ẽ ꝓgressio de eẽ ad nõ eẽ. ꝛ ponitur ꝓgressio loco gñis. ꝛ ponitur ab eẽ ad nõ eẽ ad drñam aliaꝝ spẽꝝ motꝰ ¶ Sciendũ scd̃o. ꝙ augmẽtatio dr̃ p̄existent quãtitat maioratio vel additamẽtũ. Rõ ẽ. qꝛ augmẽtatio ẽ motꝰ de minori quã-titate ad maiorẽ. sed quãtitas nõ potest fieri maior nisi per additamen-tum alicuius ꝑtis quãtitatis. Et ꝑ oppositum diminutio est p̄existentis quãtitatis minoramentũ. Ratio est. qꝛ ip̄a est motus de maiori quãtita-te ad minorẽ. Et maior quãtitas nõ p̄t fieri minor nisi ꝑ remotõnem ali-cuius ꝑtis eius. iõ ibi fit minoramẽtũ p̄existẽtis quãtitatis Unde in hoc ꝯueniunt augmentatio ꝛ diminutio ꝙ fiunt ad quantitatem. Sed diffe-runt in hoc. qꝛ vna fit ad quãtitatẽ ꝑfectam. alia ad quãtitatẽ imꝑfectã ¶ Sciendũ tertio ꝙ relatio est mutatio a contraria qualitate in contra-riam qualitatem vel in mediam. Et ponitur ibi mutatio loco generis. Et residuum ponitur ad differentiã aliorꝫ motuum. quorum nullus est ad qualitatẽ. ꝛ nõ requiritur ꝙ qualitates inter quas fit alteratio sint cõtrarie ſm essentiam. sed sufficit ꝙ sint ꝯtrarie ſm esse ꝑfectum ꝛ imꝑfectũ Ideo ibi bene ponitur vel in qualitatẽ mediam. quia alique qualitates medie nõ ꝯtrariantur extremis ſm speciem sed tantũ ſm esse ꝑfectum ꝑ imꝑfectum. et in aliq̃bus est ꝯtrarietas ſm spẽm. vt inter albedinem ꝛ medios colo-res. ¶ Sciendum quarto. ꝙ loci mutatio est mutatio de vno loco in aliũ et talis motus extrinsece terminatur ad locum. Intrinsece vero ad vbi quod causatur a loco ꝛ per hoc differt ab alijs. ꝛ diuiditur in sex species. scꝫ in motum sursum deorsum ante retro dextrum ꝛ sinistrũ. Ratio illiꝰ est. quia motꝰ diuiditur ſm diuisionem sui termini ad quẽ. sed vbi quod est terminus motus localis cõmuniter diuiditur per istas differẽtias. igi-tur motus localis ꝯueniẽter diuiditur ꝑ istas differẽtias. Unde sursum et deorsum si capiantur pro illis locis sunt in p̄dicamento quantitatis. sed si capiantur vt dicunt esse in talibus locis sunt in p̄dicamẽto vbi. ꝛ si capi-antur vt dicunt situatõnes in illis locis sunt differẽtie positõnis ꝛ in p̄di-camento situs. ꝛ hoc vltimo modo nõ sunt termini motus localis. sed se-cundo modo. Et per hoc patꝫ que ꝛ quot sunt ꝛ quõ diffiniuntur species ip̄ius motus. ¶ Contra p̄dicta arguitur primo sic. Omnis motus est cõ-tinuus ꝛ diuisibilis cum fiat in tempore. sed generatio ꝛ corruptio nõ sunt diuisibiles. cum fiant in instanti tꝑis. ergo nõ sunt species ip̄ius motus.

Scd̃o sic. quando ex aqua generatur aer. ibi est generatio. ꝛ tñ ip̄a fit ab esse aque ad esse aeris. ergo male dicitur ꝙ generatio fit a non esse ad esse.

Tertio sic In ebulitõne lactis est augmentatio. ꝛ tamẽ nõ fit addita-mentũ p̄existẽtis quãtitatis. ergo male diffinitur augmentatio. Quar-to sic. motus de minus albo ad magis albũ est alteratio. ꝛ tñ nõ fit de q̃li-

tate contraria ad qualitatem ꝯtrariã nec in mediam. qꝛ album ⁊ albius non ꝯtrariant᷑. ergo male diffinitur alteratio. Quinto sic. Celum mouetur motu locali. ⁊ tñ nõ mutat᷑ de vno loco in aliũ. sed sp manet in eodem loco. ergo ꝯtra diffinitõem loci mutatõnis ¶ Ad pmũ dicitur. ꝙ si capiatur motus specialiter solũ ꝓ motu successiuo qui fit inter termios affirmatiuos. sic omnis motus est diuisibilis. et sic generatio et corruptio non sunt motus. sꝫ si capiat᷑ general'r pro omni mutatiõe instantanea vel successiua. vt hic capitur. sic generatio ⁊ corruptio bene sunt motus.

Ad secũdum dꝛ ꝙ qñ ex aqua generatur aer. illa generatio fit bene ab esse aque tanꝗ̃ a termino extrinseco. sꝫ fit a non esse aeris tanꝗ̃ a termino ꝓprio et ꝓpinquo et intrinseco a q̃ magis de noiat᷑ motus ꝗ̃ a termino extrinseco Ad tertiũ dꝛ. ꝙ licet in tali augmẽtatõe que fit ꝑ ebulitõem vł rarefactõem lactis non fiat additamẽtum substantie noue. est tamẽ additio ꝑtium ꝗ̃titatis Ad quartũ dꝛ. ꝙ licet magis albũ ⁊ minus album non cõtrariant᷑ ꝓm essentiam. cũ sint eiusdem spẽi tñ ꝯtrarianeur ꝓm esse cõtrarietate ꝑfecta vel impfecta qđ sufficit ad motũ Ad quintũ dꝛ. ꝙ licet celũ non mutetur ꝓm se totum ab vno loco ad alium locuꝫ. tñ mutat᷑ ꝓm suas ꝑtes. Jdeo sibi attribuit᷑ motus localis

Habere dicitur multis modis. Primo modo dicitur habere aliquam qualitatem vt disciplinã vel virtutem. Secũdo modo dicit᷑ habere ꝗ̃titatem. vt magnitudinem. bicubitum. tricubitũ. Tertio modo dicit᷑ habere ea q̃ circa corpus sunt adiacentia. vt vestimentũ et tunicam. Aut circa membrũ. vt in manu anulũ Et habitus isto modo sumptus est vnũ de decẽ predicamẽtis et diffinitur sic. Habitꝰ est corporũ et eorum que circa corpus sunt adiacentia. vt est armatio vel caligatio et similiter fingantur noia in aliȷ̃s ꝓm adiacentiam illam. hec em̃ dicuntur habere. illa vero haberi Quarto modo dicit᷑ habere mẽbrum. vt manũ aut pedem. Quinto modo dicit᷑ habere sicut cõtinẽs cõtentũ. vt lagena vinũ. aut modius grana tritici. Sexto mõ dicit᷑ habere possessionem. vt domũ aut agrũ. Septimo modo dicit᷑ habere vxorẽ. et de hoc mõ dicit Aristoteles. ꝙ iste modus est alienissimus in eo ꝙ est habere propter hoc ꝙ vir habens vxorem etiam habetur ab ea. qꝛ vinculũ matrimonȷ̃ indissolubi

liter ligat vtrūq3. Et dt ꝙ forte alij modi apparebūt in eo qđ est habere. Sed qui cōsueuerūt dici. pene oēs enūerati sunt.

¶ Postꝗ̄ autor determinauit de motu. Hic de vltimo postpredicamento determinat qđ est habere. Ratio ordinis est. q2 motus valet ad cognoscēdum quō accn̄a causantur a substantia. Habere vero valet ad cognoscendū reductionem accidentiū ad substāciam. ⁊ quia illa accidentia prius causantur ꝗ̄ ad aliud reducuntur. ideo cōuenienter post motu3 determinat de postpredicamēto habere. ¶ Sciēdū est pmo ꝙ habere dicitur dupliciter. Uno modo generaliter. vt se extendit ad omnes modos eius. et sic ponitur in diuersis predicamētis reductiue. ⁊ ſm hoc ponitur vnum postpredicamentum. Alio modo capit̄ specialiter solum pro tertio modo habere. put est corporū ⁊ eorū que circa corpus sunt adiacentia. et sic est vnū predicamentū ab alijs distinctū. de quo prius determinatum est. et hoc vltimo modo non capitur hic. sed primo modo. ideo cōuenienter ponitur postpredicamentum ¶ Sciendum scđo ꝙ ipsius habere septem ponūtur modi in textu qui in his versibus continentur. Affectum ꝗ̄tum vestitum dic velut aurū. Contentū membrum possessio dic mulierū. Unde per affectum designatur primus modus qui est habere qualitatem. qualitas em̄ afficit substantiam ⁊ qualificat eam. Et per ꝗ̄ntum desi gnatur secūdus modus qui est habere quantitatē. Tertius modus designatur cū dicit̄ vestitum. qui est habere ea que adiacent corpori. vt vestimēta. siue adiacent ſm partem siue ſm totu3. vt tunica. et anulus in digito ſm partem. Et per membrū designatur quartus modus qui est habere mēbrum vel partem integralem. Et per contētum designat̄ quintus modus. vt continens habet contentū. vt lagena habet vinum. Et per possessionem designatur sextus modus. Et per mulierem septimus modus. sc3 habere vxorem Ex his postet haberi numerus ⁊ ordo istorum modorū habere. ¶ Sciendū tertio ꝙ primus modus habere sc3 habere qualitatem ponitur in predicamēto qualitatis. quia tale habere dicit inherentiam qualitatis ad substantiam. et talis inherentia est esse ipsius qualitatis. Et similiter habere quātitatem est in predicamēto ꝗ̄ntitatis. et habere tertio modo est vnū predicamētum ab alijs distinctu3 Et habere membrum siue ꝑtem integralem est reductiue in predicamēto vbi. quia tale dicit̄ esse in loco continente. Et habere possessionem est in predicamēto relationis ſm dici. q2 possessor dicitur correlatiue ad rem possessam tanꝗ̄ dominus eius. Et similiter habere vxorem est in predicamento relationis. Coniunx enim dicit̄ correlatiue ad mulierem siue ad vxorem. ⁊ sunt relatiua equiparantie. Et per hoc patet quō habere ſm diuersos modos eius ponit̄ in diuersis predicamentis. ¶ Sciendum quarto. ꝙ istorum modorum sic habetur sufficientia. quia in omni habere habēs est pncipium habiti; vel igit̄ est pncipiū eius ſm naturā ⁊ voluntatem simul. et sic est quartus modus sc3 habere mēbrū. Habere em̄ mēbrum per naturam ⁊ voluntatem applicatur ad operationem. vel est pncipium eius ſm naturā tm̄ vel ſm voluntatē tm̄ Si primū hoc est dupliciter. vel est pncipiū alterius rōne materie. ⁊ sic est secundus modus. vel

ratione forme. et sic est primus modus. Si secundum voluntatem tantum hoc est dupliciter. vel habet tantum vel habet et habetur simul. Si secundum sic est septimus modus. si primum hoc est dupliciter. vel habitum formatur ad figuram habentis vel non. Si primo modo hoc est dupliciter. vel habens circundat habitum et sic est quintus modus. vel econuerso circundatur ab illo quod habetur. et sic est tertius modus. Et sic patet distinctio modorum habere.

☞ Contra predicta arguitur primo sic. Idem non est predicamentum et postpredicamentum simul. quia oporteret idem esse in diuersis predicamentis et ponitur tantum in vno predicamento. sed habere est vnum predicamentum. ergo male ponitur postpredicamentum. Secundo sic. omne quod diuiditur est aliquod totum. sed habere non est aliquod totum. cum non sit vnum. ergo male diuiditur per septem modos Tertio sic. omne habere mediat inter habentem et habitum sed inter substantiam et quantitatem nihil mediat cum quantitas insit mediante substantia. ergo non dicitur habere quantitatem. Quarto sic. In omni modo habere habens est principium habiti. sed possessor non est principium rei habite. nec vir vxoris. ergo male ponuntur sextus et vltimus modus.

Quinto sic. Substantia dicitur habere relationem actionem et passionem et similiter genus dicitur habere species et etiam qualitas habere contrarium et tamen hic non enumerantur illi modi. ergo modi habere hic non sufficienter enumerantur Ad primum dicendum quod licet idem vniuoce et eodem modo captum non sit predicamentum et postpredicamentum. tamen idem secundum vocem equiuoce captum bene est predicamentum et postpredicamentum. et sic est de habere. vt prius dictum est Ad secundum dicendum quod licet habere non sit vnum totum secundum rem. est tamen vnum totum secundum vocem. ideo bene diuiditur diuisione vocis in suas significationes et non alio modo. Ad tertium dicendum quod licet habere quantitatem non mediat realiter inter quantitatem et substantiam. tanquam accidens realiter distinctum a quantitate. quia idem est realiter cum quantitate. tamen mediat secundum rationem et modum. quia dicit inherentiam quantitatis ad substantiam. et hoc sufficit. Ad quartum dicendum quod licet possessor inquantum dicitur relatiue ad rem possessam vel vir respectu vxoris non dicatur principium. tamen secundum hoc quod est. est aliquo modo principium in genere cause formalis. Possessio enim est propter possessorem. et vxor propter virum suum

Ad quintum dicitur. quod licet reperiantur plures modi ipsius habere quam septem tamen alij ab istis sunt minus principales et minus vsitati. et sufficienter possunt cognosci per istos modos. Ideo sufficienter enumerantur modi principales ipsius habere. Et hec de tertio tractatu.

¶ Sequitur quartus tractatus

Tractatus quartus

Propositio est oratio affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo vel alicuius ab aliquo. Terminus est in quem resoluitur propositio. vt in subiectum et in predicatum.

¶ Iste est quartus tractatus summularũ Petri hysp. in quo postq̃ pe. h. determinauit de p̃dicabilib⁹ ꝛ predicamentis. et etiaꝫ de ꝑtib⁹ ꝓpinquis scꝫ de enũciatione siue propositione. Hic ꝯsequenter determinat de syllogismo siue de totali argumẽtatione. Et qꝛ vnũqđq; habet p̃us ꝯsiderari f̃m se q̃ꝫ ꝑ ꝯpositõem ad aliud. Ideo anteq̃ꝫ determinet de syllogismo ꝯtracto ad materiam probabilẽ. sicut in q̇nto tractatu ꝛ ad materiã sophysticã. sicut in sexto tractatu de fallacijs Pe. hys. in p̃nti tractatu determinat de syllogismo simpl'r dicto. ꝛ f̃m suã formã ꝯsiderato non contracto ad aliquã materiã Ex illo clare ꝑꝫ ꝙ syllogismus simpl'r dict⁹ est subiectũ attributõis in hoc q̇rto tractatu ꝛ posset ꝓbari ꝑ ꝯditõnes subiecti habitas in p̃cedenti. ꝛ dꝛ notant' syllogismus simpl'r dictus ad differẽtiã syllogismoꝝ ꝯtractoꝝ ad aliquã materiã quoꝝ nullus est hic subiectum. Et qꝛ quelibet res habet cognosci per sua principia. vt dꝛ Aresto. p̃mo phisicoꝝ ꝛ alibi. ideo anteq̃ꝫ pet. hys. diffiniat syllogismũ prius determinat de aliquib⁹ p̃ncipijs siue ꝑtib⁹ p̃ncipalib⁹ syllogismi. et p̃mo de materialib⁹ ꝑtib⁹ q̃ꝫ de formalib⁹ scꝫ de ꝓpõne ꝛ termino ¶ Sciẽdũ primo ꝙ propositio sic diffinitur. est oratio affirmatiua vel negatiua alicui⁹ de aliquo vel alicuius ab aliquo. In qua diffinitione oratio ponit' loco generis diffiniti. Deinde ponitur affirmatiua vel negatiua ad explicãdũ vnam differentiam cõuertibilem cum ꝓpõne. ꝛ licet affirmatiuum ꝛ negatiuum sint mẽbra diuidentia ꝓpõnis. non tamen ponũtur in ista diffinitione inq̃ꝫtum sunt diuidentia ꝓpõnũ. sꝫ inq̃ꝫtũ sunt nobis notiora ipo diffinito. et explicant dꝛãm ꝓpõnis f̃m esse quod habet in suis speciebus. Dicitur ꝯñr alicuius de aliquo. i. predicati de subiecto. et hic magis diffinitur ꝓpositio per affirmatiuum et negatiuum que se tenent ex ꝑte forme q̃ꝫ per v'le et ꝑticulare que se tenent ex ꝑte materie. eo ꝙ forma magis notificat esse rei q̃ꝫ materia. ꝛ diffinitio debet notificare esse rei. igit' ꝛc.

¶ Sciendũ secũdo. ꝙ ꝓpõ dupliciter põt considerari. Vno mõ inq̃ꝫtum est signũ ꝯceptus mentis vel nũcius nostri intellectus. ad exprimendum ꝯceptũ ꝯplexũ. ꝛ sic hoc mõ habet rõem enunciatõnis. et sic sibi conuenit f̃care verũ et falsum respectu sui f̃cati. Et qꝛ in primo tractatu ꝓpõ consideraf' sub rõne enũciatõnis. ideo ibi diffinit' ꝑ verum et falsum. Alio mõ cõsideraf' ꝓpõ inq̃ꝫtum est ꝑs propinqua syllogismi. et hoc modo cõsideratur in p̃nti loco. Et qꝛ per affirmationem et negatõnem que se tenent ex ꝑte forme enũciatõis maxime habet variari syllogismus. ideo hic cõuenienter diffinit' propõ ꝑ affirmatm̃ ꝛ negatiuũ. ꝛ sic patet ꝙ diuersimode ꝯsideraf' ꝛ diffinit' hic et in p̃mo tractatu ¶ Sciendũ tertio ꝙ terminus

sic diffinit. Terminus est in quē resoluitꝛ ꝓpositio vt in subiectū ⁊ ꝑdicatū
Cuius ratio est. qꝛ terminus est ꝑncipiū materiale cōponens ꝓpositio-
nem. Dicitꝛ eīm terminus a terminādo qꝛ materialꝛ terminat ꝓpositōem
sed vnūquodqꝫ resoluitꝛ in ea ex q̄bꝫ cōponitꝛ. ergo ꝓpositio resoluitur ꝑ ter
minos. id est diuiditꝛ ꝑ terminos tanq̄ ꝑ suas ꝑtes. iō bn̄ dꝛ terminus est
in quē resoluitꝛ ꝓpositio. ⁊ intelligitꝛ de resolutōe q̄ fit in voces ſcatiuas. ⁊
nō de quacūqꝫ resolutōe. qꝛ logicus solū ꝯsiderat voces ſcatiuas. ⁊ nō hꝫ
ꝯsiderare lr̄as ⁊ syllabas q̄ a grāmatico ꝑsupponuntꝛ. ¶ Sciendū quar-
to ꝙ lꝫ termin⁹ sit ꝑncipiū ⁊ ꝑs ꝓpōnis tn̄ ꝯueniēter diffinitꝛ post ꝓpōem
duplici de cā. Prima est qꝛ in diffinitōe termini ponitꝛ ꝓpositio. iō an̄ diffi
nitōem termini oportebat notificare ꝓpōem ne ꝑ ignota ꝓcederetꝛ. Scd̄a
cā est. qꝛ lꝫ via cōpositōis ꝑs ꝑcedat totū ⁊ termin⁹ ꝑcedat ꝓpositōeꝫ. tn̄
via resolutōis totū ꝑus ē ꝑtibꝫ. ⁊ qꝛ hic ꝯsideranꝛ termin⁹ ⁊ ꝓpositio ſm
viā resolutōis. iō ꝯueniēter sequitꝛ ꝓpōem. Et q̄uis syllogism⁹ resoluatꝛ
in ꝓpositōem. tn̄ ipa nō diffinitꝛ hic ꝑ syllogismū. nec inquantū ē terminus
resolutōis syllogismi. iō nō opꝫ ꝑus diffinire syllogismū q̄ ꝓpōnem. et sic
patēt diffinitōes ꝓpōnis ⁊ termini ⁊ ordo eoꝝ. ¶ Cōtra ꝑdicta arguitꝛ
ꝑmo sic. Cōclusio ē orō affirmatiua alicui⁹ de aliquo. ⁊ tn̄ nō est ꝓpositio
qꝛ nō ponitꝛ ꝓ alio. Dicitꝛ eīm ꝓpositio quasi ꝓ alio positio scꝫ ꝓ ꝯclusione
inferēda. g̃ ista diffinitio ꝯuenit aliis a diffinito. Scd̄o sic. Nullū supi⁹
debet diffiniri ꝑ sua inferiora. sꝫ affirmatiuū ⁊ negatiuū sunt inferiora ꝓ-
positōis. g̃ male ponuntꝛ in diffinitōne eius. Tertio sic. hec est ꝓpositio
nōhomo currit. ⁊ tn̄ nec est affirmatiua nec negatiua alicui⁹ de aliquo. qꝛ
nōhomo nō est aliq̄d. g̃ ꝯtra diffinitōem ꝓpōnis Quarto sic. ꝓpositio re
soluitꝛ ꝑ elemēta ⁊ lr̄as. ⁊ tn̄ lr̄e ⁊ elemēta nō sunt termini. g̃ ista diffinitio
nō ꝯuenit soli termino. Quinto sic. ꝓpositio resoluitꝛ ꝑ copulā verbalē.
et tn̄ copula verbalis nō est termin⁹. qꝛ tunc essent plures termini in syllo
gismo q̄ tres. g̃ diffinitio mala. maiorꝑꝫ. qꝛ ꝓpō cōponitꝛ ex copula verba
li. g̃ resoluitꝛ ꝑ ipam. ☞ Ad ꝑmū dꝛ. ꝙ lꝫ ꝯclusio nō ponatꝛ in actu ꝓ alio
tn̄ aptitudīe qđ sufficit ad h̄ ꝙ dicatꝛ ꝓpō Ad scd̄m dꝛ. ꝙ lꝫ supi⁹ nō de
beat diffiniri ꝑ sua inferiora ea ratōe qua sunt inferiora eius. tn̄ bn̄ diffinitꝛ
ꝑ ea inquantū ponuntꝛ ad explicandū differētiā ꝯuertibilē sui supioris et
sic ponuntꝛ affirmatiuū ⁊ negatiuū in ista diffinitōne. Ad tertiū dꝛ. ꝙ si
nōhomo capiatur vt infinitum est. sic nō dicit aliquid. sed si capiatur vt
virtute intellectus determinatꝛ. ⁊ sic accipitꝛ pro aliquo finito vtputa pro
asino vel equo. ⁊ sic ibi affirmatur aliquid de aliquo. quia nōhomo est al
quid quod nō est homo. Ad quartū dꝛ ꝙ licꝫ ꝓpositio posset resolui in
litteras ⁊ syllabas tanq̄ in principia vocis significatiue. que resolutio nō
ꝯsideratur a logico. tamen nō resoluitur in ipsas tanq̄ in voces significa-
tiuas de qua resolutōne solum hic intelligitur. Ad q̄ntum dicitur. ꝙ
resolutio proprie habet fieri inter partes materiales que remanent resolu
tione facta. ⁊ quia copula verbalis non est pars materialis propositōnis.
ideo propositio proprie nō resoluitur per copulam verbaleꝫ. nisi capiatur
resolutio generalꝛ pro quacunqꝫ diuisione toti⁹ in sua ꝑncipia vel materia
lia vel formalia indifferenter. sed sic nō capitꝛ hic. sꝫ tn̄ ꝓ resolutōne in ꝑn-
cipia materialia qđ explicatꝛ cum dicitꝛ vt in subiectū ⁊ ꝑdicatū ⁊c.

Tractatus quartus

Dici de omi est quando nihil est sumere sub subiecto de q̄ nō dicat̄ p̄dicatum. vt oīs homo currit. hic cursus p̄dicatur de omni homine et nihil est sumere sub homine de quo non dicatur cursus. Dici de nullo est quando nihil est sumere sub subiecto a quo nō remoueat̄ p̄dicatum. vt nullus homo currit. hic cursus remouetur ab omni homine. ⁊ nihil est sumere sub homine a quo nō remoueatur cursus.

Postq̄ȝ autor superius determinauit de p̄ncipijs materialibꝫ ipsius syllogismi. scȝ de ꝓpositōe ⁊ termino Hic ꝯsequenter determinat de p̄ncipijs regularibus eius. scȝ de dici de omī ⁊ dici de nullo. ꝑ q̄ p̄ncipia formalia ipius syllogismi regulantur. Et q̄ꝛ dici de omni dicit affirmationem. ⁊ dici de nullo dicit negatōnem sed affirmatio prior est negatiōe. iō p̄us determinat de dici de omni q̄ȝ de dici de nullo. ipm sic diffiniēs Dici de omī est qn̄ nihil est sumere sub subiecto de quo nō dicat̄ p̄dicatum. Cuius ratio est. q̄ꝛ in aliqua ꝓpositōne est dici de omī quando p̄dicatum affirmat̄ de subiecto distributo ꝓ omnibus suis suppositis. vt in hac ꝓpositōne oīs homo est aīal. sed quādo p̄dicatuȝ taliter affirmat̄ de subiecto distributo ꝓ oībꝫ suis suppositis. tūc nihil est sumere sub subiecto de quo nō enūciet̄ p̄dicatū ideo ꝑ dictā diffinitōeȝ sufficiēter explicat̄ dici de omī Et licȝ negatio p̄cedat affirmatōnem in eodem ⁊ ƀm viā generatōis. tn̄ simpl'r ⁊ ƀm viam ꝑfectōnis affirmatio p̄cedit negatōnem. Ideo licet p̄us determinādum fuisset de dici de nullo ƀm ordinem generatōnis. tamen prius determinatum est de dici de omni ƀm ordinem perfectōnis.

¶ Sciendum primo. q̄ dici de omni est ꝯditio p̄dicati in ordine ad subiectum. q̄ꝛ dici vel p̄dicari est ꝯditio p̄dicati ⁊ nō subiecti. ⁊ licȝ distributio sit ꝯditio subiecti in ordine ad p̄dicatum. tamen dici de omni seu predicari de subiecto distributo est conditio p̄dicati. Unde dici de omni ⁊ eē in toto in hoc differūt. q̄ꝛ dici de omni importat habitudinem p̄dicati ad subiectum q̄ꝛ p̄dicatū dicit̄ de subiecto. sed esse in toto importat habitudinem subiecti ad p̄dicatum. quia subiectum est in predicato. sicut pars subiectiua in suo toto vl'i. ⁊ simil'r dicendū est de dici de nullo in ꝓpositōe negatiua qđ est ꝯditio p̄dicati in ordine ad subiectū. ¶ Sciendum secundo q̄ duplex est dici de omni. scȝ prioristicū ⁊ posterioristicū. Dici de omni prioristicū est. qn̄ in aliqua ꝓpositōne p̄dicatū ƀm modum enunciandi affirmat̄ de subiecto ꝓ quolibet suo supposito. ⁊ nō req̇rit̄ ad ipm vl'itas suppositoꝝ vel tꝑm ƀm rem. sed sufficit q̄ ƀm modū enūciandi sit vl'itas suppositoꝝ de q̇bus p̄dicatum affirmet̄ siue vere enuncietur siue false. q̄ꝛ syllogismus simpl'r de quo est ad ꝓpositum nō ꝯtrahitur ad aliquam materiam certā. vtputa ꝓbabilē verā vel falsam necessariā vel ꝯtingentem Unū dici de omī p̄oristicuȝ intendit̄ in hoc tractatu. sȝ dici de omni posterioristicum est. qn̄ p̄dicatum ƀm rem dꝛ de subiecto ⁊ ꝯuenit sibi ꝓ quoli

bet suo supposito et pro qualibet differentia temporis. ut homo est animal. ideo ad tale dici de omni requiritur duplex vlitas. scilicet suppositorum et temporum. quia est principium regulatiuum demonstratiuorum syllogismorum. sed de illo non est hic ad propositum.
¶ Sciendum tertio quod dici de omni est quando nihil est sumere sub subiecto a quo non remoueatur predicatum. ut nullus homo currit. Cuius ratio est. quia in aliqua propositione est dici de nullo quando predicatum negatur de subiecto distributo per signum vle pro omnibus suis suppositis. et quando nulli supposito inest. et quando taliter negatur tunc nihil est sumere sub subiecto de quo secundum modum enunciandi non remoueatur predicatum per negationem. ideo dici de nullo bene explicatur per illam diffinitionem. ¶ Sciendum quarto quod dici de omni et dici de nullo hoc modo sunt principia regulatiua syllogismorum. quia per dici de omni intelligitur ista maxima. quicquid dicitur de subiecto distributo dicitur de quolibet supposito eius sumpto sub ipso. et per hoc possunt probari omnes syllogismi affirmatiui. ut in isto syllogismo. omne animal currit. omnis homo est animal. ergo omnis homo currit. ibi hoc verbum currit in maiori dicitur de subiecto distributo scilicet animali. ergo affirmatur de quolibet supposito animalis. sed quia homo in minori sumitur sub animali tanquam suppositum eius. ergo hoc verbum currit in conclusione predicatur de homine similiter de dici de nullo intelligitur ista maxima. quicquid negatur de subiecto distributo negatur de quolibet supposito eiusdem. Et per istam maximam probantur syllogismi negatiui. sicut per aliam affirmatiui. Unde omnes syllogismi perfecti qui sunt directe concludentes in prima figura directe regulantur per dici de omni et dici de nullo. sed imperfecti ex consequenti inquantum scilicet reducuntur ad perfectos syllogismos. Unde syllogismi dicuntur perfecti qui non indigent aliquo preter ea que posita sunt ut appareant necessarii. Sed syllogismi imperfecti dicuntur qui indigent aliquo preter ea que posita sunt et preter premissas sic positas ut appareant necessarii. hoc est ut necessario inferant suam conclusionem. unde de aliquando indigent conuersione. aliquando transpositione premissarum. et aliquando reductione per impossibile. ut eorum conclusio appareat ex necessitate sequi.
¶ Contra predicta arguitur primo sic. In ista propositione homo est animal nihil est sumere sub subiecto scilicet sub homine de quo non dicatur predicatum. scilicet animal. et tamen ibi non est dici de omni. Secundo sic. in ista propositione omnis homo currit. aliquid est sumere sub subiecto. de quo non dicitur predicatum. quia currit non dicitur de adam vel antichristo etc. Tertio sic In ista propositione. omnis equus currit est dici de omni. et tamen ibi est aliquid sumere sub subiecto de quo non dicitur predicatum. quia potest sumi pes vel caput equi de quo non dicitur cursus. igitur contra diffinitionem. Quarto sic. In ista propositione sortes non currit nihil est sumere sub subiecto a quo non remoueatur predicatum. et tamen ibi non est dici de nullo. ergo contra diffinitionem. Quinto sic. Nulla regula ingreditur regulatum nec est de compositione eius. sed dici de omni et dici de nullo ingrediuntur compositionem syllogismi. quia in omni propositione vli affirmatiua est dici de omni. et in vli negatiua est dici de nullo. ergo non sunt principia regulatiua syllogismorum. ☞ Ad primum dicitur quod licet in ista propositione homo est animal nihil est sumere sub subiecto de quo non dicatur predicatum secundum rem et in aptitudine. tamen non dicitur secundum modum enunciandi et actu de quolibet suo supposito. ideo ibi non est dici de omni prioristicum. licet bene sit posterioristicum

Ad scdm dicit. q in ista omnis homo currit ibi homo solum distribuitur p hominib presentib ad quos restringit p verbu psentis tpis. z sub illo no est aliqd accipere de quo no dr pdicatu. ideo antixpus z ada no contine[n]t sub hoc subiecto distributo scz ho. Ad tertiu dr q lz pes vl caput equi possint sumi sub equo tanq ps integralis eius. no tn tanq ps subiectiua de qua pre pncipalr intenditur hic. Ad quartu dr. q ad dici de nullo psupponit q possit aliqd sumi sub subiecto z q a quolibet supposito sub eo contento remoueatur predicatum. Modo sub sorte qui est subiectu istius positonis no potest aliqd subsumi eo q no hz supposita neq ptes subiectiuas. ideo ibi no est dici de nullo. Sed tuc querit quare p. h. dicit in diffinitone sub subiecto in ablatiuo casu. cu tn phs in pmo poru dt quado nihil est sumere subiecti. Ad hoc dr q phus psiderat de omni fm qd diffinit. tam pro ptibus subiectiuis q integralib. Et ergo dt subiecti in gto. qui qdem gtus etiam fcat ptes integrales eo q regit ex vi ptitionis. Sed p. h. magis manifeste dices dicit sub subiecto p quod innuit ptes subiectiuas tm q facilius possunt cognosci ab ipis iuuenibus quib hunc tractatum pposuit. Alia responsio etiam patebit circa pmu prioru.

Ad qntum dr q lz dici de omni z dici de nullo p accidens ingrediatur copositonem syllogismi tanq dispositones materie eius. non tamen ingrediunt per se tanq partes materiales vel formales coponentes syllogismum. modo no est incoueniens q pncipia regulatiua alicui virtualr et p accns ingrediant copositum z copositoem eius.

Sillogismus est oratio in qua quibusda positis et cocessis necesse est aliud euenire p ea q posita sunt z cocessa. vt ome animal est substatia. ois homo est animal. ergo omnis homo est substantia. Hoc totum est oratio in qua qbusdam positis. scz duabus premissis. necesse est aliud accidere scz conclusionem.

Postq autor determiauit de pncipijs materialib syllogismi z effectiuis scz de pncipijs regulatis. Cosequeter determinat de ipo syllogismo ipm pmo sic diffiniens. Syllogismus est oratio in qua qbusdam posits necesse est aliud accidere p ea q posita sunt. in qua diffinitone oratio ponitur loco generis. Deinde ponit in qua qbusdam ad differentia enthimematis in quo licz sint due pmisse virtualr z fm intellectu arguetis. tame est vna formaliter. z in syllogismo debent esse plures formalr. Deinde ponit positis. id est dispositis in modo z in figura. ad differetia inductois et exempli z aliquaz cobinationu inutiliu. vbi positoes no disponuntur in modo z figura. Deinde ponit accidere. id est sequi ad differentia paralogismoz fallacie accidentis. q z ibi coclusio no sequtur ex necessitate. z ponit alid ad differetia petitois pncipij stati vbi oclusio no e alia a pmissis Et ponit postea p ea que posita sunt ad differetiam palogismorum fm no causam vt causaz vbi conclusio no sequitur pter premissas positas.

¶ Sciēdū est ꝑmo ꝙ licet syllogismus non sit oratio simplr̄ vnā ⁊ cathegorica. est tñ vna ypothetica. ⁊ dr̄ vna ꝓpter tria. Primo propter vnitatē medij in quo due extremitates vniuntur ⁊ ꝯueniunt due premisse et illud hꝫ rōem efficientis respectu illatōnis ꝯclusionis. Scd̄o ꝓpter vnitatem forme. qr̄ duaꝝ ꝑmissaꝝ minor est ꝯtrahens ⁊ determinās respcū maioris. ⁊ ideo habēt vnitatē ille due ꝑmisse ꝑ modū actus ⁊ potentie rōne silr̄is dispōnis. Tertio ꝓpter vnitatē finis. qr̄ ille due ordinātur ad vnā ꝯclusiōem inferēdā. ⁊ ideo ꝗuis nō sꝑ vniant̄ ꝑ ꝯiūctōem formalr̄. tamē ꝟtualiter pn̄t vniri propter causas predictas. Sciendum scd̄o. ꝙ in argumētatōne duplex pt̄ repiri necessitas. s. necessitas cōsequentie ⁊ ꝯn̄tis Necessitas ꝯsequētie est necessitas illatōnis que ꝓuenit ex necessaria habitudine an̄tis ad ꝯsequēs. ꝓpter hoc ꝙ ꝯn̄s includit̄ in an̄te. ideo posito an̄cedente necesse est ponere ꝯsequens. siue an̄s sit verū siue nō. Sed necessitas ꝯsequētis est necessitas ꝓpōnis ꝓueniens ex necessaria habitudine suorū extremoꝝ. vt hic homo est risibilis. vel homo est aīal. Et qn̄qꝫ dicit cāliratē. an̄cedentis supra ꝯsequēs. ⁊ in ista diffinitiōe nō intelligitur de necessitate ꝯn̄tis ꝙ scꝫ ꝯclusio sequat̄ necessitate ꝯsequentis sed solum de necessitate ꝯsequentie syllogistice ¶ Sciendū tertio ꝙ ꝯclusio syllogismi non est de essentia syllogismi. Rō qr̄ illud nō est de essentia alicuius quo remoto illud remanet ꝑfectū ⁊ ꝯpletū in sua spē. sed remota ꝯclusiōe remanet syllogismus ꝑfectus. qr̄ remanet in debito modo ⁊ in debita figura. cum ibi sit dispō triū terminoꝝ in figura. ⁊ dispō duaꝝ ꝓpositionū in modo. g̊ ꝯclusio non est de essentia syllogismi. ideo in ista diffinitiōe ponitur aliud. ⁊ dato ꝙ ꝯclusio non sit alia a toto syllogismo. est tñ alia a premissis positis. ideo in syllogismo ex ꝑus positis seq̄tur aliud ab ipis. s. conclusio ¶ Sciendum quarto. ꝙ syllogismus diuidit̄ ꝑ syllogismū ꝑfcm̄ et imꝑfectū. Syllogismus ꝑfectus est qui euidentem necessitatem ꝯcludēdi sicut sunt quatuor modi directe ꝯcludentes in ꝑma figura vbi syllogismi hn̄t euidentē necessitatem sue illatōis Sed syllogismus imꝑfectus est qui non hꝫ euidentē necessitatē sue illatōnis. sꝫ ille fit euidens ꝑ hoc ꝙ reducit̄ ad modos euidētes ꝑme figure sicut sunt oēs alij modi a quattuor ꝑmis modis ꝑme figure. qr̄ tñ in oībꝫ istis sequit̄ ꝯclusio de necessitate. lꝫ non euidenter. Ideo ꝑdicta diffinitio syllogismi ꝯuenit tam syllogismo ꝑfecto ꝙ̄ imꝑfecto. Et ꝑ hoc ptꝫ ꝙ ipa est sufficiens ¶ Contra ꝑdca arguit̄ ꝑmo sic. Nullus motus rōnis vel discursus intellectus est oratio cum non sit vox. sed syllogismus est discursus intellectus. ergo male dr̄ ꝙ sit oratio Secundo sic. ad syllogismū simplr̄ non req̄ritur ꝙ ꝑmisse cōcedant̄. qr̄ siue ꝯcedant̄ siue nō cōclusio sequit̄ necessario. g̊ male ponit̄ in diffinitōne positis ⁊. ꝯcessis. Tertio sic. cōclusio in materia ꝯuenit cū premissis. qr̄ includit ambas extremitates. etiam conuenit cū ipis in forma. scꝫ copula ꝟbali. ergo non est alia a premissis. ergo male dicitur ꝙ sequitur aliud Quarto sic. Illud quod accidit non sequitur de necessitate cum possit adesse vel abesse. sed conclusio sequit̄ de necessitate in syllogismo. ergo male ponitur necesse est accidere aliud per ea que posita sunt.

Quinto sic. oīs syllogismus necessario infert suam ꝯclusionē. ⁊ oēs syllogismi habēt equaliter necessitatem concludendi. igit̄ oēs sunt ꝑfecti

ergo male diuidit̄ p syllogismū pfectū z imperfectū ☞ Ad primū dicit̄ q̄ syllogismus non est formaliter ille discursus .s. interior intellectus. sȝ solum est vox cōplexa s̄cās illū interiorē discursum. qui fit in intellectu. ideo bn̄ dr̄ q̄ est oratio. aliqñ tñ capit̄ p illo discursu capiendo signatū p signo. et sic non capit̄ in pposito Ad secūdum dr̄ q̄ lȝ ad syllogismū simpliciter nō requirat̄ q̄ premisse pcedant̄. q2 ille abstrahit̄ a materia vera vel falsa tñ reqrit̄ ad syllogismū dialecticū. et q2 pe. hys. hāc diffinitōem sumpsit a Boetio diffiniente in Topicis dialecticum syllogismū. ideo hic posuit in ista diffinitōne. q2 q̄uis hoc non requirat̄ ad syllogismum in cōi. tñ sibi non repugnat in spēali. Ad tertiū dr̄. q̄ licet conclusio s̄m ptem cōueniat materialr̄ cum premissis. tñ differt ab ip̄is formalr̄ cū ibi sit alia habitudo predicati ad subiectū. z ex ɔsequēti alia cōpositio eoꝶ q̄ȝ in premissis. licet em̄ copula verbalis s̄m se maneat eadem. tñ ɔpositio variat̄ p variatōeȝ habitudinis extremoꝶ adinuicē. ideo bn̄ dictum est q̄ ɔclusio est aliud a pmissis Ad quartū dr̄. q̄ si capiat̄ accidit vel accidere put valet .i. ɔtigēter euenit. sic ɔclusio nō necessario accidit ex pmissis. sȝ si capiat̄ vt tm̄ vȝ sicut seq̄tur. illo mō bn̄ accidit. z sic capit̄ hic Ad q̄ntū dr̄. q̄ licet om̄es syllogismi sint equaliter pfecti q̄ȝtum ad necessitatem eorū z quo ad esse nō tamē quo ad euidentiam sue necessitatis z quo ad bene esse

Omnis em̄ syllogismus cōstat ex tribus terminis z duabus propōnibus. quarū propositionū prima vocatur maior secūda minor. Ex tribus autē terminis non pñt fieri due propositōnes nisi alter illorū terminorum sumat̄ bis. et tunc ille terminus bis sumptus aut subijcitur in vna et predicatur in alia et sic est prima figura. aut predicat̄ in vtraqȝ et sic est secunda figura. aut subijcitur in vtraqȝ et sic est tertia figura. Horum autem terminorū alter vocat̄ mediū. alter maior extremitas. alter vero minor extremitas. Mediū est terminus bis sumptus ante cōclusionē. Maior extremitas est terminus sumptus in maiori propōne cum medio. Minor extremitas est terminus sumptus in minori ppōne cuȝ medio

¶ Postq̄ȝ autor diffiniuit syllogismū ɔñter ostēdit que et quot pncipia requirant̄ ad ɔstitutōem eius. Et pmo determinat de ptibȝ materialibȝ. q2 materia via generatōis pcedit formā. ideo āteq̄ȝ autor oñdat pncipia formalia que requirant̄ ad syllogismū. pus ostendit que pncipia materialia requiruntur ad ɔpositionē. Est autem duplex materia. scȝ remota q̄ sunt tres termini. ppinqua sunt due propōnes. z huic duplici materie cor

respondent duo pncipia formalia syllogismi.scz modus z figura. quia fi-
gura est forma cōmunis z remota syllogismi. z corespondet trib9 termi-
minis quorū est forma.sed modus est forma ppinqua syllogismi z corres
pondet duab9 ppōnib9. Modus eñ dicit ordinatōem duarū ppositionū
sicut figura trium terminorum. ☞ Sciendū pmo.ꝙ in omni syllo
gismo requirūtur tres termini ad cōpositōem eius.qz in syllogismo ostē-
ditur conuenientia vel disconuenientia duoꝝ terminoꝝ in cōclusione.sed
hoc non potest fieri p terminos ꝯclusionis.qz sic idem probaret seipm. et
hoc esset petere pncipiuz.Ideo preter illos duos terminos ꝯclusionis re
quiritur tertius terminus ad ostendendū hmōi conuenientiam vel dis-
conuenientiā terminoꝝ in cōclusione.z per cōsequens omis syllogismus
cōstat ex trib9 terminis.Sed ꝙ solum requirant tres termini.ptz quia ad
vnitatem syllogismi requirit vnitas medij.z vnitas conclusionis.a quib9
syllogismus dicit vnus.z sic in syllogismo requirunt due extremitates cō
clusionis.z medium p quod probat vnio vel separatio illarū extremitatū
inter se.z per hoc patet ꝙ omnis syllogismus resoluitur in tres terminos
tm̄ cum ex trib9 terminis ꝯponatur ¶ Sciendū scdo.ꝙ.hmōi termini vo
cantur medium.maior extremitas minor extremitas.Medium est termi
nus bis sumptus ante cōclusionē. Ratio qz in syllogismo extremitates
vniuntur in conclusione propter vnionē ipsorum cū medio in premissis. sz
medium in vna propositione solum vnitur cuz vna extremitate.ergo ad
hoc ꝙ vniatur cum duab9 extremitatib9 oportet ꝙ bis sumatur in ppositi
tionibus qd conclusionē inferendā.Sed maior extremitas est terminus
sumptus cū medio in maiori propositōne.z dr maior extremitas.qz sem-
per sub se continet minorem extremitatem cū semp pdicetur de minori ex
tremitate in conclusione directa.modo predicatum cōtinet sub se subiec-
tum sicut totum suam partem subiectiuam.z hoc apparet in prima z ter
tia figura.vbi maior extremitas semp predicat de minori.Sed minor ex-
tremitas est terminus sumptus cū medio in minori ppositōne. z dicitur
minor per respectum ad maiorem in qua cōtinet sicut pars in suo toto
¶ Sciendū tertio.ꝙ duplex est medium in syllogismis. quia quoddā est
medium ꝯiunctione quod scz est vnitiuum extremitatum cōclusionis pro
pter vnionem ipsarum cū ipo in premissis. et hoc modo reperitur mediū
in qualibet figura. Aliud est medium positione quod scz fm debitaz sub
iectōnem z predicationem ponitur inter duas extremitates.ita ꝙ subij-
citur maiori extemitati.et predicatur de minori. vt est in prima figura in
qua solum huiusmodi medium habet reperiri.In alijs vero figuris repe-
ritur medium solum coniunctōne.z de vtroqꝫ medio intelligitur predic-
ta diffinitio medij per prius tamē et perfectius de medio positione .quia
includit medium cōiunctione.z cuz hoc includit medium quod est fm or
dinem predicamentalem positum inter maiorem extremitatem z minorē
¶ Sciendu3 quarto.ꝙ omnis syllogismus constat ex duabus propo
sitionibus.qz vt dictum est in syllogismo ostenditur vnio extremitatum
inter se in conclusione propter vnionē earum in premissis.sed non potest
ondi tal' vnio nisi sint due ppōes iqb9 mediū bis sumat.g in oi syllogismo
reqrūt due pmisse seu ppōes.sz ꝙ solū due ppōes reqrāt pz qz hmōi vnio

duarū extremitatum cū medio in duabus premissis. sufficit ad ostendendum vnionem extremitatū inter se in cōclusione. Harū aūt ꝓpositionum prima vocat̄ maior p̄missa. ⁊ scd̄a ꝓpō vocat̄ minor p̄missa. q̄r scd̄a ꝓpō se habet ad p̄mā vt ꝯtrahens ⁊ determinās eā. ⁊ sic hꝫ quodāmodo rōem ptis. eo ꝙ in minus se habet ꝙ̄ p̄ma ꝓpō. cū determinet ⁊ ꝯprehendat eā Modo ptis est determinare suū totū. ⁊ sic p̄ma ꝓpō dr̄ ꝯueniēter maior p̄missa. et scd̄a minor p̄missa ☞ Contra predicta arguit̄ p̄mo sic In quolibet syllogismo sunt due ꝓpōes. ergo in quolibet syllogismo st̄ quatuor termini. ꝯn̄a tꝫ. q̄r quelibet ꝓpō ꝯstituit̄ ex duobꝫ terminis Scd̄o sic. In syllogismo ex oppositis tm̄ st̄ duo t̄mini. vt hic oīs hō currit. nullus hō currit g̃ null⁹ hō est hō. g̃ male dr̄ ꝙ in syllogismo st̄ tres termini Tertio sic In om̄i syllogismo sunt due p̄misse cū vna ꝯclusione. q̄ q̄dem ꝯclusio est vna ꝓpō. g̃ syllogismus ꝯstat ex tribꝫ ꝓpōibꝫ ⁊ nō solū ex duabus Quarto sic. Omnis terminus est aliq̄d extremū cū terminus dicat̄ a terminādo. igit̄ nullus terminus dr̄ mediū Quinto sic. In eadem ꝓpōne non p̄t bis sumi idē terminus cū alio termino. sꝫ syllogismus ē vna ꝓpō. igit̄ in ip̄a mediū nō bis sumit̄ ante ꝯclusionē. ¶ Ad p̄mū dr̄. ꝙ lꝫ in duabꝫ ꝓpōibꝫ sint quatuor termini ₰m nūez. sunt tn̄ tm̄ tres ₰m sp̄em q̄r idē terminus scꝫ mediū sub eadē rōe in duabꝫ p̄missis bis sumit̄. ⁊ manet idē terminus ₰m sp̄em ⁊ rōnem in duabꝫ ꝓpōnibꝫ Ad scd̄m dr̄. ꝙ licet in syllogismo ex oppositis qui procedit ex p̄missis ꝯtrarijs ⁊ ꝯtradictorijs sint duo termini materialr̄. sunt tn̄ tres formalr̄. q̄r vnus hꝫ rōnem maioris ⁊ minoris extremitatis q̄ de seip̄o negat̄ in ꝯclusione vt ad longum hꝫ determinari in scd̄o Prioꝝ Ad tertiū dr̄. ꝙ licet ꝯclusio sit ꝓpositio. tn̄ ip̄a nō est de essentia syllogismi. sꝫ tm̄ due p̄misse. ideo in syllogismo nō st̄ nisi due p̄misse seu ꝓpōes formalr̄ Ad q̄rtū dr̄. ꝙ licet medium habeat rōem extremi respcū p̄missaꝝ q̄s det̄minat. tn̄ respectu extremitatū quas ꝯiungit dr̄ mediuꝫ. igit̄ respcū diuersoꝝ dr̄ terminus ⁊ medium Ad q̄ntū dicit̄. ꝙ licet syllogismus sit vna ꝓpō ypothetica v̄tualiter. tn̄ includit plures ypotheticas in q̄bꝫ mediū bis sumit̄

Ad syllogismū autem exigitur modus et figura Figura est ordinatio trium terminorum ₰m subiectionem et predicationem. Hec autem ordinatio fit tribus modis. vt dictum est prius. Et ₰m hoc tres sunt figure. Prima figura est. quādo medium subijcitur in vna propositione et predicatur in alia. vt omne animal est substantia. omnis homo est animal. ergo omnis homo est substantia. Secunda figura est. quādo medium predicat̄ in vtraq3. vt om̄is hō est animal. nullus lapis est aīal. ergo nullus lapis est homo Tertia figura est quando medium subijcitur in vtraq3. vt omnis

homo est animal. omnis homo est substātia. ergo quedā substantia est animal. vn̄9. Prima prius subijcit mediū post predicat ipsum. Altera bis dicit. tertia bis subijcit ipm Modus est ordinatio duarum propositionū in debita qualitate et q̄titate Debita qualitas est. ꝙ si vna sit negatiua reliqua erit affirmatiua. Debita q̄titas est. ꝙ si vna est particularis reliqua erit vniuersalis.

¶ Postq̄ȝ autor ostendit que et quot sunt ꝑ ncipia materialia q̄ req̄runt ad syllogismū. nūc ostēdit que ⁊ quot ꝑncipia formalia requirant ad syllogismū dicens. ꝙ ad syllogismū requirunt duo ꝑncipia formalia. scȝ modus et figura. Et ꝑmo determinat de figura cū sit forma cōis ipius syllogismi Modus vero forma spēalis. diffinit ergo figurā dicēs. Figura est ordinatio triū terminoꝝ ſm debitā subiectōeȝ ⁊ p̄dicatōem. In q̄ diffinitione ponitur ordinatio loco generis. quia ↄuenit tam modo q̄ȝ figure Et dr̄ triū terminoꝝ ad drām modi q̇ est ordinatio duaꝝ ꝓpōnū. que q̇dē ordinatio sequit naturā vl'is ⁊ ꝑticularis. et hoc ſm rem vel modū enūciādi Et dr̄ ſm deditā subiectōem ⁊ p̄dicatōnem. ad explicandū qualiter fiat ordinatio hmōi terminoꝝ. ⁊ capit figura h̄ silr̄itudinarie ꝑ silr̄itudineȝ ad figurā triangularē. qr̄ sicut in triangulo tres linee ↄiungunt in trib9 terminis. sic in syllogismo ↄiūgunt tres ꝓpōnes in trib9 terminis. ☞ Sciēdum primo. ꝙ tres sunt figure syllogismoꝝ. Ratio est. qr̄ figura est ordinatio triū terminoꝝ. scȝ medij ⁊ duaꝝ extremitatū. Aut ergo tale mediū subijcit maiori extremitati. ⁊ p̄dicat de minori ⁊ sic est ꝑma figura. vel predicat de vtraq̄ȝ. ⁊ sic est scd̄a figura. vel subijcit in vtraq̄ȝ. ⁊ sic est tertia figura. Ex quo ptȝ ꝙ ꝑma figura est. qn̄ idē subijcit in maiori ⁊ predicat in minori propōne. Et scd̄a qn̄ idē p̄dicat in vtraqȝ. Et tertia figura ē qn̄ idem terminus subijcit in vtraqȝ ꝓpōne. ptȝ etiā ꝙ mediū ꝑme figure est potissimū mediū cū sit mediū positōne ⁊ ↄiūctione sil'. Subijcit enim in vna ⁊ predicat in alia. ⁊ sic est verū mediū. Mediuȝ aūt aliarū figurarum vel solum subijcitur vel solum p̄dicat Medium tamen qd̄ solum p̄dicat ↄiūgit extremitates vl'r. Et mediū qd̄ sꝑ subijcit ↄiūgit eas ꝑticulariter ideo ↄueniēter po nit scd̄a figura ī qua mediū in vtraqȝ p̄dicat ante tertiā Nam figure ordinātur ſm maiorē vel minorem ꝑfectionē sui medij.

¶ Sciendū scd̄o. ꝙ licet sit vna figura in qua mediū subijcit in maiori et p̄dicat in minori. tn̄ nō p̄t esse vna figura in qua mediū p̄dicat de maiore extremitate et subijciat minori. qr̄ si sit tale habebit rōem totius respectu maioris extremitatis de qua predicat ⁊ habebit rōnem ꝑtis respectu minoris si sibi subijciat. Modo maior extremitas respectu minoris extremitatis se habet vt totū. igit si tale mediū sit totū respectu maioris. erit etiā totū respectu minoris ⁊ sic erit totū. et ꝑs suꝑius ⁊ inferius. maius et minus respectu minoris extremitatꝭ qd̄ est impossibile. igit talis dispō figure est impossibilis Ideo non est ponenda quarta figura in qua sit talis dis

positio sicut posuit Galienus verūtamem ꝑm hanc dispōem figure pōt aliquid ꝯcludi ꝯformiter ad illā regulā anpredicamētalē.qñ alterū de al-tero ₇c.sed ad hoc ꝙ ibi sit necessitas ꝯñe ₇ syllogismi.scđa ꝓpō debet fie-ri maior premissa.q₂ predicatū eius cōtinet mediū ₇ minorē extremitatē ₇ sic in ea sumit̄ maior extremitas cū medio.₇ est ibi dispō ṗme figure trā-sponēdo ṗmissas ₇c. ¶ Sciēduȝ tertio.ꝙ modꝰ ē ordinatio duaꝝ ꝓpōnū in debita q̄ntitate ₇ q̄litate.₇ ponit̄ ordinatio loco generis Ponit̄ āt dua-rum ꝓpositionū ad drām figure.que est ordinatio triū terminoꝝ. Et po-nit̄ in debita q̄ntitate ₇ qualitate.ad drām cōbinationū inutiliū in quibꝫ non est debita qualitas et q̄ntitas. Est aūt cōbinatio inutilis ordinatio duaꝝ propositionū ex quibꝫ non sequit̄ formaliter aliqua ꝯclusio qđ ꝯtin-git qñ ambe premisse sunt ꝑticulares vel ambe negatiue. Et dr̄ inutilis. q₂ non valet ad aliquid ꝯcludēdū.₇ q̄uis in ea sit debita dispō figure.tñ non est debita ordinatio propositionū.ideo ibi non est modus

¶ Sciēdū quarto.ꝙ debita q̄ntitas est.ꝙ si vna ꝓpositio sit ꝑticularis alia debet esse vniuersalis.q₂ ex puris ꝑticularibus nihil sequit̄.vt postea patebit.igit̄ si vna sit ꝑticularis reliqua erit vniuersalis nō tñ oportet.ecō-tra ꝙ si vna sit vl̄is alia sit ꝑticularis.quia ambe possunt esse vniuersales Sed debita qualitas est.ꝙ si vna propositio sit negatiua.reliqua sit af-firmatiua.q₂ ex puris negatiuis nihil sequit̄. nunq̄ aūt oportet ecōtra.ꝙ si vna sit affirmatiua.reliqua sit negatiua. q₂ potest fieri bonus syllogis-mus ex puris affirmatiuis. ☞ Contra predicta arguit̄ ṗmo sic. Or-dinatio est quedā actio cū ordinare est agere.ſȝ figura non est actio.ergo non est ordinatio Scđo sic. In hac propōne aīal rōnale est hō est ordi-natio triū terminoꝝ ꝑm subiectiōem ₇ predicatōeȝ.et tñ non est in aliqua figura vt pȝ inductiue in oībꝫ figuris.ergo diffinitio figure cōuenit alijs a diffinito Tertio sic.illud qđ predicat̄ de vtraq̄ extremitate ponit̄ su-pra ambas extremitates.et similiter quod subijcitur vtriqȝ extremitati sub ambabꝫ extremitatibꝫ.sed nullū ē tale mediū.igit̄ male ponūtur secū-da ₇ tertia figure Quarto sic.Impossibile est modus.₇ tñ nō est ordi-natio duaꝝ ꝓpōnū.igit̄ ꝯtra diffinitōem modi. Quinto sic.qñ ambe ṗ-misse sunt vl̄es affirmatiue in scđa figura.ibi est ordinatio duaꝝ ꝓpositio-num in debita q̄ntitate ₇ qualitate.₇ tñ ibi non est modus. ergo diffinitio ꝯuenit alijs a diffinito. ¶ Ad ṗmū dicit̄.ꝙ si capiat̄ ordinatio actiue ꝓ actione ordinātis sic ordinatio est actio.sed si capiat̄ formaliter ꝓ dispo-sitione formali terminoꝝ.sic ordinatio non est actio.₇ sic capit̄ hic. Ad secundum dr̄.ꝙ licet in hac ꝓpōe.aīal rōnale est homo sit ꝑm rem ordina-tio triū terminoꝝ.tñ nō ordinant̄ ꝑ modū triū ſȝ ꝑ modū duoꝝ.q₂ aīal et rōnale se hñt ꝑ modū vnꝰ termini.mō in figura requirit̄ ꝙ tres termini ordinent̄ ꝑ modū triū Ad tertiū dr̄.ꝙ licet illud qđ predicat̄ de vtraq̄ extremitate nō sit mediū positōe.imo est supius positōne.tñ est mediuȝ ꝯiūctōne respectu extremitatū.₇ sic sil̄r illud qđ subijcit̄ in vtraqȝ extre-mitate est solum mediū cōiunctōne.licet sit inferius positōe. Ad quar-tum dr̄.ꝙ si capiatur modus vt est adiacens rei determinatio faciēs ꝓpo-sitōem modalem sic impossibile est modus.ſȝ si capiat̄ ꝓ dispōne duaruȝ ꝓpositionū sicut in ꝓposito accipit̄.sic impossibile non est modus. Ad

quintū dz. ꝙ ibi non est debita qualitas ꝙtum ad modos scđe figure. licꝫ ꝙtum ad figurā ꝑ se vl'r sit debita qualitas. modo ad hoc ꝙ sit modus in aliqua figura reqritur ꝙ sit debita ꝙtitas et qualitas ꝭm exigentiam figure in speciali.

Unde tales dantur regule vtiles ad qualibet figurā. Ex puris ꝑticularibꝰ indiffinitis et singularibus nihil sequit̄. vn̄ oportet alterā ꝑmissarū esse vniuersalē. Item ex puris negatiuis nihil sequit̄. vnde oportet alterā premissarū esse affirmatiuā. Item si aliqua premissarū fuerit ꝑticularis ꝯclusio erit ꝑticularis et nō ecōtra. Item si aliqua premissarū fuerit negatiua. ꝯclusio erit negatiua. Itē mediū nunq̄ꝫ debet poni in ꝯclusione. vn̄ Partibꝰ ex puris seq̄t̄ nil siue negatis. Si q̄ preit ꝑtis sequit̄ conclusio ꝑtis Si qua negata preit ꝯclusiō sitq̄ꝫ negata. Lex generalis erit medium concludere nescit.

Postq̄ꝫ autor determinauit de modo ꝛ figura. ꝯn̄r anteq̄ꝫ determiet in spēali de modis singulaꝝ figuraꝝ ponit quasdā regulas ḡnales. quaꝝ ꝑma est hec Ex puris ꝑticularibꝰ indiffinitis ꝛ singularibꝰ nihil seq̄tur syllogistice. Cuius triplex assignat̄ rō. Prima q2 oīs bonꝰ syllogismꝰ regulat̄ ꝑ dici de omi vel dici de nullo. Sꝫ si ambe ꝑmisse sīt ꝑticulares ibi nō est dici de omi. aut dici de nullo. cū ibi nulla sit ꝓpō vl'is. ḡ talis dispō ꝑmissaꝝ est inutilis ad aliq̄d ꝯcludendū. Scđa cā est nā ꝓpter vnionē extremitatū cū medio ꝭm diuersas ꝑtes mediȷ̄ eius nō sequit̄ vnio extremitatū inter se grā forme. lꝫ hec fiat aliqñ grā materie. Sꝫ qñ ambe ꝑmisse sunt ꝑticulares. tūc extremitates ꝯn̄t vniri cū medio ꝓ diuersis ꝑtibꝰ eiꝰ. vt hic qđdā aīal est equus. hō est aīal. ḡ homo est equus. ibi hō et equus vniunt̄ cū aīali ꝓ diuersis ꝑtibꝰ eius. ꝛ tn̄ ꝓpterea nō seq̄tur vnio extremitatū illaꝝ inter se.. Tertia cā est. q2 arguendo ex puris ꝑticularibꝰ ꝯn̄t reperiri termini in q̄bꝰ omi ꝛ termini in q̄bꝰ nulli. vt faciliter ꝑtꝫ intuēti. ḡ talis cōbinatio ē inutilis. ꝛ ꝑ ꝯn̄s ex purꝫ ꝑticularibꝰ nihil seq̄t̄ syllogistice

☞ Sciendū ꝑmo. ꝙ scđa regula ḡnalis est hec. ꝙ ex puris negatiuis in nulla figura ꝑt haberi bonus syllogismus. sꝫ oportet alterā ꝑmissaruꝫ esse affirmatiuā vel ambas sil'. Cuius duplex rō est. Prima. q2 ꝓpter separatōem duoꝝ extremoꝝ in aliquo tertio nō seq̄tur vnio vel sepatio eoꝝ inter se. vt scꝫ propter sepatōem hoīs ꝛ risibilis a lapide nō seq̄tur sepatio hominis ꝛ risibilis inter se. sed qñ ambe ꝑmisse sunt negatiue denotat̄ separatio duoꝝ extremoꝝ a medio. ꝛ ex hoc non sequitur sepatio duaꝝ extremitatū inter se. ergo regula vera. Scđa rō. q2 arguēdo ex puris negatiuis possunt repiri termini in quibꝰ omi. vt animal lapis equus. et termini in quibus nulli. vt equus homo lapis. igitur regula vera. Et hec ratio

secũda eſt generalis cuilibet figure quã adducit Areꝫ.ad oẽs ꝯbinatões
inutiles reprobãdas ¶ Sciẽdum ſcđo.ꝙ tertia regula generalis eſt.ſi
aliqua p̃miſſarũ fuerit ꝑticularis.ꝯcluſio erit ꝑticularis.Cuius rõ eſt. qꝛ
vt pluries dictũ eſt extremitates vniunť in ꝯcluſione ꝟtute vnionis earũ
cũ medio in p̃miſſis.ſꝫ cũ aliqua p̃miſſaꝝ eſt vniuerſalis ⁊ alia ꝑticularis
extremitates in medio vniunť ꝑticulariter Quãuis em̃ vna vniať vľr cũ
medio.alia tñ vniť ꝑticulariter cũ ipõ.⁊ ſic etiã cũ alia eius extremitate.er
go tales extremitates in ꝯcluſione ſolũ debẽt vniri ꝑticulariter. Ex quo
pꝫ ꝙ in tali diſpõne p̃miſſa vľis ⁊ ꝑticularis quodãmodo ſe hñt ſicut cã
vniuerſalis ⁊ ꝑticularis in naturalibꝫ in quibꝫ effectus aſſimilať cauſe ꝑti
culari ⁊ nõ vľi.vt hõ genitus aſſilať hoĩ magis ꝙ̃ ſoli q̃ eſt vľe generãs.er
go ſimpľr in p̃dcã diſpõne ꝯcluſio debet magis aſſimilari ꝑticulari ꝙ̃ vľi
¶ Sciendũ tertio.quarta regula eſt.Si aliqua p̃miſſaꝝ fuerit negatiua.
ꝯcluſio debet eſſe negatiua.cuius rõ eſt.Quia vnio vel ſeꝑatio extremi
tatũ in ꝯcluſione ſeq̇tur ꝓpter vnionẽ ⁊ ſeꝑatõem eaꝝ cũ medio in p̃miſ
ſis.vt ſuꝑius dictũ eſt.Sꝫ qñ vna p̃miſſaꝝ eſt negatiua ⁊ alia affirmati
ua.tũc due extremitates ſeꝑanť abinuicẽ.hoc modo ꝙ vna ꝯiũgiť medio
a quo medio alia ſeꝑať in p̃miſſa negatiua.ergo oportet illas extremita
tes ſeꝑari ab inuicẽ in ꝯcluſione.igiť qñ vna p̃miſſa eſt negatiua. tũc con
cluſio etiã debet eſſe negatiua ¶ Sciẽduꝫ q̃rto.ꝙ quinta regula eſt.ꝙ me
dium nunq̃ dꝫ intrare ꝯcluſionẽ.cuius duplex eſt ratio. Prima.qꝛ vľ po
nereť cũ maiori extremitate.⁊ ſic ꝯcluſio nõ differt a maiori p̃miſſa.vľ po
nereť cũ minori extremitate.et tũc iterũ nõ differret a minori p̃miſſa.⁊ ſic
vtroq̃ modo ꝯcluſio non eſſet alia a p̃miſſis.qđ eſt ꝯtra rõnem ſyllogiſ
mi.ergo in ſyllogiſmo mediũ nõ debet poni in ꝯcluſione.Scđa ratio eſt.
qꝛ in om̃i ſyllogiſmo dꝫ ꝯcludi vnio vel ſeꝑatio illaꝝ extremitatũ inter ſe
cũ illud ſit finis ſyllogiſmi. Sed ſi mediũ ponereť in ꝯcluſione denotareť
vnio vel ſeꝑatio medij ab aliqua extremitate.⁊ nõ extremitatũ inter ſe.et
ſic nõ habereť finis ſyllogiſmi.⁊ ꝑ ꝯñs non debite fieret ſyllogiſmus.
☞ Contra p̃dicta arguiť primo ſic. Bene ſeq̇tur.ſortes eſt aĩal.ſortes
eſt riſibilis.ergo qđdã riſibile eſt aĩal Igiť ex purꝫ ſingularibꝫ aliq̇d ſequiť
ergo eadẽ rõne ex puris ꝑticularibꝫ aliquid ſeq̇tur. Scđo ſic.bñ ſeq̇tur
ſi nõ eſt hõ nõ eſt riſibile.ſꝫ hõ nõ eſt g̊ riſibile nõ ẽ.⁊ tñ arguiť ex puris ne
gatiuis Tertio ſic.qñ aliq̇ cã eſt maioris ꝟtutis.tãto p̃t ſibi magis aſſi
milare effectũ.ſed p̃miſſa vľis eſt maioris ꝟtutis ꝙ̃ ꝑticularis.ergo vna
premiſſa exñte vľi ⁊ altera ꝑticulari ꝯcluſio debet eſſe vľis.⁊ nõ ꝑticularꝫ
Quarto ſic.qñ vna premiſſa eſt affirmatiua ⁊ alia negatiua extremita
tes nõ ſeꝑanť a medio in p̃miſſis.ergo nec in ꝯcluſione.ergo ꝯtra quartã
regulã.⁊ ꝑ ꝯſequẽs nõ oportet ꝙ ſi aliqua p̃miſſarũ ſit negatiua ꝙ ꝯclu
ſio ſit negatiua Quinto ſic. Mediũ q̃nq̃ includiť in minori extremita
te ſicut ſuꝑius in ſuo inferiori.ſꝫ minor extremitas ſꝑ poniť in ꝯcluſione.er
go medium quãdoq̃ poniť in ꝯcluſione ☞ Ad p̃mũ diciť.ꝙ ibi ni
hil ſeq̇tur niſi ꝑ ſyllogiſmũ expoſitoriũ.non tamen ꝑ ſyllogiſmũ ſimpľr q̇
fit in aliquo modo ⁊ figura Unde ſyllogiſmus expoſitorius eſt cuius me
diũ eſt ſingulare ſingulariť tentũ.vt hic ſortes eſt aĩal.ſortes eſt riſibilis.er
go quoddã riſibile eſt aĩal.cuius p̃ncipium regulatiuũ pro affirmatiuis eſt

Quãdocũqʒ aliqua duo ꝯueniũt in aliquo singulari singulariter tento. illa inter se ꝯueniũt. sed ꝑncipiũ regulatiuũ eius ꝓ negatiuis est. quãdocũqʒ duorũ vnũ ꝯuenit cũ vno singulari a quo aliud discõuenit. illa inter se disconueniũt Ad scdm dr. ꝙ nõ arguit̃ ex puris negatiuis. qꝛ maioꝛ est vna cõditionalis affirmatiua. nec simplr̃ ꝑ syllogismũ cathegoricũ arguit̃. sed per ypotheticũ. scʒ a toto ꝯditionali. Ad terciũ dr. ꝙ licet ꝓpositio vl̃is sit maioris virtutis in inferendo ꝯclusionẽ. tñ nõ opoꝛtʒ ꝯclusionẽ magis assilari vl̃i. qꝛ ipsa nõ est totalis cã nec ꝓpinqua ꝯclusionis. Sed ꝑmissa ꝑticularis ꝓpinquioꝛ est ⁊ imediatioꝛ ꝯclusioni. ideo debet sibi assilari magis. vt pʒ ex sententia Aresto. ꝑmo ꝑoꝝ Ad quartũ dr. ꝙ qñ aliqua est negatiua et aliqua affirmatiua. licet extremitates nõ ꝑmo ⁊ ꝑ se ab aliquo separant̃. tamen bene ex ꝯsequenti inq̃ʒtum vna ꝯiũgit̃ cũ medio in ꝑ̃missa affirmatiua a quo alia extremitas separat̃ in ꝑ̃missa negatiua Ad q̇ntum dr. ꝙ licet mediũ qñqʒ ẜm rem includat̃ in minoꝛi extremitate. nõ tñ ẜm rem ⁊ vocem simul. ideo nõ intrat ꝯclusionẽ formalr̃. ⁊ eo mõ quo est mediũ in ꝑ̃missis.

Prima figura nouem habet modos. Primi quatuoꝛ concludũt directe. reliqui vero q̇nqʒ ꝯcludũt indirecte. Directe q̇dem ꝯcludere est maioꝛem extremitatẽ predicari de minori in cõclusiõe. Indirecte ꝯcludere est minoꝛẽ extremitatem ꝑ̃dicari de maioꝛi in ꝯclusione. Notã duas regulas. quarũ prima conuenit tm̃ prime figure quo ad quatuoꝛ ꝑmos modos. et secũde quo ad omẽs. Secũda etiã cõuenit tm̃ prime figure quo ad eius quatuoꝛ ꝑmos modos. et tercie figure q̇ ad omẽs. Prima regula talis est. Minoꝛe existẽte negatiua nihil seq̇t̃. Scda regl̃a ẽ. maioꝛe existẽte ꝑticulari nihil seq̇t̃.

Postqʒ autoꝛ determinauit de syllogismo in generali ostendẽs quid et ex quibꝫ ꝑncipijs ꝯstat taʒ materialibꝫ q̃ʒ formalibꝫ. Et que sunt regule generales omĩ figure. Cõsequẽter determinat de syllogismo in spẽali docens formatõem omniũ syllogismoꝝ in qualibet figura. Et ꝑmo in ꝑma figura. eo ꝙ syllogismi ꝑme figure sunt ꝑfectioꝛes alijs. cũ in ipsis sit mediũ positione ⁊ cõiũctione simul. qꝛ subijcit̃ maioꝛi extremitati ⁊ ꝑ̃dicat̃ de minori. etiam ꝯiũgit extremitates inter se In alijs ꝯ̃o figuris solũ inuenit̃ mediũ ꝯiũctõe Primo igit̃ enumerat modos ꝑme figure dicẽs. ꝙ ꝑma figura nouẽ hʒ modos. scʒ quatuoꝛ directe cõcludentes ⁊ q̇nqʒ indirecte cõcludẽtes.

¶ Sciendũ ꝑmo. ꝙ ꝑ̃dictoꝝ modoꝝ sufficientia ꝑ̃t sic haberi. qꝛ omĩs modus est oꝛdinatio duaꝝ ꝑ̃missaꝝ. Aut ergo ambe sunt vl̃es aut ꝑticulares. vel maioꝛ vl̃is ⁊ minoꝛ ꝑticularis vel econtra. Si ambe sunt vl̃es hoc est quadruplr̃. vel ambe sunt affirmatiue. ⁊ sic est barbara ⁊ baralipton. vl̃ ambe sunt negatiue. ⁊ sic nihil sequit̃. vl̃ maioꝛ affirmatiua. ⁊ sic est fapesmo. vel

econtra maior negatiua ⁊ minor affirmatiua .⁊ sic sunt celarent ⁊ celantes
Si vero ambe sint pticulares hoc est quadruplr. sicut ṗus dictū est. sȝ quo-
cūq̄ mō disponātur penes affirmatiuū ⁊ negatiuū semꝑ est ꝯbinatio inuti
lis. q2 ex puris pticularib9 nihil seq̄tur Si maior sit vlis ⁊ minor pticularis
hoc est quadruplr. q2 ambe sunt affirmatiue. ⁊ sic est darij ⁊ dabitis. vel am
be negatiue. ⁊ sic nihil seq̄tur. vel maior negatiua ⁊ minor affirmatiua .⁊ sic
est ferio .vel econtra. ⁊ sic nihil seq̄tur. q2 minore existente negatiua in ṗma
figura nihil seq̄tur. Si maior sit pticularis ⁊ minor vlis. hoc est quadrupli
citer vt ṗus. ⁊ quocūq̄ mō disponātur semꝑ est ꝯbinatio inutilis. nisi quā-
do maior est affirmatiua ⁊ minor negatiua indirecte ꝯcludendo. ⁊ sic est fa
pesmo ¶ Sciendū scđo. ꝙ baralipton celantes dabitis nō distinguūtur eēn
tialiter a barbara celarent ⁊ darij q̄tum ad dispōnem p̄missaꝝ in debita q̄-
litate ⁊ q̄titate. q2 est eadē ordinatio p̄missaꝝ in ipsis .sed tn̄ distinguuntur
accñtaliter a se inuicē scȝ ad modū ꝯcludendi directe ⁊ indirecte. Ideo Are
stoteles ṗmo ṗoꝝ solū distinguēs modos syllmoꝝ q̄tum ad formalez dis-
positionē p̄missaꝝ nō distinxit hos tres modos a trib9 p̄cedentib9. Sȝ boe
tius ⁊ petrus hys. ꝯsiderantes nō solum dispōnem p̄missaꝝ. sed etiā diuer-
sos modos ꝯcludendi. posuerūt hos tres modos distinctos a trib9 dictis.
eo ꝙ ꝯcludūt directe ⁊ alij indirecte ⁊c. ¶ Sciendū. ꝙ directe cōcludere est
maiorē extremitatē p̄dicari de minori in ꝯclusione. Sed indirecte ꝯcludere
est minorē extremitatē p̄dicari de maiori in cōclusione. Cuius rō est. q2 qn̄
maior extremitas p̄dicaṫ in ꝯclusione de minori. ibi designatur directus ꝓ
cessus rōnis a maiori extremitate incipiens. ⁊ fit ꝑ mediū ad minorem extre
mitatem. Et deinde ꝯparaṫ minor extremitas ad maiorē in ꝯclusione ⁊ in
tellectus in tali ꝓcessu cum ꝑuenit ad minorem extremitatē directe diciṫ cō
parare eam ad maiorem. ideo hic fit directa ꝯclusio. Sed quādo minor p̄-
dicatur de maiori designaṫ indirectus ꝓcessus rōnis. q2 designaṫ ꝙ intellec-
tus ṗmo accipit maiorem cū medio. ⁊ secūdo minorem cū medio. ⁊ iterum
reuertitur ad maiorē extremitatem anteq̄ vniat ipsam cū minore extremi-
tate. ⁊ non vnit minorem extremitatē directe ⁊ immediate cum maiore post
acceptōem ipsius minoris cū medio. Et sic pȝ causa quare dr̄ cōclusio direc
ta vel indirecta. que est cā generalis ad oīes figuras. ¶ Sciendū quarto
ꝙ due regule ponūtur ꝓ modis directe ꝯcludentib9 ṗme figure. Prima re-
gula est. minori existente negatiua nihil seq̄tur directe in ṗma figura. Cu-
ius rō est. q2 si minor sit negatiua oportȝ maiorem esse affirmatiuā ⁊ cōclu
sionem esse negatiuā ꝓpter duas regulas generales prepositas. ⁊ tunc ma-
ior extremitas non distribueret in maiori ꝓpōne. cū esset p̄dicatuȝ ꝓpōnis af-
firmatiue. ⁊ tn̄ distribueret in cōclusione. cū esset p̄dicatum ꝓpōnis negati-
ue. qđ semꝑ distribuiṫ. ⁊ sic argueret a nō distributo ad distributū. qđ est ar
guere a positōe ꝯsequētis ad positōem añtis. q2 nō distributū est ꝯsequēs
respectu distributi. sicut est hō ꝯsequēs ad omnē hominē. Itez in tali dispo
sitione possunt dari termini in quib9 oīni. vt aīal hō equus. ⁊ in quib9 nulli.
vt aīal hō lapis. ergo minori negatiua nihil seq̄tur directe. Et dr̄ directe. q2
bene sequitur aliq̄d indirecte. vt in fapesmo ⁊ frisesmoꝝ. Secūda regula est.
ex maiori particulari nihil sequitur directe. Cuius ratio est. quia in prima fi
gura ad concludendū directe oportet minorem esse affirmatiuam, vt dictū

est.et sic mediū non distribueretur in minori cum sit predicatū ꝓpōnis affir-
firmatiue.nec in maiori. cum sit subiectum propositionis particularis. ꝛ sic
tenebitur particulariter in vtraqꝫ premissaꝝ. ꝛ poterit vniri ꝑ diuersis par-
tibus eius cum duab⁹ extremitatib⁹.ex qua vnione non sequitur aliqua cō-
clusio.igitur maiori existenti particulari in prima figura nihil sequitur direc-
te.licet bene indirecte.vt in frisesmorum. Item possunt etiam reperiri ter-
mini in quib⁹ omni ꝛ in quib⁹ nulli.vt patet intuenti ¶ Contra predicta
arguitur primo sic. Idem est modus ꝛ combinatio vtilis duarū premissa-
rum.quia idem est definitum ꝛ definitio.sed modus diuiditur per combi-
nationem vtilem .sed in prima sunt tantum quatuor combinationes vtiles
ad concludendum directe.et duo ad concludendum indirecte.ergo tantuꝫ
sunt sex modi prime figure Secundo arguitur sic dicendo omnis homo
est animal. substantia est homo.ergo substantia est animal. ibi maior extre-
mitas predicatur de minori.et tamen non est directa conclusio.cum ibi sit in-
directa predicatio.ergo contra definitionem eius quod est directe conclude-
re Tercio sic.minor extremitas se habet vt pars respectu maioris.sed ps
non predicatur de suo toto.cum non dicat esse ipsius.ergo indirecte conclu-
dere non est quando minor extremitas predicatur de maiore. Quarto
arguitur sic.bene sequitur.omnis nonhomo non est risibilis.lapis nō est ho-
mo.ergo lapis non est risibilis.ergo minori existenti negatiua in prima figu-
ra aliquid sequitur.quod est contra primam regulam. Quinto sic. bene
sequitur. quoddam rationale currit.omnis homo est rationalis.ergo qui-
dam homo currit. Tenet consequentia.quia ex opposito consequentis seq̄-
tur oppositum antecedentis.ergo maiori particulari sequitur directe aliq̄d
in prima figura.quod est contra secūdam regulam Ad primum dicitur
ꝙ licet in prima figura sint tm̄ due combinatiōes primo et per se vtiles ad
concludendum indirecte.sciꝫ fapesmo et frisesmorum. tamen sunt plures
alie vtiles ex consequenti ad concludendum indirecte.quia combinatiōes
que sunt in trib⁹ primis modis primo et per se valent ad cōcludendum di-
recte et ex consequenti per cōuersionem suarum cōclusionū ad cōcludendū
indirecte. Omis eñ syllogismus cuius ꝯclusio potest cōuerti pt inferri in-
directe ꝯuertentem eius ꝛ econtra. vt patebit Ad secūdū dicit. ꝙ non dr̄
directa cōclusio.eo ꝙ ibi sit directa p̄dicatio.sed quia ibi denotatur direct⁹
processus rōnis. vt dictum est prius. Ad terciū dicitur. ꝙ licet minor ex-
tremitas nō dicat ſm rem totum esse maioris. tamē dicit ſm modū inq̄tuꝫ
de ipsa enūciatur.qđ sufficit ad hoc ꝙ predicetur de maiori.q hic nihil dif-
fert predicari vere vel false. Ad quartum dicitur.ꝙ ibi non est formali-
ter syllogismus.q subiectū maioris scꝫ nōhomo non p̄dicatur de minori.
sed homo ibi predicatur.ideo non bene arguitur in prima figura.sed tamen
ibi est virtualiter syllogismus inq̄tum ista lapis nō est homo.equalet huic
lapis est nonhō.ꝛ tūc minor est affirmatiua.ꝛ arguit in darij Ad quintū
dicitur.ꝙ licet in illo argumento sequit ꝯclusio gratia materie.scꝫ ꝓpter con-
uertibilitatē rōnalis ꝛ hominis.nō tamen gratia forme arguendi.quia non
tenet in omnib⁹ terminis simili forma arguendi retenta.vt nō sequitur.qđ-
dam aīal est asinus.oīs homo est animal.ergo quidam homo est asinus.
cum antecedens sit verum et consequens falsum

Tractatus quartus.

Barbara p̄mus modus ɔstat ex duabꝫ vl̄ibꝫ affirmatiuis vl̄em affirmatiuā directe ɔcludentibꝫ. vt om̄e aĩal est sub stantia. oĩs hõ est aĩal. ergo oĩs hõ est suba. Celarēt secun dus modus cõstat ex maiore vl̄i negatiua. ꝛ vl̄i affirmatiua minore. vl̄em negatiuā directe ɔcludentibꝫ. vt nullū aĩal est lapis. oĩs hõ est aĩal. ergo nullus hõ est lapis

Postq̄ autor determinauit de modis p̄me figure in generali. Hic con sequēter in sp̄eali determinat de ipsis. ꝛ p̄mo de modis directe ɔcludētibꝫ. q̄ꝫ de ɔcludētibꝫ indirecte. Et inter modos directe ɔcludentes p̄us deter/ minat de modis vl̄ibꝫ q̄ꝫ particularibꝫ. Et adhuc inter vl̄es p̄us de modo vl̄i affirmatiuo. q̄ intelligit̄ p Barbara. q̄ꝫ de mõ vl̄i negatiuo. q̄ intelligit̄ p celarēt. eo q̄ affirmatio p̄cedit negatōem ¶ Sciendū p̄mo q̄ barbara con stat ex duabꝫ vl̄ibꝫ affirmatiuis. vl̄em affirmatiuā cõcludētibꝫ directe. vt oẽ aĩal est suba. oĩs hõ est aĩal. ḡ oĩs hõ est suba. Et p̄bat̄ ista ɔña p regulā di ci de oĩ. q̄ꝛ q̄cq̄d dr̄ de subiecto distributo. dr̄ de q̄libet supposito sumpto sub ipso. sed in isto syll̄mo suba dr̄ de aĩali distributo in maiori. et hõ sumit̄ sub aĩali. ḡ suba dr̄ de oĩ hoĩe eo mõ q̄ dr̄ de oĩ aĩali in q̄ ɔcludit̄ oĩs hõ. Aliter sic p̄bat̄. q̄ꝛ ɔña formalis est q̄ tenet in oĩbꝫ terminis ɔsil̄i forma arguēdi re tenta. sꝫ ɔña facta in barbara tenet in oĩbꝫ terminis ɔsil̄i forma arguēdi re tenta. q̄ꝛ nõ est dabilis instātia. ḡ ibi est ɔña formalis ¶ Sciēdū scd̄o. q̄ int̄ oẽs modos oĩm figuraꝝ iste modꝰ est p̄fectior. cuiꝰ rõ ẽ. q̄ꝛ est vl̄is ꝛ affir/ matiuꝰ. inq̄ꝫtū eñ est affirmatiuꝰ est p̄fectior oĩbꝫ negatiuis. Itẽ in eo ɔclu dit̄ vl̄is affirmatiua. sꝫ illa est difficillima ad ɔcludēdū. q̄ꝛ solū in vna figu ra ꝛ in vno mõ ɔcludi p̄t. ipa eñ nõ ɔcludit̄ in scd̄a figura. cū ibi solū ɔclu/ dit̄ negatiue. nec in tercia figura vbi solū cõcludit̄ p̄ticulariter. nec cõcludit̄ in alijs modis p̄me figure ab isto. ideo solū in isto mõ cõcludi p̄t. Quelibet aũt alia ɔcl̄o p̄t ɔcludi pluribꝫ modis. vt in sequētibꝫ patebit. ¶ Sciendū tercio. q̄ celarēt scd̄s modꝰ ɔstat ex maiori vl̄i negatiua. ꝛ minori vl̄i affir/ matiua. vl̄em negatiuā ɔcludentibꝫ directe. Et p̄bat̄ q̄ sit bona ɔña p re/ gulā dici de nullo. vt arguēdo sic. nullū aĩal est lapis. oĩs hõ est aĩal. ḡ nullꝰ hõ est lapis. ibi lapis in maiori negat̄ de aĩali distributo ꝛ de q̄libet contento sub ipo. sed oĩs hõ ɔtinet̄ sub aĩali distributo. ḡ remouet̄ lapis ab hoĩe di stributo. p̄t etiā p̄bari iste modꝰ p definitõem ɔñe formalis. q̄ꝛ tenet in oĩbꝫ terminis cõsil̄i forma arguēdi retēta ¶ Sciēdum q̄rto. q̄ in isto mõ ꝛ in oĩbꝫ alijs opꝫ mediū manere idē cū subijcit̄ in maiori ꝛ p̄dicatur in minori Etiā maior extremitas dꝫ manere eadē in p̄dicato maioris. ꝛ in p̄dicato cõ clusiõis. sꝫ minor dꝫ manere eadē in subiecto minoris ꝛ in subiecto ɔcl̄onis q̄ꝛ si variarent̄ maior ꝛ minor. tūc in tali syll̄mo eēnt plures termini q̄ꝫ tres Et s̄m tria q̄libet terminus dꝫ manere idē. Primo s̄m vocē. scd̄o q̄ꝫtum ad s̄catū. ita q̄ mediū in maiori ꝛ minori nõ teneat̄ equoce pro diuersis s̄catis q̄ꝛ tūc nõ esset vnus terminus sed plures s̄m rem s̄catā. Tercio dꝫ manere idē q̄ꝫ ad supposita pro quibꝫ accipitur. ita q̄ in maiori nõ teneatur pro

aliqb9 suppositis.ꝛ ꝓ aliis in minori.Sed semp̄ debet capi pro eisdem ꝛ eq̄libꝫ.ita ꝙ nō teneat̄ magis stricte vł magis ample in vna ꝑmissaꝝ ꝙ̄ in alia. Et similiter dicendū est de extremitatib9. Et per hoc patꝫ intellectus istoꝝ modoꝝ vniuersaliū. Contra predicta arguitur primo sic. nō sequit̄.omne aīal si est rudibile est asinus.om̄is hō est aīal si est rudibilis. ergo oīs hō est asinus.et tn̄ ibi arguit̄ in ꝑmo modo ꝛc. Secūdo sic.nō seqtur omne aīal rōnale vel irrōnale est hō.om̄is equus est rōnalis vel irroalis.ergo omnis equus est hō.ꝛ tamē arguit̄ in barbara. Tercio sic.nō sequit̄.cuiuslibet hoīs asinus currit.om̄e rudibile est asinus.ergo om̄e rudibile currit. qꝛ antecedēs pt̄ esse verū ꝯsequente existēte falso.posito ꝙ om̄is homo habeat vnū asinum currentem ꝛ alium quiescentē.ꝛ tamen ibi arguitur in barbara.ergo in ipso nō est formalis ꝯsequentia. Quarto sic.nō sequit̄.nullus viuens generabitur.omnis homo est viuens.ergo nullus homo generabitur.et tamen ibi arguit̄ in celarent.ergo nō est formalis ꝯsequētia. Quinto sic.nō sequit̄.nullum currens est asinus.om̄is homo ꝑter sortem currit.ḡ nullus homo preter sortem est asinus.qꝛ ꝯclusio est falsa cum dicat sortem esse asinū.et premisse sunt vere ꝛ possibiles.ꝛ tamen ibi arguit̄ in secūdo modo.ergo ibi non est formalis consequentia. Ad primum dr̄.ꝙ illa maior omne animal si est rudibile est asinus.potest esse ꝯditionalis vel de conditionato extremo.si sit ꝯditionalis tunc ibi non est bonus syllogismus in primo modo.quia ex hypoteticis non fit syllogismus cathegoricus.et si maior sit cathegorica tunc illa conditio si est rudibile potest fieri ad subiectum. et sic maior est falsa.ꝛ sequitur conclusio.ꝛ est sensus eius. de quocūq̄ verū est dicere ꝙ sit animal si ipsum sit rudibile.verū est dicere ꝙ sit asinus. vel illa conditio fertur ad predicatū.et sic maior est vera Sed male subsumitur in minori.quia illa conditio non debet poni cum medio in predicato minoris.cum nō ponatur ad medium in subiecto maioris.ideo ibi nō arguit̄ in primo modo. Ad secūdum dicitur.ꝙ illa maior.om̄e animal rōnale vel irrationale est homo potest esse disiunctiua.et sic est vera.sed non est syllogismus cathegoricus. Vel potest esse de disiuncto subiecto. et hoc dupliciter.quia vel distribuitur totum illud disiunctum rōnale vel irratiōale.ꝛ sic est bonus syllogismus.sed maior est falsa sicut conclusio.vel distribuit̄ tm̄ prima pars disiuncti.scꝫ rōnale.ꝛ tunc maior est vera. sed non bene arguitur.quia plus est predicatum minoris ꝙ̄ sit subiectum distributum in maiori. Ad tercium dicitur.ꝙ ibi male subsumitur.quia subsumitur sub asino qui non distribuitur in maiori.ꝛ non subsumitur sub homine qui est subiectum distributionis maioris.ſꝫ sic debet subsumi. Cuiuslibet hominis asinus currit.omne risibile est homo.ergo cuiuslibet risibilis asinus currit.

Ad quartū dicitur.ꝙ ibi arguitur a minus amplo ad magis amplum cum distributōe magis ampli ex ꝑte hoīs qui in minori solū distribuit̄ pro hoīb9 presentib9 ad quos restringit̄ ꝑ ꝟbum ꝑsentis tp̄is.ꝛ in cōclusione ꝓ presentib9 ꝛ futuris.ad quos amplīat̄ ꝑ illud verbū futuri temporis generabit̄. Ad quintū dr̄ ꝙ in illo syllogismo male cōcludit̄. qꝛ hec dictio ꝑter non excipit sortem in conclusione ab eodem predicato sicut in minori.nec est eadem dispositio subiecti in affirmatiua et negatiua. Ideo sic debet concludi.ergo nullus homo a sorte est asinus

Darij tercius modus constat ex maiore vli affirmatiua. ⁊ minore particulari affirmatiua. ꝑticularē affirmatiuā directe ꝯcludentib⁹. vt om̄e aīal est suba. q̄dam hō est aīal. ergo q̄dā hō est substātia. Ferio quartus modus ꝯstat ex maiore vli negatiua ⁊ minore particulari affirmatiua. ꝑticularē negatiuam directe conclu dentib⁹. vt nullū aīal est lapis. q̄dam hō est aīal. ergo q̄dā homo non est lapis

Postq̄ autor determinauit de modis vlib⁹ p̄me figure directe ꝯcludentib⁹. Cōsequenter determinat de modis ꝑticularib⁹ directe ꝯcludentib⁹. s. de darij ⁊ ferio. Et p̄mo definit darij. eo q̄ est modus affirmatiuus ⁊ alter negatiu⁹ dicens. Darij tercius modus ꝯstat ⁊c̄. vt sup̄ in textu arguendo sic. om̄e aīal est suba. q̄dā hō est aīal. g̊ q̄dā hō est suba. et ꝓbaꝛ sic talis ꝯn̄a ꝑ regulam dici de om̄i. q: in illo syll'o suba d: de aīali distributo. g̊ d: de q̄libet ꝯtento sub eo. sed aliq̄s hō ꝯtineꝛ sub eo. g̊ de ip̄o p̄dicaꝛ suba Et etiam p̄t ꝓbari ꝯn̄a ꝑ definitōem ꝯn̄e formalis. sicut dictū est de alijs modis ¶ Sciendū p̄mo q̄ ad debite syllogisandū in darij oportet q̄ termini debite accipiātur sic q̄ nō fiat variatio terminoꝝ in reiterādo illas extremitatēs in ꝯclusione vel reiteratōe medij in p̄missis. ⁊ ꝑ talē ꝯsideratōem circa terminos p̄nt cognosci multi paralogismi q̄ fiunt apparēter s̄m istū modū. Et inspiciendū est circa hūc modū ad premissas q̄ ille debite disponātur ita q̄ ibi sint due cathegorice tm̄ tanq̄ ꝑtes p̄ncipales. q: syllogismus cathegoric⁹ solū ꝯponiꝛ ex duab⁹ ꝓpōnib⁹ cathegoricis. et si in aliquo syll'mo sint plures p̄misse q̄ due oportz ip̄m p̄mo resoluere ad duas ꝓpōnes q̄ sunt principales eius p̄misse. Etiā videndū est circa terminos vt debite formenꝛ in isto vel in alijs ⁊c̄. ¶ Sciendū secūdo q̄ ferio quartus modus ꝯstat ex vli negatiua ⁊c̄. vt supra in textu. Et ꝓbaꝛ iste modus ꝑ regulā dici de nullo. q: lapis negaꝛ de aīali distributo. ergo nihil est sumere sub aīali a quo nō remoueaꝛ lapis. et q: hō sumiꝛ sub aīali ideo lapis bene negaꝛ in ꝯcl'one de hoīe. Et ꝓ intellectu hui⁹ ¶ Sciendū tercio q̄ isti duo modi ꝑticulares sunt ꝑfecti. et q̄tum ad necessitatē ꝯcludendi ⁊ q̄tum ad euidentiā coꝝ. eo q̄ immediate regulanꝛ ꝑ dici de om̄i ⁊ ꝑ dici de nullo. Et q̄tum ad talē ꝑfectiōem nō habent ꝑfici ꝑ alios modos. sed tm̄ q̄tum ad q̄titatē modi vl'es sunt aliquo modo ꝑfectiores. et q̄tum ad hoc isti modi possunt ꝑfici ꝑ reductiōem ip̄orum ad modos vl'es. q̄d fit hoc mō. q: darij reduciꝛ p̄mo ad camestres in secūda figura capiendo ꝯtradictoriā sue ꝯclusionis cū maiore inferendo ꝯtradictoriā minoris de darij ꝓ ꝯclusione. Etiā ferio reduciꝛ ad cesare vel camestres. ⁊ quia illi modi iterū reducūtur ad celarent ꝑ ꝯuersionē. ideo isti modi ꝑticulares possunt reduci vel ꝓbari ꝑ modos vniuersales. ⁊ nō reducūtur isti modi prime figure ad modos prime figure vt ꝑficiantur vel in ipsis stet eoꝝ reductio. sed vt mediantib⁹ ipsis reducanꝛ ad modos vniuersales p̄me figure. ¶ Sciendū quarto q̄ in istis quatuor modis iam habitis p̄me

figure ↄcludūtur quatuor genera ꝓpōnum. ſcȝ vlis affirmatiua ⁊ vlis nega
tiua. ꝑticularis affirmatiua ⁊ ꝑticularis negatiua. inter quas vlis affirma-
tiua eſt difficillima ad ↄcludendū. qꝛ in vno mō ſolū ↄcludit̃ ſcȝ in barbara.
Deinde vlis negatiua. que ↄcludit̃ in vno mō in pͥma figura ⁊ hoc directe
Et in duobꝫ modis ſecūde figure Deinde ꝑticularis affirmatiua. qꝛ in vno
mō ↄcludit̃ in pͥma figura directe. et in tribꝫ modis tercie figure Deinde ꝑti
cularis negatiua que eſt facillima ad ↄcludendū. qꝛ poteſt concludi in vno
mō pͥme figure directe. et in duobꝫ modis ſecūde figure. ⁊ in tribꝫ modis ter
cie figure. Sed econtra ꝑticularis negatiua eſt difficillima ad interimenduȝ
qꝛ interimitur ꝑ eius ↄtradictoriā. que eſt vlis affirmatiua. que ſolū in vno
mō ↄcludit̃ vt dictū eſt. et vlis affirmatiua eſt facillima ad deſtruenduȝ. qꝛ
deſtruit̃ per eius ↄtradictoriā. ſcȝ particularem negatiuā. Et ꝑ hoc habet̃ or
dinatio quatuor modoꝝ pͥme figure ↄcludentiū directe. Contra pͥdicta
arguit̃ pͥmo ſic. nō ſeq̄tur omē riſibile eſt aīal. tm̄ hō eſt riſibilis. ergo tm̄ hō
eſt aīal. et tn̄ ibi arguit̃ in darij. g̃ in ipō nō eſt formalis ↄña. Secūdo ſic
hic bene arguit̃ in darij. omē indiuiduū alicuius ſpēi eſt aſinus. ſortes eſt in-
diuiduū alicuius ſpēi. ergo ſortes eſt aſinus. Maior ꝓbat̃. qꝛ omē indiuidu
um aſini eſt aſinus. g̃ omē indiuiduū alicuius ſpēi eſt aſinus. cuȝ aſinus ſit
ſpēs. et tn̄ in pͥmo ſyllogiſmo nō eſt ↄña bona. g̃ ↄtra terciū modū. Ter-
cio ſic. nō ſeq̄tur. omē currēs eſt aſinus. aliq̄s hō pt eſſe currens. g̃ aliq̄s hō
pt eſſe aſinus. ⁊ tn̄ ibi arguit̃ ſm terciū modū Quarto ſic. nō ſeq̄tur. nul
lum aīal eſt ſpēs. hō eſt aīal. ergo hō nō eſt ſpēs. ⁊ tn̄ ibi arguit̃ in ferio
Quinto ſic. nō ſeq̄tur nullus denarius valet groſſum. q̄daȝ francus valet
denariū. ergo q̄dā francus nō valet groſſum. et tn̄ ibi arguit̃ in quarto mō
ergo in ipſo nō eſt formalis ↄña Ad pͥmū dr̄ ꝙ ibi male ↄcludit̃. eo ꝙ in
maiori hec dictio tm̄ excludit reſpectu riſibilis. negādo ipm ab omnibꝫ alijs
ab homine. et in ↄcluſione excludit reſpectu aīalis negando aīal ab omnibꝫ
alijs ab homine. et ſic ibi arguitur a negatione inferioris ad negatiōem ſu-
perioris. et ſic ↄmittitur fallacia ↄſequētis. ſed debet ↄcludi non ponendo
dictionem excluſiuā in ↄcluſione. Ad ſecūdum dr̄ ꝙ ibi bene arguit̃ in da
rij. ſed maior eſt falſa ſicut ⁊ ↄcluſio. omne indiuiduū alicuius ſpēi eſt aſin⁹.
Et ad eius ꝓbatōem dr̄. ꝙ ibi arguit̃ ab inferiori ad ſuperius cū diſtributi
one ſuperioris. qꝛ indiuiduū aſini ſe habet vt inferius ad indiuiduū alicu⁹
ſpēi. Jdeo non ſequit̃. omne indiuiduū aſini eſt aſinus. ergo omne indiuidu-
um alicuius ſpēi eſt aſinus Ad terciū dicitur. ꝙ ibi male arguitur. qꝛ ſub-
iectū maioris ſcȝ currens nō eſt predicatuȝ minoris. ſed potens eſſe currēs
predicatur in minori. ideo ibi nō ſunt tres termini tm̄ ſed quatuor. quod re
quiritur ad hoc ꝙ debite arguatur in aliquo mō. vt dictum eſt in notabili-
bus. Ad quartuȝ dicit̃. ꝙ in iſto argumento homo in minori tenetur pro
ſuis ſuppoſitis. et in concluſione pro natura cōmuni. et ideo variatur minor
extremitas et non ſunt tres termini tm̄. nec etiam debite arguitur. imo eſt
fallacia accidentis. quia ibi equiualenter ſunt quatuor termini. Ad quin
tum dicitur. ꝙ ibi non bene arguitur. quia non eſt idem ſubiectum maioris
et predicatum minoris. quia denarius ſubijcitur in maiori. et valens dena-
rium predicatur in minori. et ideo predicatum minoris in plus ſe habet q̄ȝ
ſubiectum maioris. ideo nō valet ſyllogiſmus.

Baralipton. quintus modus cōstat ex duab9 vlib9 affirmatiuis pticularem affirmatiuā indirecte ɔcludētib9. vt omne aīal est suba. oīs hō est aīal. ergo quedā suba est hō. Et reducit ad pmū modū pme figure p ɔuersionē cōclusionis p accidens Celantes sextus modus constat ex vli negatiua maiore. ⁊ minore vli affirmatiua. vlez negatiuā indirecte cōcludentib9. vt nullū aīal est lapis. oīs hō est aīal. ergo nullus lapis est homo. Et reducitur ad secūdū modū pme figure cōclusione ɔuersa simpliciter Dabitis septimus modus cōstat ex maiore vli affirmatiua ⁊ minore pticulari affirmatiā pticularē affirmatiuā ɔcludentib9. vt oīe aīal ē suba. qdam hō ē aīal. ergo qdā suba est hō. Et reducit ad terciū modum prime figure ɔclusione cōuersa simpliciter.

Postq̄ autor determinauit de modis pme figure directe ɔcludentib9. ɔsequēter determinat de modis eius indirecte ɔcludentib9. ⁊ pmo de baralipton dicens q iste modus ɔstat ex duab9 vlib9 affirmatiuis particularem affirmatiuā ɔcludentib9 indirecte. vt oīe aīal est suba. oīs hō est aīal ergo qdam suba est hō. Et pbat iste modus reducēdo ipm ad barbara p ɔuersionē pmi modi p accidēs. q2 qcquid seqtur ad ɔsequēs bone ɔn̄e seqtur ad eius an̄s. sed ad ɔclusionē de barbara que est vlis affirmatiua. seqtur particularis affirmatiua ɔuertens eius. igit hec particularis affirmatiua ɔclusio sequit indirecte ad pmissas de barbara. et q2 hmōi premisse sunt etiam premisse in baralipton. ideo ex ipsis in baralipton debite infertur particularis affirmatiua indirecte. sed iste modus reducit p impossibile ad celarent capiēdo ɔtradictoriū sue ɔclusiōis p maiore in celarēt. ⁊ maiorē p minore inferendo ɔuersam ɔtrarie minoris de baralipton ad quā sequit cōtradictoria minoris p ɔuersionem p accn̄s ¶ Sciendū primo q reducere vnū modum ad aliū est ostendere euidentiam ɔsequētie vnius modi p aliū modum euidentiorē ad quē reducit. sed per hoc q ɔclusio de barbara infert cōclusionem de baralipton per ɔuersionē per accidens ostendit euidentia modi ɔcludendi de baralipton ⁊ non ipsius barbara. ideo baralipton reducitur ad barbara ⁊ non econtra. Similiter vt dictū est capiendo oppositum sue conclusionis cum maiori ad inferendū oppositum minoris in celarent ostenditur sua nccitas ɔcludēdi p impossibile iuxta hāc regulaz. Qn̄cunq ex opposito ɔn̄tis alicuius ɔn̄e infert oppositū an̄tis est bona ɔn̄a. sed ex opposito ɔclusiōis de baralipton cū vna pmissaꝝ infert oppositū in celarent respectu alterius pmisse p qd ostendit necessitas huius modi.

Sciendũ ſcđo. ꝙ celantes ſextus modus cõſtat ex maiori vniuerſali ne
gatiua ⁊ minori vniuerſali affirmatiua vlem negatiuã concludentibus in/
directe. Et reducitur ad celarent per cõuerſionẽ cõcluſionis de celarent ſim
pliciter. qa ad illam cõcluſionẽ ſequit̃ per ꝯuerſionem ſimplicẽ vlis negati/
ua cõuertens eius. ergo illa vniuerſalis negatiua ſeq̃tur ad ꝑmiſſas eiꝰ de
celarent. ⁊ ille ſunt premiſſe in celantes. ergo debite concludunt in celantes
vlem negatiuã indirecte. nõ aũt conuenienter oſtendit̃ hmõi per conuerſio
nem cõcluſionis de celantes. Sed magis oſtenderet̃ ꝙ ad ꝑmiſſas eius ſe
quitur cõcluſio de celarent. ſed per impoſſibile iſte modus reducit̃ ad darij
capiendo ꝯtradictoriam ſue concluſionis pro minori ⁊ minorẽ eius ꝓ ma/
iori inferendo ꝯuerſam contradictorie maioris ad quã ſequitur cõtradicto
ria maioris per conuerſionem per accidens prioris ſyllogiſmi. vt faciliter ĩ
exemplo videri poteſt. Sciendũ tercio. Dabitis ſeptimus modus con
ſtat ex vniuerſali affirmatiua maiori ⁊ mĩori ꝑti. affir. particularẽ affirmati
uam ꝯcludentibus indirecte. vt omne aĩal eſt ſubſtãtia. quidã homo ẽ aĩal
ergo quedam ſubſtãtia eſt homo. Et ꝓbatur iſte modus reducendo ipſuꝫ
ad darij per conuerſionem ſimplicẽ ꝯcluſionis de darij ad quã ſeq̃tur parti
cularis affirmatiua cõuertens eius. Et illa ſeq̃tur ad premiſſas de dabitis
que ſunt premiſſe in darij. igit̃ per eaſdem premiſſas bene infert̃ in dabitis
particularis affirmatiua indirecte que eſt ꝯuertens ꝯcluſionis de darij. ſed
per impoſſibile reducit̃ iſte modus ad celarent. vt capiendo oppoſitũ ꝯtra/
dictorioꝝ cõcluſionis ꝓ maiori ⁊ maiorem eius pro minori. inferendo con/
uerſam ꝯtradictorie minoris eius. quod faciliter in exemplo deduci poteſt.
Sciendũ quarto. ꝙ licet ſint tres modi indirecte cõcludentes. correſpon
dentes tribus primis directe cõcludentibꝫ. Et componãtur ex eiſdem pre
miſſis cum ipĩs. tamẽ nullus eſt modus corrñdens quarto ſcꝫ ferio. q̇ fiat
ex eiſdem premiſſis cũ ipo. Cuiꝰ rõ haberi poteſt per hanc regulã Boetij.
Om̃is ſyllogiſmus inferens ꝯcluſionem que poteſt cõuerti. poteſt inferre
indirecte cõuertentẽ eius. Et ecõtra ſyllogiſmus inferens cõcluſionẽ que
non põt conuerti. non poteſt inferre indirecte cõcluſionem aliquã. Sed cõ/
cluſiones in tribus primis modis ſcꝫ barbara celarent ⁊ darij bene poſſunt
cõuerti. ideo illi tres modi bene poſſunt concludere indirecte. Sed conclu/
ſio de ferio cũ ſit particularis negatiua non poteſt cõuerti in terminis. Jõ
premiſſe de ferio non inferunt aliquã concluſionẽ indirecte. Et ſic non ẽ a/
liquis modus indirecte concludens conueniens in ꝑmiſſis cum ferio.
Contra predicta arguit̃ primo ſic. Omnes modi ꝑme figure ſunt perfe
cti. vñ imediate regulant̃ per dici de omni ⁊ per dici de nullo. ergo vnꝰ non
reducit̃ ad aliũ. ⁊ per ꝯſequẽs baralipton nõ reducit̃ ad primũ modũ ſcꝫ ad
barbara. Secũdo ſic. non ſeq̃tur. omne album eſt accidens. oĩs homo eſt
albus. ergo quoddã accidens eſt homo. ⁊ tamẽ ibi arguit̃ in baralipton
Tercio ſic. Modus eſt ordinatio duaꝝ premiſſaꝝ in debita qualitate et
quantitate. ſed in celarent ⁊ celãtes eſt eadem ordinatio in qualitate ⁊ quã
titate. Et ſilr̃ eadem eſt qualitas ꝯcluſionis ⁊ quãtitas. ergo illi modi non
diſtinguũtur inter ſe. Quarto ſic. nõ ſeq̃tur. nullũ currens eſt homo ſup/
poſito ꝙ nullus homo exiſtat. omẽ aĩal eſt currens. ergo nullus homo ẽ aĩal.
Et tamẽ ibi arguit̃ in celantes. ergo in eaꝫ nõ eſt bona ꝯñã. Quinto ſic.

non sequitur. omne aial est indiuiduū. aliqđ genus est animal. ergo aliquod in-diuiduū est genus. ꝛ tamē ibi arguit̃ in dabitis. ergo in eo nō ē ꝯña formal̃

Ad pmū đꝛ ꝙ licꝫ omēs modi pme figure sint perfecti q̃tū ad dispositio-nem medij. nō tamen q̃tum ad modū cōcludendi. qa modi indirecte con-cludentes nō hñt euidentē modū cōcludendi. sed fiunt euidentes ꝑ reduc-tionem ad alios modos. Ad scđm đꝛ ꝙ album in maiore illius syllogis-mi accipit̃ ꝑm se ꝛ ea rōne qua differt a suo subiecto. Et in minori accipit̃ ꝓ respectū ad suū subiectū inq̃tum est forma accidentalis eius. Jdeo accipit̃ mediū sub diuersis respectibus eius. vt diuersa sibi accidūt. Jdeo mediuꝫ variatur in pmissis. Et cōmittit̃ fallacia accñtis. Ad terciū dicit̃ ꝙ licet celantes nō distinguat̃ essentialiter a celarent q̃tum ad dispositōnem suaꝝ pmissaꝝ. tamē accidentaliter distinguitur ab ipo q̃tum ad modum cōclu-dendi. Ad quartū dicit̃ ꝙ in illo sillogismo homo in pdicato maioris te-netur ꝓ hoibus existentibꝫ tm̃. ꝛ in cōclusione tenet̃ tam pro existentibus q̃ non existentibꝫ. qa in conclusione nō sumit̃ cum pdicato accidentali contra-hente ipsum ad supposita existentia sicut in maiori. Ad quintū dicitur ꝙ in illo sillogismo animal in subiecto maioris accipit̃ pro suis suppositis ꝛ in predicato minoris pro natura simplici ꝑm se. ideo ibi variatur mediuꝫ in premissis. ꝛ sūt quattuor termini. ergo ꝯña nō valet.

Fapesmo. octauus modus cōstat ex maiore vniuersali af-firmatiua ꝛ minore vniuersali negatiua particularem nega-tiuam indirecte concludentibus. vt omne animal est substan-tia. nullus lapis est animal. ergo quedam substantia non ē la-pis Et reducitur ad quartū modum prime figure. maiore cō-uersa per accidens. ꝛ minore simpliciter ꝛ per transpositōnē premissarum. Frisesmorū nonus modus constat ex maio-ri particulari affirmatiua. ꝛ minore vniuersali negatiua. par-ticularem negatiuā indirecte cōcludentibus. vt quoddā aial est substantia. nullus lapis est aial. ergo quedam substantia nō est lapis. Et reducit̃ ille modus ad quartū modū prime fi-gure maiore ꝛ minore cōuersis simpliciter ꝛ per trāspositōnē premissarū. Vñ oēs cōuersiones per quos alij modi reduci-tur ad quattuor primos modos prime figure sciuntur per hos versus. Simpliciter verti vult. s. p. vero per acci. M vult transponi. c. per impossibile duci.

Postq̃ autor determinauit de modis pme figure indirecte cõcludentib⁹ habentib⁹ ꝯuenientiã in pmissis cũ modis directe cõcludentib⁹. Cõsequenter determinat de modis indirecte cõcludentib⁹.sc3 fapesmo ꝛ frisesmoꝝ. Et q̃a fapesmo est modus vl'is. alter vero particularis. ideo prius determinat de ipo dicens. Fapesmo octauus modus cõstat ex vl'i affirmatiua maiore et vl'i negatiua minore. particularẽ negatiuã cõcludentib⁹ indirecte. Et reducit ad ferio maiore cõuersa p accidens. ꝛ minore simpl'r facta transpositione pmissaꝝ. Et pbatur eius ꝯña p istam regulam. quicq̃d sequtur ad cõsequẽs alicui⁹ bone ꝯsequentie sequit ad añs eius. sed ad premissas de fapesmo facta conuersione ꝛ transpositõne premissaꝝ sequunt pmisse de ferio. ꝛ ad illas pmissas sequtur particularis negatiua. ergo illa sequtur ad pmissas de fapesmo. ꝛ sic in eo ẽ bona ꝯña Sciendũ pmo. q fapesmo reducit p impossibile ad barbara capiendo ꝯtradictoriũ sue cõclusionis ꝓ maiore. ꝛ maiorem ꝓ minore inferendo cõuersam cõtrarie minoris. vt sic arguendo in fapesmo. oĩs homo est aĩal. nullus lapis est homo. ergo quoddã aĩal nõ est lapis. Et arguit sic i barbara. oĩe aĩal ẽ lapis. oĩs homo est aĩal. ergo oĩs homo est lapis ad quã sequtur p ꝯuersionẽ p accñs. quidã lapis est homo q̃ est contradictoria minoris. ꝛ potest etiam reduci ad celarent capiendo contradictoriũ conclusionis ꝓ minori ꝛ minorẽ pro maiori inferendo ꝯuersam contrarie opposite maioris sic arguendo in fapesmo. omnis homo est aĩal nullus lapis est homo. ergo quoddã aĩal nõ est lapis. ꝛ sic in celarẽt. null⁹ lapis est hõ. oĩe aĩal est lapis. g̃ nullũ aĩal est hõ ad quã sequtur p cõuersionem p accidens. quidã homo nõ est aĩal. Sciendũ secũdo. q nonus modus prime figure sc3 frisesmoꝝ constat ex particulari affirmatiua maiori. et vniuersali negatiua minori. particularem negatiuã concludentibus indirecte. Et reducit ille modus ad ferio maiori ꝛ minori conuersis simpliciter et per transpositõnẽ premissaꝝ. ꝛ per hoc patet q in eo sit bona consequẽtia quia ad premissas eius per conuersionem cum transpositõne pmissarũ sequunt premisse de ferio ad quas sequtur particularis negatiua. ergo eadem sequtur ad premissas de frisesmoꝝ. vt arguendo sic. quidam homo est aĩal nullus lapis est homo. ergo quoddam animal nõ est lapis conuertendo pmissas ꝛ transponendo premissas. ꝛ arguit sic in ferio. nullus homo est lapis. quoddã animal est homo. ergo quoddam animal nõ est lapis Sciẽdum tercio. q ille vltimus modus potest reduci per impossibile ad celarẽt capiendo oppositum contradictoriũ conclusionis ꝓ minori ꝛ minorem pro maiori inferendo conuersam contradictorie maioris. vt arguendo sic. quidam homo est animal. nullus lapis est homo. ergo quoddam animal non est lapis. ꝛ arguit sic in celarent. nullus lapis est homo. omne animal est lapis. ergo nullũ animal est homo. ad quã iterũ sequitur per conuersionẽ simplicẽ nullus homo est aĩal. que ẽ cõtradictoria maioris. Etiã pt reduci ad darij. capiẽdo ꝯtradictoriã ꝯclusionis ꝓ maiori. ꝛ maiorẽ ꝓ minori inferendo oppositũ ꝯtradictoriũ ꝯuerse minoris. vt3 sic arguẽdo i darij. oẽ aĩal est lapis. q̃dã homo est aĩal. g̃ q̃dã homo ẽ lapis. ad quã sequtur. q̃dã lapis est hõ. q̃ ꝯtradicit minori de frisesmoꝝ. s. huic. nullus lapis ẽ hõ Sciẽdũ q̃rto. q fapesmo ꝛ frisesmoꝝ valẽt in oĩ figura ad ꝯcludendũ pticularẽ negatiuã indirecte. ꝛ q̃a reperiunt in oĩbus figuris. iõ Aresto. determiat de ipis

postq̄ docuit formatōnem syllogismoꝝ in tribus figuris. ꝛ reperiunt̄ in pͥma figura cum medium subijciatur in maiori ꝛ pdicatur in alia. ꝛ sunt in secunda figura cū mediū pdicatur in vtraqꝫ. ꝛ cum subijcit̄ in vtraqꝫ sunt in tercia. ꝛ qa prius reperiuntur in pͥma figura q̄ in alijs. ideo pe. hy. cōueniēter ipos enumerat inter modos pͥme figure non tñ negat quin in alijs reperiantur. Cōtra predicta arguit̄ pͥmo sic. cōclusio debet esse silis alicui premissaꝝ. sed ꝯclusio particularis negatiua nō est silis alicui pͥmissarū de fapesmo cū ambe sint vniuersales. ergo male dicit̄ q̄ ibi cōcludit̄ particularis negatiua. Secūdo sic premisse de fapesmo habent maiorē cōuenientiam cum premissis de celarent q̄ cū premissis de ferio. ergo magis fapesmo reducitur p cōuersionem ad celarent q̄ ad ferio Tercio sic. in frisesmorum et in fapesmo est combinatio inutilis. quia ibi sunt termini in quibus omni et in quibus nulli. ergo male ponit̄ vnus modus. Quarto sic. in omni syllogismo debet fieri subsumptio. sed in frisesmoꝝ nulla fit subsumptio. quia maior est particularis sub qua nihil potest subsumi. igit̄ non est bonus syllogismus. Quinto isti duo modi differūt solū in quātitate maioris. ꝛ non in cōclusione nec in modo cōcludendi. cū ergo quantitas se tenet ex pte materie nō variat speciem. ꝛ sic isti modi non sunt modi distincti. Ad pͥmuꝫ dicit̄. q̄ licet in omni sillogismo conclusio debet esse similis in qualitate alicui pͥmissarū. non tamē in quātitate vt est darapti. ꝛ silitudo ꝓprie nō attendit̄ ex parte quantitatis. sed magis qualitatis. sꝫ equalitas vel inequalitas sumit̄ ex pte q̄titatis. Ad scđꝫ dr̄. q̄ licet fapesmo ꝛ celarent plus cōueniāt in qualitate ꝛ quantitate pͥmissaꝝ q̄ fapesmo ꝛ ferio. tñ pͥmisse de celarent non possunt sequi ad pͥmissas de fapesmo per cōuersionē. eo q̄ maior que ē vniuersalis affirmatiua nō pt cōuerti simpliciter in vlem. sed solū per accidens in particularē. ideo ad illas pͥmissas bñ sequunt̄ premisse de ferio.

Ad terciū dicit̄. q̄ licet cōcludendo directe in frisesmoꝝ ꝛ fapesmo dant̄ termini in quibꝫ omni ꝛ in quibꝫ nulli. nō tamen cōcludendo indirecte. et isti modi solum valent ad concludendū indirecte. Ad quartū dicit̄. q̄ lꝫ in frisesmoꝝ nō fiat actualiter subsumptio. tñ virtualiter inq̄tum premisse eius includunt̄ in premissis de ferio que sequunt̄ ad ipas in quibꝫ fit directa subsumptio Ad quintū dicit̄. q̄ licet quantitas nō variat speciem ꝓpositiōnis. tamē variat bene speciem syllogismi vel modū eius. qa variata quantitate est alia ordinatio premissaruꝫ in debita qualitate ꝛ quantitate et ideo isti modi distinguuntur ab inuicem specie.

Sequitur de secunda figura cuius tales dantur regule. In secunda figura maiore existente particulari nihil sequitur. Item in secūda figura ex puris affirmatiuis nihil sequitur. In secunda figura semper concludit̄ negatiue.

Secunda figura quattuor habet modos.

Postq̄ autor determinauit de pͥma figura ꝛ de modis eius. Hic ꝯsequēter determinat de secūda figura ꝛ de modis eius. Et est secūda figura talis

quādo mediū p̄dicat̄ in vtraq; p̄missaꝝ. ⁊ in tali dispōne mediū est primus terminus. q̄ ponit̄ supra ambas extremitates cū p̄dicetur de vtraq;. et maior secūdus terminus ⁊c. mediū positōe. q̄ ponit̄ sub medio cū subijciat̄ in maiori ⁊ ponit̄ supra minorē extremitatē. q̄ p̄dicat̄ in cōclusione. sed minor extremitas est vltimus terminus. q̄ subijcit̄ medio in minori p̄pōne ⁊ maiori extremitati in ꝯclōne. Ex hoc p3 q̄ mediū secūde figure nō est ita pfectum sicut mediū p̄me figure. q̄ est mediū ꝯiūctōe tm̄ ⁊ nō positōne. ⁊ est pfectius q̄ mediū tercie figure qd̄ subijcit̄ in vtraq; p̄pōne. et ideo p̄ma figura valet ad ꝯcludendū vl'iter vel p̄ticulariter affirmatiue ⁊ negatiue.. Et scd̄a valet ad ꝯcludendū vl'iter ⁊ p̄ticulariter ⁊ negatiue. Tercia valet ad ꝯcludendum p̄ticulariter affirmatiue ⁊ negatiue. ¶ Sciēdū p̄mo. q̄ p̄pter syll'mos huius figure tres ponūtur regule. quaꝝ p̄ma est. q̄ maiori existenti particulari nihil seq̄tur. Cuius rō est. q̄ in secūda figura semper cōcludit̄ negatiue vt infra dicet̄. ergo si maior esset p̄ticularis argueret̄ a nō distributo ex p̄te maioris extremitatis que nō distribuit̄ in maiori p̄pone cū esset subiectū ꝑpositionis p̄ticularis. ⁊ tn̄ distribueret̄ in ꝯclusione. q̄ esset subiectū p̄pōnis negatiue. ⁊ sic ex parte maioris extremitatis argueret̄ a nō distributo ad distributū. et inde posset ꝯuenire q̄ an̄s ess3 verū ꝯsequēte existēte falso. Item in tali dispōne sunt repibiles termini in quib; omi ⁊ in quib; nulli. Termini in quib; omi sunt hi tres. aīal. hō. risibile. sic arguendo. quoddā aīal non est hō. oē risibile est hō. cum istis p̄missis stat hec vl'is affirmatiua vera. oē risibile est aīal. Sed termini in quib; nulli sunt hi tres. aīal. hō. lapis. ⁊ arguitur vt p̄us. ergo talis dispō p̄missaꝝ est inutilis. ¶ Sciendū secūdo. q̄ secūda regula est hec. q̄ in secūda figura ex puris affirmatiuis nihil seq̄tur. cuius rō est. q̄ p̄pter vnionē extremitatū in aliquo supiori in quo pn̄t vniri pro diuersis p̄tib; eius nō seq̄tur vnio extremitatū inter se. vt p̄pter vnionē hominis ⁊ equi in aīali nō seq̄tur vnio illoꝝ inter se. q̄ possunt in aīali vniri ꝑ diuersis partib; eius. Sed arguendo ex puris affirmatiuis in secūda figura denotat̄ vnio extremitatū in suo supiori tm̄. ideo ex tali vnione ⁊ ex talib; p̄missis nō seq̄tur aliqua ꝯclusio. Item ibi sunt dabiles termini in q̄b; omi vt aīal. hō. risibile. et termini in quib; nulli. vt aīal. hō. equus. ergo talis dispositio nō valet ad inferendū aliquā ꝯclusionē. ¶ Sciendū tercio q̄ in secūda figura semꝑ ꝯcludit̄ negatiue. Cuius rō est. q̄ semꝑ vna p̄missaꝝ in secūda figura d3 esse negatiua ⁊ nō amb̄e affirmatiue. cū ex duab; affirmatiuis in secūda figura nihil seq̄tur. vt iam dictū est. Modo si alīq̄ p̄missaꝝ sit negatiua oporteret ꝯclonem esse negatiuā. sicut p3 ex vna regula generali p̄us posita Ideo in secūda figura semꝑ ꝯcludit̄ negatiue. et tn̄ in ipa ꝯcludi vl'iter ⁊ p̄ticulariter. ideo q̄uis in tercia figura ꝯcludat̄ affirmatiue vl' negatiue. q̄ in tercia figura solū ꝯcludit̄ particulariter. ⁊ difficilius est concludere vniuersalem negatiuā q̄ particularem affirmatiuam. vt p̄us dictū est Ideo p̄pter hoc non sequitur q̄ tercia figura sit perfectior [illegible]. licet in ista solum concludatur negatiue. ¶ Sciendū quarto. q̄ tm̄ quattuor ponuntur modi secūde figure. quod potest ꝑbari per sufficientiam sic. q̄ omnis modus secunde figure est ordinatio duarum p̄missarum in quib; idem mediū p̄dicatur in vtraq;. vel igitur amb̄e p̄misse sunt vniuersales vel amb̄e particulares. vel maior particularis ⁊ minor vniuersalis vel econtra. Si amb̄e sit

vniuersales iterum quadrupliciter diuiduntur. vel ambe sunt negatiue. et sic nihil sequitur propter vnam regulam generalem huius figure. vel ambe sunt affirmatiue. et sic iterum nihil sequitur propter vnam regulam superius dictam. vel maior est negatiua et minor affirmatiua. et sic est cesare. vel econtra. et sic est camestres. Si ambe sint particulares. hoc est quadrupliciter. et quocunque modo disponantur per affirmatiuam et negatiuam semper nihil sequitur. Si vero maior sit particularis et minor vniuersalis hoc potest esse quadrupliciter. et semper nihil sequitur propter regulam supra positam. sed si maior sit vniuersalis et minor particularis hoc est quadrupliciter. vel ambe sunt affirmatiue. et sic nihil sequitur propter secundam regulam. vel ambe sunt negatiue. et sic iterum nihil sequitur. vel maior est negatiua et minor affirmatiua. et sic est tercius modus. scilicet festino vel econtra. sic est quartus modus. scilicet baroco. et non possunt pluribus modis adinuicem combinari due premisse in hac secunda figura. igitur non possunt esse plures modi quam quatuor iam dicti quos ponit Arestoteles primo priorum. Et sic patent regule huius secunde figure et numerus modorum eius in generali. ¶ Contra predicta arguitur primo sic. medium quod predicatur de vtroque extremorum perfectius est illo medio quod subiicitur vni et predicatur de alio. quia predicatum perfectius est subiecto. ergo illa figura in qua medium semper predicatur debet poni prima. et sic secunda figura debet precedere primam. Secundo sic. frisesmorum valet in qualibet figura. vt prius dictum est. et tamen in ipso maior est particularis. ergo in secunda figura maiori existenti particulari aliquid sequitur quod est contra primam regulam. Tercio sic. quecunque vni tercio sunt eadem illa inter se sunt eadem et inter se conueniunt. sed arguendo ex puris affirmatiuis in secunda figura denotantur extrema esse eadem vni tercio. scilicet medio. ergo per hoc sequitur quod extrema in syllogismo sunt eadem et inter se conueniunt. et sic ex puris affirmatiuis aliquid sequitur. quod est contra secundam regulam. Quarto sic. bene sequitur aliquod animal est sortes. aliquis homo est sortes. ergo quidam homo est animal. et tamen ibi arguitur affirmatiue. et per consequens contra terciam regulam huius secunde figure. Quinto sic. in cesare et camestres sunt eedem premisse. scilicet vniuersalis affirmatiua et vniuersalis negatiua. sed modi distinguuntur ex parte premissarum. ergo illi modi non sunt distincti. et sic non sunt quatuor modi secunde figure. Ad primum dicitur quod licet medium quod predicatur vtrobique sit perfectius secundum se medio quod in vno subiicitur et in alio predicatur. tamen non est perfectius in ratione medii. modo figure ordinantur secundum perfectionem medii. ideo medium prime figure est perfectius medio secunde figure. Ad secundum dicitur. quod licet in frisesmorum in secunda figura maiori particulari aliquid sequatur indirecte. non tamen aliquid sequitur directe. et sic intelligitur prima regula huius secunde figure. Ad tercium dicitur. quod quecunque sunt eadem vni tercio singulari et in actu illa inter se sunt eadem. sed illa que sunt eadem in aliquo superiori et in potentia illa non sunt eadem inter se. quia vniuntur in illo pro diuersis partibus. sed arguendo ex puris affirmatiuis in secunda figura denotantur aliqua solum esse eadem in vno superiori in quo conueniunt in potentia et non in actu. ideo non oportet quod illa sint eadem inter se. Ad quartum dicitur. quod licet ibi aliquid sequatur gratia materie. eo quod medium est singulare singulariter tentum. tamen

non sequit aliquid formaliter et per syllogismum perfectum. ibi eni est syllogismus expositorius qui bene valet in secuda figura affirmatiue Ad qntum dicitur. q licet in cesare et camestres premisse sunt eedem materialiter. tamen non sunt eodem modo disposite. et modi distinguutur ex parte ordinationis et dispositionis formaliter suarum premissarum. ideo isti modi ab inuicem specie distinguutur

Cesare primus mod9 cstat ex maiore vli negatiua z minore vniuersali affirmatiua. vlem negatiuaz directe cludentib9. vt nullus lapis est aial. oms homo est aial. ergo nullus ho est lapis. Et reducit iste modus ad secudum modum prime figure maiore cuersa simplr Camestres secundus modus costat ex maiore vli affirmatiua. et minore vli negatiua vlem negatiua directe cludentib9. vt oms ho est aial. nullus lapis est aial. ergo nullus lapis est homo. Et reducit iste modus ad secudu modu pme figure minore et clusione conuersis simplr z p transpositoem pmissaz. ¶Festino tercius modus cstat ex vli negatiua maiori. z minore pticulari affirmatiua. particulare negatiua directe cludentib9. vt null9 lapis est aial. quida homo est aial. ergo quida ho non est lapis et reducitur iste modus ad quartu modu prime figure maiore cuersa simplr. Baroco quartus modus costat ex maiore vniuersali affirmatiua. z minori particulari negatiua. pticularem negatiua directe cludentib9. vt oms ho est aial. qdam lapis no est animal. ergo quida lapis no est homo Et reducitur ad primu modum prime figure per impossibile. Reducere autem per impossibile est ex opposito clusionis cum altera premissarum inferre oppositu alterius premisse. Sumatur eni oppositu conclusionis. sc oms lapis est ho cum maiore huius quarti. sc cu ista: oms ho est animal. sic arguendo. ois ho est aial. ois lapis est ho. ergo ois lapis est aial

Tractatus quartus.

Postq̄ȝ au. sup̱ius ostendit que est secūda figura ⁊ que sunt regule ei⁹
et enumerauit suos modos in cōi. Hic ꝯsequenter in speāli determinat de
ipsis. ⁊ p̄ꝰs de vlibꝫ q̄ȝ particularibꝫ modis. ⁊ inter vl'es modos autor pri-
mo determinat de cesare dicēs. Cesare p̄mus modus cōstat ex maiori vl'i
negatiua ⁊ minori vl'i affirmatiua. vl'em negatiuā ꝯcludentibꝫ directe. ⁊ re-
ducit̄ ad celarent maiore de cesare ꝯuersa simpl'r. p̱ quā reductōem sic ꝓbat̄
ꝯsequentia eius. qꝛ ad p̄missas eius sequūtur p̄misse de celarent. ⁊ ad p̄mis
sas de celarent sequit̄ ꝯclusio vl'is negatiua. ergo ista eadē ꝯcl'o seq̄tur ad p̄
missas de cesare. qꝛ quicq̄d sequit̄ ad ꝯseq̄ns bone ꝯsequētie seq̄tur ad ei⁹
antecedēs. Sed p̱ impossibile reducit̄ cesare ad celarent capiendo ꝯtrariuȝ
ꝯclusionis cū maiore inferendo ꝯtrarium minoris. Vel reducit̄ ad ferio ca
piendo ꝯtradictoriū cōclusionis cū maiori inferendo ꝯtradictoriū minoris
¶ Sciendū primo. q̄ camestres secūdus modus ꝯstat ex maiori vl'i affir-
matiua. ⁊ minori vl'i negatiua. vl'em negatiuā ꝯcludētibꝫ directe. Et reduci
tur p̱ ꝯuersionē ad celarent minori ⁊ ꝯclusione cōuersis simpl'r ⁊ p̱ transpo
sitionē p̄missarū. Et eodē mō ꝓbat̄ cōsequētia eius sicut ꝯn̄a p̄mi modi. vt
capiendo ꝯtrariū ꝯcl'onis cū maiori p̄t inferre ꝯtrariā sue minoris in barba
ra. ad quā seq̄tur ꝯtradictoria minoris arguēdo in camestres. oīs homo ē
aīal. nullus lapis est aīal. ergo nullus lapis est hō. ⁊ sic arguitur in barbara.
oīs hō est aīal. omīs lapis est hō. ergo oīs lapis est aīal. que est cōtraria mi-
noris. ad quā sequit̄. quidā lapis est aīal. sed reducit̄ ad darij capiendo con
tradictoriū cōclusiōis cū minori in camestres ad inferēdū cōtradictoriū sue
minoris. sed reducit̄ ad barbara capiendo cōtrariū minoris ⁊c̄. ¶ Sciēdū
secūdo. q̄ tercius mod⁹. scꝫ festino constat ex maiori vl'i negatiua. ⁊ minore
particulari affirmatiua p̄ti ⁊c̄. ⁊ reducit̄ ad ferio maiori cōuersa simpl'r. Vn̄
reducendo modos sc̄de figure ad p̄mā p̱ conuersionē oportet semp̱ illā pre
missam ꝯuerti. que p̄t fieri maior in prima figura. ⁊ non sequit̄ de minori. qꝛ
in secūda figura semp̱ mediū p̄dicat̄. ideo ad hoc q̄ subijciat̄ in maiori in pri
ma figura opꝫ illā premissam cōuerti ⁊ minor dꝫ manere vt mediū predi-
cetur in minori. sed p̱ impossibile reducit̄ ad celarent capiendo oppositū cō-
tradictoriū cōclusionis cū maiore eius inferendo ꝯtradictoriū minoris in ce
larent ¶ Sciendū tercio. q̄ quartus modus scꝫ baroco ꝯstat ex maiori vl'i
affirmatiua ⁊ minori p̱ticulari negatiua. p̱ticularē negatiuā ꝯcludentibꝫ di-
recte. ⁊ non reducitur iste modus ad aliquemmodum prime figure p̱ con-
uersionē. qꝛ vel hoc esset p̱ ꝯuersionē maioris que soluȝ ꝯuertit̄ p̱ accidens
in particulari. ⁊ sic amb̄e p̄misse essent particulares ex quibꝫ nihil sequit̄. vel
ꝯuertēdo minorē ⁊ ꝯclusionē. sed hoc nō. qꝛ vtraqꝫ esset particularis nega-
tiua que nō cōuertit̄ in terminis. sed solū p̱ ꝯtrapositōem que non valet ad
reductōem syl'moꝝ. qꝛ in ea non manēt idē termini. ideo baroco non p̄t re-
duci vel probari p̱ cōuersionē. sed p̱ impossibile reducit̄ ad barbara sumēdo
ꝯtradictoriū sue ꝯclusionis ꝓ minori cū maiori inferēdo ꝯtradictoriū mino
ris. ¶ Sciendū quarto. q̄ reducere vnū syl'm ad aliū p̱ impossibile est ex op
posito cōclusionis cū vna p̄missarū inferre oppositū alterius p̄misse. p̱ quaȝ
reductōem ostēdit̄ bonitas syllogismi p̄ꝰs facti. p̱ hoc scꝫ q̄ ex opposito cō-
sequētis infert̄ oppositū antecedētis. ⁊ reducendo modos secūde figure ad
p̄mā optet accip̱e oppositū conclusionis cum maiori premissa. eo q̄ idē sub-

ijcitur in maiori et predicatur in cõclusione. et etiam in opposito conclusionis in secunda figura. quia opposita sunt eiusdẽ subiecti et pdicati. et id qđ subijcitur in maiori et pdicatur in opposito cõclusionis est maior extremitas q fit mediũ prime figure. et per hoc habetur dispositio pme figure. qua habita oportet videre qualis et quanta fuerit maior premissa. et oppositũ conclusionis ad ostendendũ ad quem modũ prime figure fiat reductio. et si velis scire reductionem modorum tercie figure ad pmã per impossibile. oportet capere oppositum cõclusionis cũ minore. qa idem subijcitur in vtraqz scz in opposito cõclusionis. et in minore secũde figure. sicut in exemplo. et minor debz poni loco maioris. eo q in ipa pdicatur maior extremitas scz id qđ erat medium in scđa figura et debet inferri oppositũ maioris. vñ Seruat maiorez variatqz scđa minorẽ. Tercia maiorẽ variat retinendo minorẽ. Et habita tali dispositõne figure ad sciendũ ad quẽ modũ fiat reductio oportet scire quõ disponantur in qualitate et quantitate minor et oppositũ cõclusionis. et per hec possunt reduci omes modi secũde figure ad modos tercie figure. si quis concedat modos tercie figure ante modos secũde figure. et ex illis oibus patet q sunt quattuor modi secũde figure. et etiam patet reductio ad modos prime figure tam per cõuersionẽ qz per impossibile Contra pdicta arguitur pmo sic. Non seqtur nullũ dextrũ ẽ sinistrũ. cuiuslibet homis oculus est sinister. ergo nullius homis oculus est dexter. antecedens potest esse verũ cõ sequente existente falso et tamẽ ibi arguitur in cesare. ergo in ipo non est consequentia formalis. Scđo sic. Nõ seqtur omne mortuũ vel corruptũ ẽ nõ ens. sed nullus homo est non ens. ergo nullus homo est mortuus vel corruptus. et tamẽ ibi arguitur in camestres. Tercio sic. Mediũ nõ distribuitur in camestres in maiore. quia est pdicatũ ppositõnis affirmatiue vniuersalis et tamen distribuitur in minori. ergo ibi arguitur a non distributo in distributũ etc. Quarto sic. Nullũ animal dum dormit vigilat. sed quidaz homo vigilat. ergo quidã homo nõ est aial. et tamẽ ibi arguitur in festino. Quinto sic. Non seqtur in baroco. ois homo currit. adam non currit. ergo adã nõ est homo. ergo in eo non est bona cõsequẽtia Ad primũ dicitur q in illo syllogismo oculus nõ distribuitur in minori. et tamẽ distribuitur in cõclusione per illã regulã. q distributio affirmatiua in obliquo nunqz distribuit terminũ in recto sequentẽ ipam. sed distributio negatiua in obliquo bene distribuit rectũ sequentẽ. ideo dicendo. nullius homis oculus est dexter. ibi oculus distribuitur. et sic arguitur a nõ distributo ad distributũ. et nõ bene concluditur. sed debz sic cõcludi. ergo cuiuslibet hois oculus nõ est dexter. quia ibi oculus nõ distribuitur. Ad secũdũ dicitur q ibi arguitur a minus amplo ad magis amplũ cum distributõne magis ampli ex parte hois in minore. quia solũ stat pro psentibus et pteritis. ad quos restringitur per participiũ pteriti tpis. Ad terciũ dicitur q ibi nõ arguitur ad medium ipm sepando de aliquo vel aliqđ ab ipso. quia ponitur in cõclusione. sed solũ arguitur ad extremitates. et sic nõ arguitur a non distributo ad distributũ. Ad quartũ dicitur q illa nullũ aial dum dormit vigilat. qr pt esse hypothetica et vera. et tunc ex ipa nõ põt fieri bonus syllogismus cathegoricus. vel põt esse cathegorica et hoc dupliciter quia vel illa determinatio dum fertur ad subiectũ. et tunc bene arguitur quia sicut conclusio est falsa ita et maior. et est sensus. q de quocũqz verũ est

dicere q est animal dum dormit. verum est dicere q non vigilat vel potest ferri ad predicatum .et tunc maior est vera et male subsumitur minor.sed de/bet subsumi.quidam homo vigilat dum dormit.quia illa determinatio dum dormit ponebatur ad medium in maiori premissa. et sic minor est falsa sicut conclusio. Ad quintum dicitur.q homo in maiori solum distribuitur pro exi/stentibus ratione illius verbi currit. et in conclusione distribuitur tam pro existentibus q non existentibus.ideo etc. Et hec dicta de secunda figura sufficiunt ad propositum nostrum.

Equitur de tercia figura cuius tales dantur regule. In tercia figura minore existente negatiua nihil se/quitur. In tercia figura conclusio debet esse particularis. Tercia figura sex habet modos.

Postq autor determinauit de secunda figura et prima propter causam dictam. Hic consequenter determinat de tercia figura sillogistica.ipam primo sic diffini/ens. Tercia figura est dispositio trium terminorum in qua medium subiicitur in vtraque. Et in tali dispositione medium est vltimus terminus et infimus secundum veram positionem terminorum.quia subiectum est posterius predicato .et minor extremitas est medius terminus positione .quia est supra predicatum.cum de ipso predicetur in minori. et sub maiori cum in conclusione subiiciatur .et maior extre mitas est primus terminus positione. quia ponitur supra minorem .quia de ipsa predicatur in conclusione et supra medium cum predicetur de ipso in ma iori. Sciendum primo.q pro modis tercie figure due ponuntur regule. Prima minore existente negatiua in tercia figura nihil sequitur. Cuius ratio est.quia si minor sit negatiua oportet conclusionem esse negatiuam.et maiorem esse affirmatiuam.quia ex puris negatiuis nihil sequitur.ergo maior extremi/tas non distribueretur in maiore cum esset predicatum propositionis affirmatiue et tamen distribueretur in conclusione cum esset predicatum propositionis negatiue. ergo ibi argueretur a non distributo ad distributum.quare antecedens posset esse verum consequente existente falso. Item ibi essent reperibiles termini in quibus omni.vt isti tres termini.animal.homo equus.sic arguendo. Omnis homo est animal.nullus homo est equus.cum quibus stat ista in veritate.om nis equus est animal. Et termini in quibus nulli arguendo sic. Omnis homo est animal.nullus homo est lapis.cum quibus stat ista in veritate de nullo nul/lus lapis est animal.ergo in tercia figura nihil sequitur. Et hec est probatio gene/ralis ad ostendendum omnes combinationes inutiles nihil concludere Sci endum secundo.q termini in quibus omni sunt tres termini ex quibus in aliqua combina tione fiunt due premisse vere secundum dispositionem talis combinationis. cum quibus scilicet premissis stat vniuersalis affirmatiua in veritate composita ex extremi/tatibus illarum premissarum.sed termini in quibus nulli sunt tres termini ex qui/bus in aliqua combinatione disponuntur due premisse vere secundum dispositionem talis combinationis cum quibus stat in veritate vna vniuersalis negatiua consti/tuta ex extremitatibus illarum premissarum.sicut patet in exemplificatione iam facta Et ad inueniendum faciliter tales termios ad quamlibet combinationem inuti

lem improbandā tres ponūtur regule. Prima est. q sumendi sunt duo ter
mini dispati cū suo superiori. vt scz due spēs cū genere suo. vt hō asin9 anial
Scđa est. q sumēdi sunt termini verificabiles de seinuicē siue cōuertibili
ter siue nō. cū extraneo ad vtrunq3. vt hō risibile z lapis. vel homo aīal la
pis. Tercia q capiendi sunt duo termini verificabiles de seinuicē siue cōuer
tibiliter siue non cum supiori termino ad vtrūq3. vt hō risibile anīal. vel ho
mo aīal subā. Et p has tres regulas faciliter reperiūtur termini in qbus oī
et in quibus nulli ad quālibet cōbinatōnem inutilē Sciendū tercio. q cō
binatio in qua reperiūtur termini in quib9 oī z in quib9 nulli nō infert forma
liter aliquā cōclusionē. qđ sic pbat. qa si dicat q in tali cōbinatōne sequatur
aliqua ɔclusio formaliter. vt puta vlis affirmatiua in terminis in quibus
omni. Arguit pbando q non. qz qcqd seqtur formaliter i aliqua dispōe sp
seqt i tali dispōe si seqtur in tali cōbinatōne vlis affirmatiua conclusio per
aduersariū. tunc illa sequitur in oībus alijs terminis in tali dispositōne. g
illa seqtur acceptis terminis in quibus nulli. z vltra in tali dispositōne si
antecedēs est verū ɔ̄ns erit verū. quia ex vero non seqtur nisi verum in bo
na ɔ̄ña. g in terminis iu quib9 nulli ɔclusio vlis affirmatiua stabit in verita
te cum duabus premissis. z etiam vniuersalis negatiua facta ex eisdem pre
missis ex suppositōne terminoꝝ in quibus nulli. sed ille due sunt contrarie
ergo due cōtrarie stabunt simul in veritate. z p ɔ̄ns due ɔtradictorie qđ ē
impossibile. Et sic aliquis duceret ad concedendū duo cōtradictoria qui di
cunt illā cōbinatōem esse vtilē in qua reperiūtur termini in quibus omni z
in quibus nulli. Sciendū quarto. q in tercia figura semper ɔclusio ē parti
cularis. Cui9 rō est. qa si ibi concluderet vniuersaliter ibi argueret a nō di
stributo ad distributū ex parte maioris extremitatis que non distribuitur
in maiore cum illa semper sit affirmatiua. z maior extremitas in ea pdicet z
tamē distribueret in cōclusione cū esset subiectū ppositōnis vniuersalis. Itē
superiora vniuntur in inferiori tm̄ particulariter z non vniuersaliter. sz me
dium tercie figure est inferius ad ambas extremitates. ergo extremitates
solum vniūtur particulariter in ipsa. ergo in tali vnione nō potest concludi
vniuersaliter. sed tm̄ particulariter. Contra predicta arguit primo sic.
Frustra fit per plura quod potest fieri per pauciora. sed quelibet conclusio
potest sufficienter concludi per primā z secundā figuras. ergo tercia super
fluit. Secundo sic. Medium syllogismi est vnitiuū extremitatū eius.
sed illud qđ subijcit vtriq3 extremitati nō ē vnitiuū respectu pmissaꝝ. quia
hz rōnem materie. z materia nō e vnitiua sz forma. imo vnit per formā. er
go medium tercie figure non semper subijcitur in vtraq3 premissarum.
Tercio sic. pmisse inferentes aliquā cōclusionem transposite adhuc infe
runt eam. g pmisse de felapton trāsposite possunt inferre pticularē negati
uā. z sic cū maior sit vlis negatiua p transpositōnem efficit minor. g mīore
exñte negatiua aliqđ seqtur in tercia figura Quarto sic. bene seqtur omē
risibile currit. om̄ risibile ē hō. g oīs hō currit. g bū cōcludit vlr in tercia fi
gura. aās probat. qa ex opposito ɔ̄ñtis cū vna premissarum sequitur oppo
situm alterius premisse. Quinto sic. in omni mō syllogismi simpliciter dicti
potest inferri cōclusio vlis affirmatiua z vlis negatiua. g in oī sill'o possūt
dari termini in quib9 oī z in quibus nulli. z tū ibi est combinatio inutilis

ergo non omnes combinatōnes in quibus reperiūtur termini in quibus oi ꝛ in q̄bus nulli sunt inutiles. Ad primū dicit̄ ꝙ licet q̄libet conclusio i specie potest concludi in p̄ma figura ꝛ in secūda. non tamē oībus modis q̄libet cōclusio pt̄ concludi. Ideo q̄ꝫuis iste sufficienter possunt concludi q̄ꝫtū ad numerū cōclusionū. nō tamē q̄ꝫtū ad numerū modoꝝ concludendi.

Ad scōm dicit̄ ꝙ licet medium inq̄ꝫtum subijcitur extremitatibꝫ habeat modū materie. tamē inq̄ꝫtum vnit ꝛ cōtinet ipas actualiter sicut superius continet sua inferiora habet modum totius ꝛ rōnem forme respectu ipoꝝ et hoc modo bene ē vnitiuū extremoꝝ. que sunt superiora ipius. sed particulariter tm̄. Ad terciū dicit̄ ꝙ licet premisse de felapton transposite inferāt particularē conclusionem negatiuā indirecte. non tamē directe. ꝛ hoc mō intelligit̄ in illa maiori. ꝙ omnes premisse inferentes aliquā conclusionem directe transposite inferunt eandem indirecte. Ad quartū dicit̄ ꝙ licet ibi sequatur conclusio vniuersalis gratia materie nō tamen gratia forme quia non seq̄tur in omnibꝫ terminis cōsimili forma arguendi retenta. Ad q̄ntum dicit̄ ꝙ licet in omni modo ex terminis syllogismi prius facti vniuersalis affirmatiua ꝛ vniuersalis negatiua possunt inferri tamen ille non stabunt in veritate cum premissis compositis ex eisdem terminis. Et hoc requiritur ad terminos in quibus omni ꝛ in quibus nulli.

Darapti primus modus cōstat ex vniuersali affirmatiua maiori. et vniuersali affirmatiua minori particularem affirmatiuam concludentibus directe. vt omnis homo est substātia. omnis homo est aīal. ergo quoddā aīal est substātia. Et reducit̄ ad terciū modū prime figure minore cōuersa ꝑ accn̄s

Felapton secundus modus cōstat ex vniuersali negatiua maiore. ꝛ vniuersali affirmatiua minore. particularē negatiuam concludentibus directe. vt nullus hō ē lapis. oīs hō est aīal. ergo quoddā animal non est lapis. Et reducit̄ ad quartum modum prime figure minore cōuersa per accidens.

Postq̄ꝫ autor ōndit que sit tercia figura ꝛ posuit duas regulas eiꝰ. Hic ꝯñter determīat de modis ipius ꝛ anteq̄ꝫ in speciali de ip̄is determīet enumerat eos in generali dicēs. Tercia figura septē habet modos scꝫ darapti. felapton ꝛc̄. patet hoc ꝑ sufficientiā. qꝛ oīs modus tercie figure est ordinatio duaꝝ p̄missaꝝ in debita qualitate ꝛ in quātitate in quibꝫ mediū semper subijcitur. vel ergo ambe premisse sunt vl'es vel ambe particulares. vel minor vniuersalis ꝛ maior particularis. vel maior vniuersalis ꝛ minor particularis. Si ambe sint vl'es hoc ē dupliciter. qꝛ vel ambe sūt affirmatiue. ꝛ sic est darapti. vel ambe sunt negatiue ꝛ sic nihil seq̄tur vel maior affirmati-

ua z minor negatiua z sic nihil seqtur. vel maior est negatiua z minor affirmatiua. z sic est felapton. Si ambe sunt particulares hoc est quadrupliciter et quocunqz modo disponantur semp nihil seqtur pter vnã regulam prius positã. Si maior est vlis z minor particularis hoc est quadrupliciter. vel ambe sunt affirmatiue. z sic est datisi. vel ambe sũt negatiue z sic nihil seqr. vel maior est negatiua z minor affirmatiua. z sic est ferison. Si aũt maior sit particularis z minor vlis hoc est quadruplr. vel ambe sunt affirmatiue. z sic est disamis. vel ambe negatiue z sic nihil seqtur. vel maior negatiua z minor affirmatiua. z sic est bocardo. vel maior affirmatiua z minor negatiua et sic nihil seqtur. z sic patet q in tercia figura sunt sedecim cõbinatões quarum tm sex sunt vtiles z decem inutiles. Sciendũ primo q darapti primus modus tercie figure constat zc. vt supra. Et pt ille modus tripliciter pbari scz per cõuersionẽ. per impossibile. z per sillogismũ expositoriũ. vnde p cõuersionẽ reducit ad darij minori cõuersa p accidens. qa ad pmissas eius sequũtur pmisse de darij. z ad illas pmissas seqtur cõclusio eius. ergo eadẽ sequit ad pmissas de darapti. Et per impossibile reducit ad celarent capiẽdo oppositũ cõtradictoriũ cõclusionis p maiori. Et minor est loco maioris inferendo cõtrariũ maioris ex pñti ptradictoriũ z põt reduci ad cesare capiendo oppositũ cõtradictoriũ sue cõclusionis p maiori z maiorẽ p minori inferendo cõtrariũ minoris. Et reducendo modos tercie figure ad mõs prime figure p impossibile pcedendũ est ab opposito contradictorio cõclusionis p maiore. z minorẽ loco minoris prime figure. z nunqz pcedendo a contrario. qa tercia figura semp cõcludit particulariter. modo particularis nõ habet cõtrariũ. g zc. Sed p sillogismũ expositoriũ pbat. qa si ille pmisse sint vere. omis homo est aĩal. oĩs hõ est risibilis. tũc de aliquo singulari homine verificabit aĩal z risibile signet. g illud singlare. z sit sor.. z tũc arguatur sic expositorie. sortes est aĩal. sortes est risibilis. g aliqd risibile est anial Iste due pmisse singulares sequũtur ad pmissas de darapti z ad premissas istas singulares seqtur parti. affir. cõclusio. ergo eadẽ cõclusio sequit ad pmissas de darapti. qa quicqd seqtur ad ãñs bone ñtie seqtur ad ei9 ãñs

Sciendũ est scdo q syllogismus expositorius est cui9 mediũ est singulare singulariter tentũ. z de isto nõ determiat autor eo q manifestus ẽ ad sensum. z valet talis syllogismus expositorius affirmatiue in qualibet figura sed negatiue in secũda nõ valet. qa vel maior esset negatiua vel minor. z sic vtroqz mõ cõclusio esset negatiua. z sic cũ minor esset pticularis argueret a nõ distributo ad distributũ ex pte maioris que nõ distribueret in maiori ppositõne z tñ distribueret in cõclusione dicẽdo. quoddã aĩal nõ est sortes. quidã homo est sortes. ergo quidã hõ non est aĩal. sed negatiue. valet in prima figura posita maiore negatiua z minori affirmatiua. vt posset videri p exempla. sed nõ valet ecõtra minori negatiua. qa tunc argueret a nõ distributo ad distributũ ex parte maioris Sciendũ tercio q felapton secũdus modus tercie figure constat ex maiore vli negatiua z minori vli affirmatiua particularẽ negatiuã cõcludentib9 directe. z reducit ad ferio minori conuersa per accidens. z per hoc patet ñña eius. sicut pbata est de pmo modo Et per impossibile reducit ad barbara capiendo cõtradictoriũ sue cõclusionis cum minori posita loco maioris inferẽdo cõtrariã sue maioris z p ñs

cōtradictoriam. Potest etiā reduci ad camestres in secūda figura capiēdo ɔtradictoriū sue ɔclusionis p maiori. ⁊ maiorē p minori inferendo ɔtrariū minoris. ⁊ p ɔñs ɔtradictoriū. Potest etiā sic pbari p syllogismū expositoriū capiendo vnū singulare sub medio ei⁹ de quo negaᵗ maior extremitas et minor affirmatur. Et inde inferatur particularis negatiua conclusio sic factum est in darapti de particulari affirmatiua. Sciendum quarto. ꝙ ad reducendū modos tercie figure ad modos prime figure p cōuersionem oportet illam premissam cōuerti. que fit minor in prima figura. Cui⁹ ratō est. quia in tercia figura mediū semper subijcitᵘ. ergo ad hoc ꝙ mediū subijciatur in maiore prime figure. non oportet maiorem cōuerti. sed ad hoc ꝙ medium pdicetur in minori in prima figura oportet minorē conuerti. nō tamē est intelligendū ꝙ semper illa premissa que est minor in secūda figura cōuertatur. quia in disamis nō conuertitᵘ minor sed maior. Ideo intelligendū est de illa que fit minor in pma figura. Contra pdicta arguitᵘ pmo sic. In secunda figura sunt tm̄ quattuor modi. sed tercia figura est imperfectior ꝙ̄ illa. ergo nō habet plures modos ꝙ̄ secūda. ergo male ponūtur sex modi ei⁹ ¶ Secūdo sic. Non seqᵗur in darapti. oīs homo est albus. omis homo inꝙ̄tum homo est risibilis. ergo aliqd inꝙ̄tum risibile est album. ⁊ tamen arguitᵘ in darapti. ¶ Tercio sic. Modi perfectiores nō reducūtur ad modos imperfectiores. sed modi vniuersales sunt perfectiores ꝙ̄ particulares. ḡ darapti est perfectior ꝙ̄ darij. ⁊ per ɔsequēs nō reducitur ad ipm. Quarto sic. Non seqᵗur nullus homo est genus. oīs homo est aīal. ḡ aīal non est genus. Et tamē arguitᵘ in felapton. ḡ in eo nō est ɔña formalis Quinto sic. Darapti ⁊ disamis reducūtur ad darij terciū modū prime figure. ⁊ felapton ad quartū scʒ ferio. ergo illi modi debent pcedere felapton Et per cōsequēs male ponitᵘ secūdus modus. Ad primū dicitᵘ. ꝙ licet tercia figura habeat plures modos ꝙ̄ secūda. non tamē ꝓpter hoc est perfectior ipsa. quia figura nō nomiatur pfectior ꝓpter pluralitatem modoꝝ eius. sed eo ꝙ habet perfectiorē modū cōcludendi. Unde qa tercia figura habet imperfectiorem modū concludendi. ideo potest plurib⁹ modis cōcludere ꝙ̄ secūda quia plurib⁹ modis potest fieri imperfectū ꝙ̄ perfectum. Ad scd̄m dicitᵘ ꝙ ibi male ɔcluditᵘ. qa illa reduplicatio nō dʒ poni in ɔclusiōe sic ꝙ feraᵗ sup pdicatū vlᵗ copulā ɔclusionis. qr in pmissis nō ferebaᵗ ad maiorē extremitatē. sʒ dʒ solū poni cū implicatōne ad subiectū ɔclusionis. vt dicēdo. ergo aliqd risibile inꝙ̄tū homo ē albū. Ad terciū dicitᵘ ꝙ lʒ modi vlēs sint pfectōres ꝙ̄ modi pticulares in eadē figura directe cōcludentes nō tn̄ in diuersis figuris. ⁊ ideo darapti nō est pfectior ꝙ̄ darij rōne figure Ad quartū dicitᵘ. ꝙ aīal nō teneᵗ eodē mō in minore ⁊ in conclusione. qa in minori teneᵗ p natura cōi accepta cōcretiue p respectū ad supposita. In cōclusione ṽo teneᵗ p natura ƀm se cū pcisione suppositoꝝ cū ibi sibi attribuitᵘ hec intentio gen⁹ Ad quintū dicitᵘ ꝙ negando ɔñaʒ. quia isti modi nō ordinanᵗ ƀm ordinem modoꝝ prime figure ad quos reducuntur sed ordinanᵗ inter se ƀm vlē pticulare affirmatiuū ⁊ negatiuū sicut darapti ⁊ felapton. qr sunt modi vlēs. Ideo pcedunt quattuor sequentes qui sunt particulares.

Disamis tercius modus constat ex particulari affirmatiua maiori ꝛ vniuersali affirmatiua minore particularem affirmatiuā directe concludentibus. vt quidā homo est substātia. omnis homo est animal. ergo quoddā animal est substātia. Et reducitur ad terciū modum prime figure maiore ꝛ minore conuersis simpliciter ꝛ per transpositōnem premissarum.

Datisi q̄rtus mod⁹ cōstat ex vl'i affirmatiua maiori ꝛ particulari affirmatiua minore pticularē affirmatiuā directe concludētibus. vt omnis homo est substātia. quidā hō est aīal. ergo quoddā animal est substātia. Et reducitur iste modus ad terciū modū prime figure minore conuersa simpliciter. Bocardo quintus modus constat ex maiore particulari negatiua et minori vniuersali affirmatiua. particularem negatiuā directe concludentibus. vt quidā homo non est lapis. omnis homo est animal. ergo quoddam animal non est lapis. Et reducitur ad primū modum prime figure per impossibile. Sumatur enim oppositum contradictorium conclusionis cum altera premissarum. ꝛ inferatur oppositum alterius premisse vt omne animal est lapis. omnis homo est animal. ergo oīs homo est lapis. Hec conclusio facta per impossibile in primo modo prime figure cōtradicit maiori conuertenti. scꝫ tercie figure. Ferison sextus modus cōstat ex maiori vniuersali negatiua ꝛ mīori pticulari affirmatiua pticularē negatiuam directe concludentibus. vt nullus homo est lapis. quidam homo est animal. ergo quoddā aīal nō est lapis. Et reducit̄ ad quartū modū prime figure mīore cōuersa simpl'r

Postq̄ꝫ autor determiauit de modis vl'ib⁹ tercie figure. Hic p̄n̄r determiat de modis pticularib⁹. Et p̄mo de affirmatiuis. scd̄o de negatiuis et inter affirmatiuos p̄mo determinat de disamis. dicens qd̄ constat ex ꝛc. vt supra. Et reducit̄ ad darij per conuersionem maioris ꝛ cōclusionis simpl'r et p trāspositōem p̄missaꝝ. Et p hoc ꝑbat̄ bonitas ꝯn̄e. Scd̄o ꝑbat̄ p syllogismū expositorium. qꝛ ex illis p̄missis. quidā hō ē suba. oīs hō ē aīal que sunt p̄misse de disamis. seq̄t̄ q̄ de aliq̄ singulari hoīe verificabit̄ suba ꝛ aīal et tūc signet̄ illud singulare ꝛ sit sortes. Et arguat̄ sic sortes ē suba. sortes ē aīal. igit̄ quoddā aīal ē suba p̄misse hui⁹ syllogismi expositorij sequūt̄ ad p̄missas de disamis. Et ad istas p̄missas seq̄t̄ pticularis affirmatiua. g̃ eadem seq̄tur ad p̄missas de disamis. Tercio pōt ꝑbari p impossibile ꝛ reducitur ad celarent capiendo oppositū cōtradictorium conclusionis ꝓ maiore cū minore inferēdo ꝯtradictorium maioris. ꝛ in scd̄a figura reducit̄ ad festi-

nō capiendo oppositū cōtradictoriū cōclusionis de disamis ꝓ maiore. ⁊ ma
iorem ꝓ minore inferendo cōtradictoriū sue minoris Sciendū primo. ꝙ
ad reducendū modos tercie figure ad modos prime figure per impossibile
oportet cape oppositū cōclusionis ꝓ maiore retinendo minorē ⁊ inferendo
oppositū minoris. Cuiꝰ rō est qa idē subijcit̄ in conclusione syllogismi ter/
cie figure ⁊ in opposito cōclusionis ⁊ p̄dicat̄ in minore scʒ minor extremitas
Ideo capiendo oppositū cōclusionis cū minore habet̄ dispositio p̄me figu/
re. Item reducere ꝑ impossibile in tercia figura est ex opposito cōclusionis
cū minore inferre oppositū maioris. Et acceptis illis ꝓpositōnibꝫ ad vidē
dum ad quē modū fit reductio oportet videre quō oppositū cōclusionis ⁊
minor ordinant̄ in debita qualitate ⁊ quātitate. ⁊ ad reducendū modos ter
cie figure ad modos secūde figure oportet cape oppositū cōclusionis cum
maiore posita ꝓ minore inferendo oppositum minoris. Cuiꝰ rō est. quia
idem p̄dicat̄ in opposito cōclusionis ⁊ in maiori in tercia figura. Ideo acce
ptis illis ꝓpositōnibꝫ habet̄ dispositio secunde figure. in qua idem p̄dicat̄ in
vtraqʒ. vn̄ maior debet poni loco minoris. qa ad directe concludendū in se
cunda figura oportet ꝙ idem subijciat̄ in cōclusione ⁊ in minori ꝓpositione
scʒ minor extremitas. sed in tercia figura idem subijcit̄ in maiori ⁊ opposito
minoris qd̄ debet inferri ꝓ cōclusione in secūda figura ⁊ ad sciēdū ad quē
modū fit reductio potest cognosci. ut prius dictū est. Sciendū secūdo. ꝙ
datisi quartus modus tercie figure constat ex vl̄i affirmatiua maiori ⁊ par
ticulari affirmatiua minori. particularē affirmatiuā cōcludentibꝫ. ⁊ ꝓbatur
tripliciter scʒ ꝑ cōuersionē ꝑ impossibile ⁊ ꝑ expositōnem. vn̄ ꝑ cōuersionem
ꝓbat̄ reducendo ip̄m ad darij minori de datisi cōuersa simpl̄r. Sed ꝑ ex/
positōnem pōt ꝓbari eodē mō vt p̄cedens capiendo vnū singulare mediū
de quo ambe extremitates verificant̄ Sed ꝑ impossibile pōt ꝓbari reducē/
do ip̄m ad ferio. capiendo oppositū cōclusionis ꝓ maiori ⁊ cū minori inferre
cōtradictorium maioris. Et in secūda figura reducit̄ ad cesare. capiēdo cō
tradictorium cōclusionis ꝓ maiori ⁊ maiorē ꝓ minori inferendo contradic/
toriū minoris. Sciendū tercio. ꝙ bocardo quintus modus cōstat ex ma
iore particulari negatiua ⁊ minori vl̄i affirmatiua particularē negatiuā con
cludentibꝫ directe. ⁊ nō ꝓbat̄ ꝑ cōuersionē reducēdo ip̄m ad aliquē moduʒ
prime figure ꝓpter rōnem prius dictā de baroco. Sed pōt ꝑ syllogismū ex
positoriū negatiuū sic ꝓbari capiendo vnū singulare ꝓ medio de quo nege
tur maior extremitas ⁊ verificet̄ minor. In q̄ quid ē dispositōne sequit̄ con
clusio ꝑticularis negatiua ⁊ ip̄m ꝓbando ꝑ impossibile reducit̄ ad barba/
ra capiendo ꝯtradictoriū sue cōclusionis cū minori inferendo cōtradictoriū
maioris. Et in secūda figura reducit̄ ad baroco. capiendo ꝯtradictoriū sue
cōclusionis ꝓ maiori inferendo ꝯtradictoriū sue minoris. Sciēdū quarto
ꝙ ferison sextus modus cōstat ex maiori vl̄i negatiua ⁊ minori particulari
affirmatiua. particularē negatiuā concludentibꝫ. ⁊ ꝑ conuersionem reducit̄
ad ferio minori cōuersa simpliciter. Et pōt etiā ꝓbari ꝑ sillogismū exposito
riū sicut modi precedentes. sed ꝑ impossibile reducit̄ ad darij capiendo con/
tradictoriū sue cōclusionis ꝓ maiore cū minori inferendo cōtradictoriū ma
ioris. Et in secūda figura reducit̄ ad camestres capiendo oppositū cōtradi
ctoriū sue cōclusionis ꝓ maiore ⁊ maiorē ꝓ minore inferendo ꝯtradictoriū

minoris. Et ꝑ hoc patēt formatōnes syllogismi tertie figure. ¶ Cōtra ꝑdicta arguitꝑ pmo sic. Nō sequit alicui hoi inest sanitas omi hoi inest albedo. ergo quedā albedo est sanitas. ⁊ tñ arguit in disamis. Scdo sic. Nō sequit a quodā hoie videt equus. ab omi hoie videt lapis. ergo a quodā lapide videt equus. ⁊ tamē arguit in disamis ⁊c. Tertio sic. Nō seqtur in datisi. ois hō est natus. quidā hō est nascendꝯ. ergo qdā nascendꝯ est natus. Quarto sic. Nō seqtur. sortes nō est minor sorte. sȝ totus sortes est minor sorte. ergo aliqd minus sorte nō est minus sorte. ⁊ tñ arguit in bocardo. Quinto sic Nō seqtur. nullus hō est ꝓpriū. qdā hō est risibilis. ergo quoddā risibile nō est ꝓpriū. ⁊ tñ arguit in ferison. ☞ Ad primum dicit ꝙ bñ arguit in disamis sȝ male ꝯcludit. sȝ debet sic ꝯcludi. alicui hoi inest sanitas omi hoi inest albedo. ergo alicui cui inest albedo inest sanitas. Ad secundum dicitur ꝙ male ꝯcludit sȝ debet sic ꝯcludi. ergo a quo videt lapis ab eodē videt equus Ad tertiū dr. ꝙ nō arguit in datisi. quia ibi ē variatio medij quātū ad sua supposita ꝓ qbꝫ tenet. quia hō in maiori tenet ꝓ ꝑsentibꝫ ⁊ ꝑteritis ad qs restringit ꝑ illud ꝑticipiū ꝑteriti tpis natꝯ in minore stat ꝓ ꝑsentibꝫ ⁊ futuris ad qs ãpliat ꝑ illd ꝑteritū nascendus Ad quartū dr. ꝙ in isto syllogismo sortes supponit ꝓ ipo sorte in maiore. sȝ in minore supponit ꝓ ꝑtibꝫ integralibꝫ ꝓ qbꝫ restringit ꝑ hoc signuȝ totꝯ. Ideo mediū nō tenet equalr in minore ⁊ maiore. Ad qntum dr ꝙ risibile in ꝑdicato minoris tenet ꝯcretiue ad subiectū. In ꝯclusione ꝟo tenet abstractiue ⁊ ſm se. eo ꝙ subijcit respectu huiꝯ itētōis scde. s. ꝓpriū. io ibi nō idē simplr ē ꝑdicatū minoris ⁊ subiectū ꝯclusionis nec bñ arguit in ferison. sȝ ad bñ ꝯcludēdū debȝ sic ꝯcludi. ergo aliqd qd ē risibile nō ē ꝓpriū

Syllogismorū concludentiū ꝑticularē negatiuā tales dantur regule. Nullus syllogismus ꝯcludēs ꝑticularē negatiuā indirecte potest eam ꝯcludere directe Et cōcludens directe nō potest cōcludere indirecte. Item prima figura ꝯcludit oīa genera ꝓpositionū scȝ vlem. ꝑticularē. affirmatiuā ⁊ negatiuā. Secūda figura cōcludit ꝑticularē negatiuā. ⁊ vniuersalem negatiuā. Tertia cōcludit ꝑticularē affirmatiuā ⁊ negatiuā. ꝟꝯ Barbara celarent darij ferio baralipton. Celantes dabitis fapesmo frisesmorū. Cesare camestres festino baroco darapti. Felapton disamis datisi bocardo ferison. In his quattuor versibus ꝑdictis ponūtur nouēdecim dictōnes nouēdecim modis deseruiētes. ita ꝙ ꝑ pmam dictōem intelligit pmus modus prime figure. ⁊ per scdam secundus modus ⁊c. Unde primi duo versus deseruiunt omnibus modis prime figure. Tertius vero versus preter vltimam dictionē eius deseruit modis scde figure. ita ꝙ pma dictio deseruit primo modo.

et secunda secūdo modo. ⁊ sic de alijs. Ultima vero dictio tertij versus cum alijs dictōibus quarti versus deseruit modis tertie figure. Sciendum ꝙ per has vocales. scꝫ a. e. i. o. intelligūtur quattuor genera propositionuꝫ ita ꝙ per hanc vocalem a. intelligitur vniuersalis affirmatiua ⁊ per e vniuersalis negatiua. ⁊ per i ꝑticularis affirmatiua. ⁊ per o ꝑticularis negatiua. Et in qualibet dictōne sunt tres syllabe. ⁊ aliud residuum est supfluum vt postea patebit. Et per ꝑmaꝫ illarum syllabarū intelligitur maior ꝑpositio ⁊ per scđam minor. ⁊ ꝑ tertiam cōclusio. verbi gratia. Prima dictio scꝫ barbara habet tres syllabas. in qualibet harum ponitur a. Et per hoc significat̃ ꝙ ꝑmus modus prime figure ꝯstat ex duabus ꝑpositionibus vniuersalibꝫ affirmatiuis. vniuersaleꝫ affirmatiuā directe cōcludentibus. Et ita intelligit̃ de alijs dictōnibus ſm vocales ibi positas. Et sciendū ꝙ quattuor dictōnes ꝑmi versus incipiunt ab his consonantibus. b. c. d. ⁊ f. ⁊ omnes alie dictōnes sequētes Et hoc intelligendum est ꝙ omēs que incipiūt ꝑ dictōnem inchoatā a b. debēt reduci ad primum modum prime figure. ⁊ omnes que incipiunt ꝑ dictōnem inchoatā a c. ad secundū. ⁊ per d ad tertium et ꝑ f. ad quartum. Item vbicunqꝫ ponitur s. in illa dictōne significat̃ ꝙ ꝑpositio intellecta ꝑ vocalem immediate precedentem debet conuerti simpliciter. ⁊ ꝑpositio intellecta per vocalē imediate ꝑcedētē istā lrām. p. debꝫ ꝯuerti ꝑ accñs. Et vbicūqꝫ ponit̃ m. debet fieri transpositio in ꝑmissis. Est em̄ transpositio in premissis facere de maiore minorem et econuerso. et vbicunqꝫ ponitur. c. ꝙ modus intellectus per istaꝫ dictōnem in qua ponitur debet reduci per impossibile. vnde versus. Simpliciter verti vult s. p vero ꝑ acci. M vult trāsponi. c. per impossibile duci. Seruat maiorem variatqꝫ secunda minorem. Tertia maiorem variat. seruatqꝫ minorem

Ed qꝛ Aresto. in prioribus ostendit coniugatōnes in quibus nō sequitur conclusio ex premissis esse inutiles per inuentōem terminorū in quibus nō tenet huiusmodi ꝯiugatio. ideo vtilis est inuentio taliū terminorū vbicunqꝫ fiat inutilis coniugatio contra regulas syllogismo

rum prius assignatas. Accipiendi sunt igitur duo termini. scz due species cum suo genere. vt hō asinus animal. vl' duo termini quorum alter de altero pdicatur siue ꝯuertibil'r siue nō. cum extraneo vtriusqꝫ. vt homo risibile lapis. vel homo animal lapis. vl' accipiendi sunt duo termini. quorum alter de altero pdicetur siue cōuertibiliter siue nō cum superiore ad vtrunqꝫ. vt homo risibile substātia. vel homo animal substantia. Per hanc em̄ regulam disiunctiuam cuicūqꝫ generi applicetur siue substantie siue quātitati siue alicui illorū semper inueniūtur termini per quos inutilis coniugatio demōstrabitur nō tenere. ⁊ tales terminos appellat Aresto. in prioribus terminos in quibus nō est acceptis tribus terminis facere coniugatōnem in qua premisse sunt vere ⁊ conclusio falsa manente eadem qualitate ⁊ quātitate ꝓpositionū. Verbi gratia. hic est inutilis coniugatio. nullus asinꝰ est homo nullū rōnale ē asinꝰ ḡ nullū rōnale ē hō. Et isti sunt termini in q̄bꝫ omni. Contra hāc inutilē cōiugatōem accipiunť termini in quibus nulli per scdm̄ mēbrum regule. vt homo risibile asinus. ⁊ arguitur sic. Nullus asinus est homo. nullū risibile est asinus. ergo nulluz risibile est homo. Ecce p̄misse sunt vere. conclusio est falsa. seruata eadem qualitate et quantitate propositionum in vtraqꝫ coniugatōne. et vtrobiqꝫ manente eadem figura.

Postq̄ autor determinauit de omnibꝫ modis ⁊ figuris in speciali. hic ꝯñr ad maiorem intellectū p̄cedentiū ponit aliqua notabilia Primo ponit talem regulam de modis ꝑticularibꝫ negatiuis dicens. ꝙ nullus syllogismus ꝯcludens ꝑticularem negatiuā directe potest eam ꝯcludere indirecte nec econuerso ꝯcludens eam indirecte potest eam ꝯcludere directe. Cuius ratio est. qꝛ ꝑticularis nō potest ꝯuerti in terminis. Sꝫ solū ꝑ ꝯtrapositōem in qua ꝯuersione nō manent idem termini p̄me ꝓpositōnis formal'r. modo oportet ꝙ in syllogismo idem termini maneant. Sed oēs syllogismi directe ꝯcludentes aliquā affirmatiuā vel negatiuā vniuersalē etiam ꝑticularem affirmatiuā ꝑ ꝯuersionē sue ꝯclusionis possunt indirecte inferre ꝯuertentē sue ꝯclusionis sicut determinať in p̄ma potestate syllogismi. ¶ Sciendum p̄mo est. ꝙ sex sunt potestates syllogismi. que sunt naturales ꝓprietates ipsorum. Prima est posse plura ꝯcludere vt quādo syllogismus infert vnā ꝯclusionē que p̄t ꝯuerti etiā p̄t inferre ꝯuertentē eius que seqtur ad p̄ncipalem ꝯclusionē suam Et si plures ꝓpositōes sequanť ad illā ꝯclusionē vltra p̄ncipalē p̄t inferre plures ꝯclusiōes Scd̄a

potestas est ex falsis posse concludere verum sed ex veris non nisi verum exemplum primi. vt om̄is lapis est aīal. om̄is homo est lapis. ergo oīs hō est aīal. Ex istis duabus p̄missis infert syllogistice ista ꝯclusio vera. oīs homo est animal. Tertia potestas est posse ꝯcludere circulariter aliquam suaꝝ p̄missarum quod fit capiēdo ꝯclusionē vnius syllogismi cōuersam cum altera p̄missaꝝ inferendo alterā p̄missam. Quarta potestas est posse ꝯcludere ꝯuersiue capiendo oppositum ꝯclusionis vnius syllogismi facti cum vna p̄missaꝝ inferendo oppositū alterius p̄misse. Quinta potestas est posse ꝯcludere ꝑ impossibile capiendo ꝯtradictoriū ꝯclusionis. cū vna p̄missaꝝ manifeste vera ad inferendū vnam manifeste falsam. Ex cuius falsitate sequit᷑ veritas ꝯclusionis negate a respondēte sicut negato isto a respondente om̄is homo est animal. q2 ⁊ sic Quidā homo nō est aīal. Oīs homo est substātia. ergo quidā homo nō est substātia. ꝯclusio est falsa. ergo aliqua p̄missaꝝ nō minor. ergo maior ergo illa. Omnis homo est aīal fuit vera. q2 ꝯtradictorie nō possunt sil'esse false. Sexta potestas ē posse ꝯcludere ex oppositis. vt quādo fit syllogismus ex ꝓpositōnib9 contrariis vel ꝯtradictoriis inferendo negatiōem eiusdem de seipo. ⁊ de istis habet᷑ in libro prioꝝ. ¶ Sciendū scd̄o ꝙ ꝑ cōꝑatōne figuraꝝ inter se p̄ma ꝯcludit oīa genera ꝓpositionū scꝫ vniuersale. ꝑticulare. affirmatiuū negatiuuꝫ sicut patꝫ in quattuor modis p̄me figure directe ꝯcludentib9. sed scd̄a figura solum ꝯcludit tria genera ꝓpositionū. scꝫ ꝑticulare vniuersale ⁊ negatiuum. ⁊ nō ꝯcludit affirmatiuū ꝓpter causam p̄us dictam in secunda figura. Tertia vero etiam solum concludit tria genera propositionum. scꝫ affirmatiuum negatiuum ꝑticulare. ⁊ nō concludit vniuersaliter propter causam dictam in tertia figura. ⁊ quia ꝑfectius est concludere affirmatiue et vniuersaliter q̄3 vniuersaliter ⁊ negatiue ⁊ ꝑfectius ē cōcludere vniuersalem negatiuam q̄3 ꝑticularem affirmatiuam vel negatiuam. Ideo p̄ma figura perfectior est q̄3 secunda. ⁊ secunda perfectior q̄3 tertia. ¶ Sciendum tertio. Pro declaratōne trium figurarū ꝙ earum sunt decem ⁊ nouem modi scꝫ nouem prime. quattuor secunde ⁊ sex tertie. quorum nominū numerus ⁊ ordo habetur in his versibus. Barbara. celarent. darii. ferio. baralipton. Celantes dabitis fapesmo frisesmorū. Cesare camestres festino baroco. darapti Felapton disamis datisi bocardo ferison. Et nota ꝙ in qualibet dictōne sunt tres syllabe tantum ⁊ non sunt plures. hoc est solum causa metri. vocalis prime syllabe significat qualitatem ⁊ quantitatem prime premisse. ⁊ scd̄a vocalis significat scd̄am premissam. ⁊ tertia conclusionem. Unde sic per a intelligitur vniuersalis affirmatiua per e vniuersalis negatiua. per i particularis affirmatiua. per o particularis negatiua ⁊c. ¶ Sciendum quarto ꝙ quattuor modi prime figure sunt fortiores aliis ⁊ incipiunt per istos quattuor consonantes. b. c. d. f. que in ip̄is significant ordinem eorum. Sed alii reducuntur ad ipsos. Et isti consonantes in aliis modis significant reductōnem eorum. ita ꝙ omnes modi incipiētes a b. reducuntur ad barbara ⁊ sic de aliis. Itē in predictis modis vbi ponitur s. significatur ꝙ propositio intellecta que significatur per vocalem precedentem debet conuerti simpliciter in reductōe talis syllogismi. ⁊ per p designatur ꝙ ꝓpositio designata per vocalem immedia-

te precedentem debet conuerti per accidens. Et per m. designatur q̄ debet fieri transpositio premissarū. Et per c debet fieri reductio per impossibile nisi ponatur in capite dictionis. vn̄. S vniuersal'r simpl'r verti. p vero per acci. M vult transponi. c per impossibile duci. Alij Feci simpliciter cōuertitur eua per acci. Asto per contra sic fit cōuersio tota.

☞ Contra p̄dicta arguit p̄mo sic. Celarent potest concludere p̄ticularem negatiuam directe et indirecte. ergo male dicit q̄ nullus syllogismus concludens p̄ticularem negatiuam directe potest eam cōcludere indirecte. Sc̄do sic. Nulla pars est vniuersalis cum totum et vniuersale idem sunt. sed quelibet conclusio prime figure est pars respectu ipsius maioris premisse. ergo nulla est vniuersalis. ⁊ sic prima figura non ↄcludit vniuersaliter Tertio sic. extremitates vniuntur in conclusione eo modo quo vniuntur in premissis cum medio. sed in darapti in tertia figura extrema vniuntur cū medio vniuersaliter. ergo possunt vniri vniuersaliter in conclusione. ⁊ sic concluditur vniuersaliter. Quarto sic. vnitas syllogismi sumitur ex vnitate conclusionis. ergo vnus syllogismus habet tm̄ vnam cōclusionē. ⁊ sic nullus syllogismus potest cōcludere plura.

Quinto sic. In omni bona cōsequentia cōsequens includit in antecedente. sed verum nō includitur in falso. ergo ex falso nō sequitur verum.

☞ Ad p̄mū dicit. q̄ licet celarent ex cōsequēti cōcludit p̄ticularem negatiuā. et indirecte. tn̄ p̄mo per se ⁊ directe ↄcludit vniuersalē negatiuā tm̄. Ad sc̄m dicit. q̄ nulla pars dicitur vniuersalis respectu sui toti⁹ sed bene dicitur vniuersalis respectu suarū partium. Et isto modo cōclusio prime figure. bene dicitur vniuersalis respectu suarū p̄tium. sed dicitur p̄ticularis f̄m modū respectu maioris premisse Ad tertiū dr̄. q̄ licet in darapti extremitates vniant cum medio vniuersaliter vniuersalitate medij tanq̄ cum illo quod distribuitur tamen extremitates non vniuntur cum ip̄o ratione sui vniuersaliter. hoc est vniuersalitate extremitatis. quia nulla extremitas ibi distribuit ratione cuius nulla potest distribui in conclusione. Ad quartum dicit. q̄ licet vnius syllogismi sit tantum vna conclusio p̄ncipalis. possunt tamē esse plures minus principales que inferuntur in virtute prime conclusionis. Ideo omnes ille habent semp modum vnius conclusionis q̄tum ad virtutem per quam inferuntur. licet varientur materialiter f̄m numerum ꝓpositionum Ad quintum dicitur. q̄ licet verum non incidatur in falso ea p̄te qua est falsum. tamē bene includitur in falso ratione materie sc3 terminorum ex quib3 constituit propositio. Et sic in syllogismo bene potest concludi verum materialiter Et hec de syllogismo dicta sufficiant.

¶ Sequitur quintus tractatus

Tractatus quintus

Ratio dicit multis modis Primo modo idem est qꝫ diffinitio vel descriptio vt hic Uniuoca dicuntur quorum nomen est cõmune et ratio substãtie ꝓm illud nomen est eadẽ Secũdo modo est quedã virtus anime. Tertio idem est qꝫ oratio ostendens aliquid sicut sunt propõnes vel rationes disputantiũ. Alio modo idem est qꝫ forma materie. vt in cultello ferrum est materia. dispositio vero inducta in ferro est forma Alio modo idẽ est qꝫ essentia cõmunis predicabilis de pluribꝫ. vt essentia generis speciei vel differẽtie. Alio modo idem est qꝫ medium inferens conclusionem. et hoc modo sumitur ratio in diffinitione argumenti que est talis.

¶ Iste est quintus tractatus Petri hyspani in quo postq̃ determinauit in precedẽti tractatu de sillogismo simplr̃ ꝛ absolute ꝓm suã formã nõ cõtracto ad aliquã materiã spẽalez hic ꝯñter determinat de syllogismo dyalectico qui est syllogismus ꝯtractus ad materiam probabilem. Et ratio ordinis est. quia sicut est in rebus naturalibus. ita est in artificialibus et sicut se habet ordo in realibꝫ. ita se habet in entibus rõnis. Sed in naturalibꝫ ꝛ realibꝫ. vnũqδq̃ ṗus habet cognosci ꝓm se absolute. hoc est ꝓm suã formã simplicem q̃ ꝓm contractõnem eius ad materiã spẽalem: sicut domificator prius habet cognoscere formã domus ꝓm se q̃ illã ipse applicet ad materiam. ꝛ sic simplex oratio incõtracta precedit ꝯpositã ꝛ ꝯtractam. sꝫ qꝛ syllogismus est ens qδdã artificiale ꝛ rõnis. ideo ṗus dicẽdũ erat de syllogismo simplr̃ ꝛ absolute q̇ se habet ꝑ modũ simplicioris q̃ de ip̃o ꝯtracto ad materiam. qꝛ vt sic habet se ꝑ modum ꝯpositi.

¶ Sciẽdũ ṗmo. qꝫ syllogismus triplr̃ ꝯtrahit ad materiã ꝓm qꝫ triplex est materia. Primo em̃ ꝯtrahit ad materiã necessariã q̃ dicit materia naturalis. et sic est syllogismus demõstratiuus. Scδo modo ad materiam probabilem que est materia contingens sub modo cõtingentis accepta. et sic est syllogismus dialecticus. Tertio modo ad materiam probabilem apparentem que est quando materia remota inq̃tũ habet silr̃itudinẽ cuꝫ materia ꝓbabili. ꝛ sic est syllogismus sophisticus. Et qꝛ materia necessaria ꝑfectior est materia ꝓbabili. et ꝓbabilis apparenti. ideo syllogismꝰ demonstratiuus ꝑfectior est dialectico. et dialecticus sophistico. qꝛ ergo autor iste non facit mẽtionẽ de syllogismo demõstratiuo. qꝛ est instructor iuuenũ. sed solũ dialectico, ꝛ sophistico. ideo imediate post tractatũ de syllo

gismo simplr dicto. ⁊ ante tractatū de fallacijs ponit tractatus in quo determinatur de syllogismo dialectico. ¶ Sciēdū scdo. q licet ista scia denoietur a loco tanq̄ a pprio subiecto. nō tn̄ ē ppriū subiectū huius tractatus. sꝫ denoiatᷓ a loco tanq̄ a pncipio sui subiecti. q2 loc9 est pncipiū effectiuum syllogismi dialectici in quo fundatᷓ syllogismus dialecticus. ⁊ sub tali rōne hic ꝯsideratᷓ. q2 ipe syllogismus est hic subiectū huius tractat9 eo q ipe hic pncipalitᷓ ꝯsideratᷓ. ⁊ oia h ꝯsiderata hn̄t reductōem ad ipm. ⁊ sic potest haberi que sit cā materialis huius tractatus ⁊ etiaꝫ finalis que est pfecta cognitio syllogismi dialectici. Causa aūt efficiens dicta est prius. sꝫ causa sua formalis est duplex sicut et in alijs forma tractandi ⁊ forma tractatus. Forma tractandi est triplex scꝫ diffinitiua. diuisiua ⁊ exemplorū positiua. sꝫ forma tractatus est diuisio huius libri in capitula capitulorū in ptes. Nam pmo determinat de syllogismo dialectico in cōi q̄ntum ad aliqua eius pncipia. vt sunt argumētatio argumētū ⁊ locus. ⁊ secundo oñditᷓ q̄uo fit syllogismus dialecticus fm diuersos locos spēales. et q2 in diffinitōne argumenti ponitᷓ ratio. ideo pus oñdit multiplicitatē huius nois rō vt sciatᷓ q̄uo capitᷓ rō in diffinitōe argumēti ¶ Sciendū est tertio. q rō sumitᷓ sex modis. Primo mō p diffinitōne rei. sicut in diffinitōne equocorū dr. ⁊ fm illud nomen. rō. i. diffinitio est diuersa Secundo modo accipitᷓ p potentia aīe que est intellectus ab eo solum differens fm rōnem. Et ideo ysaac sic eā diffinit dicēs Ratio est aīe intellectualis virtus faciens currere de cā in causatum. Tertio mō sumitᷓ p argumētatōe aut orōne ostendēte aliquid de aliquo Quarto mō sumitᷓ p forma ptis q̄ est forma materie. Quinto modo sumitᷓ p forma totius sicut est essentia generis vl speciei. Sexto mō capitᷓ p medio probatiuo ꝯclusionis de quo intelligitᷓ in diffinitōe argumēti. Unde isti mōi in his vsib9 ꝯtinētur. Diffinit ptus ostēdit forma vel esse. Est mediū rō p qd ꝯcluditᷓ ergo ¶ Sciēdum quarto. q istorū modorū sic habetᷓ sufficientia. q2 oīs rō sumitᷓ ab hoc q est rōcinari. vel ergo sumitᷓ p ipa rōcinatōe ⁊ sic est tertius modus. vel p pncipio rōcinatiōis. ⁊ hoc est duplr. q2 vl est pncipiū effectiuū pncipale rōcinatōnis. ⁊ sic est secūdus modus. vel est pncipiū instrumētale. ⁊ hoc duplr. q2 vel sumitᷓ formaliter inq̄tum est pncipiū talis discursus. ⁊ sic est sextus modus. vel fm id qd est ⁊ hoc duplr. q2 vel est pncipiū ꝯplexū. et sic est pmus. vel incōplexū ⁊ hoc duplr. vel se habet p modū ptis. et sic ē quartus modus. vel p modū totius. ⁊ sic est q̄ntus ☞ Contra predicta arguitᷓ pmo sic. oē quod habet rōnem est rationale. ergo si ratio sumatur pro diffinitōne cū asinus habeat diffinitōem habebit rōem qd est falsum. ergo ⁊c. Scdo sic. Idē nō pt esse pncipiū ꝯueniētie ⁊ differētie respectu eiusdē. sꝫ p intellectiuū hō ꝯuenit cū angelis. ⁊ p rōeꝫ hō differt ab angelis. g nō st idē intellectus ⁊ rō Tertio sic. act9 rōis nō est rō. sꝫ argumētatio est actus rōnis. g argumētatio nō est rō. Quarto sic. Si forma materie esset ratio. vel esset rō materie vel ꝯpositi. sꝫ nullū est dicēdū q2 ipa forma ab vtroq3 differt rōe. g nō sumitᷓ rō p forma materie Quīto sic. Essentia rei ⁊ forma materie ⁊ diffinitio idē realr sunt. ergo primus quartus ⁊ q̄ntus modi nō distinguuntᷓ. ¶ Ad pmū dicitᷓ. q si capiatᷓ rō p vtute intellectiua anime sic habēs rōem est rōale. nō tn̄ si capiatᷓ pro

diffinitione que explicat esse rei sicut sumit̃ in primo modo. et licet asinus hoc modo habeat rationem. non tamen est rōalis. Ad tertium dicit̃. ꝙ intellectus sub eadem rōne non facit hoīem cōuenire ꝛ differre ab angelo sed ſm diuersas rōnes. Nam intellectus hoīs inq̄ntum est simpliciuȝ ap prehensio facit hoīem cōuenire cū angelo. sȝ inq̄ntum est discursiuus facit ipm̄ differre ab ipo primo modo. intellectus scđo mō vocat̃ hic ratio Ad tertiū dr̄. ꝙ licet argumētatio nō est ratio. vt ratio sumit̃ p intellectu qui essentialr̄ dicit̃ rō tn̄ vocat̃ rō pticipatiue. qꝛ est effectus rōis. Effec tus em̄ est pticipata silitudo sue cause Ad quartū dr̄ ꝙ licet forma ma terie. non sit complexa rō materie vel cōpositi. est tn̄ rō vtriusq̄ p modum pncipij formalis Ad q̄ntum dr̄. ꝙ licet non distinguunt̃ ſm se. tn̄ bene distinguunt̃ ſm rōnem. qꝛ ratio in q̄nto modo sumit̃ p forma totius ſm se. ꝛ in pmo modo p rōne explicante formā totius. ꝛ in quarto p forma p tis. vt dictū est. ꝛ sic illi modi ab inuicem distinguunt̃

Argumentum est oratio rei dubie faciens fidem. i. mediū probans conclusionem. Conclusio em̄ debet confirmari p argumentum. Est autem cōclusio argumento vel argumen tis probata propositio. sȝ anteq̄ probetur tūc est dubitabilis et est questio. Questio sic diffinitur questio est dubitabi/ lis ppō. Medium autem est qđ habet duo extrema.

Postq̄ autor posuit diuisionē modoꝝ rōnis ad eligendū mēbruȝ de quo est hic ad ppositum. quod ponitur in diffinitione argumenti. hic ꝯse quenter determīat de argumento. ipm̄ pmo sic diffiniens. Argumētum est rō rei dubie faciens fidē Hanc diffintōem explicat cū dicit. i. ē mediū pbans ꝯclusionē que debet confirmari p agumētum Unde in hac diffi nitōe ponit̃ ratio loco generis. Ratio em̄ dicit̃ tā de medio syllogismi sim pliciter q̄ syllogismi demonstratiui ꝛ dyalectici ꝛ argumentum nō dicit̃ de medio syllogismi simplr̄. Deinde ponitur rei dubie faciens fidem ad drām medij syllogismi simplr̄. qui non est pbatiuus vel demonstratiuus inq̄ntum hmōi. nec facit fidem de ꝯclusione. sed solum habet necessitatem inferendi ꝯclusionē ꝛ non probandi ipam. ☞ Sciendū pmo. ꝙ argu mentum pt accipi dupliciter. Uno modo pro secunda intentōne q̄ attri/ buitur termino pbatiuo alicuius cōclusionis. Alio modo p re subiecta il li intentioni que est ille terminus siue mediū probatiuū cōclusionis. Hic aūt non diffinitur agumētuȝ p illa intentione ſm se. vel pro re subiecta ta li intentioni ſm se. sed p intentione ꝯcreta rei vel p re subiecta vt substat tali intentōni. Et sic diffinit̃ p toto cōposito ſm rōnem ex re ꝛ intentōne et res se habet per modū materialis. Intentio vero per modū sub quo il/ lud materiale diffinit̃. ꝛ sic ptȝ ꝙ sit diffinitiuum in hac diffinitōne.

¶ Sciēdum scđo. ꝙ mediū rō ꝛ argumētū ideȝ sunt ſm rem. sed differūt ſm rationē supioꝝ et inferiorum. qꝛ dicit̃ mediuȝ inq̄ntum habet duo ex/ trema. ꝛ est vnitiuū extremoꝝ ſm aliquē modū sȝ tale mediū dr̄ rō inq̄ntū

est instrumentum intellectus vel ratõnis.ad inferendũ aliquã ꝯclusionẽ ꝓbando ipam. sed idem dr argumentũ inquantũ habꝫ vim ꝓbatiuã cõclusionis.quã addit vltra ꝟtutem illatiuã.ratõne cuius dr quasi arguẽs mentẽ.qꝛ ꝑ illã virtutẽ aliquo modo cogit mentẽ ad assentiendũ ꝯclusioni.ꝛ ꝓuenit illa virtꝰ ꝓbatiua ꝓpter habitudinẽ medij ad extremitates ꝙ notioꝛ est intellectui ꝙ̃ habitudo extremitatũ inter se.ꝛ cũ apprehẽdit illã habitudinẽ siue ꝯuenientiã extremoꝝ cum medio esse necessariam cogit simplr̃ assentire ꝯclusioni.ꝛ cum ipa cognoscit vt ꝯtingens. Intellectus assentit ꝓbabilr̃ solũ.ꝛ sic patꝫ quõ mediũ ꝛ ratio se habent ꝑ modum superioꝛis ad argumentuꝫ.¶ Sciendũ tertio.ꝙ fides accipit duplr̃. Uno modo ꝑ assensu vel credulitate intellectus circa aliquod credibile ꝓpter autoꝛitatẽ ꝛ amoꝛem ṗme veritatis.ipam reuelantis.ꝛ sic est virtus quedam theologica que ꝑ argumentũ nõ acquirit.ꝛ sic nõ capit in diffinitõe argumenti. Alio modo capit fides ꝑ assensu ꝛ credulitate illatõnis alicuius ꝯclusionis mediante ratõe ꝓbabili.ꝛ sic est credulitas qua intellectꝰ credit in syllogismo cõclusionem esse veram ꝓpter aliquod argumentũ.ꝛ hoc modo argumentũ est ratio faciẽs fidem de re dubia.eo ꝙ habꝫ virtutem ꝓbatiuã ꝯclusionis ꝑ quã facit intellectũ ꝯclusioni credere que ṗus erat dubia.ideo bene dr medium ꝓbans ꝯclusionẽ. ¶ Sciendũ quarto ꝙ questio ꝯclusio ꝓpositio ꝛ enunciatio differunt inter se.qꝛ dicit ꝯclusio siue enunciatio ꝓut argumento vel argumẽtis est approbata ꝓpositio.ꝛ tunc capitur tanꝙ̃ certa.sed dicit questio anteꝙ̃ ꝓbatur ꝛ adhuc ẽ dubia Est enĩ questio dubitabilis ꝓpositio.vel sic. Est ꝓpositio sumpta cum signo interrogatiuo.sed dr ꝓpositio ꝓut poni potest ꝓ alio scꝫ ꝯclusione inferenda Et quia argumentum facit cognitõeꝫ ꝓpositõnis que pꝛius erat dubia et postea cum ꝓbatur dicit ꝯclusio.ideo dicit rei dubie faciẽs fidẽ vel medium ꝓbans ꝯclusionem.¶ Contra ṗdicta arguitur ṗmo sic. Idem nõ diffinitur ꝑ seipm.sed argumentũ ꝛ ratio idem sunt ratõnem accipiendo vltimo modo vt hic accipit. ergo argumentũ male diffinit. Scdo modo sic. De re certa bene argumentũ fit.vt de ista ꝓpositõe.deus ẽ.ꝙ ẽ certissima.ꝛ tamẽ tale argumentũ nõ facit fidem de re dubia. Tertio sic. Locus dialeticus ꝛ syllogismus dialeticus faciunt fidem de re dubia et tamẽ nullum eoꝝ est argumentũ.ergo diffinitio illa ꝯuenit alijs a diffinito. Quarto sic. In illo syllogismo.oĩs lapis est animal.oĩs homo est lapis.ergo oĩs homo est aĩal. Ibi tertia ꝓpositio est ꝯclusioꝛ nõ est pꝛobata argumento.vel argumentis eo ꝙ falsum manifestũ nõ est ꝓbatiuũ veri. qꝛ nõ est notius ipo.ergo male diffinitur ꝯclusio in textu. Quinto sic. Omnis ꝓpositio est vera vel falsa.sed questio nõ est vera vel falsa.vt vtꝝ soꝛtes currat nõ significat nec verum nec falsum.ergo questio nõ est dubitabilis ꝓpositio. ☞ Ad ṗmum dicitur lꝫ ratio ꝛ argumentum ideꝫ sint materialr̃ tamẽ differunt ꝭm ratõem ꝛ ea ꝑte qua differunt ratio est cõmunioꝛ ꝛ notioꝛ argumento.ideo argumentũ bene diffinit ꝑ ratõem siue medium. Ad scdm dicit ꝙ argumentũ nõ facit fidem de re certa inꝙ̃tum certa est sed inquãtũ ponit sub modo dubij ꝛ sub modo questionis ideo argumentũ semꝑ facit fideꝫ de re dubia siue ꝭm rem siue modũ hoc faciat. Ad tertiũ dr ꝙ locus dialeticus nõ facit immediate fidem de re

dubia sed mediāte argumēto scʒ inquantū in ipo fundat argumentū ꝛ si militer syllogismus dialeticus nō facit fidē ratōe sui .sʒ ꝓpter virtuteʒ sui medij in quo est virtus ꝓbatiua. ideo solū argumentuʒ ꝑ se ꝛ immediate facit fidem de re dubia. Ad quartū dr. ꝙ in syllogismo dato est con/ clusio syllogismi simplr nō tamē ibi est ꝯclusio syllogismi ꝓbatiui de quo solum hic intelligitur. Ad quintū dr. ꝙ licʒ questio formaliter accepta sub ratōe questionis nō sit vera vel falsa. tñ quantū ad suū materiale esse cui addit signū interrogatiuū ꝑcat veꝝ vel falsum. Ideo bene dicitur ꝓ/ positio materialiter vera vel falsa. Et additur dubitabilis ad explicādū formale eius quod est acceptio eius sub modo dubij.

Argumentatio est argumēti per oratōem explicatio. id est oratio explicans argumētū Differt aūt argumentū a medio et argumētatiōe. qr mediū dicit eo ꝙ hʒ duo extrema. Argumētū aūt addit supꝛ mediū virtutē ꝓbandi ꝯclusionem Argumentatio dicitur totalis oratio composita ex premissis .et conclusione. et in illa manifestatur virtus argumenti. Ali/ quando tota oratio potest inferre vniuersalem affirmatiuā. Aliquando nō nisi particularem affirmatiuam. aliquando vniuersalē negatiuā. Aliqñ ꝑticularē negatiuā. ꝛ sic mani/ festat tota virt9 argumēti. cū ostendit supra quā ꝯclusioneʒ potest ipm argumentū vel supra quā nō potest quod quideʒ fit in argumentatōne. vt supra patuit.

Postq̄ autor determinauit de argumento quod est ꝓncipium argu/ mentatōnis. Hic ꝯsequenter determinat de argumētatōne ipam ꝓmo sic diffiniens. Argumētatio est argumenti ꝑ oratōem explicatio. in qua diffinitōne ponitur explicatio loco generis. ꝛ ponit argumenti ꝑ oratōem ad differentiā oratōnis que est explicatio diffiniti. ꝛ ad differentiā oratio/ num cathegoricaꝝ ꝛ hypotheticaꝝ quibus nō ꝯuenit explicare virtuteʒ argumenti. ꝛ huius diffinitōnis sic potest dari ratio. qr argumētatio dicit tota oratio que est cōposita ex ꝓmissis ꝛ ꝯclusione. sed in tali oratōne ma nifestat virtus argumenti. quia talis oratio infert ꝯclusionem affirmati/ uam vel negatiuam. ꝛ in hoc explicatur ꝙ medium eius habeat virtuteʒ ꝓbandi ꝛ inferendi ꝯclusionē vniuersalē affirmatiuā. vel vniuersalē nega tiuam. aut ꝑticularē affirmatiuā aut negatiuā. ꝛ in hoc manifestat ꝙ in il lis argumentatōnibus medium habet virtutem ꝓbandi ꝛ inferendi con clusionem. ¶ Sciendū ꝓmo. ꝙ argumentatio ꝛ argumentum sic inter se differunt. qr argumentū est medium habens virtutē inferendi ꝛ ꝓbandi ꝯclusionem. sed argumentatio est orō explicās talē virtutē ipius medij. si

tur em̃ diffinitio explicat diffinitũ.ipm resoluendo p sua pncipia.s. genus et differentiã. Ita sil'iter argumẽtatio explicat virtutem eius ostendẽdo quõ medium habet ɔuenientiã ad maiorẽ extremitatem ⁊ minorẽ ⁊ quõ extremitates habent ɔuenientiã cum medio per quam ɔuenientiã cognoscit virtus medij qua possunt vniri extremitates inter se.⁊ per quam potest inferri ⁊ pbari ɔclusio. ¶ Sciendũ scdo.ꝙ argumẽtatio dupl'r accipit. Uno mõ p omi oratõne in qua est añcedens ɔñs ⁊ medium illatiuum ɔclusionis.⁊ hoc modo extẽdit se ad quẽlibet modũ argumẽtatõis Alio mõ accipit special'r p argumẽtatõne pbatiua cuius medium habet virtutẽ pbatiuã ⁊ illatiuã respectu ɔclusionis. ⁊ in diffinitõne preposita diffinit argumẽtatio pbatiua. ⁊ nõ diffinit argumẽtatio cõiter accepta p qualibet argumẽtatõne illatiua ɔclusionis. Cui⁹ rõ ẽ. q2 sicut syllogism⁹ in hoc libro nõ h3 ɔsiderari in tota ei⁹ cõitate. s3 hic ɔsiderat special'r de syllogismo dyalectico q̃ est pbatiu⁹.sic sil'r argumẽtatio nõ h3 ɔsiderari in sua cõitate s3 solũ pbatiua. ¶ Sciendũ tertio.ꝙ argumẽtatõis quattuor sunt spẽs.s.syllogism⁹.inductio enthimema ⁊ exemplũ. quaꝝ sic habet sufficiẽtia. in omi argumẽtatõe pcedit ab añcedẽte in ɔñs. vel ergo fit pcessus a pte vel a toto. si a toto hoc est dupl'r. vel in añcedente sunt due pmisse disposite in modo ⁊ figura. ⁊ sic ẽ syllogism⁹. vel ẽ vna pmissa tm̃ ⁊ sic ẽ enthimema. in hoc em̃ ɔueniũt enthimema ⁊ syllogism⁹. q2 in vtroq3 fit pcessus a toto ad partẽ. siue ab vl'i ad pticulare. ⁊ si fiat pcessus a pte ad totũ. hoc ẽ dupl'r. vl' fit ex singularib9 ad vl'e. ⁊ sic ẽ inductio vel ab vno singulari ad aliud. ⁊ sic ẽ exẽplũ. ¶ Sciendũ quarto.ꝙ illa diuisio argumẽtatõis nõ ẽ diuisio gñis in suas spẽs. q2 diuisum non ɔuenit equal'r mẽbris diuidẽtib9. s3 ẽ diuisio analogi in sua analogata. eo ꝙ argumẽtatõ dr̃ de illis quattuor ꝓm pus ⁊ posteri⁹. ⁊ rõ est. q2 argumentatio dr̃ ab eo qd ẽ arguere mentẽ ad ɔsentiendũ ɔclusioni q̃ infert. ⁊ hoc p se pmo ɔuenit syllogismo. ⁊ nõ alijs speciebꝰ argumẽtatõis illis em̃ solũ ɔuenit inq̃tũ in ipis ẽ aliq̃ mõ virt⁹ syllogismi. ⁊ sic alie spẽs argumẽtatõis a syllogismo pticipãt rõem argumẽtatõis mediãte syllogismo special'r quãtũ ad illationẽ ɔclusionis. l3 quantũ ad pbatõem qñq3 variet mod⁹ pbatõis in syllogismo ⁊ in alijs ⁊ inde puenit ꝙ alie spẽs argumẽtatõnis oẽs reducunt ad syllogismũ. ⁊ p hoc satis patet diffinitio ⁊ diuisio argumẽtatõnis.

¶ Cõtra pdicta arguit pmo sic. Argumẽtũ ⁊ argumẽtatio differunt sicut abstractũ ⁊ ɔcretũ. q2 ɔueniũt in pncipio dictõis ⁊ differũt in fine. sed abstractũ nõ est explicatio ɔcreti nec ecõtra. ḡ argumẽtatio nõ est explicatio argumenti. Scdo sic. syllogismus pcedens ex manifeste falsis est argumentatio. cũ sit sub vna specie argumẽtatõnis. ⁊ tamen nõ est explicatio argumenti. q2 in eo nõ est medium habens virtutem probandi conclusionem. ergo male ponitur diffinitio argumentatõnis Tertio sic. argumẽtatio est quasi arguens mentem. sed tota oratio cõposita ex premissis et conclusione nõ arguit mentem. q2 hoc solum ɔuenit antecedẽti. ergo male dicitur argumẽtatio est oratio totalis cõposita ex pmissis ⁊ conclusione.

Quarto sic. in pmo topicoꝝ sufficiẽter enumerant spẽs argumẽtatõis vbi tñ solũ ponunt due spẽs argumẽtatiõis.s.syllogismus ⁊ inductio. ergo male ponunt hic quattuor. Quinto sic. specieru3 oppositarum vna

nō reducit ad aliam sed oēs alie species a syllogismo reducunt ad syllogismum. ergo nō sunt species a syllogismo distincte. ☞ Ad pmū dicit ꝙ licꝫ argumētatio ⁊ argumentum ꝯueniant in pncipio. ⁊ differāt in fine nō tamē in re significata ꝯueniunt. qꝛ argumentū ſcat mediū argumētationis. sed argumentatio ſcat oratōem compositam ex pmissis ⁊ ꝯclusione. ideo nō solū differunt vt abstractū ⁊ ꝯcretum. ratōne cuius vnū potest esse explicatio alterius. Ad scōm dꝛ. ꝙ lꝫ syllogismꝰ ꝓcedēs ex manifeste falsis sit argumētatio illatiua capiendo argumentatōem cōmuniter. nō tn̄ est argumētatio ꝓbatiua de qua solū datur ista diffinitio. Ad tertium dꝛ. ꝙ tota oratio cōposita ex pmissis ⁊ ꝯclusione bn̄ arguat mētem. nō tn̄ ſm quālibet ꝑtem eius. sed solū ſm aliquā eius ꝑtē scꝫ rōe anecedentis ⁊ hoc capiēdo totū collectiue. scꝫ ꝓ ꝑfecto qꝛ si capiat totum distributiue vt est idē ꝙ quelibet ꝑs argumētatōis. tūc nō arguit mentē. sꝫ vna ꝑs tantū. Ad quartū dꝛ ꝙ aresto. pmo topicoꝝ sub syllogismo ꝯphendit enthimema ⁊ sub inductiōe ꝯphendit exemplū eo ꝙ vtrobiꝗ ꝓcedit a singularibꝫ vel a singulari. ideo exemplū dꝛ inductio imꝑfecta. Ad ꝗntum dꝛ ꝙ licꝫ alie spēs argumētatōnis a syllogismo. quantū ad virtutē inferendi, reducant ad syllogismū. nō tn̄ quantū ad suam formā arguēdi. nec sꝑ quantū ad virtutē ꝓbandi. iō ſm diuersos modos arguendi conuenienter a syllogismo distinguuntur.

Argumentatōnis quattuor sunt species. scꝫ syllogismus inductio enthimema et exemplum. Diffinitio aūt syllogismi dicta est prius. Inductio est a singularibꝫ sufficiēter enumeratis ad vniuersale progressio. vt sortes currit. plato currit. ⁊ sic de singulis. ergo omnis homo currit.

Postꝗ̄ autor determinauit de argumentatiōe in cōi tam diffinitiue ꝗ̄ diuisiue. hic ꝯn̄r determinat de speciebꝫ eiꝰ. ⁊ qꝛ diffinitio syllogismi sufficienter posita est in quarto tractatu. ⁊ ꝑ illā diffinitōem pt diffiniri syllogismꝰ simpl'r dictꝰ remota illa ꝑticula ꝯcessis. ⁊ etiā syllogismꝰ dialeticꝰ apposita illa ꝑticula. vt sic. Syllogismꝰ ē orō in qua ꝗbusdā positis ⁊ concessis necesse est aliud euenire ꝑ ea ꝗ̄ posita sunt ⁊ ꝯcessa. Jdeo autor se excusat de determinatōe syllogismi. eo ꝙ diffinitio eius ꝑus data sit. iō inter alias spēs argumētatōis ꝑus determinat de inductōe ꝗ̄ post syllogismum est ꝑfectior alijs. ¶ Sciendū ē pmo ꝙ inductio est ꝓgressio a singularibꝫ sufficienter enumeratis ad vle. vt sortes currit. plato currit. ⁊ sic de alijs. ꝗ̄ ⁊c. Jn qua diffinitōne ponit ꝓgressio loco gn̄is. ⁊ capit similitudinarie ꝑ similitudinē ad motū ꝓgressiuū aīalis. qꝛ sicut ille fit ꝓponēdo pedē pedi. sic iste motꝰ rōis fit capiēdo vnū singulare post aliud iō hic capit ꝓgressio ꝓ motu rōis. Deinde ponit a singularibꝫ ad dr̄iam syllogismi ⁊ enthimematꝭ ꝗ̄ ꝓcedūt ex vlibꝫ ad singularia. Et subiūgit ad vle ad drīaꝫ exēpli qd̄ ꝓcedit ab vno singulari ad aliud. Et ꝗ̄ diffintōe pꝫ ꝙ inductio et descēsus aliꝗ̄ mō opponunt. qꝛ descēsus ē ab vli ad ꝑticulare. vt oīs hō

currit. ergo sortes currit. Sed econtra. inductio fit a singularibus ad vniuersale. ¶ Sciendum secundo quod singulare capitur dupliciter. Uno modo pro omni indiuiduo determinato. Alio modo pro quocunque inferiori alicuius superioris. et hoc modo species alicuius possunt dici singularia generis. quia licet non sint singularia simpliciter. sunt tamen singularia in respectu et hoc modo capitur singulare in ista diffinitione. et etiam vniuersale capitur generaliter pro quocunque superiori. et non sufficit quod sit processus ad vniuersale infinite captum quia hic non est proprie inductio. sortes currit. plato currit. ergo homo currit. Sed debet fieri processus ad vniuersale vniuersaliter tentum quod est vniuersale secundum rem et modum simul inferendo ipsum a singularibus sufficienter enumeratis. vt concludendo. ergo omnis homo currit. ¶ Sciendum tertio. quod dupliciter fit inductio primo modo enumerando aliqua singularia tantum et non omnia. vt dicendo sic. sortes currit et plato currit. ergo omnis homo currit. et hoc modo inductio non est necessaria consequentia. quia hoc modo antecedens potest esse verum consequente existente falso. sed est probabilis tantum. Alio modo enumerando omnia singularia simul. et hoc dupliciter. Uno modo enumerando omnia singularia in propria forma cum illa particula et non sunt plura. Alio modo enumerando aliqua in propria forma. et comprehendendo alia simul sub illa clausula. et sic de alijs. Et vtroque illorum modorum inductio est consequentia necessaria. et tamen non est formalis sed materialis tantum. quia tenet gratia habitudinis materialis tantum. scilicet propter habitudinem singularium ad vniuersale eorum propter quam habitudinem presupponitur vna propositio in inductione per se nota que retinetur in mente ex qua cum antecedente inductionis fit syllogismus. reducendo inductionem ad syllogismum. ¶ Sciendum quarto. quod inductio sic reducitur ad syllogismum. quia in omni conclusione inductionis sunt duo termini quorum subiectum fit minor et predicatum maior extremitas in syllogismo et singularia que ponuntur in antecedente in syllogismo accipiuntur pro medio. vt illa inductio. sortes currit. plato currit et sic de alijs. ergo omnis homo currit. reducitur ad syllogismum. Omne quod est sortes vel plato et sic de alijs currit. omnis homo est sortes vel plato et sic de alijs. ergo omnis homo currit. et debent capi illa singularia disiunctiue. et non copulatiue. quia non possunt copulatiue verificari de suo vniuersali. sed disiunctiue tantum ¶ Contra predicta arguitur primo sic. inductio est motus rationis vel intellectus cum sit argumentatio. sed motus intellectus non fit a singularibus. quia intellectus non cognoscit singularia. sed solum vniuersale. quod est obiectum eius. ergo inductio non fit a singularibus ad vniuersale. Secundo sic. In argumentatione probatiua antecedens debet esse notius consequente. sed singularia non sunt notiora vniuersali cum sint infinita. ergo inductio non fit a singularibus ad vniuersale Tertio sic. hec est bona inductio. omnis homo currit. omnis equus currit. et sic de alijs. ergo omne animal currit. et tamen ibi non arguitur a singularibus. ergo contra diffinitionem. Quarto sic hic arguitur a singularibus ad vniuersale. sortes currit. plato currit. et sic de alijs ergo omnis equus currit. et tamen non est bona consequentia. Quinto sic in omni syllogismo sunt tantum tres termini. sed in inductione sunt plures termini quam tres. ergo inductio non reducitur ad syllogismum. ☞ Ad primum dicitur. quod licet intellectus non cognoscat singularia directe. tamen bene cognoscit ea reflexe per hoc quod intellectus reflectitur ad sensum qui singularia cognoscunt. sed cognoscit vniuersalia solum directe

gismus perfectus. ꝛ si medium in antecedēte ponitur cum subiecto ꝯclu-
sionis ibi est minoꝛ p̄missa ꝛ deficit maioꝛ. vt omne risibile est homo. ergo
omne risibile est animal. ꝛ si medium ponatur cum p̄dicato conclusionis
qd̄ est maioꝛ extremitas tunc deficit minoꝛ ꝛ ibi ē maioꝛ p̄missa. vt omne
animal currit. ergo omnis homo currit Et si tale medium subijciatur ma-
iori extremitati ꝛ predicetur de minori. enthimema reducitur ad primam
figuram. ꝛ si p̄dicetur de vtraq̄. fiet reductio ad secundā. ꝛ si subijciatur
in vtraq̄. fiet reductio ad tertiam figuram. ¶ Sciendum est tertio q̄ ex
emplum sic diffinitur. est processus ab vno ꝑticulari ad aliud ꝑticulare
ꝓbandum ꝓpter aliquod simile in ip̄is repertum. vt sortes est risibilis. er-
go plato est risibilis. q2 vterq̄ est homo in quo habent similitudinē. In
qua diffinitōne ꝓcessus ponitur loco generis. deinde ponitur ab vno ꝑti-
culari ad differētiam syllogismi ꝛ enthimemat9. Et ponitur ad aliud ꝑti
culare ad differētiam inductōnis que est ad vniuersale. Et ponitur ꝓpter
aliud simile in ip̄is reꝑtum ad ostendēdum vnde venit ꝓbatio in exēplo.
q2 ip̄a ꝯuenit ꝓpter similitudinē duoꝝ singulariū ad inuicem. q̄a q̄cquid
ꝯuenit vni singulari inquantum est simile alteri etiā ꝯuenit alteri singu-
lari. vt risibile ꝯuenit sorti inquātum est homo ꝛ inquātum est similis pla
toni. ideo etiam risibile ꝯuenit platoni. ¶ Sciendū quarto. q̄ ad reducē
dum exemplū ad syllogismū. opoꝛtꝫ p̄mo per inductōem imꝑfectā ostē-
dere maioꝛem extremitatem que est p̄dicatum ꝯclusionis de illo cōmuni
in quo ꝯueniunt duo singularia. ꝛ ꝑ idem cōmune ostendit in syllogismo
maioꝛ extremitas de alio singulari quod est minoꝛ extremitas. vt arguen
do sic. soꝛtes est risibilis. ergo omnis homo est risibilis. ibi est inductio im
ꝑfecta ꝛ vltra. om̄is homo est risibilis. plato est homo. ergo plato est risi-
bilis. in hoc syllogismo ponitur homo ꝓ medio ꝛ est illud cōmune in quo
assimilatur minoꝛ extremitas ꝛ suum simile scꝫ soꝛtes q̄ ponitur in an̄cedente.
ideo aliter diffinitur exemplū. Est argumētatio que ꝑ simile minoꝛis extre-
mitatis ostendit maioꝛem extremitatē de medio. ꝛ ꝑ medium maioꝛē de
minori extremitate. ꝛ opoꝛtꝫ maioꝛē extremitatē notiori modo conuenire
p̄mo singulari q̄ꝫ medio. ꝛ q̄ notius insit medio q̄ꝫ minori extremitati. ra
tione cuius totus ꝓcessus vocatur exēplaris. Et ꝑ hoc patꝫ quid sit enthi-
mema ꝛ exemplū. Et quo modo reducuntur ad syllogismū. ¶ Cōtra p̄di-
cta arguitur p̄mo sic. enthimema ꝛ syllogism9 opponuntur inter se. ergo enthi
mema nō est syllogism9 Sc̄do sic. In p̄mo posterioꝝ dr̄ q̄ enthimema
ē fere syllogism9. ḡ nō ē imꝑfect9. Tertio sic. hic ē imꝑfect9 syllogism9
oīs asinus currit. ḡ om̄is homo currit. q2 posita ista maioꝛe scꝫ om̄is ho-
mo est asinus erit syllogismus in barbara. Sed tamē nō est bona ꝯsequē
tia. ergo male dicitur q̄ enthimema est bona ꝯsequentia ꝛ reducatur ad syllo-
gismū. Quarto sic. Unū ꝑticulare simile alteri nō est magis notū alte
ro. sed om̄is argumētatio ꝓcedit a magis noto ad minus notum. ergo in
exemplo vnum singulare nō ꝓbatur ꝑ aliud. Quinto sic. Nō sequitur
soꝛtes est risibilis. ergo omnis homo est risibilis. ꝛ tamē ibi arguitur in mo-
do reducendo emexemplum ad syllogismū ostendendo maioꝛē extremita-
tem de medio in quo ꝯueniunt plura singularia. ergo exemplū nō est ar-
gumentatio reducibilis ad syllogismum cum ibi nō sit bona ꝯsequentia

semel. Ex extremitate ergo tantū semel sumpta ꝛ ex medio fiat vna ꝓpositio ꝑm exigentiā modi ꝛ figure. ꝛ sic habet syllogismus. verbi gratia. in hoc enthimemate omē aīal currit. ergo oīs hō currit. hō ꝛ currit sunt due extremitates. ꝛ aīal ē medium. sed illa extremitas scꝫ homo sumpta est tm̄ semel. ex ipa ergo et medio fiet vna ꝓpositio. s. omnis hō est aīal. et tūc ꝑfect⁹ erit syllogismus. sic omē aīal currit. omīs homo est animal. ergo oīs homo currit. Exemplum est. quādo vnum particulare ꝓbatur ꝑ aliud propter aliquod simile repertum in ipis. vt leodienses pugnare cōtra tongerēses malum est. ergo mechelinenses pugnare contra louaniēses malum est. quia vtrobiqꝫ est pugnare affines cōtra affines.

Postqꝫ autor determinauit de syllogismo ꝛ inductōne que sunt ꝑncipales species argumentatōnis. Hic ꝯsequēter determinat de exemplo et enthimemate que sunt reducibiles ad alias. s. exemplū ad inductōnem et enthimema ad syllogismū. ꝛ qꝛ enthimema ꝑfectius est exemplo Ideo ꝑmo determinat de enthimemate ipm̄ ꝑmo sic diffiniens. enthimema ē syllogismus imꝑfectus. In qua diffinitōne ponit syllogismus loco generis. capiendo syllogismū generaliter vt se extendit ad syllogismū ꝑfectuꝫ formaliter in modo ꝛ figura. ꝛ ad ꝑfectum syllogismū virtualiter tantuꝫ et ponitur imꝑfectus ad differētiam perfecti syllogismi formaliter cōpositi ex duab⁹ ꝑmissis. ꝛ ꝯsequenter explicat hanc diffinitōem cum dr̄. Enthimema est oratio in qua nō omnib⁹ ꝑmissis positis sed tantū vna infertur festinata ꝯclusio. id est infert festināter. vt omīs homo currit. ergo sortes currit. posita maiore tantū ꝛ ꝑsupposita minore infert conclusio. Ideo bene est festinata. ¶ Sciendū ꝑmo. ꝙ in enthimemate ponunt due premisse ꝑm intellectū ꝛ ꝑm vocē tantū vna ponit ꝛ alia tacet que retinetur in mente ꝛ inquantū ibi sunt due ꝑmisse ꝑm intellectū dicit syllogism⁹ ꝑfectus ꝛ ea ꝑte qua deficit vna ꝑmissa tantū ꝑm vocē dr̄ imꝑfectus. quia vna ꝓpositio tacetur que retinetur in mente. ꝛ dicit enthimema ab en qḋ est in. ꝛ timos mens. ꝛ monos. id est vnū. quasi tenēs vnā in mente. ꝛ opꝫ illam que retinetur in mente esse necessariā ꝛ ꝓbabilem ꝛ ꝙ ꝑsupponatur tanqꝫ vera. Et ꝓpter hoc diffinit aresto. enthimema qḋ est ex ycotibus et signis. ycos em̄ est ꝓpositio probabilis ꝛ ibi capitur signum pro ꝓpositione necessaria. vt omne animal currit. ergo omīs homo currit. minor ꝑsupponitur. scꝫ omnis homo est animal que est ꝓpositio necessaria. ꝛ est signū ex quo patet ꝙ consequentia enthimematis nō tenet gratia forme arguendi sed gratia materie tantū. qꝛ ibi suppont veritas alicuius ꝑmissarū. ¶ Sciendum secūdo ꝙ enthimema potest reduci ad syllogismum. qꝛ in ipo sunt due extremitates in ꝯclusione. quaꝝ maior extremitas est predicatum. ꝛ minor subiectum. ꝛ ibi ponitur medium quod nō intrat ꝯclusionem. Et ponitur in antecedēte cum altera extremitatum. ꝛ formādo vnā ꝑmissam ex tali medio cum extremitate nō posita in antecedente fit syllo

rentie maxime. Et sciēdū ꝙ tam locus maxima qꝫ locus differentie maxime dicit᷑ locus. qꝛ vtrūqꝫ ꝯfert firmitatē et robur argumētatōi. Unde ꝓportionabiliter sumit᷑ hic loc⁹ ad locū in reb⁹ naturalibus. qꝛ sicut ille seruat res in esse sic similiter hic locus ꝯfirmat argumentum

Postqꝫ autoꝛ determinauit de argumētatōe ⁊ argumento. Hic ꝯsequenter incipit determinare de loco qui diffinit᷑ ꝑ argumētum. Et ꝑ quē locū ꝯfirmat᷑ argumētū ip̄m sic diffiniens. Locus est sedes argumēti vl' id a quo ꝯueniēs elicit᷑ argumētū ad ꝓpositam questionē ꝓbandā Cuius rō est. qꝛ locus est necessaria habitudo terminoꝝ ad inuicē. vel est ꝓpō necessaria q̄ est ꝑ se nota ꝓpter talē habitudinē terminoꝝ inter se. sꝫ in tali habitudine termīoꝝ vel in ꝓpōne ꝑ se nota q̄ fit ex illis terminis ꝯfirmatur mediū ꝓbās ⁊ inferens ꝯclusionē qd̾ mediū dꝛ argumentū. ⁊ etiā elicitur ꝟtus argumēti ad ꝓpositā ꝯclōem probādā ex illa habitudine termīoꝝ vel ex illa ꝓpōne ꝑ se nota. Ideo locus bn̄ dꝛ sedes argumēti vel id a quo ꝯueniens elicit᷑ argumētū. ⁊ ṗma ꝑs ṗncipalis ꝯuenit loco maxime. Secūda vero ṗncipalis ꝯuenit loco drn̄e maxime qꝫuis tn̄ q̄libet pars possꝫ competere cuilibet loco quia in vtroqꝫ ꝯfirmatur argumētum et etiam ex vtroqꝫ potest argui ad quālibet questionem.

☞ Sciendum primo. ꝙ hic non capitur locus proprie pro superficie icorpois ꝯtinentis que est mensura locati sicut capitur in predicamentis sꝫ capit᷑ trāssumptiue ꝓ habitudine termīoꝝ vel ꝓpōe ꝑ se nota q̄ est aliq̄ modo ꝯfirmatiua ⁊ generatiua argumēti sicut locus dꝛ ꝯseruatiuus locati. Dicit᷑ etiā talis locus dialetice sedes non ꝓprie. sꝫ methapho. ⁊ transsumptiue ꝑ si͛litudinē ad sedē realeꝫ. qꝛ sicut in sede reali sedēs ꝯfirmat᷑ et q̇escit. ita argumētū ꝯfirmat᷑ ⁊ q̇escit in loco dialectico. qꝛ cū intellect⁹ dubitat de ꝟtute illatiua ⁊ ꝓbatiua argumēti ⁊ repit habitudinē terminoꝝ vel ꝓpōnuꝫ ꝑ se notarū vbi ꝯfirmat᷑ illa habitudo tūc intellectus q̇escit et nō āplius dubitat de illa ꝟtute ꝓbādi ꝯclusionē ꝑ argumētū ¶ Sciēdū scd̾o. ꝙ locus diuidit᷑ in locū maximā. ⁊ locū drn̄e maxime q̄ sic inter se differūt. qꝛ locus drā maxime dꝛ habitudinē terminoꝝ in qua fundat᷑ argumētum. ⁊ illa h̄itudo terminat ⁊ ꝯfirmat argumētū implicite tm̄ ⁊ imꝑfecte. ⁊ maxima dꝛ ꝓpōem q̄ explicite ⁊ ꝯplete termiat argumentū. vt arguendo. sortes est hō. g͛ sortes est aīal. si probet᷑ ꝑ locū a spē ad genus non termiat᷑ ꝑfecte argumētū. qꝛ adhuc p̄t dubitari qualis est habitudo spēi ad genus. sed cū addit᷑ illa maxima de quocūqꝫ verificat᷑ spēs ⁊ gen⁹ ibi terminat᷑ explicite argumētū. Et ꝑ hoc habet᷑ sufficientia illoꝝ mēbroꝝ qꝛ oīs locus ꝯfirmat argumētuꝫ. vel ergo ꝯfirmat explicite ⁊ sic est locus maxima vel implicite ⁊ sic est locus drā maxime. Ex q̇b⁹ ptꝫ. ꝙ locus drā maxime via generatōis est ṗoꝛ qꝫ locus maxima. ⁊ tn̄ posterioꝛ via ꝑfectionis. ⁊ dꝛ locus maxima ꝑ appōem. ⁊ sic nō est incōgrua locutio. qꝛ maxia tenet᷑ substātiue ⁊ nō adiectiue ¶ Sciendū tertio. ꝙ locus maxima est idē ꝙ ip̄a maxima. ⁊ maxima est ꝓpō q̄ nō est altera ṗoꝛ seu notioꝛ. vt oē totū est maius sua ꝑte. ⁊ rō est. qꝛ in tali ꝓpōe que est ꝑ se nota est oꝛdinata ha

¶ Ad pmū dr. q licet enthimema non sit syllogismus pfectus formaliter in modo z figura. est tñ virtualiter syllogismus pfectus z formaliter impfectus. qz deficit in vna premissa. et qz est perfectus virtualiter. eo q ibi sunt due premisse fm intellectum arguentis. qui tacet vnaz pmissam quam presupponit esse p se notã Ideo dicif fere syllogismus Ad scdm dr. q licet enthimema nõ sit syllogismus pfectus in modo z figura. tñ est pfectus virtualiter licet sit impfectus formalr. inqstum sibi deficit vna premissa tñ virtualiter est pfectus cū ibi sint due pmisse fm intellectū.

Ad tertiū dr. q ista premissa que supponif in enthimemate reqrif q sit vera et hoc non fit in isto argumēto. oīs asinus currit. ergo oīs homo currit Ideo ibi non est enthimema. z licet ibi sit syllogismus ipfectus formaliter. non tñ virtualiter est pfectus. qd requirif ad rõem enthimematis

Ad qrtū dr. q licet fm rem vnū pticulare non sit notius altero fm qd silia sunt. tñ quo ad nos vnū pt esse notius altero z ideo vnū pt probare aliud. Ad qntū dicif. q licet in reducēdo exemplū ad silem in ista reductione impfecta non sit cõsequētia necessaria. tñ est pbabilis. qz probabile est q si maior extremitas pueniat vni singulari eo q id ptinef sub medio q ista maior extremitas etiã illi medio pueniat

Argumentū aūt per locum cõfirmaf. Ideo danda est diffinitio loci. put locus hic sumif. Locus est sedes argumenti vel id a quo ad ppositã questionem cõueniēs trahitur argumentū. Quid aūt sit questio dictū est Et sciendū q ppō questio cõclusio fm substantiã idem sunt. differunt aūt fm rationes diuersas em habent ratiões siue diffinitões vt prius patuit. fm em q dubitabilis est. est questio. put iam vero probata est per argumētum est pclusio. put ponif p alio in pmissis est ppō. qz ppō dicif fm q ē in premissis ad pbandū cõclusionem Enūciatio autē est. fm q fr esse vel non esse. vt sortes currit. sortes nõ currit. Habito de diffinitione loci. sequitur diuisio ipius loci. Locus autem diuiditur in locū maximã. et in locū differētie maxime. Locus maxima idem est quod maxima. Maxima est ppō qua non est altera prior neqz notior. vt omne totum est maius sua parte. Item de quocunqz predicaf species de eodem predicatur genus. Locus differentie maxime est illud quo vna maxima differt ab alia. vt iste maxime. De quocūqz predicatur spēs et genus. et de quocūqz predicaf diffinitio et diffinitum. Differūt p terminos ex quibus cõponunf Vna em componitur ex genere et specie. altera ex diffinitione et diffinito. Unde isti termini simplices dicūtur diffe-

tales significant habitudines rex inter se. vt genus fcat habitudinē superioris ad inferiora z species z ecōuerso.

Item locus differētia maxime diuiditur p locū intrinsecū extrinsecū et mediū. Locus intrinsecus est. qū sumitur argumētuz ab his que sunt de substantia rei vt in diffinitōne. vt si dicat. animal rationale mortale currit. ergo hō currit. Locus extrinsecus est qñ sumitur argumētum ab his que omnino sepata sunt a substantia rei. vt ab oppositis vt si queratur vtrū sortes est albus. et probatur. sortes nō est niger. ergo sortes est albus. Locus medius est. quādo sumit argumētuz ab his que partim cōueniūt cū termīs in qstione positis. z partim differūt ab eis sicut vniuoca z denoīatiua q dicuntur ɔiūgata. vt si querat. vtrū iusticia sit bona. z pbat sic. iustum est bonū. ergo iusticia est bona.

¶ Postq autor determinauit de loco in cōi tam diffinitiue q diuisiue. et posuit diffinitōem loci maxime z dīie maxime. Hic ɔñr subdiuidit locū dñe maxime in intrinsecū extrinsecū z medium. Cuius ratio est. q2 oīs locus dīā maxime importat habitudinē termini inferentis ad terminū illatum. vel ergo ille terminus inferens simplr cōuenit cū termino illato. z sic est locus extrinsecus. vel differt ab eo z hoc dupliciter. vel discōueuit simpliciter. z sic est locus. extrinsecus. vel ptim cōuenit z ptim disconuenit. et sic est locus medius ☞ Sciendū pmo. q locus intrinsecus est qñ sumit argumētū ab his que st de substātia rei. hoc est. qñ terminus inferēs est de essentia vel de esse termini illati. vt posita ista questione. vtx sortes est aial. Et ar. sic. sortes e hō. g sortes ē aial. ibi sumit argumentū ab illo termīo illato. s. aial Et dr loc9 intrinsec9 qñ tmin9 iferēs ē itrīsec9 termio illato vel eɔ. z sic est intrīseca habitudo int illos termios eo q habitudo vni9 termini ad altex nō distinguit realit a termio. cui9 est habitudo nec semp oportet ad talē locū q terminus inferens sit de essentia vel diffinitione termini illati sed sufficit q sit intrinsecus pm aliquē modū essendi.

¶ Sciendū est, scdo. q q locus extrinsecus est qñ sumitur argumentum ab his que sunt sepata a substātia rei qñ terminus inferens est simplr extrinsecus z disconueniens cū termino illato. vt sic arguendo. sortes est albus. ergo sortes nō est niger Iste ē terminus inferens. s. albus est totaliter extrinsecus termino illato scz niger Et propter hanc cām talis locus vocatur extrinsecus. et licet illa habitudo localis in illo loco sit quodāmodo extrinseca termino inferenti. tñ est intrinseca in ordine ad terminū illatuz et est habitudo negatiua tm̄ inter hos terminos.

bitudo terminoꝝ inter se.q̄ cognitis illis statim intellectus appꝛehēdit habitudinē illoꝝ terminoꝝ ꝛ cognoscit ꝓpōnem necessariā que fit ex illis terminis.sed illa nō notificatꝰ ꝑ aliā ꝓpōem q̄ꝫ ꝑ suos termios.ideo nulla est notioꝛ ea. Et vocatꝰ maxima.qꝛ licet sit pua in q̄titate est tñ maxima in ꝟtute ꝛ gradu cirtitudinis.qꝛ pt certificare plures alias ꝓpōes Aliter dꝛ dignitas.qꝛ seipam dignificat vt ab intellectu cognoscatꝰ. Aliter dꝛ cōis animi ꝯceptio.qꝛ ab intellectu multoꝝ faciliter ꝯcipitꝰ.Ideo illaꝫ sic diffinit hic maxima est cōis aī ꝯceptio q̄ꝫ q̄libet auditā ꝓbat ¶ Sciēduꝫ q̄rto ꝙ locus dr̄ña maxime est q̄ vna maxīa differt ab alia.vt sunt termini maxime hñtes necc̄ariā habitudinē inter se.ex q̄ ꝓuenit necītas ipius maxie vt ille maxime. De quocūqꝫ p̄dicatꝰ spēs et genus. De quocūqꝫ ꝟificatꝰ diffinitio ꝛ diffinitū. Differūt tñ ꝑ suos terminos ꝛ illi termini inq̄ꝫtum hñt habitudinē adinuicē vocantꝰ loci dr̄ñe maxime Vñ dicuntꝰ loci inq̄ꝫtū ab ipis elicitꝰ argumētum vel in ipis ꝯfirmatꝰ ꝛ dicūtur dr̄ñe maxime inq̄ꝫtum faciunt differre vnā maximā ab alia ☞ Contra predicta arguitꝰ p̄mo sic.argumētum est mediū argumētatōis ꝓbans cōclusionem. sed locus maxima est vna ꝓpō argumentatōnis.sed mediū nō ꝯfirmatꝰ in p̄remissis argumētatōis.ergo locus maxima non est sedes argumenti.

Scd̄o sic.argumētum et locus idē sunt vt in illo argumēto.hō currit.ḡ aīal currit.ibi est argumētū.qꝛ ibi est mediū ꝓbās ꝯclusionē. ꝛ est etiā locus inq̄ꝫtū in ipo est spēs.qꝛ dꝛ locus a spē ꝛ locus non differt a spē.sꝫ ideꝫ nō ꝯfirmat seipm.ergo locus male dicitꝰ sedes argumēti Tertio sic.locus dr̄ā maxime est pars loci maxime ꝛ in eo ꝯtinetꝰ.ergo mēbꝛa diuisionis loci coincidunt. Quarto sic.hec est maxima. ōme totuꝫ est maius sua p̄te et aliqua est certioꝛ ipa.s.ista de quolibet esse vel non esse de nullo ambo simul.ergo ꝯtra diffinitōnem loci maxime. Quinto sic.omnis locus est habitudo.vt patet in diffinitōnibꝫ omniū locoꝛnm.sed tamē termini maxime non sunt habitudo.ergo male differūt loci dicūtur maxime.

☞ Ad p̄mū dicitꝰ.ꝙ licet argumētum q̄ꝫtum ad suum esse materiale qd̄ est medius terminus argumētatōis non ꝯfirmatꝰ ꝑ maximā tñ q̄ꝫtū ad ꝟtutem probandi cōclusionē bene cōfirmatꝰ ꝑ maximā ꝑ q̄ꝫ quā ꝑfecte explicatur virtus argumenti ꝛ manifestatur intellectui Ad scd̄m dicitꝰ.ꝙ licus locus et argumentum sint idem materialiter differunt tamen foꝛmaliter.vt in exemplo dato.homo inq̄ꝫtum habet ꝟtutē ꝓbandi conclusionem dicitꝰ argumētū.ꝛ inq̄ꝫtuꝫ est species ꝛ habet habitudinē ad genus dicitꝰ locet.et in ista habitudine sedet ꝛ confirmatur virtus que dicitꝰ argumentum.ꝛ sic locus et argumentum foꝛmaliter differūt.

Ad tertium dicitꝰ.ꝙ licet in loco maxima includatur materialiter locus differētia maxime.tanq̄ꝫ pars materialis eius nō tamē foꝛmaliter vt ꝑtinēs ad foꝛmā maxime Ideo locus maxima ꝛ locus differētia maxime non coincidunt foꝛmaliter Ad quartum dicitꝰ.ꝙ licet aliqua maxima sit simpliciter notioꝛ ista.omne totum est maius sua p̄te.tamē nulla.est notioꝛ ista in suo genere.hoc est que fit ex eisdem terminis ꝛ in eodem genere terminoꝝ.quia ex talibus terminis nulla est immediatioꝛ ipa.

Ad quintū dꝛ.ꝙ licet ꝑm vocē termini maxie nō sint habitudines tñ ꝑm eoꝝ ꝑcata ipoꝛtāt hitudines q̄ sunt substrata.vt ī pl̄ibꝫ intētōibꝫ scd̄is et

tum &c. q lz hō z aīal ptim ɔueniāt.s.in pcato.z ptim differāt scz pm modū pcādi tñ ibi hō nō infert aīal in illo argumēto inquātum ē ɔueniēs et differēs simul.sed sub ratōe ɔueniētie tm̄.ideo ibi ē solū loc⁹ intrinsec⁹

Item locus intrinsecus diuidit per locum a substantia.z per locum a cōcomitātibus substantiā.Locus a substantia est.quādo sumitur argumētum ab his que sunt de substātia terminorū in questione positorū Et ille locus diuidit p locū a diffinitōne a descriptōne z a nominis interptatōne.

Postq̄ autor pmisit diuisionē loci z diffinitōes mēbrorum eius. Hic cōsequenter subdiuidit vnū mēbrū ipius.s.locū intrinsecū dicens. Loc⁹ intrinsecus diuidit.&c.vt supra. Cui⁹ diuisionis rō est.q2 in oī loco intrinseco terminus inferēs aliquo mō idē ē in substātia cū termino illato.vl' q̄ dt totā substantiā termini illati ɔuertibiliter. vel dt aliqđ cōcomitās illam substātiā z nō dt ɔuertibilitatē pm se totā.si pmū sic ē loc⁹ a substantia. si scđm sic ē loc⁹ a cōcomitantib⁹ substātiā. ¶ Sciendū pmo q loc⁹ a substātia ē qñ termin⁹ inferēs dt ɔuertibiliter totā substātiā termini illati.vt arguēdo a diffinitōe ad diffinitū z nō optz ad talē locū q sp terminus inferens explicet substantiā termini illati.q2 locus a diffinito ad diffinitōem est locus a substantia.z tñ diffinitū nō explicat naturā diffinitōis neq3 descriptum descriptiōis. Ideo nō oportz q terminus inferēs dicat explicite substantiā alterius scz illati.s3 sufficit q dicat ɔuertibil'r totam substantiam eius.iō sic diffinit. Locus a substātia &c. vt s̄.z capitur ibi substātia q est idē cū illo qđ dt ɔuertibiliter totā substantiā rei vt capitur in diffinitōe loci intrinseci al's nō differret diffinitio loci intrinseci a diffinitione loci a substātia. ¶ Sciendū scđo q loc⁹ a cōcomitātib⁹ substātiā ē qñ sumit argumentū ab his q̄ sunt de substātia rei scz cū termin⁹ inferēs ɔuenit cū termino illato s3 nō ɔuertibil'r.vt arguēdo a pte ad totū.z econtra.z a cā ad effectū.z ecōtra. In talib⁹ em̄ sp terminus inferēs dt aliquo mō idē cū termino illato s3 nō ɔuertibil'r.z nō op3 in tali loco q termin⁹ inferens sit vnū in essentia cū termino illato sed sufficit q includat in eo pm aliquē modū essendi in z faciat vnū cū ipo in ratōe inferētis. z p respectu3 ad attributū quo infert terminū illatū. ¶ Sciendum tertio.q loc⁹ a substantia diuidit p locum a diffinitōne a descriptōne z locū a nōis interptatione. Cuius ratio est.q2 in loco a substātia vnus terminorum semp dicit explicatōem alterius.lic3 nō semp terminus inferens a quo denominatur locus dicat explicite totum esse alterius.sicut dictum est.vel ergo talis explicatio sumit ex pncipijs essentialib⁹ rei.vel a pprietatibus eius Si pmū sic est locus a diffinitōne.Si scđm hoc est dupliciter vel sumitur ab illis pprietatibus inquantum ab ipis fit interpretatio vel sumitur ab ipis pm se. Si primo modo sic est locus a nominis interptatōne. Si vero scđo sic est locus a descriptōne. Diffinitio em̄ explicat esse rei per essentialia.z descriptio per accidentalia.z interpretatio explicat ipsum per pprietates q

¶ Sciendũ tertio ꝙ locus medius est qñ sumit̃ argumentũ ab his que ptim ꝯueniunt ⁊ ptim differũt cũ terminis in questione posit̃ .hoc est qñ termin⁹ inferẽs ptim ꝯuenit ⁊ ptim differt a termino illato sicut est in abstracto ⁊ in ꝯcreto. ¶ Couueniũt eñ in re ſ̃cata. ⁊ differũt in mõ ſ̃cãdi. Et ꝯueniũt in ṗncipio voc̃ ⁊ differũt in fine sicut ẽ inter ꝯiugata ⁊ casus vt si q̃rat̃ vtꝝ iusticia sit bona. ⁊ ꝓbat̃ sic. iustũ ẽ bonũ. g̃ iusticia ẽ bona ibi iustum ptim ꝯuenit ⁊ ptim differt a iusticia. Et dr̃ talis loc⁹ medi⁹. q̃ termin⁹ inferẽs medio mõ se h̃z ad terminũ illatũ quantũ ad hoc qđ ẽ ꝯuenire ⁊ differre. Jõ iste iste loc⁹ quantũ ad ꝯueniẽtiã. ⁊ dr̃ñam termini inferent̃ cũ termino illato dr̃ aliq̃ mõ medi⁹ loc⁹. vel p pticipatõem termini intrinseci ⁊ extrinseci. ¶ Sciendũ quarto. ꝙ ṗdicta diuisio loci in locũ intrinsecũ extrinsecũ ⁊ mediũ. nõ ẽ diuisio gñis. q̃ loc⁹ nõ dr̃ equal̃r de istis trib⁹. s̃z ẽ diuisio analogi in sua analogata. q̃ loc⁹ dr̃ de istis trib⁹ ṡm ṗus et posteri⁹. Prius eñ dr̃ de intrinseco ⁊ postea de alijs. Et rõ ẽ. q̃ loc⁹ ẽ habitudo termini inferẽtis ad terminũ illatũ. s̃z in loco intrinseco vbi ẽ habitudo positiua reꝑitur pfectior habitudo q̃ꝫ in loco extrinseco vbi reperit̃ habitudo ṗuatiua q̃ h̃z cognosci p habitudinẽ positiuaꝫ sicut ṗuatio cognoscit̃ p habitũ. Et etiã locus medius pticipat ratõem loci inquantum h̃z ꝯuenientiã cum loco intrinseco ⁊ extrinseco. ⁊ ea p te qua ꝯuenit cũ loco intrinseco est pfectior extrinseco. Et p hoc patẽt diuisiones ⁊ cõparationes illoꝝ modoꝝ inter se ¶ Cõtra ṗdicta arguit̃ ṗmo sic. Loc⁹ maxima multiplicat̃ sicut locus differẽtia maxime. s̃z locus maxima nõ diuidit̃ per locũ extrinsecũ ⁊ mediũ. g̃ male diuidit̃ locus dr̃ñtia maxime Secũdo sic. locus differẽtia maxime h̃z diuidi ṡm differentias entis. eo ꝙ se tenet ex pte rei ſ̃cate. s̃z plures sunt differẽtie entis q̃ꝫ tres. s. idẽ ⁊ diuersuꝫ. act⁹ et potẽtia. accñs ⁊ substãtia. g̃ nõ sunt tñ tres loci dr̃ñtie maxime Tertio sic. loc⁹ dyaletic⁹ dr̃ ad siĺitudinẽ loci naturalis. s̃z locus naturalis est extrinsecus locato. g̃ oĩs locus dialetic⁹ ẽ extrinsecus ⁊ nullus intrinsec⁹.

Quarto sic. oĩs locus est habitudo mediãs inter terminũ illatũ ⁊ inferentẽ. g̃ oĩs locus est medius. Quinto sic arguendo. homo currit. ergo aĩal currit. terminus inferens. s̃z hõ ptim ꝯuenit ⁊ ptim differt cũ termino illato ⁊ tñ ibi nõ est locus medius. s̃z est locus a specie ad genus. g̃ locus medius nõ est qñ terminus inferẽs ptim ꝯuenit ⁊ ptim differt a termino illato. ☞ Ad ṗmum dr̃. ꝙ licꝫ nõ ponat̃ extrinsece diuisio loci maxime. tñ pt intelligi multiplicatio eius p diuisionẽ loci differẽtie maxime. q̃ variatis terminis q̃ sunt differẽtie maxime ṡm diuersos locos etiã variant̃ maxime q̃ formant̃ ṡm habitudines illoꝝ terminoꝝ. iõ in q̃libet loco speciali fit vna maxima specialis Ad scđm dr̃. ꝙ lꝫ diuisio loci differẽtie maxime sumat̃ ṡm aliquas differẽtias entis. s. ṡm idẽ ⁊ diuersum nõ tñ sumit̃ ṡm oẽs differẽtias ent̃. iõ nõ opꝫ ꝙ sint tot modi locoꝝ q̃t sunt modi siue differẽtie entis. Ad tertiũ dr̃ ꝙ lꝫ locus dyaletic⁹ habeat similitudinẽ cũ loco naturali. nõ tñ quantũ ad id qđ est esse extrinsecum. s̃z in hoc ꝙ est ꝯseruatiuus ⁊ generatiuus argumenti sicut locus naturalis locati. Ad quartũ dr̃ negando ꝯñam ⁊ rõ est. q̃ nõ dicit̃ locus medi⁹ propter hoc ꝙ sit habitudo media inter duos terminos. sed inđeo q̃ terminus inferens ptim ꝯuenit ⁊ ptim differt cuꝫ termino illato. Ad q̃n

Locus a diffinitõne maxima. Quicquid p̄dicaẗ de diffinitõne ꝛ de diffinito. Secũdo p̄dicando diffinitõnem affirmatiue. vt sortes est animal ratõnale mortale ergo sortes est homo. Locus a diffinitõne maxima. De quocũqꝫ p̄dicatur diffinitio ꝛ diffinitum. Tertio subĳciendo diffinitiõem negatiue. vt animal ratõnale mortale nõ currit. ergo homo nõ currit. Locus a diffinitõne maxima. quicquid remouetur a diffinitõe etiam remouetur a diffinito. Quarto predicando diffinitõnem negatiue. vt lapis nõ est animal rationale mortale. ergo lapis non est homo. Locus a diffinitione maxima. A quocunqꝫ remouetur diffinitio ꝛ diffinitũ econuerso. Locus a diffinito continet tot argumenta et tot maximas sicut locus a diffinitõne. Primo subĳciendo diffinitum affirmatiue. vt homo currit. ergo animal rationale mortale currit. Locus a diffinito maxima. q̄cquid p̄dicaẗ de diffinito ꝛ de diffinitõne. Secundo predicando diffinitum affirmatiue. vt sortes est homo. ergo sortes ē animal ratõnale mortale. Locus a diffinito maxima De quocunqꝫ p̄dicatur diffinitum ꝛ diffinitio. Tertio subĳciendo diffinitnm negatiue. vt homo nõ currit. ergo animal rationale mortale nõ currit. Locus a diffinito maxima. Quicquid remoueẗ de diffinito ꝛ etiã de diffinitõe. Quarto p̄dicando diffinitum negatiue. vt lapis nõ est homo. ergo lapis nõ est animal ratõnale mortale Locus a diffinito maxima A quocũqꝫ remoueẗ diffinitũ ꝛ etiam diffinitio. Et sciendũ ꝙ locus debet semꝑ denominari a termino inferẽte ꝛ nõ ab illato. vt quãdo diffinitio est inferens. est locus a diffinitõne quãdo vero diffinitũ est inferens est locus a diffinito.

Postq̄ꝫ autor p̄misit diffinitõem loci a substãtia. h̄ ꝯñr determinat de mẽbris eiꝰ ꝛ p̄mo de loco a diffinitõe q̇ ē ꝑfectior oibꝫ alĳs ꝛ hic incipit de terminare in speciali de syllogismo dyaletico ostendẽdo quõ in ꝑticulari formatur ſm diuersos modos loci. Et quia locus a diffinitõne p̄suppo nit cognitõem diffinitõis iõ p̄mittit diffinitõem diffinitõis dicẽs. Diffinitio est orõ indicãs q̇d ē eē rei ꝑ substãtialia. Et dicitur orõ qꝛ est q̊ddã ꝯplexum ĩcludẽs diuersa p̀ncipia diffiniti. s. genꝰ ꝛ dr̄am. qð q̇dem ꝯplexum ē orõ ĩꝑfecta ꝛ ſcat q̇d ē eē rei. qꝛ explicat p̀ncipia essentialia rei. scꝫ spẽi ex q̇bꝫ ꝯstat tota q̇dditas spẽi. s. genꝰ ꝛ dr̄ãm q̄ dicũt totũ eē essentiale reiꝰ a p̀ma potentia vsqꝫ ad vltimũ actũ ꝛ solũ hic diffinit̃ diffinitio pro

quibus nomē imponitur. ⁊ quādoq3 vocatur quid nominis. ¶ Scien/
dum quarto.ꝙ diffinitio dupliciter ꝯsideraẜ. Uno mō quantū ad essen/
ciā eius.put dicit ꝑncipia essentialia diffiniti ⁊ sic est medium syllogismi
demonstratiui.⁊ ab eo sumitur syllogismus demonstratiuus ⁊ nō dyale
ticus. Alio mō ꝯsideraẜ inquantū sumiẜ sub intentōne cōi diffinitōnis. ⁊
hoc dupliciter.q2 quādoq3 sumiẜ ꝑ respectū ad p̄dicata q̄ notiori modo
ꝯueniunt diffinito q̄3 diffinitōni. ⁊ hoc modo sumitur ab ea locus sophi/
sticus. ⁊ arguiẜ ꝑ fallatiam petitōnis ꝑncipij. Alio modo sumitur respe/
ctu p̄dicatoꝝ.que notiori modo conueniunt diffinitōni q̄3 diffinito.⁊ hoc
modo ab ea sumiẜ locus dyaleticus.⁊ sic ꝯsideratur hic. Et sic pat3 diui
sio ⁊ sub diuisio loci intrinseci.¶ Contra p̄dicta arguiẜ ꝑmo sic. Locus a
causa officiente est locus intrinsecus.⁊ tamen nō est a substantia. vt patet
in textu.nec a cōcomitantibus substantiam . quia causa efficiens nō cōco
mitatur suum effectum.s3 est sibi extrinseca.ergo nō sufficienter diuidit lo
cum intrinsecum. Secundo sic.arguendo a genere ad speciem est argu
ere a substantia terminoꝝ in questione positorum.⁊ tamē ibi nō est locus
a substantia.ergo ꝯtra diffinitōem loci a substantia. Tertio sic illa q̄
cōcomitantur substantiam rei sunt extra ip̄a.ergo quādo sumiẜ argumen
tum a cōcomitantib9 substantiā ibi est loc9 extrinsecus.g̊ male poniẜ loc9
a cōcomitātib9 substantiā eē locū intrinsecū. Quarto sic.ab eodē nō su
miẜ locus dyaleticus ⁊ sophisticus cū inter se opponunẜ.s3 a diffinitiōe su
mitur locus sophisticus.g̊ ab ip̄a nō sumiẜ loc9 dyaleticus Quinto sic
Locus a diffinito ⁊ a descripto sunt loci a substātia ⁊ nō ponūẜ in ista di/
uisione.g̊ ē insufficiēs.☞ Ad ꝑmū d2 ꝙ l3 cā efficiēs ꝑm se sit extrinseca
suo effectui tñ ꝑm virtutem ei9 ē aliquo mō sibi intrinseca.⁊ aliq̊ mō facit
vnū cū ip̄o ꝑm quā vnitatē se h3 vt termin9 inferēs respectu sui effectus
in ordine ad illa p̄dicata bonū malū. Ad scd̄m d2.ꝙ lic3 gen9 sit de sub
stātia spēi ꝑ modū ꝑncipij nō tñ d̄t illā totā substātiā ꝯuertibiliẜ.iō argu
endo a gn̄e ad spēm nō arguiẜ a substātia rei eo mō quo intelligiẜ in diffi
nitōe loci a substātia. Ad tertiū d2.ꝙ l3 aliqua q̄ cōcomitanẜ substātiā
rei nō sint intrinseca essentialiẜ.tñ dicunẜ intrinseca ꝑm aliquē modū essen
di.qd̄ sufficit ad locū intrinsecū. Ad quartū d2.ꝙ ab eodē eodē mō ac
cepto nō sumitur locus sophisticus ⁊ dyaleticus.licet bene ab eodem di/
uersimode accepto.⁊ sic est de diffinitōne que facit locum dyaleticū ⁊ lo/
cum sophisticum. Ad quintum diciẜ.ꝙ lic3 in hac diuisione loci a sub/
stantia nō ponaẜ explicite locus a diffinito ⁊ a descripto.tñ subintelligiẜ ꝑ
locū a diffinitōne ⁊ a descriptōne ⁊ locus ab interp̄tato ꝑ locum ab inter
p̄tatōne.q2 oīa illa habent se correlatiue.⁊ sub loco a descriptōne ꝯtineẜ
locus a diffinitōne causali que datur ꝑ causas extrinsecas ip̄ius diffiniti.

Diffinitio est oratio indicans quid est esse rei ꝑ essen/
tialia Locus a diffinitōne. est habitudo diffini/
tionis ad diffinitum ⁊ continet quattuor argumen/
ta ⁊ quattuor maximas. Primo subijciendo diffinitionē
affirmatiue. vt animal rationale currit. ergo homo currit.

quid est esse rei. Secūdo sic. aīal rationale currit. ergo homo currit. ibi est petitio pncipij. ergo non cōuenienter arguitur a diffinitione ad diffinitum nec iste locus tenet subijciendo diffinitōnem affirmatiue. Tertio sic. Hic est locus demonstratiuus. homo est aīal rōnale. ergo homo est risibilis. ergo pdicando diffinitōnem affirmatiue non est locus dialecticus sz demōstratiuus. Quarto sic. eadem est habitudo medians inter diffinitōnem z diffinitum. z econtra. sicut est eadez via de sursum et deorsum z econtra. ergo cū locus sit habitudo terimini ad terminū sequitur q locus a diffinitōne z a diffinito non sunt loci distincti Quinto sic Unūquodq denominatur a fine. sed terminus illatus in loco. se habet vt finis. ergo locus debet denominari a termino illato.

☞ Ad pmū dicitur. q licet differentia predicetur in quale non tamē diffinitio. et ratio est. qz solum illud predicatur in quale quod dicit actuz qualificantem potentiam precedentem ipm. sicut drīa qualificat genus quod determinat. ergo cum diffinitio dicat totum esse speciei a prima potentia vsq ad vltimū actum non presupponit aliquam potentiam quaz qualificet. ideo non predicatur in quale. nec differētia est proprie vltimus actus ipsius diffinitōnis. sed aggregatio z esse vnitiuum generis z differentie Ad secūdum dicitur. q si in toto illo argumēto consequēs sit notius respondenti q antecedens. tunc est petitio principij. vel si illud predicatū currit notius dicatur de diffinito q de diffinitione in ordine ad ipm respondentem. sed si ecōtra in ordine ad respondentem antecedens sit notius consequēte. tunc ibi est locus dyalecticus. quia in loco dyalectico nō oportet semper procedere a notiorib simpliciter. sed a notiorib respōdenti. nec est inconueniens q in eodem argumento respectu diuersoruz respōdentium sit locus dyalecticus. z petitio pncipij si antecedens vni sit notius. z consequens alteri. Ad tertium dicit. q si in illa ratione ostendatur conclusio sequi propter habitudinem ipoz pncipiorum hominis. scz aīalis rationalis ad illam passionem que est risibile ibi est bona demōstratio. z ostenditur passio subiecti per propria principia eius. Sed si ostendatur illa conclusio virtute habitudinis diffinitōnis inqtuz diffinitio respectu diffiniti. vt illa habitudo fundatur in illa intentione cōmuni diffinitionis. ibi est locus dylecticus Ad quartum dr. q licet a diffinitione ad diffinitum z ecōtra sit eadem habitudo materialiter est tamen diuersa formaliter inqtum sumitur virtus probatiua in diffinitione. z inqtū virtus probatiua in diffinito Ad quintum dicitur. q licet in illis que dicunt causalitatem finis. a fine fiet denominatio. non tamen in his que dicunt causalitatem efficientis. sed ibi sumitur denominatio ab efficiente. Modo locus dicit causalitatem efficientis. et illud efficiens est terminus inferens. ideo locus denominatur a termino inferente. et non a termino illato.

Escriptio est oratio significans esse rei per accidentalia. vt animal risibile est descriptio hominis. vel sic. Descriptio est oratio cōstans ex genere et proprio. vt ani-

diffinitione quidditatiua que est diffinitio simplr et non pro diffinitōe causa li que datur per causas extrinsecas diffiniti. nec pro diffinitōne descriptiua vel pro diffinitōe quid nois. ¶ Sciendum pmo q locus a diffinitione est habitudo diffinitōis ad diffinitū suū. et illa habitudo est habitudo idētitatis et puertibilitatis. qz diffinitio dicit idē essentialiter et cōuertibiliter cū diffinito suo. Et inde puenit q quicquid affirmatiue vel negatiue verificat de diffinitōne eodē modo et de diffinito et ecōtra. et ptinet iste locus quatuor argumēta et quatuor maximas. Primo subijciendo diffinitiōez affirmatiue. Scdo predicādo affirmatiue. Tertio subijciendo diffinitionem negatiue. Quarto predicando diffinitōem negatiue. Quorum exēpla et maxime habētur satis in textu. Et istorum cā reddit pter habitudinem prius habitam diffinitōis ad diffinitū Sciendum scdo. q licet diffinitio pcat idē essentialiter cū diffinito. differūt tn̄ fm rōnem accidentalē qz diffinitio dicit pncipia diffiniti que naturaliter pcedūt diffinitū. et dicunt sub modo pluriū. Diffinitū vero sequit illa pncipia et hz se per modū vnius compositi ex illis pncipijs. et arguendo a diffinitōe ad diffinitū oportet arguere ab ipa diffinitōne eo modo quo est eadē. et puenit cū diffinito et non ea pte qua differt ab ipa. qz sic non arguit ab ea inqntum diffinitio est. Et similiter arguēdū est a diffinito ad diffinitōem. et ideo nō seqtur. aial rōnale est oratio. ergo homo est oratio. qz ibi argnit a diffinitōne ea parte qua differt a diffinito et non inqntum puenit. Et sic pmittit fallacia accidētis Et silr nō sequit hō est diffinitū. g aial rōnale est diffinitū. et sic de multis alijs silr dcm est pter cām predictam Sciendū tertio. q locus a diffinito est habitudo ipius diffiniti ad diffinitiōem Et ptinet quatuor argumenta sicut locus a diffinitōne. Primo subijciēdo diffinitū affirmatiue. Scdo pdicando ipm affirmatiue. Tertio subijciendo diffinitū negatie Quarto pdicando ipm negatiue. Quorum modorum exēpla et maxime satis patent in textu. Ratio quare tenent similiter sicut locus a diffinitōne est qz sicut diffinitio dr idē eentialiter et puertibiliter cū diffinito. Et ideo sicut pter idētitatē capiunt illi quatuor modi arguēdi a diffinitōe ad diffinitum. Sic etiā capiunt quatuor modi arguēdi a diffinito ad diffinitionem. qz vtrūqz habet silem habitudinē ad reliquū Sciendū quarto. q locus semp denoiatur a termio inferente et non a termio illato. Cuius rō est. qz locus est habitudo pfirmatiua argmenti per quā accipit pbatio psequentis et termini illati. Sed illa habitudo pfirmatiua argumenti et virtus pbatiua psequentis est in termino inferēte. s. in medio et non in illato. Ideo cū in añcedente ponit diffinitio erit locus a diffinitōe. Et cū diffinitū ponitur in añcedente erit locus a diffinito. Non tn̄ denoiatur locus a termino inferente materialiter sz formaliter capto sub illa intentōne cōi que est terminus inferens. Ideo hic sortes est homo. ergo sortes est aial. qmuis hō quodāmodo sit diffinitum. nō tn̄ dr ibi esse locus a diffinito vel ab hoie. qz homo nō est inferens sub rōne hoīs vel diffiniti. sed sub rōne spēi. ideo dicitur locus a specie. ¶ Contra pdicta arguit primo sic. Vnūqdqz capit denoiationem a suo vltimo actu sed differentia est vltimus actus diffinitionis et ab ipa diffinitio redditur puertibilis cum diffinito. ergo sicut differētia predicatur in quale. ita et diffinitio. ergo diffinitio nō significat

¶ Sciēdū est tertio. ꝙ descriptio facit locū a substantia. qꝛ dicit idem eēn-tialiter ⁊ ꝯuertibiliter cū descripto. ⁊ quicq̄d verificatur de vno ⁊ de alio et etiam de quocūq; verificatꝛ descriptio ⁊ descriptū. et ecōtra ꝓpter ꝯuer-tibilitatē eoꝝ. et licet descriptio explicet esse rei ꝑ accidētalia. que ꝯcomi-tantꝛ substātiam rei. tn̄ ipsa accipitꝛ ⁊ supponit pro eadez essentia cū suo de-scripto. vt dicendo aīal risibile currit ibi aīal risibile supponit ꝓ eisdē sup-positis. ⁊ ꝓ eodē in substantia sicut homo ideo ipsa facit locū a substantia.

Sciendū quarto. ꝙ locus a descriptione est habitudo descriptiōis ad descriptū. que quidē habitudo est ꝯuertibilis et tenet quatuoꝛ argumen-ta. ⁊ quatuoꝛ maximas. p̄mo subijciendo descriptōem affirmatiue Scd̄o predicando affirmatiue. Tertio subijciendo negatiue Quarto predican-do negatiue. Exēpla ⁊ maxime accipiuntꝛ sicut in loco a diffinitiōe solum mutādo diffinitōem in descriptōem ⁊ diffinitū in descriptū. Sꝫ locus a descripto est habitudo descriptiōis ad descriptuz. ⁊ tenet quadrupliciter sicut precedēs ⁊ eodē mō formantꝛ argumēta et maxime eius sicut in loco a diffinito ☞ Contra predicta arguitꝛ primo sic. Si descriptio diffi-niretꝛ hoc esset ꝑ aliā descriptōem cū nō habeat diffinitōem quidditatiuā et iterū illa descriptio ꝑ aliā. ⁊ sic de alijs. ⁊ sic esset processus in infinitū qđ est incōueniens. ergo descriptio nō diffinitꝛ Scd̄o sic. Illud qđ ꝑcat acci-dentia rei non ꝑcat esse rei. sꝫ descriptio q̄ datꝛ solū ꝑ accidētia tm̄ ꝑcat acci-dentia rei. ergo male dꝛ ꝙ ꝑcat esse Tertio sic. oīs descriptio dꝫ dari per accidentalia. sꝫ genus ⁊ ꝓprium ambo sunt essentialia spēi. qꝛ genus est de eēntia spēi. ⁊ ꝓpriū imediate ꝯsequitꝛ essentiā spēi. g̊ nulla descriptio dꝫ da-ri ꝑ genꝰ ⁊ ꝓpriū. Quarto sic. homo est aīal risibile. g̊ homo nō est lapis est habitudo descriptōis ad descriptū. et ecōtra. ⁊ tn̄ ibi non est locus a de-scriptōne. sed a disperatis. g̊ ꝯtra diffinitōem illoꝝ locoꝝ. Quinto sic. Non sequitꝛ aīal risibile ꝯponitꝛ ex genere ⁊ ꝓprio. g̊ homo ⁊c̄. et tn̄ est locꝰ a descriptōe. g̊ locus a descriptōne non tenet subijciendo descriptōez af-firmatiue. ☞ Ad p̄mū dicitꝛ. ꝙ descriptio sub illa intentiōe incōplexa diffinitꝛ ꝑ diffinitōem descriptiuam ⁊ illa diffinitio nō habet vlterius dif-finiri ꝑ aliam. eo ꝙ est aliqđ ꝯplexuz. ideo non oportet ꝓcedere in infinitū in descriptōe Ad scd̄m dꝛ ꝙ licet descriptio solū data ꝑ accidentia ꝑcet accidētalia de suo formali ꝑcato. tn̄ de materiali ꝑcato iportat eē rei sub-stantiale. qđ ꝑ illa accidētia explicatꝛ a posteriori. et etiam supponit ꝓ sub-stantia rei. Ad tertium dicitꝛ. ꝙ lꝫ genus ⁊ ꝓpriū sint essentialia spēi in-q̄tum respiciūt eēntiaz eius. tn̄ pn̄t dici accidentalia inq̄tum genus est cā effectiua ꝓprij. Et ꝓpriū ꝯsequitꝛ totū eē ꝯplexū spēi. qꝛ etiā genus ⁊ dr̄ia nō causant ipm ꝓpriū nisi post eē ꝯpletū spēi. iō genus ꝯsequitꝛ esse spēi ali-quo modo. vt est causa ꝓprij Ad quartum dicitꝛ. ꝙ lꝫ in illo enthimema-te sit habitudo descriptōis ad descriptū inter terminos an̄cedentis. tn̄ nō inter terminū inferētem ⁊ illatū. qꝛ aīal risibile est terminus inferēs cuz sit mediū ⁊ lapis terminus illatꝰ. ⁊ inter illos non est habitudo descriptiōis ad descriptū. vel ecōtra Ad quintum dꝛ. ꝙ ibi arguitur a descriptōne non ea ꝑte qua ꝯuenit cū descripto. sed ea ꝑte qua differt. Ideo ibi cōmit-titur fallatia accidentis

mal risibile. Locus a descriptione est habitudo descriptio-nis ad descriptum. Et cõtinet quatuor argumenta et quatu-or maximas. sicut locus a diffinitione. et formant hic eodẽ modo argumenta et maxime sicut ibi. nisi q ibi ponitur dif-finitio et diffinitum. hic vero descriptio et descriptũ ponit.

¶ Postq autor determinauit de loco a diffinitione et a diffinito. Hic consequenter determinat de loco a descriptõne et descripto. Primo diffi niens descriptionem dicit. Descriptio est oratio quid est esse rei signifi-cans per accidẽtalia. et dicitur oratio. quia descriptio componitur ex plu-ribus. quorum vnum contrahit aliud. et est quoddam complexũ. vt ani mal risibile. et oratio ponitur loco generis diffiniti. Deinde ponitur esse rei per accidentalia. ad differentiaz diffinitionis que significat esse rei per essentialia. Et ratio huius potest esse. quia illud quod significat esse rei per ea que consequuntur ens in specie completum explicat ipsum per acci dentalia cum omnia ꝯsequetia cõpletum esse in spẽ sunt accidentalia. sed descriptio est huiusmodi. ergo descriptio explicat esse rei per accidentalia ergo etc. ☞ Sciendum pmo. q duplicia sunt accidentia. Quedam sunt cõmunia que consequuntur principia indiuidui. Alia sunt propria que consequuntur principia speciei. Descriptio autem debet dari per ac cidentia propria et non debet dari per communia. nisi inqtum plura ac-cidentia cõmunia accipiuntur loco vnius proprij sm quod vtrunqz re-stringit alterum et per hoc faciunt vnum conuertibile cum diffinito. vt gressibile et bipes est ꝯuertibile cum homine eo quod vnum contrahitur ad alterum. et econtra. et ideo illud aggregatum equiualet vni actui pro-prio. qmuis ibi sint plura accidentia. et sic debet intelligi q descriptio signi ficat esse rei per accidentia propria. vel communia appropriata. vel meli-us dicitur per accidentalia. q per accidentia. quia quandoqz descriptio datur p inferiora supioris. et quandoqz per modos essendi que non sunt pura accidentia. sed dicuntur accidentalia. quia habent modum accidẽ-tium ¶ Sciendum est secundo. q descriptio aliter sic diffinitur. est ora tio constans ex genere et proprio. vt animal risibile est descriptio homi-nis. et includit genus et proprium eius. Aliter autem ponitur genus in diffinitione et in descriptione. quia genus consideratum vt est pncipium essentiale et formale speciei ponitur in diffinitione quidditatiua. Sed ge-nus cosideratum vt est causa efficiens proprij quod fluit ex genere poni-tur in descriptione. et capitur dupliciter descriptio. Uno modo genera-liter pro quacunqz oratione que explicat esse rei per accidentalia. siue sint propria siue appropriata. siue sint cause extrinsece diffiniti. ex quibus fit diffinitio causalis. et sic diffinitur prima sui diffinitione. Alio modo capi tur solum pro illo quod fit ex genere et accidente proprio. et hoc modo de scriptio capitur in secunda diffinitione. ideo diuersimode dantur de ipa iste diffinitiones

realiter ⁊ conuertibiliter idem cū suo interpretato. et de ista est hic ad propositum. et diffinitur sic. Interpretatio est expositio vnius nominis minus noti per aliud magis notum.

☞ Sciēdum secundo. ꝙ ethimologia translatio. ⁊ interpretatio sic inter se differunt. quia ethimologia est expositio vnius dictionis per alias dictiones eiusdem ydeomatis. vt sol dicitur quasi super omnia lucens. et luna quasi luce nitens aliena vbi exponitᷣ nomē latinū ꝑ alias dcōes latinas. Et trāslatio est mutatio sermonis de vno ydeomate in aliud. vt cū mutatᷣ grecū in latinū. vt kyrios grece est dn̄s latine. Sed interp̄tatio fit qn̄ exponitᷣ vna dictio ꝑ alias dcōnes eiusdē ydeomatis vel diuersoꝝ. et sic interp̄tatio vt hic sumitᷣ est qͦdam supius ad ethymologiam ⁊ distinguitᷣ ꝯtra trāslatōem in qua non fit expositio noīs sed mutatio vnius sermonis in alium sermonē extrinsecū vel extraneū. ⁊ ideo ſm trāslatiōem sumitᷣ locus extrinsecus. ⁊ ab alijs sumitᷣ locus intrinsecus qui generaliter dᷣ ab interp̄tatione ad interpretatū ¶ Sciendū est tertio. ꝙ locus ab interpretatione est habitudo interpretatōis ad interpretatū. Et tenet quatuoꝛ argumenta ⁊ quatuoꝛ maximas. ꝑmo scꝫ subijciendo interp̄tatū affirmatiue. secūdo negatiue ⁊ tertio predicando affirmatiue. ⁊ q̄rto negatiue. Capiuntᷣ exempla ⁊ maxime eodem modo sicut ⁊ in precedētibꝫ Sed locus ab interpretato est habitudo interp̄tati ad interpretatōem et tenet etiam quatuoꝛ modis sicut locus ab interpretatōne. et rō est hec. qꝛ interpretatio ⁊ interpretatū cōuertuntᷣ. ergo vtrūqꝫ ad alterū est eadē habitudo q̄tum ad hoc qᷦ est formare argumēta ⁊ maximas penes affirmationem ⁊ negatōem subiectōem ⁊ p̄dicatōem. ¶ Sciendū quarto. ꝙ preter istos locos a substātia hic positos sunt adhuc alij modi minus p̄ncipales reducibiles ad ipos. scꝫ locus a synonomo ad synonomū. vt tullius currit. ergo marcus currit. ⁊ locus differentie ꝓprie ad spēm ⁊ ecōtra. vt rationale currit. ergo homo currit. et ecōtra. ⁊ locus a spē ad ꝓpriū. et ecōtra. vt homo est. ergo risibile est. Et locus ab exponētibꝫ ad expositū. vel ecōtra vt hic homo currit. ⁊ nihil aliud ab hoīe currit. ergo tm̄ hō currit. Vn̄ nota ꝙ locus a synonomo ad synonomū ⁊ a spē ad drām. ⁊ eꝯ reducuntᷣ ad locū a diffinitione vel diffinito qꝛ terminus inferēs idē dicit essentialiter ⁊ ꝯuertibiliter cū termino illato. ⁊ inde sumitur ꝟtus ꝓbatiua in loco a diffinito vel diffinitōe Sed locus a specie ad proprium reducitur ad locum a descripto ad descriptionē ⁊ ecōtra. sed locus a ꝓprio ad spēm reducitur ad locū a descriptione. eo ꝙ proprium se habet in descriptōne sicut vltima differentia descriptiua ad ipm descriptum. Sed locus ab exponētibꝫ ad expositum reducitur ad locū ab interpretatione. vnde generaliᷣr in om̄i loco a substātia terminus inferens ⁊ terminus illatus cōuertuntur inter se et propter ꝯuertibilitatē sumūtur oēs loci ⁊ maxime a substātia. Et posset poni vnus locus generalis. scꝫ locus a ꝯuertibilibꝫ in quo continerentur generaliter omnes loci a substantia. et posset argui quatuoꝛ modis ꝑ illum locū ⁊ formari possent quatuoꝛ maxime. vt quicquid verificatur de vno ꝯuertibilium ⁊ de reliquo. Et de quocūqꝫ verificatur vnum cōuertibilium et reliquum. et quicquid negatur de vno ⁊ de alio. et de quocunqꝫ negatur vnum ⁊ reliquum. ⁊ per hoc ponūtur argumēta ⁊ maxime locorum a substātia

Nterpretatio est duplex. Quedã em̃ est que nõ conuertit̃ cũ interpretato suo. vt ledens pedẽ est interpretatio huius noĩs lapis. Alia est que cõuertit̃ cũ interpretato suo vt amator sapientie est interpretatio huius noĩs philosophus. et hoc modo sumit̃ hic. et diffinitur sic. Interpretatio est expositio vnius noĩs minus noti per aliud nomẽ magis notum vel per integram oratõem. Locus a noĩs interpretatione est habitudo interpretatõnis ad interpretatuꝫ et continet tot argumẽta et tot maximas sicut locus a diffitione. Primo subijciendo interp̄tationẽ affirmatiue. vt amator sapientie currit. ergo philosophus currit. Locus a noĩs interpretatione Maxima. Quicquid predicatur de interp̄tatione et de interpretato. vel sic a parte predicati. vt sortes est amator sapientie. ergo est philosophus. Locus a noĩs interpretatione Maxima. De quocũqꝫ predicat̃ interpretatio et interpretatum Negatiue sic a parte subiecti. vt amator sapientie non currit. ergo philosopus nõ currit. Locus a nominis interpretatione Maxima. Quicquid remouet̃ ab interpretatione et etiã ab interp̄tato. A parte predicati sic. sortes nõ est amator sapientie. ergo non est philosophus Loc⁹ ab interpretatõe. Maxima. A quocũqꝫ remouet̃ interpretatio et etiam interpretatũ Et eodẽ modo intelligit̃ de interpretato sicut de diffinito.

¶ Postq̄ꝫ autor determinauit de loco a descriptõe ad descriptũ. et econtra. hic ꝯsequẽter determinat de loco ab interp̄tatione ad interpretatum. Primo sic distinguẽs mõs interp̄tatõis Quedã em̃ est interpretatio nõ ꝯuertibilis cũ interpretato. Et iterũ talis est duplex. Quedaꝫ em̃ est q̄ est in plus ⁊ excedit suũ interp̄tatũ. vt ledẽs pedẽ est interpretatio huius noĩs lapis. Et de pluribꝫ verificat̃ q̄ꝫ lapis. ⁊ q̄dã est excessa scꝫ ab interp̄tato q̄ de paucioribꝫ verificat̃ q̄ꝫ interpretatũ. vt ꝑfecte factũ est interp̄tatio huius noĩs ꝑfectũ. ⁊ de paucioribꝫ dr̃ q̄ꝫ ꝑfectũ Perfectũ em̃ dr̃ de deo et creaturis. sed ꝑfecte factũ dicit̃ de creaturis tm̃. Alia est interpretatio ꝯuertibilis cũ interp̄tato. vt amator sapiẽtie est interpretatio hui[illegible] phs. Dicit̃ em̃ phs a philos qd̓ est amor. ⁊ sophos qd̓ est sapientia. quasi amator sapiẽtie ☞ Sciendũ p̄mo. ꝙ ab interpretatõe nõ ꝯuertibili nõ sumit̃ locus a substãtia. eo ꝙ ipa nõ sit idẽ cõuertibiliter cũ interpretato quod req̄rit̃ in quolibet loco a substantia. sed ab ea sumitur locus sophisticus arguendo affirmatiue ab interpretatione ad interpretatũ que est cõmunior ipo. sed ab interpretatione cõuertibili ad interpretatũ sumitur locus dialecticus et erit locus a substantia. q̄ talis interpretatio dicit

a cōmuniter accidentib⁹. Locus a toto diuidit̃ sicut ipsum totū. Est enī quoddā totuʒ vniuersale. aliud integrale. aliud totum in q̄ntitate. aliud totū in mō. aliud totuʒ in loco. aliud totū in tp̄e Et ſm hoc multiplex est locus a toto. q2 alius est locus a toto vniuersali. alius a toto integrali. et sic de alijs. et sic diuiditur locus a tp̄e. Totū vniuersale vt hic sumitur est quodlibet superius et substantiale sumptū in ordine ad suum inferius in linea predicamētali. vt aīal ad hoīem ⁊ hō ad sortem. Pars subiectiua dicit̃ quodlibet inferius sub toto vniuersali sumptū. Locus a toto vniuersali siue a genere est habitudo ipius totius vniuersalis ad suā p̄tem subiectiuam siue ad suam spēm. et est semper destructiuus p̄dicādo totū. vt lapis non est aīal. ergo lapis non est hō. Maxima a quocūq3 remouet̃ genus siue totuʒ vniuersale. ab eodem remouet̃ spēs siue pars subiectiua. Locus a spē siue a p̄te subiectiua est habitudo ipius ad genus siue ad suum totū vniuersale. et est ſp ↄstructiuus. et tenet duo argumēta et duas maximas. Primo subijciendo spēm affirmatiue. vt hō currit. ergo animal currit. Locus a specie siue a p̄te subiectiua Maxima. Quicquid p̄dicat̃ de spē siue p̄te subiectiua. hoc etiam p̄dicat̃ de genere siue de toto vniuersali. Secūdo predicādo spēm affirmatiue. vt sortes est homo. ergo sortes est aīal. Maxima. De quocūq3 p̄dicat̃ spēs siue pars subiectiua. de eodem p̄dicat̃ genus siue totū vniuersale.

Postq̄ autor determinauit de loco a substātia. hic ↄñr incipit determinare de locis a ↄcomitātib⁹ substātiā. q̄ est qñ sumit̃ argumētū ab his que ↄsequūtur terminos in questione positos. p̄mo enumerās octo spēs ei⁹ vel modos que sunt locus a toto. locus a p̄te. locus a causa. locus ab effectu. locus a generatione. a corruptiōe. ab vsib⁹. ⁊ a cōiter accñtib⁹. ⁊ locorum descriptio satis patet inferius. ⁊ inter istos locos autor prius determinat de loco a toto ⁊ de loco a p̄te qui sunt ↄiūcti. q2 vnus ↄgnoscit̃ p̄ alium ratione cuius hic ponit diuisionem totius ☞ Sciendū est p̄mo q̄ totum diuiditur per totū vniuersale. totū integrale. totū in q̄ntitate. totum in modo. totū in loco ⁊ totū in tp̄e. quoꝝ sic habetur sufficientia. quia omne totum ↄtinet sub se suas p̄tes. vel ergo continet sub se suas p̄tes in actu vel in potētia. si in potētia hoc est dupl'r. vel d̄t totā essentiā sue p̄tis vel d̄t tm̄ p̄tē. si p̄mū sic est totū vl'e. si scd̄m sic est totū in mō. Si vero ↄtineat suas p̄tes in actu. h̄ est dupl'r. q2 vel tale totū sumit̃ p̄ modū vni⁹ indiuisi. ⁊ sic est totū integrale vel p̄ modū diuisi ⁊ multiplicari p̄ sua inferio

☞ Contra predicta arguitur primo sic. Sicut diffinitio se habet ad diffinitum. ita interpretatio se habet ad interpretatum. sed omnis diffinitio est conuertibilis cum diffinito. ergo omnis interpretatio est conuertibilis cum interpretato. ¶ Secundo sic. Bene sequitur. Aer non est ledens. ergo non est lapis. ergo ab interpretatione conuertibili sumitur bonus locus dyalecticus ꝛ ecõtra. Etiam bene sequitur corpus est lapis. ergo est ledens pedem. et sic de aliis. Tertio sic. dicendo intelligere est idem quod intus legere. est interpretatio. ꝛ tamẽ ibi non est expositio nominis. sed verbi. ergo contra diffinitõnem interpretatõnis.

Quarto sic. In diffinitione est expositio vnius nominis per aliud vel per plura. et tamẽ diffinitio non est interpretatio. ergo ista diffinitio conuenit aliis a diffinito. Quinto sic. Non sequitur rusticus est amator sapientie. ergo est philosophus. et tamen ibi arguitur ab interpretatione ad interpretatum. ergo iste locus non tenet predicando interpretationem affirmatiue. ¶ Ad pmũ dicitur. ꝙ licet sicut diffinitio explicat diffinitum. ita interpretatio interpretatum. sed tamẽ interpretatio que est quedam diffinitio quid nominis non semper sumitur a proprietate conuertibili cum interpretato. sicut diffinitio semper fit ex differentia conuertibili cum specie. ideo non oportet ꝙ omnis interpretatio sit conuertibilis sicut quelibet diffinitio ¶ Ad secũdum dicitur. ꝙ bene sequitur. aer nõ est ledens pedem. ergo non est lapis. sed non per locũ a substantia. sed per locum a superiori ad inferius negatiue. ꝛ si arguitur affirmatiue est fallacia consequentis. vt quãdo interpretatio excedit interpretatum ipa se habet vt species ꝛ interpretatuꝫ. vt genus. ꝛ sic possunt formari loci a genere ad speciẽ et econtra ¶ Ad tertium dicitur. ꝙ si capiatur nomẽ specialiter vt est dictio significans per modum pmanẽtis. sic ibi non est expositio nominis. sed si capiatur generaliter ꝓut est nota mẽtis. vt capitur in presenti diffinitione sic est expositio nominis. quia hoc modo hic verbum sub nomine cõtinetur. ¶ Ad quartum dicit. ꝙ licet diffinitio ex cõsequenti dicat expositionẽ nominis diffiniti. nõ tamẽ primo et per se. Ipsa eni primo explicat esse rei significate per nomen ꝛ ex consequenti explicat nomẽ ꝗtum ad suam significationem. Econtra vero interpretatio primo explicat nomen. et ex consequenti significatum. ꝛ pro eodem supponit cum interpretato ¶ Ad ꝗntum dicitur. ꝙ licet rusticus appetat vel desideret sapientiam. non tamen amat ipam. Est enim desiderium. vel appetitus rei absentis. ꝛ nõ habite. Sed amor est dilectio vel appetitus rei habite. et ideo quia rusticus carens scientia non habet taleꝫ dilectionem in scientia habita. quare non est amator sapientie.

Equitur de locis a concomitantibus substantiam qui sunt quando sumitur argumentum ab his que consequũtur terminos in questione positos. Et diuiditur. qꝛ alius est locus a toto. alius a parte. alius a causa alius ab effectu. alius a generatione. alius ab vsibus. alius

quens falsum. ergo arguendo a genere ad spēm siue a toto vniuersali ad su-
om ptem nō tenet negatiue. ergo iste locus nō tenet destructiue Quarto
sic. bene seq̄tur homo nō est albꝰ. ergo animal non est albū. quia ex opposito
consequētis sequitur oppositū antecedentis. vt oīe animal est album. ergo
oīs hō est albꝰ. ꝛ tamen arguit᷑ a parte subiectiua ad suū totum negatiue
Quinto sic. nō sequitur. sortes incipit currere. ergo incipit moueri. et ta-
men arguit᷑ a specie ad genus affirmatiue. ergo locus a specie nō tenet affir
matiue Ad p̄mum dicitur. ꝙ superius essentiale ſm ꝙ contractum est in
suo inferiori bene est pars essentialis eius. sed ſm ꝙ accipitur in sua cōmuni
tate sic dicit᷑ totum vniuersale respectu ipsorum Ad secūdum dicitur ꝙ
in predicatis essentialibꝰ ꝛ per se quicquid dicitur de superiori ꝛ inferiori eiꝰ
sed in predicatis accidentalibꝰ non oportet ꝓpter causam p̄us dictam Ideo
locus a genere non tenet in omnibꝰ predicatis constructiue. et licet teneat in
aliquibꝰ hoc non est solum virtute habitudinis generis ad speciem. sed vir
tute alterius habitudinis. scꝫ generis ad aliud predicatum quod essentia-
liter sibi conuenit. et ideo p̄dicatur de suis inferioribꝰ in quibꝰ superius ac-
tualiter includitur Ad tertiū dicitur. ꝙ ibi non arguitur destructiue a to
to vniuersali. eo ꝙ negatio non negat animal. sed negat illud predicatū cur-
rit de animali particulariter accepto. ideo ibi arguitur affirmatiue ꝛ nō va-
let ꝯsequentia. Ad quartum dicitur. ꝙ ibi arguitur affirmatiue ꝛ nō ne-
gatiue. q2 ibi hō nō negatur sed affirmatur album de homine. ideo non est
bona consequentia Ad quintum dicitur. ꝙ ibi arguitur a specie ad genꝰ
negatiue. eo ꝙ. incipit. includit negatōem. vt patꝫ in expositione eius vt in-
tantū valet dicere sortes incipit currere. sicut sortes modo nō currit. sꝫ ime
diate post hoc curret.

Totum integrale est quoddā compositum ex partibꝰ ha
bentibꝰ quātitatem. et pars eius dicit᷑ pars integralis
Pars integralis est que cū alijs partibꝰ constituit totū. Lo-
cus a toto integrali est habitudo totius integralis ad suam
partem. Et est ꝯstructiuus semꝑ. vt domꝰ est. ergo paries est
Locus a toto integrali Maxima. Posito toto integrali po
nitur et q̄libet eius pars. Locus a parte integrali est habitu
do ipsius ad suū totū. et est semꝑ destructiuus. vt paries non
est. ergo domus non est. Locus a parte integrali Maxima
Destructa parte integrali destruit᷑ et suū totum

Postq̄3 autor determinauit de loco a toto vniuersali. Hic consequenter
determinat de loco a toto integrali. primo ipsum sic definiens. Totum inte
grale est quoddam ꝯpositum ex partibꝰ habentibꝰ quantitatē. In qua de
finitione intelligitur ens loco generis. et ponitur ꝯpositum ad differentiam

ra.et hoc dupl'r. vel importat noialiter. z sic est totū in q̄titate. vel aduerbi-aliter. et hoc dupl'r. vel habet pertes in successione. z sic est totuz in tpe. vel in pmanentia. et sic est totū in loco. et q2 totū z pars opponuntur z correlatiue dicūtur. ideo tot sunt modi partiū quot sunt modi totius. z etiam sex sunt loci a pte sicut sex sunt a toto. et inter istos pmo determinat de loco a toto vniuersali. rōne cuius primo ponit definitiōem totius vniuersalis.

¶ Sciendū secūdo q totum vniuersale est supius essentiale ad suam par-tem. et non capitur hic superius pro genere vel specie solum que ordinātur supra sua inferiora in recta linea predicamentali. Sed capitur hic generali-ter pro quocūq superiori. qd predicatur de pluribꝫ inferioribus. siue tale sit ens rōnis siue ens reale siue ens vniuocū siue analogum. Et dicit tale supe rius totum. eo q in suo ambitu ptinet sua inferiora tanq partes eius. Et dicit vniuersale inqtum est vnū in multis. Sed pars subiectiua dicit infe-rius respectu superioris. sicut spēs respectu generis. z indiuiduum respectu spēi. et generaliter oīe minus pmune respectu magis pmunis. quod predi catur essentialiter de ipso. Et dicit pars subiectiua quia subijcit suo toti in rōne subiecti. ¶ Sciendū tercio. q locus a toto vniuersali ad suā partem subiectiuam est habitudo ipsius ad suam partem. Et nō tenet iste locus af firmatiue. Cuius rō est. q2 totū vniuersale est pmunius sua parte ideo nō oportet q si aliquid verificetur de ipso sm q est in pte eius. q pte hoc ve-rificet de ipso sm q est in alijs partibꝫ. vt non sequit asinus est animal. ergo asinus est homo. Ideo nō valet iste locus pstructiue. sed bene destructiue. z ptinet duo argumenta z duas maximas pmo subijciēdo negatiue. vt ani-mal non est lapis. ergo zc. Maxima. Destructo toto vniuersali destruitur quelibet eius pars. Secūdo predicando negatiue. vt lapis non est animal. ergo lapis non est homo. Maxima. Remoto toto vniuersali remouet ps subiectiua eius. ¶ Sciendum est quarto. q locus a parte subiectiua siue a specie est habitudo eius ad suū totum. et non tenet iste locus negatiue. quia ad negationem speciei non sequitur negatio generis. quia ipsa destructa ge nus potest permanere in alijs speciebꝫ Sed tenet affirmatiue duobꝫ modis Primo subijciendo partem affirmatiue. vt homo currit. ergo animal cur-rit. Maxima. Quicquid predicatur de specie. z de genere. Secūdo predi cando eam affirmatiue. vt sortes est homo. ergo sortes est animal. Maxi-ma. De quocūq predicatur species. z suū genus. Cuius rō est. quia gen9 est superius essentiale. quod actu z intellectu cōtinetur in suo inferiori. ideo quicquid verificatur de suo inferiori oportet necessario q verificetur de su-periori eius quod in eo includit. et de quocūq verificet inferius z superius in eo contentum actualiter. Et per hoc patent loci a toto vniuersali z a par-te subiectiua Contra predicta arguitur primo sic. superius essentiale est pars sui inferioris. sicut genus est pars speciei. ergo tale vniuersale nō dici-tur totum vniuersale. et sic male hic definitur totum vniuersale Secun do sic. quicquid predicat de aliquo superiori etiam predicatur de suo inferi ori. vt patet p regulam antepredicamentalem. Quando alterum de altero predicatur zc. ergo arguendo a superiori ad inferius bene tenet iste loc9 cō structiue Tercio sic. non sequitur animal non currit. ergo homo nō cur-rit. quia asino quiescente et homine currente antecedens erit verū et conse-

Contra predicta arguit͏̄ primo sic. hec oro aial rōnale est quoddā totū integrale. et tñ nō cōponit͏̄ ex partib9 q̄titatē habentib9. ergo cōtra definitionē totius integralis Scđo sic. nō seq̄tur. domus valet centū libras. ergo paries et fundamentū. ergo locus iste nō tenet affirmatiue Tercio sic. totuȝ integrale dat esse suis partib9. q2 vnit et actuat suas partes. ergo destructo toto integrali destruūtur sue partes. ergo locus a toto integrali bene valet negatiue Quarto sic. nō seq̄tur. pes sortis nō est. ergo sortes nō est. ergo locus a pte integrali nō tenet negatiue Quinto sic. bene seq̄tur pars aque est. ergo aqua est. siliter pars panis est. ergo panis est. et tñ ibi arguit͏̄ a parte integrali ad suū totū. ergo tenet affirmatiue Ad primū dicit͏̄ q illa oratio nō dr totū integrale pprie et sm veritatē. sed tm̄ sm siliudinē. eo q integrat͏̄ ex pluribus vocib9 sıcatiuis. et eo mō quo ponit͏̄ totuȝ integrale cōponit͏̄ ex partib9 q̄titatem habentib9 sm siliudinē. et eo mō dr de pluribus aliis entib9 rōnis. que hñt modū totius integralis. Ad secūdū dr q locus a toto integrali solum tenet pprie q̄tum ad existentiā totius et ptis respectu huius verbi est scđo adiacentis. et nō in ppositōnib9 de est tercio adiacente. ideo nō bene arguit͏̄ per istū locū. domus valet centū libras. ergo paries. nec econtra argueret͏̄ a parte integrali. paries valet centū libras. ergo domus q̄uis ibi sit bona ꝯsequētia. et tenet p locū a minori ad maius. et nō in habitudine ad totū Ad terciū dr. q totū integrale bene dat esse totius ad esse cōe suis ptib9. sed nō dat ipsis esse ppriū partiū. ideo toto destructo nō est necesse q partes destruāt͏̄ sm pprium esse ipsarum Ad quartū dicit͏̄ q locus a pte integrali solū tenet arguendo a partib9 pncipalib9. mō pes sortis nō est pars pncipalis eius. ergo ibi nō debite arguit͏̄ p locū a parte integrali Ad q̄ntū dr q licet bene seq̄tur. pars aque est ergo aqua est. hoc tñ nō est pter habitudinē partis integralis ad suū totū. sed pter habitudinem partis subiectiue ad suū totū vle. q2 in quolibet toto homogenio partes nō sunt solum q̄titatiue. sed etiā partes subiectiue. eo q de illis pdicatur totum vt superius de inferiori. et etiā totum homogeniū sm esse q̄titatiuū suū est totū integrale. sed sm eius essentiā que verificat͏̄ de omnib9 partib9 eius est totuȝ vle. et sic potest ibi sumi loc9 a toto vniuersali vel a toto integrali. similiter a parte subiectiua vel a parte integrali

Totū in quātitate est vle sumptuȝ vniuersaliter. vt oīs homo et nullus homo. Pars in quātitate est quodlibet inferius ꝯtentū sub illo toto vniuersali vniuersaliter sumpto. Locus a toto in q̄titate est habitudo ipsius ad suam partē. et est constructiu9 et destructiuus. Cōstructiue sic. omīs hō currit. ergo sortes currit. Locus a toto in quātitate maxima. Quicquid pdicatur de toto in q̄titate etiā de qualibet eius parte. vl sic Si vniuersalis est vera quelibet eius particularis erit vera

partiū simpliciū. Et ponitur ex partib⁹ habentib⁹ q̄titatem. ad differentiā totius vniuersalis ꝛ totius potestatiui ꝛ alioꝝ totorum quorum nullum tale ꝯponitur sub tali ratione ex partib⁹ quātitatiuis Unde in hoc differunt totum vniuersale. integrale. ꝛ potestatiuū. quia totum vniuersale est totuʒ ſm essentiam in qualibet parte eius. Totum vero integrale nec est totū ſm essentiam nec ſm virtutem in qualibet eius parte. Et totum potestatiuuʒ ſm totam eius essentiam adest cuilibet eius parti. non autē ſm eius virtutem. vt anima rōnalis respectu anime vegetatiue. sensitiue. ꝛ intellectiue ¶ Sciendū p̄mo q̄ duplex est totum integrale. scʒ homogenium. ꝛ eutrogeniū. Totum homogeniū est. qđ est eiusdem nature in omib⁹ suis partib⁹ et quelibet pars suscipit p̄dicatōem totius. vt est aer terra. ꝛ sic de alijs. vt quelibet pars aeris est aer. et quelibet pars terre est terra Et dr̄ homogeniū ab homos grece quod est vnū latine. ꝛ genios natura. quasi vnius nature in omnib⁹ suis partib⁹. Sed totum eutrogeniū vel etrogenium est qđ est diuerse nature in omib⁹ suis partib⁹. ꝛ nō potest p̄dicari de qualibet parte ei⁹. vt homo habet partes diuersarū naturarū. vt sunt carnes. sanguis. ossa. Et non potest p̄dicari de ipsis in recto. Et dicit̄ eutrogenium ab etron vel etheron grece qđ est varium latine. ꝛ genios natura. quasi diuerse nature in omnibus suis partib⁹. et de qualibet intelligit̄ predicta definitio ¶ Sciendū secūdo. q̄ pars integralis est pars quātitatiua ꝯponens totuʒ integrale. ꝛ quādoq̄ vocat̄ pars integralis materialis. et pars q̄titatiua ſm diuersas rationes. Dicit̄ eīm materialis inq̄ntum includit partem materie ipsius ꝯpositi Et dr̄ q̄titatiua. eo q̄ includit q̄titatem. et est ꝯposita ex materia ꝛ q̄titate simul. Et dr̄ integralis ex eo q̄ ex ipsa integrat̄ ꝛ perficitur suū totum. et sic sunt eedem partes ſm substantiam que dicūtur materiales quātitatiue et integrales. Et tales partes adhuc distinguūtur. q: quedaʒ sunt partes p̄ncipales totius. vt sunt ille sine quib⁹ ꝯpositū nō potest esse ꝛ de necessitate requirūtur ad esse totius. vt tectū ꝛ fundamentuʒ respectu domus. Alie sunt minus p̄ncipales que nō sunt necessarie ad esse ꝯpositi. sed tm̄ ad bene esse. sine quib⁹ totū potest existere. vt fenestre ꝛ ostium in domo. Et definitio intelligitur de omnib⁹ partib⁹. Sed locus a parte integrali solum sumit̄ a partib⁹ p̄ncipalib⁹. Et sīliter arguendo a toto ad p̄tes oportet arguere ad p̄tes p̄ncipales ¶ Sciendū tercio. q̄ locus a toto integrali est habitudo ipsius ad suam partem integralem. ꝛ tenet affirmatiue. vt domus est ergo paries est. Maxima. Posito toto integrali ponit̄ quelibet pars eius. Cui⁹ rō est. q: totum integrale ꝯponitur ex suis partib⁹ integralib⁹. et ille necessario requirūtur ad esse totius. ergo posito ipso toto ponūtur partes eius. sed iste locus nō tenet destructiue. q: partes totius integralis ſm esse sunt priores suo toto. nec ab eo suscipiūt esse. ḡ destructo toto nō opꝫ destruere p̄tes ei⁹ ¶ Sciendū quarto. q̄ locus a p̄te integrali est habitudo ipsius ad suū totū et tenet negatiue. vt paries nō est. ergo domus nō est. Maxima. destructa p̄te integrali destruit̄ ei⁹ totū. q: destructo p̄ori destruit̄ posteri⁹ qđ ab eo suscipit eē. sʒ totūītegrale ē posteri⁹ suis p̄tib⁹ ꝛ ab ipsis sumit eē. ꝛ nō tenet iste locus affirmatiue. Cui⁹ rō est. q: posito p̄ori qđ est in potentia ad posterius nō est necesse ponere posterius. sed partes sunt in potentia ad totū integrale ꝛ p̄cedūt ip̄m. ideo posita parte nō sequit̄ positio totius.

a toto in quantitate. Uno mō ponendo ipm in subiecto vt prius dictū est Alio modo ponendo ipm in pdicato. vt bene sequit̃ sortes videt omnem hoiem. ergo sortes vidit platonem. ꝛ sic de alijs. ꝛ etiam pdicando in recto totū in q̄titate vt hic. sortes est oīs hō. ergo sortes est plato ꝛ sic de alijs. q̄uis illa pdicatio sit falsa. in qua pdicat̃ vl'e vl'r sumptū. tm̄ aliqua talis pōt alicui esse pbabilis. Ideo ꝑm ipam pt̃ formari sillogismus dyaletic⁹. Unde generaliter loquendo quocūq; modo ponat̃ totū in q̄titate ponūtur oēs partes eius. Et remoto ipo remouent̃ sue ptes siue in pdicato siue in subiecto siue affirmatiue siue negatiue Sciendū tercio. q̄ locus a partibus totius in quātitate est habitudo ipaꝝ partiū ad suū totū in quantitate. ꝛ tenet affirmatiue sic. sortes currit plato currit. ꝛ sic de alijs. ergo oīs homo currit. Maxia. positis partib⁹ toti⁹ ī quātitate ponit̃ ꝛ ipm totū. Et rō ē. q2 ad esse totius in quātitate. sufficit actualiter positio ꝛ vnio suaꝝ partiuȝ sufficienter enumerataꝝ. ꝛ tenet negatiue. sic sortes nō currit. plato nō currit ꝛ sic de alijs. ergo nullus homo currit. Maxima. destructis oīb⁹ partibus totius in quātitate destruit̃ ꝛ ipm totū in q̄titate. eo q̄ ipm totū actualiter includit oēs suas ptes Sciēdū q̄rto. q̄ dupl'r pt̃ argui a ptib⁹ totius in q̄titate. Uno mō enumerando vnā partē tm̄. ꝛ sic non tenet iste locus affirmatiue. nec etiā valet negatiue arguendo ad suū totū remanēs sub forma totius. licet bn̄ valet ad destruendū totū q̄tū ad totalitatē ipi⁹ vt bn̄ seqtur. sortes nō currit. g̃ nō oīs hō currit. ꝛ q2 in ꝯsequente nō manet totū in q̄titate. Ideo ibi nō bn̄ arguit̃ a pte totius in q̄titate. sed equiualenter est locus a specie. q2 sortes ē vt inferius ad hoiem. Alio mō pt̃ argui cū sufficienti enumeratōne partiū capiendo eas sub noīb⁹ ꝓprijs cū illa particula. ꝛ sic de alijs. vel nō sunt̃ plura talia. si sint in certo numero. et si nō sint in certo numero dn̄t capi aliq̄ sub numero finito cōprehendendo aⁱlia sub ista particula. ꝛ sic de alijs. Et sic iste locus tenet affirmatiue ꝛ negatiue. vt dictū est Cōtra pdicta arguit̃ pmo sic. Totū vl'e ꝛ totū in quātitate sunt diuersa tota sed vl'e vl'r sumptū est totū vl'e. q2 ē superius essentiale. ergo nō est totū in quātitate. ꝛ per ꝯsequēs male ponit̃ diffinitio toti⁹ in quātitate Secūdo sic. Destructa vna pte totius ī quātitate destruit̃ et ipm totū. Et tm̄ destructa vna parte nō oportet destruere alias. g̃ destructo toto nō oportet destruere quālibet eius partē. g̃ locus a toto in quātitate nō tenet negatiue. Tercio sic. nō seqtur oīs hō currit. g̃ adā currit. cū añs sit veꝝ ꝛ ꝯñs falsum. g̃ locus a toto in quātitate nō tenet affirmatiue Quarto sic. arguēdo a ptib⁹ toti⁹ vl'is ad vl'e fit petitio pncipij. q2 ibi petit̃ vl'e in suis partib⁹. g̃ partib⁹ in quātitate ad eius totū nō ē locus dyaletic⁹ affirmatiu⁹ vl' negatiu⁹. Quīto sic. nō seq̄t. sor nō ē totū ī q̄titate pl'o nō ē totū ī q̄tita. ꝛ cēis. g̃ oīs hō ñ ē totū ī q̄titate g̃ loc⁹ a pte toti⁹ ī q̄ti. ñ tȝ nega. ☞ Ad p^m dr̄ q̄ lȝ vl'e vl'r sumptū ꝑm ei⁹ eēntiā sit totū vl'e. nō tm̄ ꝑm esse sub q̄ accipit̃. q2 accipit̃ sub mō pluriū. ꝛ nō sub mō vni⁹. qd̄ tm̄ req̄rit̃ ad totū vl'e Ad scd̄m dr̄ q̄ destructa vna pte totius ī q̄titate bn̄ destruit̃ totū q̄tū ad rōnē totius. sed nō arguit̃ negatiue ab ipo remanēte toto. qd̄ tm̄ req̄rit̃ arguēdo ꝑ istū locū. ꝛ si illo mō teneat̃ sub mō totius. bn̄ tenet negatiue ad quālibet ptē eius. Ad terciū dr̄. q̄ in isto ꝯñte. oīs hō currit. hō solū distribuit̃ q̄ ad pñtes mō adā nō est de pñtib⁹. ideo ē pars illius totius. vt arguit̃ a toto ad partē Ad q̄rtū dr̄. q̄ q̄uis arguēdo a par

Destructiue sic. nullꝰ hõ currit. ġ sortes nõ currit Maxia. q̇c q̇d mouetᷣ de toto in quantitate ꝛ de qualibet eius parte. vel sic. Si vniuersalis sit falsa quelibet eius particularis erit falsa. Locus a partibus in quantitate est habitudo omniũ partium in quantitate simul sumptarum ad suum totum. ꝛ tenet constructiue ꝛ destructiue. Constructiue sic. vt sortes currit plato currit ꝛ sic de aliꝭs. ergo omnis homo currit. Locus a partibus in quantitate. Maxima. Quicquid predicatur de partibus in quantitate simul sumptis ꝛ de suo toto. Destructiue sic. sortes non currit. plato non currit. et sic de aliꝭs. ergo nullus homo currit. Maxima. Quicquid remouetᷣ a partibus in quantitate simul sumptis ꝛ ab eius toto. vel si quelibet singularis non est vera sua vl'is nõ erit vera.

Postq̃ autor determiauit de loco a toto integrali. Hic p̃ñr determiat de loco a toto in quãtitate. primo diffiniens totũ in quantitate. qḋ est totuꝫ vl'e vl'r sumptũ. vel sumptũ cũ signo vl'i. vt ois hõ. ibi hõ est totũ in quantitate nõ ſm se sed ſm q̔ distribuitᷣ ꝑ illud signũ ois rõne cuiꝰ tenetᷣ vl'r. q̇a si ſm se sumatᷣ est totũ vl'e. ꝛ cũ sumitᷣ vl'r est totũ in q̃titate. In hoc em̃ dr̃ñc illa duo tota. qꝛ totũ vl'e importat illã naturã vl'em ꝑ modũ vniꝰ ꝛ in cõi. et totũ in q̃titate importat illã naturã ꝑ modũ pluriũ ꝛ in q̃tũ diuisa est ꝛ multiplicata per sua inferiora. vt cũ dr. ois homo importat naturã diuersaꝫ et multiplicatã ꝑ sua inferiora. Ex quo patet q̔ dicẽdo ois hõ. illud aggregatũ ex signo vl'i ꝛ termio cõi nõ est ꝓprie totũ in q̃titate. sed terminꝰ cõmunis distributus q̇ vocatᷣ totũ in q̃titate ꝑ siĺitudinẽ ad q̃titatẽ cõtinuã q̇a sicut cõtinuũ est diuisibile in ꝑtes. quaꝝ quelibet suscipit p̄dicationẽ totius. vt linea diuiditᷣ ꝑ plures lineas. Sic tale totũ multiplicatᷣ ꝑ plures partes de q̇bus ſm se põt verificari. Patet vltimo q̔ pars totius in quantitate est singulare vel inferius ꝯtentũ sub aliquo vl'i distributo. Sciendum primo q̔ locus a toto in q̃titate est habitudo ip̄ius ad suã partem. Et tenet affirmatiue ꝛ negatiue. Affirmatiue sic. Ois homo currit. ergo sortes tes currit ꝛ plato currit. ꝛ sic de aliꝭs. Maxima. Quicquid p̄dicatᷣ de toto in q̃titate. ꝛ de qualibet parte eius. Cuiꝰ rõ est. quia totũ in q̃titate simul actualiter includit omnes suas partes. sicut ois homo includit sortẽ ꝛ platonẽ ꝛ alios hoies. eo q̔ est actualiter diuisum in ip̄is. ideo posito toto i quãtitate necessario ponũtur omnes partes eius. ideo tenet affirmatiue. Negatiue sic. nullus homo currit. ergo sortes nõ currit plato nõ currit. ꝛ sic de aliꝭs. Maxia. q̇cq̇d negatᷣ de toto i q̃titate negatᷣ de oibꝫ eiꝰ ꝑtibꝫ. ꝛ ẽ eadẽ rõ sicut ꝑius. Sciendũ secũdo q̔ dupl'r potest argui affirmatiue ꝑ locũ

q̄ quidē pars vocaꝛ qn̄ꝙ dictū ſ₃ q̄d. capiendo dictū ſm̄ q̄d generaliter ꝓ
oī dicto ſumpto cū aliq̄ determiatōne. ⁊ ſic totū in mō qn̄ꝙ dꝛ dictū ſim/
pliciter Sciēdū tercio. ꝙ locꝰ a toto in mō ē habitudo ip̄ius ad ſuā ꝑtē
et tenet nega. arguēdo ſic. lapis nō ē hō. g̊ lapis nō ē hō albꝫ Maxia deſtru
cto toto i mō deſtructo q̄libꝫ ꝑs eiꝰ Cꝰ rō ē qꝛ deſtructo ſuꝑiori qḋ ē ꝑtiꝰ ſ₃
naturā ſuis inferioꝛibꝫ nccāriō deſtruūꝛ ſua inferioꝛa. ſ₃ totū in mō ē ſuperiꝰ
reſpectu ſue ꝑtis q̄re ip̄o deſtructo deſtruiꝛ q̄liter ꝑs eiꝰ. iō ille locꝰ tenet ne
gatiue. ſ₃ nō affirmatiue. qꝛ poſito ſuꝑiori nō opoꝛtet ponere inferius. ſicut
prius dictū ē in loco a genere Vn̄ iſte locus eodē mō tenet ſic locꝰ a genere
et locus a ꝑte ſicut locꝰ a ſpecie Sciēdū q̄rto. ꝙ locꝰ a ꝑte in mō eſt habi
tudo ip̄ius ad ſuū totū. Et t₃ affirmatiue duobꝫ modis. Primo ſubījcien/
do ꝑtē affirmatiue. vt hō albꝫ currit. g̊ hō currit. Maxia. q̄cq̇d p̄dicaꝛ de
parte in modo ⁊ de ſuo toto. Cuiꝰ rō ē. q̄a q̄cq̇d p̄dicaꝛ de inferioꝛi etiā₃ de
ſuperioꝛi. ⁊ totū in mō ē ſuꝑius ad ſuā ꝑtē ⁊ actualiter in ea ꝯtineꝛ g̊. alioꝰ
p̄dicando partē in mō affirmatiue. vt ſoꝛtes ē hō albꝫ. g̊ ſoꝛtes ē hō. Maxi
ma de quocūꝙ p̄dicaꝛ ꝑs in mō ⁊ ſuū totū ꝓpter rōnē iā dictā. ſed iſte locꝰ
nō tenet nega. qꝛ ad negatōem inferioꝛis nō ſeq̇tur negatio ſuperioꝛis. l₃ bn̄
ſeq̇tur hō albꝫ nō currit. g̊ hō nō currit. qꝛ ibi nō deſtruiꝛ ꝑs in mō ꝑ nega/
tionē ſ₃ tm̄ curſus negaꝛ de ip̄o Cōtra p̄dicta arguiꝛ p̄mo ſic. vl'e ſump/
tum ſine determiatōne ē totū vl'e. ſ₃ totū in mō nō ē totū vl'e cū ſint diuerſa
tota. g̊ totū in mō nō ē vl'e ſumptū ſine determiatōne. Scd̄o ſic. oīe to
tū ē maius ſua ꝑte ⁊ plura ꝯtinet. ſ₃ hō nō ꝯtinet plura q̄₃ hō albꝫ. g̊ hō nō
eſt totū in mō reſpectu hoīs albi. ⁊ ſic vl'e ſumptū ſine determiatōne nō ē
totū in mō Tercio ſic. hō albꝫ ē pars in mō. ⁊ tn̄ ſumiꝛ cū determiatōne
diminuēte. qꝛ albꝫ ꝯtrahit hoīem ⁊ diminuit rōnē eius. qꝛ facit ip̄m ſolū te
neri ꝓ albis. ⁊ ſic ē determiatio diminuēs. g̊ ꝯtra definitōem partis in mō
Quarto ſic. in oī loco ⁊ ꝯn̄a formali ꝯn̄s actualiter includiꝛ in an̄te. ſed
pars in mō nō includiꝛ actualiter in ſuo toto. g̊ locꝰ a toto ad partē nō va/
let Quinto ſic. bn̄ ſeq̇tur lapis nō ē hō riſibilis. g̊ lapis nō ē hō. tn̄ arguiꝛ
ibi a ꝑte in mō negatiue ☞ Ad p̄mū dꝛ. ꝙ vl'e ſumptū ſine determiatōne
pōt ad duo cōꝑari. Vno mō ad partē eius ꝯſtitutā ꝑ dr̄ām eſſentialē. ⁊ ſic
dꝛ totū vl'e. Alio mō pōt cōꝑari ad ꝑtē ꝯſtitutā ꝑ dr̄ām accn̄talē. ⁊ ſic diciꝛ
totum in modo. Totū em̄ cū dicaꝛ relatiue ad partē habet variari formali/
ter ſm̄ variatōnem partis licet remaneat idem materialiter Ad ſcd̄m di
citur ꝙ licet homo non plura q̄₃ homo albus contineat quantum ad ſignifi
catum tamen plura quantum ad ſuppoſita ideo quantum ad ambitum
ſuppoſitoꝝ eſt pars integralis hoīs albi ſm̄ modū. Ad terciū diciꝛ ꝙ al
bus bene diminuit ſuppoſitōnem homīs. non tamen diminuit rōnem for/
malem homīs. quia homo albus eſt animal rōnale ſicut homo Ad q̄r/
tum diciꝛ ꝙ in omni loco ⁊ generaliter in omni ꝯn̄a formali ꝯſequēs actu
cōtinetur in antecedente. ſed non ſemper terminus illatus contineꝛ in ter/
mino inferente. Ad quintū diciꝛ. ꝙ homo riſibilis eſt pars in modo re/
ſpectu homīs. quia licet riſibile poſſet dici determinatio homīs q̄₃tum ad
modum intelligendi. non tamen vt determinatio contrahens ip̄m quo ad
ſuppoſita quia non facit ip̄m teneri tm̄ pro vna parte ſuoꝝ inferioꝛu₃. Ideo
nō facit partē i mō reſpectu hoīs. ſ₃ bn̄ facit reſpectu aīalis vl' alteriꝰ coloꝛꝭ

tib9 ad totū i q̄titate respectu p̄dicati qđ notiori mō cōuenit toti q̄ ptibus sit petitio p̄ncipij.sȝ arguēdo respectu p̄dicati qđ notiori mō cōuenit partibus q̄ toti ē bon9 loc9 dyaletic9 siue illđ p̄dicatū ꝯueniat notius ptib9 simpliciter vel solū q̄ ad nos siue sit in p̄dicatis essentialib9 siue accn̄talib9. vt h̄ est bon9 loc9 dyaletic9. sortes ē subā.plō ē subā.ꝛc̄ij.ḡ oīs hō ē subā.si antecedēs sit notius rn̄dēti q̄ ꝯn̄s Ad q̄ntū đr.q ibi arguit̄ a ptib9 totius in q̄titate.ea pte qua differūt a suo toto.ꝛ nō ea parte qua cū ipa conueniunt.ideo non valet cōsequentia.

Totum in modo est vniuersale sumptum sine determinatione. vt homo. Pars in modo est vniuersale sumptum cum determinatōne nō diminuente. vt homo albus. Et eodē modo sumit̄ argumētū in hoc loco sicut ī loco a genere ad spēm.

Postq̄ autor determiauit de loco a toto in q̄titate. Hic ꝯn̄r determinat de loco a toto in modo.rōne cui9 sic diffinit. Totū in mō qđ ē vl'e sumptū sine determiatōne.vt hō p̄ se sumpt9 đr totū in mō. Cui9 rō ē.q hō per se sumptus sine determiatōne ē totū respectu sui sumpti cū determinatione modificante.hoc eīm in cōi se extendit ad oīa supposita.cū aūt đr.hō albus.ibi hō modificat̄ p̄ illā determiatōem alb9.ꝛ solū sumit̄ ꝓ vna parte suoꝝ suppositoꝝ.ꝛ pt etiā dari vna alia rō.q vl'e sumptū sine determiatōe ꝯm se ē sine mō. Jō pt dici totū i mō.i.sine mō capiendo in p̄uatiue.sȝ alia rō potior ē.q si diceret̄ totū i mō p̄uatiue tm̄ tūc totū vl'e possȝ dici totū in mō. Jō meli9 đr totū i mō respectu suꝑpius vel sui iferioris modificati. vn̄ in hac diffinitōne ponit̄ qđ ē sumptū sine aliq̄ determiatōe ad dr̄āȝ ptꝭ in mō q̄ sumit̄ cū determiatōe Sciēdū p̄mo q ps in mō ē vl'e sumptuȝ cū determiatōe nō diminuēte vel ps subiectiua alicui9 suꝑioris sumpta cū determiatōne ꝯhēte tm̄.vt hō alb9 ē ps i mō respectu hoīs.ꝛ etiā respectu aialis. Cui9 rō ē.q vl'e sumptū cū determiatōne ꝯhente restringit̄ ad stādū ꝓ vna pte suoꝝ suppositoꝝ si illa determiatio sit ꝯhens tm̄ ad supposita. Jō vl'e sic acceptū ē ps respectu suꝑpius accepti sine determiatōe ꝛ ꝓ oīb9 suis suppositis.ꝛ etiā ē ps respectu suꝑioris sūpti sine determiatōe. vt hō alb9 ē ps aialis.q solū ꝯtinet ptē suppositoꝝ ei9.ꝛ in p̄dicta diffinitōne ponit̄ vl'e loco gn̄'ꝛ sumptū cū determiatōe ad dr̄ām totius in mō.ꝛ ponit̄ nō diminuēte ad dr̄ām dicti ꝯm q̄d ad simpl'r.qđ sumit̄ cū determiatōe diminuēte Sciēdū scđo.q triplex ē deteriatio.q q̄dā ē deteriatio ꝯhēs tm̄ q̄ nō p̄uat rōnē illi9 cui adiūgit̄.vt alb9 ē deteriatō hoīs.ꝛ đr hō alb9 ꝛ non tollit rōnē ei9. Alia ē deteriatio p̄uās q̄ totalit̄ p̄uat rōem ei9 cui adiūgit̄ vt cū đr hō mortuus.ibi mortu9 p̄uat rōeȝ hoīs. Alia ē deteriatō diminuens q̄ nō simpl'r p̄uat rōem illi9 cui adiūgit̄.sȝ pti tollit ꝛ pti relinq̄t.sic est inopinabile.imaginabile respectu entis dicēdo ens opinabile.ibi opinabile diminuit rōnē entis q fac̄ ipm teneri i cōi.vt extēdit se ad ens reale.ꝛ ad ens i app̄hēsiōe.ꝛ sic ptim remouet̄ ꝛ pti ponit̄ rō entis ꝯpleti. Et dr̄īt iste tres deteriatōnes.q due vltie faciūt dcm̄ ꝯm q̄d.q̄lībȝ eīm deteriatō diminuēs inq̄tū diminuit rōem illi9 cui adiūgit̄.ꝛ eē p̄uās fac̄ locuȝ sophisticuȝ a dicto ꝯȝ q̄d ad dcm̄ simpl'r.iō nō seq̄t̄ h̄ ens ē opiabile.ḡ ē ens.ꝛ sic de mltis alijs. Sȝ deteriatō ꝯhēs tm̄ q̄ nullo9 diminuit facit partem in modo

erit pars totius in loco.q̇a non erit in ip̄o actualiter cōtenta.sed tenet nega
tiue sic.cesar est nusq̄ꝫ.ergo cesar nō est hic.Maxima.destructo toto in lo=
co destruit quelibet pars eius.Cuiꝰ eadem est rō sicut maxime p̄cedentis
Sciendū tercio.ꝙ locus a parte in loco est habitudo ip̄ius ad suū totuꝫ
Et tenet affirmatiue ⁊ negatiue.Affirmatiue sic.deus est hic ⁊ ibi.⁊ sic de
alijs.ergo deus est vbiqꝫ.Maxima .positis partibꝫ totius in loco sufficien
ter enumeratis ponit ⁊ ip̄m totū.Cuiꝰ rō est.q̇a totū in loco nō est nisi sue
partes simul ⁊ actualiter sint posite.ergo ⁊c̄.Negatiue sic.cesar non est hic
nec ibi ⁊ sic de alijs.ergo cesar ē nusq̄ꝫ.Maxima.destructis partibꝫ totius
in loco.destruit ⁊ ip̄m totū. Sciendū quarto.ꝙ dupl'r cōtingit arguere
a partibus totius in loco.Uno mō arguendo a partibꝫ sufficienter enume
ratis ad totū.Et hoc mō locus a parte in loco tenet affirmatiue ⁊ negati=
ue sicut prius dictū est.Alio mō arguendo ab vna parte tm̄ ⁊ nō ab oībus
simul sumptis.⁊ hoc mō nō tenet affirmatiue sed solū negatiue.⁊ hoc mō
dicit in textu.ꝙ iste locus ē semꝑ destructiuus.vt arguendo sic.cesar nō est
hic.ergo non est vbiqꝫ.Maxima.cui nō conuenit pars in loco nec ip̄m totū
hoc tamen modo nō arguitur a destructōne partis ad destructōnem toti=
us in loco ꝑm illud qđ ē q꞉ ibi nō destruit totū i loco simpliciter.⁊ ꝑm oēs
suas partes.sed ibi solū arguit a destructōne totius in loco q̄ꝫtum ad totali
tatem eius.⁊ q꞉ destruit ꝑm suā totalitatē ideo non remanet totū in loco.iō
non ꝓꝑie arguit hoc modo a parte in loco ad suū totū. Contra predicta
arguit primo sic.nullus locus est dictio cōprehendens omnē locū.sed totū
in loco est locus vel esse in loco.ergo male dicit ꝙ est dictio cōprehendens
omnē locū. Secūdo sic.locus a toto in loco tenet in habitudine vniuersa
lis vniuersaliter sumpti ad suam partē.sed habitudo vniuersalis vniuersa
liter sumpti ad suam partem est locus a toto in quantitate.ergo male distin
guit ab isto loco. Tercio sic.non seq̇tur.mundus est vbiqꝫ.ergo mūdus
est hic.ergo locꝰ a toto in loco n̄ tenet affirmatiua Quarto sic.non sequi
tur.sortes non est vbiqꝫ.ergo sortes nō est hic.ideo locus a toto in loco nō
tenet negatiue Quinto sic.non seq̇tur aliquod corpus est hic aliqđ ibi.⁊
sic de alijs.ergo quoddam corpus est vbiqꝫ.q̇a an̄s est verū ⁊ consequēs
falsum.⁊ tamē ibi arguit a partibꝫ in loco sufficiēter enumeratis .ergo iste
locus nō tenet affirmatiue. Ad p̄mū d꞉ ꝙ licet locus ꝑm suū esse reale nō
sit dictio.tamē ꝑm esse dicibile pōt esse dictio.⁊ hoc mō intelligit ꝙ totuꝫ in
loco vt est quoddam dicibile sit dictio. Ad scd̄m d꞉.ꝙ q̄ꝫuis locus a to=
to in loco q̄ꝫtum ad virtutem confirmatiuā argumēti nō distinguat essen=
tialiter a loco a toto in quātitate.q̇a vtrobiqꝫ est virtus confirmatiua argu
menti.⁊ habitudo vniuersalis vniuersaliter sumpti.Ideo Aresto.non di=
stinxit locū a toto in loco a loco a toto in quātitate.tamē ab eo distinguitur
accidentaliter q̄ꝫtum ad modos ꝑcandi ip̄oꝝ.q̇a totum in quantitate dicit
modū permanentis.⁊ noīaliter.⁊ totū in loco aduerbialiter sub mō fluxus
et fieri q̄ꝫuis ꝑm rem sit permanens. Ad terciū dicit ꝙ mundus non est
vbiqꝫ ꝑm se totū.sed ꝑm suas partes.ideo ibi male cōcludit.sed debet sic cō
cludi.ergo aliqua pars mundi est hic.⁊ aliqua ibi.⁊ sic de alijs Ad quar
tum dicit.ꝙ in an̄cedente negat totū in loco.⁊ sic nō remanet sub esse totius
in loco.Iō nō arguit a toto in loco.sꝫ equalenter arguit a negatōne vnius.

Totum in loco est dictio comprehendens omnem lo/cum aduerbialiter. vt vbi nusq̄. Pars in loco est dictio comprehendens aliquem locum aduerbialiter vt hic ibi. Locus a toto in loco est habitudo ipsius ad suam partem. Et tenet constructiue ꝛ destructiue. Cōstructiue sic. deus est vbi/qꝫ. ergo deus est hic. Maxima. Cuicunqꝫ competit totum in loco et quelibet eius pars. Destructiue sic. cesar est nusq̄. ergo cesar non est hic. Maxima. Quicquid remouetur a toto in loco ꝛ a qualibet eius parte. Locus a parte in loco est habitudo ipsius ad suum totum. ꝛ est semper destructiuus. vt cesar non est hic. ergo non est vbiqꝫ. Locus a parte in lo/ Maxima. Cuicunqꝫ non competit pars in loco nec eius totum.

Postq̄ autor determinauit de loco a toto in modo. Hic cōsequēter determiat de loco a toto in loco ip̄m sic diffiniens. Totū in loco est dictio. vt supra. Et ponit̄ dictio loco generis. Totū eñ in loco considerat̄ nō ſm esse suū reale sed inq̄ꝫtum dicibile ꝛ per dictōnem importat̄. ideo bñ dicit̄ dictio Deinde ponit̄ cōp̄hendens omnē locū ad drñtiam totius in tp̄e. ꝛ ponitur aduerbialiter ad drñtiam totius in q̄ꝫtitate. qd̓ qñqꝫ importat omnē locuꝫ noīaliter. vt dicendo. oīs locus vel in omni loco. ꝛ per oppositū definit̄ pars in loco est dictio partē loci cōp̄hendens aduerbialiter. vt hic vel ibi Sciēdum p̄mo ꝙ totū in loco ꝛ etiā ptes eius important esse in loco. sed dupli/citer p̄t aliq̄d esse in loco. Uno mō ſm potentiā tm̄. vt vl̓e dicit̄ vbiqꝫ ſm aptitudinē. eo ꝙ habet aptitudinē ad esse in suis singularibus ꝓ quolibet lo/co ꝛ ꝓ quolibet tp̄e. Alio mō aliq̄d dicit̄ in loco ſm actū sicut singulare dicit̄ actualiter esse hic ꝛ nunc ſm actū. Adhuc dupliciter dicit̄ aliq̄d esse in loco Uno mō p̄mo ꝛ ꝑ se. sicut deus dicit̄ esse vbiqꝫ repletiue p̄mo ꝛ per se. Se/cundo mō dicit̄ aliq̄d esse in loco ꝑ suas ptes sicut mundus est in loco ſm omnes suas partes. vñ arguendo a toto in loco ad eius partē vel econtra oportet eodem mō alicui attribuere partē in loco. sicut sibi cōuenit totū. vt si totū cōueniat in aptitudine tm̄. debet sil̓r ꝑs inferri ſm aptitudinē tm̄.

Sciendū secūdo. ꝙ locus a toto in loco est habitudo ip̄ius ad suā partē et tenet affirmatiue ꝛ negatiue. Affirmatiue sic. deus est vbiqꝫ. ergo deus ē hic. Maxima. posito toto in loco in aliquo subiecto. ponit̄ quelibet pars eiꝰ Cuiꝰ rō est. qꝛ totū in loco simul ꝛ actualiter includit omnes suas partes et ideo ip̄o posito in aliquo subiecto ponit̄ quelibet eius pars. nec est necesse ponere constantiā partis. q̄a si aliqua pars loci nō habeat exñtiā. tūc ip̄a nō

et binarij.qꝛ continet in virtute sub se omnes numeros inferiores. Totum successiuū est qd̄ cōponitur ex partibꝫ successiuis que nō possunt esse simul sicut tēpus ꝛ motus. Et totū aggregatiuū seu collectiuū est qd̄ vna voce singulari plura singularia abinuicē distincta importat. sicut ppl's gens ꝛ societas Et pars eius est aliqd̄ istorum ex quibꝫ cōponitur vt homo respectu ppl'i ꝛ sic de alijs. Sciendū quarto. ꝙ totū copulatiuū potestatiuū ꝛ collectiuū reducuntur ad totū integrale. eo ꝙ ab istis totis ad suas partes eodē mō tenet locus dyalecticus sicut locus a toto integrali scꝫ affirmatiue tm̄ nō negatiue ꝛ ecōtra. Locus a partibꝫ tenet destructiue tm̄ ꝛ nō cōstructiue. vt arguendo a toto copulatiuo. sortes currit ꝛ plato disputat. ergo sortes currit et a toto potestatiuo sic arguitur. quaternarius est. ergo binarius est. ꝛ aīa rōnalis est. ergo aīa sensitiua est. Maxima posito toto potestatiuo ponitur eius quelibet pars. Et a toto collectiuo sic. populus est. ergo homo est. ꝛ econtra posset argui a suis partibꝫ. Sꝫ totū disiunctiuū ꝛ totū successiuū reducuntur ad totū vl'e. qa ab ipis eodem mō tenet locus sicut a toto vl'i scꝫ negatiue tm̄. vt arguendo a toto disiunctiuo. vt sortes nō currit vel plato non disputat. ergo sortes non currit. ꝛ a toto successiuo. vt nō est dies. ergo nō est meridies. ꝛ ecōtra. locus a partibꝫ eodē mō tenet scꝫ affirmatiue tm̄. vt faciliter pōt haberi in textu. Contra p̄dicta arguitur p̄mo sic in oī tpe ꝛ semper idem sunt. sicut vbiqꝫ ꝛ in oī loco. sed in oī tpe ē totū in quātitate. ergo etiaꝫ semper est totū in quātitate. ꝛ nō totū in tpe. ꝛ sic male diffinitur totum in tpe qd̄ est dictio cōprehendens omne tps aduerbialiter. Secūdo sic hic ē locus a toto in tpe. deus est semper. igitur est in oī tpe. ꝛ tn̄ ibi nō ponitur pars in tpe cū nō sit aduerbiū partē tp̄is significans. igitur ꝯtra definitōem loci a toto in tpe. Tercio sic. non seqtur vl'e est semꝑ. ergo vl'e est nunc cū aūs sit verū ꝛ ꝯn̄s falsum. qꝛ vl'e est vbiqꝫ ꝛ semper ꝛ nō est hic. ꝛ nunc. sed solum singulare. ergo locus a toto in tpe nō tenet affirmatiue. Quarto sic. partes totius in tempore non p̄nt simul esse. ergo locus a parte totius in tempore nō valet affirmatiue ab oibus simul sumptis. Quinto sic. adā nō fuit nunc. ergo nunqꝫ fuit. nō seqtur. ergo locus a parte in tpe nō valet negatiue ab vna parte tm̄ ad suū totū Ad p̄mū dr̄. ꝙ licet semper ꝛ in omni tēpore sint idem scd̄m rem sc̄atam. differunt tn̄ in modo significandi ꝛ formaliter. qa semper importat tempus distributū sub modo fluxus ꝛ fieri. ꝛ in omni tpe importat idem tempus distributū ꝓ oibus partibꝫ eius sub modo permanentis siue habitus ꝛ quietis. Et per hoc distinguitur totū in quātitate a toto in tempore. licet non realiter. Ad scd̄m dicitur. ꝙ licet in illo argumento nō ponatur formaliter pars in tpe. ponitur tamē virtualiter ꝛ scd̄m rē significatā. qa in omni tpe includitur virtualiter ip̄m nunc. Ad terciū dicitur. ꝙ licet vl'e sit semꝑ ꝛ vbiqꝫ in aptitudine nō tamē in actu. ꝛ eo modo quo dicitur semꝑ esse. bene dicitur esse nunc scꝫ scd̄m aptitudinem. sed illa aptitudo reducitur ad actū in suis inferioribꝫ successiue. Ad quartū dicitur. ꝙ licꝫ partes tp̄is non p̄nt simul esse scd̄m esse suū reale. sicut p̄teritū nō p̄t esse simul cū futuro. tamē p̄nt esse simul cū apprehensione aīe que copulat p̄teritū ꝛ futurum cū p̄nti. ꝛ sic simul p̄nt accipi partes tp̄is. Ad quintū dr̄. ꝙ ibi nō bene arguitur. qa arguēdo ab vna parte tm̄ destructiue oportet arguere ad destructionem totius q̄tum ad rōnem totius. ita ꝙ in ꝯn̄te sibi preponatur negatō

partis in loco ad negatōnem alterius partis determiatę. vt hic sortes non est in aliquo loco. ergo sortes nō est hic. Ad quintū dr. q partes añtis verificanł de corpe p diuersis suppositis. ꝛ sic in añte corpus hꝫ plures suppositiones determinatas. ꝛ in ꝯñte habet vnā tm̄. ideo arguił a pluribꝫ suppositōnibꝫ ad vnā determiatā. ꝛ cōmittił fallacia figure dictōnis. ꝛ subiectuꝫ añcedentis nō teneł eodem modo in consequente sicut in antecedente. iō non bene arguił a parte in loco ad suum totum.

Totum in tempore est dictio comprehendens omne tempus aduerbialiter. vt nunc. heri. cras. exempla autem sumātur hic sicut a toto in loco.

Postq̄ autor determinauit de loco a toto in loco. Hic ꝯsequēter determinat de loco a toto in tempore. ad cuius cognitōnem primo diffinit totuꝫ in tempore dicens. Totū in tempore est dictio cōprehendens omne tempꝰ aduerbialiter. siue sit affirmatiua vt semper. siue negatiua. vt nunq̄ ꝛ econtra. Pars in tpe est dictio comprehendens partem temporis aduerbialiter. vt nunc hodie ꝛ sic de alijs. Et iste due diffinitōnes eodem modo debent intelligi ꝛ exemplificari. vt diffinitiones totius ꝛ partis in loco.

Sciendum primo. q locus a toto in tempore est habitudo ipsius ad partem. Et tenet affirmatiue ꝛ negatiue. Affirmatiue sic. deus est semper. g̃ ē nunc. Maxima. posito toto in tempore in aliquo subiecto necessario ponił quelibet eius pars. Cuius ratio est. quia totum in tempore actualiter includit oēs suas ptes silꝛ. qꝛ īportat tp̄s distributū p oībꝫ suis ptibꝫ. iō posito toto ponił q̄libet eiꝰ ps. Sꝫ negatiue sic. chimera ē nūq̄. g̃ nō ē hodie. Maxima. remoto toto in tpe ab aliq̄ subiecto remoueł q̄libet eiꝰ ps. Et sic arguendo p istū locū magis ꝓprie arguił ponēdo totū i tpe a pte p̄dicati ꝛ nō a pte subiecti. eo q sp hꝫ determiare v̄bū in orōne ꝛ v̄bū sp se hꝫ ex pte p̄dicati nisi cū iplicatōne ponał a pte subiecti. Sciēdū scdō. q locꝰ a pte i tpe est habitudo ipius ad suū totū. Et tenet affirmatiue ꝛ negatiue. arguendo a ptibꝫ tpis sufficiēter enūeratꝭ ad suū totū. Affirmatiue sic. sortes fuit heri pridie ꝛ sic de alijs. g̃ sortes fuit sp. Maxīa. positis ptibꝫ i tpe sufficienter enūeratis ponił ipm totū i tpe. qꝛ totū nihil supaddit suis ptibꝫ. Negatiue sic. antixp̄s nō fuit heri nec pridie. ꝛcętis. g̃ antixp̄s nūq̄ fuit. Maxīa. remotis ptibꝫ i tpe sufficiēter enūeratꝭ remoueł ꝛ totū eiꝰ. ꝛ si arguił p istū locum ab vna pte tm̄. ꝛ nō ab oībꝫ. tūc solū tꝫ negatiue ꝛ nō affir. ꝛ tunc arguił a destructōne ptis ad destructōem totiꝰ q̄tuꝫ ad totalitatē eius. vt hic sortes nō ē nūc. g̃ sor. n̄ ē sp. Sciēdū tercio. q p̄ter ista supius posita requirūł alia q̄ ad p̄ncipaliora tota reducūł. s. totū copulatiuū. disiūctiuū. potestatiuū. successiuū. collectiuū seu aggregatiuū. Totū copulatiuū ē i q̄ pl'a copulāł p ꝯiūctōnē copulatiuā. vt sortes currit ꝛ plato disputat Et ps eius ē aliq̄d istoꝝ q̄ inter se copulanł. Totū disiūctiuū ē i q̄ plura ꝯiūgunł p ꝯiūctōeꝫ disiūctiuā. vt sor. currit vł pl'o disputat. Totū potestatiuū ē q̄d ꝯponił ex ptibꝫ virtutibꝫ vel potētijs vł pl'a ꝯtinēs eꝫ ꝯtutē. vt aīa rōnal'e totū ꝑtatiuū respectu vegetatiui sensitiui. ꝛ itellectiui. lꝫ aīa i cōi sit toꝰ vl'e respectu vegetatiui sensitiui. ꝛ intellectiui. silr quaternarius numerus ē totū potestatiuū respectu ternarij

Et efficiens motū a fine mouet materiā qua disposita vltimo introducit
forma effect⁹. Scđo mō ꝯsiderant vt cōcurrūt ad ꝯpositōem effectus ⁊
sic materia ē ṗor.scđo forma.tertio efficiens.⁊ quarto finis. Tertio ꝯside
rant vt dant eē actuale effectui. Et sic forma est ṗor.deinde efficiēs .ter/
tio finis.⁊ vltimo materia. Quarto mō ꝯsiderant vt hn̄t eē existētie ꝑ qđ
nobis notificant. Et sic cā efficiēs est ṗma.scđa materia.tertia forma. qr
ta ⁊ vltima finis.⁊ hoc mō ꝯsiderant ꝓm ꝙ nobis notificant.⁊ ab ipis su
mitur locus dyalecticus.ideo isto mō in textu ordinant. ⁊ ṗus determiat
de causa efficiente ꝙ̄ de alijs. ¶ Contra p̄dicta arguit ṗmo sic.aliud dr
diuersitatē essentialem cum sit relatiuū diuersitatis substantie.Sed effe/
ctus cause formal' nō differt essential'r a sua causa. qꝛ ꝯuenit essential'r cū
ea.ergo male diffinit.cā est ad cuius esse sequit aliud.s. effectus. Scđo
sic.cā ⁊ effectus sunt sil' natura cū sint relatiua.ergo effect⁹ nō seq̄tur cau
sam ꝓm naturā Tertio sic.posita cā sil' ponit effect⁹. ergo cā nō p̄cedit
effectū.Et sic ad esse cause nō sequit aliud. Quarto sic. forma ⁊ finis
coincidūt.vt dr scđo physicoꝝ.ergo forma nō ē causa distincta a fine nec
mēbra diuisionis sunt opposita. Quinto sic oīs cā p̄cedit suū effectū
sꝫ finis nō p̄cedit suū effectū sꝫ seq̄tur.ḡ nō ē cā.⁊ sic male ponunt q̄ttuor
cause. ☞ Ad ṗmū dr.ꝙ lꝫ aliud ꝓprie sumptū vt est relatiuū diuersita
tis substātie dicat diuersitatē essentialē.nō tn̄ aliud cōiter captū.qꝛ vt sic
dt quācunqꝫ diuersitatē siue essentialē siue accidētalē. Et hoc mō sumit
in diffinitōne cause. Ad scđm dr ꝙ lꝫ cā ⁊ effectus ꝓm intentōes cause
et effectus dicant correlatiue.tn̄ si ꝯsiderent material'r ꝓm id qđ sunt non
sunt simul natura nec dicunt correlatiue. Ad tertium dicit . ꝙ posita
causa totali ponit eius effectus sil' tempore.nō tn̄ sil' ꝓm naturā.qꝛ cā natu
raliter ṗus habet esse ⁊ intelligi ꝙ̄ effectus ⁊ hoc sufficit ad ratōem cause
ꝙ p̄cedat effectū ꝓm naturā. Ad quartū dr. ꝙ lꝫ forma ⁊ finis coinci/
dant material'r ⁊ ꝓm rem.⁊ etiā efficiens cū ipis.nō tn̄ coincidunt forma
liter quantū ad suos modos formales causandi.⁊ hoc modo ponunt cau
se ab inuicem distincte. Ad q̇ntum dicitur.ꝙ licꝫ finis ꝓm suum eē re/
ale sequatur effectum.tamē ꝓm esse intentōnis agentis sub quo ꝯuenit si/
bi ratio cause finalis precedit suum effectum.ideo eo modo quo est causa
naturaliter precedit suum effectum.

Causa efficiēs est.a qua ṗmo fit motus ad hoc ꝙ fiat ali
quid.vt domificator est ṗmum mouens et opans vt fiat do
mus.⁊ faber vt fiat cultellus.locus a causa efficiēte est habi
tudo ipsius cause efficiētis ad suū effectū.⁊ est cōstructiuus ⁊
destructiuus. Cōstructiue tenet sic.domificator est bon⁹.er
go domus est bona.locus a causa efficiēte Maxima.si cā ē
bona ipm quod fit bonū est. Destructiue sic Domificator nō
ē bon⁹.ḡ dom⁹ nō ē bona. Loc⁹ a cā efficiēte maxima .cu/

remouēs totalitatē eius ꝙ nō fit in isto argumento. sed debet sic inferri. adam nō est nunc. ergo nō est semꝑ. ⁊ sic bene sequitur.

Causa est ad cuius esse seq̇tur aliud ꝫm naturā. Et diuidit̄ in causam materialē formalē efficientē ⁊ finalē

Postq̄ autor determinauit de locis a toto in ꝑte. hic ꝯn̄r determinat de locis a causa ⁊ effectu. Et q꞉ locus a cā in cōi. ē habitudo cause ad effectum. ⁊ locus ab effectu est habitudo effectus ad causam. Ideo priusq̄ autor determinauit de loco a cā in speciali. ꝑus determinat de causa in generali diffinitiue ⁊ diuisiue ip̄am ꝑmo sic diffiniens. Causa est ad cuius esse seq̇tur aliud ꝑ naturā. In qua diffinitōe intelligit̄ ens ꝓ genere. Ens enim diuidit̄ ꝑ causam ⁊ effectū. ⁊ est superius ad vtrūq̄ ꝫm modū. Deinde ponit̄ ad cui⁹ esse seq̇tur aliud ad differētiā effect⁹ sequētis ad eē cause ad cuius esse nihil sequit̄ sub ratōne effectus. ⁊ ponit̄ ꝫm naturā ad explicandū modū quo effectus sequit̄ causam. Et econtra ꝑt diffiniri effectus sic. Est ens cuius esse seq̇tur ad aliud ꝑ naturā. ¶ Sciendū ꝑmo. ꝙ seq̇tur capit̄ dupl'r. Uno mō vt dꝫ ordinē ⁊ depēdentiā vnius ad alterum. Et hoc iteꝝ dupl'r. q꞉ vno modo dꝫ depēdentiā in esse vnius rei ab alia sicut quilibet effectus ꝫm suū esse depēdet a causa. ⁊ hoc modo debet hic capi seq̇tur in ista diffinitōne vt dꝫ ordinem vnius rei ab alia ꝫm esse. Alio mō capit̄ vt dꝫ ordinem ⁊ depēdentiā ꝯsequētie siue illatōis vnius ab alio. sicut ꝯsequēs seq̇tur illatiue ad an̄cedēs. ⁊ depēdet ex illo illatiue. Et solū accipit̄ hic vt dꝫ illatōem ꝯsequētie. q꞉ in argumētatōne an̄s nō est cā ꝯsequētis. lꝫ tn̄ sit cā illatōis eius. ¶ Sciendū scd̄o. ꝙ ad ratōem cause nō requirit̄ ꝙ cā p̄cedat suū effectū semꝑ ꝫm tēpus. sꝫ qn̄q̄ p̄cedit eū ꝫm tempus. vt domificator p̄cedit domū ꝫm tempus. qn̄q̄ vero precedit ipsum ꝫm naturā tm̄ ⁊ sil'r est tempe cū eo. vt hō est causa risibilis. ⁊ tn̄ p̄cedit ip̄m ꝫm naturā tm̄ ⁊ est simꝉ tꝑe cū eo. ideo ad explicādū quō effectus debet sequi causam. ⁊ causa debet p̄cedere effectum. Ideo in diffinitione cause ponit̄ ꝫm naturā. ⁊ etiā ad differētiā istoꝝ quoꝝ esse vnius seq̇tur ad esse alterius ꝫm ordinē. ⁊ tn̄ vnū nō dependet ab alio ꝫm naturā vt esse vnius diei nō depēdet ad esse alterius. ¶ Sciendū tertio. ꝙ cā diuiditur ꝑ causam efficientē materialē formalē ⁊ finalē. Cuius diuisionis ratio est. q꞉ ad oēm causam seq̇tur effectus. vel ergo talis cā est intrinseca suo effectui. vel extrinseca. Si ꝑmū hoc est dupl'r. vel est actu dans esse. ⁊ sic est causa formalis. vel potētia recipiens esse. ⁊ sic est causa materialis. Si extrinseca. hoc ē iterū dupl'r. q꞉ vel ē id a quo res fit. ⁊ sic est causa efficiens. vel est illud ꝓpter qđ res fit. ⁊ sic est finis. Et sumit̄ ista diuisio non ꝫm diuersitatē reꝝ. sed ꝫm diuersos modos formales causandi. q꞉ idē realiter ꝫm diuersos modos causandi ⁊ respectu diuersoꝝ qn̄q̄ habꝫ ratōeꝫ respectu pluriū causaꝝ. Et nō est diuisio generis in suas sp̄ēs. sed analogi in sua analogata. q꞉ causa ꝑ ꝑus ⁊ posterius dꝛ de causis. ¶ Sciendum quarto ꝙ cause ꝑn̄t quadrupl'r ꝯsiderari. Uno mō ꝫm ratōem causandi et sic finis est ꝑma. efficiens scd̄a. tertia materia. ⁊ quarta forma. q꞉ in causalitate rei finis mouet intentōem agentis ad ꝓducendū aliquē effectum

esse. vt domificator respectu domus reqritur quantū ad fieri. ⁊ nō quātū ad esse qnq̄ reqritur efficiens quantū ad fieri ⁊ quātū ad eē. ⁊ q̄tū ad cō seruatōem in eē. vt respectu diei sol est cā quo ad fieri⁊ quo a d esse. ⁊ deus q̄ ē cā v'lis quo ad eē oīm creaturaꝝ ⁊ fieri ⁊ arguēdo ab effectu cause efficientis q̄ reqritur quo ad fieri tm̄ ⁊ nō quo ad eē effect⁹ nō seqtur eē cause in p̄senti. sꝫ in p̄terito tm̄ ⁊ ad fieri effectus seqtur esse ipius cause. Et arguendo ab effectu ad efficiēs reqsitū ad fieri ⁊ ad eē sil' sp sequit affirmatiue ab eē effectus ad esse cause. vt bn̄ sequit. dies est. ergo sol est supra nostrum orizontē. Et qn̄ ē habitudo necessaria cause ad effectū etiā sequit negatiue a negatōe effectus ad negatōem cause. sꝫ qn̄ est habitudo ꝯtingens nō tenet negatiue. vt nō sequit. sortes nō est. ergo deus nō est. Et isti diuersi modi arguendi nō sumunt ab efficiente inquātū efficiens est. sꝫ inquantū est tale vel tale efficiens. ¶ Cōtra p̄dicta arguit p̄mo sic. causa efficiēs est de ꝯsideratōe physici cū sit cā mot⁹. ergo nō ē de ꝯsideratione logici. Scd̄o sic. efficiens nō mouet nisi moueat p̄mo a fine. ergo finis est a quo p̄mo fit motus ⁊ nō efficiens. Tertio sic. causa efficiens est extrinseca effectui. ergo in loco a causa efficiente terminus inferens est extrinsecus termino illato. ergo iste locus est extrinsecus. ergo male ordinatur inter locos intrinsecos. Quarto sic. Nō seqtur. deus est bonus. ergo latro est bonus. ergo locus a causa efficiente nō valet affirmatiue Quinto sic. Nō seqtur domus est. ergo domificator est. cū antecedēs sit verum ⁊ ꝯsequens falsum. ergo locus ab effectu cause efficientis non tenet affirmatiue. ☞ Ad p̄mum dicit. q̄ licꝫ causa efficiens inquātū est causa motus ⁊ rerum naturaliū ⁊ p̄ncipium cognoscēdi ipas sit de cōsideratōne physici. tamē inquātum ab ipa sumitur locus dyaleticus. per habitudinē ad suum effectum ipa est de ꝯsideratōne logici. Ad secūdum dicitur. q̄ licet a fine p̄mo sit motus intentionalis. tamen nō realis de quo solum hic intelligit. Finis em̄ nō mouet intentōem agentis motu ꝓprio dicto. sed tantū per similitudinē. sicut pomum mouet pueꝝ ad ꝓsecutōem eius. Ad tertium dicit. q̄ licꝫ causa efficiens ſm rem sit extrinseca effectui. Tamē ſm virtutē ⁊ ſm similitudinē est aliquo modo intrinseca sibi. Et hoc sufficit ad causandū locum intrinsecum. q̄ꝛ hic sumit argumentum ab efficiente ex ea p̄te qua conuenit cum effectu. Ad quartum dicit q̄ ibi nō arguit a causa efficiente ad suum effectum. eo q̄ latro nominat vicium cuius deus nō est causa efficiens. ⁊ licꝫ deus sit causa hominis. nō tamē est causa vicioꝝ eius. sed bene sequit. deus est bonus. ergo homo latro ſm humanitatē est bonus. scꝫ bonitate entis. licꝫ nō bonitate moris. Ad quintum dicitur. q̄ non sequitur. quia arguitur ab esse effectus ad esse cause que non requiritur quantum ad esse. sed quantum ad fieri et respectu talis cause nō tenet iste locus ab effectu arguēdo respectu huius predicati est.

Materia em̄ est ex qua cū alio aliq̄d fit. ⁊ est duplex Quedam em̄ est p̄manens ⁊ q̄dā ē transiēs. p̄manēs vt in cultello ferrū. Trāsiēs vt in pane farina ⁊ aqua ⁊ diffinit etiā sic ma-

ius cā efficiēs nō ē bona.ipm qđ fit nō est bonū. ⁊ econuerso tenet locus ab effectu ad causam efficientem.

Postq̄ autor superius determinauit de causa in cōi tā diffinitiue q̄ʒ di uisiue hic pn̄r vult determinare de locis a causa.⁊ p̄mo de loco a cā effici ente.q₂ est notior ceteris.ratōne cuius ipam sic diffinit. Causa efficiēs est a qua p̄mo fit motus vt res fiat.In qua diffinitōne subintelligit causa lo co generis diffiniti. Et ponit a qua p̄mo fit motus ad differentiā aliaruʒ causaꝝ quaꝝ nulla causat motum siue ꝓductōem effectus.sed hoc conue nit efficienti sicut patʒ in ꝓductōne effectus. Finis em̄ ratōne sue bonita tis trahit ⁊ mouet appetitum agentis ad ꝓducendū effectum ⁊ efficiens sic tractum a fine disponit materiā ad ꝓductōnem forme.⁊ primo causat motum quo ꝓducit effect⁹. ¶ Sciendū p̄mo.ꝙ locus a causa efficiēte ē habitudo ipi⁹ ad suū effectū.⁊ tenet affirmatie negatiue. Affirmatie sic Domificator est bonus.g̃ domus est bona Maxima Cuius causa effici ens bona est.ipm quoq3 bonū est.que maxima debet intelligi de bonitate efficientis inquantū efficiens est.⁊ nō de bonitate moris. vel de bonitate ipius ꝑm se. Et similiter debet intelligi de bonitate effectus .ita ꝙ si effici ens sit bonum in ratōne cause efficientis.⁊ vt ꝓducit effectum .etiāʒ effe ctus erit bonus bonitate forme eius.nō aūt loquendo de bonitate finis. q₂ si domificator sit bonus artifex ⁊ ꝑfecte operetur ꝑm artē eius . ⁊ careat materia bona.dom⁹ nō erit bona bonitate finis s₃ tm̄ bonitate forme quē ꝓuenit ab efficiēte. Negatiue tenet sic. domificator nō est bon⁹. g̃ dom⁹ nō est bona. Maxima cui⁹ efficiēs malū ē.ipm quoq3 malū ē. effect⁹ em̄ appropriat cause.. ¶ Sciendū scđo.ꝙ duplex ē cā efficiens.sc3 in actu ⁊ in potētia. vt respectu domus domificator est cā in potētia.⁊ domificās est causa in actu respectu domus ⁊ q̄libet iteꝝ diuidit.q₂ q̄daʒ est vniuoca q̄ ꝓducit effectū simile sibi in specie. vt hō generās hoiem est causa vniuo ca ⁊ agens vniuocum.aliud est efficiens equocuʒ quod ꝓducit effectum sibi dissimilem in specie. vt sol generans hominē est agens equocum Un de arguendo a causa efficiente in potentia ad suum effectum debet argui ab eē cause in potentia ad esse in potētia respectu effect⁹ ⁊ nō ad eē in actu vt domificator est.ergo domus potest esse ⁊ arguendo a causa efficiente in actu oportet argui ab esse eius ad fieri ipius effect⁹ ⁊ arguēdo a cā vni uoca tenet iste loc⁹ respectu oim̄ p̄dicatoꝝ q̄ ꝓueniūt ipi cause a tota spē. vt plato est risibilis.g̃ sortes ab eo genit⁹ ē risibilis.s₃ arguēdo a cā equo ca solū tenet respectu hoꝝ p̄dicatorūʒ bonū ⁊ malū.⁊ eē ⁊ fieri. ¶ Sciēdū tertio.ꝙ loc⁹ ab effectu cause efficiētis ē habitudo ad suā cām. Et tenet iste loc⁹ affirmatiue.sic dom⁹ ē in in fieri.g̃ domificās ē. Maxima.posi to effectu ꝓpinquo cause efficiētis ponit ei⁹ cā efficiēs. Et pt argui respe ctu hoꝝ p̄dicatoꝝ bonū ⁊ malū. Negatiue sic tenet domus nō est bona.g̃ domificator nō est bonus. Maxima. Cuius effect⁹ nō est bonus ipsuʒ quoq3 nō ē bonū.qđ debet sic intelligi.ꝙ effect⁹ nō est bon⁹ quātū ad ꝑfe ctōeʒ forme ei⁹ Et ꝙ efficiēs nō ē bonū inq̄ntū efficiēs ⁊ ꝓducēs talē effectū sicut ꝑus dictū ē. ¶ Sciendū quarto.ꝙ efficiēs dupl'r se h₃ ad effectum. q₂ q̄nq3 efficiēs requirit q̄ntū ad fieri tm̄ ipius effectus. ⁊ nō quātū ad

tali materia q̄ nō ē ꝑmanēs in suo effectu. si tñ destruat̄ materia transiēs ꝑ toto tpe p̄terito sequit̄ destructio effect⁹. vt dicēdo filix nō ē nec fuit. ḡ vitꝝ nō ē vl' nō fuit. ¶ Sciendū tertio ꝙ locus a cā materiali solū tenet affirmatiue arguendo ab eē materie ad posse eē effectus eius ꝛ nō ad eē in p̄nti. Cuius rō est. qꝛ arguēdo a cā ad effectū ab eē cause debet inferri eē effectus eo mō quo ponit̄ in tali cā. sed esse effectu ponit̄ in materia ī potentia tantū ꝛ nō in actu eo ꝙ materia est ens in potentia. tm̄. iō arguēdo arguēdo affirmatiue a materia arguit̄ ab esse eius ad posse eius in futuro ip̄ius effectus. ꝛ hoc modo potest argui nō solum a materia ex qua. sed a materia in qua ꝛ circa quā eo ꝙ om̄is materia potētional'r cōtinet esse sui effectus. vt bene seq̄tur corpus est. ergo album potest esse. scibile est. ergo scientia potest esse ¶ Sciendū quarto. ꝙ locus ab effectu cause materia lis est habitudo ip̄ius ad suam causam materialem ꝛ in qualibꝫ materia tenet locus affirmatiue. ꝛ in materia ꝑmanēte arguit̄ ab eē effectus ad eē cause in p̄nti. vt cultellus ē ergo ferrū est. qꝛ posito effectu materie ꝑmanē tis necessario ponit̄ sua materia. que remanet in effectu. Sed in materia transeunte tenet arguendo ab esse effect⁹ ad nō esse in p̄nti ip̄ius cause. sꝫ ad fuisse in p̄terito. vt vitꝝ ē. ergo filix fuit. ꝛ iste locus nō tenet negatiue. qꝛ destructo posteriori nō oportet destruere prius sed effectus posterior ē sua causa materiali. ideo destructo effectu nō destruit̄ materia. ¶ Cōtra p̄dicta arguit̄ ꝑmo sic. diffinitio materie ꝯuenit forme. qꝛ ex materia ꝛ for ma fit aliq̇d. scꝫ totū cōpositū. iō diffinitio nō ē bona. Scđo sic. oīs ma teria ē in actu ꝑ formā cū oīs materia sit sub forma. ḡ materia nō ē ens ī potētia tm̄. Tertio sic. materia requirit̄ in toto cōposito tā ad eē q̄ꝫ ad fieri. ergo oīs materia est ꝑmanēs ꝛ nulla transiens. Quarto sic nō se q̇tur lapis ē lignū. ḡ dom⁹ p̄t eē. qꝛ ad possibilitatē dom⁹ nō sufficit possi bilitas materie eius. sꝫ req̇rit̄ possibilitas efficiētis. iō si nō esset domifica tor añs posset eē verꝝ ꝯñte existēte falso. ḡ locus a cā materiali nō tenet affirmatiue. Quinto sic. nō seq̄tu cultellus ē. ḡ ferrū est. qꝛ p̄t eē cultel lus ex alio metallo. ḡ locus ab effectu cause materialis ꝑmanētis nō tenꝫ affirmatiue. ☞ Ad ꝑmū dr̄. ꝙ si capiat̄ ex general'r vt dr̄ habitudinem cuiuscūqꝫ cause sic ex forma ꝛ materia fit totum cōpositum. sed si capiat̄ ex special'r vt dicit habitudine potentie ex qua primo fit cō positum. sic est causa materialis ex qua primo fit cōpositum ꝛ nō dicitur fieri ex forma et sic tenetur in diffinitōne materie. Ad secūdum dicitur. ꝙ licet materia ꝯm ꝙ est actuata ꝑ formam sit ens in actu. tamen ꝯm naturam eius est ens in potentia tantū. quia de sua natura nō includit actū aliquē. Ad tertium dicit̄. ꝙ licet omnis materia aliquo modo maneat in effectu ꝯm suam essentiam ꝯfusam. nō tamē remanet sub ꝓpria specie ꝛ ratiōe quam prius habebat anteqꝫ fieret compositum quod tamen requiritur ad hoc vt dicatur materia ꝑmanens. Ad quartum dicitur. ꝙ licꝫ ad esse ma terie nō sequatur possibilitas effectus que attenditur in ordine ad om̄es suas causas. sequitur tamen possibilitas que se tenet ex parte cause mate rialis. ideo posita causa materiali ꝯm potentiam passiuam materie ponit̄ eius effectus. Ad quintum dicitur. ꝙ ibi nō arguitur a causa materia li ad suum effectum. qꝛ cultellus in cōmuni nō est effectus ferri sed cultel

teria. Materia est ens tm̄ in potentia. Locus a causa mate/riali. est habitudo ip̄ius ad suū effectū. ⁊ ē ɔstructiuus ⁊ de structiuus. Cōstructiue sic. ferrū ē. ergo arma ferrea p̄nt eē. Maxima. posita cā materiali possibile ē eius effectū poni. Destructiue sic. ferrū nō ē. ergo arma ferrea nō p̄nt eē. Loc⁹ a cā materiali maxima. remota cā materiali p̱manēte remo/uet̄ ⁊ eius effect⁹. Loc⁹ ab effectu cause materialis p̱manē/tis maxima. posito effectu cause materialis p̱manētis ponit̄ ei⁹ cā. Loc⁹ ab effectu cause materialis transeūtis tenet cō structiue. vt vitrū vel panis ē. g̃ filix vl' farina fuit. Materia eñ transiēs nō manet. sꝫ transfert̄ in aliā materiā. Locus ab effectu cause materialis trāseūtis maxima. posito effectu ma terie transeuntis necesse est ip̄am materiam p̄fuisse.

Postq̄ autor determinauit de loco a cā efficiēte. hic ɔñr determīat de loco a cā materiali. ratōe cui⁹ p̄mo sic diffinit materiā Materia ē ex qua cum alio scꝫ cū forma fit aliquid scꝫ totum cōpositum ibi ponit̄ causa loco generis. ⁊ residuū ponit̄ ad differētiā aliaꝝ causaꝝ. vñ ex fine ⁊ efficiente nō fit totū cōpositū cū ille cause nō sint intrinsece. ⁊ ex forma nō fit totum cōpositum tanq̄ ex materia ex qua. sicut intelligit̄ in ista diffinitōne. Ipsa eñ est p̄ma potētia ex qua p̄mo originat̄ totū cōpositū. sꝫ aliter sic diffinit̄ Materia est que tantū est ens in potētia. qꝛ materia de sua natura non hꝫ esse in actu sed in potētia tm̄. ¶ Sciendū p̄mo ꝙ materia capit̄ dupl'r vno mō special'r vt est p̄mū subiectū forme substātialis. ⁊ sic est p̱s cōpo/siti de gñe substātie. Alio mō capit̄ cōiter ꝓ omī illo ex quo p̱ modū potē tie cōponit̄ aliud. siue ꝓ omī illo qd̄ cōcurrit ad cōpositōem alterius tan/q̄ potētia recipiēs esse. ⁊ sic repitur tam in artificialibꝫ q̄ in naturalibꝫ ⁊ tā in rebꝫ corp̱alibꝫ q̄ spūalibꝫ. ⁊ hoc modo capit̄ hic. ⁊ diuidit̄. quia que/dam est materia p̱manens ⁊ q̄dam transiens Permanens est illa q̄ sub ꝓ p̄ria forma ⁊ specie remanet in suo effectu. vt in cultello ferrum. Trāsiēs est illa que sub ꝓp̄ria spē ⁊ ratōe nō remanet in suo effectu. sed ab vna spē transit in aliam. vt in pane farina. ⁊ filix in vitro. ⁊ lutū in lateribꝫ. ¶ Sci endū scd̄o ꝙ locus a causa materiali est habitudo ip̄ius ad suum effectū. et semp̱ tenet affirmatiue in qualibet materia transeunte vl' p̱manēte vt farina ⁊ aqua sunt. ergo panis p̄t esse Maxima posita causa materiali po nitur eius effectus ſm potentiā. sed iste locus tenet negatiue in materia p̱ manēte. vt ferrū nō est. ergo arma ferrea nō sunt. Maxima. remota ma/teria p̱manēte remouet̄ ei⁹ effect⁹. sꝫ in materia trāseunte nō tenet negati ue. vt nō seq̄tur filix nō ē. g̃ vitꝝ nō ē eo ꝙ talis effect⁹ p̄t eē nō existente

cũ suo effectu nec ecõtra. Effectus eñ nõ semp̃ suscipit denominatiõem ꝯuenientẽ ipi forme. ¶ Sciendũ quarto. ꝙ locus ab effectu cause forma lis est habitudo ipius ad suam causam. ꝛ tenet affirmatiue ꝛ negatiue. et eodem modo formantur maxime ꝛ argumenta in ipo sicut in loco a cau sa formali ponendo effectum pro termino inferente ꝛ causam pro termino illato ꝛ arguendo per istum locum oportet eodem modo attribuere esse cause formali sicut suo effectui. ita ꝙ si effectus habeat esse ꝑmanens de bet inferri esse completum de ipa forma. ꝛ sic solũ in esse successiuo ꝛ ĩ trã situ sicut aliquis dicitur rubeus ex verecundia in transitu debet eodẽ mo do poni cã eius. ꝛ similiter de alijs modis essendi. ꝛ tunc sp̃ valebit locus ab effectu cause formalis ad suã causam. ¶ Cõtra p̃dicta arguit̃ p̃mo sic Causa p̃ma dat eẽ omi creature ꝛ ꝯseruat cã in eẽ. ꝛ tñ nõ ẽ cã formal' cre ature s3 efficiẽs creature. iõ diffinitio forme ꝯuenit aliis a diffinito Se cũdo sic. Quãtitas p̃t eẽ sine quãto. ꝛ albedo sine albo. vt in sacramẽto altaris qualitas ẽ sine subiecto. g̃ nõ sequit̃ quãtitas ẽ. igit̃ quãtũ ẽ. g̃ loc⁹ a cã formali nõ tenet affirmatiue Tertio sic. nõ seq̃tur generatio nõ est g̃ generatũ nõ ẽ. ꝛ tñ generatio est forma denominãs aliq̃d esse genitũ. g̃ loc⁹ a cã formali nõ tenet negatiue. Quarto sic. Nõ sequit̃ sol ẽ calid⁹ ergo in sole est caliditas. q2 antecedens est veru3 ꝛ ꝯsequens falsum. ergo locus ab effectu cause formalis nõ tenet affirmatiue. Quinto sic. non seq̃tur Homo nõ est. ergo anima ratõnalis nõ est. q2 homine mortuo re manet anima ratõnalis. ꝛ tamẽ ibi arguit̃ ab effectu cause formalis ad su am cãm formalẽ. g̃ iste locus nõ tenet negatiue. ☞ Ad p̃mum dicit̃ ꝙ licet p̃ma causa dat esse extrinsece ꝛ effectiue omni creature. nõ tamen in trinsece ꝛ formaliter sicut intelligit̃ hic de causa formali. Ad scd̃m dicit̃ ꝙ si ponat̃ quãtitas sine quanto. vel albedo sine albo vt in sacramento al taris vbi accidẽtia existunt sine subiecto tunc quãtitas nõ est causa for malis ipius quanti. nec albedo albi. nec tũc arguit̃ a causa formali ad su um effectũ. vñ quãtitas nõ h3 ibi suũ effectũ q̃ ẽ dare eẽ quãtũ Ad ter tium dr̃. ꝙ lic3 generatio quantum ad denominatõnem habeat' modum forme respectu geniti. nõ tamẽ est forma dans sibi esse ꝑm rem. sed est mu tatio ꝛ via ad esse geniti. ideo nõ arguit̃ ibi a causa formali. Ad quar tum dicit̃. ꝙ licet sol sit calidus effectiue. eo ꝙ efficit calorem in istis inferi oribus. nõ tamen est formaliter calidus. ꝛ eo modo quo est calidus. etiam hoc modo in ipo reperitur caliditas. ꝛ quia est calidus effectiue. ideo calidi tas est in ipo. vt in causa efficiente Ad q̃ntum dicit̃. ꝙ quando anima sep̃ata est a corpore nõ existente hoĩe. tunc ipa nõ est causa formalis homi nis in actu. sed ꝑm potentiã tantũ. q2 nõ dat sibi esse in actu. sed ꝑm potẽ tiam tantũ. ideo ibi nõ arguit̃ ab effectu ad suam causam formalem.

Finis ẽ gr̃a cui⁹ aliq̃d fit. Loc⁹ a cã finali ẽ habitudo ipi us ad suũ effectũ. ꝛ ẽ ꝯstructiuus ꝛ destructiu⁹ Cõstructiue sic Beatitudo ẽ bona ergo virtus ẽ bona. Locus a causa fi nali. Maxima. cuius finis bonus est ipm̃ quoq3 bonũ est.

lus ferreus. ideo bene seqtur cultellus ferreus est. ergo ferrũ est.

Forma est q̃ dat esse rei ⁊ ꝯseruat eã in eẽ. Locus a cã for-mali ẽ habitudo ipius cause formalis ad suũ effectũ. ⁊ tenet ꝯstructiue ⁊ destructiue. Cõstructiue sic. albedo ẽ g albũ ẽ. Loc⁹ a cã formali. maxima. posita cã formali ponit̃ ⁊ eius effec⁹. Destructiue sic. albedo nõ ẽ. g albũ nõ ẽ. Maxĩa re-mota causa formali remouet̃ ⁊ eius effectus. Econtra vero est de effectu cause formalis.

Postꝙ au. determinauit de loco a cã materiali. h̃ ꝑñr determĩat de lo co a cã formali. q̃ qdẽ forma ꝭm viã generatõis materiã sequit̃ ipaȝ pmo sic diffiniẽs. Forma ẽ q̃ dat eẽ rei ⁊ ꝯseruat eã in eẽ. in q̃ diffinitõe subintel ligit̃ cã loco gñis. ⁊ dr̃ q̃ dat eẽ rei ad drñtiã materie q̃ nõ dat eẽ rei simpl'r et in actu. Materia eĩ ẽ recipiẽs eẽ ipi⁹ cõpositi. Et forma ẽ dãs eẽ ⁊ si sit sub forma substãtial' dat eẽ substãtiale. ⁊ si sit forma accñtalis dat esse accidẽtale. Deinde ponit̃ ⁊ ꝯseruat eã in eẽ. ad drñtiã cause efficiẽtis ⁊ fi nalis q̃ solũ reqrunt̃ ꝙtũ ad fieri ipius rei ⁊ nõ quãtũ ad eẽ. sȝ forma sp re qrit̃ ꝙtũ ad eẽ. ¶ Sciendũ pmo. ꝙ duplex ẽ forma. q̃daȝ ẽ forma ptis q̃ actuat pte ipius cõpositi. scȝ materiã. rõe cui⁹ dr̃ forma ptis. Alia aũt est forma toti⁹ q̃ ẽ esse totius cõpositi resultãs ex vnione forme ptis cũ mate ria. ⁊ dr̃ forma toti⁹ eo ꝙ informat ipm totũ ꝙtũ ad oẽs ptes cõponens ipm. vt aĩa ẽ forma ptis ⁊ informat ipm corp⁹ qđ ẽ materia ipi⁹ aĩati. et eẽ aĩatũ resultãs ex vnione aĩe ⁊ corpis ẽ forma toti⁹ ⁊ q̃libet istaꝝ diui-dit̃. q2 q̃dã ẽ forma cõis ⁊ q̃dã ꝓpria vt respectu hoĩs forma toti⁹ cõis est aĩal. ⁊ humanitas ẽ forma ꝓpria. sȝ forma ptis cõis ẽ aĩa ⁊ aĩa ratõnalis ẽ forma ptis ꝓpria. ⁊ de qualibet istaꝝ formaꝝ pt intelligi diffinitio forme p̄us data lȝ pfecti⁹ ꝯueniat forme ꝓprie ꝙ forme cõi. ⁊ forme toti⁹ ꝙ for me ptis. ¶ Sciendũ scđo ꝙ loc⁹ a cã formali ẽ habitudo ipi⁹ ad suũ effe ctũ. ⁊ tenet affirmatiue sic. albedo ẽ. g albũ ẽ. Maxima. posita cã formali ponit̃ ei⁹ effect⁹. Cui⁹ rõ ẽ. q2 cã formalis hȝ idẽ eẽ cũ suo effectu. ⁊ p idẽ eẽ sp existunt cã formal' ⁊ suus effect⁹. vt hõ ⁊ aĩa ei⁹ hñt idẽ eẽ. iõ posita cã formali in esse opoztet poni suũ effectuȝ. ⁊ econtra. posito effectu ponit̃ forma eius. q2 effectus forme nõ potest esse sine forma eius. ⁊ etiã destru-cta forma destruitur eius effectus ⁊ econtra. ⁊ tenet negatiue sic. albedo nõ est. ergo albũ nõ est. Maxima. remota causa formali remouetur eius effect⁹ ¶ Sciendũ tertio ꝙ loc⁹ a cã formali tenet tã in forma accñtali ꝙ essentiali ⁊ tã i forma ptꝭ ꝙ in forma toti⁹ dũ tñ arguat̃ a cã formali ꝓpria et nõ tenet arguẽdo a cã formali cõi vt nõ seqtur aĩa ẽ. ergo hmo est lȝ bñ sequat̃ aĩa nõ est. ergo homo nõ est. ⁊ tñ hoc nõ est ꝓpter habitudinẽ for-me ad suũ effectũ sȝ p locum a toto vl'i. Et tenet etiã iste loc⁹ respectu hu ius p̄dicati eẽ ⁊ nõ respectu p̄dicatoꝝ pticulariũ. ⁊ licȝ forma conuerta-tur ꝭm esse cum suo effectu. non tamen suscipit eandem denominatiõem

sed duplicia sunt media ordinata in finē. qꝛ quedaꝫ sunt media ordinata p se. alia vero ordinata p accidens. Media p se ordinata sunt illa sine qbꝫ finis acquiri nō potest. sicut est virtus respectu beatitudinis. Media vero p accidens sunt illa sine quibꝫ finis acq̄ri potest. vt inebriatio respectu sanitatis. que quādoqꝫ accidentaliter est mediū acq̄rendi sanitateꝫ. q̄ tñ acq̄ri p̄t absqꝫ inebriatōe. ꝛ locus ab effectu cause finalis solū tenet in medijs p se ꝛ non p accidens. nō eñ sequit̄ inebriatio est mala. ergo sanitas ē mala. ¶ Contra predicta arguit̄ p̄mo sic. nullū maluꝫ est finis. cū finis habeat rōem boni cū est appetibilis ab efficiente. ꝛ tñ aliq̄d malū est gratia cuius aliquid fit. vt interfectio innocentis. ergo ista diffinitio cōuenit alijs a diffinito Scd̄o sic Non seq̄nit̄ elemosina est bona. ergo furari ad dandū elemosinā est bonū. ꝛ tñ arguit̄ a cā finali affirmatiue. ergo ꝛc̄.

Tertio sic Non sequit̄ sectio non est. ergo securis non est. qꝛ an̄s potest esse verū ꝯsequente ex̄nte falso. ergo locus a cā finali non tenet negatiue. Antecedens ptꝫ. qꝛ illius ꝯseq̄uētie an̄s p̄t esse verū ꝯn̄te existente falso

Quarto sic. bonitas finis non depēdent a bonitate medioruꝫ. ergo ad bonitatē medioꝝ non seq̄tur bonitas finis. ꝛ sic locus ab effectu cause finalis nō tenet affirmatiue Quinto sic. non sequit̄ homo est malus ergo beatitudo est mala. ꝛ tñ arguit̄ ab effectu cause finalis ad cām finalem qꝛ hō ꝓductus est ꝓpter btītudinē acq̄rendā. ergo talis locus nō tenet negatiue ¶ Ad primū dicit̄. ꝙ licet nullū malū sub rōe mali sit finis. tamē malum inq̄tū est apparens bonū habet rōeꝫ finis. et appetibilis ꝛ gratia cuius aliquid fit. ergo hec diffinitio non cōuenit alijs a diffinito. Ad scd̄m dr̄ ꝙ licet elemosina ꝑm se sit bona. tamē elemosyna ex furto non est bona. qꝛ non est acq̄sita p debita media. Ad tertium dicit̄. ꝙ locus a causa finali non tenet respectu huius p̄dicati esse ꝛ nō esse. sed solū respectu horum p̄dicatorū bonū et malū. qꝛ finis ꝛ effect⁹ eius solū habēt conuenientiā q̄tum ad bonitatē cū eadē sit bonitas finis ꝛ effect⁹ eius. nam finis q̄tum ad esse est extrinsecus effectui. Ad quartum dicit̄. ꝙ bonitas finis nō dependet ex bonitate medioꝝ in genere cause finalis. tamen effectiue depēdet ab ip̄is. ꝛ dato ꝙ nō causaret̄ ab ip̄is. tñ illatiue posset sequi ex bonitate medioꝝ eo ꝙ media capiunt bonitatē a fine ¶ Ad quintum dr̄. ꝙ beatitudo solū est cā finalis hoīs ꝟtuosi qui ordinatur ad ip̄m et non viciosi qui recedit ꝛ deuiat a beatitudine. ideo ibi non arguitur ab effectu cause finalis.

Generatio est progressio a non esse ad esse. Locus a generatione est habitudo ipsius generationis ad suum generatum. et est constructiuus et destructiuus Constructiue sic arguitur. generatio domus est bona. ergo domus est bona. Locus a generatione maxima. Cuius generatio bona est. ipsum quoqꝫ bonum est. Destructiue sic. Generatio latronum est mala. ergo latro est malus. Locus a ge

Destructiue sic. Pena non est bona ergo peccatum non est bonum. Locus a causa finali. Maxima. cuius causa mala est ipm quoq3 malum. E conuerso autem est de loco ab effectu cause finalis.

Postq3 autor determinauit de loco a causa formali. hic ꝯsequēter determinat de loco a causa finali. eo ꝙ causa finalis ꝑm suum esse reale mediāte forma acqritur rōne cuius ꝑmo diffinit finē dicens Finis est grā cuius sit aliquid ꝛ ratio est. qꝛ illud qd̄ trahit ꝛ mouet intentionem agentis ad ꝓducendū effectū est gratia cuius aliqd fit. sed finis mouet ꝛ trahit appetitum agentis ad ꝓducendū effectum rōne cuius dꝛ finis. qꝛ finit ꝛ terminat intentōem agentis. ideo finis est gratia cuius fit aliquid. ꝛ in hoc differt a ceteris causis. qꝛ nulla aliarū causaꝝ termīat intentōem agentis. s3 solum id qd̄ habet rōnem finis. ¶ Sciendū primo. ꝙ finis potest dupliciter ꝯsiderari Uno modo pro termīo duratōis alicuius rei. vt mori dicitur finis hoīs. qꝛ finit duratiōem vite sue. ꝛ sic finis non est causa nec ita capitur hic. Alio° capit̄ finis pro illo quod finit intētōnem agentis in ꝓducendo effectum ꝛ est bonū ꝯsequēs ipm effectū. ꝛ hoc modo est causa et sic capitur hic. et sic distinguit̄. qꝛ quida3 finis est quo quis ordinat̄ ad vlteriorē finem ꝯsequendū. Et respectu ꝑcedentiū dꝛ finis. ꝛ respectu sequentiū que īmediate ipm ꝯsequūtur dꝛ finis quo. vt pecunia acqsita per multa media dꝛ finis coꝝ. ꝛ vt valet ad alios fines dicit̄ finis quo. Alius est finis gratia cuius qui vltimo est acquisitus. et est causa medioꝝ ꝑcedentiū. ꝛ vtriq3 istoꝝ finiū cōuenit diffinitio finis. cū ambo pñt dici finis gratia cuius medioꝝ ꝑcedentiū vt pecunia acquisita ꝑ multa media dicit̄ finis illoꝝ mediorū. sed vt valet ad alios fines dꝛ finis quo vnde ide3 materialiter potest dici finis quo ꝛ finis gratia cuius respectu diuersorum

Sciendum scd̄o. ꝙ locus a causa finali est habitudo ipsius ad suū effectū ꝛ tenet affirmatiue sic. beatitudo est bona. ergo virtus est bona Maxima. cuius finis bonus est. ipm quoq3 bonu3 est. cuius rō est. qꝛ bonitas rei sumit̄ ex bonitate finis. ꝛ eadē est bonitas finis ꝛ medioꝝ ordinatoru3 in finē. ꝛ sic est bonus media sunt bona. sed tenet negatiue sic. Interfectio hoīs est mala. ergo gladius est malus. Maxima. cuius finis malus est ipm quoq3 malū est. sed ꝯtra locus ab effectu cā finalis est habitudo ipi⁹ ad suā causam. ꝛ tenet affirmatiue ꝛ negatiue. ꝛ pōt argui ꝑ ipm capiēdo argumenta ꝛ maximas supius positas ¶ Sciēdū est tertio. ꝙ finis pt capi dupl'r. Uno mō materialiter ꝑm illud qd̄ est ꝛ non per respectū ad media quorū est finis. Alio modo ꝯsiderat̄ formaliter in rōne finientis. ꝛ sic importat respectum ad media ad ipm. ꝛ hoc modo bonitas finis rōne finientis includit bonitatem eorum que ordinant̄ in ipm. ꝛ arguendo ꝑ locum a cā finali nō sufficit ꝙ finis ꝑm se sit bonus ad inferendū bonitate3 effectus. sed requirit̄ ꝙ sit bonus in rōne finientis seu finis. qꝛ solū illo modo habet rōnem cause finalis. Sciendu3 quarto. ꝙ effectus cause finalis est mediū ordinatum ad aliquem finē. vt ꝟtus ordinat̄ ad beatitudinē

ptio fortis est ꝓgressio de suo esse in nō esse eius. et capit̃ hic ꝓgressio in cōi pro mutatōne que ponitur pro genere. Deinde ponit̃ de esse ad non esse. qꝛ esse est terminus a quo corruptionis. ⁊ non esse est terminus ad quem. et ab illo nō esse corruptio capit suā spēm ⁊ dñām. et qꝛ non esse rei est oppositum ipsi esse rei. ideo corruptio que essentialiter importat non esse est quodāmodo opposita rei que corrūpitur. Et inde est ꝙ arguit̃ respectu diuersoꝝ predicatoꝝ a corruptione ad corruptū. licet in loco a generatiōe sp̄ arguat̃ respectu eiusdem p̄dicati in antecedente ⁊ cōsequente

¶ Sciendū quarto. ꝙ locus a corruptione est habitudo ipius ad corruptum. ⁊ tenet affirmatiue ⁊ negatiue. affirmatiue sic Corruptio antichristi est bona. g̊ antichristus est malus. Maxima Cuius corruptio bona est ipm quoqꝫ malum est. Cuius ratio est. qꝛ corruptio ⁊ corruptū opponunt̃ inter se ex ꝯñti ⁊ ꝑ accidēs sicut ens ⁊ nō ens. modo si vnū oppositorum sit bonū reliquum erit malū Sed negatiue sic. corruptio domus est mala ergo domus est bona Maxima Cuius corruptio mala est. ipm quoqꝫ bonum est. qꝛ corruptio nō dr̄ mala nisi inq̄ꝫtū opponit̃ bono ⁊ ē corruptiua boni. Sed locus a corrupto est habitudo ipsius ad suā corruptiōem. ⁊ tenet affirmatiue ⁊ negatiue sicut in loco a corruptōe Et in eo sil̄r formant̃ argumenta ⁊ maxime sicut in loco a corruptione

☞ Contra p̄dicta arguit̃ primo sic. Generatio domus p̄t esse domo non existēte. g̊ si generatio domus sit bona non sequit̃ ꝙ domus est bona. cum domus nondū sit. ergo non sequit̃ affirmatiue ꝑ locum a generatiōe generatio domus est bona. ergo domus est bona ¶ Secundo sic. Nō sequit̃. latro est malus ergo generatio eius est mala. qꝛ potest stare ꝙ habeat ꝑfectam generatōem. ergo locus a generatione non tenet negatiue.

Tertio sic. corruptio opponitur corrupto. et tenet locus a corruptione rōne disconuenientie corruptionis ad corruptum et non gratia conuenientie. ergo ille locus est extrinsecus cum terminus inferens sit extrinsecus termino illato. ⁊ ita h̄ male ordinatur inter locos intrinsecos.

¶ Quarto sic. Non sequitur. corruptio christi fuit bona. ergo christus fuit malus. cū añs sit verū ⁊ ꝯsequēs falsum. ergo locus a corruptōe non tenet affirmatiue Quinto sic. Non sequit̃ antichristus non est bonus. ergo corruptio antichristi non est bona cū añs sit verū ꝯsequens falsum. ⁊ tamē ibi arguit̃ negatiue a corrupto ad corruptōem. ergo ille locus nō tenet negatiue ☞ Ad p̄mū dicit̃. ꝙ quādo generatio domus vel cuiuscunqꝫ rei precedit genitū ipsum. ipsa non est bona nisi bonitate finis. et in aptitudine tm̄. qꝛ solum habet bonitatem in actu ab esse geniti. et eo mō quo ipsa est bona in aptitudine etiam genitū. ⁊ sil̄r quando genitū in actu est bonū. generatio est bona in actu. eo ꝙ genitum includit esse quod est terminus intrinsecus generatōnis. rō cuius ipsa potest dici bona

¶ Ad secūdum dicitur. ꝙ licet homo malus possit habere generationem perfectam q̄ꝫtum ad bonitatem forme ⁊ modi generatōnis. tñ nunqꝫ p̄t habere bonā generatōem ex ꝑte opatōnis ⁊ finis. ⁊ de illa solum hic intelligitur. ¶ Ad tertium dicitur. ꝙ licet locus a corruptione simpliciter est extrinsecus. qꝛ tenet gratia disconuenientie termini inferentis cum termīo illato quod sufficit ad locum extrinsecū. ⁊ habet reduci ad locuꝫ a

neratõe Maxima. cuius generatio mala est ipm quoqꝫ gene rat ũmalũ est. E conuerso ãt est de loco a gñate. Corruptio est ꝓgressio ab eẽ ad nõesse. Locus a corruptione est habitudo corruptõis ad corruptũ. et est ꝯstructiuꝰ et destructiuꝰ. Cõ structiue arguit̃ sic Corruptio antichristi est bona. ergo anti christus est malꝰ Locus a corruptione maxima. Cuius cor ruptio bona est. ipsum quoqꝫ corruptũ malum est Constru/ ctiue sic. corruptio domus est mala. ergo domus est bona. Maxima Cuius corruptio mala est. ipm quoqꝫ bonum est e conuerso est de loco a corrupto.

Postqꝫ autor determĩauit de loco a cã ꝛ effectu. hic ꝑñr determinat de loco a generatõne ꝛ corruptõe. ꝛ ꝑus de loco a generatione. qꝛ generatio habet se vt habitus. corruptio vero vt ꝑuatio. Ratione cuius ꝑmo diffi nit generatõem dicẽs. Generatio est ꝓgressio a nõ esse ad esse. et capit̃ hic ꝓgressio general'r ꝓ mutatõe in cõi ꝛ nõ specialiter ꝓ motu ꝓgressiuo aĩa lis. Et ponitur ꝓgressio loco generis. Et ponit̃ de nõ esse ad esse ad ex/ plicandũ terminos generatõis. qꝛ nõ esse est terminus a quo. ꝛ esse termi/ nus ad quẽ modo omnis motus ꝛ mutatio hꝫ cognosci ꝑ suos termios et potissime ꝑ suũ terminũ ad quẽ a quo capit spẽm. et ponũtur illi termi/ ni ad drãm aliaꝝ speꝝ motus. ¶ Sciẽdũ ꝑmo. ꝙ generatio dupliciter capit̃. Unoº gñaliter ꝓ quocũqꝫ mutatõe de non esse ad eẽ. siue sit ad eẽ substantie siue accñtis. ꝛ hoc ꝯuenit tam substãtijs qꝫ accidentibꝫ. Et sic generatio substãtie est generatio simpliciter dicta. generatio vero acci dentis est generatio ꝑm quid. Alio modo capitur specialiter prout est mutatio de non esse substãtie ad esse substantie. ꝛ sic solũ repit̃ in substan tijs. Hic autẽ accipitur generaliter tam pro generatõne substãtie qꝫ ac/ cidentis. ꝛ ab vtroqꝫ tenet locus a generatõe. ꝛ vtriqꝫ conuenit diffinitio generatõis ꝑus posita. licet ꝑ ꝑus ꝯueniat gñatõni substãtie qꝫ accñtis. ¶ Sciẽduꝫ scdo. ꝙ locus a generatõe ẽ habitudo gñatõis ad suũ genera tum. Et tenet affirmatiue sic. gñatio domus ẽ bona. ḡ domus est bona. Maxima Cuius gñatio ẽ bona. ipm quoqꝫ bonũ est Et rõ ẽ. qꝛ gñatio intrĩsece termĩat̃ ad eẽ geniti. Ideo si gñatio sit bona ex pte eẽ geniti opor tet ꝙ genitũ sit bonum. ꝛ ecõtra si genitũ sit bonũ. gñatio erit bona. ꝛ si sit malũ erit mala eo ꝙ dicũt vnũ ꝛ idẽ esse. sꝫ drñt. qꝛ gñatio importat ipsuꝫ esse in fieri. genitũ ꝟo in facto esse. Sꝫ tenet negatiue sic. gñatio latronis ẽ mala. ergo latro est malus. Maxima. cuius generatio mala est ipm quo qꝫ malum. ꝛ ꝓportionabiliter pt diffiniri locus a gñato qui tenet sicut lo/ cus a generatione producendo generatum.

Sciendũ tertio. ꝙ corruptio est progressio de esse ad non esse. vt corru/

vtitur re vsitata vel instrumēto. ideo dicit vsus ab vtor vteris. sed opātio
et exercitium ipius rei est illud quo agens pncipale vtit suis instrumētis
vt secare est quo hō vtit securi. iō vsus dr ꝯuemēter opatio siue exercitiū
rei. ¶ Sciendū pmo. ꝙ vsus pt capi dupl'r. Uno mō special'r solū p opa
tione rei in qua agens pncipale vtit suis instrumētis. Alio mō general'r
p quacūq; opatōe alicuiꝰ rei ad quā ipa res ordinat z hoc mō hic accipit
vū vsus pt cōpari ad duo. Uno mō p respectū ad vtentē. Alio mō p re
spectū ad rē vsitatā cuiꝰ dr vsus. vt secare qd ē vsus securis pt cōpari ad
hoiem vtentē ipa securi z ad ipam securim. Uñ p cōpatōem vsus ad rez
vsitatā sumit locus dyaleticus q dr ab vsib' z nō p cōpatōez eiꝰ ad ipm
vtentē. eo ꝙ vsus hz maiorē ꝯuenientiā cū re vsitata q cū re vtente. Nō
eñ sequtur eqtare est bonū. g hō eqtans est bonus. nec ecōtra. ¶ Scien-
dum scdo. ꝙ locus ab vsibus est habitudo vsus ad vsitatū. z tenet affir-
matiue sic. Secare est bonū. ergo securis est bona. Maxima cuius vsus
est bonus. z vsitatum est bonū. Ratio est q' oē ens pductū est pter suā
opatōem z denominat bonum pter bonitatē sui opis. q' illa est bonitas
sui finis in executōne. ideo si vsus seu opatio rei sit bona z vsitatū erit bo
num. z tenet negatiue sic Occidere malū est. ergo occisor est malus. Ma
xima. Cuius vsus malus est z vsitatū est malum. z dicitur iste locus ab
vsibus in plurali z nō ab vsu in singulari. eo ꝙ vnius rei bene sunt plures
vsus siue opatōes a qbus potest argui vt dicendo. equitare est bonū tra-
here aratrū est bonum z sic de alijs vsibus equi. ergo equus est bonꝰ Nō
tamē oportet in quolibet argumēto ponere plures vsus. Sz locus ab vsi
tato est habitudo ipius ad suū vsum. z tenet affirmatiue z negatiue sicut
locus ab vsu. ¶ Sciendū tertio. ꝙ duplicia sunt cōmunit accidētia. qui-
dam eñ sunt q tm ꝯtingēter z nō sp se ꝯsequunt. vt in hoie bonū magnū
forte z alia. Alia sunt q semp z necessario se ꝯsequunt cōuertibiliter. vt
in hoie risibile z flebile. z in brutis habere cornua. z nō habere dentes in
supiori mādibula. Alia vero se ꝯsequūt necessario. sz nō ꝯuertibiliter. vt
delinquere z penitere. Uñ talia dicunt cōmuniter accidētia. q' simul plu-
ra talia accidunt vni. vnde a cōmuniter accidentib' q necessario se conse-
quunt sumit locus dyaleticus Nō aūt ab alijs q ꝯtingēter se ꝯsequunt a
qb' sumit locus sophisticꝰ. ¶ Sciendū quarto ꝙ locus a cōmuniter acci
dentib' ē habitudo vnius cōmuniter accidentiū ad reliquū z in acciden-
tib' q se inuicē ꝯsequunt ꝯuertibiliter tenz affirmatiue z negatiue ab vtro
q; ad alteꝝ. vt risibile est. ergo flebile est. Maxima. posito vno cōmuniter
accidentiū ꝯsequentiū se ꝯuertibil'r ponit z reliquū. Negatiue sic. Risibi
le nō est. g flebile nō est. Maxima. destructo vno cōmuniter accidentium
ꝯuertibiliū destruit z reliquū. z in his q se ꝯsequunt necessario z nō ꝯuer
tibiliter tenet iste locus affirmatiue a posteriori ad pus. vt iste penitet. er
go peccauit. Maxima. si vnū cōmuniter accidentiū posterius insit opor-
tet pmum infuisse. sed arguēdo a pori ad posterius. tenet negatiue z non
affirmatiue. q' posito pori nō oportz posterius poni negatiue. sicut iste nō
peccauit. ergo nō penitet. Maxima. Destructo priori cōmuniter accidē
tium destruitur z posterius. ¶ Contra pdicta arguitur primo sic. In-
telligere vel velle est operatio hominis. z nō est vsus. ergo diffinitio non

ↄtradictorie oppositis. tñ ꝓpter ↄuenientiã generatõis ⁊ corruptiõis iste locus enumeratꝛ inter locos intrinsecos Ad quartũ dr̃. ꝫ corruptio xp̄i fuerat bona ꝑ accñs. ⁊ quo ad nos. nõ tñ fuit ſm se bona ⁊ inquantũ fuit destructiua vite xp̄i. iõ in rõe corruptõis ⁊ ꝑ respectũ ad corruptũ nõ fuit bona. Et in illis locis debet argui de bonitate vel malicia q̃ ↄuenit per se corruptõi vel corrupto. ⁊ nõ de bonitate vel malicia q̃ ↄuenit eis ꝑ accñs.

Ad q̃ntũ dr̃. ꝙ ↄsequẽtia nõ valet qꝛ nõ poniꝛ ip̄m corruptũ in añcedẽte. qꝛ illa negatiua antixp̄us nõ ē bonꝰ de se nihil importat. Sed bene seq̃retur antixp̄us est malus. ergo corruptio eius est bona in aptitudine

V Sus vt hic sumiꝛ est oꝑatio rei siue exercitiũ ipiꝰ vt equitare equi ⁊ secare securis. Locus ab vsibꝫ est habitudo ipsius oꝑationis ad id cuius est oꝑatio siue vsus. ⁊ est constructiuus ⁊ destructiuus. Constructiue arguitur sic. equitare est bonum. ergo equus est bonus. Locus ab vsibus. Maxima. cuius vsus bonus est. ipsum quoqꝫ bonũ est. Destructiue sic. occidere hominẽ maluꝫ est ergo occisor malus est. Locus ab vsibus. Maxima. cuius vsus malus est. ip̄m quoqꝫ vsitatũ malũ est. Ecõtra de loco ab vsitato. Cõmuniter accidẽtia sunt duplicia. Quedã eñi sunt q̃ aliquãdo se ↄsequunꝛ ⁊ aliquãdo nõ. vt comptus et adulter. ⁊ ab his nõ sumiꝛ locus dyaleticus ſꝫ sophisticus. Alia sunt quorũ vnũ semꝑ sequiꝛ ad aliud. vt penitere sequitur ad deliquisse. ⁊ ab his sumitur locus dyaleticus. ⁊ tenet cõstructiue ⁊ destructiue. Cõstructiue sic. iste penitet. ergo deliquit. Locus a cõmuniter accidẽtibꝫ. Maxima. si cõmuniter accidentiũ posterius inest. ⁊ p̄mum infuit. Destructiue sic. iste nõ deliquit ergo nõ penitet. Locus a cõmuniter accidentibus. Maxima. si cõmuniter accidentiũ prius nõ inest. ⁊ posterius non inerit.

Postq̃ autor determiauit de loco a generatõe ⁊ corruptõe. hic ↄñr determinat de locis ab vsibꝫ ⁊ cõmuniter accidentibꝫ. ratõne cuius primo diffinit vsum dicens. Usus est oꝑatio siue exercitiũ ip̄ius rei sicut secare est vsus securis ⁊ equitare equi. Cuius ratio est. quia vsus est quo vtens

**et reliquum. Locus vero a relatiue oppositis tenet solū de/
structiue sic sortes est pater platonis. ergo nō ē filius eius**

Postq̄ autor determinauit de locis intrinsecis. Hic ꝯñr determinat
determinat de locis extrinsecis. Cui⁹ rō ē. qꝛ loc⁹ ē habitudo termini infe
rentis ad terminū illatū. sed locus intrinsecus dꝫ ꝑfectiorem habitudinē
duoꝝ terminoꝝ q̄ extrinsecus. Ideo locus intrinsecus ꝑus ponitur. ꝛ qꝛ
opposita iuxta se posita magis elucescūt ꝛ de vno habet̄ clarior cognitio ꝑ
iuxta positōem alterius. ꝛ olcus intrinsecus ꝛ extrinsecus opponunt̄ ideo
post locos intrinsecos ꝯueniēter aut' imediate determinat de locis extrin-
secis. Et ꝑsupposita diffinitōe loci extrinseci prius posita diuidit locū ex-
trinsecum ꝑ locū ab oppositis a maiori. a minori. a ꝓportione. a trāsumpti
one. ꝛ ab autoritate. quoꝝ diffinitōnes ꝛ differētie satis patebunt inferi⁹.
¶ Sciendū ꝑmo. ꝙ locus extrinsecus est. qñ terminus inferēs est extra
substantiaꝫ termini illati. Et ratōne dr̄ñtie illoꝝ terminoꝝ sumit̄ virtus
ꝓbatiua argumenti. sed in locis ab oppositis veriori mō terminus inferēs
est extra substantiā termini illati. Ideo inter istos locos extrinsecos pri⁹
determinat de locis ab oppositis. qꝛ illi verius ꝑticipant ratōnem loci ex/
trinseci. Et est locus ab oppositis habitudo vnius oppositoꝝ ad reliquū
Ideo habꝫ diuidi ꝑm diuisionē oppositoꝝ ꝛ ratōne ipsaꝝ oppositionū. ra
tione cuius diuidit hic opposītōem in quattuor spēs. s. i oppositiōem relati
uam. ꝯtrariā. ꝑuatiuā. ꝛ ꝯtradictoriā. Cui⁹ diuisionis sufficiētia ꝛ diffi/
nitiōes mēbroꝝ satis patēt in post ꝑdicamētꝭ. ꝛ eodē mō sumunt̄ q̄ttuor
spēs oppositoꝝ. qꝛ q̄dā sunt relatiua. q̄dā ꝯtraria. quedā ꝑuatiua. q̄dā cō
tradictoria. Et inter ista tria determinat ꝑmo de relatiuis ꝛ de loco sum/
pto ab ipis. ¶ Sciendū scđo. ꝙ relatiua sunt quoꝝ totū esse est ad aliud
se habere ꝛ esse vnius totū refertur ad aliud ꝛ econtra ꝛ pñt dupl'r ꝯside/
rari. Uno mō inquantū referunt̄ inter se ꝛ sil' ponunt̄ in eē ꝛ stant sub for/
ma relatōnis. ꝛ hoc mō sunt sil' natura. Et sic ab ipis sumit̄ locus a rela/
tiuis ꝛ nō locus a relatiue oppositis. Alio modo ꝯsiderant̄ inquantū hñt
inter se repugnantiā ad esse simul in eodē subiecto respectu eiusdeꝫ. ꝛ hoc
mō dicunt̄ relatiue opposita. ꝛ ab ipis sumit̄ locus a relatiue oppositis
¶ Sciendū tertio. ꝙ locus a relatiuis est habitudo vnius relatiui ad re/
liquum. Et tenet affirmatiue sic. pater est ergo filius ē. Maxima. posito
vno relatiuoꝝ ponit̄ ꝛ reliquū. Cuius rō ē. qꝛ totū esse vnius relatiui ē ad
aliud se habere. ergo ad hoc ꝙ vnū relatiuū ponat̄ ꝛ habeat eē oportꝫ suū
correlatiuū esse ad qđ refert̄. ideo posito vno necessario ponit̄ ꝛ reliquum.
Negatiue sic. pater nō est. ergo filius nō ē. Maxima. destructo vno rela/
tiuoꝝ destruit̄ ꝛ reliquū. Relatiua eñ posita se ponunt ꝛ ꝑempta se ꝑi
munt. ¶ Sciendū quarto. ꝙ locus a relatiue oppositis ē habitudo vni⁹
relatiue oppositoꝝ ad reliquum. Et tenet affirmatiue sic. sortes est pater
platonis ergo nō est filius eiusdem. Maxima. posito vno relatiue oppo/
sitoꝝ in aliquo subiecto ab eodem remouet̄ reliquū. eo ꝙ relatiue opposita
nunq̄ ꝑmittūt se in eodē subiecto respectu eiusdē ꝛ inquātū opposita sunt
Sꝫ iste locus nō tenet negatiue a negatōne vnius relatiue oppositoꝝ de
vno subiecto ad affirmatōeꝫ alteri⁹ qꝛ nō seq̄tur. sortes nō ē fili⁹ platonis

conuenit soli diffinito. Secũdo sic. Usus vel operatio rei est causa fina
lis ipsius rei. qꝛ est gratia cuius res fit. Quia vnũquodqꝫ productum fit
propter suam operatõem. ergo locus ab vsu est locus a causa finali. ergo
male ponitur iste locus ab aliȷ̃s distinctus. Tertio sic. Nõ seq̃tur. eqͥ/
tare est bonum. ergo equus claudus est bonus. ꝛ ibi arguitꝛ ab vsu ad vsi
tatũ affirmatiue. g̃ iste locus nõ tenꝫ affirmatiue Quarto sic. nõ seqͥtꝛ de
us penituit. ergo peccauit. quia antecedens est verum cum ipe dixit. pe/
nitet me fecisse hominẽ. ꝛ ꝯsequens falsum. ergo locus a cõmuniter acci/
dentibꝫ nõ tenet affirmatiue Quinto sic. Non sequitur. beata virgo nõ
peccauit. ergo nõ penituit. ꝛ similiter de multis sanctis. ergo locꝰ a cõmu
niter accidentibꝫ nõ tenet negatiue a priori ad posterius. ☞ Ad ꝑmũ
dicitꝛ. ꝙ si capiatꝛ vsus ꝓprie ꝑ opatõne qua vtens vtitur re opata. sic intel/
lectio hominis nõ est vsus eius. sed si capiatur generalꝛr pro quacũqꝫ opa
tione rei ad quam res ipa ordinatur. tunc aliquo modo potest dici vsus.
et isto modo capitꝛ hic. Ad scđm dicitꝛ. ꝙ licꝫ vsus rei ꝓm esse in intẽtio
ne agentis sit causa finalis respectu rei. tñ ꝓm esse in executõne est effectus
et opatio rei vsitate. ꝛ hoc modo sumitꝛ locus ab vsibꝫ ꝗ ꝯuenienter distin
guitꝛ a causa finali Ad tertiũ dicitꝛ. ꝙ eqͥtare in cõmuni nõ est vsus equi
claudi vel ceci. sed est vsus equi in cõmuni. ideo nõ bene arguitꝛ ab vsu ad
vsitatum sed debet sic argui. eqͥtare equi claudi est bonũ. g̃ equus claudꝰ
est bonꝰ ꝛ ꝯñs est falsum sicut ꝛ añs. Ad quartũ dꝛ. ꝙ si capiatꝛ penite/
re proprie vt est penitentiam agere pro peccato commisso volũtarie sic de
us nõ penituit. sed si capiatꝛ ꝓm silitudinẽ ꝑut est dolere de aliquo. sic deꝰ
penituit ꝛ hoc mõ nõ sumitꝛ hic sed ꝑmo modo. Ad qͥntum dꝛ. ꝙ licet
beata virgo ꝛ multi aliȷ̃ nõ peccauerunt in ꝓpria ꝑsona. tamẽ peccauerũt
ꝑmi parentes eoꝝ ratõne quoꝝ penituerũt.

Equitꝛ de locis extrinsecis Quid aũt sit locus extrin
secus dictuꝫ est prius. Locoꝝ aũt extrinsecoꝝ. ali/
us est ab oppositis. alius a maiori. alius a minori. alius a si/
mili. alius a proportõne. alius a transumptõne. alius ab au
toritate. Item oppositoꝝ quattuor sunt spẽs. scꝫ relatio cõ/
trarietas priuatio ꝛ ꝯtradictio. Relatiue opposita sunt quo
rum alterũ sine altero nõ potest esse Locus a relatiuis est ha
bitudo vnius relatiuoꝝ ad aliud. ꝛ est ꝯstructiuus ꝛ destru
ctiuus. Cõstructiue sic. pater ẽ ergo filiꝰ ẽ. ꝛ filiꝰ ẽ ergo pater
ẽ. Locꝰ a relatiuis. Maxima. posito vno relatiuoꝝ necessa
rio ponitꝛ ꝛ reliquũ. Destructiue sic. pater nõ est. g̃ filiꝰ nõ est
et ecõuerso. Maxima. remoto vno relatiuorum. remouetur

structiue. Constructiue sic. hoc animal est sanũ. ergo non est egrum. Locus a cõtrarijs Maxima. posito vno ꝯtrariorũ remouetur et reliquum Destructiue tenet tm̃ in ꝯtrarijs im/mediatis cum coustantia subiecti. vt hoc animal non est sa/num. ergo est egrum. Locus a contrarijs ĩmediatis. Ma/xima. remoto vno contrariorũ ĩmediate oppositorum poni/tur reliquum subiecto manente. Que autem sunt priuatiue opposita dictum est prius Locus a priuatiue oppositis est habitudo priuationis ad habituȝ. vel habitus ad priuatio/nem. ⁊ tenet constructiue. vt iste est videns ergo nõ est cecus vel est cecus ergo non est videns Locus a priuatiue oppo/sitis Maxima. posito vno priuatiue oppositorũ circa aliqđ subiectum ab eo remouetur reliquuȝ. Destructiue non tenet nisi cum constantia subiecti et cum tempore determinato a natura. Catulus em̃ non dicitur videns neq̧ cecus ante no/num diem. Et puer nõ dicit᷑ edentulus ante tempus deter/minatum a natura

Postq̧ autor determinauit de locis a relatiue oppositis Hic ꝯseque͂ter determinat de locis a contrarijs ⁊ de loco a priuatiue oppositis. Et ꝓ cognitõne loci a cõtrarijs ṗmo diffinit contrarietatẽ ⁊ diuidit contraria. Unde ꝯtrarietas est ꝯtrarioꝝ oppositio vel repugnãtia albi et nigri Cõtraria vero sunt forme absolute sub eodem genere maxime repugnãtes. q̃ se mutuo expellũt ab eodẽ subiecto. vt albũ et nigrũ. Et ꝯtrariorũ que/dam sunt mediata inter que cadit aliquod mediũ eiusdẽ generis partici/pans. ratõnem vtriusq̧ extremorum. vt inter albũ ⁊ nigrum sunt rubeuȝ et alij medij colores. Alia sunt ĩmediata inter que cadit mediũ eiusdẽ ge/neris sit ⁊ necesse est semper alterũ eorum de subiecto verificari. vt sanum et egrum sunt contraria immediata propter carentiam medij per ꝑticipati/onẽ. licet bene habeant mediũ per abnegatõnem. q: de lapide potest vtrũ/q̧ vere negari. ⁊ ab vtrisq̧ sumitur locus dialecticus

¶ Sciẽdũ est ṗmo. ꝙ locus a contrarijs est habitudo vnius contra/riorum ad reliquum. et tenet affirmatiue sic. sortes est sanus. ergo nõ est eger. Maxima. posito vno contrariorum in aliquo subiecto ab eodẽ re/mouetur reliquum. Cuius ratio est. quia contraria se destruunt mutuo

ergo est pater eius. et iste locus a relatiue oppositis ē simplr extrinsecus. qr ibi sumit virtus pbatiua ratōe discōueniētie termini inferētis cū termi/no illato. et loc9 a relatiuis fm aliquos ponit extrinsec9. eo q vnū relati/uoꝝ fm eē ē extrinsecū alteri. Sed fm aliquos ponit intrinsecus. eo q ter minus inferēs infert terminū illatū ratōe ꝯueniētie eoꝝ in eē et sub forma relatōis. et hꝫ reduci ad locū a diffinitōe. qr vnū relatiuoꝝ ē de diffinitōe alterius. et vt dicunt ponit hic solū ratōe ꝯueniētie relatiuoꝝ et relatiue op positoꝝ. et vtraqꝫ ps est satis pbabilis. ¶ Contra pdicta arguit pmo sic In omi loco dyaletico termin9 inferēs debet inferre terminū illatū. sꝫ vnū oppositoꝝ nō infert aliud. sꝫ ipoꝛtat destructōem alterius ḡ null9 ē locus ab oppositis quod ē ꝯtra diuisionē loci extrinseci Scdo sic. Maius di citur relatiue ad minus. et simile ad simile. ergo locus a maioꝛi et minori et a simili sunt loci a relatiue oppositis et sic diuisio predicta est insufficiens.

Tertio sic. in loco dyaletico est habitudo antecedētis ad cōsequens. et termini inferentis ad terminū illatū. sed añs et ꝯsequens sunt relatiua inter se. ergo omis locus est a relatiue oppositis. et sic male ponit locus di/stinctus ab alijs. Quarto sic. Nō seqtur pater soꝛtis nō ē. ḡ fili9 soꝛtis nō est. ḡ loc9 a relatiuis nō tenet negatiue. ꝯña tenet qr pater in cōi et fili9 di/cunt coꝛrelatiue. et sic arguit a relatiuis. Quinto sic. nō seqtur. soꝛtes ē pater platonis. ḡ nō ē fili9 hoīs et ibi arguit a relatiue oppositis affirmati ue. ḡ iste locus nō valet affirmatiue. ☞ Ad pmū dr. q vnū relatiuoꝛuꝫ oppositoꝝ nō infert aliud affirmatiue sꝫ negatiue. eo q vnū includit nega tionē alterius. iō posito vno in aliquo subiecto destriuitur aliud respectu eiusdem subiecti. Ad secūdū dicitur q licet maius dicatur coꝛrelatiue ad min9 sile ad sile. tñ i loco a maioꝛi. et minoꝛi et a sili nō sumit virt9 pba tiua rōne oppositōnis. sed rōne maioꝛis tm. vl minoꝛis tm vel silitudinis ideo isti loci distinguunt a relatione oppositis Ad tertiū dr. q añs et cō sequēs fm istas intentōes dicunt relatiue inter se. sꝫ nō dicunt relatiue fm id qd sunt. quod tamē requirit in loco a relatiue oppositis. iō nō ois locus dicit a relatiuis Ad quartū dr. q pater soꝛtis nō dr coꝛrelatiue se habe re ad filiū soꝛtis. sed tm dicit se coꝛrelatiue hre ad filiū in cōi. nō tñ dicit re latiue ad filiū acceptū cū determinatōe spēali sicut pater in cōi et iste fili/us non dicunt coꝛrelatiue inter se. ideo ibi non arguit p locū a relatiuis Ad qntū dicit. q ibi nō arguit p locū a relatiue oppositis. qr soꝛtes in an tecedēte et ꝯñte nō dr pater et filius respectu hoīs accepti pꝛo eodē supposi to determinato. sed ad relatiue opposita requirit q semp fiat ꝯceptio res/pectu eiusdem. ideo bñ seqtur a relatiue opposit. soꝛtes est pater hoīs. er go non est filius eiusdem

Contrarietas est contrarioꝛum oppositio. vt albi et nigri. Contrarioꝛum quedā sunt mediata. vt album nigrum inter que sunt medij coloꝛes. Quedā vero immedia ta. vt sanū egrum circa aīal. Locus a ꝯtrarijs est habitudo vnius ꝯtrarioꝛum ad reliquum. et tenet constructiue et de/

conditiones reqrunt ad debite arguendū p locuȝ a puatiue oppositis.

☞ Contra pdicta arguit pmo sic. Aliqd est aial medio modo se hñs inter sanū et egrū qd dicit neutrū. ergo est aliqd mediū p pticipatōem inter sanū ꝛ egrū. Scdo sic. posito scuto pro media pte albo ꝛ pro media pte nigro. Non seqtur hoc scutū est nigrū ergo nō est albū. qꝛ simul est albū et nigrū. ergo locus a ɔtrarijs imediatis non tenet affirmatiue Tertio sic. nō sequit hoc lignū est ꝛ nō est sanū. ergo est egrū ꝛ tñ lignū est subiectum determinatū cū sit vnū ens in nūero. ergo locus a ɔtrarijs immediatis nō tenet negatiue Quarto sic. nō sequit. hō mouet. ergo non quiescit qꝛ homo in naui mouet et quiescit ꝛ tñ ibi arguit a priuatiue oppositis affirmatiue. ḡ iste locus illo mō nō valet. Quinto sic. non sequit. dormiens nō est videns ergo est cecus. dato ꝙ ponātur oēs ɔditiōes prius posite. ergo locus a priuatiue oppositis non tenet negatiue positis illis circūstātijs ¶ Ad primū dicit. ꝙ ɔsiderent sanū ꝛ egrum q̄tum ad dispositiones pcedentes sanitatē ꝛ egritudinē vel q̄tum ad opatōes sequentes sic inter sanū ꝛ egrū simplr datur mediū qd dr neutrū sed illud nō est eiusdem generis pximi cū extremis Sed si ɔsiderent formaliter vt sanū dicit adeq̄tōem hūoꝝ ꝛ egrū inadeq̄tōem inter ipa nō est mediū. qꝛ inter eqle et inequale non pt dari mediū. ideo imediata dicunt Ad secūdum dr ꝙ scutū pro media pte albū ꝛ pro media pte nigrū nō est simplr albū nec simpliciter nigrū. sed est vnū coloratū sub rōne colorati. iō añs est falsuȝ ꝛ ɔsequens Ad tertium dicitur. ꝙ ibi nō arguit respectu subiecti determinati. qꝛ licet hoc lignū sit determiatū in nūero nō tñ est subiectū determinatū illorū ɔrioꝝ sanū ꝛ egrū. Ad q̄rtuȝ dr. ꝙ licet hō motus in naui moueat ſm motū alterius ꝛ p accñs nō tñ mouet motu pprio. sȝ q̄tū ad motum ppriū quiescit q̄eta opposita motui proprio Ad q̄ntum dr. ꝙ si capiat nō videns vt negat actū videndi sic dormiens est nō videns. ꝛ sic videns nō opponit priuatiue cecitati vel ceco. sed si capiat vt negat habitum visus ꝛ vt opponit ceco sic est falsum ꝙ dormiens sit non videns. qꝛ actu habet habitum potentie visiue. ꝛ nō bñ arguit p illū locū sed sicut añs est falsum ita et ɔsequens. sȝ pmo mō sunt vera sȝ nō arguit p istū locum.

Contradictio est oppositio cuius ſm se non est dare medium. Locus a ɔtradictorie oppositis est habitudo vnius ɔtradictorie oppositorum ad reliquū. vt sortem sedere est verum. ergo sortē nō sedere est falsuȝ. loc9 a ɔtradictorie oppositis maxima. Si vnū ɔtradictoriorum sit verum reliquum erit falsuȝ Sūt āt alia opposita q̄ dicunt disparata q̄ nō sunt opposita ſm aliqd genus predicte oppositionis. sed sunt diuersa. vt hō et asinus. Et a talibus sumitur hic argumentū sortes est hō. ergo nō est asin9. maxia. de q̄cūqꝫ dr vnū dispa

et se expellunt ab eodem subiecto. eo ꝙ vnum importat negationem alte
rius. ideo posito vno in aliquo subiecto necessario remouetur reliquum. et
non solum valet affirmatiue iste locus arguendo ab vno cōtrariorum tm̄.
sed etiam arguendo a pluribꝫ ponendo plura contraria in antecedente et
consequente. vt iusticia est bona. ergo iniusticia est mala. iusticia est virtus
ergo iniusticia est vicium. et propter hoc iste locus vocatur a contrarijs
in plurali numero. ¶ Sciendum est secundo. ꝙ locus a contrarijs im-
mediatis tenet negatiue duabꝫ conditionibus obseruatis. Prima ꝙ po-
natur constantia subiecti. defectu cuius non sequitur. adam non est eger.
ergo non est sanus. Secunda ꝙ arguatur respectu subiecti determinati.
defectu cuius non sequitur. iste lapis est ⁊ nō est eger. ergo est sanus. quia
lapis non est determinatum subiectum illorum contrariorū. sed posita cō
stantia subiecti determinati semper valet negatiue. vt animal est et non
est egrum. ergo est sanum. Maxima. destructo vno contrariorum imme
diate in subiecto determinato immediate existente ponitur reliquū. eo ꝙ
respectu eiusdem subiecti semper necessario est inesse aliquod illorum con-
traiorum. sed in contrarijs mediatis iste locus non tenet negatiue nisi po
sita cōstantia subiecti determinati cum abnegatione vnius contrariorū
et omnium intermediorum. vt hic. corpus mixtum est et non est album
nec medio colore coloratum. ergo est nigrū. Maxima remoto vno contra
riorum mediatorum ⁊ omnibus intermedijs a subiecto determinato ne-
cesse est ponere reliquum. ¶ Sciendū tertio. ꝙ priuatiue opposita sunt
que habent fieri circa idem subiectum ordine irregressibili ⁊ tempore de-
terminato a natura. vt visus ⁊ cecitas circa oculum. Et intelligitur hec
diffinitio de priuatiue oppositis perfecta priuatione in quibus. scilicet pri
uatio negat habitum ⁊ principia habitus simul et non de illis que oppo
nuntur priuatione imperfecta. in quibus scilicet priuatio negat habitum
et derelinquit principia habitus. vt sunt motus quies scientia ⁊ ignoran-
tia. quia in istis potest fieri regressus de priuatione in habitum vt de qui-
ete fit regressus ad motum. Et priuatiue opposita communiter sumpta
sic diffiniunt. sunt quorum vnum dicit negationem alterius cum apti-
tudine ad ipm̄. Cuius ratio est. quia ꝓuatiue opposita sunt habitus ⁊ pri
uatio est carentia forme siue habitus in subiecto apto nato ad ipm̄ habi-
tum vt cecitas respectu visus Sciendū quarto. ꝙ locus a ꝓuatōne op-
positꝭ est habitudo ꝓuatōis ad habitū Et tenet affirmatiē sic. sortes est
vidēs. ḡ nō est cecus. Maxima. posito habitu in subiecto remouet ꝓua-
tio eius. eo ꝙ vnū eoꝝ sp importat negatōem alterius ⁊ tenet negāt. posi
ta ꝯstātia subiecti determinati ⁊ determiato tpe a natura in quo debet eē
habitus. vt sortes est ⁊ non est videns ⁊ aptus natus est videre. ergo est
cecus Maxima destructo vno priuatiue oppositorum in subiecto apto
nato ⁊ tempore determinato a natura necessario ponitur reliquum. Sed
non sequitur. antichristus non est videns. ergo est cecus. quia non poni-
tur constantia subiecti. Nec sequitur. lapis est ⁊ non est videns. ergo est
cecus. quia non ponitur constantia subeicti determinati ad suscipiendū
habitum vel priuationem. Nec sequitur. puer est nouiter natus ergo est
edentulus. qꝛ nō ponitur tempus determinate ipius habitus. que tamen

neraliter omnia eo modo quo nõ pñt de se inuicẽ verificari dicunt̃ dispata
et si aliqua vno modo verificant̃ de seinuicẽ ⁊ alio mõ nõ illo modo q̊ de
seinuicẽ nõ verificant̃ sunt dispata vt̓ qualitas ⁊ ꝗ̄titas in cõcreto de se-
inuicẽ verificant̃ dicẽdo quale est q̄ntũ ⁊ in abstracto non ꝟificant̃ de sein-
uicẽ. ⁊ g̊ in abstracto sunt dispata ¶ Sciendũ quarto ꝙ locus a dispatis
est habitudo vniꝰ dispatorũ ad reliquuꝫ. Et tenet affirmatiue sic. sortes
est homo ergo non ẽ asinus. Maxima cuicũqꝫ cõuenit vnũ dispatorum
ab eodẽ remouet̃ reliquũ. Et rõ est. qꝛ dispata non pñt de seinuicẽ verifica
ri vl̓ de eodẽ tertio vere predicari. qꝛ si vere p̄dicarẽt̃ de vno tertio possent
aliquo modo de seinuicẽ predicari. sed non tenet iste locus negatiue. quia
non sequit̃. sortes nõ ẽ asinꝰ. ergo sortes est equus.
☞ Contra predicta arguitur ꝑmo sic. Inter esse ⁊ non eẽ que sunt con-
tradictoria est cõtradictio media ⁊ etiam relatio illarum extremitatũ. er-
go inter ꝯtradictoria potest dari medium. ergo male dicitur ꝙ in ꝯtradi
ctione non est medium. Secũdo sic. Non sequitur pluuiã cras esse est
verũ. igitur non esse pluuiã cras est falsum. qꝛ nullum illorũ. scꝫ cras pluet
et cras nõ pluet est verũ vel falsum. ergo locus a ꝯtradictorijs non valet
negatiue arguendo in ꝓpõnibꝫ contradictorijs. Tertio sic. Non sequit̃
homo est animal. ergo non homo est non animal. et tamen ibi arguitur bñ
a terminis contradictorijs. ergo ille locus nõ tenet affirmatiue in terminis
ꝯtradictorijs. Quarto sic. omnia opposita cõtinentur sub aliqua spe
cie cũ nihil est in genere oppõnis quin sit in aliqua specie eius. sed dispata
sunt opposita. ergo ꝯtinentur sub aliqua specie oppositoꝝ. ⁊ sic hic male se-
parantur ab alijs oppositis. Quinto sic. Non sequit̃ Ille homo est pa-
ter. ergo nõ est dñs. ⁊ tamẽ ibi arguitur a dispatis affirmatiue. quia pa-
ter ⁊ dñs sunt spẽs relatõis ab inuicẽ distincte. ergo iste locus nõ tenet af
firmatiue. ¶ Ad ꝑmũ dicitur. ꝙ licet inter esse ⁊ non esse ⁊ omnia con-
tradictoria sit mediũ ꝺm rõem. vt cõtradictio ⁊ relatio mediãs inter ipa
extrema tamẽ inter ipa non est medium ꝺm rẽ de quo verificetur vnum
extremorũ. Ad secũdum dicitur. ꝙ eodẽ modo quo potest esse verum
cras pluuiã esse. sic eodẽ° est falsuꝫ cras pluuiam non esse. qꝛ nulluꝫ est de
terminate verũ qꝛ sunt de futuro contingẽti. sed si vnũ ponitur verũ inde
terminate. reliquum ponit̃ falsum indeterminate. ⁊ sic potest ibi valere lo
cus a cõtradictorijs. Ad tertium dicit̃. ꝙ in illo argumẽto termini cõ
tradictorij subijciunt̃. sed arguẽdo ꝑ istũ locũ debẽt semꝑ p̄dicari. ideo nõ
arguit̃ ꝑ istũ locũ a ꝯtradictorijs Ad quartũ dicit̃. ꝙ licet dispata ꝟtu
aliter includãt aliquã oppositõem eo ꝙ sunt diuersa. Et oĩs diuisio vl̓ di
stinctio ꝺm boetiũ in oppositõe fundat̃. nõ tñ sunt opposita formaliter ꝗ̄-
tum ad suas ꝓprias rõnes. Ad quintum dicitur. ꝙ licet pater ⁊ dñs
in abstracto ⁊ ꝺm suas essentias sint spẽs dispate. tñ in concreto ⁊ ꝺm esse
in subiecto nõ sũt termini dispati. qꝛ illo modo nõ semꝑ dispant̃ vt hic su
mitur dispatio siue separatio

Maius vt hic sumitur est quod superponitur alicui in
virtute et potentia. Minus est quod ei supponitur.
Locus a maiori est habitudo ipsius maioris ad mi

torum abstractiue ab illo eodem remouetur z reliquum. Dicitur notāter abstractiue. qz si cōcretiue sumerent̄ tunc nō sequeretur. quia nō sequitur hoc est albū. ergo nō est quātum. sed bene sequitur hoc est albedo. ergo nō est q̄titas

¶ Postq̄ autor determinauit de locis a cōtrarijs z priuatiue opposit. Hic p̄nr determinat de locis a ɔtradictorijs z de locis a disparatis Et ad cognoscēdū locū a ɔtradictorijs p̄mo diffinit ɔtradictōem dicēs. Contradictio est oppositio cuius s̄m se non est dare mediū. Cuius rō est. q̄a ɔdictio ē ɔdictorioꝝ oppositio. s3 in ɔdictorijs vnū est ens simpl'r z aliud ē nō ens simpl'r. qz vnū dt simpl'r negatiōez alteri⁹ sicut hō z nō hō s3 inter ens z non ens non potest dari mediū. qz om̄e qd apprehendit̄ aut est ens aut aliud ab ente. Ideo in ɔtradictiōe nō potest dari mediū. Et hoc cōuenit sibi s̄m se z inq̄tum est p̄ma oppō z p̄ncipalis z nō p participatōem ab aliqua oppōne pori. ideo p hoc ipa differt ab alijs.

¶ Sciendum p̄mo q̄ duplex est ɔtradictio. qz q̄dā est ɔtradictio modoꝝ enūciandi vel ꝓpōnum z de ꝓpōib⁹ ɔtradicentib⁹ satis dictum est in p̄mo tractatu. Alia est ɔtradictio terminoꝝ seu reꝝ de qua determinatū est in postpredicamēt. vt sunt termini ɔtradictorij quoꝝ vnus dicit simpliciter negatōnem alterius. vt hō z nō homo. sedet z non sedet. et sic de silib⁹. z s̄m vtrāq3 ɔtradictōem sumitur locus dialecticus z vtrisq3 ɔuenit diffinitio p̄posita. Sed in ɔtradictōne ꝓpōm debet argui respectu horum p̄dicatorum verū z falsum. In alia aūt arguit̄ ab affirmatiōe vnius ɔtradictorioꝝ ad negatōem alterius de aliquo subiecto vel econtra.

Sciēdum secundo. q̄ locus a ɔtradictorijs est habitudo vnius contradictoriorum ad reliquum. Et tenet affirmatiue arguendo sic. sortez currere est verū ergo sortem non currere est falsum. Maxima. si vnū ɔtradictoriorum sit verum reliquū eoꝝ erit falsum. Et in terminis ɔtradictorijs arguitur sic. sic. sortes est homo. ergo sortes non est nō homo. Maxima. posito vno ɔdictorioꝝ in aliq̄ subiecto ab eodē remouet̄ reliquū Cuius rō est. qz vnū ɔtradictorioꝝ importet negatōem alterius. Ideo non pn̄t de eodem verificari Et tenet negatiue iste locus formando argumenta et maximas p oppositū ad precedentes. Et non solū valet iste locus in simplici ɔsequentia. s3 etiā valet in ɔn̄tia in ecō trario que est qn̄ in aliqua cōsequētia ex an̄te sequit̄ ɔsequēs et ex opposito ɔn̄tis infert̄ oppositu3 an̄tis. vt hic si homo est aīal est. ergo si non est aīal non est hō. sed p istū locū nō valet ɔn̄a in ipso q̄ est qn̄ in aliqua ɔsequentia ex opposito an̄cedentis infert̄ oppositū ɔsequentis. s3 ista ɔsequentia solū tenet in alijs oppositis a contradictorijs vt bene sequit̄. si iusticia est ꝟtus est. ergo si iniusticia est viciū est vel iusticia est virtus ergo iniusticia est vicium ¶ Sciendū est tertio. q̄ disparata sunt illa que de se inuicem verificari non possunt. vt homo et asinus. Et dicuntur disparata a dis qd est diuersum z sepatus ta. tū quasi diuersa entia ab inuicem sepata. Ratione cuius non possunt de se inuicem verificari. qz in vera predicatione requirit̄ predicatu3 inesse subiecto. z ge

est quod supponit alteri in virtute vel potentia q̃ʒtum ad verificationem
locutionis. eo ꝙ minus videtur conuenire cum aliquo extremo propositi
onis q̃ʒ ipm maius sicut miles minus conuenit cum illo antecedente. scʒ
debellare ciuitatem q̃ʒ rex. ⁊ hoc vltimo modo capitur hic maius et mi/
nus. ¶ Sciendum primo. ꝙ locus a maiori est habitudo maioris ad
minus ⁊ tenet negatiue tm̃. vt rex non potest debellare ciuitatē. g̃ nec mi/
les. Maxima. si illud qđ videtur magis inesse nō inest ergo nec illud qđ
minus videtur inesse inest. Et econtra. locus a minori est habitudo mi/
noris ad maius. Et tenet affirmatiue tm̃ ⁊ non negatiue. vt bene sequit̃
miles potest debellare ciuitatem. ergo et rex. Maxima. si illud qđ minus
videtur inesse inest ⁊ illud quod magis videtur. Et in isto loco potest ar
gui tripliciter. Primo cōparando duo subiecta ad vnū predicatum. vt in
exemplo dato. Secūdo ꝯparando vnum subiectum ad duo predicata. vt
rex debellare potest ciuitatem. ergo castrum. Tertio comparando duo sub
iecta ad duo predicata. vt miles potest debellare castrū. ergo rex ciuitateʒ
Et similiter variant̃ argumenta tripliciter in locis a maiori ⁊ minori a si/
mili ⁊ a proportione. Sciendum scđo. ꝙ sil'itudo est rerum dr̃ntiū ea/
dem qualitas ⁊ non sufficit eadem qualitas in genere. q: sic album et ni/
grum eēnt similia nec requiritur eadē qualitas in nūero. quia res differen
tes numero habēt diuersas qualitates in nūero. quia accidens materiali/
ter variatur ꝛm nūerū sui subiecti sʒ requirit̃ eadē q̄litas in spē. sicut duo
alba dicuntur sil'ia in spē ⁊ non capitur similitudo ꝓprie pro similitudine
accidentali que est rerum differentiuʒ eadem qualitas accidentalis. sʒ ge
neraliter capitur tam ꝑ sil'itudine accidentali q̃ʒ eētiali. ex q̄ diffinitōne p̄
dicta patet. vbicūqʒ est similitudo ibi est dissil'itudo. q: sil'itudo est rerum
dr̃ntiū ⁊ res differētes habēt dissil'itudinē inter se. ¶ Sciēduʒ tertio. ꝙ lo
cus a simili est habitudo vnius similiū ad reliquum. ⁊ tenet affirmatiue ⁊
negatiue. Affirmatiue sic. sicut animal inest hoī sic sil'iter equo. sed inest
homini. vt genus ergo inest equo vt genus. Maxima. de sil'ibꝫ idem est
iudicium et ratio est. q: quicq̄d vni similiū conuenit inq̃ʒtum sil'e est etiaʒ
cōuenit alteri. q: si sibi non cōueniret eēt dissimilitudo. Et per istū locum
semꝑ debet argui a sil'ibꝫ inq̃ʒtum sil'ia sūt ⁊ inq̃ʒtum dissimilia Negatiue
sic. sortes non est hinnibilis. igitur nec plato. Maxima. quicquid remoue
tur ab vno sil'ium inq̃ʒtum sil'ia sunt remouetur ⁊ ab altero. Sciendū
quarto. ꝙ ꝓportio est rerū differentiū respectu alicuius eadem cōparatio vl'
habitudo. sicut est comparatio duorū ad quatuor ⁊ triū ad sex. ibi em̄ est si/
milis cōparatio. q: vtrobiqʒ compar̃ medietas ad suū totū. Et locus a ꝓ
portione est habitudo vnius ꝓportionabilium ad reliquū. Et tenet affir/
matiue sic. sicut se habent quatuor ad duo ita sex ad tria. sed quatuor sunt
dupla duorū. ergo sex sunt dupla trium. Maxima de ꝓportionabilibꝫ si/
mile est iudiciū. Et tenet negatiue sic. sicut se habent duo ad tria ita qua
tuor ad sex. sed duo non sunt dupla trium. ergo quatuor non sunt dupla
sex. Et per istum locum potest argui a transsumpta ꝓportione hoc modo
sicut se habēt duo ad quatuor ita tria ad sex. igit̃ sicut se habēt duo ad tria
ita quatuor ad sex. sed duo excedunt meditateʒ trium. ergo quatuor exce
dunt medietatem sex. ☞ Contra predicta arguit̃ ꝑmo sic. nō seq̄tur

nus. et est semp destructiuus. vt rex non potest expugnare castrum ergo nec miles. Locus a maiori maxima Si illud qd magis videtur inesse non inest. nec id quod minus videtur inesse inerit. Locus a minori est habitudo minoris ad mai9 et est semper constructiuus. vt miles potest expugnare castrum ergo et rex. Locus a minori maxima. Si id quod minus videtur inesse inest et id quod magis videtur inesse inerit. Similitudo est rerū differentium eadē qualitas. locus a simili est habitudo vnius similium ad reliquū. et tenet constructiue et destructiue. Constructiue sic. sicut risibile inest homi. ita hinnibile inest equo. sed risibile inest homini vt propriū ergo hinnibile inest equo vt proprium. Locus a simili maxima de silibus idem est iudiciū Destructiue sic. sicut risibile inest hoi. ita hinnibile inest equo. sed risibile non inest hoi vt genus ergo nec hinnibile inest equo vt genus. maxia de similibus idem est iudicium. Proportio est rerū differentium eadem habitudo. locus a ꝑportione est habitudo vnius proportionabiliū ad reliquum. vt sicut se habet rector nauis ad nauē ita se habet rector scholariū ad scholas. sꝫ in naui regenda eligendus est rector nō sorte sed arte. ergo in scholis regendis eligendus est rector non sorte sed arte. Maxima. de ꝑportionabilibus idem est iudiciū. differt aūt iste locus a loco a simili. qꝛ in loco a simili sumit̄ ꝯparatio ſm similitudinē inherentie. vt sicut risibile inest hoi. ita hinnibile inest equo. in loco aūt a proportōne non attēdit̄ siłitudo inherentie. sed ꝯparatio habitudinis. vt sicut se habet rector nauis ad nauem. ita se habet rector scholariū ad scholas.

Postq̄ autor superius determinauit de locis ab oppositis. Hic consequenter determinat de locis a maiori. a minori. a simili. et a ꝑportione. q̄ habēt inter se aliquam ꝯueniētiam. Et ad cognoscendū locum a maiori ꝛ minori. primo explicat quid sit maius ꝛ minus. Et maius potest capi dupliciter. Uno modo proprie. vt est illud qd supraponit̄ alteri in potentia vel virtute q̄tum ad opatōnem aliquā. vt rex supraponit̄ militi Et econtra. minus est qd supponit̄ alteri in virtute vel potētia q̄tum ad aliquam operationem. vt comes supponitur regi. Alio modo capitur maius qd excedit alterum in potentia vel virtute q̄tum ad verificationem locutionis. eo q̄ habeat maiorem habitudinem ad aliquod extremum propositionis et magis sibi videtur conuenire q̄ alteri. Et econtra minus

mine minus noto. Differt aũt iste locus a loco a noı̃s inter/
pretatione. q̃ in loco a noı̃s interpretatione accipit̃ defini/
tio siue expositio noı̃s. vt si exponat̃ hoc nomen ph̃us ꝑ hoc
quod est amator scientie. In loco aũt a transsumptõe nõ ac/
pitur expositio siue descriptio noı̃s. sed pro vno noı̃e minus
noto accipit̃ aliud nomen magis notum per qđ faciliter p̃t ꝓ
bari ꝓpositum. Autoritas vt hic sumit̃ est iudiciũ sapiẽtis
in sua scientia. Unde iste locus solet denomı̃ari a rei iudicio
Locus ab autoritate est habitudo autoritatis ad aliud qđ ꝑ
eam ꝓbatur. et tenet ɔstructiue solum. vt astronimus dicit ce
lum esse volubile. ergo celũ est volubile. Locus ab autorita/
te maxima. Unicuiq꜄ experto in sua scı̃a credendũ est

Postq̃ꝫ autor determinauit de locis a maiori. a minori. a simili. ⁊ a pro/
portione. Hic ɔsequẽter videndũ est de locis a transsumptõe. ⁊ ab autori/
tate. Et ꝓ cognitõe loci a trãssumptõe p̃mo diuidit transsumptõem dicẽs
ꝙ duplex est transsumptio. Quedã trãssumptio est quãdo dictio vel oratio
ꝓprie vnũ ſ̃cans transsumit̃ ad ſ̃candum reliquũ ꝓpter si̾litudinem in ipsis
repertam. vt ridere ꝓprie ſ̃cat actũ oris ⁊ transsumitur ad ſ̃candũ idem qđ
florere. i. p̃to eo ꝙ vbiq꜄ est si̾litudo letitie. Secũda ẽ. qñ res ſ̃cata sub noı̃e
minus noto transsumit̃ pro noı̃e magis noto. vt si ponatur sapiens ꝓ ph̃o
Et differũt iste due transsumptiões. q̃ in p̃ma sumit̃ vna vox pro diuersis
rebꝫ. In secũda vero sumũtur diuerse voces pro vna re tm̃. A p̃ma sumit̃
locꝰ sophisticꝰ. a 2° locꝰ dialeticꝰ. iđ de secũda ẽ h̃ ad ꝓpositũ. ¶ Sciẽdũ p°
ꝙ locus a transsumptõe est habitudo vnius noı̃s magis noti ad noı̃ẽ mi
nus notum. et tenet quatuor modis. scꝫ subijciendo nomen magis notum
affirmatiue. vt sapiens currit. ergo ph̃us currit. Maxima. Quicq̃d ɔuenit
alicui sub noı̃e magis noto ɔuenit etiã sibi sub noı̃e minus noto. Cuius rõ
est. q̃ nomen magis notũ ⁊ nomen minus notũ in transsumptõe idẽ dicũt
realiter ⁊ ɔuertibiliter. Ideo quicq̃d verificat̃ de vno etiaꝫ de altero. Et de
quocũq꜄ predicatur vnũ siue affirmatiue siue negatiue ⁊ reliquũ. Secundo
p̃dicando affirmatiue. Tercio subijciendo negatiue. Quarto p̃dicando ne
gatiue. et possunt formari argumenta et maxime sicut in p̃mo modo arguẽ
di ¶ Sciendũ secũdo. ꝙ ſ̃m aliquos locus a transsumptione ponitur lo
cus intrinsecus. Cuius rõ est. q̃ nomen magis notum ⁊ nomen minꝰ no
tum important eandem rem essentialiter ⁊ ɔuertibiliter. ⁊ ꝓpter illam vni/
tatem ⁊ idemptitatẽ rei significate valet ɔsequẽtia ab vno ad reliquũ. ideo
terminus inferens in illo loco ratione ɔuenientie ⁊ non differentie h̃ꝫ vir
tutem inferendi terminũ illatũ. Sed ſ̃m boetiũ ⁊ petrũ hyspanũ ponit̃ locꝰ
extrinsecus. q̃ licꝫ nomen magis notũ ⁊ minus notũ in transsumptiõe ean
dem rem importãt. tñ sumitur ꝓbabilitas ex ꝑte noı̃s magis noti inq̃ꝫtũ
est magis notũ. et ꝙ sit magis notũ alio nõ est ex parte rei ſ̃cate sed ex parte
noı̃s. Ideo terminus inferens ſ̃m ꝙ ab ipso sumitur virtus probatiua est

deus nō pt peccare.ergo hō non pt peccare.z tñ ibi arguif a maiori negatiue. Scdo sic.nō sequif sortes pt portare decē libras.ergo potest portare centū.vel potest trahere paruā nauem.ergo z magnā.z tñ arguif a minori affirmatiue. Tercio sic. silitudo nō est qualitas sed rela°.ergo nō est rex differentiū eadē qualitas. Quarto sic.nō seqtur.sicut oculus est in corpore ita intellectus est in aīa.sed oculus est pars integralis corporis.ergo intellectus est pars integralis aīe.z tñ ibi arguif affirmatiue p locū a sili.ergo nō valet locus a simili. Quinto sic.sicut se hȝ sonus ad auditū ita color ad visum.sed sonus pcipitur ab auditu in tenebris.ergo color a visu pcipif in tenebris.z tñ ibi arguif p locum a pportione affirmatiue.ergo iste locus nō valet. Ad pmū dr.q ibi nō arguif a maiori ad minus negatiue.quia quis deus excedat hominē qntum ad virtutē operandi.nō tñ qntum ad cōuenientiā z habitudinē cū illo extremo peccare.ideo nō est maius in virtute qntum ad verificatōem locutōis respectu illius extremi.qr sibi nō videf magis inesse q homini.eo q nullo mō sibi inest. Ad scdm dr q ibi nō arguitur a minori.qr ibi nō arguif ab illo qd videf minus inesse.vel qd hȝ minorē apparētiā virtutis. Ad terciū dr.q licȝ silitudo nō sit formaliter qualitas tñ dr qualitas materialiter.qr qualitas est materia z fundamentū eius.qr est eius pximū vel pmū fundamentū. Ad quartū dr.q ibi nō arguif a silibꝫ inqntum similia sunt.ideo nō arguif p locū a sili.vnde in hoc pueniūt oculus z intellectus.qr vtrūq dr pars.sed in hoc differūt z habēt dissilitudinem q oculus est pars qntitatiua z integralis.intellectus vero est pars potestatiua.vñ nō sequif hñt silitudinem in aliquo.ergo hñt silitudinē in isto.et sic ibi nō arguif p locum a sili. Ad qntum dr q ibi nō arguif iter pportionabilia inqntum hñt pportōem.sed inqntum hñt disparatōem.qr sonus et color in hoc hñt pportōem qr vtrūq est obiectū vnius sensus.sed habent disproportōem z dissilitudinē in mō quo sentiuntur ab ipsis sensibꝫ.qr color nō diffundif ad visum nisi p mediū illuminatū.sonus vero diffundif sine lumine p mediū qd pt faciliter diuidi z rarefieri.sicut p aerē ignē z aquā

Transsumptio est duplex.quedam em̄ est quando dictio vel oratio vnū significans transsumif ad significandū aliud propter similitudinē aliquam in eis repertam.vt hec dictio ridere transsumif ad fcandum florere cum dicif pratū ridet Siliter oratio transsumitur cū dr littus aratur.i.opus pdif. sicut solet dici cum quis inuanū laborat.et hec transsumptio pertinet ad sophistam. Alia est quādo nomen magis notum sumif p noīe minus noto.vt si debeat pbari q phylosophus nō inuidet z fiat transsumptio ad hoc nomen sapiens.et ista transsumptio pertinet ad dyalecticum. Locus a transsumptione est habitudo transsumptōis ad transsumptum. vt sapiens non inuidet.ergo phus non inuidet. Maxima. Quicqd alicui puenit sub nomine magis noto eidem cōuenit sub no-

Ad quartū dr q ibi nō arguit ab autoritate. qr Arestoteles non dr hoc
incertum exptus in sua scientia nec in hoc tenet Ad qntum dr q ibi nō ar
guit negatiue p istū locū. qr hoc verbū dicit importat autoritatē. et ad hoc q
neget autoritas oportet q neget ipm ad arguendū negatiue. qd tn fit in il-
lo argumento. sed ibi arguit affirmatiue. et est bona ꝯña

Equit de locis medijs. Quid autē sit locus medius
dictū est. Locoꝝ medioꝝ alius a cōiugatis. alius a
casibꝫ. alius a diuisione. Cōiugata et casus differūt
sic. qr vniuocū pncipale siue abstractū qd idem est dr ꝯiuga-
tum cū suo denoīatiuo. vt iusticia et iustū albedo et albū. Ca
sus aūt dicūtur ea que cadūt a pncipali. vt iustū et iuste a iu
sticia. Et drñam hanc designat Arestoteles in secūdo topi-
coꝝ. Locus a ꝯiugatis est habitudo vnius coniugatoꝝ ad
reliquū. vt iusticia est bona. ergo iustū est bonū. Locus a cō
iugatis Maxima Quicquid ꝯuenit vni ꝯiugatoꝝ ꝯuenit et
reliquo. Et si vnū ꝯiugatorum inest et reliquū. Locus a casi
bus est habitudo vnius casus ad reliquū. vt iustū est bonū
ergo quod iuste fit bene fit. Locus a casibꝫ Maxima. Quod
vni casui ꝯuenit cōuenit et reliquo. Et ecōuerso sumit argu
mentū a casibꝫ et a ꝯiugatis.

Postq̄ autor superius determinauit de locis extrinsecis. hic ꝯsequen-
ter determinat de locis medijs. Cuius rō est. qr mediū per participatiōem
psupponit cognitiōem suoꝝ extremoꝝ. qr sine illis faciliter cognosci non pt.
sed locus medius est medius p participatiōnem respectu loci intrinseci et ex-
trinseci. ideo ꝯuenienter post determinatiōez de locis intrinsecis et extrinsecis
autor hic determinat de locis medijs. Et psupposita definitione loci medij
autor sic diuidit locū mediū. qr alius est a ꝯiugatis. alius a casibꝫ. alius a di
uisione. Et pmo de loco a ꝯiugatis ¶ Sciendū pmo q ꝯiugata sunt ꝯcre
tum et abstractū. siue abstractū et suū denoīatiuū. vt iusticia et iustus. et dicū
tur ꝯiugata quasi sub vno iugo fcatōis posita. qr ꝯcretū et abstractū ꝯue-
niūt in re fcata. nā eandē formā important. vt albedo et albuz. Sed differūt
in modo fcandi. qr abstractū fcat illam formā sine cadentia ad subiectum
Concretum vero significat illam formam cum cadentia ad subiectum. et
de istis dictum est in definitione denominatiuorum. ¶ Sciendum est se
cūdo q locus a coniugatis est habitudo vnius ad reliquū. et tenet construc
tiue. vt iusticia est virtus. ergo iustus est virtuosus. Maxima Si abstrac-
tum predicetur de abstracto. et concretum de concreto. Cuius ratio est. qr
coniugata realiter idē significant. ideo si abstractū de aliquo verificet. oprtet
cretū de alio verificari. Non tn pt in istis argui respectu eiusdm pdicari. qr
qr ꝯcretū et abstractū ptim drnt et ptim ꝯueniūt. ideo nō oprz vnū et idē pdi
catū verificari de ambobus sub eodem modo significādi. vt non sequitur

extrinsecus termino illato.qr terminus inferens est magis notus ꝙ termi/nus illatus.et sub tali rõne differt ab ipso vt sibi est extrinsecus. Et vtraqꝫ opinio est ꝓbabilis ¶ Sciendũ tercio.ꝙ autoritas est iudiciũ siue dictuꝫ sapientis in sua scientia experti.vt cũ dicit᷑ astronimus iudicat soleꝫ esse maiorem tota terra. Hec ꝓpositio sic iudicata vel dicta ꝑ astronimũ dicit᷑ autoritas eius sic ꝙ om̄e iudiciũ a tali sapiente requirit᷑ in tali ꝓpõne esse forma/le autoritatis. Vñ ꝓpter excellentiam sapientie scꝫ respondentis vel cogni/onem alicuius sapientis ꝓpositio ab eo data accipit quãdã euidentiã veritatis rõne cuius magis credit᷑ ab alijs ꝙ si non esset dicta ab eo vel a tali sapi/ente.et talis credulitas veritatis in ꝓpõne dicta noĩat autoritatẽ. Dupliciter tamen sumit᷑ autoritas. Uno mõ pro excellentia cognitionis alicui⁹ sa/pientis. Alio mõ tam pro apparentia ꝙ excellentia veritatis quã sumit ꝓ/positio ꝑ hoc qd dr vel iudicatur esse vera a tali sapiente. ¶ Sciendũ qr/to ꝙ locus ab autoritate est habitudo autoritatis ad ꝓpõneꝫ cui ꝯuenit au/toritas.et tenet affirmatiue tm̃.vt astronimus dt solem esse maiorẽ tota terra.ergo sol est maior tota terra. Maxima. Unicuiqꝫ experto credenduꝫ est in sua scĩa. Cuius rõ est.qr si sapiens dicat aliquã ꝓpõnem inq̃tum sapiẽs est ⁊ expertus in sua scĩa.tũc opꝫ illam ꝓpõnem esse veraꝫ.qr si diceret ali/quã ꝓpõnem falsam in hoc nõ esset sapiens vel exptus. sed non tenet iste locus negatiue.qr nõ seq̇tur. Aresto.nõ ponit decẽ orbes celestes .ergo nõ sũt decẽ celi. Contra ꝑdicta arguitur ꝑmo sic.ab vnitate signati sumit᷑ vnitas signi.ergo vnius rei signate nõ sunt plura noĩa eiusdẽ rei.⁊ sic male ponit᷑ secũdus modus trãssumptiõis. Scdo sic.nõ seq̇tur.hõ est aĩal.ergo humanitas est aĩal.et tñ ibi arguit᷑ a transsumptõe.qr hõ ⁊ humanitas idẽ sunt.⁊ hõ est nobis magis notũ .ergo locus a transsumptõe nõ valet affir/matiue Tercio sic.ꝓpositio nõ accipit veritatẽ ab homine dicente vel iu/dicante ipsam verã.qr ꝓpter nostruꝫ affirmare vel negare nihil mutat᷑ in re ergo ꝓpter autoritatẽ dicentis nõ iudicabit᷑ veritas ꝓpõnis. ergo a tali autoritate nõ sumit᷑ locus dyaleticus. Quarto sic.nõ sequit᷑ ꝑhus dt mũduꝫ esse eternũ ⁊ non incepisse.ergo mũdus nõ incepit.⁊ tñ ibi arguit᷑ ab autori/tate affirmatiue.ergo nõ valet affirmatiue. Quinto sic bene sequit᷑.ꝑhs dicit tempus nõ fuisse ante motũ.ergo tempus nõ fuit ante motũ.⁊ tamen ibi arguit᷑ ab autoritate negatiue.ergo locus ille bene valet negatiue.

¶ Ad primũ dr.ꝙ licet ab vnitate signati sumit᷑ vnitas formalis in esse ipsius signi.non tamen sumitur vnitas materialis. Ideo possunt esse vni⁹ rei plura signa in numero.licet conueniant in vna specie signi significãtia aliquid per modum signi Ad secũdum dicitur.ꝙ licet homo et humanitas significant idem ꝫm essentiam .non tamen sub eodem modo essendi.quia humanitas significat essentiam hominis abstractiue et non per respectum ad sua supposita.homo vero significat essentiam concretiue ⁊ per respectuꝫ ad supposita. Ideo inter illa duo nomina non est transsumptio.cum duo nomina in transsumptione habeant vnum significatum ⁊ sub eodem esse qua/re ibi non arguitur per istum locum Ad tercium dicitur ꝙ licet oratio dicta a sapiente non capit ab eo veritatem.tamen ab eo sumit apparentiã sue veritatis.ratione cuius apparentie efficitur talis propositio probabilis et vera alijs hominib⁊.quia ab ipso sumitur locus dyaleticus

arguitur per istũ locũ. Nec etiam seq̃tur arguendo affirmatiue sit quantũ est quale. ergo quãtitas est qualitas. Ad quintũ dicit̃ q̃ locus a casib⁹ et a coniugatis nõ tenet in p̃dicatõnibus ꝑ accidens sed solũ in p̃dicatõne per se. modo dicendo. iustus est liberalis. ibi est p̃dicatio per accidens. ergo ibi non debite arguit̃ per locum a casibus.

Diuisionum alia fit per negatõnem. vt sortes est homo aut nonhomo. Alia fit non per negatõnem ⁊ hec fit sex modis. tribus per se ⁊ tribus per accidens. Prima diuisio per se est generis in species. vt animaliũ aliud homo aliud brutuꝫ Secunda est totius integralis in suas partes. vt domus alia pars est paries alia tectum alia fundamẽtum. Tercia vero est vocis in significata. vt canum alius latrabilis alius piscis marinus alius sidus celeste. Diuisionũ vero per accidẽs Prima est subiecti in accidentia. vt aialium aliud sanum aliud egrum. Secunda diuisio est accidentis in subiecta. vt sanorũ aliud brutũ aliud homo. Tercia est accidentis in accidentia. vt sanorũ aliud calidũ aliud frigidũ. Locus a diuisione est habitudo vnius condiuidentiũ ad reliquũ. vt si sortes ẽ aĩal aut ẽ al'rõnale aut irrõnale. sed nõ ẽ irrõnale ergo rõnale Locus a diuisione. Maxima. posito vno membrorum diuidentiũ in aliquo subiecto remouetur reliquũ. ⁊ similiter in qualibet diuisione. Et hec de locis dicta sufficiant

Postq̃ʒ autor determiauit supra de locis a cõiugatis ⁊ a casibus. Hic ꝯñter determinat de locis a diuisione. rõne cuius sic diuidit species vl' modos eius ip̃am diuisionẽ sic diuidens. quia diuisionũ quedã fit per negatõnem. vt dicendo lapis est homo vel nonhomo. Alia vero per affirmationẽ vt aĩaliũ aliud rõnale. aliud irrõnale. Et ille due diuisiones sic inter se differunt. quia diuisio que fit ꝑ negatõeʒ semꝑ fit per duo membra tm̃. ⁊ datur per ĩmediata. quia datur ꝑ contradictoria ⁊ĩ inter contradictoria nullũ est medium. sed diuisio que fit per affir. quandoq̃ʒ fit per duo membra ⁊ q̃nq̃ʒ per plura. nec fit semꝑ per opposita simpl'r. licet membra diuisionis in se includant quandã oppositionem nec semper fit per ĩmediata. qd̃ patet dicendo coloratorum aliud album aliud nigrum aliud medio colore coloratum

Sciendum primo. q̃ diuisio facta per affir. iterũ diuidit̃. quia quedam est diuisio per se. alia per accidens. diuisio per se fit tribus modis. q2 quedã diuisio generis in species per differentias vt aĩaliũ. aliud homo aliud brutum. vel aĩaliũ aliud rõnale aliud irrõnale. Alia est diuisio vocis multiplicis in suas s̃ĩcatõnes. vt canũ alius latrabilis. alius sidus celeste. alius piscis marinus. alia ẽ diuisio totius integralis in suas ꝑtes integrales. vt domus diuidit̃ ꝑ tectũ. parietẽ ⁊ fundamẽtũ. Sciendũ secũdo. q̃ diuisio ꝑ accidens sil'r est triplex. Prima ẽ diuisio subiecti in accidentia. vt aĩalium

iusticia est virt⁹.ergo iustus ē virtuosus.ꝛ tenet negatiue sic iniusticia nō ē virtus.ḡ iniustus nō est virtuosus.Maxīa.si abstractū de abstracto negetur ꝛ concretū de concreto Sciendū tercio.ꝙ casus dicunt̄ adiectiuū nominis ꝛ suū aduerbiū. vt iustus ꝛ iuste.fortis ꝛ fortiter ꝛc̄ꝗs. Et dicūtur casus a cadendo.qꝛ cadūt ab vno ꝑncipali.s.a noīe abstracto vt iustus ꝛ iuste a iusticia. Et licet inter cōiugata vnū cadat ab alio nō tñ ambo cadunt vno tercio.sicut est de casibꝫ.ideo licꝫ ꝯcretū ꝛ suū aduerbiū pn̄t dici cōiugata q̄tū ad id a quo sumit̄ nomē vel q̄tū ad rōnē impositōnis noīs.qꝛ sunt ambo sub vno iugo ꝑcatōnis posita.tñ q̄tū ad id cui nomē imponit̄ non dicunt̄ cōiugata sed magis ꝓprie casus noīant̄ Sciendū quarto.ꝙ loc⁹ a casibꝫ est habitudo vni⁹ casus ad reliquū.ꝛ tenet affirmatiue sic iust⁹ est virtuosus.ḡ ꝙ iuste fit virtuose fit. Maxima si cōcretū ꝑdicet̄ de cōcreto et aduerbiū de aduerbio.Negatiue sic.fortis nō est debilis.ḡ qd̄ fortiter fit non debiliter fit.Maxima.si cōcretū de cōcreto neget̄.ꝛ aduerbiū de aduerbio.eo ꝙ eandem rem important licet diuersimode.Et vocat̄ iste locus a casibꝫ in plurali.qꝛ arguendo ꝑ istū locū ponūtur plures casus tam in antecedente q̄ i ꝯn̄te ꝛ sil'r de ꝯiugatis Cōtra ꝑdicta arguit̄ ꝑmo sic.Abstractū est causa formalis cōcreti vt albedo albi.ḡ arguendo ab abstracto ad cōcretū est locus a causa formali.ꝛ locus a causa formali est intrinsecus ergo iste locus a cōiugatis nō est locus medius. Secūdo sic.nō seq̄tur homo est aīal.ḡ humanitas est aīalitas.cū an̄s sit verū ꝛ ꝯn̄s falsum.ḡ locus a coniugatis nō tenet affirmatiue. Tercio sic.nō seq̄tur cecitas ē insensibilitas.ḡ cecus est insensibilis cū an̄s sit verū ꝛ ꝯn̄s falsum.ḡ iste loc⁹ tenet affirmatiue. Quarto sic.Nō seq̄tur q̄titas nō est qualitas.ḡ q̄tum non est quale vel albedo non est dulcedo.ḡ albū nō est dulce.ḡ locus a cōiugatis nō tenet negatiue Quinto sic.Nō seq̄tur iustus est liberalis.ergo qd̄ iuste fit liberaliter fit.cū an̄s posset esse verū ꝯn̄te existente falso ergo locus a casibꝫ nō tenet affirmatiue ꝛc̄. ☞ Ad primū dicit̄.ꝙ si cōsideret̄ abstractū inq̄tū ē forma cōcreti ꝛ sibi dat esse.sic est causa formalis eius ꝛ facit locū a causa formali.sed si consideret̄ vt partim cōuenit cuꝫ ipo scꝫ in re ꝑcata ꝛ partim differt ab ipo scꝫ in modo ꝑcandi sic facit locū mediū ꝛ a coniugatis Ad scd̄m dr̄ ꝙ duplex est abstractū.qꝛ quoddā ē qd̄ abstrahitur a subiecto ꝛ inferioribus suis sicut humanitas animalitas ꝛc̄. Aliud est abstractū qd̄ abstrahit̄ a suo subiecto tm̄.ꝛ non a suis inferioribꝫ vt color vel albedo.ꝛ tale abstractū bene ꝑdicat̄ de suis inferioribꝫ.licet nō de suo subiecto ꝛ arguendo ꝑ locū a coniugatis semꝑ debet argui respectu abstracti.quod abstrahit̄ a suo subiecto tm̄.ꝛ nō respectu alterius qd̄ abstrahit̄ a suis inferioribꝫ qꝛ illud nō pt̄ ꝑdicari de ipis. Jdeo ibi non debite arguit̄ ꝑ istū locū homo est aīal.ergo humanitas est aīalitas.Aīalitas em̄ designat̄ cū precisione subiecti ꝛ suoꝝ inferioꝝ.rōne cui⁹ non verificat̄ de hoīe Ad terciū dr̄.ꝙ si īsensibile negat sensibilitatē cui⁹libꝫ sensus.sic cec⁹ nō ē insensibilis .sꝫ si tantūmō negat sensibilitatē sensus visus sic cecus potest dici insensibilis.ꝛ illo modo bn̄ valet ꝯn̄a Ad quartū dr̄ ꝙ arguendo ꝑ istū locū negatiue a duobꝫ abstractis oportet illa abstracta esse diuersa tam ꝫm essentiā q̄ ꝫm esse. modo qualitas ꝛ quātitas nō sunt diuersa ꝫm esse.qꝛ cōueniūt in subiecto.licet bene ꝫm essentiam sint diuersa.ideo nō

negat potest esse membrū diuisionis ⁊ sumitur ꝓ parte vni⁹ totius. Ad scōm dr̄.ꝙ licet omne totum actuale cōponatur ex partibꝫ in quas diuidit non tamen omne totū potentiale quod est adhuc in potentia ⁊ hoc modo genus est totum suaꝝ specieꝝ. Ad terciū dr̄.ꝙ licet significata accidant voci ſm se cōsiderate. vt est in genere qualitatis. Non tamē accidunt voci significatiue inq̄tum est significatiua entis.⁊ hoc modo dictio equiuoca ē vox significatiua.ideo diuisio eius per suas significatōnes est diuisio ꝑ se et non per accidens. Ad quartū dr̄.ꝙ licet oīs diuisio ꝑ se fiat in partes totius non tamen diuisio per accidens.sed sufficit ꝙ fiat ꝑ accidentia q̄ determinant ipm totum ad diuersas partes ei⁹. Ad quintū dr̄ ꝙ in loco a diuisione oportet ponere affirmatōnem diuisi cum negatōne vel affirmatione vnius membroꝝ diuisionis de subiecto cōsequētis qd̄ tamē nō fit in isto argumento.q̄a aīal ibi non affirmatur de lapide.ideo non bene arguit per locū a diuisione. Et hec de locis dyaleticis dicta sufficiant.

Sextus tractatus

Illogismoꝝ alius

demonstratiuus.alius dyaleticus.alius sophisticus siue litigiosus. Syllogismus demonstratiuus est qui ex primis veris ⁊ imediatis est syllogisatus. aut ex talibus que ꝑ aliqua pma vera pncipiū sue cognitōis sumpserūt. Dyaleticus est q̄ ex ꝓbabilib⁹ ē syllogisatus. Sophisticus vt diffinit ab arestotele in elenchis est q̄ apparet esse syllogismus et non est. aut qui est syllogismus sed nō est cōueniens rei.

Iste est sextus tractatus magistri Pe.hy. In quo postq̄ in p̄cedenti determinauit de syllogismo dyaletico.cōsequenter determiat de syllogismo sophistico. Cui⁹ ordinis rō est.q̄a syllogismus dyaleticus fit ex ꝓbabilibꝫ simpliciter. Sophisticus vero ex ꝓbabilibus apparenter. Et qr̄ ꝓbabile simpliciter p̄cedit ꝓbabile apparens. Ideo oportet syllogismū dyaleticū p̄cedere sophisticū.⁊ sic patet ordo.⁊ qr̄ syllogism⁹ sophisticus est hoc qd̄ pncipaliter consideratur in hoc tractatu ad quod hic oīa cōsiderata habēt reductionem. Ideo est subiectū hui⁹ tractatus. Et licet nominet tractatus de fallacijs non tamen ideo quia fallacia sit eius subiectū.sed quia fallacia ē pncipiū syllogismi sophistici. Est eīn fallacia locus sophisticus. vnde sicut locus dyaleticus est principiū syllogismi dyaletici.ita locus sophisticus est pncipiū syllogismi sophistici. Et per hoc habetur causa materialis huius tractatus. Sed causa finalis eius est perfecta cognitio syllogismi sophistici

aliud sanũ aliud egrũ. Scđa est accñtis in sua subiecta. vt sanoꝝ aliud homo aliud brutũ. Tercia ē diuisio accñtis in accñtia. vt sanoꝝ aliud nigrũ aliud albũ. Sed dicũť iste diuisiones ꝑ accñs. qꝛ mēbra diuisionis nõ per se diuidunt ipm totũ. sed hñt diuidere ipm inq̃ʒtũ accidũt suis ꝑtibꝰ. ꝛ licet diuisio subiecti ſm naturã nõ ſeq̃tur causaliter ex diuisione accidentis. sed magis econtra ex diuisione ꝛ distinctõne subiecti sumiť diuisio ꝛ distinctio partiũ accñtis tñ seq̃tur ex ipa quo ad nos ꝛ rõne oppositõnis eorũdē accñtiũ ad inuicem. Sciendũ tercio q̧ locus a diuisione ē habitudo vnius membroꝝ diuisionis ad reliquũ. ꝛ in diuisione que fit tm̄ per duo membra imediate tenet affirmatiue a positõne vnius membroꝝ ad negatõneʒ alterius. vt sortes est homo vel nõ hõ. sed est homo. ergo nõ est nõ hõ. vel equus est aĩal rõnale vel irrõnale sed ē aĩal irrõnale. g̃ nõ aĩal rõnale. Maxima. posito vno membro diuisionis imediate in aliquo subiecto ab eodeʒ remoueť reliquũ. ꝛ causa ē. qꝛ talia mēbra sunt opposita. Et in tali diuisiõe tenet etiã negatiue. vt sortes est rõnalis vel irrõnalis. sed nõ est irrõnalis ergo est rõnalis. Maxima. remoto vno membroꝝ diuidentiũ imediatorum ab aliquo inferiori eidem attribuiť reliquũ. Sed in diuisione que dať per plura membra q̃ʒ duo semper tenet affirmatiue. ab affirmatõne vnıꝰ ad negatõnem alterius. Sed non tenet semper negatiue, nisi in argumētatione vbi ponitur negatio vnius extremi cum negatõne aliorum ad solam affirmatõnem illius qđ debet predicari vt hec pars domus est paries tectum vel fundamentũ. ergo si non est tectum vel fundamentum est paries. Sciendum quarto. q̧ membra diuidentia huiꝰ diuisionis possunt dupliciter considerari. Uno modo ſm rõnes ꝓprias earum. ꝛ isto mõ semper sunt opposita vel disperata. ꝛ sic ab ipis sumitur locus extrinsecus sc3 ab oppositis vł dispatis. Alio modo consideranť inq̃ʒtum partim conueniunt cum diuiso q̃ʒtum ad rõnes cõmunes ꝛ partim differunt quo ad rões proprias. ꝛ isto modo hic consideranť ꝛ faciunt locum medium vel locum a diuisione. Et quandoq̧ in argumentis istius loci ponitur explicite diuisio alicuius totius. quandoq̧ non explicatur ipa diuisio. sed presupponitur et semper oportet presupponere conuenientiam diuisi cum illo de quo affirmantur et negantur diuidentia. Contra predicta arguitur primo sic. omnis diuisio fit per aliquas partes. sed negatio non est pars alicuius. ergo nulla fit per negatõnem. Secundo sic. Omne totum est compositũ ex partibus per quas diuiditur. quia vnũquodq̧ componitur ex his i quē resoluitur. sed genus non cõponitur ex suis speciebus cum precedat ipas ergo nulla est diuisio generis in suas species. Tercio sic. Significata vocis accidũt voci cũ ipa sit de genere qualitatis ꝛ significata qñq̧ de alio genere. g̃ diuisio vocis in suas significatõnes est diuisio per accidens ꝛ non per se. Quarto sic. Accidentia non sunt partes sui subiecti quia non cõponunt ipsum. ergo cum omnis diuisio sit totius in suas partes sequitur q̧ nulla est diuisio subiecti in sua accidentia. Quinto sic. Non sequitur aĩaliũ aliud rõnale. aliud irrõnale. sed lapis nõ ē aĩal rõnale. ergo ē anĩal irrationale. ergo locus a diuisione non valet negatiue ☞ Ad primum dicitur q̧ licet negatio formaliter ꝛ per se sumpta nõ sit pars alicuius diuisionis. tñ negatio sumpta cum alio inq̃ʒtum fit ex opposito illius quod ipa

In vtroq; peccans est qui nō est in debita forma syllogismi.et ꝓcedit ex p̃re-
missis falsis vel aliq̃ falsa.vt omis hō est aial.lapis est aial.ergo lapis est hō
Et definit̃ sic.Syllogismus sophisticus est sillogismus apparens ⁊ nō exi-
stens Nam si sit peccans in materia tm̄ ⁊ nō in forma apparet esse ex ꝓbabili
bus.et ꝑ hoc apparet dialeticus. Et si sit apparens in forma. vel in vtroq;.
est apparens syllogismus ⁊ nō existens.nec etiā est dialeticus. Et ſm Are
stotelē p̃mo topicoꝝ sic diffinit̃. Est qui ex his que vident̃ probabilia. nō sūt
aūt.et qui ex ꝓbabilibꝫ.aut ex his que vident̃ probabilia est apparens. vbi
ꝑ hoc qđ dr̃ ex his que vident̃ ꝓbabilia.intelligit̃ peccans in materia tm̄ .s;
ꝑ hoc qđ dr̃ ex ꝓbabilibꝫ peccat in forma tm̄.sed ꝑ hoc qđ dicit̃ aut ex his ⁊c̄
intelligit̃ peccans in vtroq; Contra p̄dicta arguit̃ p̃mo sic. syllogismus
tentatiuus est syllogismus.⁊ tamen non enumerat̃ in ista diuisione syllogis
mi.ergo non est sufficiens. Secūdo sic.aliquis est syllogismus falsigra-
phus ⁊ non ponitur in ista diuisione.ergo diuisum excedit membra diuidē
tia Tercio sic.demonstratio per impossibile ꝓcedit ex falsis.q2 capit oppo
situm ꝯclusionis probande cū vna manifeste falsa ad inferendum manifeste
verum.et tamen definitio demonstrationis sibi nō ꝯuenit.et sic nō cōuenit
cuilibet ꝯtento sub definito Quarto sic.syllogismus dyaleticus qn̄q; fit
ex necessarijs.ergo nō semꝑ procedit ex probabilibꝫ Quinto sic.oīe il-
lud qđ nō est existens nullā habet apparentiā.sed syllogismus sophisticus
nō est existens.ergo nō est apparēs.cum apparentia p̄supponit esse.ergo cō-
tra definitionē eius ¶ Ad p̃mū dr̃.ꝙ licet syllogismus tentatiuus ex par
te finis distinguat̃ ab istis syllogismis.non tamen ex parte materie.et quia
ista diuisio sumitur ex parte materie syllogismi.ideo hic non ponitur tenta-
tiuus.Unde syllogismus tentatiuus quandoq; procedit ex necessarijs qn̄-
q; ex probabilibꝫ.quandoq; ex non probabilibꝫ.ex eo ꝙ fit ex his que conce
duntur a respondente.que quandoq; sunt necessaria.quādoq; vero impos-
sibilia. Est eīm syllogismus tentatiuus qui ꝓcedit ex his que vident̃ re-
spondenti esse necessaria.⁊ qui eum inuadit oportet ꝙ ex talibꝫ principijs ꝓ-
cedat Ad secūdum dicitur ꝙ syllogismus falsi graphus quia procedit ex
principijs alicuius scientie male intellectis aut ex oppositis principioꝝ.ideo
fit in eadem materia sicut syllogismus demonstratiuus. ⁊ potest intelligi
per ipsum. Ad tercium dicitur.ꝙ hic non definitur demonstratio in com
muni que diuiditur per demonstrationem ostensiuam ⁊ ad impossibile.sed
definitur pro demonstratione ostensiua tm̄.que diuiditur in demonstratio-
nem propter quid.et in demonstrationem quia est. Et demonstratio pro-
pter quid iterum diuiditur.in demonstrationem potissimam . ⁊ in demon-
strationem non potissimam Et demonstratio quia est.diuiditur in demon
strationem procedentem a causa ad effectum.et per demonstrationem pro
cedentem ab effectu ad causam remotam.et ideo demonstratio ad impossi
bile non continetur sub definito huius definitionis Ad quartum dicitur
ꝙ licet syllogismus dialeticus quandoq; procedat ex necessarijs vel appa-
rentibꝫ sub modo probabilium ⁊ contingentium.tamen non fit ex necessa-
rijs vt necessaria sunt ⁊ inquantum habent necessariam habitudinē ad cō
clusionem.quia sic esset demōstratio.Ideo ille syllogismus semꝑ ꝓcedit ex
ꝓbabilibꝫ vel ex apparentibꝫ tanq̃ ꝓbabilibꝫ Ad quintū dr̃ ꝙ syllogism⁹

quãtum ad resolutionem eius in suas causas. Sed eius causa formalis est duplex. scilꝫ forma tractandi ⁊ modus ꝓcedendi. Et forma tractatus q̃ est diuisio huius traceatus ꝑ partes suas. Unde ṗmo determinat de sylł̃mo sophistico in ꝯmuni. Secũdo in spẽali ostendẽdo qualiter fit in singulis fallacijs ¶ Sciendũ ṗmo ꝙ ad cognoscendũ syllogismũ sophisticũ in communi supposita tñ definitõe syllogismi ṗus posita. Autor ṗmo diuidit syllogismũ in ꝯmuni ꝑ demonstratiuũ. dyalecticũ. et sophisticũ. Cuius diuisionis rõ est. quia om̃is syllogismus ꝯtractus ad materiam spẽalem vel fit in materia necessaria. ⁊ sic est demonstratiuus. vel fit in materia ꝓbabili simpliciter. ⁊ sic est dyalecticus. vel apparenter. ⁊ sic est sophisticus. Et non est diuisio generis in species. q̄ꝛ nõ datur ꝑ differentias formales. sed differentias materiales. eo ꝙ sumũtur ex parte materie ad quam ꝯtrahitur syllogismꝰ. sicut q̃ñdo circulus diuidit̃ ꝑ circulum aureũ. argenteũ. ⁊ cupreum. sic etiã est in diuisione subiecti in accidẽtia. q̄ꝛ esse ex auro accidit circulo. Ita hec diuisio syllogismi vel est subiecti in accidentia ⁊ nõ analogi vel equiuoci. licet syllogismus demonstratiuus sit ꝑfectior ex parte materie sophistico ⁊ dyaletico. et etiã ex parte finis. q̄ꝛ demonstratiuus ordinat̃ ad scientiam. ⁊ dyalecticus ad opinionẽ. ¶ Sciendũ secũdo. ꝙ syllogismus demonstratiuus est qui ex ṗmis veris ⁊ ĩmediatis aut ex talibꝫ que per aliqua ṗma ⁊ vera ṗncipiũ sue cognitionis sumpserũt. In qua definitione ponitur syllogismꝰ loco generis. ⁊ totũ residuũ ponitur ad differentiã syllogismi dyalectici ⁊ sophistici. et ibi ponũtur due partes ad explicandũ diuersos modos demonstrationis. Est eñ q̃dam demonstratio ꝓpria ⁊ potissima que videlꝫ ꝓcedit ex ṗmissis ĩmediatis ⁊ indemonstrabilibꝫ. ⁊ illud datur intelligi cuꝫ dicit ex premissis veris. Alia est demonstratio que ꝓcedit ex premissis necessarijs. nõ tamẽ indemonstrabilibꝫ. ĩmo possunt demõstrari per alias ṗores demõstrationes. vt demonstratio q̄ꝛ est vel ꝓpter quid. tamẽ nõ potissima. Et intelligit̃ illud ꝑ illam particulam que ꝑ aliqua ṗma ⁊ vera ⁊c̃. Et dicũtur ṗma vera que ꝑ seipsa ⁊ nõ ꝑ alia habent cognitõem. vt ṗma ṗncipia. q̃ per seipsa cognoscũtur ⁊ nõ ꝑ aliqua ṗora. ¶ Sciendũ tercio. ꝙ syllogismus dyalecticus est qui ex ꝓbabilibꝫ syllogisat̃. In qua definitione ponit̃ syllogismus loco generis. et ponit̃ ex ꝓbabilibꝫ ad differentiam demõstratiui ⁊ sophistici peccantis in materia. qui licet sit syllogisatus. nõ tamẽ ex ꝓbabilibꝫ sed ex apparentibꝫ tm̃ est syllogisatus. Est aũt ꝓbabile qđ videt̃ om̃ibꝫ vel pluribꝫ sapientibꝫ vel maxime notis. Et ponũtur ille tres partes ꝓbabilis ꝓpter tria genera ꝓbabiliũ. q̄ꝛ quoddã est probabile quod apparet vel omnibꝫ. vt om̃is mater diligit filiũ. Aliud est qđ videtur pluribꝫ ⁊ nõ omnibꝫ vt ꝙ omnis homo instruat et corripit filium Aliud est quod solum videtur sapientibꝫ. vt ꝙ sol sit maior tota terra. Unde semper syllogismus dyalecticus procedit ex aliqua istaꝝ probabilium. vt satis visum est in locis dyalecticis ¶ Sciendum quarto ꝙ triplex est syllogismus sophisticus. quia q̃dam est peccans in materia tantuꝫ. quidam in forma tm̃. ⁊ quidam in vtroqꝫ. Peccans in materia tm̃ est qui procedit ex premissis falsis vel ex aliqua falsa. vt omnis homo est species. sortes est homo. ergo sortes est species. Peccans in forma tm̃ est qui procedit ex premissis veris et nõ in forma syllogismi veri. vt homo est species. socrates est hõ. ergo socrates est spẽs. Sꝫ

Tractatus sextus.

¶ Sciendū primo ꝙ disputatio diuiditur ꝑ disputationē doctrinalē. dy-
aleticā tentatiuā ⁊ sophisticā. Quarū sufficientia sic habetur. quia om̄is dis-
putatio fit ad habendū experimentū de habitu generato vel ad generatio-
nem habitus. Si ꝑmū sic est disputatio temptatiua. Si secūdū hoc est du-
pliciter. vel fit ad generatōem habitus apparentis ⁊ sic est sophistica. qui fit
ad acquirendū apparentem sapientiā. vel fit ad generatōnem veri habitus
Et hoc est dupliciter. vel talis habitus est firmus ⁊ sine formidine de oppo-
sito. et sic est disputatio doctrinalis que est generatiua scientie. vel est cū for-
midine de opposito sicut est opinio. et sic est disputatio dyaletica. Et sic patꝫ
q̄uo iste disputatōes distinguūtur ẜm suos fines. qꝛ doctrinalis ordinatᷣ ad
generatōem veri habitus. Sed dyaletica ad generandū opiniones. ⁊ tēp-
tatiua ad habendū experimentū de scientia respondentis. et sophistica valet
ad deceptōem respondentis ad vanā gloriā ⁊ sapientiā apparentē. ⁊ diffe-
rūt ẜm suas materias. vt satis patꝫ in suis definitōibꝫ. Et etiam ẜm sua in-
strumenta in quibꝫ fiunt. qꝛ instrumentū disputatōnis doctrinalis est syllo-
gismus demōstratiuus. et dyaletice syllogismus dyaleticus. ⁊ temptatiue
syllm̄us temptatiuus. et sophistice instrumentū est syllm̄us sophisticus

¶ Sciendū secūdo. ꝙ disputatio doctrinalis est que fit ex ꝓꝑꝛijs principijs
alicuius scientie. ⁊ ex his que videntur respondenti. Cuius rō est. qꝛ dispu-
tatio doctrinalis est generatiua scientie. sed ad generandū sciētiam oportet ꝓ-
cedere ⁊ arguere a ꝓꝑꝛijs ꝓ̇ncipijs scientie. q̇bꝫ generatᷣ siue videtᷣ responden-
ti verum siue nō. qꝛ oportꝫ ip̄m addiscentē credere donec melius sapiat. Et
ꝑ hoc differt ista disputatio a dyaletica que procedit ex cōmunibꝫ ⁊ a temp-
tatiua ⁊ sophistica. Et doctrinalis disputatio est quidā motus rōnis q̇ or-
dinatur ad sciam tanq̄ȝ ad suū finem. ideo ẜm diuisionem scientiarū in qui-
bus est disputatio doctrinalis habet diuidi disputatio doctrinalis in suas
spēs. Sed disputatio dyaletica est que ex ꝓbabilibus syllogisat. ⁊ est collecti-
ua ꝯtradictionū. Cuius rō est. qꝛ disputatio dyaletica fit ad generandum
opinionē. sed opiniones nō generantᷣ nisi ex ꝯmunibꝫ probabilibꝫ. Ideo ta-
lis disputatio ꝓcedit ex ꝓbabilibꝫ. ⁊ qꝛ ex ꝓbabilibꝫ p̄t argui ad vtrāq̄ȝ par-
tem ꝯtradictiōis. ideo ipsa dicitᷣ collectiua ꝯtradictionū ⁊ ẜm tres fines dia-
letice. dialetica hꝫ tres spēs. qꝛ quedā est ordinata ad opinionē. quedam ad
exercitatiōem. ⁊ quedā ad p̄hie disciplinas. qꝺ iterūꝫ p̄t diuidi ẜm quatuor
ꝑ̇dicata de quibꝫ fit. ¶ Sciendū tercio. ꝙ disputatio temptatiua est que
fit ex his que videntᷣ respondenti ⁊ necesse est eum scire qui se simulat habe-
re sciam Cuius rō est. qꝛ disputatio tētatiua fit ad hn̄dū experiētiā de scia
respōdentis. sed expientia seīe sumitᷣ ex his que videntᷣ ⁊ sunt ꝓbabilia. ideo
ista disputatio ꝓcedit ex ꝓbabilibꝫ respondentis. ⁊ nō ꝓcedit ex necessarijs
ꝯtingentibꝫ ⁊ impossibilibꝫ nisi inq̄ȝtum sunt probabilia ipsi respondēti. Et
qꝛ in qualibet scientia p̄supponūtur ꝓ̇ncipia ꝯmunia ⁊ ipsis ignoratis neces-
se est ꝓꝑꝛia ignorare. Ideo hec disputatio ꝓcedit ex ꝓ̇ncipijs ꝯmunibꝫ q̄ ne-
cesse est scire illū qui similat se habere sciam. Et diuiditur hec disputatio in
diuersas spēs ẜm diuersas scientias de quibꝫ disputatur. Sed disputatio
sophistica est que ex apparenter probabilibꝫ sillogisat. Et rō est. qꝛ disputa-
tio sophistica fit ad generandum apparentem scientiam que habet genera-
ri procedendo ex apparentibꝫ Et diuiditur in quinq̄ȝ species. ẜm ꝙ fit ad q̄u

sophisticus nō dr̄ existens simpliciter. sed dr̄ nō existens talis sicut apparet qr̄ apparet dyalecticus ⁊ nō est. sed tamen est syllogismus simpliciter existēs sicut etiā auricalcū est nō existēs aurū sicut apparet ⁊ tñ est existens

Disputatio est actus syllogisticus vnius ad alterū ad aliquod ꝓpositū ostendendū. Disputationis quatuor sunt species. scʒ doctrinalis. dyalectica. tentatiua. et sophistica. Disputatio doctrinalis est. que syllogisat ex ꝓprijs principijs vniuscuiusqʒ discipline ⁊ non ex his que videntur respondenti. Et huius disputationis instrumentū est syllogismus demōstratiuus. Disputatio dialectica est que ex probabilibꝫ syllogisat. et est collectiua contradictionuʒ. et eius instrumentum est syllogismus dyalecticus. Tentatiua vero disputatio est que syllogisat ex his que vident̄ respondēti et necesse est eum scire qui se simulat habere scientiam. huius autem disputationis instrumentuʒ est syllogismus tentatiuus. Syllogismus tentatiuus est qui procedit ex his que videntur respondenti. Disputatio sophistica est que ꝓcedit ex his que vident̄ ꝓbabilia et non sunt. Huius auteʒ disputationis instrumentum est syllogismus sophisticus

Postq̄ʒ autor posuit definitiones syllogismi dialectici ⁊ demonstratiui ⁊ sophistici. Hic ꝯsequenter determinat de causa finali eius ostendendo quomodo ordinatur ad quinqʒ methas seu fines disputationis sophistice. et qr̄ mediante disputatione peruenimus ad istas methas. Ideo dicendum est primo de disputatione q̄ʒ de methis. Est autem disputatio actus syllogisticus vnius ad alterum ad aliquod ꝓpositum ostendendum. In qua definitione explicatur causa formalis ipsius disputationis. cū dicit̄ actꝰ syllogisticus. Actus eñ habet se vt genus ⁊ est forma ꝯmunis eiꝰ. ⁊ syllogisticus habet se vt differentia. Et sumit̄ hec differentia ab instrumento mediante quo fit actus. scʒ a syllogismo Et per hoc ꝙ dicitur vnius ad alterum scʒ opponentis ⁊ respondentis explicatur causa efficiens disputatiōis. Et ꝑ hoc ꝙ dr̄ ad ꝓpositum ostendendū explicatur finis īmediatus ⁊ ꝓpinquus disputationis. qr̄ in oīm disputatione hec requirūtur. sciʒ opponens qui disputat. et respondens cū quo disputat̄. et illud de quo disputat̄. ⁊ actus disputandi. et instrumentum mediāte quo fit talis actio. Et ista oīa sufficiēter explicant̄ in definitione. vt ꝑʒ satis inductiue de predicta definitione

Tractatus sextus

Syllogismus sophistic⁹ ordinat̃ ad q̇nq; methas. q̃ sunt redargutio. falsu͂. inopinabile. soleocism⁹. ⁊ nugatio Redargutio est p̃renegati concessio vel preconcessi negatio in eadē disputatione vi argumentationis facta. Unde nisi vi argumentationis hoc quis faciat nō propter hoc erit redargutus. Similiter nec in diversis disputationibus. Falsum vt hic sumitur est manifeste falsum. Nam si sophista ducat respondentem ad falsum occultum non propter hoc assequitur suum finem. ¶ Inopinabile est quod est cōtra opinionē omniū vel plurium vel maxime sapientum. vt matrem nō diligere filium ¶ Soleocismus est vicium in contextu partiu͂ orationis contra regulas artis grāmatice factū. vt vir mea. ¶ Nugatio est vnius ⁊ eiusdem inutilis repetitio. vt homo homo currit. Dico autem inutilis repetitio. quia si idem repetatur ad maiorem expressionem laudis. affectiōis. vel vituperij nō esset nugatio. vt deus deus me⁹. latro latro quo vadis. Isti autem quinq; fines ordinantur vlterius ad vnū finem principalem qui est apparens sapientia ⁊ non existens Sophista autem ducit ad istos fines suū respondentem. nisi per eos deueniat ad vltimū finem principalem qui est apparens sapientia. Et cum quilibet debet p̃meditari suū finē ideo determinatio finiū dz p̄cedere determinatōez fallaciaꝝ

Postq̃ autor determinauit de syllogismo sophistico qui ordinat̃ ad disputationem sophisticam. et de disputatione sophistica que ordinatur ad q̇nq; methas s̄m quas distinguitur. Consequenter determinat de methis. et metha est incōueniens ad quod opponens videtur ducere suū respondentē Ratio est. quia metha ꝓprie dicta et s̄m ꝯmunez vsum dicitur terminus alicuius spacij. Et dicitur a metior. quia s̄m tales terminos vel fines spaciu͂ mensuratur. ita in disputatione sophistica metha est terminus vltra quem non oportet procedere disputationem sophisticam. sed ille terminus est incōueniens ad quem opponens ducit respondentem. quia habita tali inconuenienti cessat sophistica disputatio. Et dicitur videri ducere respondentez quia opponens sophista non semper ducit respondentem ad inconueniens simpliciter. sed sibi sufficit ꝙ assistentib⁹ videatur. Ratio est. quia per hoc videtur sapiens et habere apparentem sapientiam que est finis eius. ipse enim magis appetit videri sapiens et non esse q̃ esse ⁊ non videri sapiens

¶ Sciendum primo ꝙ quinq; sunt methe. sc; redargutio. falsum. inopinabile. soleocismus ⁊ nugatio. Quarum sic potest haberi sufficientia. q2 omnis metha est inconueniens conclusum contra respondentem. vel ergo tale

q̄ methas. videlicȝ ad redargutiōem. ⁊ sic de alijs ¶ Sciendum quarto ꝙ disputatio rerum potest dupliciter considerari. Uno modo fm id quod est. ⁊ prout est actus syllogismi ad aliquod propositum ostendendum. ⁊ isto modo disputatio doctrinalis est perfectior omnibꝰ alijs disputationibus. quia perfectius ostendit aliquid. et ideo est verior actus syllogisticus De inde dyalectica. tercio tentatiua. et vltimo sophistica. Alio modo consideratur q̄tum ad nominis interpretatiōem. Dicitur eñ disputatio quasi diuersoꝝ putatio. et hoc modo sophistica est perfectior omnibꝰ alijs. quia in disputatione opponens ⁊ respondens intendūt simpliciter diuersos fines, quia opponens intendit vincere suū respondentem. ⁊ respondens intendit nō vinci ab opponente. Et disputatio doctrinalis est vltima. et licet disputatio dicitur prius de vno membro q̄ de alio ⁊ vna sit perfectior alia. tamē ista nō est diuisio analogi in sua analogata. qꝛ disputatio in ꝯmuni non ꝯuenit vni membro per alterū. sed est diuisio generis in suas spēs vel habentia moduȝ specierum ¶ Contra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. aliqua disputatio fit per inductiōem et est actus inductiuus. ergo male dꝛ in definitione disputatiōis ꝙ est actus syllogisticus Secūdo sic. disputatio sophistica fit ad generandum deceptiōem in respondente. ergo nō fit ad ostendendū aliquod ꝓpositum. et sic definitio disputationis nō ꝯuenit cuilibȝ disputationi. Tercio sic. disputatiōes distinguūtur fm suos fines. sed disputatio doctrinalis ⁊ dyalectica ambe ordinantur ad scientiā. qꝛ disputatio dyalectica fit ad acquirendum scientiā p̄hie. ergo iste due spēs non distinguūtur ab inuiceȝ. Quarto sic. disputatio doctrinalis ꝓcedit quandoq̄ ab effectu ad causam. sed effectus non est p̄ncipium sue cause. ergo non semper procedit ex ꝓprijs principijs alicuius scientie Quinto sic. opinio nō simul habetur de cōtrarijs qꝛ nemo potest simul duo ꝯtraria opinari. sed disputatio dyalectica est generatiua opinionis. ergo determinate fit ad vnā partē ꝯtradictionis. et ꝑ consequens male dicitur ꝙ sit collectiua ꝯtradictionū ¶ Ad primuȝ dicitur ꝙ licet aliqua disputatio fiat per inductionem tanq̄ per instrumentū incōpletum ⁊ imperfectum. nō tamen tanquā per instrumentum completum ⁊ ꝑfectum. sed solum per syllogismū. Uel potest dici ꝙ ibi syllogismus capit̄ in ꝯmuni pro argumentatione ⁊ non specialiter vt distinguitur ab alijs speciebus argumentationis. Ad secūdum dicitur. ꝙ licet disputatio sophistica ex consequenti generet deceptiōem in respondente. non tamen primo ⁊ per se. quia fit ad aliquam conclusionem ostendendam ipsi respondenti Ad terciū dicitur. ꝙ disputationes distinguuntur fm suos fines proprios. modo scientia non est finis proprius disputationis dyalectice. sed opinio. licet ex consequenti ordinetur ad scientiam ad quam opinio disponit. Ad quartum dicitur. ꝙ licet effectus non sit principium essendi suarum causarū tamen bene est principium cognoscendi. Ideo disputatio procedens ab effectu ad suam causam potest procedere ex ꝓprijs principijs alicuius scientie. vt patet per disputationem doctrinalem que fit per demonstrationem.

Ad quintum dicitur. ꝙ licet disputatio dyaletica nō potest simul ⁊ semel generare firmam opinionem de duobꝰ contradictorijs. tamen potest ꝓbabiliter ostendere vtranq̄ partem ad capiendum dubitationem de vtroq̄ cōtradictoriorum. ratione cuius dicitur disputatio collectiua ꝯtradictionum

currit. Et dicitur ex eadem parte recti. quia si ex diuersis idem repeteretur vt in subiecto et predicato nō est nugatio. Et dicitur inutilis repetitio. quia si eadem ex parte idem repetatur causa ornatus vel maioris expressionis sententie non esset nugatio. dicendo euge euge serue bone ¶ Contra predicta arguitur primo sic. nullum inconueniens est finis. quia finis habet rationem boni. sed metha est finis prius sophistice disputationis. ergo metha nō est inconueniens sicut dicitur in eius definitione. Secūdo sic. non loqui vel tacere est vna metha disputationis. et non est aliquarum istarum. ergo non sunt tm̄ quinque. Tercio sic. ille qui concedit duo cōtradictoria ita q primus nihil negauit ducitur ad redargutionem. et tamen ibi non est preconcessi negatio. ergo contra definitionem redargutionis. Quarto sic. Omne manifeste falsum est inopinabile. cum sit contra manifeste verum. ergo metha falsi non distinguitur contra metham inopinabilis. sed continetur sub ea. Quinto sic. solem esse maiorem tota terra est contra opinionem plurium vel omnium. ergo concedens hoc concedit aliquid quod est inopinabile. et tamen ibi non est metha. cum nō sit inconueniens eam concedere. ergo metha inopinabilis non est opinabilis ¶ Ad primum dicitur q licet inconueniens conclusum contra respondentem non habet rationem boni simpliciter. habet tamen rationem boni apparētis. quia videtur sophiste esse bonum quando aliquod inconueniens concluditur contra respondentem. eo q valet ad acquirendam sapientiam apparentem. et hoc sufficit ad rationem finis. licet non sit bonum simpliciter. Ad secundum dicitur q licet non loqui vel tacere sit metha generalis. non est tamen specialis. et per consequens non est distincta ab alijs. quia dum respondens tacet ducitur ad eandem metham ad quam duceretur si loqueretur Ad tercium dicitur q licet respondens concedendo duo contradictoria non negat aliquid primo. tamen bene ex consequenti. quia concedendo vnum contradictoriū negat virtualiter alterum preconcessum. Ad quartum dicitur. q licet manifeste falsum sit inopinabile. tamen diuersis rationib⁹ dicitur inopinabile et falsum. quia respectu rei significate oratio dicitur falsa. et respectu accidentium orationis dicitur inopinabilis. Etiam aliquid bene est inopinabile qd tamen non est falsum. quia cum aliquod falsum sit probabile et opinabile suum contradictorium erit inopinabile et verum. Ideo falsum et inopinabile sunt methe distincte. Ad quintum dicitur. q si proferatur illa propositio coram sapientib⁹ et concedatur non est inconueniens et non est inopinabile. sed si concedatur coram illis quibus est inopinabilis vel coram illis q sunt contrarie opinionis. erit inconueniens. et per hoc respōdens diceret apparenter aliquid incōueniens. et ad illud apparenter duceretur

Fallacia est idoneitas decipiendi faciens credere de ente q sit non ens. et de non ente q sit ens mediante fantastica visiōe. Fallacie sunt tredecim quarū sex sunt in dictiōe et septē extra dictiōem. In dictiōe sunt equiuocatio amphibologia. cōpositio. diuisio. accētus. et figure dictiōnis Et septē extra dictiōem. scz accidens. sm̄ qd ad simplr. igno/

se tenet ex parte sermonis disputationis. vel ex parte rei. Si secundum hoc est dupliciter. vel ex parte rei absolute ꝛ sic est falsum. Uel respectiue. ꝛ hoc est dupliciter. quia vel sumitur per respectum ad dicta respondentis vel ad opinionem eorum quos insequitur. si primum sic est redargutio. si secũdum sic est inopinabile. Si ex parte sermonis hoc est dupliciter. vel se tenet ex ꝑte substantie orationis. et sic est nugatio. vel ex parte suorum accidentium scꝫ sue congruitatis. et sic est soleocismus. Et quia metha est inconueniens ad quod opponens ducit respondentem ꝛ vnum est manifeste inconueniens scꝫ credere duo contradictoria quod fit in redargutione. ideo redargutio inter omnes species est perfectior. deinde falsum. et consequenter alia per ordinē

¶ Sciendum est secundo. ꝙ redargutio est preconcessi negatio vel prenegati concessio vi argumentationis et in eadem disputatione Et ratio est quia redargutio dicitur a re. quod est iterum. et argumentatio. quia fit cum respondens arguit seipsum. sed hoc est negando preconcessum. vel concedēdo prenegatum. Ideo bene dicitur preconcessi negatio. Et dicitur vi argumentationis. quia aliquis sustinendo vnum probleuma in disputatione voluntarie concedit contradictoria. sed non est propterea redargutus. Et dicitur in eadem disputatione. quia si in diuersis disputationibus respondens concedat contradictoria. vel neget quod prius concessum est in alia disputatione. propter hoc non reducitur ad methas. quia non ducitur ad inconueniens quod apparet ex preconcessis. Et licet concedens duo contradictoria semper concedit aliquod falsum. quia ambo cōtradictoria non possunt esse simul vera nec ambo simul falsa. tamen non reducitur ad metham falsi quia non semper concedit aliquod manifeste falsum. quia ambo contradictoria quādoqꝫ sunt obscura Et ꝓpter hoc redargutio differt a metha falsi

¶ Sciendũ tertio ꝙ metha falsi est manifeste falsi ꝯcessio. vt si ꝯcedit aliquis ignem nō esse calidum. Et dicit̃ manifeste falsi. q2 si ꝯceditur aliquod falsum obscurũ non videtur inconueniens assistentib9. Ideo ibi non est metha sophistice disputatōis. quia per hoc ꝙ opponens sophista qui appetit videri sapieos nō acquirit sapientiam apparentē. ¶ Item inopinabile dicitur qḋ est ꝯtra opinionem omniũ vel plurium. vel illorum quos respōdens insequit̃. Et metha inopinabilis est ꝯcessio alicuius quod est contra opinionem illorum coram quib9 fit disputatio. dato ꝙ verum sit. nihilominus tamen ducitur apparenter ad inconueniens ꝛ ibi est metha. vel etiam si concedat aliquid contra opinionem doctorum quos insequitur. Et ꝼm opinionem illorum iterum ducitur ad inopinabile apparenter. ¶ Sciendũ quarto ꝙ soleocismus est viciũ in orōne ꝯtra regulas artis grāmatice factũ. Et pertinet ad grāmaticum inq̄tum dicit ꝯgruitatē vel incōgruitatē oratōis sed ꝼm ꝙ impedit veritatē ꝓpōnis que includit̃ in argumentatiōe ꝯsiderat̃ a logico. Et talis ꝯcessio argumentatiōis est metha soleocismi. sed q2 omis metha habet ꝯcludi in paralogismo ꝯtra respondentē. et paralogismus est logice ꝯsideratōis. ergo soleocismus illo modo consideratus erit logice considerationis. et barbarismus qui fit in litteris ꝛ syllabis et dictionib9 corripiendo videlꝫ syllabam longā et ecōtra clauditur sub soleocismo ꝛ sub metha soleocismi si ꝑ ea fiunt argumentatiōes ꝯtra respondētem. Sed nugatio est vnius et eiusdem dictōis ex eadem parte inutilis repetitio. vt hō hō

Tractatus sextus.

Et sicut locus dyaleticus diuiditur per locum maximã ⁊ per locum dif-
ferentie maxime. sic in ipsa fallacia reperitur locus maxima ⁊ locus differẽ
tie maxime per similitudinẽ vt patet in fallacia equiuocatõnis. Maxima
ẽm eius est sm quã fiunt paralogismi. ꝙ omnis dictio actualiter vna habet
tm̃ vnũ significatũ. ⁊ locus differentie maxime in equiuocatõne est termini
vel terminus equiuocus. Sciendũ secũdo. ꝙ in omni fallacia est causa
apparentie ⁊ causa defectus que latet sub tali causa apparentie sicut in equi
uocatõne sub vnitate vocis latet pluralitas significatõnis. Causa appa-
rentie est quod facit ad credendum hoc quod non est. Causa defectus est
que falsificat creditũ. vnde rõne cause apparentie fallacia habet ꝙ sit ydo-
neitas decipiendi. quia ꝓpter talem apparentiã sequitur aptitudo decipiendi
et facit credere de non ente ꝙ sit ens ⁊ rõne defectus completur deceptio.
licet originaliter veniat ex causa apparentie. Ideo iste due cause satis patẽt
in diffinitõne fallacie. Et dicitur mediante fantastica visione. quia intellectus
purus non permixtus sensui aut fantasie non decipitur. sed per reflectõnem ad
fantasiã multotiens decipitur ⁊ est fantastica visio vt hic sumitur cognitio in-
tellectus reflexi ad fantasiam. ⁊ non solum cognitio fantasie. Sciendũ
tercio. ꝙ in disputatõne sophistica duo sunt a quibus potest sumi causa ap-
parentie ad disputandũ scz res de qua ⁊ de quibus disputatur quarum multo-
tiens ignorantur habitudines vel dictõnes vel orõnes. per quas fit disputa-
tio. Alio modo ratõne dictõnis ⁊ sm hoc in cõmuni diuiditur fallacia ꝑ fal-
laciam in dictõne ⁊ extra dictõnem. Fallacia in dictõne est quãdo causa
apparentie sumitur ex parte dictõnis. Et fallacia extra dictõnem est qñ cau-
sa apparentie sumitur ex parte rei. Et dicitur fallacia extra dictõnem magis quam
fallacia rei quia res non cadunt in disputatõnem nec causant deceptõnem
respondentis nisi per reductõnem ad dictõnes. Ideo per negatõnẽ huius
quod est habere causam apparentie in dictõne. ⁊ relatõnem ad dictõnem.
fallacia dicitur extra dictõnem ⁊ non rei ⁊ inter fallacias prius determinat de
fallacia in dictõne. quia licet res ordine nature semper precedant dictõnes
non tamen precedunt in disputatõne sophistica. quia res non cadunt in di-
sputatõnem nisi per voces Ideo per voces prius habet causari deceptio re-
spondentis. Sciendũ quarto ꝙ fallacia in dictõne diuiditur per fallaciam
equiuocatõnis amphibologie compositõnis diuisionis accentus. ⁊ ꝑ fal-
laciam figure dictõnis. quarũ sufficientia sic habetur. Quia fallacia in dictõ-
ne fit sm aliquod multiplex. vel fit sm multiplex actuale vel potentiale vel
fantasticũ. Si sm actuale hoc est dupliciter. vel fit sm multiplex actuale
dictõnis incomplexe. ⁊ sic est equiuocatio vel dictõnis complexe. sic ẽ am-
phibologia. Si sm potentiale hoc est dupliciter. vel fit in dictõne. ⁊ sic est
accentus. vel in oratõne hoc est dupliciter. vel illa oratio est continue prola
ta ⁊ sic est compositio. vel discontinue. ⁊ sic est diuisio. Sed si fiat sm mul-
tiplex fantasticum sic est fallacia figure dictõnis. ⁊ ꝓbatur numerus falla-
ciarum in textu per inductionem que satis clara est. per syllogismũ. Cuius
virtus stat in hoc ꝙ omnis deceptio facta per hoc ꝙ eadem dictio vel ora-
tio plura significat est multiplex ⁊ per talem dictõnem vel oratõnem fit ali-
quis istorũ sex modorũ. sed omnis fallacia in dictõne fit per hoc ꝙ aliqua
dictio plura significat. quia fit quando eisdem nominibus vel oratõnibus non

rantia elenchi. petitio principij. cõsequens non causa vt cã
ɱm plures interrogatões vt vnã. Qꝫ aũt sunt sex in dictõne
ꝓbat arestoteles inductõne ꝛ syllogismo inductiue sic equi/
uocatio fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ. amphibologia fit aliq̃
istoꝝ sex modoꝝ. ꝛ sic de alijs. ergo oĩs fallacia in dictõne
fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ. Syllogismo sic om̃is deceptio
facta ex eo ꝙ eisdem dictionibus vel oratõnibus non idem
significamus fit aliquo istorum sex modoꝝ. sed oĩs fallacia
in dictione fit ex eo ꝙ eisdem dictõnibus vel oratõnibꝰ non
idem significamus. ergo oĩs fallacia in dictõne fit aliq̃ isto/
rum sex modoꝝ. iste syllogismus est in primo modo prime fi
gure. Probatio maioris. Omnis multiplicitas dictõis fit
aliquo istorum sex modoꝝ. sed omnis deceptio facta ex eo
ꝙ eisdem dictionibus vel oratõnibus non idem significa/
mus fit ex multiplicitate dictõnis vel orõnis. ergo oĩs dece
ptio facta ex eo ꝙ eisdem dictionibus vel orõnibus nõ ideꝫ
significamus fit aliquo istorum sex modoꝝ ꝛ hec fuit maior
Probatio minoris. omnis multiplicitas dictõis fit ex eo ꝙ
eisdem dictõnibus vel orationibus non idem significamꝰ
sed omnis fallacia in dictione fit ex multiplicitate dictõnis
vel oratõnis. ergo oĩs fallacia fit ex eo ꝙ eisdem dictõnibus
vel oratõnibus non idem significamus. ꝛ hec fuit minor. et
isti duo syllogismi sunt in primo modo prime figure.

Postq̃ autor determĩauit de syllogismo sophistico ꝛ de causa finali eiꝰ scꝫ de disputatõne litigiosa. ꝛ de quinqꝫ metis que omnia ordinantur ad finem ipsius sophistrie scꝫ ad apparentem scientiam. Hic consequenter determinat de fallacijs per quas formaliter fiunt syllogismi sophistici ꝛ priusq̃ in speciali de singulis dicetur fallacijs. Primo ostendit fallaciam in cõmuni dicens. Fallacia est ꝛc. vt supra. Sciendum primo ꝙ fallacia accipitur dupliciter. Uno modo passiue pro deceptione illius qui paralogisatur scꝫ respondentis. Et tunc sic diffinitur. Est deceptio imperiti in arte sophistica propter ignorantiam artis sophistice. Alio modo accipitur pro principio actu illius deceptõnis vt est locus sophisticus in quo fundatur argumentatio sophistica. Et isto modo capitur in hac diffinitione ꝛ non primo modo. Unde sicut locus dyaleticus est sedes argumenti non sophistici. vel illud a quo sumitur conueniens argumentum dyaleticum. Ita similiter fallacia est sedes argumenti sophistici ꝛ illud a quo sumitur argumentum sophisticum. ꝛ sicut in eodem loco dyaletico plura fundãtur argumenta dyaletica sic in eadem fallacia plures fundanur paralogismi

diuersa significat Dictio vt in accentu vt populus cuius prima syllaba potest esse breuis vel longa. ꝛ sm̄ hec diuersa significat. Oratio vt in compositōne vel diuisione vt quicquid viuit semper est. Alium enim habet modum proferendi prout est diuisa ꝛ prout est composita vt postea patebit. De multiplici fantastico videbitur in fallacia figure dictionis. Et qꝛ multiplex actuale veriori modo est multiplex q̄ȝ potentiale ꝛ potentiale q̄ȝ fantasticum. ideo prius dicendū est de fallacijs facientibus multiplex actuale q̄ȝ de alijs. ꝛ postea de potentiali. ꝛ vltimo de fantastico. Unde prius dicendum est de equiuocatione et amphibologia q̄ȝ de alijs fallacijs in dictōne. quia in equiuocatōne ꝛ amphibologia ē multiplex actuale. ꝛ per cōsequens eadē dictio vel oratio sm̄ substātiā ꝛ sm̄ modū ꝓferendi. In alijs aūt nō ideo. In his plus ē de ydoneitate q̄ȝ in alijs. Itē adhuc prius ē dicēdū de eq̄uocatōne q̄ȝ de amphibologia. qꝛ eq̄uocatio fit in dictōne. amphibologia vero in oratiōe. dictio autem prior est oratione. Sciēdum est ꝙ fallacia dupliciter accipitur. qn̄qȝ em̄ fallacia idē est ꝙ causa decipiendi. ꝛ qn̄qȝ est quod deceptio facta ex illa causa. Et hoc primo modo sumitur hic fallacia.

Postq̄ȝ autor determinauit de diffinitōne fallacie in cōmuni ꝛ de diffinitōne fallaciarum in dictōne. Quarū ordo ꝛ numerus sumitur sm̄ diuersos modos multiplicis. Hic consequenter ad maiorem declaratōnē illius ordinis ꝛ numeri fallaciarum ostendit modos multiplicis. Et ē multiplex dictio vel oratio vere vl' apparēter p̄la significās. ꝛ sic ad aliqđ multiplex semper requiritur vnitas vocis. ꝛ pluralitas significatoꝝ. Et dicitur multiplex quasi multa plicās in vnum quia vna voce plicantur diuersa significata diuersimode ꝛ sm̄ diuersas species multiplicis. Sciendum p̄mo. ꝙ multiplex diuiditur per multiplex actuale potentiale ꝛ fantasticum Quoꝝ sic habetur sufficientia. quia in omni multiplici est vnitas vocis cū pluralitate significatoꝝ. vel ergo habet plura significata simpliciter vel apparenter tm̄. si secundū sic est multiplex fantasticū. Si primū hoc est dupliciter. vel tale multiplex habet actualem vnitatem vocis. ꝛ sic est actuale vel potentiale tm̄. ꝛ sic est potentiale. Et quia multiplex dicitur quasi vnum multa plicans in se significata ꝛ perfectius vniuntur plura significata in multiplici actuali vbi est actualis vnitas vocis q̄ȝ in potentiali vbi est potentialis vnitas tm̄. Et in potentiali veriori mō vniunt̄ plura significata q̄ȝ in fantastico vbi sunt plura significata apparenter tm̄. Ideo istorum multiplicium actuale precedit potentiale. ꝛ potentiale fantasticū. Et hinc est ꝙ fallacie que causant̄ sm̄ multiplex actuale precedunt alias Sciēdū

significamus idem ergo omnis fallacia in dictone fit aliquo istorum sex modorum. ergo predicta diuisio est sufficiens. Contra predicta arguitur primo sic. ydoneitas decipiendi est naturalis potentia. sed fallacia non est naturalis potentia cum non sit in predicamento qualitatis. sed est ens rationis. ergo male ponitur quod fallacia sit ydoneitas decipiendi. Secundo sic. Impossibile est credere de non ente quod sit ens. quia nullus credere potest quod vnum contradictoriorum verificetur de alio cum non possit credere duo contradictoria simul. ergo fallacia non facit credere de non ente quod sit ens. Tercio sic. Omnis fallacia est in illo qui decipitur cum sit deceptio quedam. ergo non est in dictone vel extra dictonem. Quarto sic. Omne argumentum sophisticum fit de rebus et per voces. ergo omnis fallacia et deceptio est in rebus et in dictonibus. et sic nullum est in dictone tantum. Quinto sic. Fallacia amphibologie capit suam causam apparentie ex parte oratonis et similiter compositio et diuisio et non ex parte dictonis. ergo male ponuntur fallacie in dictone. ☞ Ad primum dicitur. quod licet ydoneitas decipiendi se tenens ex parte intellecus opponentis sit naturalis potentia et realis. non tamen ydoneitas decipiendi que se tenet ex parte rerum vel dictionum. sed est naturalis potentia secundum modum tantum cum sit ens rationis consequens dictones que sunt signa vel conceptus rerum qui sunt accidentia ratonis. et de tali ydoneitate intelligitur quod fallacia est ydoneitas decipiendi et non est in aliquo predicamento. Ad secundum dicitur. quod de non ente capto formaliter sub forma non entis non potest credi quod sit ens vel econtra. sed de non ente capto materialiter vere potest credi quod sit ens et de ente quod sit non ens. Ad tercium dicitur. quod si capiatur fallacia vt est defectus paralogismi et deceptio respondentis sic est in decepto. sed si capiatur pro loco sophistico qui est principium paralogismi vt hic sumitur sic non est in decepto sed est in rebus secundum suam causam apparentie. Ad quartum dicitur. quod licet omnis fallacia explicatur de rebus in dictone non tamen quelibet sumit suam causam apparentie ex parte rerum sed aliqua ex parte dictonis. et per hoc sumitur hec diuisio.

Ad quintum dicitur. quod si capiatur dictio pro voce incomplexa tantum vt distinguitur contra oratonem sic amphibologia non est in dictone. Tamen si capiatur pro voce significatiua que dicendo profertur siue sit complexa siue incomplexa. sic amphibologia est in dictione. et hoc modo sumitur hic dictio.

Secundum autem vt vult alexander in commento supra librum elenchorum triplex est multiplex aliud enim est multiplex actuale aliud potentiale et aliud fantasticum. Multiplex actuale est quando dictio vel oratio eadem secundum substantiam et secundum modum proferendi diuersa significat. dictio vt in equocatione vt canis oratio vt in amphibologia vt liber arestotelis. Multiplex pontentiale est. quando dictio vel oratio eadem secundum substantiam diuersa tamen secundum modum proferendi

est vna dictio formaliter et actualiter plura significans. sed est formaliter diuersa. Quarto sic. de rone multiplicis est pluralitas. sed maior est pluralitas et actualitas quando dictio est diuersa secundum modum proferendi et secundum significata quam quando plura sola significat. ergo tale multiplex debet magis dici multiplex actuale quam quando solummodo est pluralitas significatorum

Quinto sic. in omni multiplici est pluralitas significatorum. sed multiplex fantasticum non habet plura significata. ratione cuius non est distinguendum ergo male ponitur tale multiplex ¶ Ad primum dicitur quod licet in eodem potentia precedit actum. tamen in diuersis actus simpliciter precedit potentiam. Ideo actuale precedit potentiale in diuersis. et sic est in proposito. Ad secundum dicitur quod ab vnitate significati sumitur formaliter vnitas signi. non tamen vnitas materialis. sed ex parte ipsius vocis que efficitur signum.

Ad tercium dicitur quod si dictio consideretur in ratione signi. sic significatio est forma essentialis eius. quia ponit eam in esse signi. Sed si consideretur dictio in ratione vocis que dicendo profertur. sic significatio non est forma essentialis eius. sed modus proferendi est essentialis forma eius et significatio forma accidentalis. Et hoc modo dicitur dictio vel oratio vna quantum ad talem formam. et sic multiplex actuale potest dici dictio actualiter vna plura significans. Ad quartum dicitur quod ad multiplex non sufficit pluralitas significatorum. sed requiritur actualis vnitas vocis. Ideo licet multiplex potentiale habeat actualem vnitatem significatorum et formam non tamen actualem vnitatem vocis. ideo non debet dici multiplex actuale. Ad quintum dicitur quod licet multiplex fantasticum non habet plura significata secundum rem. tamen bene habet plura significata secundum apparentiam. et hoc sufficit ad hoc quod sit apparens siue fantasticum.

Equiuocatio est multiplicitas dictionis eiusdem secundum substantiam et modum proferendi. vt in hoc nomine canis. ¶ Sciendum est quod in qualibet fallacia est duplex causa. scilicet causa apparentie et causa defectus. Causa apparentie in qualibet fallacia est que habet modum ad credendum id quod non est credendum. Causa defectus est que ostendit creditum esse falsum. Causa apparentie in equiuocatione est vnitas dictionis eiusdem secundum substantiam et modum proferendi diuersa significantis. Causa defectus siue falsitatis est diuersitas significatorum. Vnitas enim predicta in equiuocatione mouet ad credendum quod non est. scilicet vnitatem significandi. Diuersitas autem ostendit creditum esse falsum

Equiuocationis tres sunt modi. Sed primo videndum est quid sit fallacia equiuocationis. Unde fallacia equiuocationis est deceptio proueniens ex eo quod aliqua dictio manens vna secundum substantiam et modum proferendi diuersa significat

secūdo q multiplex actuale est dictio vel oratio vna fm substantiā z modū proferendi diuersa fcans. Exemplum de dictione. vt canis. De oratōe vt liber Arestotelis. Unde in dictiōe vel orōne vox se habet vt materia. et modus proferendi se habet p modū forme. Ideo dictio vna fm substantiam z modū pferendi est vna materialiter z formaliter. et qz a forma sumitur actualis vnitas rei. ideo talis vox est actualiter vna. z vocatur actuale multiplex qz potest simul z in actu oīa sua significata significare. Sicut hoc nomen canis simul dat actu intelligere sua significata. z tamen nō ponit ea copulatiue nec disiūctiue. qz si poneret copulatiue tūc ista. canis est. esset equalēter vna copulatiua. z tūc esset simpliciter vera si oēs partes essent vere. et ideo nō distinguenda. sed simplr ɔcedenda. vel aliqua eius pars esset falsa. tunc tota copulatiua esset falsa z esset simplr neganda. et sic iterū nō distinguenda. Sed si poneret ea disiūctiue talis ɔpositio equaleret vni disiunctiue et tūc si aliqua pars esset vera. esset simplr vera z concedenda. et hoc sufficit ad veritatem disiūctiue. vel ambe partes essent false. z sic esset simplr falsa. z nunq̄ essz distinguenda. qđ est ɔtra illud quod dicit in solutione paralogismoꝝ equiuocationis. Ideo tale multiplex actuale licet ponat oīa sua significata in actu z in ɔceptu ɔiūcto. vt scz vniūtur in vna voce. nō tamē hoc fit copulatiue vel disiūctiue ¶ Sciendū tercio. q multiplex potentiale est dictio vel oratio eadem fm vocem diuersa tū fm modū ɔferendi plura significat. Exemplū de dictōe. vt populus. qz quādo habet pmam longā syllabam significat arborē. et quando habet prmā breuem fcat populum seu gentem. de oratione vt socrates currēs necessario currit. quia fm diuersos modos ɔferendi necessario fertur ad currēs vel ad currit. z sic ibi sunt diuersa fcata fm ɔpositōem z diuisionē. et qz in tali multiplici est tm̄ vnitas materie z vocis. z nō vnitas forme. scz modi ɔferendi. z ab vnitate forme sumitur actualis vnitas vocis. Ideo talis dictio vel oratio est tantū potentialiter vna. z nō actualiter. Ideo vocatur multiplex potentiale. qz ibi plura plicantur significata in vna voce que tm̄ est potentialiter vna z nō actualr.

¶ Sciendū quarto. q multiplex fantasticū est dictio vnū fcans que videtur aliud significare. ɔpter ɔuenientiā eius in parte cuz alia dictione. sicut vigere significat simpliciter qualitatem. quia significat habere vigorem. et quia similiter terminatur sicut agere. et agere significat actionem. ergo vigere fm apparentiā videtur significare actionem licet non significet. Et dicitur multiplex fantasticum. qz talis dictio nō habet fm veritatem plura significata. sed tm̄ habet apparentiam z fantasiam. Dicitur em̄ fantasia a phonos quod est apparitio. eo q fm fantasiam multe fiunt apparitōes. ideo fantasticum idem est qđ apparens ¶ Contra predicta arguit primo sic. sicut se habet potentia z actus. ita potentiale z actuale. sed potentia pcedit actum. cum aliquid pus sit in potentia q̄ in actu. ergo multiplex potentiale pcedit actuale z non econuerso Secūdo sic. vnius signi est tm̄ vnum signatum. ergo vna oratio vel dictio non potest plura significare. quia ab vnitate signati sumitur vnitas signi. quod tamen est contra definitiōem multiplicis Tercio sic. diuersitas formarum inducit diuersitatem rerum. sed significatio dictionis vel orationis est eius forma essentialis. ergo oīs oratio vel dictio plura significās est diuersa formaliter. ergo multiplex actuale nō

diuersas significationes. Ex consignificatione sic paralogisatur. quicunque sanabatur sanus est. laborans sanabatur. ergo laborans sanus est. Minor est duplex. ex eo quod hoc participium laborans potest dicere presens tempus. et sic est vera. et tunc est sensus laborans nunc sanabatur. Si autem dicat preteritum sic est falsa. et sic est sensus. laborans tunc sanabatur. Et econuerso dicendum est de conclusione. Laborans enim equiuocum est ad laborantem nunc et ad laborantem tunc. Eodem modo est hic. Quicunque surgebat stat. sedens surgebat. ergo sedens stat. Et eodem modo respondendum est sicut responsum fuit ad alium paralogismum. Alio modo potest fieri econuerso quando dictio potest teneri materialiter vel consignificatiue sicut hic. Deus est vbique. vbique est aduerbium. ergo deus est aduerbium. Dicendum est quod prima est duplex. eo quod hec dictio vbique potest teneri materialiter vel consignificatiue. si materialiter sic est falsa. si consignificatiue sic est vera. sed non sequitur conclusio. Secundus modus equiuocationis prouenit ex transsumptione dictionis. Unde transsumptio vt hic sumitur est acceptio dictionis significantis vnum ex impositione ad significandum aliud per similitudinem. Et secundum istum modum sic formatur paralogismus. Quicquid ridet habet os. pratum ridet. ergo pratum habet os. Prima est duplex. eo quod hoc verbum ridet potest teneri proprie. et ex impositione vel transsumptiue. si proprie sic est vera et non sequitur conclusio. hoc enim verbum ridere equiuocum est ad ridere et ad florere. quia ridere significat ex prima impositione risum ab ore emittere. florere enim significat per quandam transsumptionem. Florere enim et ridere quandam similitudinem habent. quia vtrobique denotatur gaudium. et ideo ridere transsumitur ad florere vt vult Aresto. Ideo sumentes aliquam similitudinem transferuntur. vt quicquid currit habet pedes. aqua currit. ergo aqua habet pedes. Utraque premissarum est duplex. quia hoc verbum currit vel tenetur proprie vel transsumptiue. currere enim et labi assimilantur in velocitate motus secundum quam currit sumitur proprie. sic maior est vera et minor falsa. si transsumptiue tunc est econuerso. Tercius modus prouenit ex eo quod aliqua dictio plura significat composita. separata ve/

Primus autem modus prouenit ex significatione vł consignificatione dictionis. Ex significatione dictionis sic paralogisatur: Omnis canis currit. sidus celeste est canis. ergo sidꝰ celeste currit. Solutio vtraq₃ premissarum est duplex. quia hoc nomen canis est multiplex equiuoce significans animal latrabile. sidus celeste. et piscem marinum. Et sic maior vno modo est vera. et alio modo falsa. et similiter minor. Vel sic. Omne expediens est bonum. malum est expediens. ergo malum est bonum. Solutio expediens dicitur equiuoce Uno modo idem est quod bonum Alio mō idem est quod necessarium. quod accidit vt minus malū quod oportet fieri ad euitandum magis malum. Unde vtraq₃ premissarū est duplex. quia vno modo est vera. alio modo est falsa. Ex consignificatione paralogisatur sic. iste pannus ē de anglia. anglia ē terra: ergo iste pannus ē de terra. non sequitur. quia pma ē duplex. ex eo ꝙ hec prepositio de potest dicere circūstantiā cause materialis. et sic est falsa. vel potest dicere locum ⁊ originē et sic ē vera. Vel sic. in quocūq₃ ē egritudo ipsum ē animal. sꝫ in humorum adequatione ē egritudo. ergo humorum adequatio ē animal. Prima ē duplex. quia hec prepositio in potest dicere causam efficientem. et sic ē falsa. vel causaꝫ formalem siue subiectum in quo ē. et sic ē vera. Similiter dicendū est de minori. vel sic. ꝓpriū ē qualitati ꝓm eam simile vel dissimile dici. sed ꝓm similitudinem dicitur aliq̇s similis vel dissimilis. ergo similitudo vel dissimilitudo sunt qualitates qḋ est falsum. immo sunt relationes. Prima est duplex. eo ꝙ prepositio ꝓm pt dicere circūstantiam cause efficientis. ⁊ sic est vera. quia due qualitates eiusdem speciei faciūt vnam similitudinem. et sic qualitas est causa efficiens similitudinis. Si aūt dicat circūstantiam cause formalis sic est falsa. quia qualitas non ē causa formalis similitudinis. Et econuerso dicendum est de minore. Similiter omne sanum ē animal. vrina est sana. ergo vrina ē animal. vtraq₃ premissarum est duplex. quia sanū dicit de animali vt de subiecto. ⁊ de vrina vt designante vel indicante de cibo vt de efficiēte. de dieta vt de cōseruante. et alio modo sanitas ad hoc ꝯparat. ⁊ ꝓm hoc habꝫ

ueniens ex actuali vnitate dictõnis plura significantis. Sed ex parte cau-
se defectus sic diffinit. est deceptio proueniens ex pluralitate significatorũ
eiusdem dictõnis ßm actum. prima diffinitio melior est. quia ibi diffinitur
fallacia in ratõne principij syllogismi sophistici. In secũda vero inq̃tũ cau
satur mediante syllogismo sophistico. Sciendũ secũdo. q̃ fallacie equi
uocatõnis sunt tres species siue modi. Primus modus est. quãdo dictio
actualiter vna equaliter plura significat ßm impositõnem eius vt canis. si
militer etiam discere q̃ vno modo significat docere. alio modo doctrinam
suscipere siue doceri. Et ßm hũc modũ sic parologisatur. quicũq̃ discũt sũt
sapientes. ignorantes discunt. ergo ignorantes sunt sapientes. Soluit sic
vtraq̃ premissarum est duplex. Nam discere potest capi pro docere vel do
ceri. si in vtraq̃ capiatur pro doceri tunc maior est falsa et minor vera. et se
quitur bene conclusio. sed si in vtraq̃ capiatur pro docere tunc maior ẽ ve-
ra et minor falsa. Et iterũ bene seq̃tur conclusio et istis duobus modis syl-
logismus est bonus. et sicut conclusio est falsa ita aliqua premissarũ. sed si in
maiore teneat pro doceri tunc vtraq̃ premissarũ est vera et non sequit con-
clusio. sed cõmittit fallacia equiuocatõnis propter diuersitatem medij. nec
ibi est bonus syllogismus. ex eo q̃ ibi non est vnitas medij ßm rem. Ex q̃
ibi non sunt tres termini tm̃. Et sic similiter plura exempla formari possũt
quorũ quedã patent in textu. Sciendũ tercio. q̃ secundus modus hu
ius fallacie est quãdo dictio vna actualiter principaliter vnũ significat. et
aliud transsumptiue. vt ridere significat principaliter actum oris. et trans-
sumptiue significat floritõnẽ p̃dicati. Et currit principaliter significat mo
tum velocem animalis progressiuum et transsumptiue significat fluxum
aque. Et ßm hoc sic syllogisatur. Quicquid currit habet pedes. renus cur-
rit. ergo renus habet pedes. vtraq̃ enim premissarũ est duplex. quia currit
potest capi proprie et transsumptiue. si in vtraq̃ premissarũ teneatur p̃prie.
maior est vera et minor falsa. sed si in vtraq̃ teneat transsumptiue maior ẽ
falsa. minor vera. istis duobus modis necessario sequit conclusio et bonus
est syllogismus. sed si currit in maiore teneat proprie et in minori transsum
ptiue ambe premisse sunt vere et non sequitur conclusio. sed cõmittit falla
cia equiuocatõnis. Sed in istis paralogismis quandoq̃ est equiuocatio in
medio quod ponit in vtraq̃ premissarum sic vtraq̃ premissarum est distin
uenda. sed quãdo equiuocatio est in maiore extremitate. tunc maior est di
stinguenda. et quando in minore tunc debet distingui minor cũ conclusiõe

Sciendum quarto. q̃ tercius modus sumitur quando dictio simplex
tm̃ vnũ significat et tamẽ cõposita significat plura sicut mortale vnũ signi-
ficat. scʒ aptũ natum mori. et tamen imortale plura significat. quia negatõ
addita mori potest negare actũ tm̃ et relinquere aptitudinem. et sic imorta
le sumit priuatiue vel potest negare actuʒ et potentiam simul. et sic minor
etiam tenet negatiue. et paralogisat sic. Omne imortale est perpetuũ. sʒ om
ne potens non mori est imortale. ergo omne potens non mori est perpetu
um. quod est falsum. Vtraq̃ em̃ premissarum est duplex. quia imortale in
vtraq̃ vel potest capi negatiue vel priuatiue. Si negatiue maior est vera
et minor falsa. Sed si priuatiue tunc est econtra et semper est bonus syllo-

ro ad vnum solum. et hec dictio imortale vno modo dicitur quasi non potens mori. Alio mō dicit quasi potens non mori. et sm hoc formatur sic paralogismus. omne imortale est perpetuū. sed omne potens nō mori est imortale. ergo omne potens non mori est perpetuū Utraqꝫ pmissaꝝ est duplex. cum hoc nomen imortale sit equiuocū vt dictū est. Itē omne incorruptibile est perpetuū. sed omne potens nō corrumpi est incorruptibile. ergo omne potens non corrumpi est perpetuum Utraqꝫ pmissaꝝ est duplex. eo q incorruptibile vno mō idem est qđ non potens corrumpi. Et sic incorruptibile ē perpetuū. et sic maior est vera et minor falsa. Alio mō idem ē qđ potens non corrumpi. vt pmus homo potuit non corrumpi et in hoc sensu maior ē falsa et minor vera. et sic soluendi sunt paralogismi equiuocatōnis p distinctōnem palogismorum sm equiuocatōnem vt prius patuit. Recta solutio est manifestatio syllogismi falsi et ppter qđ est falsus et hic cōtingit dupliciter scꝫ vel distinguendo vel aliquam premissarū interimendo. Secundo modo respondendū est ad omnes peccātes in materia et ad omnes oratōnes in vtroqꝫ peccantes respondendum est vroqꝫ modo scꝫ distinguendo. et aliquam pmissarum interimendo non sm idem sed sm diuersa.

Postqꝫ autor determinauit de numero fallaciaꝝ in dictōne et de modis multiplicis valentis ad cognitōnem illius numeri. Consequenter determinat de vnaquaqꝫ in speciali. Et prima est fallacia equiuocatōnis q̄ peccat sm multiplex actuale dictōnis. Ideo etiam prior est alijs que peccat sm multiplex actuale orōnis. Diffinit em̄ sic equiuocatōnem. Equiuocatio est quādo dictio actualiter sm substantiam et moduꝫ proferendi plura significat. vt canis significat animal latrabile piscem marinū et sidus celeste Et dicit actualiter vna ad differentiam accentus. vbi dictio potentialiter vna plura significat. Et est duplex equiuocatio. scꝫ a casu et a consilio. vt satis dictū est in antepredicamentis. Et sm hanc equiuocatōnem sumit hic fallacia equiuocatōnis. Sciendū pmo. q causa apparentie hui⁹ fallacie est actualis vnitas dictōnis plura significantis ppter quā vnitatem credimus q sicut dictio est actualiter vna sm vocem q etiam habeat vnū significatum. Et fundatur hec fallacia in hac maxima vnius dictōnis in actu ē tm̄ vnū significatū. Sed causa defectus est pluralitas significatoꝝ eiusdē dictōnis. et sm has causas potest dupliciter diffiniri fallacia equiuocatōis Primo ex parte cause apparentie sic diffinit. Est ydoneitas decipiendi p

tur ignorare equiuocationem dictionis.

Amphibologia est multiplicitas orationis eiusdem secundum substantiam et secundum modum proferendi diuersa significantis. Fallacia autem amphibologie est deceptio proueniens ex ydemptitate orationis eiusdem secundum substantiam et secundum modum proferendi diuersa significantis. Causa apparentie est ydemptitas orationis eiusdem secundum substantiam et modum proferendi. Causa falsitatis est diuersitas significatorum. Et dicitur amphibologia ab amphi quod est dubium et bole sententia quasi dubia sententia. Amphibologie tres sunt modi

Primus modus prouenit ex eo quod aliqua oratio principaliter plura significat vt liber arestotelis Hec enim oratio est duplex. vno modo idem est quod liber editus ab arestotele. alio modo idem est quod liber possessus ab arestotele. Et formatur sic paralogismus Quicquid est arestotelis possidetur ab arestotele. iste liber est arestotelis. ergo possidetur ab arestotele Utraque premissarum est duplex vt dictum est

Secundus modus amphibologie prouenit ex transsumptione orationis. Transsumptio orationis est quando oratio proprie significans vnum transsumitur ad significandum aliud propter aliquam similitudinem repertam in ipsis. vt littus arat transsumitur ad operam perdi. Et formatur sic paralogismus. quicquid aratur aratro scinditur. littus aratur quando indocilis docetur. ergo quando indocilis docetur littus aratro scinditur. Minor est duplex. quia littus arari significat proprie terram scindi. transsumitur autem ad operam perdi Et est similitudo in hoc quod qui littus arat operam perdit et in frustra laborat Tertius modus amphibologie prouenit ex eo quod aliqua oratio composita plura significat separata vero vnum solum. vt seculum scit. hec enim oratio est duplex. significat enim quod aliquis sciat seculum. vel quod seculum habeat scientiam de aliquo Et ideo ista oratio est duplex ex eo quod hoc verbum scit potest ordinari cum hoc quod est seculum a parte ante. et sic est vera. et sic non sequitur conclusio. Similiter hic quicquid aliquis scit hoc scit. quia hec dictio hoc potest supponere scit vel apponere. Similiter hic. quoscumque vellem me accipere vellem quod acciperent me pugnantes vellem me accipere. ergo vellem quod pugnantes acciperent me. Maior est duplex quia hec dictio me potest ordinari cum isto verbo ac

gismus. Sed si in maiore teneat negatiue. et in minore priuatiue. vtraqȝ pmissarum est vera. et non sequitur conclusio sed cōmittitur fallacia equiuocatōnis. Et hoꝝ modoꝝ sic habetur sufficientia. omnis mod⁹ equiuocatōnis. vel fit ſm equiuocatōnem dictōnis composite sic est tercius modus. vel simplicis. et hoc dupliciter. vel talis equiuocatio prouenit ex imposicōne dictōis ad plura significata sic est primus modus. vel ex transsumptōne sic est secundus modus. Contra predicta arguitur primo sic. Ista dictio homo ē actualiter vna plura significans. quia significat sortem et platonem. et ceteros homīes. et tamē ipsa non est equiuoca. ergo. Secundo sic. Unitas dictionis plura significantis est causa cognitōnis pluriū significatoꝝ eius. ergo nō est causa deceptōnis vel fallacie. Tercio sic diuersitas significatoꝝ se tenet ex parte rei. ergo causa defectus huius fallacie est extra dictōnem et non in dictōne. ergo est fallacia extra dictōnem Quarto sic arguendo. Omnis canis currit. quedam stella est canis. ergo quedam stella currit. in maiore canis distribuitur pro omnib⁹ suis suppositis. ergo ipsa est simpliciter falsa. ergo debet negari. ergo paralogismi in hoc primo modo huius fallacie non debent solui per distinctōnem. Quinto sic. Analogum per se positum stat pro significato suo famosiori. ergo dictio significans vnum principaliter et aliud ex consequenti semper sumitur pro principali significato. ergo non tenetur equiuoce et per consequens paralogismi secundi modi non habent solui per distinctōnem. ☞ Ad primū dicitur ꝙ hec dictio homo non plura significat ſm se imediate simpliciter et adequate. sed solum ex cōsequenti inqȝtum scȝ illa plura conueniunt in aliquo vno. vñ hec dictio homo significat pmo per se hoīem in cōmuni et ex consequenti supposita siue singularia. Ad scd̄m dicitur ꝙ vnitas dictōnis plura significantis respectu cognoscentis impositōnem. non solum est causa cognitōnis. sed omē ens est causa cognitōnis. sed respectu ignorātis diuersas significatōnes eius bene est cā deceptōnis et fallacie. Ad tercium dicitur ꝙ generaliter omēs fallacie in hoc cōueniūt ꝙ hñt cām defect⁹ ex parte rei. Jdō nō dicuntur in dictōne vel extra dictōem ex pte cause defect⁹ sȝ tm̄ ex parte cause apparētie. que ē qñqȝ in dictōne et qñqȝ in re. idō licet cā defect⁹ qñqȝ sit in re nō tamē ꝓpter hoc fallacia dicitur extra dictōem. sed magis denominatur ex parte cause apparentie. Ad quartū dicitur ꝙ licet canis distribuatur pro omnib⁹ suis suppositis tamē quia est terminus equiuocus nō potest distribui vna distributōne pro pluribus suppositis plurium significatorum ex quo vnitas distributōnis siue suppositōnis presupponit vnitatem significatōnis. ideo ſm ꝙ iste terminus potest capi pro diuersis significatis potest etiam distribui diuersimode. iam pro suppositis vnius speciei iam pro suppositis alterius speciei. Ad quintum dicitur. ꝙ propositio in qua ponitur analogum non est de necessitate distinguenda. sed quo ad bene esse et quo ad declaratōnem apud intellectū sicut ad solutionem paralogismi melius est distinguere aliquam premissarum qȝ concedere vel negare simpliciter. Et dato ꝙ ꝓpositio sit vera in vtroqȝ sensu vel falsa adhuc tamen debet distingui a respondente ne respondens videa

ꝓuenit ex ꝓncipali ſcatōne appellata hoc quicq̄d ex eadē im
poſitōne importat̄ ꝑ dictōnē. ſed ex eadē impoſitōne ſcat q̄li
bet dictio ſcatōnē ⁊ ſua accn̄tia. Ille eīm q̄ impoſuit hoc no/
men lapis ad ſcandū lapidē ſub tali genere ſub tali numero ī
poſuit. ⁊ ſic eadē īpoſitōe īpoſuit īpoſitor q꞉ hec dictio labo
rans importat ſuū ſignificatū ⁊ conſignificatōnem. ⁊ ſic de
alijs. Uel dicendū ꝙ ꝓncipalis ſcatio ponit̄ in ꝓmo modo
equiuocatōnis ⁊ amphibologie ad remouendū tranſſum/
ptionem in eis. quia tranſſumptio ſignificat̄ ꝑ dictōnem nō
ꝓncipaliter. vt ridere non ꝓncipaliter ſcat florere ſed tranſſū
ptiue ⁊ ꝑ quandā ſimilitudinē. ⁊ hec dictio laborans ſcat ꝓ/
ſens tempus ⁊ ꝓteritū imperfectū. Item querit̄ deceptio
facta ex quibuſdā accidentibꝫ facit equiuocatōnem ⁊ ex qui
buſdā amphibologiam. Solō. ꝙ quedā ſunt accn̄tia q̄ con
ſequūtur dictōnem non abſolute. ſed ꝓut eſt ordinabilis cū
alia dictōne ſicut caſus numerus. quia ordinant̄ dictōnes
ad inuicē ꝑ talia accidentia. Male eīm diceret̄ hoīes currit.
quia ibi non eſt debitus numerus nec debitus caſus. ⁊ dece
ptio ex talibus accn̄tibꝫ ē deceptio in orōne. ⁊ ſic ē in amphi
bologia ⁊ non in eq̄uocatōne. Sed ſunt alia accn̄tia abſolu
ta que cōſequūtur dictōnem ꝑ ſe. vt tp̄s ⁊ genus. ⁊ ꝑ talia ac
cidentia non ordinant̄ dictiones inuicem. quia ſicut bn̄ dici
tur. homo currit ita bene dicit̄ homo currebat. Unde licet
tp̄s variet̄ manet tn̄ eadē cōſtructio ⁊ ideo n̄ cōſtruunt̄ medi
ante tempore. ⁊ ſic deceptio ex talibꝫ accidentibꝫ fit in dic/
tione. ⁊ ita in equiuocatōne ⁊ nō in amphibologia.

Poſtq̄ꝫ autor determiauit de fallacia eq̄uocatōnis. que fit ſm multi/
plex actuale dictōnis. Cōſequēter determiat de fallacia amphibologie q̄
fit ſm multiplex actuale orōnis eiuſdē ſm ſubam. id eſt materiā ⁊ modum
ꝓferendi id eſt formā. Eſt aūt amphibologia qn̄ orō actualiter vna plura
ſcat. vt hec orō. liber areſtotelis manēs actualiter vna plura ſcat ꝑ hoc ꝙ
ille gtūs areſtotelis ꝓt ꝯſtrui in habitudine cauſe efficiētis vel poſſeſſoris
vel cauſe finalis. ⁊ ꝓpter hoc multiplicitas talis ꝓuenit ex ꝑte orōnis illius
et nō ꝓpter mltitudinē alicꝰ ſuoꝝ termioꝝ abſolute. Et dr̄ amphibologia
ab amphi qđ ē dubiū ⁊ bolos ſnia q̄ſi dubioſa ſnia. Snia eīm ꝓprie loq̄ndo
ipiꝰ ē orōnis. ⁊ ſcatū vocis incōplexe ⁊ ſm talē amphibologiā ſumit̄ vna
fallacia diſtincta ab alijs ꝑ hoc ꝙ hꝫ ſpeciales cauſas apparētie ⁊ defectus
Sciendū ꝓmo ꝙ cauſa apparentie huiꝰ fallacie eſt actualis vnitas orō/

cipere a pte ante ꝛ sic est vera ꝛ non sequitur cõclusio vel a p/ te post ꝛ sic ē falsa et seq̃tur cõclusio. Silr ista dictio pugnantes pt supponere vel apponere. Silr hic q̃cq̃d videt aliq̃s hoc videt. colũnã aliq̃s videt. ergo colũna videt. Maior est duplex vt dictum est in alijs. Silr hic q̃cũq₃ sunt epi sũt sa/ cerdotes. asini sunt epi. ergo asini sunt sacerdotes. Utraq₃ p̄missarũ ē duplex ex eo ꝙ hec dictio epi pt esse nti ꝛ gti casus. Quod aũt deceptio facta ex diuersitate casus faciat amphibo/ logiã ptz. q2 casus datiis ē dictõni ad hoc vt ordinet̃ cũ alia dictõne. Sed ordinatio dictõnis cũ alia dictõne facit falla/ ciã amphibologie ꝛ nõ fallaciã equocatõis. Hoc em̃ patz ab aresto. formãte palogismos amphibologie ƀm diuersitatem casus ꝛ nõ equocatõnis. Sciẽdũ ꝙ aresto. ponit tres modos cõmunes equocatõni ꝛ amphibologie. Primꝰ modꝰ est. qñ dictio vel oratõ plura pncipalr ƀcat. vt dictõ vt canis oratõ vt liber aresto. Secũdꝰ modꝰ ē. qñ sic soliti sumus dicere ƀm trãssumptõem. trãssumptio in dictõne. vt ridere. i orõe. vt littꝰ arat. Tercius modus est. qñ cõpositũ plura ƀcat sepatũ vero vnũ solũ. exẽplũ in equocatõne vt in his dictionibꝫ imortale. incorruptibile. exemplũ in amphibologia vt in ista orõne seculũ scit. In oĩbus em̃ istis cõpositũ plura ƀcat. sepatũ vero vnũ solũ Querit̃ de distinctõe istorũ triũ modorũ cõium. quorũ pmꝰ q̃tũ ad equocatõem est qñ vnũ nomẽ pncipaliter plura ƀcat. secũdꝰ puenit ex trãssũptõe. tercius qñ vnũ nomẽ cõpositũ plura ƀcat. simplex vero vnũ so/ lum. vt imortale incorruptibile. S₃ nũc obicit̃. Deceptio p/ ueniens ex cõsignificatõne dictõis nõ cõtinet̃ ab aliquo isto rũ modorũ in equocatõe. Uerbi gratia. sicut in hoc sillo. quicũq₃ sanabat̃ sanꝰ ē. laborãs sanabat̃. ergo laborãs sanus est nõ cõtinet̃ sub tercio mõ. q2 laborãs nõ ē dictio cõposita nec sub scdo. q2 hec dcõ laborãs nõ tenet̃ trãssumptiue. nec sub pmo q2 pmꝰ modꝰ puenit ex pncipali ƀcatõne s₃ hec dcõ laborãs nõ ƀt pncipalr tps. s₃ ex cõsequẽti p accñtia. ergo illa deceptio facta ex cõƀcatõe nõ ē sub aliquo istorũ triũ modo/ rũ. Solo deceptio facta ex cõƀcatõne dictõis cõtinet̃ sub pmo mõ equocatõis. Ad hoc qd obicit̃ dicẽdũ ꝙ pmꝰ modꝰ

vel potest apponi vel postponi illi vero videt. et sic maior est vera et sensus est qd aliquis videt ipe videt hoc vel hoc ipe videt. et sic non seqtur cclusio sed cōmittitur fallacia amphibologie. Similiter ista. qcquid qs scit hoc scit sed seculū qs scit. ergo seculū scit. Soluitur eodē mō sicut precedens. vnde istorum modorum pōt dari sufficientia sicut de modis equocatōnis. Cōtra pdicta arguitur primo sic. hec oratio canis currit actualiter vna plura fcat et tamē ibi nō est amphibologia. ergo cōtra diffinitōnem amphibologie.

Scdo sic. amphibologia est dubia sententia. ergo fm amphibologiam non est fallacia vna et specialis. Tercio sic. Oratio habens vnū sensum bene habet actualem vnitatē oratōnis et tamen illa actualis vnitas nō potest causare fallaciam amphibologie. ergo actualis vnitas oratōnis non ē est causa apparentie hui9 fallacie. Quarto sic. Una oratio significat tm̄ compositōnem suorum extremorum. sed compositio extremorum ppositōnis tm̄ vna quoniā duorum est tm̄ vna compositio. et sic nulla oratio principaliter significat plura qd est contra primū modum huius fallacie Quinto sic Diuersorum generū semper sunt diuerse species. sed equiuocatōis et amphibologie sunt diuersa genera. ergo habent diuersas species. et ideo non habent aliquos modos cōmunes sicut dictum est. Ad primū dicitur qd licet illa oratio canis currit plura significet ex consequenti rōne illi9 termini equiuoci canis. non tamē significat plura primo et per se ratōne multiplicis oratōnis quod tamē reqritur ad amphibologiam. Ad secūdum dicitur qd non quelibet dubia sententia prouenit primo ex multiplicitate orationis. Ideo licet paralogismi harū fallaciarū sint dubia sententia non tamen sunt amphibologia. quia illa interpretatio non est conuertibilis.

Ad terciū dicitur qd non quelibet vnitas actualis oratōnis ponitur causa apparentie hui9 fallacie sed solum actualis vnitas oratōnis plura significantis. Ad quartū dicitur qd licet duorū extremorum sit tm̄ vna compositio fm numerū materialem. possunt tamē esse plures respectiue fm duo extrema que sub diuersis habitudinibus possunt inter se componi. Ideo vna oratio potest habere principaliter plures sensus. Ad quintū dicitur qd equiuocatio et amphibologia non sunt simpliciter eedem species sed sunt ad inuicem similes. Aliter tamen sunt in equiuocatōne et amphibologia. qa sunt modi equiuocationis. vt sunt in dictione. sed vt sunt in oratōne sunt modi amphibologie.

Equitur de fallacijs facientibus multiplex potentiale scz de compositone. diuisione et accentu. Et prius de compositione qm̄ de alijs. quia paralogismi sūt efficatiores fm compositiōem ad finem sophisticum que est apparens sapientia et non existens. ideo prius dicendum est de compositione qm̄ de alijs. Compositio est eorum que debent diuidi falsa vnio. Diuisio enim est eorum que debent componi falsa diuisio. Fallacia compositionis est ydoneitas decipiendi proueniens ex ydēptitate orōnis vnius

nis diuersa ꝑcãtis.ꝓpter quã vnitatẽ credim⁹ ꝙ sicut talis oratio hab; vni/tatem vocis ⁊ modi ꝓferendi ita habeat vnũ ꝑcatũ ⁊ vniuocũ sensum. Et fundat̃ hec deceptio in illa pñã.oĩs orõ actualiter vna ꝓm vocẽ ⁊ modum ꝓferendi habet tm̃ vnũ ꝑcatũ siue sensum. Sed cã defectus est diuersitas significatoꝝ eiusdẽ orõis. vñ ꝓm cãm apparentie describit̃ sic. Oratõ am/phibologie est ydoneitas decipiendi ꝓueniens ex actuali vnitate orõnis plura ꝑcantis. Sed ex pte defectus sic diffinit̃. Est deceptio ꝓueniens ex multitudine sensuũ eiusdẽ orõnis. Sciendũ scdo.ꝙ hui⁹ fallacie ponũt tres modi sicut fallacie equocatõnis. Primus modus est.qñ vna orõ actu aliter plura ꝑcat eque ꝑncipaliter. sicut ista orõ cõtingit tacentẽ dicere.quia tacentẽ pt regi a dicere a pte añ rõne suppositi.⁊ est sensus.ꝙ tacens dicat. aut põt regi a pte post. ⁊ sic est sensus.cõtingit dicere aliquẽ esse tacentem Silr̃ illa orõ cõtingit cecũ videre ꝓm qḋ sic palogisat̃. quecũqꝫ cõtingit vi dere ꝯtigit hr̃e visũ.s; cõtingit videre cecũ.g̃ ꝯtingit cecũ habere visũ. Mi nor est duplex.q̃ cecũ potest supponere huic ṽbo videre.⁊ sic est falsa ⁊ se/quit̃ ꝯclusio.nec cõmittit̃ aliqua fallacia vel pt a pte post regi.⁊ sic sensus est.ꝯtingit aliquẽ videre cecũ.⁊ sic nõ seqtur ꝯclusio.q̃ cecũ in minore po/nebat̃ ex parte medij.⁊ in ꝯclusione ponit̃ ex parte minoris extremitatis. Item aliter sic paralogisat̃.quecunqꝫ contingit dicere contingit loqui.sed tacentem cõtingit dicere.g̃ tacentẽ ꝯtingit loqui.silr̃ quoscũqꝫ vellem me capere.vellem ꝙ illi caperent me sed pugnantes vellem capere. ergo vellẽ ꝙ pugnantes caperent me.soluit̃ vt prius Sciendũ tercio.ꝙ secundus modus hui⁹ fallacie sumit̃ qnando oratõ vna actualiter ꝓprie vnũ ꝑcat et transsumptiue aliud sicut littus aratur ꝓprie ꝑcat terram scindere aratro. et transsumptiue significat operã perdere.⁊ ista silr̃ lauare laterẽ.⁊ ꝓm hoc sic paralogisat̃.qcuqꝫ lauat laterẽ habet aquã custodiens mulierẽ lauat la terem.ergo custodiens mulierẽ habet aquã. Vtraqꝫ premissaꝝ est duplex quia lauare laterem potest sumi ꝓprie vel transsumptiue.si ꝓprie in vtraqꝫ ꝑmissaꝝ tunc maior est vera ⁊ minor falsa.si in vtraqꝫ transsumptiue tunc est ecõtra ⁊ seqtur semꝑ bene cõclusio. Sed si in maiore teneat̃ ꝓprie ⁊ ĩ mi/nore transsumptiue vtraqꝫ ꝑmissaꝝ est vera.sed non seqtur ꝯclusio.q̃ cõ/mittit̃ fallacia amphibologie. Silr̃ soluitur iste paralogismus.quicunqꝫ haurit aquas cribro est iuxta aquam.sed clericus sine libro haurit aquas cribro.ergo clericus sine libro est iuxta aquam. Sciendum secundo.ꝙ tercius modus hui⁹ fallacie sumitur quãdo oratio per se sumpta tm̃ vnũ ꝑcat.⁊ cõposita cũ altera plura ꝑcat.vt ista oratõ asini sunt tm̃ vnũ signifi cat.sed qñ sibi additur episcopi.vt asini sunt episcopi plura ꝑcabit. Episco pi eñ potest esse nt̃i casus ⁊ pluralis numeri.etiã potest esse gt̃i casus ⁊ sin gularis numeri.⁊ ꝯstruit̃ in habitudine cause formalis vel possessoris ⁊ sic semper plura ꝑcat.⁊ paralogisat̃ sic.quicunqꝫ sunt epĩ sunt clerici. sed asini sunt epĩ.ergo asini sunt clerici. vtraqꝫ ꝑmissaꝝ est duplex ꝓm ꝙ episcopi po/test esse nt̃i casus vl' gt̃i. Silr̃ dicit̃ de ista. Quod aliquis videt hoc videt ꝓm quam sic paralogisatur. Quod aliquis videt hoc videt.sed columnam aliquis videt. ergo colũna videt.maior ẽ duplex.q̃ hoc ꝓnomẽ hoc pt sup ponere huic ṽbo ẽ.⁊ tũc sensus ẽ qḋ aliqs videt hoc ẽ vidẽs ⁊ tũc bñ subsu mit̃ minor ⁊ sequitur conclusio.⁊ sicut conclusio est falsa sic etiam maior

scit lr̄as ꝗ nūc didicit eas. Dicendū ꝙ maioꝛ ē duplex. quia
hec determinatio nūc pt determinare hoc verbū didicit ſic
ē cōpoſitū ꝛ fal. ꝛ ſequit̄ ꝯcluſio. Uel pt determinare h̄ ver/
bum ſcit ꝛ ſic eſt diuiſa ꝛ vera ꝛ nō ſeq̄tur ꝯcluſio. ſimil'r hic
quod vnū ſolū: poteſt ferre plura pt ferre: ſed quod nō plura
pt ferre poteſt vnū ferre: ergo quod nō pōt plura ferre pt plu
ra ferre. Dicendū ꝙ maioꝛ ē duplex. qꝛ hec determinatio ſo/
lum poteſt determinare hoc verbū pt ſic maioꝛ eſt falſa ꝛ cō
poſita. ꝛ ſic eſt ſenſus. ꝙ illud quod nō poteſt ferre vnū cum
alio poteſt ferre plura vel poteſt determinare hoc verbū fer/
re. ſic maioꝛ eſt falſa ꝛ cōpoſita. ꝛ eſt ſenſus verus ꝛ ꝓpoſitio
diuiſa vera ſub hoc ſenſu quod pt iam ferre vnum ſolum et
ferre nō plura poteſt plura ferre. Siliter tu ſcis tm̄ tres ho/
mines currere poſito caſu ꝙ ſex currant ꝛ neſcias de tribus
Hec eſt duplex. qꝛ hec dictio tantū poteſt determinare hoc
verbum ſcis vel currere. ſi determinat hoc verbum currere.
ſic eſt cōmpoſita ꝛ falſa. ſi ſcis ſic eſt diuiſa ꝛ vera. ꝛ palogiſa
tur ſic. tu ſcis tantum tres homīes currere poſito caſu ꝙ ſex
currant. ſꝫ quicquid ſcit̄ hoc ē verꝫ. ꝗ tm̄ tres hoīes currere
ē verū. maxima ē duplex vt iā dictū eſt.

Poſtq̄ꝫ autoꝛ determinauit de fallacijs peccātibꝰ ſm multiplex actua
le. in q̇ ſolū ē actual' vnitas Cōſequēter determinat de fallacijs peccātibꝰ
pēnes multiplex potētiale. in quo ē ſolū potētialis vnitas dictōis vl' oꝛa
tionis plura ſcātis. rōe cuiꝰ fallacie peccātes ſm tale multiplex ſunt īgfe/
ctioꝛes alijs. Et inter iſta pmo determinat de fallacia cōpoſitōis dicēs
pmo q̄d ſit fallacia cōpoſitōis. vn̄ ſm ꝙ ad ꝓpoſitū ſufficit cōpoſitio du/
pliciter accipit̄. Uno mō vt ē oꝛdinatio ꝑtiū oꝛōis ſm ſitū magis debitū
et ſic cōpoſitio ē in qualibꝫ oꝛatōe cōpoſita vera vel falſa. ꝛ dꝛ ſitꝰ magis
debitus q̇ magis occurreret intellectui ꝛ magis ꝯuenit dictōnibus ſm
ſuos modos ſcandi ꝛ enunciādi vt quādo determinatio determinat ſuū
determinabile eo mō quo nata eſt ipſum intellectū magis determinare
vel inter diuerſa determinabilia in oꝛdine ad id qđ magis hꝫ determina
nare. ſed ecōuerſo diuiſio eſt oꝛdinatio ꝑtium in oꝛatōne ſm ſitū minꝰ de
bitum. Alio mō accipit̄ cōpoſitio magis ſpecial'r ꝓut ſolū reꝑitur in oꝛa/
tione cōpoſita falſa ꝛ diuiſio in oꝛatōe diuiſa falſa. Et tunc diffinit ſic cō/
poſitio. eſt eoꝝ q̄ deberent diuidi falſa vnio. Et diuiſio eſt cōponendoꝝ
falſa ſeꝑatio. ꝛ hoc mō accipiunt̄ hic cōpoſitio ꝛ diuiſio. ¶ Sciendū pꝛi/
mo ꝙ a cōpoſitōne h̄ mō ſumpta denoīat̄ fallacia cōpoſitōis ꝛ a diuiſiōe
fallacia diuiſionis. Un̄ fallacia cōpoſitōis ē idoneitas decipiēdi ꝓueniēs
ex materiali vnitate oꝛōis diuiſe vere ꝛ cōpoſite fal. ꝛ oīs tal' apparētia eſt

et eiusdē ꝯm materiā ꝛ ꝯm sitū magis debitū ptibꝫ in orōe positis. Causa apparētie huiꝰ fallacie ē orō diuisa habens identitatē in materia cū oratōe cōposita. Causa falsitatis siue defectus ē diuersitas sensus cōpositi aut diuisi. Notandū ꝙ qñ orō ē vera in sensu diuisa. ꝛ falsa in sensu cōposito. tūc ē fallacia cōpositōis. dꝛ tñ orō cōposita qñ determinatio determinat determinabile illud qđ magis aptū natū ē determinari. Silr dꝛ orō cōposita qñ dictōes ordinanꝭ ꝯm situꝫ magis debitū. Et dꝛ orō diuisa qñ determinās determinat illud determinabile qđ nō ē magis aptū natū determinari. vel qñ dictōes ordinanꝭ ꝯm sitū minꝰ debitū. Vñ sumiꝭ hic orō grā exēpli. Quicqđ viuit sp̄ ē in ista oratōe sunt duo determinata. s. hoc verbū viuit ꝛ hoc verbū ē. ꝛ ē vna determinatio. s. sp̄. si ergo hec determinatio scꝫ sp̄ determinat h̄ verbum ē qđ poniꝭ a pte p̄dicati sic dꝛ oratio cōposita. qꝛ tunc determinatio determinat determinabile qđ magis aptū natum ē determinari. qꝛ illud verbū ē poniꝭ in situ determinato. s. in p̄dicato. Si autē determinat hoc verbū viuit. sic dꝛ diuisa. qꝛ determinat illud determinabile qđ ē minꝰ aptum determinari. qꝛ illud verbū viuit nō poniꝭ in situ determinato ip̄ius ꝟbi. ꝛ tūc dictōes ordinanꝭ ꝯm sitū minꝰ debitū Istiꝰ fallacie duo sunt modi. Primꝰ modꝰ puenit ex eo ꝙ aliqđ dictū pt supponere p se toto vel p pte sui. ꝛ ꝯm istū modū paralogisaꝭ sic. quecūqꝫ possibile ē ābulare possibile ē ꝙ ābulet. sedentē possibile ē ābulare. ģ possibile ē ꝙ sedens ābuleꝭ. Ad hoc dicendū ꝙ minor ē duplex qꝛ si hoc dictū sedentē ābulare supponit p se toto huic p̄dicato possibile ē. i. sedēs sedēdo pt ābulare. tūc ē cōposita ꝛ falsa. sicut etiā ē ip̄ossibile dicere ꝙ sedēs ābulet. si aūt istud dictū supponat p pte sui tūc ē diuisa vera ꝛ nō seq̄tur ꝯclusio. ꝛ ē sensus. sedentē possibile est ābulare. i. sedēs nūc hꝫ potētiā vt postea ābulet. Et silr. quēcūqꝫ ē possibile scribere. pos. ē ꝙ ip̄e scribat: nō scribentem scribere ē possibile. ģ pos. ē ꝙ nō scribat. Dicendū ē ad istuꝫ paralogismū sicut ad p̄mū. Scđus modꝰ pueniꝭ ex eo ꝙ aliq̄ determinatio pt referri ad diuersa. ꝛ penes istū modū paralogisaꝭ sic. q̄cūqꝫ scit lr̄as nūc didicit eas. sꝫ iste antiquus grā.

sic est diuisa ꝛ vera sed nõ sequitur ꝯclusio. ¶ Cõtra p̄dicta arguitur
p̄mo sic. Hic est cõpositio. hõ ē aĩal. ꝛ tñ nõ est falsa vnio eoꝝ q̄ debēt di/
uidi ergo ꝯtra diffinitõem cõpositõis. Scđo sic. vnitas oratõis cõpo/
site vel diuise ē vnitas realis cũ sit vnitas vocis. ergo si sit cã apparẽtie hu
ius fallacie seq̄tur ꝙ talis fallacia sumit cãm apparẽtie ex pte rei. ꝛ sic cõ/
positio nõ ē fallacia in dictõe. Tertio sic. qñ modus determinat dictũ
ꝓ seipõ toto ꝛ ꝓ pte sui ibi est vna determinatio ꝛ fertur ad diuersa deter
minabilia. q2 ps ꝛ totũ differũt. ğ p̄mus modus nõ differt a scđo modo.
Quarto sic. vnius determinatõnis est vnũ determinabile ꝛ ecõtra. er/
go male ponitur scđus modus huius fallacie. Quinto sic. isti palogi/
smi fiunt in illa fallacia p hoc ꝙ ꝯiunctio ꝯiungit inter terminos vel inter
ꝓpositões. ꝛ tñ ille modus nõ ponit̃ hic. ergo insufficienter assignant̃ mo/
di hui⁹ fallacie. ☞ Ad p̄mum dicit̃ si cõpositio capiat̃ ꝓ vnione affir/
matiua p̄dicati cũ subiecto sic est cõpositio. Sed si capiat̃ ꝓ ordine ptiũ
oratõnis in situ magis debito in oratõne composita falsa sicut hic accipit̃
sic in illa ꝓpositõne homo est animal nõ est cõpositio. nec in illa homo nõ ē
asinus est diuisio. Ad scđm dicitur. ꝙ lз hec vnitas materialis vocis sit
realis nõ tamē accipit̃ hic in ratõe rei sed in ratõe signi habentis plura si/
gnificata. Ob hoc in ista fallacia nõ sumit̃ cã apparẽtie ex pte rei. Ad
tertiũ dicit̃. ꝙ mod⁹ determinãs dictũ ꝓ se toto. ꝛ ꝓ parte sui semp refer/
tur ad idem determinabile. licз diuersimode. q2 semp determinat idez di
ctum. sed quãdoqз ƀm se. qñqз ƀm suam ptem. Ad quartũ dicit̃. ꝙ lз
vna determinatio in vna acceptõe intellect⁹ nõ posset ferri ad diuersa de
terminabilia. q2 intellect⁹ nõ põt sil' plura intelligere. tñ ƀm plures acce/
ptões intellect⁹ q̄ fiũt a pluribꝫ vel ab vno hoĩe successiue eadē determi/
natio p̄t ferri ad diuersa determinabilia. Ad q̄ntũ dr. ꝙ lз ille mod⁹ nõ
enumeret̃ explicite in textu. tñ implicite intelligit̃ in p̄mo mõ. vñ palogi/
smi facti ƀm p̄mũ modũ reducunt̃ ad p̄mum modum huius fallacie.

E fallacia diuisionis. q̄d sit diuisio dictũ ē p̄us Fal
lacia diuisionis ē idoneitas decipiẽdi ꝓueniẽs ex eo
ꝙ orõ aliq̄ cõposita ē ꝟa ꝛ diuisa falsa vna ꝛ eadem a
nẽs ƀm materiã. diñs ƀm formã diuersa ƀcat q̄ credit̃ eē ꝟa
in sensu diuiso. eo ꝙ veritatē hз in sensu cõposito. Causa ap
parẽtie hui⁹ fallacie ē orõ cõposita hñs idẽtitatē in materia
cũ oratõe diuisa. Vel cã apparẽtie ē idoneitas oratõnis eiu
sdē ƀm substantiã ꝛ sitũ min⁹ debitũ. Causa defect⁹ ē diuer
sitas sensus diuisi a sensu cõposito. Istius fallacie duo sunt
modi. Prim⁹ mod⁹ ꝓuenit ex eo ꝙ aliq̄ ꝯiũctio p̄t copulare
inter terminos vł ꝓpositões. ꝛ ƀm istũ modũ palogisat̃ sic. q̄
cũqз sunt duo ꝛ tria sunt duo ꝛ sunt tria. q̄nqз sunt duo ꝛ tria
ğ q̄nqз sunt duo ꝛ q̄nqз sunt tria. Ad hoc dicendũ ꝙ minor
ē duplex. q2 hec ꝯiũctio et p̄t ꝯiũgere inter terminos vł inter

materialis vnitas oratõis diuise vere cũ cõposita falsa ratõe cui⁹ credit̃ ꝙ
sicut orõ in sensũ diuiso ē vera sit etiā vera in sensu cõposito. ꝛ sic in palogi
smis hui⁹ fallacie ratõe diuise vere apparet pluralitas p̃missaꝝ ꝛ ratõne
cõposite false apparet pluralitas ꝯsequentie. Sꝫ causa defect⁹ hui⁹ falla-
cie est diuersitas s̃catoꝝ orõis diuise ꝛ vere ꝛ cõposite false. Ex qb⁹ ptꝫ ꝙ
palogismi in qb⁹ oratio diuisa ē vera ꝛ cõposita falsa peccāt s̃m fallaciam
cõpositõis ꝛ ecõtra s̃m fallaciā diuisionis. ¶ Sciendũ scđo ꝙ hui⁹ falla
cie duo sunt modi. Prim⁹ ē qñ eadē determiatio diuersimode determiat
suum determinabile s̃m quem sic palogisat̃. Om̃e risibile vl' rudibile ē asi
nus. socrates ē risibilis vl' rudibil'. g̊ socrates ē asin⁹ maior ē duplex. quia
hec ꝯiũctio vl' p̃t determinare risibile vl' rudibile tãq̃ ptes vni⁹ subiecti
ꝓpõnis. ꝛ sic disiũgit inter terminos ꝛ sic maior ē cõposita ꝛ falsa ꝛ bñ seq̇t̃
ꝯclusio. ꝛ sic ē sensus maioris ꝙ om̃e illud qđ ē risibile vel rudibile ē asin⁹
vel de quocũq̃ veꝝ ē dicere ꝙ sit rudibile vel risibile de illo veꝝ ē dicere
ꝙ sit asin⁹. sꝫ ille sunt false. vel p̃t determinare illa tanq̃ subiecta duaꝝ ꝓ-
positionũ. ꝛ sic disiũgit inter duas ꝓpositiões. ꝛ sic maior ē diuisa ꝛ vera ꝛ
tũc nõ sequit̃ ꝯclusio. sꝫ cõmittit̃ fallacia cõpositõis. sil'i mõ posset distin-
gui minor ꝯformiter arguit̃. Quecũq̃ hñt quattuor vnitates sunt q̄ttu
or. sꝫ duo ꝛ duo nõ sunt quattuor. g̊ duo ꝛ duo nõ hñt quattuor vnitates
minor ē duplex sicut p̓us. Sil'iter arguit̃. om̃e possibile p̃t eē veꝝ. sedentē
currere est possibile. g̊ sedentē currere p̃t esse veꝝ. Solutio minor est du-
plex. eo ꝙ ille modus possibile põt determinare hoc dictũ sedentē currere
acceptũ sub cõpositõe suaꝝ ptiũ. ꝛ sic ē cõposita ꝛ falsa ꝛ seq̇tur ꝯclusio.
Alio mõ possibile determinat ip̄m dictũ sumptũ ꝓ materiali suo ꝛ sub di
uisione suaꝝ ptiũ. ꝛ sic minor ē diuisa ꝛ vera ꝛ nõ seq̇tur ꝯclusio sꝫ cõmitti
tur fallacia. ¶ Sciendũ tertio ꝙ in aliqua ꝓpositõne modali dictũ sumit̃
sub cõpositõe qñ subiectũ dicti ꝛ suũ materiale sil'iter ꝛ formale sil' cõponũ
tur cũ p̄dicato dicti. ꝛ sumit̃ sub diuisione qñ subiectũ dicti s̃m suũ mate
riale cõponit̃ cũ p̄dicato dicti⁹ s̃m suũ formale ab eo diuidit̃. Vñ nota.
ꝙ qñ dictũ stat sub cõpositõe tũc subijcit̃ ꝓ se toto eo ꝙ tunc subijcit̃ for-
ma s̃m quālibet partē eius que interp̃tat̃ p ipsum ꝛ sic dictũ debet conti
nue ꝓferri nõ pausando inter partes dicti ꝛ s̃m hoc talis oratio fit cõpo-
sita. ꝛ qñ stat sub diuisione tunc dictũ solũ subijcit̃ ꝓ pte sua ꝛ nõ ꝓ se toto
et sic dictũ debet ꝓferri ꝓ platõne discõtinua. ꝛ facit ꝓpositõem modalē di-
uisam. vñ in ꝓpositõnib⁹ modalib⁹ de possibili quaꝝ dictũ ꝯstat ex termi
nis oppositis in sensu cõposito sunt false. ꝛ in sensu diuiso sunt vere. ꝛ econ
tra est de modalib⁹ q̄ sunt de ip̄ossibili. ¶ Sciendũ quarto. q̇ scđus mo
dus hui⁹ fallacie ē qñ vna determinatio fert̃ ad diuersa determinabilia.
vel vnũ determinabile ad diuersas determinatõnes s̃m quā sic paralogi
satur. Quicq̇d viuit sp̄ est. asin⁹ viuit. ergo asinus sp̄ ē. maior ē duplex. qꝛ
qꝛ determinatio sp̄ p̃t determinare hoc verbũ ē. ꝛ sic ē cõposita ꝛ falsa ꝛ se
q̇tur ꝯclusio. Et dꝛ cõposita. qꝛ determinat verbũ p̃ncipali⁹ scꝫ hoc verbũ
ē vel p̃t deteminare hoc verbũ viuit ꝛ sic maior ē vera ꝛ diuisa ꝛ nõ sequit̃
ꝯclusio. Sil'iter hic. om̃e qđ ē necessario ē. socrates ē. g̊ socrates necessrie ē
Maior est duplex. qꝛ necessario potest determinare scđm est. ꝛ sic est com
posita ꝛ falsa ꝛ sequitur conclusio. Vel potest determinare primum est. et

litas apparẽs p̃missarum. et ratõe diuise false apparet probabilitas ꝯñe. sed cã defectus hui⁹ fallacie ẽ diuersitas ĩcatorum orõis cõposite et diuise. ¶ Sciendũ scd̃o. q͡ꝫ oratio cõposita et diuisa inter se differũt dupl'r. Primo q͡ꝫ in oratõe cõposita ptes ordinant̃ ꝫm sitũ magis debitũ. et ꝫm sitũ in quo de virtute sermonis magis accipiunt̃. sed in oratõne diuisa ptes ordinantur ꝫm situm minus debitũ. scd̃o differunt ex mõ proferendi. Nã oratio cõposita pfert̃ platõne ꝯtinua. et oratio diuisa pfertur platõe discontinua. discõtinuando p̃dicatũ dicti a subiecto ei⁹. et hec differẽtia scd̃a est signũ prime. vt dicendo ois ꝓpositio vera est si vera ponat̃ in subiecto. sic oratio ẽ diuisa et vera. et debet pferri platõe discontinua, pausando inter subiectũ et p̃dicatũ. sed si ponat̃ ex pte p̃dicati est cõposita et falsa. et debet pferri platõne ꝯtinua. ¶ Sciendũ tertio q͡ꝫ huius fallacie sunt due spẽs siue duo modi. Primus est qñ eadẽ determinatio diuersimode determinat idẽ determinabile. ꝫm quem modũ sic palogisat̃. om̃e qđ est impossibile eẽ album impossibile est recipere albedinẽ. sed nigrũ esse albũ est impossibile. ergo nigrum recipere albedinẽ est impossibile. ꝯñs ẽ falsum. igit̃ etc. Solutio minor ẽ duplex. q͡ꝛ illud dictũ albũ p̃t esse nigrũ diuersimode p̃t determinari p hunc modũ impossibile. vñ inquantũ stat sub cõpositõe et subijcitur ꝫm se totũ tunc minor est cõposita et vera et nõ seq̃tur ꝯclusio. sed cõmittit̃ hec fallacia. Alio mõ p̃t determinari vt accipit̃ sub diuisione suarum ptium et subijcit̃ materiale albedinis et sic est diuisa et falsa. et bñ seq̃tur ꝯclusio. et sil'r distinguerent̃ iste. sedentẽ currere ẽ impossibile. albũ esse coloratũ est necessariũ. et sic de ꝯsil'ib⁊ oratõnib⁊ q̃ in sensu diuiso sunt false. et in sensu cõposito sunt vere. sil'r hic. q̄cq̄d ẽ tantũdẽ et ampli⁹ ẽ equale alteri sed altero maius est tantũdẽ et ãplius. ergo altero maius est equale. Minor ẽ duplex. q͡ꝛ hec ꝯiunctio et p̃t ꝯiũgere inter terminos et determinare illa q̃ cõiũgit tanq̄ȝ ptes vni⁹ quãtitat̃. et sic minor ẽ cõposita et vera et nõ sequit̃ ꝯclusio. vl' p̃t ꝯiũgere inter ꝓpõnes et determiare ea q̃ copulat tãq̄ȝ diuersa p̃dicata pluriũ ꝓpositionũ. et sic minor ẽ diuisa et falsa. et seq̃tur ꝯclusio. et ecõtra dicendũ ẽ de maiore. sil'r om̃e aĩal ẽ sanũ vl' egrũ sed nõ om̃e aĩal ẽ sanum. ergo om̃e aĩal ẽ egrũ. hec ꝯiũctio vl' p̃t ꝯiũgere inter terminos vl' inter ꝓpositões. vt p̃us dictũ ẽ. ¶ Sciendũ quarto. q͡ꝫ scd̃s modus sumit̃ qñ aliqua determinatio p̃t determinare diuersa. vl' qñ idẽ determinabile determinat̃ a diuersis determinatõib⁊ ꝫm qđ sic palogisat̃. null⁹ hodie natus fuit heri. hõ decẽ annorum ẽ hodie nat⁹. ergo hõ decẽ annorum nõ fuit heri. minor ẽ duplex. q͡ꝛ hoc aduerbiũ hodie p̃t determinare nat⁹. et sic ẽ diuisa et falsa et bñ seq̃tur ꝯclusio. vl' p̃t determinare hoc verbũ ẽ. et sic ẽ cõposita et vera et nõ seq̃tur ꝯclusio. Est em̃ hoc mõ cõposita. q͡ꝛ aduerbiũ mag̃ determinat verbũ q̄ȝ pticipiũ. sil'r h̃ q̄rũcunq͡ꝫ virorum achilles reliq̄t centũ in bello erãt centũ et ãpli⁹. sed q̄draginta virorum centũ reliq̄t achilles in bello. ergo q̄draginta erãt centũ et ampli⁹. minor ẽ duplex. q͡ꝛ ille gtĩus virorum p̃t determinare illud adiectiuũ centũ. sic q͡ꝫ ãbo sint gtĩ casus et regerent̃ a q̄draginta. sic minor ẽ cõposita et vera. et nõ seq̃tur ꝯclusio. Uel põt determinare illud adiectiuũ q̄draginta. vt ãbo regant̃ a centũ. et sic ẽ diuisa q͡ꝛ sic dictõ recta p̃cedit dictõnem regentẽ. et ẽ falsa et sequit̃ ꝯclusio. Et sil'r p̃nt solui alij palogismi hui⁹ scd̃i modi. ¶ Cõtra p̃dicta arguit̃ pmo sic. in ista fal

ꝓpositões.ſi inter terminos ſic eſt vera ⁊ cõpoſita.⁊ ē ſenſus duo ⁊ tria ſil'iuncta faciũt qnqȝ.ſi inter ꝓpoſitões ſic ē falſa ⁊ diuiſa.⁊ eſt ſenſus. ꝙ duo ſunt qnqȝ ꝑ ſe. ⁊ ꝙ tria ſunt qnqȝ ꝑ ſe qḋ ē falſum. Simil'r eſt hic. qcunqȝ ſunt duo ⁊ tria ſunt paria ⁊ imparia.quinqȝ ſunt duo ⁊ tria .ergo quinqȝ ſunt paria et imparia. Dicendũ ꝙ minor eſt duplex.q2 ibi pt eē copulatio inter terminos ⁊ ſic eſt vera ⁊ cõpoſita. ⁊ eſt ſenſus. qnqȝ ſunt duo ⁊ tria in ſiml'ↄiuncta.vl'ē copulatio inter ꝓpoſitões.⁊ ſic ē falſa ⁊ diuiſa.⁊ eſt ſenſus.qnqȝ ſunt duo ⁊ qnqȝ ſunt tria qḋ eſt falſum. Similr hic.oĩe aĩal eſt ratõnale vel irratõnale.ſȝ nõ oĩe aĩal ē ratõnale.ğ oĩe aĩal ē irratõnale. Dicendũ ꝙ maior ē duplex ex eo ꝙ iſta ↄiũctio vl'pt ↄiũgere inter terminos.⁊ ſic ē vera ⁊ cõpoſita.vl'inter ꝓpoſitões.⁊ ſic ē falſa ⁊ diuiſa. Simil'r hic.oĩe aĩal ē ſanũ vl'egrũ.vl'hic oĩs ſubſtãtia ē corporea vl'incorporea vl'hic oĩs linea ē recta vl'curua.vñ oẽs iſte ſunt vere qñ ↄiũctio ↄiũgit inter terminos ⁊ ſunt cõpoſite.ſȝ ſunt falſe qñ ↄiũctio ↄiũgit inter orationes vl'ꝓpoſitões ⁊ diuiſe.q2 ↄiũctio ꝑ ſe ꝑmo ē ↄiunctiua ptiũ oratõis ⁊ ex ↄſequẽti ↄiũgit oratõem cũ oratõe. Scḋs modꝰ huiꝰ fallacie diuiſiõis ꝓuenit ex eo ꝙ aliq̃ determinatio pt referri ad diuerſa.vt hic.quo vidiſti hũc ꝑcuſſum hoc ꝑcuſſum ē.ſȝ oculo vidiſti hũc ꝑcuſſum.ğ oculo ꝑcuſſus eſt. Dicendũ ꝙ minor ē duplex.q2 iſte ablatiuus oculo pt determinare hoc ꝑticipiũ ꝑcuſſus.⁊ ſic ē diuiſa ⁊ falſa.⁊ ē ſenſus. tu vidiſti hũc ꝑcuſſum oculo ⁊ ſequit̃ ↄcluſio.vl'pt determinare hoc verbũ vidiſti.⁊ ſic ē cõpoſita ⁊ vera.⁊ tunc ē ſenſus tu vidiſti cũ oculo hũc ꝑcuſſum.ſȝ tũc nõ ſeq̃tur ↄcluſio.

Poſtq̃ autor determinauit de fallacia cõpoſitõnis. Cõſequẽter determinat de fallacia diuiſionis.q2 in iſta fallacia cõpoſitõis ē maior cã apparentie q̃ in diuiſione.eo ꝙ maior ē apparẽtia.ꝙ ſi diuiſa ē vera ꝙ etiã cõpoſita q̃ ecõtra maior eñi ē apparẽtia ꝙ ſi orõ in qua ꝑtes minꝰ debite ordinant̃ ſit vera q̃ illa in q̃ magis debite ordinant̃ ⁊ ecõtra.mõ fallacie ordinant̃ ad inuicẽ ſm ꝙ hñt maiorẽ cãm apparẽtie ¶ Sciendũ ꝑmo ꝙ fall'a diuiſionis ē idoneitas decipiẽdi ꝓueniẽs ex materiali vnitate orõis cõpoſite vere cũ diuiſa falſa. Et eiꝰ cã apparentie ē illa materialis vnitas cõpoſite vere.⁊ diuiſe falſe.ꝓpter quã credimꝰ ꝙ ſicut orõ ē vera in ſenſu cõpoſito ꝙ etiã ſit vera in ſenſu diuiſo.cũ tñ in illo ſenſu ſit falſa.vl'etiã ꝓpter illã vnitatẽ credit̃ ꝙ ſicut oratio diuiſa falſa infert ↄcluſionẽ ꝙ etiã cõpoſita vera inferat eandẽ ↄcluſionẽ.⁊ ſic ratõe cõpoſite vere ſumit̃ probabi-

Tractatus sextus

Istius fallacie sunt duo modi. Prim⁹ mod⁹ puenit ex eo q̄ aliq̄ dictio p̄t pferri diuersis accentib⁹ vt hic. oīs popul⁹ est arbor. gens ē popul⁹ ḡ gens ē arbor Dōm q̄ maior ē duplex q̄ꝫ p̄ma syllaba hui⁹ dictōis popul⁹ p̄t pferri lōga. ⁊ sic ē v̄a et nō sequit̄ ꝯclusio. vl̄ p̄t eē breuis ⁊ sic ē falsa ⁊ sequit̄ ꝯclo. Simil̄r hic. oīs ara ē in tēplo. stabulū porcoꝝ ē ara. ḡ stabulum porcoꝝ ē in tēplo. Dōm ē hic sicut p̄us dictū ē. Sil̄r h̄ q̄cq̄d hamat̄ hamo capit̄. mulier amat̄ ḡ mulier hamo capit̄ Dicendū q̄ maior ē duplex eo q̄ hec dictio hamat̄ p̄t pferri cū aspiratōe vel sine aspiratōe. si p̄mo sic ē vera ⁊ nō seq̄t̄ conclusio. si scd̄o sic ē falsa ⁊ sequit̄ ꝯclusio. vl̄ sic. quoscūq̄ꝫ viros iustū ē pēdere dignū ē penā pati. sꝫ iustos viros dignū ē pēdere ḡ iustos viros dignū ē penā pati Vn̄ vtraq̄ꝫ p̄missaꝝ ē duplex. eo q̄ hec dictio pēdere p̄t pferri media longa vl̄ media breui Scd̄s mod⁹ puenit ex eo q̄ aliq̄ vox p̄t eē dictio vl̄ oratio vt hic. tu es. qui es. sed quies est reqes. ergo tu es reqes. Dicendū q̄ maior est duplex. eo q̄ quies potest eē dictio vl̄ oratio. si sit dictio tunc est falsa ⁊ seq̄tur conclusio. si oratio tūc est vera ⁊ nō seq̄tur ꝯclusio Simil̄r quicq̄d fecit de⁹ inuite. fecit de⁹ coacte. sꝫ de⁹ fecit vinū in vite. ḡ de⁹ fecit vinuꝫ coacte. Dicendū q̄ maior ē duplex. eo q̄ inuite p̄t eē orō vel dictio. si dictio sic ē v̄a ⁊ nō sequit̄ ꝯclusio. vl̄ p̄t eē orō ⁊ sic ē falsa ⁊ seq̄t̄ ꝯclo. Sil̄r h̄ q̄cūq̄ꝫ hꝫ dilectōeꝫ supnā hꝫ dilectionem dei vsurari⁹ hꝫ dilectōem supnā. ḡ vsurarius hꝫ dilectionē dei. Dicendū q̄ hec dictio supnam p̄t capi dupl̄r. Vno mō vt est dictio. ⁊ sic minor ē falsa ⁊ seq̄tur ꝯclusio. Alio mō p̄t esse oratio. ⁊ sic est vera ⁊ nō seq̄tur ꝯclusio Similiter hic metuo longas pereunte noctes olidya dormis. vnde hec dictio metuo potest esse dictio vel oratio.

Postq̄ꝫ autor determinauit de fallacia cōpositōis ⁊ diuisionis. hic ꝯn̄r determinat de fallacia accent⁹. Cuius ordinis ratio est. q̄ꝫ fallacie debēt ordinari s̄m suas cās apparētie. sed maior est apparētia in fallacia cōpositōis ⁊ diuisionis q̄ꝫ in accentu qđ ptꝫ q̄ꝫ in fallacijs in dictōe sumit̄ cā apparētie ab vnitate vocis multiplicis. sed in fallacia cōpositōnis ⁊ diuisionis remanent simplices dictōes actualiter eedem. licꝫ varient̄ oratōnes. ideo in eis est maior vnitas vocis multiplicis q̄ꝫ in fallacia accentus. vbi variantur dictōnes et oratōnes actualiter. ideo postponitur fallacia accentus. ¶ Sciendum primo. q̄ accentus in communi sic diffinitur

lacia sumit cā apparētie rōne vnitat orōis cōposite vere. ꝛ nō rōne vnitatis diuise false. ḡ ista fallacia debet dici fallacia cōpositōis ꝛ nō diuisiōis cū apparētia ꝛ pbabilitas suoꝝ palogismoꝝ pueniat ex oratiōe cōposita vera. Scdo sic. materialis vnitas oratōis cōposite ꝛ diuise ē cā apparentie in fallacia cōpositōis ꝛ diuersitas scatoꝝ ē cā defect⁹ illius. Ideo si illa material' vnitas sit cā apparētie hui⁹ fallacie. hec fallacia habebit eandem cām apparētie cū fallacia cōpositōis qd ē incōueniēs. Tertio sic. mod⁹ pferēdi orationū se tenet ex pte lraꝝ syllabaꝝ ꝛ dictionū. sꝫ in orōe cōposita ꝛ diuisa eodē modo pferunt lre ꝛ syllabe ꝛ dictōes. ergo ille orationes. s. cōposita ꝛ diuisa nō differūt fm modū pferendi Quarto sic. cōiunctio hꝫ ꝯiungere ptes oratōis ꝛ nō oratōes. vt pꝫ ex ei⁹ diffinitōe. ergo ꝯtra hocquod dr in scdo modo hui⁹ fallacie. qꝛ ꝯiūgit inter terminos et oratōes. Quinto sic. in isto palogismo hui⁹ fallacie. s. quecunqꝫ contingit dicere ꝯtingit loq̄. sꝫ tacentē ꝯtingit dicere. ḡ tacentē ꝯtingit loqui. vna determinatio diuersimode pt determinare vnum determinabile. ꝛ tñ ibi nō ē pmus mod⁹. ☞ Ad pmū dr. qꝛ lꝫ ex pte oratōis cōposite vere sumat apparētia pbabilitat pmissaꝝ. tñ ex pte oratōis diuise false sumit apparentia pbabilitatis ꝯsequētie q̄ pncipalior est in palogismo hui⁹ fallacie. Ideo hec fallacia pncipali⁹ denominat ab oratōe diuisa falsa. qꝫ cōposita vera. Ad scdm dr. qꝛ lꝫ hec fallacia ꝛ fallacia cōpositōis habent eandē cām apparētie cōem scꝫ materialē vnitatē oratōis diuise ꝛ cōposite tñ hñt diuersas cās apparētie speciales. p hoc qꝛ cōposita oratio vel diuisa varianť penes veꝝ ꝛ falsum. vt pꝫ ex pdictis. Ad tertiū dr. qꝛ licꝫ in oratōne cōposita ꝛ diuisa dictōes fm se eodē modo pferant. nō tamē fm vnionē ipaꝝ in oratōe qꝛ quādoqꝫ diuidunt ab inuicē ꝛ quandoqꝫ cōponunt. Ad quartū dr. qꝛ ꝯiūctio pmo ꝛ p se ē ꝯiunctiua ptium oratōis tamē ex ꝯsequētibꝰ ꝯiungit inter oratōes. lꝫ qñ ꝯiungit inter terminos ordinetur in situ magis debito ꝛ quādo ꝯiungit inter ꝓpositōnes in situ minus debito. Ad qntum dr. qꝛ lꝫ in eodem palogismo eadem determinatio diuersimode determinat idem determinabile. tñ hoc nō fit cū determinatōe ꝛ variatōne ptium oratōis fm sitū magis ꝛ min⁹ debitū qꝛ illa oratio de virtute sermonis pōt capi equal'r. put ille actus pcedit verbum vel seq̄tur ideo nō est ibi variatio sensus cōpositi ꝛ diuisi.

Equit de fallacia accent⁹. Accent⁹ ē certa lex ꝛ regula ad eleuādū vl' depmēdū syllabā vniuscuiusqꝫ dictōis. Et iste accēt⁹ diuidit i accētū grauē. acutū ꝛ circūflexū. Grauis ē q̄ depmit i fine. Acut⁹ accēt⁹ ē q̄ i fine eleuat vl' acuit Circūflex⁹ ē q̄ acuit ꝛ depmit sil'. vl' circūflex⁹ ē q̄ pcedit a sublimo ꝛ pcedit i altū. ꝛ final'r tendit in ymū. vt hier'm Fallacia accēt⁹ ē idoneitas decipiēdi pueniēs ex multiplicitate dictōis eiusdē fm subaꝫ diuerse fm modū pferēdi diuersa scāt Cā apparētie hui⁹ fallacie ē vnitas dictōis fm materiā vl' fm substātiā solū. Cā defect⁹ ē diuersitas scatoꝝ

alicui.ergo lapis dat alteri. Utraqȝ eñ premissaruȝ est duplex. qꝛ prestāte pt esse dictio vel oratio.si sumatur in vtraqȝ vt dictio.maior est vera ⁊ minor est falsa.sed si sumat̄ in vtraqȝ vt oratio est.ecōuerso.et ī istis duobus modis seq̇tur ꝯclusio. Sed si in maiore sumatur vt dictio.⁊ in minore vt oratio.ambe p̄misse sunt vere ⁊ non sequit̄ ꝯclusio. Silr ista oratio pt distingui metuo longas p̄eunte noctes olydia dormis. qꝛ metuo potest esse vnū verbū tm̄.et sic idem est ꝙ timeo.aliqñ metuo potest esse dictio ꝓnominalis.vt me et tuo Alio modo pt esse vnū verbū cum vna interiectiōe scȝ metu et o. Alio modo possunt esse tres dictōnes.scȝ duo pronoīa cuȝ vna interiectione.scȝ me tu et o. Et hoc modo sic ꝑalogisat̄. Quicūqȝ dr metuo longas ⁊c̄.dicit se timere.sed dicens metuo p̄eunte noctes olidia dormis non dicit se timere.ergo dicens se timere nō dicit se timere. Soluit̄ur distinguendo premissas.vt iam dictum est ¶ Contra predicta arguit̄ p̄mo sic.accentus est eleuatio vel depressio alicuius dictōnis.cū acutus accentus sit eleuatio vocis ⁊ grauis depressio.ergo nō est regula ad eleuandum syllabā alicuius dictōnis Secūdo sic Omne graue vel acutum est corpus.nullus accentus est corpus.ergo nullus accētus ē grauis vel acutꝰ Tertio sic.nulla fallacia sumit̄ ab illo qđ īpedit deceptōem.sȝ accentus impedit deceptōnem. qꝛ ꝫm diuersos accētus alicuius dictionis vel diuersos modos proferendi cognoscuntur diuersa ꝫcata alicuius termini vel dcōnis.ergo ꝫm accentum nō sumit̄ aliqua fallacia Quarto sic.nullus populus est arbor ⁊c̄.ibi cōmittit̄ fallacio equiuocationis.qꝛ populus equiuoce ꝫcat arborem ⁊ collectōem gentis.ergo non est in primo mō huiꝰ fallacie. Quinto sic.in isto ꝑalogismo q̇cq̇d hȝ supꝑnā dilectōem habet maiorem dei.sed auarus habet dilectiōem supꝑnā. ergo auarus habet amorē dei.ibi supꝑnā variatur ꝫm numerū litterarū ergo ꝫm numerū debet sumi aliqua fallacia ¶ Ad primū dicitur.ꝙ accentus ꝫm suum materialem bene est eleuatio vel depressio alicuius syllabe. sȝ ꝫm suum formale tunc est regula vel mēsura talis depressionis vel eleuationis. Ad secūduȝ dicit̄.ꝙ si capiat̄ graue ꝓprie ⁊ acutuȝ.sic oē graue vel acutum est corpus.sȝ si capiatur trāsumptiue. vt hic accipitur maior est falsa Dicitur eñ grauis accētus ꝑ similitudinē.qꝛ sicut corpus graue mouet̄ deorsum.ita grauis accentus tendit deorsum. Et sicut corpus dr acutū qđ penetrat sursum.sic accētus dr acutus q̇ penetrat aerem vel eleuatōeȝ aeris Ad tertium dicit̄. ꝙ licet ex ꝑte cognoscētis ex diuersitate accentus diuersitatē ꝫcatoꝝ dictōis diuersitas accētus īpedit deceptōem. tñ respectu ignorantis ex ꝑte ꝫcatoꝝ ex tali diuersitate accētus bñ pt causari deceptio Ad quartū dr.ꝙ si capiat̄ gñalr eq̇uocatio ꝓ quacūqȝ pluralitate ꝫcatoꝝ eiusdē dcōnis.sic bñ est equiuocatio. Sȝ si capiat̄ ꝓprie ꝓ pluralitate ꝫcatoꝝ eiusdē dcōnis q̄ est cū actuali vnitate vocis sic causat̄ fallacia eq̇uocatōnis. Ad quintū dicitur.ꝙ licet supꝑnā variat̄ ꝫm numerū syllabaꝝ vel lrāꝝ q̄ꝫtū ad scripturā.tñ est maior variatio in ꝓnūciatione.ideo dicit̄ manere eadē vox materialiter.

Equitur de fallacia figure dictionis. Fallacia figure dictiōis vltimo loco ponit̄ inter fallacias in di

Est certa lex vel regula ad deprimendū vel eleuandū q̄libet syllabā alicuius dictionis. per hoc q̄ dicit̄ certa regula ponitur causa formalis eius et per hoc q̄ dicit̄ ad eleuandū vel deprimēdū explicat̄ causa finalis eius et p̄ hoc q̄ dr̄ syllaba explicat̄ causa materialis siue materia in qua est accentus. q̄r accentus primo ꝯuenit syllabis. ⁊ p̄ syllabas cōuenit dictōnibꝫ p̄ dictōnes vero orōnibꝫ. Et dr̄ accentus quasi ad aliud cantus. q̄r talis mensura eleuatōis vel depressionis est quidā cantus ordinatus ad exprimendū mentis ꝯceptū. Et diuidit̄ p̄ accentū acutū. graue ⁊ circūflexum. Cuius diuisionis rō est q̄r oīs accentus vel est simplex vel mixtus Si simplex. hoc est duplr̄. vel est cū depssione vocis. ⁊ sic est grauis. vel cū eleuatione syllabe. sic est acutus. sed si mixtus. sic est circūflexus qui videlicet miscet̄ ex eleuatōne ⁊ depressione ⁊ horū diffinitiōes satis patent in textu. vnde hic non ꝯsiderat̄ accētus vt est passio vocis s̄catiue. sicut in grāmatica. sꝫ in q̄ntum diuersitas accentus eiusdem dictionis est cū pluralitate significatorū. rōne cuius potest sumi hec fallacia Sciendum scdo. q̄ fallacia accentus est ydoneitas decipiendi proueniēs ex materiali vnitate dictionis diuerse tñ s̄m modū proferendi ⁊ s̄m s̄cata. Et causa apparentie eius est illa materialis vnitas dcōis plura s̄cantis. rōne cuius creditur q̄ sicut illa vox est materialiter vna. q̄ etiam habeat vnū accentū ⁊ vnū significatum. Et p̄ hoc potest sumi maxima fallacie in qua fundant̄ oēs paralogismi huius fallacie. Sed cā defectus est diuersitas s̄catoꝝ illius dictionis diuerse in modo proferēdi. Et per hoc pꝫ q̄ accentus nō est causa apparentie vel defectus. sꝫ ꝯcomitat̄ cām defectus. q̄r em̄ s̄m plures accētus dictio habet diuersa s̄cata. ideo diuersitas accentus est diuersitatis dcōnis signū Et licet sint quatuor accidentia dcōnis. s. lrā tempus spūs ⁊ nūerus. tñ ab illis non sumitur vera fallacia sicut per accentū. Unde p̄ numerū ⁊ lrām non causatur fallacia. q̄r variato numero nō manet ydētitas vocis. sed s̄m aspiratōem dictōnis que designat̄ p̄ tēpus s̄m quod aliqua syllaba habet duo tp̄a si sit longa. ⁊ vnū si sit breuis potest causari ista fallacia. Sed hoc est solum in q̄ntum variatio temporis causat variationem accentus. ideo ista fallacia melius denoīatur ab accentu q̄ꝫ a tp̄e. ⁊ in oībꝫ p̄alogismis huius fallacie fit variatio accentus. non autem temporis.

¶ Sciēduꝫ tertio. q̄ huius fallacie sunt duo modi. Primus est qñ dictio potentialiter vna potest proferri diuersis accentibꝫ s̄m quē sic p̄alogisant̄ Quicūqꝫ vult pēdere vult suspendi. sꝫ tortor pendens hoīem vult pendere. ergo vult suspendi. Solutio ambe premisse sunt duplices. q̄r pēdere p̄t capi vno modo neutraliter. alio modo actiue. vt veniat a v̄bo pendo pendis peudere. si in vtraqꝫ premissarū sumatur neutraliter maior est vera ⁊ minor falsa. vel si in vtraqꝫ sumat̄ actiue maior ē falsa. ⁊ minor vera. ⁊ istis duobꝫ modis sequitur ꝯclusio. sed si in maiore sumatur neutraliter ⁊ in minore actiue vtraqꝫ premissaruꝫ est vera. ⁊ non sequit̄ ꝯclusio. ⁊ ꝯmittitur fallacia accentus. Et similiter diceret̄ de isto p̄alogismo. oīs populus est arbor. gens est populus. ergo gens est arbor. Etiam distinguendo p̄missas rōne huius dictionis populus quo ad eius primā syllabam

¶ Sciendum quarto. q̄ secūdus modus fit quādo aliqua vox potest eē dictio vel oratio. vt hic quicunqꝫ prestat alicui dat alteri. sed lapis prestat

Similiter qn̄ proceditur ab vna specie vnius predicamenti ad aliā. vt q̄tosc̄ūq; digitos heri habuisti hodie habes decē digitos heri habuisti. ergo decē digitos hodie habes posito q vnū omiseris. Dicēdū q non sequit. qr hec dictio q̄tosc̄ūq; dicit q̄titatē cōtinuā. et hec dictio decez dicit q̄titatem discretā Tertius modus prouenit ex diuersa suppositione termini. vt hō est species. ergo aliquis hō est spēs. ⁊ hec. homo est dignissima creaturarum. ergo aliq̄s hō est dignissima creaturarū. hic est processus a simplici suppōne ad psonalē. Silr hic. oīs hō est aīal. ergo oīs homo est hoc aīal Similiter hic. aīal est sortes. aīal est plato ⁊ sic de alijs. ergo aīal est omnis hō. hic fit processus a pluribꝫ determinatis ad vnā determinatā. Et iste modus solet appellari vniuocus. qr ille terminus vniuoce se habet ad oīa supposita. Unde in qualibet premissarū supponit pro vno in conclusione vero p pluribus. et sic variat eius suppositio. Et est intelligendū q in predictis quale quid interptat in hoc aliquid. i. cōmune vel vniuersale interpretat singulare. Si em̄ aīal est hoc aliq̄d. si tunc arguit sic. aīal est sortes. aīal est hō. et sic de alijs. g aīal est oīs homo. est bonū argumētuz sicut hic. sortes currit plato currit. ⁊ sic de alijs. ergo oīs hō currit. Silr hic non sequitur qn̄ fit processus ab imobili suppositōne ad mobilē. vt oīs homo est aīal. ergo oīs hō est hoc animal. ⁊ sic de alijs Hos tres modos ponit Aresto. dicens q figura dictōnis fit qn̄ interpretatur nō idez vel diuersum. vt masculinū femininū vel neutrū. vel econuerso et rursus q̄d interpretat quale vel q̄tū iterū qn̄ cōmune interpretat singulare vel hoc aliquid.

¶ Postq̄ autor determinauit de fallacijs peccātibꝫ sm multiplex actuale ⁊ potentiale. hic ɔn̄r determinat de vltima fallacia indictōne. que peccat sm multiplex fantasticū. scz de fallacia figure dictōnis. Et ad declarandū quid sit fallacia figure dcōnis, pmo describit figuram ppie dictā dicens Figura est que termīo vel terminis clauditur. sicut circulus dicit pmo termino pter figuram circularē. sicut est circulus. qui vnica linea circulari claudit. dr terminis sicut quadrāgulus triangulus ⁊ p talem silitudinē ad talez figurā dr figura siue illa terminatio sit ex pte scati vel vocis siue modi scandi. ex quo ptz q fallacia figure dcōnis est similis terminatio dictionū ad inuicē pter quam credimus q vna dictio idem significet cū alia dictiōe. Et qr non scat idē sm hāc multiplicitatē sumit multiplex fantasticū ¶ Sciēdū pmo q fallacia figure dictōis ideo est, ydoneitas

ctione. q2 facit multiplex fantasticū. Figura est q̄ termino vel
terminis claudit. termino vt circulus. terminis vt triāgulus q̄
drāgulus. et silitudinarie h̄ sumit. Fallacia figure dcōis est
silitudo dcōis cū dcōe penes finalē termiatōem i pte nō idē
₽cāte. z facit multiplex fantasticū. Est āt multiplex fantasticū
qn̄ aliq dcō ₽t vnū. z videt ₽care aliud ₽pter silitudinē quaȝ
hȝ in pte cū alia dcōe. vt videre ₽t passionē z videt ₽care acti
onē ₽pter h̄ q est sile huic ₽bo agere Causa apparētie falle ē
silitudo dcōnis in pte cū alia dcōne nō idē ₽cāte Cā defectus
hui9 fallacie est diuersitas eorū q̄ vident ee silia Ista āt silitu
do fit trib9 mōis .s. voce. ₽catōe. z suppōe et ₽ȝ hoc tres sunt
mōi hmōi hui9 fallacie. Prim9 modus ₽uenit ex sili termia
tione dcōis cū alia dcōe. vt q̄liscūqȝ est musa talis est poeta.
sȝ musa est fei generis. ḡ poeta est fei generis. Dicēdū q non
sequit q si aliq sint eiusdē termiatōes q sint eiusdē generis.
Silr hic. oīs aqua ē hūida. fluui9 est aq̄ ergo fluui9 ē hūida
Dōm q nō oportet q si fluuius sit aqua. q ḡ quicq̄d dicat
de aqua q hoc etiā dicat de fluuio sub eadē terminatiōe. vel
sic. oīs hō est alb9. mulier est hō. ḡ mulier est alb9 Vn̄ in oīb9
pdictis palogismis masculinuȝ interptat feim. aut si formet
sic palagismus. musa et poeta silr terminant. sȝ musa est fei ge
neris. ḡ poeta. tūc nō est ibi fallatia figure dcōnis. sȝ falla ₉se
quētis a cōiter accidētib9. vt postea ptebit. Scd's modus p
uenit ex mutatōe vni9 p̄nti in aliud. vl qn̄ vna spēs vni9 p̄nti
mutat in aliā spēm vt h̄. quidcq̄d heri emisti hodie ₉medisti
carnes crudas heri emisti. ḡ carnes crudas comedisti. Dōȝ ē
q nō seq̄t. q2 q̄cq̄d ₫t rē de p̄nto s̄be. crudū ₫t rē de p̄nto q̄li
tatis. et sic ₽cedit de vno p̄nto in aliud Silr h̄. q̄cq̄d heri vi
disti hodie vides. sȝ vidisti heri albū ḡ albū hodie vides Di/
cēdū q nō seq̄t. q2 albū ₽t p modū q̄litatis. q̄cq̄d ₽o ₫t rē de
p̄nto s̄be Silr h̄. do tibi solū denariū. sȝ solū denariū nō ha
beo. ḡ do tibi q nō hēo. Dōm q hec dcō solū ₫t relatōeȝ. q2
vt hȝ in. ij. elen. solū ₫2 q̄si nō cū alio. et hec dcō q̄d ₫t subām
et sic ₽cedit a relatōe ad subām. silr ē hic. aliqs dat cito equū
sȝ nō hȝ cito equū. ḡ aliqs dat cito qd nō habet. Dōm q nō
sequit. quia cito dicit modum actus siue qualitateȝ. et quid
dicit substantiam. et sic procedit a qualitate ad substantiam

nita puncta. ergo male dr ꝙ figura claudit termino vel terminis. Tertio sic. sicut similis est terminatio dictõis ita ꝛ oratõis. ſ₃ nulla ē fallacia figure oratõis. ğ nec dictõnis. Quarto sic. res vnius ṗdicamẽti nūq̄ʒ mutat in rem alterius ṗdicamẽti. ğ iste modus male assignat. Quinto sic. Deceptio ꝓueniẽs ex ꝑte ꝑcatoꝝ aliquaꝝ dictionū ꝓuenit ex ꝑte rei. ğ fit fallacia extra dictõem. ergo male ponit tertius modus. Ad pmum dicit ꝙ figura dupl'r accipitur. Uno modo material'r ꝓ quantitate terminata. ꝛ sic figura nõ est terminus nisi forte substantie. Alio modo capit figura formaliter pro modo terminatõnis huiusmodi quātitatis. et sic est figura de quarta specie qualitatis. ꝛ sic bene dicitur terminus.

Ad scdm dicit. ꝙ linea circularis nõ clauditur termino in actu. ſ₃ magis supꝑficies circularis cõtenta sub linea circulari clauditur vno termino sc₃ linea q̄ est eius circūferẽtia. Unde figura semꝑ capitur pro contento siue sit supꝑficies siue corpus ꝛ nõ pro continente. Ad tertium dicitur. ꝙ oratio nõ habet terminatõem pmo ꝛ per se. sed solum ex ꝯsequenti ratione ꝑtiū. ideo nõ ponit fallacia figure oratõis sicut dictõis. Ad quartum dr. ꝙ l₃ res vnius ṗdicamẽti ex natura rei nõ mutet in rem alterius ṗdicamẽti. tñ bñ denotat ꝑm modū ꝑcandi. sic ꝙ vnꝰ modus ꝑcandi vnius ṗdicamẽti mutat in modū alteriꝰ ṗdicamẽti. Ad q̄ntū dr. ꝙ si cõsiderent res ꝑm se ꝛ ratõne reꝝ sic ab ipis sumit fallacia extra dictõe₃ S₃ si ꝯsiderent inquātū p ꝑcata ꝓuenit silr̃itudo dictionū sic causant fallaciā in dictõe ꝛ sic fit in istis. nec est incõueniẽs ꝙ ꝑm diuersas ratiões diuerse fallacie in istis ꝑalogismis peccent penes fallaciā accidẽtis. ſ₃ in ratõe cause apparẽtie huiꝰ fallacie. ſ₃ ratõe alterius. ideo ꝑm diuersas causas apparentie idem paralogismus est in diuersis fallacijs.

Equit de fallacijs extra dictõnem que sunt septem. sc₃ accidens ꝑm quid ad simpliciter. ignorantia elenchi. petitio principij. consequens. nõ causa vt causa. ꝑm plures interrogatõnes vt vnam. Differunt autẽ iste fallacie a fallacijs in dictõne. quia fallacie in dictõne habent causam apparentie ex parte vocis. Sed fallacie extra dictõnem habent causam apparẽtie ꝛ defectus ex ꝑte rei ꝛ nõ ex ꝑte vocis. ꝛ propter hoc dicunt extra dictõnem.

Postq̄ʒ autor determinauit de fallacijs in dictõne: hic ꝯñr determinat de fallacijs extra dictõem. Cuius ordinis rõ est. qꝛ fallacie ordinant ꝑm ꝙ hñt maiorem ꝛ minorẽ causam apparẽtie. ꝛ magis ꝛ prompte facilius pt causari deceptio respondẽtis. ſ₃ magis prompte causat deceptio respõdentis ꝓpter ignorantiā dictõis multiplicis vel orõis. q̄ꝫ ꝓpter habitudinem diuersaꝝ reꝝ. iõ fallacie in dictiõe ꝑcedunt ꝯueniẽter fallacias extra dictõem. Etiā ꝓpter hoc. qꝛ fallacia in dictõe causat deceptões ꝑm voces

decipiendi ꝑueniens ex sili terminatõe dictõis cũ alia dictõe. ratõne cui⁹ credit. ꝙ sicut ille dictões in silitudine vel sili terminatõe ꝯueniũt. ꝙ etiã ꝯueniãt in ꝑcato vel mõ ꝑcandi. ſʒ cã defect⁹ ẽ diuersitas ꝑcatoꝝ vel moꝝ doꝝ ꝑcandi illaꝝ dictionũ in sili terminatõe ꝯueniẽtiũ. ¶ Sciendũ scdo ꝙ hec fallacia sumit ex terminatõe duaꝝ dictionũ inter se. Sʒ sicut illa terminatio fit tripl'r. videlicʒ in voce in mõ ꝑcandi ⁊ in ꝑcatõe. iõ ſm hoc tres sumunt modi hui⁹ fallacie quoꝝ ꝑmus ẽ. Quãdo ꝓpter silem terminatione dictionũ inter se. credit ꝯueniẽtia illaꝝ in ꝑcatõe vel in modo ꝑcandi Exemplũ ꝑmi vt secare ẽ agere. ibi ꝓpter silitudinẽ vocis credimus illas dictões habere silitudinẽ in ꝑcato. scʒ ꝙ ambe ꝑcẽt actõem cũ tñ nõ sit ita Exemplũ scdi. vt qualis est musa talis est poeta. ſʒ musa est gñis femi. ergo poeta. ibi ꝓpter silitudinẽ vocis credit eẽ ꝯueniẽtia in mõ ꝑcandi illarũ dictionũ scʒ in gñe Et soluunt tales paralogismi negando ꝯñam. qꝛ ꝓpter talẽ silitudinẽ vocis nõ seqtur ꝯueniẽtia ipsaꝝ dictionũ in ꝑcato vl' in modo ꝑcandi. ¶ Sciendũ tertio. ꝙ scdus modus huius fallacie est qñ ꝓpter ꝯuenientiã duaꝝ dictionũ in mõ ꝑcandi credit ꝯueniẽtia eaꝝ in ꝑcato vel in mõ ꝑcandi. ⁊ ſm hunc modũ res vnius ꝑdicamẽti mutatur in rẽ alterius ꝑdicamẽti. Exemplũ. vt quicqd heri vidisti hodie vides. albũ heri vidisti. ergo albũ hodie vides. ibi ꝓpter silitudinem substantie distribute ꝑ qcquid ⁊ albi. credit ꝙ sub illo distributiuo substãtie quicqd bene subsumat albũ qd importat qualitatẽ. ibi mutat res substãtie in qualitate quãtum ad subsumptõem simil'r si diceret. Quicqd heri emisti hodie comedisti. crudas carnes heri emisti. ergo crudas carnes hodie comedisti. simil'r. Quãdocũqꝫ comedisti fuisti hõ decies comedisti. ḡ decies fuisti hõ. vbi illud signũ qñcũqꝫ distribuit ꝓ re habẽte se ꝑ modũ ꝯtinui ⁊ decies ꝑ modum discreti. ⁊ sub distributiuo ꝯtinui sumit discretũ. ⁊ sic mutat vna qlitas in aliam. Simil'r hic. quecunqꝫ diligis est amic⁹ tuus. matrẽ tuã diligis. ḡ mater tua ẽ amic⁹ tuus. ibi ꝓpter silitudinẽ inter illa ꝑcata etã creditur ꝙ ꝯueniãt in gñe. Et solluunt isti paralogismi negando ꝯñam. quia ꝓpter ꝯuenientiã duoꝝ in re ꝑcata. vel in mõ ꝑcandi nõ seqtur ꝯueniẽtia eoꝝ inter se. ¶ Sciendũ quarto. ꝙ terti⁹ mod⁹ sumit qñ ꝓpter silitudinẽ duaꝝ dictionũ in ꝑcato credit ꝯueniẽtia eaꝝ in mõ ꝑcandi Exemplũ ꝑmi vt oĩe aĩal ẽ albũ plato ẽ aĩal. ḡ plato ẽ albũ. ibi ꝓpter ꝯuenientiã platõis et aĩalis in ꝑcato credit ꝯuenientia eoꝝ in gñe. sil'r. Omis petra ẽ alba. lapis ẽ petra. ḡ lapis ẽ alba. sil'r. oẽs hoĩes currũt. sortes ẽ hõ. ḡ sortes currunt Sil'r hoĩ aĩal ẽ sortes. aĩal ẽ plato. ⁊ sic de aliis. ḡ aĩal ẽ oĩs hõ. ibi ꝓpter ꝯuenientiã aĩalis cũ añcedẽte ⁊ ꝯñte credit ꝙ aĩal habeat eandem suppositõem in añte ⁊ ꝯñte. ⁊ tñ arguit a pluribꝫ determinatꝭ ad vnã determinatã respectu hui⁹ dictõis aĩal. Et soluunt oẽs paralogismi negãdo ꝯñam. Nã ꝓpter similitudinẽ terminationũ ⁊ ꝑcationũ in dictõe nõ sequitur ꝯueniẽtia illaꝝ in mõ ꝑcandi. Et qñ dꝛ in scdo mõ ꝙ ille modus ꝑueniat ex diuersa suppositõe. tũc ꝑ diuersam suppositõem possum⁹ intelligere diuersitatẽ in mõ ꝑcandi. ¶ Cõtra ꝑdicta arguit ꝑmo sic. Nulla figura claudit termino vel terminis. ſʒ figura ẽ termin⁹ quãtitatis. ḡ male dꝛ ꝙ figura ẽ q̃ termino vel terminis claudit. Scdo sic. In circulo nõ ẽ actu termin⁹ lʒ sint in pũcta in potẽtia. qꝛ in linea circulari potẽtia sunt infi

Quarta diuisio e p idē z diuersum. ꝑm quā sumit fallacia petitōnis pncipij. Quinta ē p pus z p posteri⁹. ꝑm quā sumit fallacia ɔsequēts. Sexta est p cām z effectū ꝑm quam sumit fallacia ꝑm non causaꝫ vt cām. Septima est p vnū z multa ꝑm quā sumit fallacia ꝑm plures interrogatiōes vt vnā. Et inter istas fallacias est maior idoneitas decipiendi. z cā apparentie in fallacia accidētis ꝙ̄ in alijs. Ideo de ipa pmo videndū ē. ¶ Cōtra pdicta arguit pmo sic. Fallacie extra dictōem causant a reb⁹. sꝫ res precedunt voces. ḡ fallacie extra dictōem pcederēt fallacias in dictōne. Secūdo sic. Fallacia solū causat deceptōem in disputatōe litigiosa. sꝫ null⁹ p se ɔsiderādo facit disputatōem litigiosam. ergo male dictum est ꝙ fallacie extra dictōeꝫ decipiūt p se ipm ɔsiderādo. Tertio sic. Omes paralogismi peccātes in forma. debēt solui p distinctōeꝫ. vt dr scdo elenchorum. ḡ palogismi extra dictōem cū sint peccātes in formā. debent solui p distinctōem. z nō negādo ɔñam Quarto sic. Fallacia ɔsequētis ē ps fallacie accidentis. sꝫ ps nō distinguit ɔtra suum totū. ḡ ille fallacie nō distinguunt. z sic nō sunt septē extra dictōem. Quinto sic. Illa fallacia ē pma in fallacijs extra dictōem q̄ magis peccat cōtra elenchum. sꝫ fallacia ignorātie elenchi magis peccat ɔtra elenchuꝫ. ḡ ipa ē pma inter fallacias extra dictōem. z nō fallacia accidētis. ☞ Ad pmū dr. ꝙ lꝫ ordine nature res pcedūt voces. tñ in illo ordine quo cadunt in disputatōe magis sequunt. Ideo nō opꝫ fallacias extra dictōem pcedere fallacias in dictōne

Ad scdm dr. ꝙ lꝫ nullus hō sic facit sciēter disputatiōem litigiosaꝫ. tñ ignorāter pt facere sibijpsi. z sic seipm decipere in arguēdo z respōdēdo sibijpsi. Ad tertiū dr. ꝙ lꝫ palogismi facti extra dictōem pñt solui p distinctōem diuersaꝝ habitudinū rei. nō tñ p distinctōem alicui⁹ ɔpositōis multiplicis. de qua distinctōe intelligit. Ad quartū dr. ꝙ lꝫ ɔsequens sit ps materialis. eo ꝙ in omnib⁹ palogismis fallacie ɔsequētis reperit etiam fallacia accidētis. tñ nō ecōtra. qꝛ in aliqb⁹ est fallacia accidētis. vbi tñ nō est fallacia ɔsequētis. ḡ nō est ps formalis eius. sꝫ ab ea distinguit formaliter Ad qntū dr. ꝙ negat maior qꝛ ille fallacie nō ordinant inter se ꝑm ꝙ magꝫ peccāt contra elenchū. sꝫ ordinant ꝑm maiorē cāꝫ apparētie

Inter has pmo dicenduꝫ est de fallacia accidentis.

Vñ accñs put hic sumit idē est ꝙ extraneū in parte idē z in pte diuersum. vt hic. hō est spēs. sortes ē hō. ergo sortes est spēs. Homo eñ est in pte idē cū spe. s. qñ sumit p re vli z in pte est diuersum a specie. scꝫ qñ sumit p suppositis Notandū ꝙ in ista fallacia accidētis sunt ista tria. s. accñs. res subiecta z attributū. Exemplū vt hō est species sortes est hō. ergo sortes est species. hoc medium hō est res subiecta. z minor extremitas est accidens. z maior extremitas attributū. Causa apparētie est couenietia aliquorum duorū in aliquo tertio ꝑm ptem. siue ē ptialis identitas aliquorum duorū. Causa defectus est diuersitas eorundem.

Fallacia vero extra dictõnem causat deceptõnem ex pte rerum Sed in disputatõne voces pcedunt res. qr res mediantib voctibus in disputatione accipiuntur. ¶ Sciendũ pmo q fallacie inter se differunt z conueniunt. Vñ inter se conueniũt eo q oẽs fallacie hñt causas defect⁹ ex pte rei. sz differunt in hoc. qr fallacie in dictõe sumunt causas apparẽtie ex pte voc sc3 dictõis vel orõis multiplicis. Sz fallacie extra dictõem sumunt ipas ex pte rei fcate per voces. Unde fm habitudines rerũ que a respondẽte ignorant pt sumi causa ignorantie z cã defect⁹ fallacie extra dictõe3. Secundo differũt in mõ decipiẽdi. qr fallacie extra dictõe3 mag decipiunt hoiem disputando. z nõ p se cõsiderãdo. qñ sc3 ignorat quis habitudines rerũ. s3 fallacie in dictõe magis decipiũt hoiem in disputãdo z nõ p seipm cõsiderando. qr hõ p se cõsiderãs nõ ignorat multiplicitatẽ dictõis qñ capit eã equoce. Tertio differũt quantũ ad solutõnem eorũ palogismorũ. qr palogismi fallaciarũ in dictõe debẽt solui p distinctõem alicui⁹ pmisse. excepta tñ fallacia figure dictõis in qua soluunt palogismi p interemptõe3 cõsequẽtie vel alicui⁹ pmissarũ. z isti soluunt negando cõñam. ¶ Sciendũ scdo. q solutio syllogismi ẽ manifestatio syllogismi falsi. Et diuidit p solutõem apparẽtẽ z rectã. Solutio apparẽs ẽ manifestatio syllogismi falsi nõ ostendẽdo in speciali cãm pter quã ibi cõmittit talis fallacia. Sed solutio recta est manifestatio syllogismi falsi ostendendo pter quid est falsus. Et sic ostendit in speciali in aliquo paralogismo pter qd est ibi aliq fallacia. Et syllogismus dupl'r pt dici falsus Uno mõ pter pmissas. qñ sc3 aliqua pmissarũ est falsa. Alio mõ pter illatiõem. qñ sc3 syllogismus formal'r nõ infert cõclusionẽ sic simil'r pt solui dupl'r. s. ostendẽdo falsitate3 pmissarũ. aut defectũ cõsequẽtie ¶ Sciendũ tertio q pusq3 autor determinet in speciali de fallacia extra dictõem. Primo enumerat eas in generali dicẽs. q sunt septẽ. s. accidẽtis fm qd ad simpl'r. ignorãtie elenchi. petitõis pncipij. cõsequẽtis. fm nõ cãm vt cãm. fm plures interrogatõ es vt vnã. Cuius diuisionis rõ est. qr oĩs fallacia extra dictõe3 peccat cõtra elenchũ vel ergo peccat in quãtitate tantũ z sic est fallacia petitiõis pncipij. vel in illatõne z hoc est dupl'r. vel in eodẽ est apparens cõsequẽtia syllogismi vel enthimematis. Si pmum hoc est dupl'r. vel ibi est apparens cõsequentia syllogismi ad impossibile. z sic est nõ causa vt causa. Si vero sit apparẽter cõsequentia enthimematis. hoc est quadrupl'r. vel ibi est apparenter loc⁹ a pte in modo ad suum totum. z sic est fm qd ad simpl'r. vel est habitudo ptium simul sumptarũ. z sic est ignorãtia elenchi. vel ibi est habitudo conuertibiliũ. z sic est fallacia cõsequentis. eo q pter cõuertibilitatẽ vnũ creditur sequi ad alterũ. vel ibi est habitudo totius integralis ad suã ptem apparenter tñ. z sic est fallacia fm plures interrogatõnes vt vnã. ¶ Sciendũ quarto. q numerus fallaciarũ extra dictõem ex pte rerũ vel diuisionu3 entis sumit. eo q sumit causam apparentie ex pte rei fm diuersas habitudines partium entis. Ideo fm plures diuisiones entis possunt ab inuicẽ distingui. vnde prima diuisio entis est in substantiam z accidẽs fm qua3 sumit fallacia accidẽtis. Secunda diuisio est in pfectum z in impfectu3. p respectum cuius sumitur fallacia fm quid ad simpl'r Tertia diuisio est p oppositum z nõ oppositum fm quam sumitur fallacia ignorantie elenchi

dum q̄ qñ aliqua duo accidentia p̄dicātur de aliquo quorū primū in subiecto est per alterū et non per se. et ex talibus di/uisim captis non licet inferre cōiunctū vel econtra. vt iste est albus et est monachus. ergo est albus monachus. Nā albe do nō est in subiecto ꝑm se. sed ꝑm habitū. Similiter ex con iunctis nō licet inferre diuisum. quādo ista que cōiungūtur diminuunt de rōne alterius. vt ille homo est mortuus. ergo est homo et mortuus. In oībus aūt alijs licet ex coniunctis inferre diuisuȝ. sed illud vltimū argumentum facit fallaciam ꝑm quid ad simpliciter. Accidens sic diffinitur ab Aristote. Accidens est quod ē extraneū in parte idem et in pte diuer sum ꝑm accidens fiūt palogismi quādo idē similiter fuerit as signatū inesse rei subiecte ⁊ accidēti vt homo est spēs. sortes est homo. ergo sortes est species. homo em̄ ꝑm q̄ sibi conue nit esse speciem aliter capitur a modo per quē conuenit sorti et platoni. quia cōuenit ei esse speciem. vt est essentia quedā cōmunis predicabilis de pluribus. et put est in pluribus sic est in sorte et platone. et sic ē sortes accidens. homo vero res subiecta. et species significat̄ vtrisq̄ inesse Unde accidēs nō sumit̄ hic vt diffinit̄ a Porphirio sed vt dictum est

¶ Postq̄ autor determinauit de fallacijs extra dictōem in generali. hic cōsequēter determinat de ipis in spēali. Et p̄mo de fallacia accidentis. q̄ inter oēes istas efficacior est ad decipiendum. Rōne cui⁹ p̄mo diffinit ac/cidens quod est extraneum in pte idem et in parte diuersum ab alio. Ac cidens em̄ tripliciter capitur. Uno modo pro illo quod dicit absolute na turam accidentis. ⁊ sic distinguitur cōtra substantiā. Alio modo magis cōmuniter pro illo quod aduenit rei post suum esse completum. et est ex/tra essentiam eius. ⁊ intellectum. vt homo respectu animalis. Tertio ca/pitur magis cōmuniter pro omni illo quod est extraneū alteri. inq̄tū stat pro aliquo tertio. et hoc modo non soluȝ inferius accidit superiori. ſȝ etiā superius inferiori. vt si sortes accipiatur sub attributo indiuiduū homo ac cidit sorti. quia est sibi extraneum inq̄tum sibi conuenit intentio indiui/dui. Homo em̄ ꝑtim conuenit ⁊ ꝑtim differt a sorte. et ideo per hoc dicit̄ accidens ⁊ pro illo datur p̄sens diffinitio. et ab ipo sumitur fallacia acci/dentis. ¶ Sciendum p̄mo q̄ in fallacia accidentis semp tria requi/runtur. scȝ attributum res subiecta et accidens Attributum est maior ex tremitas que in p̄missis attribuitur medio. Res subiecta est que primo attribuitur medio vel in actu vel in aptitudine. Accidens vero est illud quod ꝑtim conuenit et ꝑtim differt a re subiecta. ⁊ accidit sibi inq̄tū stat sub illo attributo. vt hic. sortes est indiuiduum sortes est homo. ergo ho/mo est indiuiduum. Indiuiduū em̄ est attributū. sortes est res subiecta.

Huius fallacie tres sunt modi. Primus prouenit ex eo q̃ ali
quid vere predicatur de aliquo subiecto. et propter hoc cre/
ditur vere dici de accidēte eius a quo est diuersum. Uel quā
do aliq̃d primo attribuit̄ rei subiecte in p̄missis. et postea at
tribuit̄ eius accidenti in cōclusione. vt hic hō est species. sor
tes est homo. ergo sortes est species. Dicendū q̃ nō valet. qꝛ
ille terminus species qui est attributum assignatur inesse sor
ti qui est accidens. eo q̃ dicit̄ de hoīe quod est res subiecta
Similiter hic sic. aīal ē genus. homo est animal. ergo hō est
genus. Similiter hic. om̄e es est naturale. statua est es ergo
statua est naturalis. nō sequitur qꝛ naturale vere predicatur
de ere et ꝓpter hoc attribuitur in cōclusione statue. quod nō
fit vere. Similiter hic. cognosco choriscū choriscus est ve
niens. ergo cognosco veniētē Dicendū q̃ nō oportet q̃ si co
gnoscas choriscū ꝭm se. q̃ propter hoc cognascas ipm̄ sub
illo accididente quod est veniens. Secūdus modus ꝓuenit
ex ꝑticulari ydēptitate aliquorū duorū in aliquo tertio. Uel
quādo aliquod cōmune predicat̄ de aliquibꝫ duobꝫ cum qui
bus est in ꝑte idem et in ꝑte diuersum. ⁊ propter hoc illa duo
credunt̄ esse eadem inter se. vt hic sortes est homo. plato est
homo. ergo sortes est plato. Silr hic. hō est animal equus
est animal. ergo equus est homo. Dicendum q̃ non oportet
q̃ si aliqua duo cōueniāt in aliquo tertio. q̃ propter hoc cō/
ueniāt inter se. Tertius modus ꝓuenit quādo ex duobus ali
quibus diuisim sumptis male infertur aliquod cōiunctum
ꝭm accidens. vt iste est albus et est monachus. ergo est albꝫ
monachus. Similiter hic. iste canis est pater et est tuus. er/
go est pater tuus. nō sequit̄. qꝛ licet illa cōueniant in aliquibꝫ
ꝭm ꝑtem tamē ꝭm aliam ꝑtem differunt. Et sciendū q̃ nō li/
cet inferre ex diuersis cōiunctum. vt habetur scd̄o Periher/
menias. quādo diuersa accidentia sibiĩuicē per accidens
cōuenientia sicut album esse monachū. Similiter quando
duo predicātur quorū ꝭm intelligit̄ in primo vt vniuersale in
suo specialiori. vt iste est homo et est aīal. ergo est homo ani/
mal. qꝛ aīal intelligit̄ in hoīe. sicut album in hoīe albo Sed
in oībus aliȷs licet ex diuisis inferre coniunctū Unde notā.

Ibi eñi aīal rationale attribuitur hoī vt stat sub illo attributo incōplexuȝ quod cōuenit sibi inꝙ̄tum differt a sua diffinitōne. ꝛ ꝓpter hoc non infer-tur bene de aīali rōnali. Et soluunt̄ isti ꝑalogismi negando ꝯsequētiam. qꝛ si aliquid affirmat̄ vel negat̄ de vno ꝯuertibilium ea ꝑte qua differt ab alio. non ꝓpter hoc oportet ꝙ affirment̄ vel negent̄ de se. et hec assignatio modorū huius fallacie accidentis ꝛ rei subiecte ponit̄ ſm phm in suis fal laciȷs. licet ponat̄ hic in textu alia assignatio que faciliter pt̄ videri ibidem

☞ Contra predicta arguit̄ pmo sic. nulla est fallacia substantie. ergo a si mili nulla erit fallacia accidētis. Scđo sic. mediū in omni fallacia est in ꝑte idem ꝛ in ꝑte diuersum ab extremitatibꝫ. si ergo accidens vt hic sumi tur sit idem. hoc est ꝙ importat in ꝑte idem et in ꝑte diuersum sequit̄ ꝙ in omni syllogismo erit fallacia accidentis qđ est falsum. Tertio sic. illud qđ est de essentia rei nō est accidens ipsius. sed oē superius est de essentia sui inferioris. ergo nullum suꝑius accidit suo inferiori. Quarto sic. argu endo ex puris affirmatiuis in secūda figura cōmittit̄ fallacia accidētis. et tamē ille modus non assignatur inter istos modos. ergo male assignatur

Quinto sic. a diuisis ad ꝯiuncta est bona ꝯsequentia. vt ꝑꝫ. ȷȷ. Peri-hermenias. ergo illo modo non ꝯmittit̄ fallacia accidentis.

¶ Ad primū dicit̄. ꝙ hic nō capit̄ accidēs vt distinguit̄ cōtra substantiaȝ vel vt sibi oꝑponit̄. ideo nō sequit̄ ꝙ si nulla sit fallacia substātie ꝙ etiā nul la sit fallacia accidentis Ad secūduȝ dꝛ ꝙ licet in omni syllogismo ma lo mediū ꝑtim ꝯueīat ꝛ ꝑtim differat ab extremis. tñ in oī bono syllogis mo nō accipit̄ vt ꝯueniens ꝛ differens ab ipis. sed in vtraqꝫ premissarū te-netur sub eadē rōne. et extremitates in eo vniunt̄ sub vna rōe ꝛ nō sub di uersis. aliter nō sequitur vnio extremitatū inter se Ad tertium dicitur ꝙ licet nullū suꝑius accidat simpliciter ꝛ absolute suo inferiori tñ bene si-bi accidit ꝯꝑatiue ꝑ respectū ad vnū tertiū qđ ꝯuenit inferiori. ꝛ ꝓut dif fert a suꝑiori. Ad quartū dꝛ. ꝙ arguendo a puris affirmatiuis in secun da figura cōmittit̄ primus modus huius fallacie prius assignatus. et me dium est res subiecta ꝛ inferius sibi accidit vt stat sub maiore extremitate Et licet tale mediū non subȷȷciatur actu maiori extremitati tñ subȷȷcitur aptitudine ꝛ efficit̄ subiectum eius reducendo ad pmā figurā ꝑ ꝯuersio-nem maioris Ad qntuȝ dꝛ ꝙ bñ tenet ꝯsequētia arguendo a diuisis ad ꝯiūcta vl' ecōtra si saltem bñ arguat̄. sȝ qñ non bñ arguit̄ ꝯmittit̄ hec falla cia. nā arguendo a diuisis ad ꝯiūcta pmo requirit̄ ꝙ predicamentoꝝ di-uersorū vnū sit substātiale ꝛ determinabile. reliquum vero accidentale et determinatio. Secūdo requiritur ꝙ potentiale precedat actuale arguen do a ꝯiūctis ad diuisa requit̄ etiam ꝙ in ꝯiūctis vnū non sit determinatio priuās ꝛ diminuēs respectu alterius. sed ꝙ sit determinatio ꝯtrahēs tm̄

Equitur de fallacia ſm quid ad simpliciter. Dictum ſm quid appellatur hic determinatio diminuens de ratione vel de esse cui adiungitur. vt cum dico ho-mo mortuus. Mortuum enim diminuit de ratione homi-nis. Dictū simpliciter appellatur aliquid indiminutū vt ho

homo vero est accidēs.qȝ accidit sorti ea pte qua sortes stat sub illo attri buto qđ ꝯuenit sorti inq̄tū differt ab hoīe.et inde videndū est q̄ sint cau se huius fallacie. Causa appar ētie est ptialis ꝯuenientia accidētis cum re subiecta vel ipius medij qđ ſm diuersas rōnes ꝯuenit cū extremis pter quā credit ꝙ accidēs ꝯueniat cū re subiecta ea pte qua sibi ꝯuenit attribu tum Causa defectus est diuersitas accidētis ⁊ rei subiecte vel ipius me dij quod ſm diuersas ratōes cōuenit extremis. Et ſm hoc sic diffinitur ista fallacia.est ydoneitas decipiendi proueniens ex ptiali ydēptitate ac cidentis cum re subiecta.que tamē differunt ſm diuersas ratōnes et sem per ꝯmittit ista fallacia quādo propter cōuenientiā duorū in aliquo ter tio ſm diuersas ratōnes credit cōuenientia ipoꝝ inter se et quādo vnuȝ negatur ab alio ea parte qua differt ab ipso respectu sui accidentis.

¶ Sciendum est secundo.ꝙ huius fallacie tres sunt modi. Primus est. quādo accidēs est inferius rei subiecte.⁊ pter hoc pdicamētū attributū rei subiecte.etiam attribuitur inferiori eius ſm quem modū sic paralogi satur animal est genus homo est animal.ergo homo est genus.ibi genus est attributum cōueniens animali ea pte qua differt ab homine. Et pro pter hoc infertur de homine qui accidit aīali vt stat sub illo attributo.Si militer hic.oīe es est naturale.statua est es.ergo statua est naturalis. ibi naturale cōuenit eri vt est in actu.et statua sibi cōuenit vt est in potētia ad figuram eius.et ita accidit ei prout stat sub illo attributo. Similiter ibi. omnis hō est animal.equus est aīal.ergo equus est homo. Equus enim accidit aīali cōsiderando animal prout conuenit cū homine.Similiter hō non est indiuiduum.sortes est hō.ergo sortes nō est indiuiduū.ibi indiui duum negat de hoīe ea pte qua differt a sorte. Et oēs isti paralogismi sol uuntur negando cōsequētiam.qȝ non oportet ꝙ si aliquid affirmet vel ne getur de supiori ea pte qua differt ab inferiori ꝙ pter hoc ꝯueniāt vl' dif ferant inter se cum ibi medium nō teneatur sub eadem ratione in premis sis et in ꝯclusione ¶ Sciēdū tertio.ꝙ secūdus modus huius fallacie est. qñ accidens est supius rei subiecte.et id quod conuenit superiori ea parte qua differt ab inferiori infert de supiori vt hic.hō est spēs.substātia est hō ergo substātia est spēs.hic spēs attribuit substātie ea pte q̄ differt ab hoīe iō substātia accidit ei vt stat sub illo attributo Sil'r iste est albus ⁊ iste est monachus.ğ iste est albꝫ monachus.albuȝ em̄ est supius accñtale huic hoī.⁊ differt ab isto hoīe inq̄tū sibi attribuit h̄ attributū monachus Vñ pter h̄ ꝙ iste hō ponit albꝫ ſm se infert ꝙ sit albꝫ ſm habitū Sil'r h̄.iste ca nis est tuus.⁊ iste canis ē pater.ğ iste canis est pr̄ tuus.etiā in alijs arguē do a diuisis ad ꝯiūcta.⁊ isti palogismi soluunt negādo ꝯñam.qȝ nō valȝ ꝙ aliqd si ꝯueniat inferiori ea pte q̄ differt a supiori ꝙ etiā ꝯueniat suo su piori.nō em̄ oportet sp ad ꝯmittēdū illū modū ꝙ sumit illđ qđ est simpl'r supi⁹.sȝ sufficit ꝙ sit supi⁹ ſm rē vl' ſm modū. Sciēdū q̄rto.ꝙ tertius modus hui⁹ fallacie ē.qñ accñs est ꝯuerribile respcū rei subiecte.vt h̄.risi bile est q̄litas.hō est risibil'.ğ hō est q̄litas. vel sic.risibile ē pꝛiū.hō est risi bilis.ğ hō est pꝛiū.pꝛiū em̄ ꝯuenit vni ꝯuertibiliū ea pte qua differt ab alio.et pter hoc non infertur bene de alio.Similiter hic homo est quid incōplexum.animal rōale est homo.ergo animal.rōnale est qđ incōplexū.

ē falsum. ⁊ ei⁹ cā defect⁹ ē diuersitas illoꝝ dictoꝝ. Et ꝫm hoc diffinit͛ hec fallacia. ē idoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex apparētia dicti ꝫm q̇d ad simpl'r et debꝫ attēdi ista ꝓueniētia nō ex pte vocis. ſꝫ ex pte rei. qꝛ nisi sic tūc ista eēt fallacia ī dcōe ſꝫ debꝫ attēdi ex pte ꝑcatoꝝ. ⁊ ꝫm ꝙ hn̄t silitudinē in re ꝑcata q̄ ē analogia suoꝝ ꝑcatoꝝ. sicut hō pict⁹ ⁊ hō hn̄t q̄ndā īter se ꝓporꝫ tionē. iō ꝓueniēter ista fallacia dr̄ extra dictōeꝫ. ¶ Sciēdū ſcdo. ꝙ lꝫ dcm̄ ꝫm q̇d in q̄ ponit͛ determinatio ꝯtrahēs tm̄ faciat locū dyalecticū vt dicen do ē hō alb⁹. ḡ ē hō ſ. a pte in modū ad suū totū. tn̄ dictū ꝫm q̇d cū deterꝫ minatōe diminuēte vel ꝑuātē facit locū sophisticū. ⁊ talis determinatio impropria fit q̄nq₃ modis. q̄nq₃ em̄ ē absoluta. q̄nq₃ respectiua. Si sit ab soluta hoc ē dupl'r. vel determinat dictū cui adiungit͛ ratōe toti⁹ ꝑuando vel diminuēdo ratōem ei⁹. vt hō pict⁹ vel ens opinobile. vel determinat ip̄m respectu ptis integralis sui subiecti. vt albū ꝫm dentes. Illa aūt q̄ est respectiua fit tripl'r. qꝛ q̇dā fit ꝑ relatōem ad aliud. vt hic. diuitie nō sunt bone male vtentib⁹. Et q̄nq₃ sumit͛ respectu mēsure q̄ ē loc⁹. vt bonū est interficere patre in triuallis. Et q̄nq₃ respectu tp̄is. vt bonū ē ꝓijcere mer ces in mari tp̄e tēpestat̄ꝫ. iō ꝫm istas determinatōes impropias ponun tur q̄nq₃ modi hui⁹ fallacie. ¶ Sciendū tertio ꝙ ꝑmus mod⁹ hui⁹ falla cie ē arguēdo ꝫm ptem in mō diminuentē. vt iste hō ē pict⁹. ḡ ē hō. Scd̄s mod⁹ ē arguēdo ꝫm determinatōeꝫ diminuentē q̄ ad ptem integralē. vt ethiops ē alb⁹ ꝫm dentes. ḡ ē alb⁹. Et lꝫ in accidētib⁹ q̄ hn̄t determinatū situ in subiecto. vt cecitas determinat oculū ⁊ simitas nasum. ⁊ sic ꝑ inhe rentiā ex vna pte ex ꝯsequenti infert͛ totū. vt infirmitas hoīm denominat totū hoīem infirmū tn̄ accidētia q̄ indifferēter ꝓueniunt omnib⁹ ptibus ꝑ inherentiā nō pn̄t denominare totū. vt albedo vel nigredo. Terti⁹ mo dus fit arguēdo cū determinatōe respectiua ad terminū extrinsecū. vt vi num ē malū febricitāti. ḡ est malū. Quart⁹ modus fit arguēdo cū deterꝫ minatōe sumpta ꝫm locū. vt bonū est interficere patrē in triuanis, ḡ boꝫ num est interficere patrē. Quint⁹ modus fit arguēdo cū determinatiōe quo ad temp⁹. vt bonū est ieiunare in quadragesima. ḡ bonū est ieiunare et oēs isti paralogismi soluunt͛ negādo ꝯsequentiā. qꝛ dictum ꝫm q̇d non infert dictū simpl'r. ¶ Sciendū quarto ꝙ in eisdē modis ⁊ in eadē fallaꝫ cia p̄t argui a dicto simpl'r ad dictū ꝫm q̇d, ꝓcedēdo eodē mō. Cui⁹ ratō ē. qꝛ vbicūq₃ ē eadē cā apparētie. ibi ē eadē cā fallacie. ⁊ ꝑ ꝯn̄s eadē fallaꝫ cia ⁊ idē mod⁹. ſꝫ arguēdo a dicto simpl'r ad dictū ꝫm q̇d ē eadē cā appaꝫ rentie sicut arguēdo a ꝯtrarijs. iō illo mō cōmittit͛ fallacia ⁊ modi prius positi. vt arguēdo. ille nō est hō. ḡ nō est hō mortuus vel ḡ nō est hō pict⁹ ſꝫ magis denoīatur illa fallacia a ꝫm q̇d ad simpl'r q̄₃ ecōtra. rō est. qꝛ arꝫ guendo a dicto ꝫm q̇d ad dictū simpl'r arguit͛ affirmatiue. ſꝫ ecōuerso. vt in plurib⁹ arguit͛ negatiue. iō mag̃ denoīat͛ fallacia a ꝫm q̇d ad simpl'r q̄₃ ecōtra. ¶ Cōtra ꝑdicta arguit͛ ꝑmo sic. hō alb⁹ ē dictū sumptū sine deter miatōe diminuēte ⁊ tn̄ nō ē dictū simpl'r. qꝛ simpl'r dico q̇d sine addito di co. ḡ ꝯtra diffinitōeꝫ dicti simpl'r. Scd̄o sic. oīe inferi⁹ min⁹ cōe ifert su peri⁹ magis cōe. ſꝫ dictū ꝫm q̇d ē inferi⁹ ad dictū simpl'r. ḡ bn̄ ifert dcm̄ simpl'r. ⁊ sic arguēdo ab vno ad reliquū nō cōmittit͛ fallacia. Tertio. bn̄ sequit͛ ē hō mortu⁹. ḡ ē mortu⁹. ⁊ tn̄ ibi arguit͛ a dicto ꝫm q̇d ad dcm̄

Fallacia ꝑm quid ad simpl'r est idoneitas decipiendi ꝓueni/ ens ex appare̅ti ꝯseque̅tia dicti ꝑm quid ad dictu̅ simpliciter ¶ Causa appare̅tie huius fallacie est ꝯuenie̅tia huius dicti quod est ꝑm q̇d ad aliud quod est simpl'r ⁊ ecoue̅rso. ¶ Causa falsitatis est diuersitas significatoꝝ. Fit au̅t hec fallacia tot modis quot modis ꝯtingit addere alicui determinato̅em diminuente̅. Primo mo̅ ꝑm ꝑtem in modo. vt ille est ho̅ mortuus. ergo est ho̅. no̅ seq̇tur. q2 mortuu̅ diminuit de rato̅e hominis. Et hic. chimera est ens opinabile. ergo est ens. no̅ seq̇tur. q2 opinabile diminuit de rato̅ne huius q̇d est ee̅ ¶ Secundo mo̅ ꝑm ꝑtem integrale̅. vt ethiops est albus ꝑm dentes. ergo est albus ¶ Tertio mo̅ in his q̄ sunt ad aliquid vt diuitie no̅ sunt bone male vtenti. ergo no̅ sunt bone. no̅ seq̇tur. licet em̅ diuitie compa̅te ad aliq̇d no̅ sunt bone. tame̅ in se sunt bone. ¶ Quarto mo̅ in his q̄ ꝑm locu̅ sunt. vt bonu̅ est mactare patre̅ in triuanis. ergo bonu̅ est mactare patre̅ suu̅. vt sic bonu̅ est vti dieta in locis egrota̅tis. ergo bonu̅ est vti dieta. ¶ Quinto mo̅ in his q̄ fiunt ꝑm tempus. vt bonu̅ est ieiunare in q̇dragesima. ergo bonu̅ est ieiunare. Vel sic expedit alicui mederi qua̅do egrotat. ergo expedit alicui mederi. no̅ seq̇tur. q2 lic3 expediat mederi ꝑm quid. no̅ tame̅ simpliciter. ¶ Sciendu̅ au̅t ꝙ in omnib9 istis inspiciendu̅ e̅ ad ꝯtradicto̅em. vt si aliq̇s respo̅dens dicat ꝙ no̅ expedit mederi ⁊ opponens assumat ꝙ expedit mederi qua̅do egrotat no̅ ꝯtradicit ei. sed statim fallacia ꝑm quid ad simpl'r ¶ Et sciendu̅ ꝙ eadem est fallacia si ex eo quod est ꝑm q̇d inferat̄ simpl'r et econuerso ⁊ intelligendu̅ est ꝙ ista fallacia quando fit ab esse ꝑm q̇d vt in̄ plurib9 fit affirmatiue. sed qua̅do fit a dicto simpliciter. vt in pluribus arguitur negatiue.

Postq̄3 au. determiauit de fallacia acc̄ntis. hic ꝯn̄r determinat de fallacia ꝑm q̇d ad simpl'r. ro̅e cui9 ꝑmo videndu̅ e̅ q̇d sit dictu̅ ꝑm q̇d ad simplicit̄. Vn̄ dictu̅ simpl'r e̅ dictio sumpta sine determinato̅e diminue̅te vt ho̅ ꝑ se. ⁊ tale dictu̅ d2 simpl'r vt e̅ ꝑfectu̅ ⁊ no̅ diminutu̅. Et dictu̅ ꝑm q̇d e̅ dictu̅ sumptu̅ cu̅ determinato̅e diminue̅te vt ho̅ mortu9. ⁊ ꝑm habitudine̅ talis dicti a ꝑm q̇d ad simpl'r sumit̄ vna fallacia special'. eo ꝙ ibi reperiunt̄ cause speciales appare̅tie ⁊ defect9. ¶ Sciendu̅ ꝑmo ꝙ ca̅ appare̅tie hui9 fallacie e̅ appare̅s ꝯuenie̅tia dicti ꝑm q̇d ad dictum simpl'r. ꝓpter qua̅ credim9 ꝙ talia dicta ꝯueniа̅t real'r. ⁊ ꝙ vnu̅ sub alio ꝯtineat̄. q̇d tn̄

est vnus defectus generalis. ad quem reducuntur oẽs alie fallacie ostendendo quõ peccat ꝯtra istas ꝑticulas vt postea patebit. Iste eñ ꝑticule nõ nois tm̃ nec rei tm̃. ſꝫ nois ⁊ rei simul. nõ synonomi ⁊ sic de alijs. ponunt̃ ratõne syllogismi et ratõne ꝯtradictõnis. q̃ꝛ iste exigunt ꝙ nomen sit vnũ et res vna. ⁊ q̃ꝛ nõ sit nomẽ synonomũ. vñ nõ ẽ ibi ꝯtradictio marcus currit ⁊ tullius nõ currit. Nec est ibi syllogism⁹. oĩs gladius scindit. quoddã instrumentũ ẽ ensis. ergo quoddã instrumentũ scindit. Fallacia ignorãcie elenchi est idoneitas decipiendi ꝑueniens ex apparẽti obseruatõe ꝑticularũ diffinitionis elenchi q̃ ꝯueniunt ei ratõne ꝯtradictõis tantũ. ſ. ad idẽ ſm idẽ. similr̃ ⁊ in eodẽ tpe. Causa apparẽtie huius fallacie est ꝯueniẽtia dictorũ ſm q̃d ad dicta simplr̃. Causa falsitatꝭ est diuersitas eorũdẽ. vñ huius fallacie elenchi sunt quattuor modi. Primus modus est ꝯtra hãc ꝑticulã ad idẽ. vt duo sunt duplũ vnius ⁊ nõ sunt duplũ triũ. g̃ sunt duplũ ⁊ nõ duplum. ⁊ in vtraq; ꝑmissarũ nõ sumit̃ duplũ ad idẽ ⁊ ideo nõ seq̃tur. Scd̃us mod⁹ peccat ꝯtra illã ꝑticulã ſm idem. vt hoc est duplũ illi ſm latitudinẽ ⁊ nõ ſm longitudinẽ. ergo est duplũ ⁊ nõ duplũ. nõ sequit̃. q̃ꝛ duplũ nõ sumit̃ ſm idẽ licet sumat̃ respectu eiusdẽ. Tertius mod⁹ peccat ſm istã ꝑticulã similr̃. vt hõ est spẽs. nullus hõ est spẽs. g̃ idẽ est species et nõ species. nõ sequit̃ q̃ꝛ ibi nõ est ꝯtradictio in ꝑmissis q̃ꝛ ille termin⁹ hõ nõ sumit̃ similr̃. q̃ꝛ vna sumit̃ ꝓ suis inferioribus. in alia vero nõ. ſꝫ ꝓ se toto vl̃ ꝓ sua forma. Quartus mod⁹ peccat ꝯtra hanc ꝑticulã in eodẽ tpe. vt man⁹ mea est clausa in hoc instãti ⁊ nõ clausa in hoc instãti. g̃ ẽ clausa ⁊ nõ clausa. nõ sequit̃ q̃ꝛ nõ ẽ in eodẽ tpe. Differt aũt hec fallacia a fallacia ſm q̃d ad simplr̃ q̃ꝛ in illo ẽ ꝓcessus ab vnõ ſm q̃d sumpto. ad vnũ simplr̃ sumptũ. vt hoc est duplũ ſm longitudinem. ergo est duplũ. in ista vero est processus a duobus ſm quid sumptis ad duo sumpta simpliciter. vt hoc est duplum illi ſm longitudinem et nõ ſm latitudinem. ergo est duplum ⁊ nõ duplum.

Postq; autor determinauit de fallacia a dicto ſm q̃d ad dictũ simplr̃ Hic ꝑñr determinat de fallacia ignorãtie elenchi. ratiõ e cui⁹ ꝑmo diffinit elenchum dicens. Elenchus ẽ syllogism⁹ ꝯtradictõis vni⁹ ⁊ eiusdẽ

simplr penes pmū modū hui⁹ fallacie. ꝑ male ponit ille mod⁹ Quarto sic. ieiunare in qdragesima ē ieiunare simplr. nec illa determinatio tpis diminuit rōez adiūcti ꝑ male arguit penes qntū modū Quinto sic a toto in mō ad suā ptē sumunt plures loci dyaletici. ꝑ a dicto ꝑm qd ad dictū simplr sumunt plures fallacie ꝛ nō tm̄ vna. ☞ Ad pmū dr. ꝙ si capiat dictū simplr vt tm̄ valet sicut nō ɔtractū sic ps in mō nō dr dictū simpliciter vt hic hō alb9. Sꝫ si capiat dictū simplr vt tm̄ valet simplr. i. ꝑfecte ꝛ nō diminute sic capit hic. sic hō alb9 ē dictū simplr. Ad scdm dr. ꝙ lꝫ dictū ꝑm qd qd fit cū determinatōe ɔtrahēte sit inferi⁹ ad dictū simpliciter nō tn̄ dictū ꝑm qd qd fit cū determinatōne puāte vl diminuēte. sꝫ mag⁹ opponit dicto simplr Ad tertiū dr. ꝙ lꝫ hō mortu⁹ respectu hois sit dictū ꝑm qd. qꝛ mortuū diminuit rōem hois. tn̄ respectu mortui ē dcm̄ simplr. qꝛ hō nō diminuit rōnem mortui. iō ibi nō arguit ꝑ istā fallaciā a dicto ꝑm qd ad simplr. Ad quartū dr. ꝙ lꝫ ieiunare in qdragesima nō diminuat rōem hui⁹ qd ē ieiunare tn̄ bn̄ diminuit respectu hui⁹ qd ē bonum. ideo ibi arguit a determinatōe ꝑm tēpus. Ad qntū dr. ꝙ a toto in mō ꝛ a pte ei⁹ sunt diuerse virtutes ꝓbatiue ꝛ diuerse habitudines. ergo ibi sumunt diuersi loci. sꝫ a dicto ꝑm qd ad simplr ē tm̄ vna cā apparentie iō ibi nō sunt plures loci sophistici. ꝛ sic nō ē simile de ipis.

Elenchus est syllogism⁹ ɔtradictōis vnius ꝛ eiusdē nō nois tm̄ nec etiā rei tm̄. sed nois ꝛ rei simul. nō synonomi sꝫ vnius ꝛ eiusdē. ꝛ ex his q̄ data sunt de necessitate nō ɔnumerato eo ꝙ erat in pncipio ad idē ꝑm idez similr ꝛ in eodem tempore. Elenchus est syllogism⁹ ɔtradictōis. id est syllogism⁹ ɔcludens ɔtradictoriā ꝓpositionis date a respōdente. In diffinitōne elenchi qdam ponunt ratōne syllogismi. vt ex his q̄ data sunt ex necessitate accidere ꝑ qd remouet fallacia accidētis. Et ponit nō cōnumerato eo ꝙ erat in pncipio ꝑ quod remouet petitio pncipij. vt postea patebit. Alia ponunt ratōne ɔtradictōnis. vt vnius ꝛ eiusdem. id est vnius subiecti ꝛ pdicati Vn̄ nisi eēt idem subiectū ꝛ idē pdicatū nō esset ɔtradictio. vt ethiops est niger. ethiops nō est niger ꝑm dentes ex quo nō est idem pdicatū. ideo nō est ɔtradictio. Et similr hic. nullus homo mortuus currit. ꝛ qdā hō currit nō est ɔtradictio. qꝛ nō ē ibi idem pdicatum. Item ꝑm idem ad idem. similiter ꝛ in eodem tempore ponuntur ratōne cōtradictōnis. ꝛ contra ista quattuor partes peccat hec fallacia que dicitur ignorantia elenchi. ꝑm ꝙ vna est de tredecim fallacijs. Alio modo capitur generaliter. ꝛ tunc diffinitur sic. Ignorantia elenchi

tarū in diffinitōne ipius elenchi. que sibi ꝯueniunt rōne contradictionis.
Et licet quelibet fallacia peccet contra elenchum. qꝛ tñ ista formaliter et
directe peccat ꝯtra ꝯtradictōem que se habet vt vltima forma ⁊ dr̄a elē
chi ideo magis denoīatur ignorātia elenchi q̄ȝ quelibet alia ¶ Sciendū
quarto. ꝙ huius fallacie q̄nqꝫ sunt modi. Primus est. qñ nō arguitur ad
idem. vt aer est sup̱ terrā ⁊ nō sup̱ celū ⁊c. soluit̄ ꝯña. qꝛ nō affirmat̄ idem
de eodē ꝯp̱ato ad idem. Scd̄s modus est qñ fit omissio illius p̱ticule ſm
idem. vt sortes videt ſm oculū. ⁊ nō videt ſm aures. ergo videt ⁊ non vi
det. ꝯña nō valet. ⁊ est rō. qꝛ ibi nō affirmat̄ vel negat̄ idē de eodē ſm ideꝫ
Tertius modus fit omittēdo illā p̱ticulā sil'r vt oīs hō est indiuiduū. hō
nō est indiuiduū. g̊ homo nō est indiuiduū ⁊ est indiuiduū. ꝯña non valet
qꝛ hō non sil'r tenet̄. qꝛ in maiore tenet̄ ꝓ suppositis. in minori aūt ꝓ natu-
ra cōi. Quartus modus est qñ omittit̄ illa p̱ticula ꝓ eodem tp̱e. vt sortes
currit cras ⁊ nō currit postcras. ergo sortes currit ⁊ nō currit. ꝯña nō va
let. qꝛ ibi non est affirmatio vel negatio pro eodē temp̱e. et sic sumūtur isti
modi ſm quatuor ꝯditōnes in diffinitōne elenchi positas ⁊ req̄sitas.
☞ Contra predicta arguit̄ p̄mo sic. ꝯtradictio non est syllogismus. sed
elenchus est ꝯtradictio. vt dr̄ primo elenchorū. ergo male dr̄ ꝙ est syllogis
mus Secūdo sic. hec est vera ꝯtradictio. marcus currit. tulius nō cur-
rit cū ille ꝓpōnes repugnāt in qualitate. ergo ad elenchū ⁊ ꝯtradictōnem
non requirit̄ vnitas noīs ⁊ rei simul Tertio sic. oēs fallacie ꝯtinentur et
reducunt̄ ad ignorantiā elenchi. ergo male ponitur hic fallacia spēalis cuꝫ
sit cōmunis ad oēs alias. Quarto sic. contradictoria non possunt fieri
in eodem tempore saltem ab eodem homine. ergo ad cōtradictiōem non
requiritur affirmatio ⁊ negatio in eodem tp̱e Quinto sic. ad ꝯtradicti
onem requirit̄ ꝙ sit affirmatio ⁊ negatio eiusdem de eodem. et tñ hoc non
ponitur in diffinitōne elenchi. ergo ip̄a est insufficiens. ☞ Ad p̄muꝫ
dicit̄. ꝙ licet si capiatur ꝯtradictio formaliter ꝓ illa forma ⁊ repugnantia
ꝯtradictoriorū. sic nō est syllogismꝰ. tñ si capiatur materialiter ꝓ syllogis-
mo ꝯtradicente vel syllogismo ꝯtradictorio positō in respōdētis sic est syl
logismus et sic capit̄ in proposito Ad secūdum dicit̄. ꝙ licet ibi sit vera
ꝯtradictio ſm rem. nō tñ ſm modū enūciādi. qꝛ ibi nō est euidēs affirma
tio vel negatio eiusdē de eodē. Ad tertium dicit̄. ꝙ si capiat̄ ignorantia
elenchi generaliter pro ignorātia cuiuslibet p̱ticule diffinitionis elenchi
sic fallacia ignorantie elenchi est communis ad omnes alias fallacias. sed
si capiat̄ specialiter pro ignorantia quatuor p̱ticularum vltimarum. sic est
spēalis fallacia et hꝫ distinctas causas apparētie et defectꝰ a causa aliarū
fallaciarū. vt probari potest inductiue Ad quartum dicitur. ꝙ licet cō-
tradictoria non semper enumerantur in eodem tempore. tamen bene pos-
test fieri pro eodem tempore affirmatio et negatio de eodem pro eadem
p̱te temporis. Ad q̄ntum dicitur. ꝙ in fallacia ignorantie elenchi sem-
per requiritur ꝙ sit apparens contradictio quia inde sumitur causa appa
rentie et quia si remoueatur prima contradictionis conditio que est ꝙ sig
nificat affirmatio vel negatio eiusdem de eodem. ibi non est apparens con
tradictio. ideo non ponitur aliquis modus qui fiat propter omissionem
illius conditionis contradictōnis.

non nois tm nec rei tm. sed nois z rei simul. ex his que dicta sunt ex neces/ sitate aliquid accidere nõ cõnumerato eo q erat in pncipio. sed ad idē fm idem. similiter z in eodem tpe. In hac diffinitōne ponit palogismus loco generis z ɔtradictōis. ad drām syllogismi nō ɔtradicentis pōni rñdētis Deinde ponit vnius z eiusdē non nois tm. z hoc tñ rōne syllogismi ma gis q̄ ɔtradictōis. q2 vtrobiq requirit q maneāt idē termini fm rē z vo/ cem simul. z p hoc remouet fallacia in dcōne. z ponit ex his q̄ data sunt de necessitate accidere rōne syllogismi in quo debet esse necessaria ɔsequētia et p hoc pmo remouent palogismi fallacie accidentis et alij duo nō habē tes necessariā ɔsequētiā. z ponitur non ɔnumerato eo qd erat in principio rōne ɔtradictiōis. q2 elenchus est syllogismus pbatiuus. z per hoc remo uetur petitio pncipij. Deinde ponit ad idē fm idē zc. rōne ɔtradictōnis q2 ille pticule requirunt ad ɔtradictōnem. ☞ Sciendum pmo q aliter pt diffiniri elenchus. est syllogism9 ɔtradictiuus ɔclusioni rñdētis. et sic ad elenchū plura requirunt. s. necessaria illatio inq̄tum est sill'is z sufficiēs pbatio ɔclusionis inq̄tum dialecticus z repugnantia sue ɔclusionis ad positōem rñdentis inq̄tuz ɔtradictiuus. z sic patet q elenchus vltra syl logismū addit probationem et vltra locum dialecticum addit contradi/ tionem sue consequentie ad positōnem respondentis. et illa contradictio est vltima differentia formaliter ɔstituens elenchum. et ideo sicut syllo/ gismus dialecticus se habet vt inferius ad syll'm in cōi. ita elēchus ad syl logismū dialecticū. Et dicit elenchus ab en qd est in pro ɔtra. z elench9 qd est sumptio quasi ɔtra sumptio. s. ɔtra dicta rñdentis. z sicut se habet elenchus ad syll'm dialecticū. ita simpl'r elenchus ad syll'm sophisticuz. et pt sic diffiniri. Elenchus sophisticus est syll's sophisticus apparēter cō/ tradictiuus positōi respōdētis. Sciendum scdo. q ignorātia in cōi dr negatio scientie cū habitudine ad illā. Et diuidit p ignorātiā pure nega tiōis q̄ est pura carentia cognitōis actualis vel habitualis sicut est in pue ris, nondū noticiā rez cognoscētes. Alia est ignorantia praue dispōnis q̄ est qñ aliqd ɔphendit de natura rei. et ista diuidit. q2 quedā est ignorātia pncipioz. q̄ apprehēdunt simplici apprehēsione sine discursu. Alia est ig/ norantia que est falsa apphensio mediante discursu. z dicit cōpsita. q2 ibi multa cōcurrūt simul scz ignorātia ɔclusionis pncipioz. ignorātia aūt elē chi nō est ignorātia pure negatōis nec ɔposita sed ignorātia simplicis ap prehensionis. Et fit per ignorātiam alicuius reqsiti ad verū elenchū z pt capi dupliciter. Uno modo generaliter p quacūq omissione cuiuslibet p ticule expresse in diffinitōne elenchi. Alio modo spēaliter solum p omissi one alicuius illarū quatuor pticularū. s. ad idē fm idem. sil'r et in eodē tpe et isto modo sumit fallacia ignorātie elenchi. ¶ Sciēdū tertio. q cā apparē tie huius fallacie est ydoneitas decipiendi, pueniēs ex apparenti obseruati one conditionū reqsitaz ad verā ɔtradictiōem. rōne cuius credit q in an tecedente palogismi sit vera ɔtradictio. vbi tamē est apparēs ɔtradictio tantum et per illam contradictionem apparentem infertur contradictio simpl'r. et eius causa defectus est omissio alicuius illarū particularū que requirunt ad contradictōem Et propter hoc sic diffinitur hec fallacia. est ydoneitas decipiendi, pueniens ex apparenti obseruatiōe pticularū posi/

Tractatus sextus

si quis debet pbare q sortes sit pater platonis probetur sic plato est filius sortes. ergo sortes est pater platonis nō sequit qr hoc assumit qd est probandū. Sciendū q hec fallacia nō impedit syllogismū inferentem sed pbantē. et ita fallacia petitionis principij peccat cōtra syllogismū dialeticum inquantum dialeticus est.

¶ Postq̄ autor determinauit de fallacia ignorantie elenchi. Hic ꝯn̄ter determinat de fallacia petitōnis principij. Ratione cuius primo videndum est quid sit petere principiū. Nā petitio ꝑncipij in dialeticis est interrogatio alicuius ꝑmissarū syllogismi dialectici. qr licet dialeticus in syllogisando assumat ꝑmissas ad probandū ꝯclusionē. tamē interdū paralogisando interrogat de suis principijs rōne cuius dicuntur interrogationes ⁊ fit non ita proprie petitio ꝑncipij de ꝯclusione. qr premissis cōcessis potest inferri ꝯclusio nō interrogādo de ipa. ⁊ qr in argumētatōe ꝯclusio est ꝑncipiū ꝑmū rōe cuius fit argumētatio Ideo cū in argumētatiōe petit cōclusio que debꝫ probari ibi fit petitio ꝑncipij. Et ideo petitio ꝑncipij est qn̄ idē accipit ad pbādū seipm ¶ Sciēdū primo. q sm phm secundo priorum duplex est petitio ꝑncipij. s. statim ⁊ non statim. Petitio ꝑncipij statim est. qn̄ idem sub eodem noīe sumit ad probandū seipm. vt hō currit. ergo hō currit. vel sub duobꝫ noībꝫ synonomis. vt marcus currit. ergo tullius currit. ⁊ talis petitio peccat sm sylm̄ simplr et ꝯclusio non est alia a premissis. et nō est ibi argumētatio neqꝫ aliqua fallacia cū idem sub mō nō habeat apparentiam ad pbandū seipm. Alia est petitio ꝑncipij nō statim qn̄ aliquid sub diuersis noībꝫ repetitur ad probandū seipm ⁊ ꝯmittitur talis defectus qn̄ in argumentatōne an̄cedens est ita dubiū sicut consequens vel minus notū Et dicit petitio ꝑncipij cū an̄s est eque dubiuꝫ vel minus notum q̄ ꝯsequens et qr ꝯtinetur in cōsequēte et etiam pbat per ꝯsequēs et ad probandū ꝯsequens petitur ideꝫ quod est in principio scꝫ an̄cedens qd ꝯtinetur in cōclusione. Et etiam sumit an̄s in tali argumentatōe ad probandū seipm. ⁊ sm talem petitōem principij ꝯmittitur hec fallacia Sciēdum secundo. q causa apparentie huius fallacie est apparēs diuersitas an̄tis ⁊ ꝯsequētis. rōne cuius creditur an̄s esse notius ꝯsequente ⁊ habere virtutem pbatiuam cōsequentis cū tamē sit eque notum vel minus notum cōsequēte. et nō sufficit quecūqꝫ diuersitas an̄cedentis ⁊ ꝯsequētis. sed oportet q sit cū idētitate ipoꝝ ⁊ etiā q talis diuersitas faciat apparentiam magis noti ⁊ minus noti ex pte rei. ⁊ qr in synonomis nō est apparentia magis vel minus notia pte rei. Ideo in ipis nō est ista causa apparētie Sed cā falsitatis huius fallacie diuersitas eorūdem. s. an̄cedentis ⁊ ꝯsequētis. Et sm hoc sic diffinit ista fallacia Est idoneitas decipiendi pueniens ex apparenti diuersitate sm noticiā an̄cedētis cū ꝯsequēte. ⁊ peccat ista fallacia nō contra illatōem et syllogismū simpliciter dictum sed peccat contra probationem et syllogismum dialecticum. ¶ Sciendum est tertio. q diffinitio dupliciter potest considerari Uno modo inquantum includit principia essentialia diffiniti que

Petere id qđ est in principio est. quando cõclusio que debet probari sumitur in premissis. Cũ ergo idez sub eodem noie pōtest seipm probari. vt homo currit. ergo homo currit. in talibus em nõ est petitio principij. sʒ talis argumẽtatio est ridiculosa nec cadit sub arte nec ē petitio huius qđ est in principio. aliud est em petere principium. et aliud est petere illud qđ est in principio. vt dicit phs. pmo elẽcorũ. qꝛ petere principiũ est qñ petitur idẽ sub eodẽ noie. vt hõ currit. ergo homo currit. ꝛ isto modo nulla est fallacia. qꝛ nõ cõmittitur sub aliqua spẽ argumẽtatiõis. nec ſm veritatẽ nec ſm apparentiam. sed talis petitio pncipij peccat ꝯtra syllogismũ simplr dictũ. Sed petere illud quod ē in principio est qñ idẽ petitur sub diuerso noie. vt aīal rõnale currit. ergo hõ currit. Uel sic. petere illud quod est in principio est qñ minꝰ notum sumitur ad probatõem magis noti. Causa apparẽtie huius fallacie est apparẽs diuersitas cõclusionis a premissis Causa falsitatis est ydentitas eorũdẽ. Petitur āt illđ quod est in pncipio quinqʒ modis. vt patet octauo topicorũ Primo mõ qñ diffinitum petitur in diffinitõne et ecõtra. vt si dubitaretur vtrũ hõ currit vel nõ currit. fiat argumentum. aīal rationale currit. ergo homo currit. nulla est ibi probacio. qꝛ qñ vnũ dubitatur necesse est alterũ dubitari. ꝛ ita si sumatur vnũ ad pbandũ aliud peccatũ est Scđs modus est qñ pticulare petitur in vniuersali. vt nullus homo currit. ergo nec sortes currit. Uel si aliquis debeat probare ꝙ oīm contrariorũ eadẽ est disciplina. et assumat oīm oppositorũ eadẽ est disciplina. ergo oīm ꝯtradictoriorũ est eadẽ disciplina. hic petitur ꝯclo in pmissis Tertiꝰ modꝰ ē. qñ vlẽ petitur in pticularibꝫ vt si qs debeat pbare ꝙ oīm oppositoꝝ est eadẽ disciplina et sumat illã oīm ꝯtradictoriorũ ꝯtrariorũ. et sic de alijs ē eadẽ disciplina. ğ oīm oppositorũ est eadẽ disciplina. Uel sic. sortes currit plato currit. ꝛ sic de alijs. ğ oīs hõ currit Quartus modꝰ est. qñ ꝯiūctũ petitur in diuisis vł ecõtra vt si aliqs debeat pbare ꝙ medicina ē disciplina sani ꝛ egri. et dicatur sic arguendo. medicina est disciplina sani. et medicina est disciplina egri. ergo medicina est disciplina sani et egri. Quintus modus est quando vnũ relatiuorũ petitur in alio. vt

clusionis qd tñ requiritur ad syllogismū ꝓbatiuum. scʒ ꝙ habeat premissas ſm se ꝓbabiles ⁊ ꝙ ille ꝑmisse habeant ꝟtutem ꝓbādi ꝯclusionē. Ideo isti syllogismi peccāt in ꝓbatōe. Ad tertiū dī. ꝙ ab eodem. eodē modo ꝯsiderato respectu eiusdeʒ non sumit᷑ locus dialecticus et sophisticus mō diffinitio diuersimode ꝯsiderat᷑. vt ab ipa sumitur locus dialecticus ⁊ sophisticus. ⁊ sil'r dī de toto in q̄ntitate. Ad quartū dī. ꝙ licet arguēdo a ꝯiunctis ad diuisa indebite q̄tū ad modū ordinandi ipa diuisa ad idē fit fallacia accidentis. tñ q̄n arguitur ab ipis indebite solum ex ꝑte ꝓbationis ⁊ nō ex ꝑte dispōnis diuersoꝝ. Ibi fit petitio ꝑncipij. Ad q̄ntuʒ dī. ꝙ ibi ꝯmittit᷑ secūdus modus. et licet albedo ⁊ nigredo sub rōnibꝰ proprijs non sunt respectiua tñ q̄tum ad intentiones contrarioꝝ siue oppositarū bene sunt relatiua ſm dici ⁊ sic ibi vnū relatiuoꝝ petit᷑ in alio

De fallacia ꝯsequētis dicendū est. Scḋm ꝯn̄s fiunt paralogismi eo ꝙ credimus ꝯn̄am ꝯuerti que nō cōuertitur. Fallacia ꝯn̄tis est ydoneitas decipiendi ꝓueniens ex apparētia ꝯn̄e ꝯuerse que nō ꝯuertitur. Causa apparentie huius fallacie est cōuenientia vnius ꝯn̄e vere ad aliā non verā. Causa falsitatis est diuersitas eorūdē. Et sciendū ꝙ bene tenet argumētum a positiōe an̄tis ad positioneʒ ꝯn̄tis. Huius fallacie tres sunt modi. Primus modus est q̄n arguit᷑ a destructione an̄tis ad destructoēm cōsequentis vt si hō est aīal est. ergo si hō non est aīal nō est. Uel a positione ꝯn̄tis a ꝯpositōeʒ antecedētis. vt si mel est rubeū est. ergo si rubeū est mel ē. Ad istū em̄ modū reducunt᷑ oēs prave argumētatōes ab inferiori ad supius destructiue. Un̄ quotiēscunqʒ fit ꝓcessus ab inferiore ad supius cū distributōe supioꝝ. vt oīs hō currit. ḡ oē aīal currit. Ibi ꝯmittit᷑ ista fallacia vt nullus hō currit. ergo nullū aīal currit. Secūdus modus solet poni ab insufficienti inductōe singulariū. vt sortes est aīal et ecōuerso. plato est aīal et ecōuerso. ergo oīs hō est aīal ⁊ ecōuerso. hic enūerant᷑ oīa singularia illius oīs hō est aīal. et non huius. ꝑme aīal est homo que significat ꝑ ꝯpositionē huius qd est ecōuerso ad hanc. oīs homo est animal.

Tertius modus ꝓuenit a cōiter accn̄tibus. Et dicunt᷑ cōiter accidentia que se aliq̄n ꝯsequūtur et aliquādo non. vt iste est comptus. ergo est adulter. Sil'r musa et poeta sil'r terminātur. sed musa est fem̄ generis. ergo et poeta nō sequitur. quia ydentitas generis et terminationis aliquādo se consequunt᷑ et aliquando nō. eo ꝙ non est in omnibꝰ sed in aliqui

sunt ppria causa passionis. et hoc modo sumitur ab ipa locus demostrati uus z nō sophisticus. Alio modo psideraf inquantum stat sub intentōe cōi et hoc dupliciter. Uno modo sumif respectu pdicatoꝝ que notiori modo pueniūt ipi diffinitioni q̄ diffinito. et sic a diffinitōne ad diffinitum iterū sumitur locus dialecticus. Alio modo respectu predicatorum que notiori modo diffinito q̄ diffinitōni cōueniunt. z sic a diffinitōne sumif petitio pncipij. q2 sic añs est minus notū pñte. z eodē modo arguendo a diffinito potest argui respectu predicatoꝝ que min9 notiori modo ipi pueniūt et sic silr arguendo ab vli ad pticulare vel ecōtra. z ßm hoc in ipis causatur petitio pncipij ¶ Sciendū quarto. q huius fallacie quatuor sunt modi. Primus est qñ diffinitum petitur in diffinitione vel ecōtra. vt aial rationale currit. ergo hō currit. Ibi eñ diffinitum petif in sua diffinitione et arguendo ecōtra petitur diffinitio in diffinito et probatio nō valet. qa si vnū dubitaf z reliquū. Scđs modus est qñ particulare petitur in vniuersali. vel vniuersale in pticulari. vt si debeat probari q oīm pradictorioꝝ eadē est disciplina. z sumaf illa. oīm oppositoꝝ eadem est disciplina. ergo oīm pradictoriorū nō valet argumentū. q2 cōclusio petitur in premissis Tertius modus est qñ piūctū petitur in diuisis vel diuisum in piunctis vt medicina est sani et egri. g medicina est sani z medicina est egri Quartus modus est qñ vnū relatiuoꝝ petitur in suo correlatiuo. vt sortes est pater platonis. ergo plato est filius sortis Et soluendo istos palogismos debet negari añs. eo q est eque notū vel minus q̄ pñs prius negatū nec debet negari pña cū sit necessaria illatio in istis palogismis si pmisse concedanf. q2 si cōcedif añs oportet concedi pñs quod includif in ipo. pōt tñ dici q non est pña pbatiua cū negatione añtis. Et licet in textu ponanf quinq modi. q2 scđs diuiditur in duos ad maiorē declaratōem tñ sufficit q enumeranf quatuor modi pus positi. q2 in ipis ptinētur oēs modi huius fallacie. ☞ Contra pdicta arguif pmo sic. in petitōne pncipij sumitur idem ad pbandū seipm. sed idem non habet apparentiam ad pbandum seipm. ergo in petitōne pncipij non est causa apparentie ergo nec fallacia Secūdo sic. omnis palogismus peccat in materia vel forma. ʒ paralogismi huius fallacie nō peccāt in forma cū pñt fieri in modo z in figura nec peccant in materia q2 fiunt ex pbabilib9. ergo in ipo nō est defectus Tertio sic. ab eodē nō sumif locus dialeticus z sophisticus. sed a diffinitione silr a toto in qtitate sumunf loci dialetici. ergo ab ipsis non sumif locus sophisticus z sic male ponūtur illi primi duo modi Quarto sic arguendo a diuisis ad piuncta est fallacia accidentis. ergo ibi nō est petitio pncipij. tenet pña. q2 isti loci sophistici non possunt esse in eodem argumēto Quinto sic. hic est petitio pncipij. albedo prariatur nigredini. g nigredo est praria albedini. z tñ fit nullo istoꝝ modoꝝ quatuor. ergo sunt insufficienter positi. ¶ Ad primū dicitur. q licet idem ßm rem et vocē simul non habeat apparentiam ad probanduʒ seipsum. tamē idem ßm rē et drñs ßm vocem et rationem vt est diffinitio respectu diffiniti bene hʒ apparentiaʒ ad probandū seipsum inquantum videtur magis nota sub vno noīe q̄ sub alio. Ad secūduʒ dicif. q licet in paralogismis huius fallacie premisse sint ßm se probabiles. non tamē sunt probabiles respectu con

Exemplum secũdi. si pluit terra est madida. ergo si terra est madida pluit non sequitur positio ãntis. qꝛ ꝯsequens se habet vt magis cõe. Ideo nõ sequitur positio ãntis quod est minus commune ⁊ inferius ad positiõem eiꝰ superioris non sequitur positio inferioris ¶ Sciẽdũ tertio. ꝙ scõs modꝰ est qñ arguitur ab insufficienti nũero singulariũ ad vniuersale. vt sortes currit plato currit ergo oĩs homo currit. vel sic. sortes est aĩal ⁊ ecõuerso plato est aĩal. et ecõuerso non sequitur. qꝛ licet enũerent singularia istius. oĩs hõ est aĩal tamen non omne aĩal est homo. quod tamen designatur ꝑ hoc qđ dr in predicta propõne. ecõuerso expresse vel subintellecte. Et hoc si ille terminus econuerso dicit conuersionẽ simplicem. sꝫ si dicat cõuersionem ꝑ accidens bñ seqretur. sicut hec est vera. oĩs homo est aĩal ⁊ econuerso. aliqđ aĩal est homo. tñ qꝛ analogum per se positũ stat pro significato suo famosiori. et ille terminus econuerso est analogum ad cõuersionẽ simplicẽ et ad cõuersionem ꝑ accidens. ideo hic stabit pro ꝯuersione simplici. Sciendũ quarto. ꝙ tertius modus huius fallacie fit qñ arguitur a cõiter accidẽtibꝰ que cõiter accidentia se mutuo non sequũtur vt hic sortes est magnꝰ et sortes est fortis. vel sortes est pulcher ⁊ est bonus. ergo sortes est pulcher et est bonus non sequitur. quia licet talia accidentia se mutuo consequunt in aliquo subiecto. non tñ de necessitate consequunt se Et licet isto modo arguendo pones istam fallaciam in modo procedendi cõuertatur aliqua cõsequentia actualiter presupposita. tamẽ subintelligitur vna ꝯsequẽtia ĩplicite que cõuertitur in istis modis. Et istoꝝ modorũ sic potest haberi rõ qꝛ in fallacia ꝯsequentis sumitur causa appentie ex appenti cõuertibilitate ꝯsequentis ⁊ añcedentis. vel ergo hec ꝯuertibilitas est apparens rõne cõsequentie iam facte. sic est ꝑmus modus. vel ꝓpter habitudinem terminorum. et hoc est dupliciter. vel sumitur ex habitudine singularium ad vl'e. ⁊ sic est secũdus modus huius fallacie. et ex habitudine cõiter accidentiũ que ꝯtingenter cõueniunt in vno subiecto. ⁊ sic est tertius modꝰ

¶ Contra predicta arguitur ꝑmo sic. cõuersio est passio propõnis. ḡ soli ꝓpõni ꝯuenit. ḡ ista fallacia non prouenit ex hoc ꝙ aliqua cõsequentia conuertatur que nõ debet ꝯuerti. Secũdo sic. ꝯsequens actu ⁊ intellectu includitur in añcedente. ergo destructo añcedente destruitur ꝯsequens. ⁊ sic a destructõne ꝯsequentis ad destructõem añcedentis bñ valet ꝯsequẽtia

Tertio sic. posito posteriori necessario ꝑ onitur prius. sed cõsequens est posterius antecedente. ergo posito ꝯsequente necessario ponitur añs.

Quarto sic. singularia alicuius vl'is non sufficienter enumerata sequũtur ad suũ vl'e. ḡ arguendo ab insufficienti nũero singularium arguitur a positione cõsequentis ad positõem antecedentis. et ꝑ ꝯñs secundus modus non distinguitur a ꝑmo. Quinto sic. arguendo a cõiter accidentibꝰ ẽ bonus locus dialecticus. ergo sic arguẽdo nõ sumitur tertiꝰ modus huius fallacie ☞ Ad ꝑmum dicitur. ꝙ si capiatur ꝯuersio vt est mutatio ꝑdicati in subiectũ et econtra. sic est passio propositõnis ⁊ solum sibi conuenit sꝫ si capiatur pro mutatione ãntis in ꝯñs vel econtra pro mutatione ꝯseqñtis in añs. sic non est passio ꝓpõnis sed est passio ꝯñe. ⁊ hoc modo capitur hic

Ad secũdum dicitur ꝙ destructo antecedente bene destruitur ꝯsequens particulariter et ſm suum esse quod habet in tali añcedente. non tamen

bus. Si aliquis dicat q in hoc vltimo tertio modo non te-net ecõuerso. Vñ ibi non est ꝯsequẽtia. Dicẽdum est q er-go ꝑm quosdam sumitur ꝯña a cõiter accidentibus ad con-sequẽtiam necessariã et probabilem. et in istis nõ sumitur cõ-quẽtia necessaria sed ꝓbabilis. Taliter autẽ ordinantur isti modi ab Arestotele isto modo ordinato.

¶ Postq̃ autor determinauit de fallatia petitõnis ꝑncipij. Hic ꝯsequẽ-ter determĩat de fallatia ꝯsequẽtis. rõne cuius ꝑmo videndũ est quid sit cõsequens. et antecedẽs. ꝛ ꝯña. Unde añcedẽs est ꝓpositio cathegorica vel ypothetica inferens cõclusionẽ. Sed ꝯsequẽtia est illa habitudo sim-plex in qua ꝯsequẽs infertur ex antecedẽte ꝛ prouenit ex eo q ꝯsequẽs ac-tu ꝛ intellectu includitur in antecedente. Ideo sequitur ad suum antece-dens. Et habitudo denominãs illã sequelã. vocatur cõsequẽtia. Et du-plex est cõsequẽtia sc3 simplex ꝛ composita. Consequẽtia simplex est. qñ ex vno solo antecedente infertur vnum solũ consequẽs. Consequẽtia ve-ro composita per oppositum. Et intelligit fieri quatuor modis. Primo qñ facta aliq̃ ꝯñtia arguitur a põne añcedentis ad põnem ꝯñtis. Secun-do modo quãdo in aliqua cõsequẽtia arguitur a destructõne consequen-tis ad destructõem antecedẽtis. Et istis duob9 modis fit debite cõseqn-tia et bene arguitur. Tertio modo quãdo in aliqua cõsequẽtia arguitur a destructõne antecedẽtis ad destructõem cõsequentis. Quarto modo quãdo arguitur a positione cõsequẽtis ad positõem añtis. Et istis duo-bus modis non valet cõsequentia cõposita prius facta. quia cõuertitur aliter q̃ deberet cõuerti. Et ꝑm hoc sumitur fallacia consequentis.

¶ Sciendũ ꝑmo q causa apparentie huius fallacie est apparẽs cõuer-tibilitas ꝯsequentis cum antecedente. ratione cuius creditur q bene cõ-uertatur cõsequentia que tamen non bene conuertitur. Causa vero defe-ctus est diuersitas antecedẽtis ꝛ cõsequentis. Et ꝑm hoc diffinitur falla-cia consequẽtis. est ydoneitas decipiendi proueniens ex apparenti proba-bilitate vel conuertibilitate cõsequentis cum añcedente. Et semper fit cum dicit arestoteles. qñ credimus consequẽtiam conuerti que tamen nõ cõuertit. Et q̃uis in ista fallacia reperiãtur antecedẽs ꝛ consequẽs tamẽ magis dicit fallacia cõsequentis q̃ antecedentis. eo q in ꝑalogismis hu-ius fallacie sꝑ arguit equiualẽter a põne cõsequẽtis ad positõem antece-dentis. Et licet qñq3 arguat a negatõne añtis ad negatõem ꝯñtis. q2 tñ ista negatio añtis habet se vt ꝯsequẽs ad negatõem ꝯsequẽtis. Ideo ibi equalenter arguit a positõe ꝯñtis ad positionẽ añcedẽtis ¶ Sciendũ se-cundo. q huius fallacie tres sunt modi. Primus est arguendo a destructi-one añcedentis ad destructõem cõsequẽtis vel a positione cõsequẽtis ad positõem antecedẽtis. Exemplũ primi. vt si homo est. aĩal est. sed non est homo. ergo nõ est aĩal. non sequit. q2 ad negatõnem añcedentis nõ seqtur negatio cõsequentis. qd ideo est. q2 antecedẽs est inferius ꝛ minus conse-quente. consequẽs em̃ se habet vt supius ꝛ magis cõe. modo destructi in-feriori non oportet destrui supius. q2 ipm̃ ꝑt manere in alijs inferioribus.

In omnibus his id quod non est causa apparet esse causa. quia communicat in terminis cum aliquibus propositionibus ex quibus sequitur impossibile. Ex istis patet quod ista fallacia non fit in syllogismo ostensiuo. vt omnis homo currit. sortes est homo et sol est in cancro. ergo sortes currit. hic non est fallacia non cause vt cause. quia hec propositio sol est in cancro non est causa neque apparet esse causa. sicut apparet in syllogismo ad impossibile

Postquam autor determinauit superius de fallacia consequentis. Hic consequenter determinat de fallacia secundum non causam vt causam. et quia ista fallacia non fit in syllogismo ostensiuo. sed bene fit in syllogismo ad impossibile. ideo antequam autor ostendat causam huius fallacie premittit vnam diuisionem syllogismi qui diuiditur in syllogismum ostensiuum et ad impossibile. Et dicitur ostensiuus. quia vnico processu ex duabus premissis ostendit suam conclusionem Et syllogismus ad impossibile est qui ex duabus premissis infert vnam manifeste falsam. propter cuius falsitatem interimitur aliqua premissarum. et sic ibi sunt plures processus. igitur et plures conclusiones. sed in ostensiuo vnica est conclusio et vnicus processus. quare in ipso premisse possunt esse tam vere quam false. Sed syllogismus ad impossibile semper habet vnam premissam falsam. aliter enim numquam concluderet falsum. vt animal est asinus. omnis homo est animal. ergo omnis homo est asinus. conclusio est falsa. ergo aliqua premissarum. non minor ergo maior. Et secundum talem processum quando male interimitur aliqua premissarum committitur presens fallacia ¶ Sciendum primo quod premissa dicitur causa que necessario facit ad illationem conclusionis. et qua remota non amplius sequitur conclusio in tali modo arguendi. et ex eisdem premissis. et per oppositum premissa non causa est que conuenit cum aliqua premissarum syllogismi in subiecto vel predicato. que tamen nullo modo facit ad illationem conclusionis. quia ipsa posita vel remota nihilominus ex aliis premissis infertur conclusio. sicut omnis asinus est rudibilis. omne animal est asinus. ergo omnis homo est animal. et per consequens omnis homo est asinus. hec propositio omnis asinus est rudibilis ex parte subiecti sui conuenit cum maiore. et tamen nihil facit ad illationem conclusionis. quia ipsa remota adhuc bene sequitur conclusio. Ex quo patet quod ad non causam vt causam duo requiruntur. Primo quod premissa non causa non sit causa conclusionis. secundo quod habeat causam apparentie per hoc quod conuenit cum aliis premissis: ideo si in syllogismo ponitur aliqua premissa que non conuenit in subiecto vel predicato cum aliqua premissarum ibi non est non causa vt causa. licet ibi sit non propter hoc accidere falsum ¶ Sciendum secundo quod causa apparentie huius fallacie est conuenientia premisse non cause cum premissa causa in subiecto vel predicato propter quam credimus quod sicut premissa causa facit ad illationem conclusionis false. quod etiam premissa non causa inferat talem conclusionem. et propter falsitatem illius conclusionis videtur debere interimi premissa non causa. que tamen non debet interimi. Causa vero defectus est diuersitas premisse non cause ad alias premissas. Et per hoc sic definitur ista fallacia. Est idoneitas decipiendi prouenienis ex apparenti conuenientia premisse non cause cum premissa causa. Et sic patet quod hic non committitur hec fallacia. sol est in cancro.

destruitur vniuersaliter secundum se totum. quia adhuc potest manere in alijs. Ideo a destructione antecedentis non potest inferri destructio consequentis. Ad tercium dicitur quod licet secundum illationem consequens sit posterius. tamen secundum naturam et ambitum communitatis consequens est prius antecedenti. Ad quartum dicitur quod licet in secundo modo arguatur a positione consequentis ad positionem antecedentis. non tamen sumitur causa apparentie ratione conuertibilitatis consequentis cum antecedente sed ratione consequentie prius facte sicut in primo modo. Ad quintum dicitur quod arguendo a communiter accidentibus que necessario se consequuntur est bonus locus dialeticus. sed arguendo ab his que contingenter se consequuntur fit tercius modus huius fallacie.

Sequitur de fallacia secundum non causam vt causam. Ad cuius euidentiam sciendum quod duplex est syllogismus. scilicet ostensiuus et ad impossibile. Ostensiuus est qui habet vnam solam conclusionem. Syllogismus vero ad impossibile est quando aliquis syllogistice ducitur ad impossibile. et propter hoc interimitur aliqua premissarum que erat causa illius impossibilis. Vnde iste syllogismus semper habet duas conclusiones. vt cum dicitur est ne homo asinus. Hoc concesso. Contra nullus asinus est animal rationale mortale. homo est asinus. ergo homo non est animal rationale mortale. sed hoc est impossibile ergo et ista. homo est asinus. et iste syllogismus est in quarto modo prime figure. ¶ Sciendum est enim quod non causa vt causa semper fit in syllogismo ad impossibile. Fallacia autem secundum non causam vt causam fit quando non causa ponitur vt causa. et propter hoc apparet sequi impossibile. et illud quod apparet esse causa interimitur. vt si queratur. est ne brunellus homo. quo concesso nullus asinus est animal rationale mortale. sed homo est asinus et brunellus est homo. ergo homo non est animal rationale. hoc autem est impossibile. ergo brunellus non est homo. In hac autem dicta argumentatione non est causa vt causa. quia interimitur id quod apparet esse causa et non est. scilicet brunellus est homo. Causa apparentie est conuenientia huius quod apparet esse causa et non est cum eo quod est causa. Causa falsitatis est diuersitas eorundem. tale enim exemplum ponit Arestoteles huius fallacie. vt querendo sic. Sunt ne anima et vita idem. quo concesso. Contra mors et vita sunt contraria. sed mors est corruptio. ergo vita est generatio. et per consequens viuere est generari. sed hoc est impossibile. quia quicquid viuit non generatur. sed generatum est. ergo anima et vita sunt idem. Hec conclusio peccat secundum fallaciam secundum non causam vt causam. quia ex hoc enim quod anima et vita sunt idem non sequitur impossibile. et ita non debet interimi. sed ista mors et vita sunt contraria. quia

Ad quartum dr ꝙ in tali fallacia vbi est non causa vt causa nō ↄmittit fallacia ſm primum processuꝫ vbi est syllogismus simpliciter. sed in vltima illatione. quia interimitur premissa que non debet interimi. et ita ſm diuersas ↄsiderationes ibi sunt syllogismi boni; ꝛ etiam est fallacia Ad quintū dicitur. ꝙ licet non causa ponatur in primo discursu syllogismi ad impossibile. ꝛ ibi fit causa apparentie huius fallacie. tamē ibi nō ↄmittit defectus nisi in vltimo ꝓcessu interimendo ꝑmissam que nō est cā ↄclusionis. ꝛ ſm talem ꝓcessum talis syllogismus dicit ad impossibile.

Ropōsitio plures ē illa i q̄ plura ꝑdicāt de plib⁹. vl plura d vno vl vnū d plib⁹. vt sor. currit ꝛ disputat. vel sic. ē ne hic vel hic hō demonstratis sorte ꝛ brunello. vel sortes et plato currūt ꝛ disputant. Propositio vna autem est in qua vnū ꝑdicatur de vno. Et hoc quadrupliciter. siue vnū numero. vt homo est risibilis. siue vnuꝫ specie. vt sortes est homo. siue vnū genere. vt sortes est animal. siue vnū ſm ꝑus ꝛ posterius. vt homo est ens animal est sanum. siue ꝑdicantur plura ex quib⁹ fit vnū. vt homo est anīal rōnale mortale. Scdm plures interrogationes fiunt paralogismi quādo ad interrogationes plures datur vna responsio Causa apparentie huius fallacie est vnitas interrogationis complexe. Causa falsitatis est pluralitas ſpiuis: Duo sunt modi huius fallacie. ꝑmus modus est. quando plura in singulari numero subijciuntur vel ꝑdicant. vt hic est ne hic ꝛ hic hō demōstrato sorte ꝛ brunello. si dicat sic. g̃ brunell⁹ ē hō. si nō. g̃ sor. nō ē hō Nō em̄ bene respondit quādo fecit responsionē vnam ad interrogationē plures. sed debꝫ respondere. veruꝫ est ꝑ vno ꝛ falsum est ꝑ reliquo. Secūdus modus est quando plura in plurali numero subijciūtur vel ꝑdicant. vt sunt ne ista bona vel non bona. demonstratis bono et nō bono. si dicit bona. ergo bonū est malū. si nō bona. ergo bonū nō est bonū. debuissꝫ em̄ rn̄dere bonū est bonū, malū est malum. Si aūt ↄcedat aliqs hō dari definitōes simili mō in singulari ꝛ in plurali. vt cecū est aptū natū videre ꝛ non videt et ceca sunt apta nata videre et nō vident. nō effugiet redargutōem demonstrato vno ceco ꝛ altero vidente. Et dicat sic. sunt ne illa ceca si ceca. ergo illud est cecū demonstrato vno vidente. nō em̄ dicebat illum esse cecū ꝛ illū esse videntē. sꝫ dabat vnā rn̄sionē. eo ꝙ ↄcessit ꝙ silis daret definitio in singulari numero ꝛ in plurali.

omne animal est asinus.omnis homo est animal.ergo omnis homo est asi-
nus.conclusio est falsa.non tamen propter illam.sol est in cancro.quia nō cō
uenit in subiecto vel predicato cum premissis.ideo non habet apparentiam
sue cause ¶ Sciendū tercio ꝙ hec fallacia semper fit in syllogismo ad im
possibile vt dictum est. Cuius ratio est.quia hec fallacia cōmittitur cum ex
falsitate conclusionis fit regressus ad interimendum aliquam premissarū.
et interimitur vna que est causa falsitatis ꝯclusionis.sed quando fit regres
sus a falsitate ꝯclusionis ad interimendum aliquaꝫ premissarum hoc fit so
lum in syllogismo ad impossibile ꝛ non in syllogismo ostensiuo Ideo hec fal
lacia tantū fit in syllogismo ad impossibile superfluo.hoc est ꝙ in tali syllo-
gismo superfluit vna premissarum que nullo modo facit ad illationem con
sequentis. Et per hoc differt hec fallacia ab omnibꝫ alijs virtute sue cause
apparentie et defectus. ¶ Sciendum quarto ꝙ huius fallacie duo pos-
sunt assignari modi. Primus est.quando p̄missa non causa ex parte sui sub
iecti conuenit cum premissa causa.vt hic omnis asinus est rudibilis. omne
animal est asinus.omnis homo est animal.ergo omnis homo est asinus.cō
clusio est falsa.ergo aliqua premissarum.et non ista.asinus est rudibilis. igi-
tur male fit regressus a falsitate conclusionis ad illam.quia interimitur pre
missa que non est causa falsitatis conclusionis.et sic debet negari ille proces
sus et non ista propositio.asinus est rudibilis.quia falsitas conclusionis ꝓ-
uenit ex ista.omē animal est asinus. Secūdus modus est.quādo p̄missa nō
causa ex parte sui p̄dicati ꝯuenit cum p̄missa causa.vt omē aīal est asinus.
omīs equus est aīal.omnis homo est anīal. ergo omīs homo est equus.con
clusio est falsa.ergo aliqua p̄missaꝝ.ꝛ nō ista.equus est aīal. ꝛ sic soluit̄ codeꝫ
modo sicut p̄cedens. ¶ Contra predicta arguitur primo sic.omnis syl-
logismus est ostensiuus.quia ostendit aliquam cōclusionem. ergo male di
uiditur syllogismus Secūdo sic.in omni paralogismo est non causa.ergo
ista fallacia nō est sp̄ealis ab alijs distincta Tercio sic.sicut se habet ens ꝛ
nō ens.ita se habet causa ꝛ non causa vt causa.sed ens ꝛ non ens nullo mo-
do ꝯueniūt.ergo neqꝫ causa et non causa.et sic causa apparentie huius falla-
cie non est ex ꝯuenientia premisse non cause vt cause cum premissa causa.

Quarto sic.bonus syllogismus simpliciter ꝛ fallacia non possunt simul
esse in eodē.sꝫ vbi est causa vt non causa.ibi est bonus syllogismus simplici-
ter.ergo non est ibi fallacia ꝛc. Quinto sic.hec fallacia prouenit ex parte
premisse non cause.sed illa semper ponitur in primo discursu syllogismi ad
impossibile.qui discursus est syllogismus ostensiuus.ergo fallacia nō com
mittit̄ in tali syllogismo inq̄ntum est ad impossibile. ☞ Ad primū dici
tur ꝙ licet syllogismus ad impossibile s̄m primum processum eius sit osten
siuus non tamen s̄m primum processum eius.quia non ostendit simplici-
ter suam conclusionem.sed infert ipsam propter aliquod impossibile Ad
secūdum dicitur.ꝙ si capiatur non causa pro omni illo quod habet modū
cause.sic in qualibet fallacia reperitur non causa vt causa .tamen si capiatur
specialiter vt prius definita est.sic solum reperitur in ista fallacia. Ad ter
cium dicitur.ꝙ licet causa et non causa formaliter accepte quo ad illas inten
tiones non conueniunt.tamen causa et non causa materialiter capte pro pre
missis syllogismi p̄nt ꝯuenire.qꝛ p̄misse in subiecto ꝛ p̄dicato p̄nt ꝯuenire

renter respondentē esse ductuȝ ad incōueniens. eo ꝙ interrogatio plures vel est vera ꝓ vtraqꝫ parte vel vera pro vna parte ⁊ falsa pro alia. tūc si rn̄dens dat vnā responsionē affirmatiuā ꝯcedit equalenter totā copulatiuā. cuius vna pars est falsa. et sic duceret̄ ad metham redargutionis. Et si dat vnam responsionē negatiue negat equalenter vnā disiūctōem cui⁹ altera pars est vera. ⁊ sic duceret̄ ad incōueniens apparenter ☞ Contra p̄dicta arguitur p̄mo sic. in ista ꝓpōne omīs hō currit. vnuȝ p̄dicatur de pluribꝫ. ⁊ tn̄ non est ꝓpositio plures. ergo ꝯtra definitōem ꝓpōnis plures Scd̄o sic. ista ꝓpositio sortes currit ⁊ plato disputat est ꝓpositio vna copulatiua ⁊ ꝯiūctiua ergo male dr̄ ꝙ est ꝓpositio plures. Tercio sic. in ista sortes est hō ⁊ asin⁹ p̄dicatur vnū in genere de vno subiecto. ⁊ tamen ibi nō est ꝓpositio vna. ergo ad ꝓpōnem vnā nō sufficit ꝙ p̄dicat̄ vnū in genere vel in specie. Quarto sic quecūqꝫ sunt plura ponūtur in plurali numero. ergo plura nunqꝫ subiiciūtur in singulari numero. ⁊ ꝑ ꝯsequēs male ponit̄ p̄mus modus hui⁹ fallacie Quinto sic. tot sunt modi huius fallacie quot modis fit interrogatio plures. sȝ illa fit tribꝫ modis. vt p̄us dcm̄ est. ergo male ponūtur tm̄ duo modi huius fallacie ☞ Ad p̄mū dr̄ ꝙ in ista ꝓpōne omīs hō currit p̄dicat̄ vnū de pluribꝫ ꝑ modū vnius. qꝛ hō tenet̄ ꝓ omnibꝫ particularibꝫ hoībꝫ inqꝫtū ꝯtinent̄ sub suo ꝯmuni s̄cato qd̄ est humanitas. sed ibi nō p̄dicatur vnū de pluribꝫ ꝑ modū pluriū. Unde ibi illud qd̄ subiicit̄ est vnuȝ. licet supposita ꝓ quibꝫ tenet̄ sint diuersa Ad secūdū dr̄. ꝙ licȝ ꝓpositio copulatiua sit aliquo mō vna ꝯiūctiōe ⁊ s̄m quid. tn̄ est simpl'r plures. qꝛ simul affirmat plures cathegoricas quarū vna potest esse vera ⁊ alia falsa. sic autē non est de ꝯditionali vel disiūctiua Ad terciū dr̄. ꝙ licet hō ⁊ asinus sint idem genere s̄m rem. tn̄ in ista ꝓpositione sortes est hō ⁊ asinus nō enūciant̄ ꝑ modum vnius in genere. sed ꝑ modum diuersoꝝ in specie. qꝛ sub diuersis noībꝫ diuersaꝝ speꝝ. ideo ibi est ꝓpositio plures Ad quartū dr̄ ꝙ si capiat̄ numerus pluralis vt est pa[illegible]rū. tūc quecūqꝫ sunt plura sunt in plurali numero sed si capiat̄ numerus pluralis vt est passio termini s̄cantis ⁊ est vnus modus s̄candi sic plura possunt accipi in singulari numero ⁊ nō semꝑ in plurali Ad q̇ntū dr̄ ꝙ licet istis tribꝫ modis quibꝫ variat̄ interrogatio plures possunt distingui modi huius fallacie. tn̄ eque bene distinguūtur penes duos p̄mos positos. qꝛ in quolibet p̄dictoꝝ modoꝝ potest fieri triplex variatio paralogismoꝝ s̄m triplicē modū interrogatōis plures.

Post hec aūt reducenduȝ est om̄es fallacias ad ignorantiā elenchi. Reducere aūt omnes ad ignorantiā elenchi est ostendere qualiter fallaciā quelibet peccat cōtra aliquam particulam in definitōe elenchi positam. aut rōne syllogismi aut ꝯtradictionis. Sicut em̄ differentia adueniēs generi cōstituit spēm. ita rō ꝯtradictiōis adueniens syllogismo constituit elenchum Unde q̇cquid est in elencho aut est in eo rōne ꝯtradictōis. aut rōne syllogismi. Dicit em̄ Arestoteles ꝙ diuidendū est omnes syllogismos apparentes ⁊ elenchos. aut

Postq̄ autor determinauit de falla ƒm nō cām vt cām Hic ꝯsequēter determinat de falla ƒm plures interrogatōes vt vnā. Et ad ostendenduȝ q̄d sit interrogatio plures. et q̄d vna. pmo ostendit quid sit ꝑpositio plures ipam definiens. Propositio plures est illa in qua vnuȝ de pluribꝫ p̄dicaṫ. vel plura de vno. vel plura de pluribꝫ incōiunctim. Exempluȝ pmi. vt sortes et plato currūt. Exemplū secūdi. vt sortes currit vel plato disputat Et dr̄ talis ꝑpositio plures. q2 ibi designātur plures ꝓpositōes p̄dicati cū subiecto. et ista ꝑpositio nō hȝ tm̄ vnū sensum. Sed ꝑ oppositū ꝑpositio vna est in q̄ p̄dicaṫ vnū de vno. siue illud fuerit vnū in numero. sicut sortes est sortes. siue specie. vt sortes est homo. siue genere. vt sortes est aīal. siue analogia. vt sortes est ens. Itē quādo plures dictōes que se hn̄t vt determinatio ꝛ determinabile faciūt vnū numero est ꝑpositio simpliciter vna. vt sortes est albus hō est aīal rōnale ¶ Sciendū pmo ꝙ enūciatio. ꝑpositio. ꝛ interrogatio. sunt idem ƒm rem. differūt tn̄ rōne. Dicit em̄ enūciatio inq̄tū est enūciatiua veri vel falsi. sed ꝑpositio ꝓut est alterius ostensiua. ꝛ ponit ꝓ alio videlȝ ꝓ ꝯclusione inferenda. Sed dr̄ interrogatio inq̄tū sumit cū signo interrogatiuo. Et q2 sunt idem realiter ꝑpositio ꝛ interrogatio ideo sicut aliqua est ꝑpositio plures ꝛ aliqua vna. ita est q̄dam interrogatio plures inq̄tū interroganṫ plura de vno vel vnū de pluribꝫ. et aliqua interrogatio in qua vnū interrogaṫ de vno differēter tn̄ posset fieri. interrogatio plures. vno modo ƒm sua ƒcata tm̄. vt dicendo vtrū canis currat. et talis ꝑpositio plures causat eq̄uocatōem ꝛ amphibologiā. Alio mō dr̄ interrogatio plures ƒm vocē ꝛ significata. ꝛ illa causat p̄sentem fallaciā. ꝛ de illa est ad ꝑpositū ¶ Sciendū scdo ꝙ causa apparentie huius falle est ꝯueniētia interrogatōnis plures ad interrogatōem vnā. rōne cuius credimus ꝙ sicut ad interrogatōem vnaȝ est danda vna rn̄sio ꝙ silr̄ ad interrogatōem plures et ista ꝯn̄tia nō soluȝ dȝ attendi ex pte vocis illaꝝ rerū interrogataꝝ. que in interrogatiōe plures capiūtur ꝑ modū vnius. in qua aggregatōe ꝑpter ꝯuenientiā eaꝝ credit ꝙ ꝙ debeat fieri vna rn̄sio. Sed cā defectus huius falle est pluralitas interrogatoꝝ. Et ƒm hoc sic definit hec fallacia. Est idoneitas decipiēdi ꝓueniens ex ꝯuenientia interrogatoꝝ plures ad interrogatōem vnā ¶ Sciénduȝ tercio. ꝙ huius fallacie in textu assignātur duo modi. Primus est qn̄ in interrogatōe in singulari numero plura subijciūtur vel p̄dicātur. vt si queraṫ est ne sortes ꝛ brunellus hō. si negatiue inferṫ sortes nō est hō. ꝛ hoc vnica rn̄sione affirmatiua inferṫ. ergo brunellus est hō. Secūdꝰ modus est. qn̄ in tali interrogatōe in plurali numero plura subijciūtur vel p̄dicanṫ. Exempluȝ vt demōstrato vno ceco ꝛ alio vidente. ꝛ si queraṫ vtruȝ isti sint ceci vel videntes. si dicūtur ceci tūc inferṫ. ergo cecus est videns. et q̄litercunq̄ fiat responsio vnica rn̄sione semꝑ duciṫ ad aliquā metham. Unde nō optȝ dare vnicā rn̄sionē sed plures dicendo demonstrato vidente iste est videns. ꝛ demonstrato ceco iste est cecus. ¶ Sciendū quarto. ꝙ ista falla ꝑus causat deceptōem interrogando pmissas syllogismi q̄ȝ syllogisando. q2 fit deceptio respondentis qn̄ ad interrogatōem plures respondentes dant vnā responsionem. q2 als nō pt paralogisari ƒm paralogismos huius fallacie. q̄ȝuis tamen ista responsio nō sit de essentia huius fallacie vel paralogismoꝝ eius. sed causa finalis sine qua nō fit deceptio. et sic potest dici vere vel appa

Tractatus sextus.

¶ Sciendũ ꝑmo ꝙ ignorantia elenchi vt ꝑus dcm̃ est capit̃ dupl'r. vno
mõ spēaliter vt ꝓuenit ex ignorantia alicuius ꝑticule in definitione elenchi
posite rõne ꝯtradictõis. scʒ ad idē. ꝰm idē. sil'ter. ꝛ in eodē tpe. ꝛ sic ꝰm igno
rantiā elenchi sumit̃ fallacia spēalis. et isto mõ nõ capit̃ hic. nec ad ipm̃ redu
cunt̃ alie fallacie. Alio mõ capit̃ cõiter ꝓ ignorãtia cuiuscũqꝫ ꝑticule. siue hoc
sit rõne syllogismi siue rõne ꝯtradictõis. ꝛ hoc mõ ꝰm ignorãtiā elenchi nõ
sumit̃ vna spēalis fall'a. Sed hoc mõ ignorãtia elenchi est cõis ad oēs falla
cias. et isto mõ capit̃ hic. ¶ Sciendũ secũdo ꝙ oēs fall'e in dictõe ꝗtum ad
paralogismũ hñt reduci ad ignorantiā elenchi cõiter accepti. Rõ huius est
qꝛ ipas reducere ad ignorantiaʒ elenchi est ostendere qũo ꝗlibet fall'a peccat
ꝯtra elenchũ. sed oēs fall'e in dictõe peccant ꝯtra elenchuʒ. qꝺ pʒ inductiue
vñ ad rõnem syllogismi ꝛ ꝯtradictõis reqritur vnitas rei ꝛ nois simul. sed
in eq̃uocatõe. amphibologia. ꝛ figura dictõnis nõ est vnitas nois ꝛ rei si-
mul. qꝛ licet ibi maneat vnitas vocis. non tñ vnitas rei. qꝛ ibi dictio vel oꝛo
capit̃ ꝓ diuersis ꝰcatis ꝛ multipl'r. Sed in ꝯpositõe ꝛ diuisione nõ est vni-
tas neqꝫ vocis neqꝫ ꝰcati. qꝛ nõ est oꝛo eadem ꝰm modũ ꝓferendi. Et sil'ter
in fall'a accentus deficit vnitas rei ꝛ nois simul. ꝛ sic oēs fallacie in dictione
peccãt ꝯtra verũ elenchũ ¶ Sciendũ tercio ꝙ sil'ter oēs paralogismi fall'aꝝ
extra dictõem reducũtur ad ignorantiā elenchi. Nã ad elenchũ requirit̃ cõ
clusionē de necessitate accidere ex ꝑmissis. hoc est seq̃. sed in fall'a accñtis con
clusio nõ seq̃tur de necessitate. ꝛ qꝛ fall'a ꝯñtis est pars materialis fallacie ac
cidentis ꝛ nõ subiectiua. qꝛ se habet vt inferius ad ipam ratiõe terminoꝝ in
quibꝰ fit fallacia ꝯsequentis. sic sil'ter est de ipsa sicut de fallacia accidentis.
Sed paralogismi fallacie ꝰm q̇d ad simpliciter ꝛ ignorãtie elenchi spēaliter
sumpti nõ faciũt ꝯtradictõem simpl'r. qꝛ in ipsis non est affirmatio ꝛ nega
tio de eodē ad idē ꝰm idem. sil'iter. et in eodem tpe. Ideo peccant ꝯtra elen
chum rõne ꝯtradictionis. Sed paralogismi petitõis ꝑncipij non ostendũt
de necessitate suã ꝯclusionem. sed in ipsis ꝯnumeratur qꝺ erat in principio.
Similiter in fallacia nõ cause vt cause nõ fit ꝓbatio ꝯclusionis. ideo ille fal
lacie peccant ꝯtra syllogismũ ꝓbatiuũ. et per ꝯsequens ꝯtra elenchũ. Item
ad elenchum requiritur rõne syllogismi ꝙ quelibet premissarum sit ꝓpositio
vna. sed in fallacia ꝰm plures interrogationes vt vnam nõ sumitur pro-
positio vna sed plures. quia non est simpliciter ꝓpositio. quia est eadem ratio
ꝓpositionis ꝛ ꝓpositionis vnius. sicut est eadem rõ hominis ꝛ hoīs vnius. ꝛ
sic ista fallacia peccat contra elenchum. et sic patʒ inductiue ꝙ om̃is fallacia
reducit̃ ad ignorantiā elenchi per hoc ꝙ syllogismi earum habent aliquam
causam defectus contra elenchum. Sciēdum quarto. ꝙ in paralogismis
requiritur duplex causa defectus. Prima est ex parte rerum vel dictionum
de quibꝰ fit disputatio ꝰm quam omnes paralogismi vel fallacie deficiũt cõ
tra elenchum. Alia autem causa reperitur ex parte respondentis. que est ig-
norantie proprie cause defectus ipsius paralogismi per quam ignorantiaʒ
respondens decipitur. Prima est actiua deceptio. secũda vero passiua. pri-
ma est essentialis paralogismo. secunda accñtalis ꝛ extrinseca. Et lʒ illa sit
accñtalis tñ ꝑalogismi nõ pñt causare deceptõem rñdētis sub tali cã defec-
tus. et in qualibet fall'a reꝑitur vna causa defectus ex parte rerum vel dicti-

omnes reducendū est ad ignorantiā elenchi. Equiuocatio ꝛ amphibologia et figura dictionis reducūtur ad ignorantiā elenchi: eo ꝙ duplex esse impedit syllogismū ꝛ ꝯtradictōnem Sed ꝯpositio. diuisio. accentus reducūtur ad ignorantiam elenchi in eo ꝙ nō est oratio eadē vel idē nomen sed differēs. oportet aūt hoc scꝫ nomen ꝛ rōnem esse eadē queadmoduꝫ et rem si debeat esse elenchus. Qui vero ꝑm accidens fiunt manifesti sunt definito syllogismo. q̄a fiunt ꝯtra particulā in definitione elenchi positam. scꝫ necesse est aliud accidere ꝑ ea q̄ posita sunt ꝛ ꝯcessa. ꝛ ꝑm hanc fallam que est ꝑm accidēs artifices ꝛ sciētes sepe ab insciis redarguūtur facientibꝫ syllogismos ꝯtra sapiētes. nā ꝑm accñs faciūt syllmos apparētes Qui ꝟo fiūt ꝑm q̄d ad simplr reducūtur ad ignorantiā elēchi qm̄ de eodē nō est affirmatio ꝛ negatio. vt ethiops est albus ꝑm dentes. ergo est albꝫ. Manifesti aūt sunt syllmi q̄ p̄us dicti sunt ꝛ q̄les nūcupanꝫ. Qui ꝟo fiūt ꝑm id q̄d petiꝫ in p̄ncipio ꝛ nō cām vt cām peccāt manifeste ꝯtra definitōem syllogismi. q2 in syllmo oportet seq̄ aliud de necessitate q̄d nō erat in p̄ncipio. et sic oportꝫ ꝙ p̄misse sint cā ꝯclusiōis syllmi Qui ꝟo ꝑm ꝯsequens reducūtur sicut illi q̄ fiunt ꝑm accñs. Qui ꝑm plures interrogatōes vt vnā reducūtur ad elenchū. eo ꝙ peccāt ꝯtra vnitatē ꝑpōnis. Ibi eīm non sumiꝫ ꝑpō vna. ꝛ ꝑ ꝯsequēs nec ꝑpō. nā eadē est definitio vniꝰ rei ꝛ rei. vt hois et vnius hois. sile aūt est in aliis. Vñ ꝑpō vna vnuꝫ de vno affirmat. sed nō est ita in ꝑpōne plures in q̄ p̄dicanꝫ plura d̄ vno. vel vnū de pluribꝫ. ꝛ p̄pter hoc peccāt ꝯtra vnitatē propositōis. Itē oēs falle indictōe ꝛ ꝑm q̄d ad simplr reducūnꝫ ad ignorantiā elenchi. eo ꝙ peccāt ꝯtra ꝯtradictōnem. Oēs aūt alie falle extra dictōem reducūnꝫ in hoc ꝙ peccāt ꝯtra definitionē syllmi. Et hec de fallaciis Pe. hys. dicta sufficiāt

Postꝙ au. determinauit de vnaquaqꝫ fallaꝫ ꝑm se. Hic ꝯsequēter determinat de ipsis ꝑ ꝯparatōem ad elenchū ostendēdo q̄uo oēs deficiūt vel peccāt ꝯtra rōnem elenchi. Et ꝑ hoc reducūtur ad ignorātiā elēchi Vñ reducere fallas ad ignorantiā elenchi. est ostendere q̄uo q̄libet peccat ꝯtra aliquā ꝑticulā definitōis elenchi. siue hoc fiat rōne syllmi siue rōne ꝯtradictionis q̄ est vltima forma elenchi Et sicut drīa adueniēs generi ꝯstituit spēm ita ꝯtradictio adueniēs syllmo dyaletico ꝯstituit elenchum.

tū est in tractatu fallaciaꝝ de fallacijs. hic ꝯñter determiat de quibusdam
ꝓprietatibꝫ termioꝝ q̄ sūt suppositio ampliatio restrictio ꝛ appellatio. q̄ qui/
dam tractatꝰ p̄ma sui diuisione in duas diuidit̃ ꝑtes. In p̄ma em̄ parte
pe. hys. ponit q̄dā p̄ambula valentia ad suppositōnē intelligēdā. In secun
da ꝑte determiat de ip̄a suppositōne. ibi. Suppositō ē acceptio termini. Et
prima ps diuidit̃ in ꝑtes. Nā p̄mo ponit diffinitōnē termini. Est ḡ p̄ma
diuisio tal̃. Eoꝝ. i. eaꝝ rerū q̄ r i. ūt̃. i. ꝓferūt̃ q̄dā dicūt̃ cū cōplexione. i. sermo
ne cōplexo. vt hō currit. q̄dā sine cōplexione. i. cōpositōne. vt hō ꝑ se. ꝛ aīal
per se. Cuiꝰ diuisionis habet̃ sufficiētia. q꞉ voces dicibiles sūt signa cōcep/
tuū. Sꝫ duplex est cōceptꝰ scꝫ simplex q̄ ē simplicis rei intuitus. ꝛ cōple/
xus q̄ ē appreh̄ēsio vniꝰ rei cū alia. Sꝫ p̄miꝰ ꝯceptꝰ causat dicibile icōplexū
et secūdus causat dicibile cōplexū. Sciendū p̄mo ꝙ sicut alioꝝ tracta/
tuū q̄ttuor sūt cause. ita ꝛ huiꝰ. Vñ cā materialis huiꝰ tractatꝰ ē terminꝰ
suppones q̄ dꝛ subiectū attributōnis siue materia circa quā. Cuiꝰ rō ē. quia
hic ꝯsiderat̃ vox ꝛ s̃catio q̄ sunt p̄ncipia termini supponētis. ꝛ suppositio ē
passio eiꝰ. Terminꝰ aūt vl̃is ꝛ ꝑticularis sūt ꝑtes subiectiue termini sup/
ponētis. iō terminꝰ suppones ē subiectū scīe huiꝰ tractatꝰ. Sꝫ cā formalis
est duplex. scꝫ forma tractatus ꝛ forma tractādi. Forma tractatꝰ ē diui/
sio libri in duas ꝑtes. vt dictū ē supius. Sꝫ forma tractādi ē modꝰ agendi
siue ꝓcedendi q̄ ē triplex. scꝫ diffinitiuꝰ diuisiuus ꝛ exēploꝝ positiuꝰ. Cau/
sa final̃ ē duplex. s. itrinseca ꝛ extrīseca. Intrīseca ē ꝑfecta cognitio termi sup/
ponentis. Sꝫ extrinseca ē ꝑfecta cognitio enūciatōnis. ꝛ cuiuslibet argumē
tatōnis. Sciendū scd̄o. ꝙ iste tractatꝰ vtilis ē ad cognoscendū verita/
tem ꝛ falsitatē cuiuslibet enūciatōnis. q꞉ suppositio ē q̄dā ꝓprietas p̄ncipio/
rum enūciatōnis ex quoꝝ mutatōne mutat̃ veritas ꝛ falsitas enūciatōis
Vtilis etiā ē ad cognoscendū argumētatōnes sophisticas q̄ ꝓueniūt ex di
uersa suppositōne terminoꝝ. Vñ aliq̄ hūc tractatū post tractatū p̄dicamē
toꝝ ordinauerūt. q̄a in isto tractatu determiat̃ de termio incōplexo. sicut in
tractatu p̄dicamētoꝝ tñ ꝯuenientius ordinat̃ post tractatū fallaciaꝝ. quia
suppositio nō sꝑ fit in termio s̃m se. sꝫ in ordine ad adiūcta. cū q̄bꝫ facit vel
enūciatōem vel argumētatōnē ꝯueniēter. ḡ iste tractatꝰ ponit̃ in fine. q꞉ or
dinat̃ ad oēs alios Sciēdū. iij. ꝙ hec diuisio ponit̃ aliter hic q̄ꝫ in āñp̄re/
dicamētis q꞉ i āñp̄ntis ponit̃ ideo vt ꝑ ip̄am sciant̃ q̄ sūt ponibilia ī p̄dica
mētis. cuiusmodi sūt termini incōplexi ꝛ q̄ nō. cuiusmodi sūt ꝯplexa. sꝫ hic
ponit̃ ad sciēdū qui termini supponūt cuiusmodi sunt termini incōplexi. ꝛ q̄
non cuiusmodi sunt ꝯplexa. Necesse ḡ fuit vt ex diuisione vocis s̃catiue ad
placitū q̄ est terminꝰ. Inchoaret̃ iste tractatꝰ vt vno mēbro diuisionis ab
iecto tanq̄ꝫ ꝓposito nō deseruiēte aliud resumeret tanq̄ꝫ ꝓposito deseruiēs
Si em̄ inchoaret̃ a nō ꝯplexo tradendo primā illā diuisionē de facili dubi/
um fieret discipulo Sciēdū quarto. ꝙ sicut dictū est in antepredicamen
tis. In diuisione dicit̃ capit̃ generaliter. vt idē ē ꝙ significabile ꝑ vocē ꝛ nō
vt idē est ꝙ de alio p̄dicabile sil̃r in hac diuisione sumit̃ generaliter ꝓ oī eo
quod dicendo ꝓfert̃. al̃s ꝯplexū ꝛ terminꝰ singularis nō cōtinerent̃ sub di
uiso. q꞉ talia non predicant̃ sicū non sint predicabilia que cum sint simplices
et vniuersales forme non verificant̃ de complexo ꝛ indiuiduis. ꝛ sic patet
titulus causa ꝛ vtilitas ꝛ ordo huius tractatus Contra predicta argui

onū vt posset videri inductiue. Vñ in equocatōne decipimur eo ꝙ ignoramus pluralitatē actualē eiusdē ꝛ amphibologie ꝙ ignoramꝰ diuersa ſcata orōnis vniꝰ actualiter. sicut in qualibet fallacia ꝓpria cā defectꝰ ē in rñdente. sed causa deceptōnis est defectus rñdentis. Vñ ex p̄dictis manifestū est q̄ est ꝛ q̄ sunt fallacie causa tam in dictōne ꝙ̄ extra dictōnem ꝛ que sunt cause apparentie ꝛ defectus earūdē. Et quot sunt modi in qualibꝫ fallacia. ꝛ quō om̄es reducūtur ad ignorātiā elenchi Cōtra p̄dicta arguitur p̄mo sic. In singulis fallacijs ostense sunt prius cause defectus fallaciarum. ergo hic superflue dicit̃ defectus ip̄aꝝ. Scd̄o sic passio solū cōuenit suo subiecto. sed cōtradictio est passio enunciatōnis. ḡ nō ꝯuenit syllogismo. nec etiā elencho. Tercio sic. Nullū perfectū reduci habet ad imperfectū. sed magis ecōtra. Sed fallacia in dictōne ꝛ etiā fallacie accidentis priores vel perfectiores sunt fallacia ignorantie elenchi. ḡ male ad ip̄am reducūtur. Quarto sic. In fallacia ignorantie elenchi infert̃ vera cōtradictio in ꝯclusione palogismi. ḡ illa fallacia nō peccat ꝯtra elenchū rōne ꝯtradictōnis. Quinto arguit̃ sic. In fallacia petitōnis principij ꝯñs necessario seq̄tur ex añte. ḡ male dr̄ in textu ꝙ in petitōne principij ꝯclusio non accidit de necessitate. ☞ Ad p̄mū dicit̃ ꝙ licet prius ostense sint cause defectus fallaciaꝝ ſm se. nō tñ oñse sunt quō illi defectus ꝯtra rōnem elenchi peccāt. Idio hic nō superflue ponūtur cause defectus. Ad scd̄m dr̄ ꝙ licet cōtradictio p̄mo ꝛ ꝑ se ꝓpositioni ꝯueniat. tñ p̄t cōuenire ex ꝯñti syllogismo rōne sue ꝯclusionis vel alicuius p̄missarū que cōtradicit positōni rñdentis. Ad terciū dr̄ ꝙ licet fallacie in dictōne sint perfectiores fallacia ignorātie elenchi. que est vna sp̄ealis fallacia nō tñ sūt ꝑfectores fallacia ignorantie elenchi que est ꝯñs ad om̄es fallacias. q2 illa fallacia cōtinet in se causas oim̄ fallaciaꝝ. Ad quartū dr̄ ꝙ licet in paralogismis ignorantie elenchi apparenter inferat̃ vera cōtradictio in ꝯñte tñ illa ꝯtradictio nō sequit̃ ex necessitate neqꝫ premisse ꝓbant ip̄am necessariam. quod tamen requirit̃ ad verū elenchū. Ideo tales paralogismi non sunt simpliciter cōtradictorij. Ad quintū dicit̃. ꝙ licet in petitōne principij conclusio sequatur de necessitate ꝙ̄tum ad illatōnem non tñ seq̄tur de necessitate ꝙ̄tum ad ꝓbatōnem. Ideo per hoc illa fallacia sicut ꝛ omnes alie fallacie reducūtur ad ignorantiam elenchi. Et hec de fallacijs dicta sufficiant.

Sequitur septimus tractatus

Oruꝫ que dicuntur

quedam dicuntur cum complexione vt homo currit. quedam sine complexione vt homo. quia est terminus incomplexus.

Iste est septimus tractatus magistri Pe. hy. In quo postꝙ̄ determia-

Tractatus septimus.

Nomina vero substantiua dicuntur supponere. sed nomina adiectiua vel verba dicuntur copulare.

Postq̄ autor supius posuit diuisionē dicibilis. Hic pn̄r ponit definitōnē termini dicēs. Termin⁹ est vox ſcās vl'e vl' pticulare. In q̄ diffinitōne vox ponit̄ loco gn̄is. deinde addit̄ ſcās vl'e vel pticulare .i. rē vl'em vl' pticulare ad drām sincathegreumatū pıatōnū ⁊ negatōnū q̄ nō sūt termini vt hic sumit̄ termin⁹. iō nec illis cōuenit suppositio cū suppō sit passio termini vt hic sumit̄. Ex q̄ patz q̄ signa vl'ia vel pticularia vt sūt oīs. null⁹. qdā. ⁊ sic de alijs nō sunt termini. q: nō ſcāt rē vl'em vel pticularē. lz qn̄qꝫ ſcent vl'r vel pticulariter p aliqb⁹ suppositis. Sciēdū pmo q̄ termiox incomplexox vnusq̄sqꝫ aut ſcat subam. aut q̄litatē. aut q̄ntitatē. aut ad aliqd. aut actōnē. aut passionē. aut habitū. aut sitū. aut vbi. aut qn̄. quox sufficiētia ⁊ diuisio satis expssa ⁊ declarata ē in tercio tractatu pe. hys. q̄re supfluū esset de ipis hic spēaliter ptractare. q̄ qdez diuisio pter aliū respectū ⁊ finē ponitur hic ⁊ in antepdicamētis. nā in antepdicamētis ponit̄ ad cognoscenduz numerū pdicamētox. hic aūt ponit̄ ad cognoscendū numex termiox supponentiū. Vn̄ hic determinat̄ de incōplexis ſm hitudinē ad rē quā ſcant vel repn̄tant. ſm quā eis ꝯuenit ampliare supponere copulare ⁊ restringere. In pdicamētis v̄o de ipis incōplexis determiat̄ sub rōe pdicabilis et ordinabilis in pdicamēto. Hic aūt nō diuidit̄ termin⁹ incōplexus in tota ei⁹ cōitate. q: sic mēbra sil' sumpta nō ꝯuerterent̄ cū diuiso. sed solū diuidit̄ termin⁹ incōplexus ſcans rē vl'em vel pticularē reponibilē in pdicamentis. Ista aūt diuisio ē hic ad duo nc̄caria. Primo ad videndū cuius nature sit res ſcata p terminū. Scdo q̄ noīa substātiua supponūt. noīa v̄o adiectiua copulant ⁊ appellāt. hoc aūt fieri nō pt nisi ex pte rex ⁊ terminox. Iō ista diuisio valet ad cognoscēdū q̄ termini supponūt ⁊ q̄ copulāt. Sciendū scdo q̄ ſcatio termi i textu sic definit̄ Est rei p vocē ſz placitū repn̄tatio. i. q̄ diffinitōe repn̄tatio ponit̄ loco g̃. deinde ponit̄ res. ad drām sincathegreumatū q̄ nō ſcāt res ſz dispōnes rex. ⁊ capit̄ hic res p eo qđ pt subijci vel pdicari. deinde ponit̄ p vocē ad drām ſcatōnū scripturax. Vltio ponit̄ ad placitū ad drām ſcatōnis naturalis. ⁊ sic ptz intellect⁹ diffinitōnis ex qua diffinitōne autor in textu infert. q̄ cū oīs res sit vl'is vel pticularis oportet dictōnes nō ſcātes vl'e vel pticulare nihil ſcare. ⁊ sic nō erūt termini vt hic accipit̄ termin⁹. Vn̄ aliter determiat̄ de incōplexis hic in libro pdicabiliū et pdicamētox. q: in illis determiat̄ de incōplexis sub rōe pdicabilis vl' ordinabilis in pdicamēto. hic aūt determiat̄ de ipis ſm hitudinē quā habēt ad rem quā ſcant ſm quā ipis ꝯuenit supponere restringere ⁊ ampliare.

Sciendū tercio q̄ duplex ē ſcatio. Quedā ē naturalis sicut sūt passiones in aīa nostra exn̄tes que naturaliter ſcāt res quax sūt silitudines ⁊ de tali ſcatōe nō loq̄tur autor in pn̄ti. Alia ē ſcatio ad placitū. ⁊ talis ē duplex. Quedā eni ē pmo ⁊ p se ad pl'm. sicut ē ſcatio vocū ſcatiuax ⁊ plataruz ⁊ talis solū hic diffinit̄. Alia ē ad placitū ex ꝯn̄ti sicut ē ſcatio scripturaruz et de tali nihil ad ppositū. Sciēdū q̄rto. q̄ vt dr in textu ſcationū alia est rei substātiue q̄ fit p nomē substātiuū. Alia ē rei adiectiue q̄ fit p nomen ad-

tur p̄mo sic. In isto tractatu determiāt̃ de termino incomplexo sicut in tractatu predicamentoꝝ. ergo iste tractatus deberet ordinari post tractatum predicamentoꝝ. ⁊ per ꝯsequens male ponit̃ post tractatū fallaciaꝝ. Secundo sic. Incomplexū est pars complexi. ergo non debet distingui contra ꝯplexum. ⁊ per ꝯsequens ista diuisio non est sufficiens. Tercio sic. Diuisio est vnū antepredicamentū. ergo non debet hic poni. Tenet ꝯsequentia. quia al's diuersoꝝ artificū esset eadem speculatio. Quarto sic. Terminus supponens est quoddā ꝯplexum. ergo non est hic subiectū. tenet ꝯsequētia. q2 subiectū debet esse indiuisibile ⁊ simplex. Quinto sic. Vnusquisq3 tractatus debet denominari a suo subiecto. sed iste tractatus denominat̃ a suppositōne. ergo suppositio erit subiectū attributōnis istius tractatus. ☞ Ad primū dicitur. ꝙ lic3 iste tractatus via nature deberet sequi tractatum predicamentorum tamen via doctrine sequitur tractatum fallaciarum. Ad secundū dicitur ꝙ licet incomplexum materialiter acceptum pro illo cui intentio incomplexi attribuitur. sit pars complexi materialiter sumpti. tamen sumptum formaliter pro illa secūda intentōne non ē pars ei9. s3 ei opponit̃. Ad terciū d'r negādo ꝯñtiā. q2 diuersimode ponit̃ hec diuisio hic ⁊ in āñpredicamētis sicut dictū ē in tercio notabili. Ad quartū dicit̃ ꝙ q̄uis termin9 supponens sit q̄d cōplexū ƀm vocē non tamen ƀm rem ⁊ intellectū. Ad quintū dicit̃ ꝙ nō oportet sp tractatū denominari a suo subiecto attributōnis. s3 qñq3 denoiatur a passione sicut hic.

Terminus vt hic sumitur est vox significans vniuersale vel particulare. vt homo vel sortes. ⁊ sic de alijs. Terminoꝝ autem incomplexoꝝ vnusquisq3 aut significat substantiam. aut qualitatem aut quantitatē aut adaliquid. aut agere. aut pati. aut vbi aut qñ. aut situs. aut habitus. Significatio vt hic sumit̃ est rei p vocē ƀm placitū repñtatio Quare cum oīs res. aut sit vl'is aut pticularis oport3 dictōnes nō ƀcātes vl'e vel pticulare nō ƀcare aliq̄d. ⁊ sic nō eēnt termi vt hic sumit̃ termin9 vt signa vl'ia vel pticularia. Significationū alia est rei substātiue ⁊ hec fit p nomē substātiuū vt hō Alia ē rei adiectiue ⁊ hec fit p nomē adiectiuū vel p verbū. vt currit vel albus q̄ nō est ꝓprie significatio substantiua vel adiectiua sed significat̃ aliquid substantiue vel adiectiue. Et ƀcare aliq̄d adiectiue vl' substātiue sūt modi vocū. q2 adiectiuatio ⁊ substātiuatio sunt modi ⁊ d'ne reru3 ƀcantur q̄ ⁊ non significatōes

nentis ad suppositū. ergo suppositio nō est sīcatio. Copulatio est acceptio termini adiectiui pro aliquo.

Postq̄ au. supius posuit aliq̄ cōia valentia ad suppōnem intelligendā et spēs ei⁹. h̄ ɔ̄nter determiat de ipa eā sic definiēs. Suppō est acceptio termini substātiui ꝓ aliq̄. In q̄ definitōe acceptio ponit̄ loco gn̄is. ꝛ ponit̄ termini substātiui ad dr̄ñam copulatōis q̄ est ꝓprietas termini adiectiui. ꝛ ponit̄ ꝓ aliquo. i. ꝓ re sīcata. ad dr̄ñaȝ suppōnis grāmaticalis. que est relatio ad suppositū de q̄ hic nō est ad ꝓpositū. Vn̄ ille ablatiu⁹ aliq̄ nō tenet̄ pticulari ter ꝓ pticulari supposito. sed cathegreumatice. sc̄ȝ ꝓ re vel ente ¶ Sciendū p̄mo. ꝙ suppositio accipit̄ dupl'r. vno mō ꝓ suppōne reali. sicut cuȝ dicim⁹ ꝙ parieti supponit̄ fundamentū. ꝛ de illa nō est ad ꝓpositum. Alio mō est passio vocis sīcatiue. Et talis est duplex. q꞉ q̄dā est relatio termini supponētis ad rē suppositā. q̄ suppositio est in termino actiue. sicut in eo qd̄ ponit sub se rem sīcatā p ip̄m. ꝛ in sīcato passiue. et de tali suppōne est ad ꝓpositū. Alio mō vt est relatio suppositi ad appositū. sicut in grāmatica nomē supponit̄ v̄bo. ꝛ de tali nō est ad ꝓpositū ¶ Sciendū sc̄dō. ꝙ termin⁹ substātiuus supponit extra ꝓpōnem ꝛ in ꝓpōne. Cuius rō est. q꞉ ad suppōnem vt hic capit̄ requirit̄ ꝙ supponat̄ res sīcata substātiue cū termino substātiuo ꝓ aliq̄ accepto Suppositio em̄ dr̄ respectū ad rem. mō terminus substātiuus pt̄ capi ꝓ re sīcata p ip̄m extra ꝓpōnem ꝛ etiā in ꝓpōne. ḡ ꝛc̄. Vn̄ ponētes adiectiua supponere sicut Buridanus abutūtur suppōne. pȝ. q꞉ res sīcata p nomē adiectiuuȝ nō hȝ rōnem substantis. sed solū rōnem adiacentis. ¶ Sciendū tercio. ꝙ in textu ponit̄ dr̄ña inter sīcatōem ꝛ suppōnem. q꞉ sīcatio est vocis imposite ad sīcandū rem. sed suppō est ꝓprietas termini iam rem sīcantis. Ex quo sequitur alia dr̄ña. q꞉ sīcatio est ipsius vocis. sȝ suppō est ip̄ius termini iam ɔ̄stituti ex voce ꝛ sīcatōe. Itē dr̄ñt aliter. q꞉ sīcatio est relatio vocis ad sīcatū. suppositio v̄o est relatio termini supponentis ad rem suppositam. Vn̄ licet suppō addat aliq̄d sīcationi ꝛ est minus ꝙ̄tum ad ea in q̄bꝫ repetit̄. nō tn̄ suppō est essentialiter sīcatio. q꞉ suppō nō supaddit aliq̄d sīcationi sicut inferius supiori. sed suppō noīat ꝓprietatē aliā a sīcatione. minus tn̄ ɔ̄munē ꝙ̄ sīcatio. sicut pȝ de altedine ꝛ albo. in q̄bꝫ ambobꝫ repitur sīcatio que s̄m suā naturā repe rit̄ tam in termino substātiuo ꝙ̄ in adiectiuo. suppō v̄o repit̄ tm̄ in termino substantiuo. ¶ Sciendū quarto. ꝙ copulatio sic definit̄ in textu. Copulatio est acceptio termini adiectiui ꝓ aliq̄. In q̄ definitione acceptio ponit̄ loco gn̄is. ꝛ termini adiectiui ad dr̄ñam termini substātiui. Et dr̄ terminus capi adiectiue qn̄ accipit̄ ꝓ dcōne sīcante rē q̄ p se non pt̄ p̄dicari in ꝓpōne. Deīn ponit̄ ꝓ aliq̄. i. ꝓ aliq̄ re sīcata p adiectiuū. ad dr̄ñam syncathegreumatū. Vn̄ vocat̄ copulatio. q꞉ sicut illa est ꝓprietas copule copulatōis p̄dicatū de subiecto. sic adiectiua adiectiue tenta h̄nt copulare siue determinare ꝛ nō adiectiua substātiue capta in neutro genere. Vn̄ vl'e ꝛ pticulare respiciūt terminū rōne sue q̄litatis essentialis. q꞉ si sit cōicabilis pluribꝫ facit terminū vl'eȝ vel cōem. Si v̄o q̄litas a q̄ nomē imponit̄ nō est cōicabilis pluribꝫ. tunc ɔ̄stituit terminū pticularē vel singularē. sed adiectiuū ꝛ substātiuū respiciūt terminū respectu sue q̄litatis accn̄talis. q꞉ s̄m ꝙ terminus sīt rem suā p moduȝ alteri adiacētis dr̄ terminus adiectiuus. sȝ s̄m ꝙ termin⁹ sīcat rē suā p̄ modū p se

lectiuū. Cuius diuisionis rō est. qꝛ oīs res vel hꝫ esse in se vel in alia. si pmū sic ē ſcatio rei subſtie. si scdm sic est ſcatio rei adiectiue. et hec diuisio sumit ex pte rei ſcate ꝑ terminū. qꝛ substātiuatio ꝛ adiectiuatio nō sunt modi ſcationis q̄ est habitudo inter vocē ꝛ rem ſcatā. vt dꝛ textus. sed sunt modi reruꝫ q̄ ſcanꝫ ꝑ ipam. nō tñ absolute ſcanꝫ vt ab intellectu ꝯcipiūtur ꝛ ꝑ termios siue dicibilia ſcanꝫ. Et licꝫ in accñtibꝰ sicut in albo ꝛ albedine est eadē res q̄ ſcaꝫ ꝑ adiectiuū ꝛ substātiuū. ꝛ tñ in vno est ſcatio adiectiua ꝛ in alio substātiua. qꝛ albū ſcat formā alteri inherentē. albedo ꝓo eā ſcat tanq̄ꝫ ꝑ se stātē et nō vt alteri inherentē. Ex dictis pꝫ q̄d sit terminus. q̄d ſcatio. ꝛ q̄uo diuidūtur ¶ Contra pdicta arguiꝫ pmo sic. vniꝰ rei erit tm̄ vnica definitio. qꝛ vnū habꝫ esse. sed termini est alia definitio. scilꝫ illa Terminus est oīo indicans q̄d est esse rei. vt pꝫ pmo topicoꝝ. ꝛ pmo poꝝ. ergo male hic definitur Scdo arguiꝫ ꝯtra definitōem ſcatōis. si illa definitio esset sufficiēs sequereꝫ ꝙ termini vl'es nihil ſcarent. pꝫ ꝯñtia. qꝛ non pñt ſcare nisi rē vl'em sed nulla est res vl'is. ergo termini vl'es nihil ſcāt Tercio sic. oīs nullꝰ ꝛc ſcant. qꝛ q̄ntitatem. ꝛ tñ nō repſentant rem ſm placitū. g̃ definitio nō ꝯuenit omi ꝯtento sub definito Quarto sic. hec definitio nō ꝯuenit ſcatōi passionū que sunt in aīa. nec ſcatōi scripturaꝝ. g̃ nō ꝯuenit omi ꝯtento sub definito Quinto sic. si definitio ſcatiōis esset sufficiens sequereꝫ ꝙ termini secūde intentōis nihil ſcarent. Patꝫ ꝯña qꝛ nō repſentat reꝫ vl'em sed tñ ens rōnis. ¶ Ad pmū dꝛ. ꝙ terminus vt sufficit ad ꝓpositū pt capi dupl'r vno mō ꝓ definitōe q̄dditatiua rei. ꝛ sic capiꝫ in definitōe pallegata. Secūdo mō capiꝫ ꝓ eo in q̄d resoluiꝫ ꝓpositio Et sic definiꝫ aliter ab Aresto in pmo poꝝ. et in p̄senti ꝓo ꝯsideraꝫ in q̄ꝫtū ipm intellectu terminat. Ad scdm dꝛ negando ꝯñam. Ad ꝓbatōem dꝛ. ꝙ licꝫ res nō sint vl'es ſm actū vl'itatꝫ sunt tñ vl'es ex pte rei in potentia. Ad terciū dꝛ ꝙ oīs ꝛ nullus nihil ſcāt sꝫ ad ꝓbatōem dꝛ. ꝙ nō ſcant q̄ntitatē ꝓꝑie dictā. sꝫ solū q̄ntitateꝫ iꝓꝑie dictā. scꝫ solā q̄ntitatē q̄ est metaphorice sumpta que non est res vt hic capiꝫ res Ad quartū dꝛ. ꝙ de illis ſcationibꝰ nō est ad ꝓpositū. vt pus dcm̄ est. Ad q̄ntū dꝛ ꝙ termini scđe impositōis ſcāt rē rōnis. et licet nō ſcent rē hñtē eē reale. sufficit tñ ꝙ habeāt ſcatōem ad placitū de q̄ hic intelligiꝫ

¶ Suppositio est acceptio termini substantiui pro aliquo Differūt aūt suppositio ꝛ significatio. qꝛ ſcatio fit ꝑ īpositionem vocis ad significandū rem. Suppositio est acceptio termini iam ſcantis rem ꝓ quo. vt dꝛ hō currit. iste terminꝰ hō teneꝫ stare ꝓ sorte platone ꝛ sic de alijs. Unde ſcatio poꝛ est suppōne. Et differūt in hoc. quia ſcatio est vocis. suppositio vero est termini iam ꝯpositi ex voce ꝛ ſcatione. ergo supponere ꝛ significare nō sunt idem. sed differūt ꝑ locū a ꝯiugatis Item ſcatio est signi ad signatum: suppositio vero est suppo

Tractatus septimus

Postq̄ autor posuit definitōem suppōnis. hic ꝯsequēter ponit eius diuisionē dicens. Suppōnū alia cōis. alia discreta. Cuius diuisionis rō est. qr suppositio est acceptio alicuius termini substantiui ꝓ aliquo. vel ergo talis terminus est singularis vel ꝑticularis. si singularis sic est suppositio discreta si ꝑticularis sic est suppō cōis. Vn̄ suppō cōis est illa q̄ fit ꝑ terminū cōem. vt hō hꝫ suppōnem cōem. Sed suppositio discreta est illa q̄ fit ꝑ terminū singularē vel ꝑ terminū cōem discrete sumptū. exēplū pmi. vt sortes pe. ꝛc. exemplū secūdi. vt iste hō ¶ Sciendū pmo. ꝙ suppositio discreta fit ꝑ singularia que sunt infinita ꝛ ab arte relinquēda. Ideo definita suppōne discreta autor diuidit in textu suppōem cōem dicēs. Suppositionū ꝯmuniū alia est naturalis. alia accidētalis. Cuius diuisiōis rō est. qr oīs suppositio cōis vel est termini substātiui ꝓ aliquo ꝑ se sumpto. aut cū addito. si pmū sic est suppositio naturalis. si scōm sic est suppō accidētalis. ¶ Sciendū secūdo ꝙ suppositio naturalis ꝯuenit termino substātiuo ꝑ se sumpto sine addito Et dr̄ naturalis duplici de cā. Prima est. qr talis suppositio ꝯuenit termīo rōne alicuius intrinseci. Ideo ex sua natura hꝫ illā suppōnem. Alia cā est qr talis suppositio ꝯuenit termino rōne sue forme que dr̄ natura termini. iō talis suppō dr̄ naturalis. Sed suppō accn̄talis est que ꝯuenit termino rōne alicuius extrinseci sibi adiūcti Et dr̄ accn̄talis. qr accidit termino. et ergo termini substantiui dicūtur naturaliter supponere ꝛ nō termini adiectiui. quia adiectiua ſ̄cant formā suam vt in alio. ideo semꝑ habēt adiūctū vel implicite vel explicite ¶ Sciendū tercio ꝙ suppō naturalis est acceptio termini ꝓ omibꝫ de quibꝫ sua forma nata est predicari. vt hō ꝑ se sumptus supponit pro omibꝫ hoibꝫ qui sunt fuerūt ꝛ erūt. In qua definitōe ponit̄ acceptio loco generis. Et ponit̄ termini cōis. ad drn̄am suppōnis discrete. ꝛ residuū ponit̄ ad drn̄am suppōnis accn̄talis. vnde forma talis termini dr̄ natura cōis q̄ multis ꝯuenit ſ̄catis ꝑ terminū cōem qui ꝑ se sumptus stat ꝓ p̄sentibꝫ p̄teritis ꝛ futuris. ideo vocat̄ naturalis. ꝛ ꝯuenit termino extra ꝓpōnem ꝛ sine quocūq̄ addito. Vn̄ licet quedā suppō dicat̄ naturalis ꝛ qdā accn̄talis nō tn̄ est ponenda suppō materialis. Cuius duplex est rō. Prima qr suppō est acceptio termini rem ſ̄cantis. ḡ ꝯuenit t̄mino ſ̄catiue sumpto ꝛ nō materialiter. Scd̄a rō. qr suppositio est termini iā ꝯstituti ex voce ꝛ ſ̄catōne. ḡ nō ꝯuenit dictiōi materialiter sumpte. q̄re nulla est suppō materialis.

¶ Sciendū q̄rto ꝙ suppō accn̄talis est acceptio termini cōis ꝓ omibꝫ his ꝓ quibꝫ exigit suū adiūctū. vt hō est. hō supponit ꝓ p̄sentibꝫ rōne illius ṽbi est p̄sentis tpis qd̄ sibi adiūgit̄. Et sil'r cū dr̄. hō albꝫ est aīal. hō supponit ꝓ hominibꝫ albis. In qua definitōe ponit̄ acceptio loco generis. et ponit̄ termini cōis ad drn̄am suppōnis discrete. et residuū ponit̄ ad drn̄am suppōnis naturalis. ex quibꝫ pꝫ declaratio diuisiōis ☞ Contra p̄dicta argūit̄ pmo sic. suppō est quidā actus. sed act⁹ ꝛ opatiōes sunt circa singularia. vt dicit phs in ꝓhemio metaphisice. ergo nulla est suppō cōis. Scd̄o sic. suppositio sequit̄ significatōem termini qui est ad placitū ergo nō est naturalis suppositio Tercio sic. si essꝫ aliqua suppō naturalis illa ꝯueniret termino sm̄ se sumpto. sed hoc nō. qr suppositio est relatio suppositi ꝛ appositi. ergo non conuenit termino per se sumpto Quarto sic. suppositio accidētalis est suppositio per accidens. ergo non debet dici suppositio. Quinto sic homo est

stantis dr terminꝰ substātiuꝰ. Et sic vl'e ꝛ pticulare prius respiciūt terminū q̄ adiectiuū ꝛ substātiuū. ☞ Contra pdicta arguitur pꝰ. sic. in ista ꝓpone albū est aīal. albū supponit. ꝛ tn̄ est adiectiuū. g̃ suppō est acceptio termini adiectiui p aliq̄ Scdo sic. si terminꝰ substantiuꝰ supponeret opteret q res p ipm̄ fcata sibi supponeret. s; hoc nō. q2 res nō est subiecta termino. sed sermo subiectus est rei. vt inqt plato. g̃ terminꝰ substātiuꝰ nō supponit Tercio sic. si definitio supponis ess; sufficiens sequeret q terminꝰ extra ꝓponem supponeret q2 pt accipi p aliq̄. sed hoc nō. q2 suppō est respectu illiꝰ qd apponit. Quarto sic. copula ꝓponis dr copulare. ꝛ tn̄ nō est adiectiuu;. g̃ male dr q copula est acceptio termini adiectiui p aliquo Quinto sic. si definitio ess; sufficiens sequeret q nullus terminꝰ supponeret simpl'r vel ꝯfuse. qd tn̄ est falsu; sicut postea videbit. q2 signu; pticulare facit supponere pticulariter. ꝛ sic p3 qd dr p aliq̄ fcat q ois suppō sit pticularis ☞ Ad pmū dr. q l3 adiectiuū adiectiue sumptū nō supponit nec subijcit p se in ꝓpone. tn̄ substātiue captū in neutro genere ei ꝯuenit supponere. ꝛ subijcit in ꝓpone. ꝛ isto mō albū supponit in ista ꝓpone. albū est aīal. Ad scdm dr. q l3 res fcata p terminu; nō sit subiecta fm modū. est tn̄ cā sue ꝯceptōis p suā siītudinē in aīa nr̄a. ꝛ ex ꝯñti cā in potētia vocis fcatiue. et sic ipa res fcata p terminū inesse ē subiecta sermoni ꝛ sibi supponit Ad terciū p3 solutio ex dictis Ad q̄rtū dr q copula ꝓpōis ꝛ adiectiua dicūtur copulare. hoc tn̄ est diuersimode. q2 copula ꝓpōnis copulat subiectū cū pdicato. vel vnā ꝓpōnem cū alia. q2 est nota eoꝝ q̄ de altero dicūt. ꝛ sibi ꝯuenit copulare tm̄ actiue ꝛ nō passiue. sed adiectiua dicūtur copulare se suis substātiuis rōne suiꝰmodi fcandi. ideo adiectiua copulant. sc3 p fcatū ꝛ suū modū fcandi. q2 fcant p modū alteri adiacentis vel inherentis. ꝛ ideo ipis nō ꝯuenit copulare tm̄. sed etiā copulari. Ad q̄ntū negat ꝯña. quia ille abltūs aliquo nō capitur hic indefinite sed cathegreumatice p re vel ꝓprietate

Suppositionū alia cōis alia discreta. Suppō cōmunis est que fit p terminū ꝯmunē. vt hō aīal. Discreta que fit per terminū discretū. vt sortes. vel p terminū ꝯmunē cū pnomine demōstratiuo pmitiue spēi. vt iste hō ē. qui est terminꝰ discretus. Itē suppositionū ꝯmuniū alia naturalis. alia accidentalis. Suppositio naturalis est acceptio termini cōis p omib9 his p quib9 aptus natus est pticipari. vt iste terminus hō p se sumptus supponit p omib9 hoib9 ta; qui sunt q̄ erūt ꝛ qui fuerūt. Accidentalis suppositio est acceptio termini cōis p omib9 p quib9 exigit suū adiūctu;. vt hō currit. iste terminꝰ hō supponit p oib9 hoib9 psentib9. Et cu; dr hō fuit vl' cucurrit supponit p pteritis Et cū dr hō erit vel hō curret supponit p futuris. Et sic h3 diuersas suppōnes fm diuersitatem eoꝝ que ei adiūgunt

iste terminus disciplina simplicem haberet suppōnē sic fieret descensus sub ipo z esset falsa. nulla em̄ particularis discipli na est oīm ꝯtrarioꝝ. medicina em̄ nō est oīm ꝯtrarioꝝ. sed so lū sani z egri. grāmatica em̄ nō est oīm ꝯtrarioꝝ. sed solū con grui z incōgrui. logica veri z falsi z sic de aliis. Personalis aūt suppositio est acceptio termini cōis ꝓ suis inferioribꝫ. vt cū dicit hō currit. iste terminꝰ hō supponit ꝓ suis inferioribꝫ Itē ꝑsonaliū suppositōnū alia ē determiata alia ꝯfusa. Deter minata suppō est acceptio termini cōis indiffinite sumpti vl' cū signo particulari. vt hō currit. vel aliq̄s hō currit. Et dicit vtraqꝫ illaꝝ determinata. q2 licꝫ in vtraqꝫ istaꝝ iste terminus homo supponit ꝓ oī hoīe tam currēte q̄ȝ nō currēte. tn̄ ꝓ vno solo homīe currente vera dicit. z q2 aliud est supponere. z ali ud est locutionē esse verā ꝓ aliquo vel falsam. igit in p̄dictis vt dictū est iste terminꝰ hō supponit ꝓ oī hoīe tam currente q̄ȝ nō currente. licet reddat locutōnem veram ꝓ currente solo Quod aūt in vtraqꝫ istaꝝ sit determinata suppō patꝫ. q2 cuꝫ dicit aīal est sortes vl' aīal ē plato z sic de aliis. ḡ aīal ē oīs hō Ibi ē fallacia figure d cōis a pluribꝫ determiatis ad vnā de terminatā. Et iō iste terminꝰ aīal indiffinite positus habet de terminatā suppositōnem z silr cū signo particulari.

Postq̄ȝ autor supius determiauit de suppōne accn̄tali diffinitiue. Hic ꝯn̄r ponit eiꝰ diuisionē dicēs. Suppositōnū accn̄taliū alia ē simplex. alia ꝑ sonalis. Cuiꝰ diuisionis rō ē. q2 suppō ē acceptō termini cōis cū additōe vel ḡ talis terminꝰ tenet ꝓ re vl'i vel ꝑticulari. si p̄mū sic ē suppō q̄ dr sim plex. si scd̄m sic est suppō ꝑsonalis. vn̄ quotienscūqꝫ terminꝰ cōis ponit cuꝫ ꝟbo vel adiectiuo ipm restringente vel ampliante hꝫ suppōnē accn̄talē. vt cū dr. hō albꝫ currit. hō supponit ꝓ hoībꝫ ꝑticularibꝫ albis pn̄tibꝫ. Suppō aūt simplex ē acceptio termini cōis ꝓ re vl'i ſcata ꝑ ipm terminū Sꝫ suppō ꝑsonalis ē acceptio termini cōis ꝓ re ꝑticulari siue ꝓ suppositis. vn̄ termi nus cōis p̄t hr̄e duo ſcata vnū primariū z adequatū z illud ē natura cōis. vt hō ſcat naturā hūanā z tūc qn̄ supponit. supponit ꝓ ipa simplr. vt dicē do hō est aīal. hō est spēs. Aliud ē secūdariū z illud est ꝑticulare ꝑticipans naturā cōem illiꝰ vl'is. vt hō ſcat socratē z platonē q̄ ꝑticipant hūanitateꝫ et sic supponit ꝑsonaliter qn̄ supponit ꝓ illis ꝑticularibꝫ. vt hic hō currit.

Sciendū primo q̄ suppositio simplex est acceptio termini cōis ꝓ re vni uersali ſcata per terminū in qua diffinitōne ponit acceptio loco generis. et ponit termini cōis ad drām termini discreti. Et ponit pro re vniuersali ad drāꝫ suppositōnis ꝑsonalis Et dr suppositio simplex q2 conuenit termio

dictio bissyllaba amo ē verbū.subiecta supponūt ꝛ nō nisi materialiter.ergo ponenda est suppositio materialis ☞ Ad p̄mū dꝛ ꝙ lꝫ capiēdo actū ꝓ forma rei.siue sit sub̄alis siue accn̄talis.suppositio sit actus.tn̄ capiendo actū ꝓ actu scd̄o q̄ dꝛ op̄atio quo mō accipit̄ act⁹ in autoritate arestotelis sic suppositio nō ē actus ꝛ sic actus sunt suppositoꝝ. Ad scd̄m dꝛ negando ꝯn̄am. Et rō ē.qꝛ suppositio a ꝑcatōne distinguit̄ vt p̄ius dictū ē. Ad terciū dicit̄.ꝙ suppositio de qua ē hic ad ꝓpositū ē relatio termini supponentis ad rem suppositā iam nonnulla suppositio cōuenit termīo q̄ ꝑcat rem ꝓ qua supponit sine additōne alterius termini extrinseci. Jō aliqua suppositio bn̄ dꝛ suppositio naturalis. Ad quartū dꝛ.ꝙ suppositio nō dꝛ accn̄talis eo ꝙ dicat̄ ꝑ accn̄s.sed dꝛ accn̄talis rōne alicui⁹ extrinseci sibi adiūcti vt dictū est. Ad q̄ntū dꝛ.ꝙ licꝫ subiecta istaꝝ ꝓꝑōnū supponūt suppōne grāmaticali.vt relatōne suppositi ad appositū.qꝛ supponere hoc mō nihil aliud ē q̄ꝫ suppositū reddere ꝑbo·tn̄ nō supponūt suppōne q̄ ē relatio termini supponentis ad rem suppositā.de qua solū ē hic ad ꝓpositū.

Accidentaliū suppositōnū alia simplex.alia personalis. Suppositio accidentalis simplex est acceptio termini cōis p̄ re vl'i ꝑcata per ip̄m terminū.vt cū dicit̄ homo est species aīal est genus. Jbi iste terminus hō supponit ꝓ hoīe in cōi ꝛ nō ꝓ aliquo inferiori. Et sil'r etiā dicēdū ē de quolibet termīo cōi.vt risibile est ꝓpriū. rōnale est dr̄a.albū est accn̄s. Item suppositōnū simpliciū alia ē termini cōis in subiecto positi. vt hō ē sp̄es.iste termin⁹ hō simplicē habet suppōnem.quia solum supponit ꝓ natura speciei. Alia est termini cōis positi in p̄dicato ꝓpositōnis affirmatiue.vt omnis homo est aīal ibi iste termin⁹ animal in p̄dicato positus simplicē habꝫ suppositōnē.quia solū supponit ꝓ natura generis. Alia ē termini cōis positi post dictōnē exceptiuā.vt om̄e aīal preter hominē est irrōnale. Jbi iste termin⁹ hoīem simplicem hꝫ suppositōnem.quia nō licet fieri descensum sub ip̄o. vnde non sequit̄ om̄e aīal preter hoīem est irrōnale.ergo om̄e aīal preter hunc hoīem est irrōnale ex quo ibi est fallacia figure dictionis procedendo a suppositōne simplici ad personalem Similiter hic homo est species .ergo aliquis homo est species. Et similiter hic om̄is homo est animal. ergo om̄is hō est hoc animal. Jn om̄ibus em̄ istis ꝛ similib⁹ fit ꝓcessus a suppositōne simplici ad suppositōnem personalem. Quod aūt termin⁹ in p̄dicato positus simplicē habet suppositōneꝫ patet quia cū dicit̄ oīm oppositoꝝ eadem est disciplina .nisi

termino cōi rōne adiūcti determinātis ipm ad standū ꝓ suis inferioribus
et hoc pt fieri dupl'r. Uno mō ꝙ tale adiūctū ponat a pte subiecti. sicut in
signis vl'ib) ꝛ pticularib). vt dicēdo oīs hō est aīal. aliqs hō est aīal. homo
in ambab) ꝓpōnib) rōne signoꝝ supponit psonaliter. Alio mō pt fieri qñ ta-
le adiūctū sumit a pte p̄dicati sicut ē in p̄dicatis accidentiū. vt dicendo ho-
mo ē alb). hō est niger. Uñ p̄dicatoꝝ qdā sunt q̄ subiecto essentialiter cōue-
niūt. ꝛ respectu taliū pōt vere dici suppositio simplex lz nō ponat signū. vt
dicendo hō est aīal. Alia sunt p̄dicata accidētalia ꝛ ista sunt duplicia. qꝛ q̄-
dam sunt realia q̄ hñt naturā realē ꝛ respectu taliū est suppō psonalis. qꝛ ta-
lia p̄dicata nō cōueniūt nature vl'i nisi rōne suoꝝ indiuiduoꝝ. Alia ꝟo sūt
que sc̄ant tm̄ ens rōnis. Et respectu taliuz ē suppō simplex. vt hō est spēs
aīal est gen⁹ Sciendū quarto. ꝙ suppositōnū psonaliū. alia est ꝯfusa. alia
determiata. Et hui⁹ diuisionis rō est. qꝛ in oī suppōne psonali tenet termi-
nus cōis ꝓ inferiorib). vel ergo tenet vl'r ꝓ oīb) vel nō. si pmū sic ē suppō.
ꝯfusa si scd̄m sic est suppō determinata. ꝛ qꝛ ad veritatē ꝓpōnis in qua ter-
minus sic supponit sufficit ꝙ p̄dicatū verificet de subiecto ꝓ vno supposito
dato ꝙ supponat ꝓ oīb) suis suppositꝭ iō dꝛ suppositio determiata. Et est
illa in q̄ termin⁹ indiffinite ꝛ psonaliter sumit. vt hō currit. vel aliqs homo
currit. vbi iste termin⁹ hō supponit in vtraqꝫ determiate. ꝛ lz supponat ꝓ
oī hoīe. tñ locutio reddit vera vno solo hoīe currēte. vñ aliud ē supponere
et aliud reddere verā locutōem. ꝙ aūt talis sit determiata ꝓbat autor in
textu. qꝛ eū dꝛ aīal est sortes. aīal ē plato. g aīal ē oīs hō. ibi ē fallacia figure
dictōis ꝓcedendo a pl'ib) determiatis ad vnā determiatā. Et sic ptꝫ ꝙ ter-
min⁹ cōis indiffinite sumpt⁹ supponit determiate Cōtra p̄dicta arguit
pmo sic. nō ē ponēda suppō ꝯposita. g nec suppō simplex. Tenet ꝯña. qa si
vnū oppositoꝝ nō ē in natura nec reliquū Scd̄o sic. si poneret supposi-
tio simplex maxīe esset in istis ꝓpōnib). hō ē spēs. aīal ē gen⁹. sꝫ ille ꝓpōnes
sunt singulares. g subiecta supponūt discrete Tercio sic. termin⁹ singu-
laris supponit psonal'r ꝛ tñ diffinitō suppōis psonalis nō ꝯuenit sibi. g nō
est sufficiēs. maior ptꝫ. qꝛ termin⁹ singularis supponit ꝓ vna sola re q̄ psona
dꝛ. mō suppō psonalis a psona dꝛ Quarto sic. si diffinitō suppōnis pso-
nalis eēt bona seqret ꝙ in accñtib) nō eēt suppō psonalis. sꝫ h ē falsuꝫ. patꝫ
ꝯña. qꝛ accñtia nō sunt psone. cū psona sit indiuiduū sub̄e Quito sic oīs
suppō ē fm determiatā spēm suppōnis. g oīs suppositio est determiata.
☞ Ad primū dicit. ꝙ non capit hic suppositio simplex ꝓut distinguitur
ꝯtra compositā. sed dicit suppositio simplex eo ꝙ termin⁹ supponit ꝓ natu-
ra simplici in se ꝛ absolute ꝯsiderata Ad scd̄m dicit. ꝙ ille ꝓpōnes homo
est species. aīal ē genus sūt singulares solū fm modū nō tñ fm rem. Ad
terciū dicit. ꝙ terminus cōmunis in suppositōne personali potest suppone-
re pro vna re non tamē sicut terminus singularis. nec sicut termin⁹ suppo-
nit pro natura in suppositione simplici. sed supponit pro vna re fꝫ habitu-
dinem quā habet ad supposita. sicut in ista homo currit. homo supponit ꝓ
ista re scꝫ homo. non tamen in se ꝛ absolute. sed fm habitudinem quaꝫ ha-
bet ad supposita. Ad quartū dicit. ꝙ psona capit dupliciter. Uno mo-
do proprie tunc sic diffinitur a Boetio. Persona est nature intellectualis
indiuidua substantia. et sic indiuidua nature humane proprie dicuntur

rōe nature cōis q̄ simplex ē ⁊ nō dr simplex ſʒ ꝙ simplex opponit̄ cōpositꝰ ſʒ vt opponit̄ ꝑticulari. nā terminꝰ dicit̄ supponere simpliciter. qñ supponit pro natura simplici qđ sibi cōuenit ꝑ abstractōem ab inferioribꝫ. vt homo est spēs. aīal ē genꝰ. Ex quo patʒ. ꝙ aliqͣ terminꝰ supponit ꝓ natura cōi ſm qđ sibi nō repugnat esse in suppositis. vt cū dicit̄. hō est aīal. hō est risibilis. aliqñ vero supponit pro natura abstracta a suppositis. vt hō ē spēs. aīal est genus. ⁊ tales ꝓpositōnes in quibꝫ subiectū supponit simpliciter sūt singulares. qa terminꝰ cōmunis tenet̄ pro vnica natura nec licet fieri descensum licet qñqꝫ posset fieri gratia materie. qr ad habendū ꝯtradictōnē in talibus nō oportet ꝙ fiat ꝑ appositōnē signi. sed ꝑponendo simplr negatōem dicendo nō hō est species. nō aīal est genꝰ. patet vlterius ꝙ suppō simplex sit vtilis ⁊ necessaria ad accipiendū sciaʒ. qr cū quelibet scia sit vliū que perpetua sunt ⁊ incorruptibilia oportet subiecta cōclusionū de quibꝫ est scientia supponere simpliciter. vt dicēdo. argumentatio est subiectū logice. ꝯña enim non valeret si sic argueretur de hac argumentatōne non est scientia nec de illa argumentatōne ⁊ sic de alijs. ergo de argumentatōne non pōt esse scientia. quia ibi cōmittit̄ fallacia figure dictōnis ꝓcedendo a suppōne personali ad suppositōnem simplicē. Sciendū secūdo ꝙ vt habet̄ in textu. Suppositio simplex accipit̄ dupliciter. qa quedā ē termini positi a parte subiecti. vt homo est species. aīal est genus. Alia ē termini cōmunis positi a parte ꝑdicati ꝓpositōnis affirmatiue. vt homo est aīal. ibi aīal hʒ suppositōnem simplicē. Alia est termini cōmunis positi post dictōem exceptiuam. vt om̄e aīal preter hoīem est irrōnale. ergo om̄e aīal preter hunc hominē est irrōnale nō valet ꝯsequentia. qr ibi arguit̄ a suppositōne simplici ad personalem ex parte huius termini scʒ hoīem. ꝙ aūt terminus in predicato ꝓpositōnis affirmatiue simplicem habet suppōnem ꝓbat textus. quia ſm arestotelē hec est vera. oīm oppositoꝝ est eadem disciplina. non tamen est vera nisi ꝑdicatū supponat simpliciter ꝓ disciplina in cōmuni. qr nulla particularis disciplina est oīm oppositoꝝ. qa medicina est sani ⁊ egri. grāmatica cōgrui ⁊ incōgrui. logica veri ⁊ falsi. ergo terminꝰ cōmunis positꝰ in ꝑdicato ꝓpositōnis affirmatiue habet simplicē suppōnem. Et ideo non seqtur. oīs homo est aīal. ergo oīs homo est hoc aīal. Suppositio aūt simplex potest distingui. qr quedā est ꝑ priuatōnē partiū ⁊ suppositoꝝ vt in ꝓpositōnibus que sunt nature simplicis ⁊ impermixte. vt homo est species Alia est que nō oīno excludit supposita sed excludit determiāta supposita. vt qñ terminꝰ cōmunis supponit ꝓ natura inclinata ad materiā ⁊ ad supposita. vt cum dr. homo est dignissima creaturaꝝ. Vñ istius ꝓpositōnis tm̄ homo ē aīal subiectū supponit simpliciter. ꝑdicatū vero cōfuse distributiue ꝟtute negatōis incluse in illa dcōne exclusiua. Jdeo trahit̄ ex illo ꝙ ab exclusiua ad eius vniuersalē in terminis trāspositis bene valet cōsequētia vt tm̄ homo eō aīal. ergo om̄e aīal est homo. Sciendum tercio. ꝙ suppositio personalis est acceptio termini cōmunis ꝓ suis inferioribꝫ. vt dicēdo hō currit. homo supponit personaliter pro socrate ⁊ platone. Jn qua diffinitōne acceptio ponitur loco generis ⁊ ponitur termini cōmunis ad differentiam suppositionis discrete. ⁊ ponit̄ pro suis inferioribus ad differentiam suqpositōnis simplicis. Unde suppositio personalis conuenit

simul esse cū simplici nec ꝟm idē nec ꝟm diuersa vt dictū est
Sed credo impossibile esse terminū cōem in ꝑdicato posi/
tū habere suppōnē simplicē ꝛ ꝯfundi mobiliter vel imobili/
ter signo vl'i exn̄te in subiecto affirmatiue. vt oīs hō est anīal
et sic de alijs ꝯsilibꝫ. q2 vt vult Porphirius. oīe qđ ꝑdicat̄
de aliquo aut ē magis eo aut ē equale ei de quo ꝑdicat̄ ꝛ intē
dit de ꝑdicatōne ꝑ se. Sꝫ in hac ꝓpositōne. oīs hō ē aīal ē ꝑ
dicatio ꝑ se ꝛ nō ꝑdicat̄ equale. ḡ maius nō accn̄tale. ḡ substā
tiale. nō dr̄a. ḡ genus. sed natura generis multiplicata mobi
liter vel imobiliter nō ē genus. ergo cū dicit̄. oīs hō est anīal
cū ibi ꝑdicet̄ genus nō esset possibile terminū cōmunē multi
plicari mobiliter vel imobiliter q̄ significat naturā generis
que iam actu nō est genus sicut homo cōfunderet̄ mobiliter
vel imobiliter iam nō est species. Itē hoc idē videt̄ ꝑ aresto/
telē in p2io thopicoꝝ dicentē. ꝙ oē illud qđ de alio ꝑdicat̄ aut
ꝑdicat̄ cōuersim de eo aut nō. Si cōuersim ē diffinitio vl' ꝓ/
p2ium. Si autē non conuersim predicatur de re. aut cadit in
diffinitōnem rei aut non. si non tunc est accidens. Si cadit
in diffinitōnem aut est genus aut differentia. non differen/
tia ergo genus. Et intendit arestoteles ꝙ ibi sit directa p2edi
catio ꝛ species subijciatur ꝟm se vel multiplicatur. sed in hac
p2opositōne homo est animal est directa p2edicatio ꝛ subijci
tur homo ꝛ non equale p2edicatur neqꝫ accidens. ergo gen9
Quare non est possibile terminū cōmunē in p2edicato posi/
tum confundi mobiliter vel imobiliter. Item totū vniuersale
quod est genus ꝛ totum in quantitate ex opposito se habent
Sed totū in quantitate est duplex. quoddā enī est totum in
quantitate completū. vt vbicunqꝫ confundit̄ terminus com/
munis mobiliter vt omnis homo est animal. Aliud est totū
in quantitate incompletū ꝛ diminutū vt vbicunqꝫ confundit̄
terminus cōmunis imobiliter ꝛ multiplicat̄ terminus cōmu
nis simpliciter. ergo si impossibile est totum in quantitate esse
genus inq̄ꝫtum huiusmodi non erit possibile terminū cōmu
nem in p2edicato positum confundi mobiliter vel imobiliter
vt dicebatur. Item compatio illa ꝟm quā inferio2a reducun
tur ad superio2a opposita est comparatōni ꝟm quam superio

persone. Alio mō capit persona large p quacūqz inferiori in ordine ad suū superius. siue tale sit substātia siue nō. hoc mō capit persona in pposito.

Ad quitū dr. q licet ois suppositio sit determinata sm aliquā speciem suppositōnis non tamen omnis dicit determinata eo q reddat vera pro vno solo supposito.

Suppositio confusa est acceptio termini cōmunis p pluribus mediante signo vli. vt cū dicit ois hō est aial. ibi iste termin9 hō supponit p pluribꝫ mediāte signo vli. qr supponit pro quolibet suo supposito. Item cōfusarꝫ suppositionū alia ē confusa necessitate signi vel modi. ꝛ alia necessitate rei vt cum dicit omīs hō est animal. ibi iste termin9 homo mediante signo vli confundit siue distribuit p quolibet supposito. ꝛ iste termin9 animal a pte pdicati posit9 cōfūdit necessitate rei. Et cū vnusquisqz hō suā hꝫ essentiā. iō hoc verbuꝫ est necessitate rei tenet p tot essentijs p qt hoībꝫ tenet iste termin9 homo ꝛ cū vnicuiqz homini insit sua animalitas. ideo iste terminus animal necessitate rei tenet pro tot animalibus pro quot homibꝫ iste termin9 homo. ꝛ p quot essentijs hoc verbū ē. Vñ iste termin9 hō dꝫ supponere ɔfuse mobiliter et distributiue sꝫ ɔfuse ꝛ distributiue tenet. qr tenet p oī hoīe mobiliter vero qr lꝫ fieri discēsū sub eo p qlibet suo supposito vt oīs hō ē aial. g sortes ē aīal. sꝫ iste termin9 aīal dr cōfundi īmobiliter qr non lꝫ fieri descensuꝫ sub eo. vt oīs hō ē aial. g oīs hō ē hoc aial. Ibi em̄ fit pcessus a simplici suppositōne ad psonalē. sicut hic. hō ē dignissima creaturarꝫ. g hic. hō vl aliqs hō vel rosa ē pulcherrima florꝫ. g aliqua rosa. Sꝫ differūt in hoc. qr in istis ē simplex suppositio ex pte subiecti. ī illa vero ex pte pdicati lꝫ videat oppositū esse qđ superius dictū est q in hac ppōne. oīs hō ē aial. iste termin9 aial ī pdicato positus simplicē hꝫ supposnēꝫ cū prius dr q hꝫ ɔfusam. Ad hoc dicēdū ē sm qsdā q qr genus pdicat de pluribꝫ drñtibꝫ specie. iste termin9 aīal qñ tenet p ipo in cōi qđ ē genus sic hꝫ simplicē suppōnē. sm aūt q ipa natura cōis ipi9 generis multiplicat p supposita hoīs sic dr hrē ɔfusam suppōnē nō mobiliter sꝫ īmobiliter. Suppositio aūt ɔfusa īmobiliter pt cū simplici incidere nō sm idē sꝫ sm diuersa vt dcm̄ ē. Unde sm hoc dicendū est q suppositio confusa mobilitet non pōt

minus animal in subiecto positus tenet. necessitate signi pro omni animali quod est homo. Similiter hic omnis homo est animal. iste terminus homo tenetur pro omni homine et non solum pro homine sed etiam pro omni animali quod est homo. et ideo intelligunt tot animalitates quot humanitates naturaliter loquendo. quia eadem est humanitas in quolibet indiuiduo hominis secundum viam logicorum. tamen non secundum viam nature sic homo in communi idem est. unde quod sit hec animalitas vel illa hoc est ratione materie. In via enim nature humanitas mea differt ab humanitate tua per se et anima mea per quam causatur humanitas mea in me. alia est ab anima tua per quam causatur humanitas tua in te. Et propter hoc signum confundit hominem non tamen confundit animal in communi sed animal contractum ad hominem per suas differentias. unde sequitur quod omnis confusio fit necessitate signi vel modi. Et tantum de suppositionibus quantum ad terminos absolutos.

Postquam pe. hys. determinauit de suppositione determinata. Hic consequenter determinat de suppositione confusa dicens. Suppositio confusa est acceptio termini communis pro suis inferioribus mediante signo vniuersali. in qua diffinitione acceptio ponitur loco generis. et dicitur termini communis ad differentiam suppositionis discrete. Et dicitur pro omnibus suppositis ad differentiam suppositionis simplicis naturalis discrete. et vltimo ponitur mediante signo vniuersali ad differentiam suppositionis determinate. Sciendum primo quod non est simile de signo vniuersali negatiuo et affirmatiuo. quia negatio quicquid post se inuenit hoc totum destruit et eius oppositum inducit. Ideo signum vniuersale negatiuum destruit terminum communem cuius immediate est determinatio et ratione negationis distribuit terminum communem cuius immediate non est determinatio. unde quedam sunt que per se confundunt terminum siue distribuunt sicut sunt signa vniuersalia que denotant terminum stare vniuersaliter. Alia sunt que confundunt per accidens sicut negatio que habet per se negare. Confundere autem siue distribuere per accidens et similiter dicendum est de quibusdam signis includentibus negationem ratione cuius sibi conuenit confundere per accidens. sicut sunt tantum solum dumtaxat. sed signum vniuersale affirmatiuum distribuit solum terminum communem cuius est immediata determinatio. Sciendum secundo quod aliquid dicitur confusum dupliciter. Uno modo simpliciter. quia simpliciter est infinitum vt luna vel motus. Alio modo dicitur aliquid confusum. id est indeterminatum et sic suppositio confusa dicitur quasi indeterminata. quia ad veritatem propositionis in qua subiectum supponit sic non sufficit verificatio pro determinato supposito. sed requiritur verificatio pro omnibus suis suppositis. Ideo nunquam vel raro fit determinata nisi illa propositio sit vera. et hoc in materia contingenti. Unde descensus est consequentia formalis in qua arguitur ab antecedente in quo ponitur terminus communis supponens confuse ad consequens in quo enunciantur singularia illius termini communis vnde descensus inductio habent se ex opposito. quia inductio est processus a singularibus ad vniuersale. sed descensus est progressio ab vniuersali ad eius singularia in

ra reducūt ad inferiora. sed ꝑm primā sumit̄ cōe ī rōe cōis ꝑm
scđaꝫ sumit̄ cōe multiplicatū siue ꝯfusū cū ĝ termin⁹ cōis vt
sic in ratōne generis non est possibile ipsum multiplicari in/
q̄tum huiusmodi. Et hec quattuor argumenta sunt conce/
denda. Causa autem propter quā mouebantur isti qui fue/
runt huiusmodi opinionis facilis est ad soluendum que tm̄
est vna. quia cum dicitur. omnis homo est animal cum vni/
cuiqꝫ homini respondeat sua animalitas siue sua essentia cū
non possit esse homo quin sit animal. Ideo ipsi dixerunt ꝙ
iste terminus animal tenetur pro tot animalibus pro quot
hominibus homo. ꝙ autem in illo argumento nulla sit cau/
sa apparentie patet. quia cum dicitur omnis homo est alb⁹.
necesse est ꝙ tot animalitates intelligantur in subiecto quot
sunt homines pro quibus tenetur homo. Unde nihil est di
cere ꝙ habeat illas animalitates a predicato cum ibi predi/
catur album. vnde dicendum ꝙ homo logice loquendo nō
naturaliter ex rationali ꝛ animali componitur Ideo de se ha
bet illarum animalitatum multiplicatōnem. vnde dico sic.
omnis homo est albus. nullo modo habet illas animalita/
tes a predicato cum ibi predicetur albus vt dictum est. sic au
tem est in proposito cū ibi predicetur genus de specie. vt om
nis homo est animal. In hac enim propositōne subijcit̄ ho
mo in quo intelligitur multitudo illarum animalitatū ꝛ ꝑdi/
catur hoc genus animal quod nullo modo confunditur mo
biliter vel immobiliter. sed stat ibi pro natura siue pro essen/
tia ipsius generis cōmunis predicabilis de pluribus. vnde
animal predicatur ꝛ animal intelligitur in subiecto sicut hic
omne animal ratōnale est animal. Similiter dico ꝙ hoc ver
bum est non confunditur mobiliter vel immobiliter. quia ꝙ
animal esset vel existeret in homine hoc habet subiectū de se
anteqꝫ in propositione subijciatur predicato essentiali vel ac
cidentali. Et propter hoc destruimus quandam diuisio/
nem scilicet confusarum suppositionum alia est confusa ne
cessitate rei. alia est confusa necessitate modi siue signi. di/
cimus enim ꝙ omnis confusio fit necessitate signi vel mo/
di. vt cū dicitur omne animal ratōnale est animal. iste ter/

ponit ɔfuse ꝛ etiā cuiuslibet nega. ꝛ tñ nõ mediante signo vl'i. ḡ diffinitõ mala. ☞ Ad p̄mū dr. ꝙ l3 ibi in illa ꝓpositõe hõ supponat ɔfuse p̱ accñs nõ tñ p̱ se. Ad scdm dr negando añs. qꝛ tales termini ꝛ sibi siles sup/ponunt simpl'r. nõ ꝑsonal'r Ad tertiū dr. ꝙ infinitum ẜcat hic vt idem est ꝙ indeterminatū. Ad quartū dr negando ɔñam. ꝛ cā est. qꝛ nõ ē si/mile de suppositõe ꝛ ẜcatõne vt dictū est. Ad q̄ntū dicitur. ꝙ lic3 predi catum ꝓpositõnis negatiue supponit ɔfuse nõ tamē p̱ se sed p̱ accidēs tan tum. Et hec de suppositõoibus dicta sufficiant.

Relatiuū est duplex. vno mõ relatiuū est cuius eē est ad aliud se habere ꝛ sic relatiuū est vnū de decē p̄di/cāmentis. Aliud est relatiuū quod est ante late rei recordti/uum. qꝛ vt vult Priscianus in maiori volumine. Relatio est ante late rei recordotio. vt sortes currit q̄ mouet̃. ibi hoc rela tiuum q̄ facit recordatõem siue relatõem de sorte q̄ est res añ lata. Omissis aūt relatiuis ẜm p̄mū modū de relatiuis scdo mõ hic intendimus. Relatiuorū aūt quedā sunt relatiua sub stantie. vt q̄ ille ꝛ similia. Quedā vero sunt relatiua acciden tis vt talis qualis. tantꝰ quantus. Relatiuū aūt substātie est qd refert eandē in rē numero cū suo antecedēte. vt q̄ ille. Ite3 relatiuorū substātie quedā sunt relatiua diuersitatis vt alius Et est illud qd refert eandē rem in numero ꝛ supponit ꝓ alia. vt sortes currit ꝛ alius disputat. Quedā vero identitatis. vt q̄ ille idem. Relatiuū aūt substantie idētitatis est qd refert et supponit ꝓ eodem in numere ꝓ quo supponit suum antece/dens. vt sortes currit q̄ disputat. ibi hoc relatiuu3 qui refert sortem ꝛ supponit ꝓ sorte. Relatiuorū substātie identitatis q̄dam sunt noīa vt q̄s q̄dā. Quedam sunt ꝓnoīa vt ille idem

Iste est scdus tractatꝰ puorꝫ logicaliū magistri Petri hyspani de re/latiuis. In quo postq̄3 determinauit in p̄cedēti pte de suppositõe. hic ɔse quenter determinat de relatõne termini. Cuius rõ est. qꝛ relatio termini de qua hic est ad ꝓpositum p̄supponit suppositõem sicut suppositio p̄sup/ponit ẜcatõem. ideo p̄us determinandū fuit de suppositõe q̄3 de relatõne termini. Simil'r determinandū est p̄us de relatõe termini q̄3 de aliis ꝓꝛi etatibꝫ q̄ sunt ampliatio. appellatio restrictio ꝛ distributio. qꝛ relatio com

qbus patz.ꝙ suppositio ꝯfusa est acceptio termini cōis ꝑ omnibꝫ suis suppositis mediante signo vl'i vt ꝑus dictū est.¶ Sciendū tertio.ꝙ suppositionis ꝯfuse due sunt diuisiones q̄ ponunť in textu. Prima suppositionū ꝯfusaꝝ alia est ꝯfusa necessitate signi sicut oīs homo currit Iste terminus homo supponit ꝯfuse necessitate signi.s.oīs. Alia est ꝯfusa necessitate rei vt oīs hō est aīal.aīal supponit ꝑ tot animalibꝫ ꝑ quot hoībꝫ homo.vnde qdam ponentes istam diuisionē dixerūt ꝙ nō est incōueniēs ꝙ idem terminus fm diuersas habitudines habeat diuersas suppositōes. vñ dicendo.oīs homo est aīal.si aīal in ista ꝓpositiōne teneť absolute in se ꝑ natura cōi supponit simpl'r.Si vero teneť ꝑ eisdē suppositis ꝑ qbus homo de quo p̄dicať aīal sic supponit ꝯfuse. Sed hāc opinionē improbat autoꝛ in textu multis ratōnibus.Quaꝝ p̄ma est.oīe qđ p̄dicať in aliqua p̄dicatōne ꝓprie dicta p̄dicatur vt equale vel maius. Sed aīal p̄dicať de hoīe vel vt maius.ꝛ nō vt ꝓpria differētia spēs vel accidens ergo vt genus. sed natura aīalis distributa in singulis hoībus nō est genus.ḡ in tali ꝓpositōe oīs hō ē aīal p̄dicať natura cōis absolute sumpta.ꝛ ꝑ ꝯsequens aīal supponit in illa ꝓpositōe simpl'r.ꝛ ita in sil'ibꝫ alie rōes clare patēt in textu Jō breuitatis cā obmittunť.¶ Sciendū quarto.ꝙ scđa diuisio suppositōnis ꝯfuse fm quosdā est suppositionū ꝯfusaꝝ alia est mobilis alia imobilis. Mobilis est.qñ p̄t fieri descensus ad supposita termini supponētis.vt bñ sequiť oīs hō currit ꝛ sic de alijs. Et vocať mobilis nō qꝛ ibi sit motus realis sꝫ tm̄ ratōis.scꝫ descensus ad supposita termini supponētis. Sꝫ immobilis est qñ nō p̄t fieri descensus ad supposita termini supponētis.ꝛ qꝛ ista diuisio seqtur ex p̄cedēti.ideo eisdē ratōnibꝫ p̄t improbari ex omnibꝫ iā dictis in hoc tractatu clare patere p̄t ꝙ scīa de suppositōibꝫ ad hoc inuenta est vt ꝑ eā sciať ꝑ quo ꝛ qualiter vnusquisqꝫ terminus positus in ꝓpositōne est capiendus.qꝛ termini aliquādo capiunť ꝑ re vniuersali.aliqñ ꝑ re ꝑticulari.Ideo ignorātes suppositōes terminoꝝ de facili ꝑalogisanť.Ex p̄dictis etiā oībꝫ patere p̄t ꝙ tm̄ qnqꝫ sunt spēs suppositōnis vt patuit scꝫ discreta naturalis simplex determinata ꝛ ꝯfusa.Quaꝝ sufficientia sic p̄t haberi.qꝛ oīs suppositio ē acceptio termini cōis ꝑ aliquo. aut ergo ꝑ aliquo cōi cōiter tento aut nō.Si scđm.sic est suppositio discreta. Si p̄mū hoc ē dupl'r. Aut accipiť ꝑ se.aut cū adiūcto.Si p̄mū sic est suppositio naturalis. Si scđm hoc est dupl'r.aut sumiť ꝑ re vl'i ꝑcata ꝑ ip̄m aut ꝑ suis inferioribꝫ.Si p̄mū.sic est suppositio simplex. Si scđm.hoc est dupl'r vel tenetur vl'r.aut nō.si p̄mū.sic est suppositio ꝯfusa.si scđm sic ē suppositio determinata.¶ Cōtra p̄dicta arguiť p̄mo sic.In ista ꝓpositōe nō homo currit.hō supponit ꝯfuse.cū eq̄pollet huic nullus hō currit.ꝛ tm̄ nō est mediāte signo vl'i.ḡ diffinitio suppositōis ꝯfuse nō est bona. Scđo arguitur In ista ꝓpositōe.hic ꝛ rome venditur piper.simil'r hic.Bis audiui missaꝫ supponunt ꝯfuse ꝛ nō determinate.cū nullum determinatū piper vendiť hic ꝛ rome.ꝛ tm̄ hoc nō est mediante signo vl'i. ergo illa ꝑticula est mala.

Tertio arguiť.Oīe ꝯfusum est infinitū.sꝫ infinitū est ignotū.ḡ suppositio ꝯfusa est ignota.ḡ nō est diffinibilis. Quarto arguiť.ꝙ nō vnum ꝑcat nihil ꝑcat.vt habeť quarto metaphysice.ḡ a sil'i terminꝰ nō tenetur ꝑ oībꝫ suppositis Quinto arguiť.p̄dicatū suppositōis vl'is negatiue sup-

substātie. ꝯñs est falsum. qꝛ dicendo albedo est coloꝛ q̄ est qualitas. hoc re latiuū que est relatiuū substantie ꝛ refert albedinē q̄ est accñs. g̃ relatiuū substantie nō distinguit a relatiuo accidentis. Quarto sic. si diuisio relatiuoꝝ esset bona. vel esset diuisio generis in suas spēs. vel analogi in sua analogata vel diuisio toti⁹ integralis in suas ptes. vel diuisio vocis in ꝓcationes. sed nullū illoꝝ videt. g̃ ꝓdicta diuisio nō est sufficiens. Quinto sic. hoc relatiuū que est relatiuū substantie. in ista ꝓpositōe mulier dānauit q̄ saluauit. ꝛ tñ ibi que nō supponit ꝓ codē in numero ꝓ quo suū añs. Et codē modo potest argui lignū fuit cā mortis qḋ fuit cā vite. Simil'r homo peccauit q̄ redemit. ☞ Ad pͥmū dꝛ. ꝙ lꝫ in pͥdicamentis determinetur de relatiuis. tñ hic aliter. ꝛ in pͥdicamētis determinat de ip̄is sicut prius dictū est in pͥmo notabili Ad scḋm dꝛ. ꝙ lꝫ relatiuū diuersitatis primo ꝛ p se ꝓcet aliam rem a re antelata. tñ ex ꝯsequēti dat intelligere rem añlatam. sicut qñ dꝛ sortes currit ꝛ alius disputat. Ibi intelligit ali⁹ hō a sorte ꝛ ex ꝯsequenti sortes. Ad tertiū dꝛ. ꝙ substātia potest capi dupliciter. Uno mō ꝓprie ꝓut distinguit ꝯtra accñs ꝛ illo mō nō capit hic cū diffinit relatiuū substantie. Alio mō capit cōiter ꝓ oī illo qḋ hꝫ modum substantie. ꝛ sic capit hic. Ideo nō tantū repitur relatiuū substantie in terminis de genere substātie sed etiā accidentiū. Et lꝫ albedo ꝓcet accidens. quia tamē ꝓcat illud p modū substantie. Ideo sibi attribuere possumus relatiuū substātie dicendo albedo q̄ est qualitas est in tabula Ad quartū dꝛ. ꝙ sicut ens diuidit in idē ꝛ diuersum. sed tñ p pͥus ꝛ posteri⁹. eo ꝙ idē hꝫ se ad diuersum. sicut vnū ad multa ꝛ sicut habitus ad pͥuationem. Ideo ens pͥus diuiditur p idem q̄ꝫ p diuersum. Ita similiter relatiuum substantie diuiditur per relatiuū substantie identitatis ꝛ diuersitatis. ꝛ sic dicta diuisio est analogi in sua analogata. quia relatiuum substātie per pꝛius dicitur de relatiuo substantie identitatis q̄ꝫ diuersitatis. Et hec est ratio quare autoꝛ pꝛius determinauit de relatiuo identitatꝫ q̄ꝫ de relatiuo diuersitatis. Ad q̄ntum dicitur. ꝙ relatio est duplex. quedaꝫ est simplex que est quādo relatiuū ꝛ suum antecedens supponunt ꝓ eadē re in specie. vt in dicta relatōne referunt dicta relatiua ad sua antecedētia et de ista nō intelligit hic. Alia est relatio psonalis ꝛ est quando ꝓ eodem in numero supponit relatio ꝛ añcedēs. vt cū dꝛ sortes currit q̄ disputat. et de ista hic est ad propositum.

Item relatiuoꝛū ꝓnominū identitatis quedā sunt recipꝛoca. vt sui sibi se. cū suo possessiuo. suus sua suum. Alia vero nō recipꝛoca. vt ille idē. Relatiuū aūt recipꝛocū dicit nō ꝙ sit patiens sed qꝛ ponit modū patiētis supꝛa substantiā agentem. qꝛ aliud est patiēs ꝛ aliud est modus patiētis qḋ patꝫ p hoc. ꝙ ntūs potest esse patiēs. vt dicendo sortes ꝑcutit. sed nō pōt habere modū patiētis. Uñ mod⁹ patientis semp est in obliquis. ꝛ sic ptꝫ ꝙ aliud est patiēs ꝛ aliud mod⁹ patiētis Si querer q̄d addat supꝛa patiēs p relatiuū recipꝛocū Dōm

munior est. eo q respicit tã terminũ supponentẽ q copulantẽ. alia vero re-spiciũt terminũ supponentẽ. nõ tñ quãcunq suppositõez. sz suppositiõem psonalẽ solũ. Cõmuniora aũt pus determinãda sunt. igit̃ zc. Ex qb' ptz ordo istius tractat' de relatiuis ad tractatũ pcedentẽ z ad sequentẽ. Jõ sicut in tractatu suppositionũ terminus supponẽs est subiectũ attributio nis. ita hic terminus relatiuus est subiectũ istius tractat'. z relatio est ei' ppietas quẽadmodũ suppositio termini supponẽtis ex quo seqt̃ur q scia ista est distincta a scia tradita in tractatu suppositionũ. qz scientie distin-guuntur quẽadmodũ res de qbus sunt. ¶ Sciendũ est pmo. q relatiuũ est nomẽ equocũ siue multiplex z multiplex indistinctũ parit cõfusionez. Jdeo petr' hyspan' pmo distinguit relatiuũ vt eliciat mẽbrũ de quo est hic ad ppositũ dicens. q relatiuũ capit̃ dupl'r. Uno mõ dr q est cui' totũ esse est ad aliud quodãmodo se habere. vt totũ esse patris est ad filiũ z to tũm esse filij est ad patrẽ. z de tali relatõe determinat̃ in pdicamẽtis Alio est relatiuũ q fcat recordatõem rei ante late. z de tali est hic ad ppositum Et describit̃ sic relatiuũ est ante late rei recordatiuũ. Et sil'r relatio diffi nitur a Pristiano in maiori volumine. Relatio est ante late rei recorda-tio. ¶ Sciendũ scdo. q relatiuũ de quo hic est ad ppositũ pma sui diuisio ne diuidit̃ sic. Relatiuo. aliud est relatiuũ substantie. z aliud accidentis Cuius ratio est. qz relatiuũ est ante late rei recordatiuũ. vel ergo res ante late fcat p modũ p se stantis vel p modũ alteri' adiacẽtis Si pmũ sic est relatiuũ substantie. Si scdm. sic est relatiuũ accidẽtis. Unde sicut ens est analogũ ad substantiã z accñs. Jta relatiuũ ad relatiuũ substãtie z acci dentis. Jdeo est diuisio analogi in sua analogata. qz relatiuum pus dr de relatiuo substãtie z p posterius de relatiuo accidẽtis. Ex qbus ptz q re-latiuũ substantie est añ late rei recordatiuũ fcate p modũ p se stantis si-cut ille iste idẽ zc. sz relatiuũ accidẽtis est recordatio rei ante late p moduz alteri adiacẽtis. vt qualis talis. ¶ Sciendũ scdo. q relatiuũ substãtie sic diuidit̃ in textu. Relatiuo. substãtie aliud est identitatis. vt q ille Aliud est diuersitatis. vt alter alius. cuius diuisionis rõ est. qz oĩe relatiuũ sup ponit p eodẽ in numero cũ suo añ cedẽte vel nõ. si pmũ sic est relatiuum identitatis. si scdm sic est relatiuũ diuersitatis. z sicut substãtia tpe z natu ra pcedit accñs. ita relatiuũ substãtie pcedit relatiuũ accidẽtis Jdeo pus determinat de relatiuo substãtie q accidẽtis. ¶ Sciendũ quarto. q rela tiuum identitatis est qd refert idẽ z supponit p eodem in numero p quo añs vt dicendo sortes currit q disputat. hoc relatiuũ q refert sortẽ suppo nit p eodẽ. Aliter diffiniunt alij dicẽtes Relatiuũ substantie identitatis est qd accipit̃ p eodẽ p quo verificat̃ ppositio sui añcedẽtis. Relatiuũ aũt diuersitatis est qd nõ supponit p eodẽ in numero cũ suo añ cedẽte vt di-cendo sortes currit z alius disputat. Jtẽ relatiuo. vt habet̃ ex textu iden titatis. qdã suntnoĩa. vt qs q qlis. Alia pnoia vt ille zc. q diuisio sat' ma nifesta ẽ a pristiano i suo minori volumine illã diuisionẽ ponẽte ¶ Cõtra pdicta arguit̃ pmo sic. de relatiuis determiat̃ in pdicamẽt' g h nõ dz de termiari de ip̄is Scdo sic relatiuũ diuersitat' fcat aliã rẽ a re añ lata g nõ facit recordationẽ rei añ late Tertio sic. si poneret̃ relatiuũ sub e distictũ a relatiuo accñt' seqret̃ q entia de generib' accñtiũ nullũ poneret̃ relatiuũ

nomē pcat substātiā infinitā. sꝫ ista substā tia infinita apta na ta est infinitari tā p vnum accn̄s q̄ꝫ p aliō. ergo cū illa substā tia infinite sumpta in se sit vna ꝛ potest referre qōlibet an̄s. ergo pcatio huius relatiui erit vna q̄re sequit̄ ꝙ ibi nō erit eq̄uocatio. Item ratio cuiuslibet relatiui pm ꝙ relatiuū est tm̄ vna. est hoc scꝫ res ante lata vel rei ante late recordatiuum ergo om̄e relatiuū pm ꝙ relatiuū pticipat vnū nomē ꝛ vnā rationē ergo relatiuū nō est equiuocū inquantū est ante late rei recordatiuū. ergo pticularia relatiua. vt q̄ ille ꝛ ali⁹ inquātū sunt relatiua suorū antecedētiū nō sunt equoca. Si aliquis obijciat ꝙ hoc relatiuū q̄ alteri⁹ est ratōis pm ꝙ tenet̄ in hoc an̄te hō ꝛ alteri⁹ pm ꝙ tenet̄ in hoc an̄te asinus vt in p̄dicta orōe. g̃ est cōe. ꝛ hꝫ ratōes diuersas. g̃ est equocū Dicendū ꝙ hoc argumentū nō valet. Nā silr̄ posset pbari qō qōlibꝫ vniuocū esset equocū. vt aīal essꝫ equocū pm ꝙ est homo. vl̄ pm qō est in homine ꝛ aliā hꝫ ratōem pm qō est equus vl̄ pm qō qō est in equo. ꝛ sic hoc nomē aīal aliā hꝫ rōem hoc. ꝛ ibi ꝛ ē cōe nō tm̄ equocū sed vniuocū. Soluendū est breuiter quod sicut vniuoca dicunt̄ habere eandē ratōnem nō pm se sed in vniuoco vniuocante vt homo bos equus ꝛ silia in aīali Similiter oīa relatiua dicunt̄ habere eandē ratōem nō pm se. sꝫ in referēte siue in relatōe ꝛ etiā hn̄t idē nomē. iō vniuocant̄ in eo. sꝫ ille obijciebat de ratōib⁹ relatiuoꝝ pm se. Vn̄ p̄dictas obiectōes ab ista ꝯcedim⁹ ꝛ iō ꝯcedim⁹ qō deceptō facta ex diuersa relatōne nō est pm equocatōem. Itē alia deceptio est in ordinatōne dictionū inter se. ergo est in oratōne. quia ordinatio dictionū nihil est q̄ꝫ oratio ergo nō est equocatio. equocatio solū fit in vna dictōne. Itē ꝙ ibi nō sit amphibologia pbat̄. qꝛ vbicunq̄ꝫ fit amphibologia ibi est ꝯstructio vnius cū alio. vt in hoc exēplo liber arestotel' q̄ ad p̄mū moduꝫ et quo ad scōm modū. vt hic littus arat̄. quo ad tertiū. vt in hoc scit seculū. Et pm hoc patꝫ inductiue p oēs modos amphibologie. qꝛ vbicūq̄ꝫ est āphibologia ibi est ꝯstructio vnius cum vno tm̄. sed vbicunq̄ꝫ sunt diuersa relatiua nō est cōstructio vnius cū vno tm̄. imo vni⁹ cū diuersis. g̃ deceptio facta ex diuersa relatōe nō facit amphibologiā. Itē vbicūq̄ꝫ

q̄ addit idẽtitatẽ substantie. ⁊ ponit eam sub mõ patientis vt sortes videt se ibi substãtia que prius erat agens ponit̃ sub mõ patiẽtis. vt in hoc pnomine se. Vñ reciprocũ sic põt diffiniri. Reciprocum ẽ quod significat substãtiã agentẽ sub modo patientis. Vel sic. Reciprocum est idem q̄ suppsi/us passiuum. ⁊ ideo hoc relatiuũ sui significat p modũ pati entis in quem dicit̃ transire actus verbi. Nominatiu9 autẽ s̄cat p modũ agentis Item si querat̃ quare hoc pronomẽ sui sibi se caret noiatiuo. Dicendũ est q̄ solutio pꝫ ex premissis. q: agens nõ potest s̄care patiens siue sub mõ patientis. nisi in obliquis. sed ipe noiatiuus dicit modũ agẽtis. ⁊ ideo na/tura noiatiui repugnat nature huius pnominis sui. ⁊ ideo nõ potest habere nominatiuũ. Ex p̄dictis pꝫ q̄ relatiua idẽ/titatis referunt eandẽ rem cuꝫ suo antecedẽte. ⁊ semper sup/ponunt p eadẽ re in numero Et ex hoc ptꝫ q̄ maior ẽ certitu do per relatiuũ idẽtitatis q̄ꝫ p suum antecedens loco relati/ui positum. vt homo currit. homo disputat quia dubium ẽ vtrum de eodem homine dicatur. Sed cum dicitur homo currit ⁊ idem disputat certum est quod de eodẽ homine dica tur. Hoc eñ patet p Priscianũ dicentẽ in maiori suo volu/mine quod cũ dicit̃ Ayax venit ad troiam. ⁊ ayax fortiter pu gnauit. dubium est an de eodem ayace dicat̃ an de diuersis Sed cũ dicit̃. Ayax venit ad troiam ⁊ idẽ fortiter pugnauit de eodẽ ayace in numero statim intelligit̃. Et sic patꝫ q̄ ma ior est certitudo p relatiuũ idẽtitatis q̄ꝫ p suum añs loco ta/lis relatiui positum. Solet aũt dubitari circa relatiua idẽ/titatis vtrũ deceptio facta ex diuersa relatõne fiat s̄m equo/catõeꝫ vel s̄m amphibologiã vel s̄m aliquã aliam fallaciam vt dicẽdo hõ videt asinũ q̄ est rõnalis. ibi hoc relatiuũ q̄ põt referri ad hũc terminũ q̄ est hõ. vel ad hunc terminũ q̄ est asi/nus. ⁊ sic sunt ibi diuerse relatõnes. ⁊ ergo s̄m aliquos solet assignari equocatio. Sꝫ ꝯtrariũ arguit̃ hoc nomẽ q̄ s̄m q̄ꝺ est relatiuũ s̄cat rem vnã equal̃r se habentẽ ad illud q̄ꝺ s̄ca/tur p modũ substantie. vt color q̄ est in corpore. loc9 q̄ ꝯtinet rem locatã ⁊ sic de aliis. g̃ deceptio facta ex diuersa relatõne nõ facit equiuocatiõnem. Item hoc nomen qui s̄m q̄ est

Unde relatiuū idētitatis substantie indifferēs est ad referendū illud an-tecedēs. vel illud ꝭm vnū nomē ⁊ vnam ratōem in ratōne referendi. sicut rō aialis de se vna est. sed tm̄ ꝭm ꝙ recipit in alia ⁊ i alia specie ē alia ⁊ alia pꝫ ergo ꝙ deceptio ꝓueniens ex diuersa relatiōe ꝓuenit ex diuersa ordinatione dictōnis cum dictōne. Equiuocatio autē ꝓuenit ex multiplicitate dictōnis. ergo deceptio ꝓueniens ex diuersa relatōne nō est equiuocatio: ¶ Sciendum quarto ꝙ deceptio ꝓueniens ex diuersa relatōne nō ē amphibologia quod sic ꝓbat. vbicunqꝫ est amphibologia ibi est diuersa cōparatio vnius dictōnis cum alia sicut liber arestotelis quātum ad p̄mum modum amphibologie. Et littus aratur quātum ad scd̄m. Et sic secu-lum ad tertium. Sed vbi est diuersa relatio nō est diuersa cōparatio vnius dictōnis cum alia sed vnius cum diuersis. ergo deceptio ꝓueniens ex diuersa relatōne nō est amphibologia sed est compositio vel diuisio. Probatur. quia omnis deceptio ꝓueniens ex eo ꝙ aliqua dictio potest ad diuersa referri est compositio vel diuisio. Sed decepcio ꝓueniens ex diuersa relatōne est huiusmodi. ergo est compositio vel diuisio. ¶ Contra p̄dicta arguitur p̄mo sic. Modus tam agentis q̄ꝫ patientis ꝯuenit antecedenti illius relatiui sui. ergo etiam potest habere nominatiuū. Secundo sic. relatiuum reciprocū recipit a suo antecedēte certam ꝭcatōnem et suppositōem. quia relatiuū ꝭcat illud quod suum antecedens. ergo relatiuum reciprocū supponit pro omni eo ꝓ quo suum antecedēs. ergo cum illud antecedēs in ista ꝓpositōne. omnis homo videt se supponit vniuersaliter sequeret ꝙ etiam hoc relatiuū se quod refert ipsum antecedēs supponeret vniuersal'r quod est falsum igit. Tertio sic. Loco relatiui licꝫ ponere antecedēs. ergo loco illius relatiui se in ista ꝓpositōne. omnis homo videt se. licꝫ ponere omnē hominem. ⁊ sic refert suum antecedēs cum sua dispositōne vniuersali vniuersal'r. Quarto sic. textus habet ꝙ deceptio ꝓueniens ex diuersa relatōne sit equocatio. qꝛ sic dicendo om̄is homo vidꝫ asinum qui est ratōnalis. hoc relatiuū qui potest referre illum ntm̄ hō vel illum accm̄ asinū cū ergo nō possit illa duo referre sub eadē ratōne sequitur ꝙ tale erit equocū. ergo sequit ꝙ deceptio ꝓueniens ex diuersa relatōe est equiuocatio ⁊ nō alia fallacia. Quinto sic. Canis videt piscem q̄ est substantia. illud relatiuum qui refert canem vel piscem. et quocunqꝫ modo dicatur tenet equiuoce cum sit eadem ratio. ☞ Ad p̄mū dicitur negando ꝯsequentiā. qꝛ an̄s illi⁹ relatiui sui pt poni in recto vel in obliquo. illud aūt relatiuū reciprocū sui ꝭcat ꝑ modum patientis tm̄. Ideo nō oportet ꝙ quicq̄d ꝯueniat an̄cedenti ꝙ etiā relatiuo ⁊ econtra. Ad scd̄m dicit ꝙ lꝫ relatiuū reciprocū trahat certā ꝭcatōem ⁊ suppositōeꝫ ab an̄te. vn̄ ꝓ eodē supponit cū suo an̄te. nō tn̄ eodē mō. qꝛ natura distributionis hoc impedit. Ideo nō sequit ꝙ relatiuū reciprocum supponit vl'r.

Ad tertiū dꝛ ꝙ lꝫ in relatiuo reciproco loco eius bn̄ lꝫ ponere suuꝫ antecedēs. ⁊ etiā in nō reciproco. tn̄ ꝓpterea nō oportet relatiuū reciprocum supponere vl'r impediente naturā distributōnis. Ad quartū dꝛ. ꝙ licꝫ relatiuū ꝯsideratū inquantū refert diuersa an̄cedentia diuersas hꝫ rōnes tn̄ bn̄ habꝫ vnam ⁊ eandē ratōem vniuoce ꝭm se. sicut patꝫ de animali in se ⁊ in eius speciebus. Ita ea que referuntur ꝭm se considerata diuersas

ē deceptio ex eo q aliq̄ dictio pt referri ad diuersa. ē cōposi-
tio vel diuisio ſʒ deceptio ex diuersa relatōe ē ex eo q aliqua
dictio poteſt referri ad diuersa.ergo deceptio ex diuersa rela
tione eſt cōpoſitio vel diuiſio.ꝛ hoc idem ꝯcedimus.

Poſtq̄ autoꝛ poſuit diuiſionē relatiuoꝝ ſubſtātie.hic ꝯſequēter ſub-
diuidit vnū membꝛū illius diuiſionis. ſcʒ relatiuū idētitatis dicēs.q re-
latiuoꝝ idētitatis ſubſtantie. Quedā ſunt reciꝓoca ſicut ſui ſibi ſe.Alia
vero nō reciꝓoca.ſicut ille ꝛ ſilia. Cuius ratio eſt.qꝛ oīe relatiuū idēti-
tatis ſubſtantie vel ponit modū patientis ſupꝛa ſubſtantiaʒ agentis aut
nō.Si ꝑmum ſic eſt relatiuum reciꝓocū. Si ſcd̄m ſic eſt relatiuum non
reciꝓocum.Unde relatiuum dicit̄ reciꝓocum nō qꝛ ſit patiens ꝺm ſe ſʒ
qꝛ ponit modum patientis ſupꝛa ſubſtātiam agentis.Ideo dicitur in te-
xtu q aliud eſt patiens.ꝛ aliud modus patientis. Nam ntūs poteſt eſſe
patiens.vt dicendo ſoꝛtes ꝑcutitur.ſed nō poteſt habere modum patien
tis in ꝺcando. Ideo dicit Priſtianus q modus agentis conuenit ntō.
Et qꝛ illud relatiuum ſui eſt reciꝓocum ꝛ habet modum patiētis mod⁹
aūt patiētis ſolum ꝯuenit obliq̄sꝛ nō ntō.vt dictū eſt.ideo illud ꝓnomē
ſui caret ntō. ¶ Sciendum ꝑmo q relatiuum reciꝓocū poteſt ſic diffi-
niri.Eſt qd̄ ponit ſubſtātiā agentē ſub modo patiētis Unde relatiuuʒ
reciꝓocū refert eandē ſubſtantiā in numero cū ſuo an̄te. Ex quo patʒ q
relatiuū reciꝓocū nō refert ſuum an̄s ſumptum cum ſua diſpoſitōne vl'i
vl'iter.Nam ſi hoc eſſet verum ſequeret̄ q idē eſſet dicere.oīs homo vi
det oēm hominē.ꝛ oīs homo videt ſe.qꝛ ſic ſe teneret̄ vl'iter quod ē fal
ſum vt habet̄ in textu.maioꝛ em̄ ē certitudo ꝑ relatiuū idētitatis q̄ꝫ ꝑ ſuū
an̄s poſitū loco ſui.vt cū dr̄ ayax venit ad troyam ꝛ ayax foꝛtiter pugna
uit.Ibi dubiū eſt vtrū ſit ſermo de eodē ayace in numero. Sed cum dici
tur ayax venit ad troyam ꝛ idem foꝛtiter pugnauit.manifeſtum eſt q de
eodem ayace in numero ſit ibi ſermo quare maioꝛ eſt certitudo ꝑ relati-
uum idētitatis q̄ꝫ ꝑ ſuum an̄cedens loco ſui poſitum. ¶ Sciendū ſcd̄o.
q relatiuū reciꝓocum differt ab alijs relatiuis tribus modis.Pꝛimo qꝛ
ſuum antecedēs ꝺcat ſubſtantiā agentē an̄s ſignatū ſub mō patiētis.Se
cundo differūt qꝛ relatiuū reciꝓocū ꝯſtruit̄ cū eodē verbo in eadem ꝓpo-
ſitōne cum ſuo an̄te quod alijs relatiuis repugnat.Tertio ſic.qꝛ relatiuū
reciꝓocū refert idē ad ſeipm̄.nō aūt alia relatiua. Ex quo ſequit̄ q reci-
ꝓocatio ſolum ꝯuenit relatiuis idētitatis ſed nō omnib⁹. Cuius ratio ē.
qꝛ reciꝓocatio eſt quedā circularis relatio eiuſdem ad ſeipm̄.ſolū aūt re-
latiuū idētitatis ſuppoīt ꝓ eodem ꝑ quo ſuum an̄cedens quare ſibi ſo-
lum ꝯuenit reciꝓocatio.¶ Sciendum tertio q autoꝛ in textu mouet du
bitatōem que talis ē.vtrum deceptio ꝓueniens ex diuerſa relatōe ſit eq-
uocatio vel alia fallacia.ꝓ cuius ſolutōne autoꝛ ponit tres ratōnes ꝓban-
tes q nō ſit equiuocatio. Quarū cauſa bꝛeuitatis tantū vna dicetur que
talis eſt.Illud relatiuum qui ꝺcat ſubſtātiam infinitā que quātum ē de
ſe finitari poteſt ꝑ quodlibet an̄cedens.ergo illud relatiuū qui quātuʒ eſt
de ſe vno nomine ꝛ vna ratōne indifferēter quodlibet an̄cedens poteſt re
ferre quare nō eſt equocū ſʒ vniuocū.Alie ratōes ponūtur plane in textu

latiuo habet cōtradictoriā. Itē dicit Aresto. in primo periher
menias circa negatōem et affirmatōnem q vni affirmatōni
vna negatio est opposita. et ecōuerso. vna negatio vni affir/
mationi est opposita ergo affirmatōni incboate a relatiuo ne
gatio vna ē opposita. qđ ꝯcedimus dicentes. p̄dictā regulā
esse falsam. Ad rōnes eorū rn̄demus q relatīm cōpaṙ ad an̄s
et ꝯpaṙ ad verbū cui subijcitur. vn̄ cū affirmatio vel negatio
sit oratio affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo vł ali/
cuius ab aliquo. hoc est predicati de subiecto. et ideo sicut pꝫ
p diffinitōem p̄dictam affirmatōis et negatōnis Affirmatio
et negatio respiciūt tantūmodo ꝯpatōem subiecti ad p̄dica/
tum. ergo in ꝓpōne incboata a relatiuo tātūmodo sumiṙ con
tradictorium p ꝯpatōem relatiui ad verbū cui subijciṙ ꝛ non
p ꝯpatōem relatiui ad an̄s. qꝛ ille respectus nō est ibi ꝓpter
naturā affirmatōis nec propter depēdentiā subiecti inqꝫtum
est subiectum. sed propter dependētiā eius qđ est subiectum
dicēdū tn̄ est qđ aliud est subiectum inqꝫtū subiectū ꝛ id qđ ē
subiectū et aliud est predicatū inqꝫtum predicatū. et illud qđ
est p̄dicatū. Et sic quicq̄d affirmaṙ in ꝓpōne incboata a rela
tiuo negatur a sua ꝯtradictoria. qꝛ ꝯtradictoria istius ille dis
putat est ista nō ille disputat negatōe p̄posita negatiuo. De
relatiuo ydētitatis nō reciproco talis datur regula. Omē re
latiuum ydētitatis nō reciprocū habet eandē suppōem quā
habet suū an̄s. vt cū diciṙ. ois hō currit et ille est sortes. hoc
relatīm ille supponit ꝓ omi hoie. qꝛ sensus est. ois hō currit.
et ille est sortes. id est ois hō est sortes. Dico aūt nō recipro/
cum. qꝛ cū diciṙ ois hō videt se. nō est sensus. ois homo vi/
det oēm hoiem. vn̄ loco huius relatiui se nō licet ponere suū
antecedēs. loco autē alterius licet ponere

Postq̄ꝫ autor determinauit supius de relatiuo substātie ydētitatis. hic
ꝯn̄r determinat de relatiuis substātie diuersitatis. Primo ponēdo diffi/
nitōem. scđo assignādo aliquas regulas. Ponit ergo p̄mo talē diffinitio
nem relatiui substātie diuersitatis ꝛ est illa q supponit ꝓ alio ab eo quod
refert. vt sortes currit et alius disputat. hoc relatiuum alius facit recorda
tionē de socrate in recto. i. in nrō ꝛ supponit ꝓ alio hoie a socrate ꝛc̄.
¶ Sciendum est p̄mo. q dubiū p̄t esse cū dicitur. sortes currit. ꝛ aliud est
album pro quo supponit hoc relatiuum aliud. ꝛ dicūt quidā q supponit
pro alio hoie a sorte. sicut in ista propōne sortes currit ꝛ aliud est albus et
hoc non videtur verū qꝛ relatīm masculini generis vel fei quodāmodo re

habēt rationes tamē vnā z eandem habent rōem referendi siue in relatiōe ideo in illo vniuocant. Ad qntum dr q illud relatiuū qui z silia pūt du pliciter ꝯsiderari. Uno modo qȝtum ad drām referendi. et sic oportet ne gare q teneatur equiuoce. Alio modo potest ꝯsiderari qȝtum ad suū sig nificatū determiatū p antecedēs et isto mō potest esse vniuocū vel equo/ cum sicut suum aūs. et ita ē in ista ꝓpōne dicta. vbi tenetur equoce

Sequit de relatiuis diuersitatis Relatiuū diuersi tatis est. quod supponit p alio ab eo qd refert. vt sor/ tes currit. et alius disputat. ibi hoc relatm̄ alius re/ fert sor. z supponit p alio a sor. z ita facit recordationē de sor. De relatis āt diuersitatis tal' dat regula si relatm̄ diūsitatis addat supiori fit inferi9 z si addat inferiori fit supius vbi grā cū dicit aliud ab animali. ergo aliud ab hoīe ibi est loc9 a spē ad genus siue a pte subiectiua ad suū totuȝ vniuersale. qr in hac propōne aliud ab aīali. hoc relatm̄ diuersitatis aliud cū addit aīal qd est supius ad hoīem facit ipm īferius. et in hac aliquo ab hoīe addit inferiori. scȝ hoī. et ergo facit ipsum su/ peri9. et ergo aliud ab aīali est inferius ad aliud ab hoīe et iō ibi est locus a spē siue a pte subiectiua. De relatiuis ydētita/ tis dat regula ab antiquis. Nulla ppō incboata a relatiuis ydētitatis habet ꝯtradictoriā. Et assignāt talem cām. qr cuȝ dr oīs hō currit et ille disputat. hoc relatiuū ille habet respec tum ad hoc aūs homo ppter depēdentiā sue relatiōis. sȝ cuȝ negatio aduenit ppōni incboate a relato dicēdo sic. ille non disputat tunc negatio negat verbū quod sequit et non negat respectum relatiōis quē habet ad aūs. ergo negatio non ne/ gat totū quicqd affirmatio affirmat. ergo non cōtradicit sed cum hoc sit in qualibet ppōne incboata a relatiuo sequit q nulla propō incboata a relatiuo habet cōtradictoriā. Sȝ cō tra hoc obijcitur Quicqd cōtingit affirmare cōtingit z nega re de quolibet supposito. sȝ verbū ꝯtingit negare de quolibet supposito. ergo et cōtingit affirmare de quolibet supposito quod est dictio relatiua. ergo qnelibet ppō incboata a relati uo habet cōtradictoriam. Item quelibet propō siue enūcia/ tio que est vna habet cōtradictoriā. sed ppō incboata a rela tiuo dūmodo ibi sit aliqua dictio equoca neqȝ pl'a subijcian tur neqȝ predicātur est vna propō. ergo propō incboata a re

uebantur antiqui que talis est.q꜄ cū dicit̄ sortes currit et ille disputat.hoc
relatiuum ille habet respectū ad an̄s ꝓpter dependēciā sue relatōis.ḡ cuꝫ
negatio negans q̄ nō agit in ante se ponit̄ circa ipsum relatm̄ dicendo sic.
sortes currit ⁊ ille nō disputat.negatio nō negat ꝗcquid affirmatio affir-
mat.quare nō sunt cōtrarie. Quinto arguit̄.ꝙ tertia regula non sit vl'r
vera.q꜄ dīo sortes currit ⁊ ille nō est dignissima creaturaꝝ.hoc relatiuuꝫ
ille rōne illius adiūcti videtur habere suppōem simplicē.⁊ suū an̄s suppo-
nit ꝑsonaliter.ḡ tertia regula non est vera vl'r. ¶ Ad primū dicitur.ꝙ
negatio primo et per se habet negare.⁊ ex ꝯn̄ti distribuere ⁊ terminū infe-
riorem ponere supiorē. Ad secūduꝫ dicit̄.ꝙ dupl'r pōt intelligi ꝙ in nō
entibꝰ sicut in negatōnibꝰ non sunt vera genera ⁊ spēs.Uno modo ꝭm ve
ritatem ⁊ sic ꝯcedit̄.Alio modo ꝭm modū tm̄.et illo modo bn̄ sunt genera
et spēs.Et licet nonhō nō est verū genus ad nō aīal.habet tn̄ modū ge-
neris in ordine ad aliud ab aīali. ¶ Ad tertiū dr̄.ꝙ regula solum intelligi
tur de relatiuis diuersitatis substantie.modo alter est relatm̄ diuersitatis
accidentis et ideo ꝯcedēdū est ꝙ regula ei non conueniat. Ad quartū
dicitur.sicut rn̄det in textu autor dicens ꝙ relatm̄ compat̄ ad suū an̄s et
cōpatur ad verbū a quo sumitur qualitas ꝓpōnis ⁊ sic negatio sibi addit̄
ꝯpando ipm ad ꝯn̄s nō aūt ꝯpando ipm ad an̄s Ad q̇ntum dr̄.ꝙ ꝭm
aliquos relatm̄ non reciprocū qn̄ facit recordatōem sui an̄tis sine mutati
one esse an̄tis.vel alterius ꝓprietatis eodem modo supponit sicut suū an̄s
Qn̄ vero facit recordatōem sui an̄tis cū mutatōne sui esse.vel alicuius al
terius ꝓprietatis eius.sic non oportet ꝙ eodem modo supponit sicut suuꝫ
an̄s.licet verum sit ꝙ per se supponat ꝓ eodem in nūero nūerositate eēntie
vel numerositate suppositi.Sed aliter potest dici ⁊ fortassis melius ꝙ in
illa ꝓpōne hoc relatiuum supponit ꝑsonaliter ⁊ nō simpl'r.q꜄ suppō relati
ui ydētitatis sibi ꝯuenit rōne sui an̄tis ⁊ nō rōne alterius sibi adiuncti.

Habito de relatiuo substācie dicēdum est de relatiuo
accn̄tis.Relatiuū aūt accn̄tis est qđ refert eandē rē
ꝑ modū denoīatōnis.vt tale quale ⁊c̄.Unde hec est
differentia relatiui substantie ad relatm̄ accn̄tis.q꜄ relatiuuꝫ
substantie refert rem vniuocā per modū qđ quid est.vt albe-
do que est in pariete.color qui est in corpore.Relatm̄ aūt ac-
cidentis est quod refert rem suā per modū denoīatōis vt sor.
est albus et talis est plato.⁊ sic de aliis.Alia aūt dr̄ia datur
eorūdē.q꜄ relatm̄ substātie refert idē in nūero.Relatm̄ vero
accn̄tis refert idē in spē.vt sortes est albꝰ et talis est plato.q̇a
idē in nūero non pt̄ esse in diuersis subiectis sed bene ideꝫ in
spē Relatiuorū aūt accn̄tis aliud est relatm̄ ydēptitatis vt ta
lis.aliud vero diuersitatis.vt alter.Relatm̄ accn̄tis ydēpti-
tatis est qđ refert eandem qualitatem in spē et supponit ꝓ ea
dem in spē.vt sortes est albus et talis est plato.Relatm̄ aūt

stringitur ad supponendum pro supposito eiusdē spēi cum suo antecedente masculini vel fēi generis. ideo dr inferius qꝫ aliud ponit diuersitatē in suppositis. sed aliud ponit diuersitatē in essentia. ideo cū dicitur hō currit. et alius homo est albus. sensus est qꝫ alius pticularis homo est alb9. sed cū dicitur homo currit. et aliud est albū. sensus est qꝫ aliquid aliud essentialr est album. Item ideo aliud supponit pro re indistinctius qꝫ alius qd determinatur p masculinū genus ad supponēdū pro eodē in spē cū suo anecedente.

¶ Sciendū secūdo. qꝫ in textu assignātur tres regule relatiui diuersitatis substātie quarū prima est. Relatiuorū diuersitatis. Secunda relatiuorū substantie in cōmuni. Tertia relatiuorū substātie ydētitatis. Est igitur prima regula qꝫ si relatiuum diuersitatis substācie additur termino inferiori et superiori. tunc superius efficitur inferius. et econtra. sicut animal est superius ad hoīem. ita aliud ab animali est inferius ad aliud ab homine. et sic bene sequitur homo est. ergo animal est a specie ad genus. ita bene sequitur est aliud ab animali. ergo est aliud ab homine. Et ratio huius est. qꝛ virtualiter aliud includit in se quādam negatōnem. ideo quādo repit termi minū in actu plura significantem denegat de tanto plura negat. sicut negatio infinitans. vt nonhomo in plus se habet qꝫ non animal. ideo nonhō de nō aīali. vniuersaliter predicatur sicut in cōuersione per contrapositionem satis ostendebatur. ¶ Sciendum est tertio. qꝫ secūda regula relatiuorum talis est. qꝫ nulla propositio inchoata a relatiuo substantie habet cōtradictoriam. quam regulam posuerunt quidam antiqui tanqꝫ veram. Petrus hyspanus vero recitat eam tanqꝫ falsam. et improbat eam in textu tribus ratōnib9 quarum prima est Cuilibet affirmatōni est negatio opposita. et econtra. vt dicit Arestote. et perihermenias. ergo affirmationi inchoate a relatiuis substantie erit negatio opposita contradictorie. per quam cōcedimus predictam regulam esse falsam. alie due rationes clare patent in textu ¶ Sciendum est quarto. qꝫ tertia regula est talis. omne relatiuum substantie ydemptitatis non reciprocum eodem modo supponit sicut suum antecedēs. vt omnis homo est animal. et ille est substantia. hoc relatiuum ille supponit pro oīni homine. et est sensus. omnis homo est animal et ille est substātia. id ē omnis homo est substantia. et dicitur notanter relatiuum non reciprocū. quia vt dictum est. omis homo videt se non est sensus. qꝫ etiam homo videat oēm hominem. Nam etiam sicut dictum est loco relatiui reciproci non habet poni antecedens sicut de relatiuis ydēptitatis substantie non reciprocis. ideo ibi non potest fieri descensus nisi sub antecedēte dicēdo. omnis homo videt se.

☞ Contra pdicta arguitur primo sic. cōtra regulam primā negatio addita superiori et inferiori non facit qꝫ superius sit inferius et econtra. quia solum habet negare. ergo nec relatiuum diuersitatis habet hoc facere virtute negatōnis incluse. Secūdo sic. In non entibus non sunt genera neqꝫ species. ergo nonhomo nō est genus ad alius ab animali. ergo male dictū est qꝫ arguendo sic. homo est aliud ab animali. ergo homo est aliud ab hoīe. ibi arguitur a spē ad gen9 Tertio sic. Nō sequitur p illā regulā. sortes est alter ab hoīe. ergo sortes ē alter a seipo. ergo illa regula non est vera vlr.

Quarto arguitur contra scdm regulā pbando eā esse verā rōe qua mo

alterius ꝛ sic de aliꝭ. ꝛ hec est diuisio analogi in sua analogata. qꝛ in relatiuis identitatis prius ꝛ perfectius est relatio ꝙ̄ diuersitatis sicut idem prius est diuerso. Et rō diuisionis est. qꝛ om̄e relatiuū accidētis vel supponit ꝓ eodem in specie cū suo an̄te vel nō. si p̄mum sic est relatiuū identitatis. si scd̄m sic est relatiuū diuersitatis. ¶ Sciendū scd̄o ꝙ relatiuū dꝛ accidentis nō ꝙ referat accn̄s. sed qꝛ facit recordatōem sui an̄tis ꝑ modū accidētis designati. ideo sicut relatiuū substantie pōt repiri in nouē generibus accidentiū. ita relatiuū accn̄tis potest repiri in substātia. vt sortes est humanus. ꝛ talis est plato. Vn̄ in textu relatiuū identitatis accn̄tis sic diffinit̄. est qd̄ refert idē accn̄s in specie. ꝛ ꝓ eodē supponit sicut suū an̄s Sed relatiuū diuersitatis accn̄tis est qd̄ nō refert idē accn̄s in specie cum suo an̄te. nec ꝓ eodem in specie supponit. vt sortes est albꝰ alteriusmodi est plato. Item differt relatiuū identitatis substātie a relatiuo identitatꝭ accidentis. qꝛ relatiuū substātie refert eandē rem in numero cū suo an̄te Relatiuū aūt in accidētibꝰ nō refert eandē rem in numero. sed solū in spē quare alia ꝛ alia identitate vtrūq; dicit̄ relatiuū identitatis. ¶ Sciendū tertio. ꝙ vnū membrū p̄dicte diuisionis subdiuidit̄ in textu. s. aliud est relatiuum accn̄tis quātitatis. vt quantus tantus. Aliud est relatiuū qualitatis. vt qualis talis. Cuius ratio est. qꝛ om̄e relatiuū accn̄tis identitatꝭ vł refert rem suam ꝑ modū forme qualificātis illud cuiꝰ est aut ꝑ modū mensure. Si p̄mū. sic est relatiuū qualitatꝭ. Si scd̄m sic est relatiuū quātitatis Vn̄ in p̄dicta diuisione determinatio diuisi debet intelligi in mēbris diuidentibꝰ vt sit sensus. Relatiuoꝝ identitatꝭ accn̄tis. aliud est relatiuū accidentis quātitatis. aliud est relatiuū accn̄tis qualitatis. In p̄dicta aūt diuisione qualitas quātitas nō capiunt̄ specialr̄ vt sunt p̄dicamenta distincta ab aliꝭ vel ab inuicē. Sed q̊dāmō capiunt̄ cōiter videlȝ quantitas ꝓ eo qd̄ ꝑcatur ꝑ modū forme mēsurātꝭ. Et similr̄ qualitas ꝓ omi eo qd̄ ꝑcatur ꝑ modū forme qualificātis illud cuius est. Ex quo pȝ ꝙ relatiuū identitatis accn̄tis p̄t repiri in substātia ꝛ etiā in aliꝭ p̄dicamētis a qualitate ꝛ quātitatē. ¶ Sciendū quarto. ꝙ relatiuū identitatis quātitatis sic diuidit̄. Quia aliud est relatiuū quātitatis ꝯtinue. vt tantꝰ quātus. Aliud est quātitatis discrete. vt tot quot. ꝛ iteꝝ diuidit̄ relatiuū quātitatis discrete. qꝛ quedā sunt noīa vt tot quot. q̄dam sunt aduerbia vt totiens quotiēs. Vn̄ in p̄dicta diuisione determinatio diuisi debȝ intelligi in mēbris diuidentibꝰ sicut dictū est. vt aūt habet̄ in textu. relatiua idētitatis accn̄tis pn̄t eē relatiua demōstratiua ꝛ redditatiua ꝺm tn̄ diuersas rationes vt em̄ referunt̄ ad res pn̄tes dicunt̄ demonstratiua. vt demōstrando sortem ꝛ dicendo talis est plato. qn̄ vero reddunt̄ interrogatōi p̄senti dicunt̄ redditiua. vt si querat̄ qualis est sortes. ꝛ respondeat̄ talis est qualis est plato. Quā doq; vero referunt̄ ad noīa adiectiua specialiū accidentiū sic sunt relatiua. vt ethiops ē niger ꝛ talis est coruus. Circa aūt relatiuū diuersitatis querit̄ de veritate istius sophismatis. sortes est alter a seipso. Et ꝓbat̄ sic sortes sedēs differt a sorte nō sedente. vt patȝ ꝑ porphiriū in p̄dicabilibꝰ. g̊ ip̄a est vera. Improbat̄. sortes est alter a seip̄o g̊ est alter ab hoīe. ꝯn̄a tenet ab inferiori ad superiꝰ. Sed ꝯn̄s est falsum. g̊ ꝯtra sophisma. Item sortes ē idem sibiip̄i. g̊ nō est alter a seip̄o. Ad sophisma dꝛ. ꝙ

accidētis diuersitatis est qđ refert eandē qualitatē in specie. sed supponit ꝓ alia diuersa in specie. vt sortes est albus ꝛ alte rīusmodi est plato. Differt aūt relatiuū substātie identitatis a relatiuis accidentiū identitatis. qꝛ relatiuū identitatis sub stantie refert eandē substātiā in numero. Relatiuū aūt iden titatis accñtis nō refert idē accñs in numero sed solū idē ac cidens in specie. Relatiuoꝛū accidētis identitatis aliud ē re latiuum quātitatis ꝯtinue. vt tantus. aliud vero quātitatis discrete. vt tot quot. Item relatiuoꝛū numeroꝛū. quedā sunt noīa vt totidē. quedā sunt aduerbia vt totiens. Sciendū ꝙ talis. tantus. totiens. totidē possunt dici relatiua redditiua et demōstratiua. Relatiua vt si ad p̄sentes referant̄. Demon stratiua vt cū dicimus demōstrando mare tale est rubeū. de mōstrando herculē talis fuit plato. Si aūt nō referuntur ad p̄sentes siue ꝑ demonstratōem rerū p̄sentis. tunc sunt reddi tiua. qꝛ reddunt interrogatōne p̄cedente. vt qualis est plato talis est sortes. Relatiua dum sine interrogatōne ꝓferuntur vt talis est sortes qualis est plato. Et quādo ad noīa adiecti ua specialiū accidentiū ducunt̄. vt ethiops est niger et talis est coruus. ꝛ sortes fuit albus ꝛ talis est plato. Et hec de re latiuis dicta sufficiant.

Postq̄ȝ autoꝛ superius determinauit de relatiuo substātie. hic ꝯsequē ter in vltimo determinat de relatiuis accidentiū. Cuius ratio est. qꝛ sicut se habȝ accñs ad substantiā. ita relatiuū accñtis ad relatiuū substātie. sȝ accñs est posteri⁹ suo subiecto ſm oꝛdinē nature. ꝛ etiā oꝛdine cognitiōis qꝛ habȝ cognosci ꝑ suum subiectū. ergo etiā relatiuū accidētis est posteri us relatiuo substātie. quare ꝯuenienti⁹ Pe. hys. determinādo de ipis rela tiuis accidentiū posterius determinauit de eis. Et ponit diffinitōem re latiui accidētis dicens. qđ relatiuū accidētis est quod refert rem suam ꝑ modū denominatōis. vt tale quale ꝛc̄. vt dicendo sortes est alb⁹ ꝛ talis ē plato. illud relatiuū tale refert sortē determinādo platonē albū implicite qꝛ sensus est. plato est talis ꝛ plato est albus. ¶ Sciendū p̄mo ꝙ relati uum accñtis differt in duob⁹ a relatiuo substātie. Primo qꝛ relatiuū sub stantie refert rem suā ꝑ modū ꝑ se stantis. vt albedo q̄ est qualitas coloꝛ q̄ est in coꝛpe. Relatiuū aūt identitatis accñtis refert rem suā ꝑ modum denominatōis. vt sortes est bipedalis ꝛ tant⁹ ē plato. Scđo differūt. qꝛ relatiuū substātie refert idē in numero cū suo añte. Relatiuū aūt accñtis nō. sȝ solū idē in spē in diuersis. Et rō est. qꝛ accñs idē in numero nō pt eē in diuersis subiectis lȝ idē accñs in spē. Diuidit̄ aūt relatiuū accñtis in relatiuū identitatis. vt talis qual' ꝛ silia. ꝛ in relatiuū diuersitatꝫ vt alter

Tractatus nonus

Et qꝛ ampliatio est quodāmō ꝑfectior q̄ restrictio. eo ꝙ augmētat sup-
positōem. restrictio aūt ipam diminuit. ꝛ sic augmētatio dꝛ ꝑfectiorē quā
titatem q̄ diminutio. ꝫ āpliatio p̄cedit restrictōem. ¶ Sciendū p̄mo. ꝙ
ampliatio ꝛ restrictio hn̄t fieri circa suppositōem ꝑsonalē. ideo auctor inci-
dentalr̄ resumit diffinitōem suppositōis ꝑsonalis ꝛ etiaȝ eius diuisionē in
determinatā ꝛ ꝯfusam. ꝛ etiā diuidēdo ipam aliter q̄ p̄us. q̄ diuisio talr̄
est. Suppositionū ꝑsonaliū alia est ampliata. alia restricta. ꝛ sic patȝ ꝙ re-
strictio ꝛ ampliatio solū hn̄t fieri circa suppositōem ꝑsonalē ꝛ nō naturalē
vel simplicē. patȝ. qꝛ in naturali suppositōe terminus cōis capit̄ ꝓ oībus q̄
ꝑticipant ipam naturā cōem. ꝛ ideo naturalis suppositio nō p̄t restringi
vel ampliari remanente naturali suppositōe. Simil̄r suppositio simplex fit
ratōe termini cōis accepti ꝓ re vel natura in vl̄i. q̄ q̄dem natura est sim-
plex ꝛ indiuisibilis. ꝫ restrictio ꝛ ampliatio nō pn̄t fieri circa suppositōnem
simplicē. Ex istis sequit̄ ꝙ solū hȝ fieri circa suppositōem ꝑsonalē tā deter
minatā q̄ ꝯfusam. ¶ Sciendū scd̄o. ꝙ in isto tractatu nō determinatur
solū de ampliatōe sed etiā de restrictōne. qꝛ ampliatio ꝛ restrictio opponū
tur ꝛ vnū oppositoꝝ nō p̄ōt certe cognosci nisi cognoscat̄ reliquū. diffinit
igit̄ sic restrictōem. restrictio est cohartatio termini cōis a maiore suppōne
ad minorē ad drn̄tiā ampliatōis. Vn̄ si dicat̄ hō currit. iste terminus hō
supponit ꝓ oībus hoībus p̄sentibꝫ. sed cū dꝛ hō albꝫ currit. iste terminus
hō restringit̄ supponere solū ꝓ hoībus albis. ꝛ ꝓ illis solū reddit̄ locutio
vera. ¶ Sciendū tertio ꝙ ampliatio sic diffinit̄ in textu. est extensio termi
ni cōis a minore suppositōe ad maiorē. ꝛ intelligendū est vt p̄us quātum
ad veritatē locutōis. sicut cū dꝛ. hō currit. ibi hō restringit̄ ad standū so-
lum ꝓ p̄sentibꝫ. sed cū dꝛ hō p̄t currere ibi ampliat̄ ad standū ꝓ p̄sentibus
et futuris per hoc verbum p̄t. Et sic ampliatio respectu suppositorum
facit semꝑ terminū stare ꝓ pluribꝫ suppositis q̄ an̄ stabat ꝛ restrictio pro
paucioribꝫ. Et sic ambe sunt passiones solius termini cōis ꝛ nō singularꝭ
qꝛ ille nō hȝ supposita. ergo dꝛ in diffinitōe termini cōis. Et debēt hic ac
cipi extensio ꝛ coartatio metaphorice ad extensionē ꝛ coartatōem in rea-
libus qꝛ sicut ibi extensio est maioratio ꝑtium quātitatis. coartatio vero
minoratio. ita hic ampliatio facit terminū stare ꝓ pluribus suppositis vel
differētijs tꝑm q̄ p̄us stetit. coartatio vero ꝓ paucioribꝫ. ¶ Sciendum
quarto. ꝙ supposita alicuius termini dupl̄r pn̄t esse in actu. vno mō quā-
tum ad actū existendi sicut petrus ꝛ paulus viuētes. alio mō quātū ad
actum s̄candi. vt cesar. adam. antixp̄s. q̄ actualiter nō subsistunt. vn̄ quā
do loquebat̄ ꝙ terminus cōis ampliat̄ ꝑ verbū vel adiunctū ad suppoſi
ta que nō sunt. intelligit̄ quantū ad esse existentie sunt tn̄ in ip̄o vt in ꝯno
tante ip̄a ꝛ sic sunt actu s̄cata ꝑ ipsum sicut dꝛ etiā in argumētis ¶ Cō
tra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. a notioribꝫ debet esse ꝓcessus. sed restrictio est
notior q̄ suppositio cū sit magis determinata q̄ sunt notiora. ꝫ videtur ꝙ
iste tractatus deberet p̄cedere p̄cedentes. Scd̄o arguit̄ sic. termini sup
ponentes naturalr̄ ꝛ simpl̄r pn̄t ampliari ꝛ restringi. ergo ꝯtra diuisionē
qua sola suppositio ꝑsonalis diuidit̄ in ampliatā ꝛ restrictā. an̄s ꝓbat̄ di-
cendo hō albꝫ est sp̄es ibi hō supponit naturalr̄ qꝛ ꝑ se sumptus supponit
naturalr̄. ꝛ simpl̄r qꝛ sumit̄ in ordine ad illā intētōeȝ sp̄es ꝛ tn̄ restringit̄

totum est verum. sicut prima ratio probat. ☞ Tunc ad rationes improbantes. Ad primum dicitur quod consequentia non valet. sed ad probationem dicitur quod non arguitur ab inferiori ad superius affirmative. sed negative. Ad secundum simpliciter negatur consequentia. quia idem importat unitatem in substantia. Alter vero importat diversitatem in accidentibus sed illa duo bene patiuntur se in eodem. ¶ Contra predicta arguitur primo sic. accidentia sensibilia prius a nobis cognoscuntur. ergo non est verum quod accidens sit posterius substantia in ordine cognitionis. Secundo sic. relativum accidentis bene reperitur in genere substantie. ut sortes est rationalis et talis est plato. et tamen in ipso non reperitur denominatio. ergo contra diffinitionem. Tertio sic contra secundam divisionem. quia relativum accidentis diversitatis reperitur in substantia et in aliis generibus accidentium a qualitate et quantitate. ergo predicta divisio est insufficiens tenet consequentia. quia divisum in plus se extendit quam membra dividentia. Quarto sic. relativum substantie reperitur in qualitate et quantitate. ut dicendo linea est quantitas que est mensura substantie et albedo est in corpore que est species coloris ergo membra divisionis etc. Quinto arguitur sic. tantus quantus que sunt relativa quantitatis continue possunt reperiri in oratione que est quantitas discreta. ut dicendo tanta est una quanta est alia. Similiter tot et quot. que sunt quantitates discrete et attribuuntur ipsi quantitati continue. ut dicendo tot sunt hore hodierne diei quot erunt crastine diei ergo male dividitur relativum quantitatis in continuum et discretum. ☞ Ad primum dicitur quod in nobis est duplex cognitio. Quedam cognitio sensus. et illa consequitur accidens. Alia est cognitio intellectus et de tali intelligitur hoc. Ad secundum vero dicitur quod licet in genere substantie non sit vera denominatio secundum rem. est tamen secundum modum. et hoc sufficit. Ad tertium et ad quartum dicitur quod soluta sunt in tertio notabili. Ad quintum dicitur quod tantus et quantus conveniunt in ratione non secundum se sed secundum rationem sui actus mensurandi que est per modum discreti. Et hec de relativis dicta sufficiunt.

Personalis suppositio est acceptio termini communis pro suis inferioribus. Cuius alia est determinata alia confusa ut prius patuit. Item suppositionis personalis alia est restricta. alia ampliata. et ita ampliatio et restrictio habent fieri circa suppositionem personalem. Restrictio est coartatio termini communis a maiori suppositione ad minorem ut cum dicitur. homo albus currit. hoc adiectivum albus restringit hominem ad supponendum tantum pro albis. Ampliatio est extensio termini communis a minori suppositione ad maiorem. ut homo potest esse antichristus. iste terminus homo non solum supponit pro his que sunt sed etiam pro his que erunt unde ampliatur ad futuros. Dico autem termini communis. quia terminus singularis ut sortes non ampliatur neque restringitur.

Iste est tractatus nonus parvorum logicalium in quo postquam autor determinavit superius de suppositionibus tam terminorum absolutorum quam respectivorum. Hic consequenter determinat de proprietatibus ipsorum. scilicet ampliationibus et restrictionibus

extendūt ad diuersas drās tpm. vt iste dcōnes que includunt oēs vel plu res drās temporū. vt possibile. necessario. vt cū dr. homo ē necessario aīal id est ac si diceret. oī tpe pueniūt hoī ꝙ sit aīal. Sciendum scdo. ꝙ ille terminus dr ampliari qui ꝑ pluribꝫ suppositis stat ꝙ̄ prius stabat sine ad iuncto. verbi gratia. si dicatur. ꝙ hō potest eē antixp̄s. ibi hō stat ꝑ pluribꝫ ꝙ̄ si dicat. hō currit. qr tenet ꝑ p̄ntibus ꝛ futurꝭ. sꝫ in ista hō currit ibi hō solū stat ꝑ p̄ntibꝫ ꝛ nō futuris. et ꝑ oppositū dr t̄min⁹ restringi q̇ ꝑ paucio ribꝫ suppositis stat ꝙ̄ stabat prius cū suo adiūcto. vt cū dicit. homo currit stat pro pluribꝫ ꝙ̄ si dicatur. homo albꝫ currit ¶ Sciēdū tertio. ꝙ virtus ampliandi siue restringendi datur alicui a p̄mo eius impositione ꝛ etiam alicui dat ꝛ alteri nō ꝓpter qd quedā sunt ꝑtes orōnis que possunt ampli are ꝛ restringere. sicut nomen. verbū. ꝛ ꝑticipiū. alie vero partes ampliare nō possunt cū eis nō sit data ampliatio. sꝫ restrictio a p̄ma earū impositio ne. Unde ampliatio in termino cōi ampliato radicat. ꝛ est radicaliter. q̇ aptus natus est supponere ꝛ capi ꝑ suppositis nō ex̄ntibꝫ Sciendū quar to. ꝙ illa diuisio est quadrimēbris. t̄n potest reduci ad bimēbrē sic. Quia oīs pars ampliatiua est declinabilis vel indeclinabilis. Si p̄mū hoc ē du pliciter. vel s̄cat substātiā. et sic est nomē. vel actū sic est dupliciter vel s̄cat actū distantē a substātia. ꝛ sic est verbū. vel actū indistantē a substātia. et sic est ꝑticipiū. Si scdm mēbrū p̄ncipale. scꝫ declinabilis. et sic est aduerbi um. Et sufficientia alterius diuisionis est. Quia cū omnis ampliatio sit extensio termini. vel ḡ est extensio ip̄ius in ordine ad supposita ꝛ sic est pri mum mēbrū. vel in ordine ad tpa. et sic est scdm mēbrū. Et sic patet ꝙ am pliatio que est respectu suppositorū differt ab illa que est respectu tēporū. Patet etiā ꝙ dictā ampliata aliter se hꝫ s̄m ꝙ ampliat ꝑ tpe. ꝛ supposit̄ qr in vno respicit supposita. ꝛ in alio respicit tpa ☞ Cōtra p̄dicta arguit p̄mo sic. Ampliatio sit respectu tpis. sed nomē nō s̄cat tempus ergo am pliatio nō fit ꝑ nomē. Secūdo arguit. ome ꝑticipium est determinati tpis. ergo ꝑticipiū nō ampliat respectu diuersarū drāꝝ tpis. sed poti⁹ re stringit. tenet ꝯn̄a. qr ampliatio fit respectu pluriū Tertio arguit. eadē est causa oppositoꝝ. sed aduerbiū nō est causa restrictionū. ergo sequit ꝙ non est causa ampliatōnis. Quarto arguit. terminus cōis non inclu dit tempus. ergo non potest ampliari pro tempore. sed solum pro suppo sitis. ergo contra diffinitōem Quinto arguitur. illa diuisio non datur per opposita nec est bimēbris. ergo non est bona. ☞ Ad p̄muꝫ. dicit ꝙ non omnis ampliatio est respectu tpis. quia quedam fit a virtute am pliatiua dictionis quā accepit per suam impositionem qua solum exten dit terminū ad tempora nō ad supposita. vt hic sortes potest currere

Ad secūdum dicit. ꝙ licet participiū sit alicuius determinati tēporis tamē habet virtutē ꝑ quā ampliat vltra illud tempus Ad tertium di cit. ꝙ nō omnis causa est eadem oppositorū. sed solum quedam. ꝛ sic non oportet ꝙ si nō sit aduerbium quod restringit ꝙ propter hoc non ampli et. Ad quartū dicit. ꝙ licet tempus non includatur in termino com muni. tamen insequitur ipsum gratia suppositoruꝫ. ex hoc ꝙ illa supposita non solum habēt potentiam ad existēdum in vna drn̄a tēporis sꝫ in oībus non solum habet potentiam ad eundem in vno termino. sed etiam in plu

per illud adiectiuum alb9. Tertio arguit̃ cõtra diffinitõnem p̃dictam. q2 cohortatio z extensio sunt q̃titates. ergo male dicit̃ q̃ ampliatio est extensio et restrinctio est cohartatio Quarto arguit̃ sic. terminus cõis solum supponit p illis q̃ actu p̃ticipãt formã termini cõis. g̃ nõ potest ampliari ad ea q̃ pñt esse. Quinto sic. sortes p̃t esse. ibi sortes stat indifferenter p sorte q̃ est z q̃ p̃t esse. ergo discretus terminus ãpliat̃ Ad p̃mũ dr̃. q̃ lz cognitiõe determiata z sensibili magis determinatũ p̃cedat min9 determinatũ. tñ cognitõe intellectuali minus determinatũ p̃cedit mag9 determinatũ. z sic est de restrictõne in ordine ad suppõem. Ad secũdũ dicit̃. q̃ licet terminus p se sumptus supponat naturaliter. tñ qñ sumitur cũ adiũcto. tũc amplius nõ supponit naturaliter. Et lz termin9 supponẽs simpl'r addat̃ ibi dcõib9 ampliatiuis. tñ nõ ampliãt ip̃m. eo q̃ nõ hz naturam aptã natã recipe ampliatõem vel restrictõem. Ad tertiũ dr̃. q̃ ibi nõ accipit̃ cohartatio vel extẽsio realiter. s3 metapho. Ad quartũ dr̃. q̃ licet terminus cõis nõ possit ampliari p pluribz q̃tũ ad supposita actu alia inesse. tñ bene p̃t ampliari q̃tu3 ad supposita in p̃cãdo Ad q̃ntum dr̃. q̃ qñ terminus ampliat̃ vel restingit̃ oportet q̃ teneat̃ vniuoce mõ sortes stat p eo qui est vel p̃t esse equiuoce. z sic ibi nõ est ampliatio.

Ampliationũ alia fit p verbũ. vt per hoc verbũ põt. vt hõ p̃t esse antixp̃s Alia per nomẽ. vt hoiem esse antixp̃m est possibile. Alia p p̃ticipiũ. vt homo potẽs est esse aĩal Alia p aduerbiũ. vt hõ necessario ẽ aĩal. hõ em̃ nõ solũ ampliat̃ p p̃ñti tempore. sed etiã p futuro. Et ideo sequit̃ alia diuisio ampliatiõis. sc3 q̃ ampliationũ alia fit respectu suppositorũ. vt hõ p̃t esse antixp̃s Alia fit respectu temporum. vt homo necessario est animal. vt dictum est.

Postq̃ autor posuit diffinitõem ampliatõis. Hic p̃nter diuidit eã. Et q2 diffinitio dr̃ esse rei. diuisio vero posse mõ esse p̃cedit posse. ergo p̃missa ampliatõe diffinitõne. p̃ñr hic eã diuidit dicẽs. Ampliationũ q̃dã fit verbum. vt homo p̃t esse antichristus Alia p nomẽ. vt hoiem esse antichristum est possibile. Alia per aduerbium. vt homo necessario est animal. Alia per p̃ticipium. vt homo est potens esse animal. Ex ex ist autem diuisione ampliatõis autor infert scd̃am diuisionẽ dicens. q̃ q̃dã est ãpliatio q̃ fit respectu suppositorũ. vt hõ p̃t esse antixp̃s. Alia fit respectu tp̃m vt hõ est nec̃ario aĩal ¶ Sciendum p̃mo. q̃ illa dicũtur ampliare respectu suppositorũ q̃ faciũt terminũ cõem teneri nõ tm̃ p supposit9 actu ex̃ñtibus s3 etiã futur9 cuiusmodi sunt v̇ba q̃rũ actus p̃pant̃ ad subiectũ in subiecto tñ nõ sunt. vt ista vera p̃t imaginat̃ opinat̃ z sic de alijs. et sil'r ãpliãt illa q̃ ab ip̃is descendunt. vt aliqua noia z p̃ticipia z etiã aduerbia. vt potenter possibiliter q̃ diriuant̃ ab illo v̇bo p̃t laudabile laudat9. q̃ veniũt ab illo v̇bo laudo as are. Et illa dicunt̃ ampliare respectu tp̃m terminũ cõem

esse verum. Añs patz. qz fortem fuisse postq̄ fuit erit possibile potest esse
verũ igit' improbat sic arguendo in darij. qcq̄d potest esse verũ est possibi-
le. sed impossibile nõ potest esse possibile. g̃ ipossibile non potest esse verũ.
¶ Sciendum pmo. q̄ sophisma est argumento vel argumentis probata
vel improbata ꝓpõ. vñ ꝓbatio est argumẽtũ quo q̄s nitit' ostendere aliquã
ꝓpõem esse verã ꝛ ꝑ oppositũ improbatio. ꝛ sic sophisma est propõ appa-
rens esse vara quo ad vtrãqꝫ ptem. ꝛ hoc ꝓpter ꝓbatõem ꝛ ĩprobatõnem
et dr̄ sophisma a sophos grece qd̄ est sapientia latie. siue a sophisticare qd̄
est idem q̄ decipe. Ex quo ptz. q̄ licet sophisma sit falsum. pt tñ decipere
ꝓpter eius apparentem veritatem ¶ Sciendũ secũdo. q̄ oẽ sophisma aliq̄
istoꝝ modoꝝ soluit'. s. vel ꝯcedendo ipm simplr verũ vel falsum vel sim-
pliciter negando vel distinguendo vñ istud sophisma soluit autor in textu
negando simplr. qz simplr est falsum. et ĩprobatõiem soluit dd̄o q̄ peccat
ꝯtra falsam accñtis. qz cũ dr̄ illud qd̄ est erit. impossibile potest esse veruꝫ
illa ĩpossibilitas accidit rei subiecte q̄ est illud quod est vel erit impossibi-
le. et pt esse verũ assignat' vtriqꝫ inesse. et ideo dicet' q̄ sicut esse verũ attri-
buitur rei subiecte. s. q̄ etiã accñti debeat attribui. scꝫ impossibilitati. ẽ fal-
lacia accñtis ¶ Sciendum est tertio. q̄ ad maiorẽ predictorum noticiaꝫ
habẽdam autor ponit duas regulas. quarũ prima est terminus cõis sup-
ponẽs vel apponẽs vero habẽti vim ampliandi quo ad supposita a se vel
ab alio ampliat' ad ea que sunt ꝛ pñt esse sub forma termini supponentis.
Et declarat' in exemplo. vt hõ pt esse albꝫ. ibi homo ampliatur ad standũ
pro pñtibꝫ et futuris. Et dr̄ notanter a se ꝓpter verbum pt diuidi vel ab
alio qz alia ab ipo vim ampliandi recipiũt Scd̄a regula. terminꝰ cõis sup
ponẽs vel apponẽs verbo hñti vim ampliandi quo ad tempus supponit
pro illis que sunt ꝛ erũt sub forma termini supponentis. vt homo necessa-
rio est aĩal. vbi tam aĩal q̄ꝫ homo supponũt pro his que sunt et erũt. ꝛ ver
bum magis ꝓprie causat ampliatõem respectu tpm q̄ꝫ suppositoruꝫ.
¶ Sciendum quarto. q̄ hec dcõ possibile ãpliat ꝓ suppositis tm̃. sꝫ ex cõ
sequẽti ampliat ꝓ tpibꝫ. sed ecõuerso est de necessario. ĩpossibile aũt ãpli-
at ad oẽ tps sicut nctãriũ. ꝯtingens aũt ad futura sicut possibile licet non
sit ita determinatũ quo ad suã cãm sicut possibile. Ex istis pt videri qũo
ꝯtingat dcõem ampliare terminũ. qz sicut agens reale nõ hñs ĩpedimen
tum agit in oẽ illud ad qd̄ pt extendi sua virtus sit agens rõnis. vtputa
dcõ ampliatiua nõ hñs impedimẽtũ agit in oẽ illud ad qd̄ pt extendi sua
virtus. ꝓpter hoc hec dcõ possibile vel potens ampliat terminũ cõem cui
additur ad pñtia supposita et ad futura. qz habet ꝟtuteꝫ ampliandi quo
ad illa tpa ☞ Contra predicta arguit' pmo sic. Aliqd̄ albũ esse nigruꝫ
est impossibile. et tñ pt esse verũ. qz res alba pt esse nigra. ergo impossibile
pt esse verum. Secundo arguit'. fortem videre oẽ astrũ est impossibile
cũ visus sit circa vnũ ꝛ tñ pt esse veꝝ. qz successiue pt videre. g̃ impossibile
pt esse verũ Tertio arguit'. terminus cõis stans pro pñtibꝫ ꝛ futuris re
stringitur vt postea patebit in restrictionibꝫ. ergo nõ ampliat'. Quarto
arguitur. ista dcõ possibile ampliat non solum pro suppositis. sed etiaꝫ ꝓ
tpibꝫ. g̃ videt' q̄ male explicat' de ea in scd̄a regula Quĩto arguit'. ipossi
bile ꝛ ꝯtigẽs ãpliãt sicut necãriũ ꝛ possibile. g̃ dꝫ etiã regula poni de ipis

ribus Ad quintum dicit. q licet illa diuisio nõ datur per opposita formaliter nec etiam sit bimẽbris datur tñ per opposita virtualis et est reducibilis ad bimẽbrem.

Circa predicta queritur de hoc sophismate. impossibile potest esse verum. Probatur. q illud quod est vel erit impossibile potest esse verũ. sed antixpm nõ fuisse post tempus suũ est impossibile et mõ potest esse possibile et verũ. ergo impossibile pt esse verũ Cõtra q̃cq̃d pt eẽ verũ est possibile sz ĩpossibile pt eẽ verũ g ĩpossibile ẽ possibile in tertio mõ pme figure sz conclusio est falsa. g aliq pmissarũ. nõ maior g minor. sz hec est pma. g pma est falsa. Solutio. prima simpliciter est falsa hec scz. impossibile potest esse verũ. et sophisma peccat penes fallaz accidẽtis. q cũ dico. id qd est vel erit impossibile duo dico scz subiectum illius impossibilitatis et illam impossibilitatẽ siue ipm impossibile. sed illud quod est vel erit est res subiecta et impossibile accidit ei. et posse esse verũ assignatur inesse vtrique sicut hec. antixpm nõ fuisse erit possibile. sed antixpm nõ fuisse potest esse verũ. ergo impossibile pt esse verũ nõ valet. q antixpm nõ fuisse est res subiecta. et impossibile est accidens et posse esse verũ assignatur inesse vtrique. De ampliatõe que fit rõne suppositorũ tal' datur regula. Terminus cõis supponens verbo habẽti vim ampliandi a se vel ab alio ampliatur ad ea que pñt esse sub forma termini supponentis vt hõ potest esse aĩal. hic iste terminus homo nõ solum supponit pro pñtibus. sed etiã ampliatur ad omnes qui erunt. Dico aũt de se. q hoc verbũ potest de se habet vim ampliandi. Dico aũt ab alio q hoc pticipiũ potens et hoc nomẽ possibile dãt virtutem ampliãdi verbo cui adiũgitur. vt homo est potẽs esse animal. vel aĩal possibile est esse albũ. et sic de alijs. De ãpliatione aũt que fit rõne tpis. talis datur regula. Terminus cõmunis supponẽs vel apponẽs verbo hñti vim ampliãdi quo ad tps supponit p his q sunt q erunt vel qui fuerũt. vt hõ necessario est aĩal. ibi tam hõ q animal tenetur pro his qui sunt fuerũt et qui erunt. Et tãtũ de ampliationibus.

¶ Postq autor diffiniuit et diuisit ampliationẽ. Hic consequenter mouet hoc verbum ampliatiuum potest propter sophisma quod tale est Impossibile potest esse verũ pbans q sit verũ. Ratio improbãs ipm pbat sicut illud qd est vel erit ĩpossibile potest esse verũ. ergo impossibile pt

sic diffinitur. Est acceptio termini ꝓ re exñte ⁊ non dꝛ ibi cōis. qꝛ terminꝰ singularis ita bene appellat sicut terminus cōis vt postea patebit in diuisionibꝫ appellatōis. quarū pͥma est hec. Appellationū alia est termini cōis. alia termini singularis. termini cōis sicut homo. termini singularis vt sortes. Unde differenter terminus cōis ⁊ terminus singularis appellāt. q̄a terminus cōis appellat plura actu. ⁊ terminus discretus tm̄ vnū appellat et sic patet ꝙ aliqua est appellatio termini cōis aliqua termī discreti. rōne cuius bñ dictum est in diffinitione termini non addēdo cōis vel discreti. Et ideo ꝯñter autoꝛ exponit suā diffinitōem dicēs. ꝙ terminus ſcās nō ens. id est illud qđ non est in actu nō appellat sicut cesar antixp̄s. vel etiā termini ſcātes rem fictam. vel etiam imaginatōem. vt chimera hyrcocernus. ⁊ sic patet ꝙ solum terminus ſcās rem actu exñtem appellat.

¶ Sciendum est tertio. ꝙ autoꝛ ponit drām inter suppōnem ſcatiōem et appellatiōez. qꝛ appellatio ē acceptio termī ꝓ re exñte in actu ⁊ extra aīam Suppositio vero ⁊ ſcatio ꝯueniūt termīo accepto tam ꝓ re exñte in natura q̄ȝ existente in aīa siue imaginatōe. sicut antixp̄s ſcat antixp̄m ⁊ supponit ꝓ antixp̄o sed nihil appellat. hō em̄ ſcat idē qđ ꝑticipat naturā humanam vl'r. ⁊ vl'r supponit tam ꝓ hoīe exñte in actu q̄ȝ nō exñte. sed non appellat nisi ꝓ hoīe exñte in actu. Alio modo differt appellatio a suppōne. qꝛ appellatio est inferioꝛ ad suppōem. qꝛ vbicūq̄ȝ est appellatio ibi est suppō. sed non ecōuerso. qꝛ appellatio solum inest termino vt dcm̄ est qñ tenet ꝓ suppositis existētibꝫ in actu. sed suppō potest esse in termino qñ tenet pꝛo suppositis exñtibꝫ in actu vel in potentia vel in imaginatōne cū suppō possit esse naturalis accidētalis discreta cōis simplex ⁊ ꝑsonalis. sed appellatio que fit ꝑ terminū cōem est tm̄ circa ꝑsonalē suppōem. et sic patet ꝙ appellatio est inferioꝛ ad suppōem Sciendū q̄rto. ꝙ dictionū quedā sunt appellatiue qualitatis ⁊ appellāt. sed ꝑ se appellata non habēt cuiusmodi sunt noīa cōia adiectiua q̄ sunt appellatiua. ⁊ nō habēt appellata nisi ꝑ sua subiecta. eo ꝙ indiuiduatio nō est in accidentibꝫ nisi ꝑ substātiam ꝓpͥe loquēdo. Alie sunt dcōnes q̄ non sunt appellatiue qualitatis. sed sunt appellata cuiusmōi sunt noīa ꝓpͥa. Noīa em̄ pꝛopꝛia dicūtur appellata supposita ⁊ singularia diuersis rōnibꝫ. qꝛ dicūtur appellata. eo ꝙ appellantur a suis supioꝛibꝫ Supioꝛa em̄ de inferioꝛibꝫ p̄dicant ſm vnū nomē ⁊ ſm eādem rōem. vt soꝛtes est hō. sed dicuntur supposita qꝛ subijciunt suis supioꝛibus. sed dicūtur singularia eo ꝙ noīant aliqđ discretum qđ vni soli rei ꝯuenit Alie sunt dcōnes appellatiue q̄ appellāt ꝑ se ⁊ appellata habēt sicut sunt noīa cōia substantiua. vt homo animal. ⁊ talibꝫ cōuenit ꝓpͥjssime appellatio. ⁊ tales dictiones accipiuntur aliquādo pꝛo omnibꝫ suis suppositis actu existentibꝫ et hoc fit ꝑ aduentū signi vniuersalis. vt dicendo. omnis homo currit. aliquādo vero accipiuntur pꝛo aliquo supposito determinato. vt qñ eis nō addit qđ ea distribuat. vt cū dicit homo currit

¶ Contra p̄dicta arguit pͥmo sic. Appellatio ꝑtinet iuristis. ḡ nō spectat ad logicū determīare de appellatōe Scđo sic. Appellatio ē passio tmini cōis. ergo cōmunis debet poni in diffinitione Tertio sic. nulla appellatio est termini cōmunis. Pꝛobat. qꝛ terminus cōis nō ſcat rem existentem cum existere conuenit singularibus tātum. Quarto sic. soꝛtes est

☞ Ad p̄muȝ. dicit̄. q̄ albū ꝛ nigrū p̄nt' capi dupl'r. Uno modo forma et sic maioꝛ est falsa et impossibilis. Alio modo material'r ꝛ sic est possibilis ꝛ vera. ꝛ sensus est. q̄ res habēs albedinē potest suscipe nigredinē ꝛ illud est verū ꝛ possibile Ad secūduȝ dr̄ q̄ est vera si ponat̄ inesse eodem modo quo est possibilis. s. successiue. soꝛtes em̄ potest videre om̄e astrū successiue. ꝛ nō simul Ad tertium dicit̄. q̄ terminus cōis disiūctiuus stās p̄ p̄ntib9 ꝛ futuris restringitur eo q̄ ad veritatem disiūctiue sufficit alterā ptem esse verā. sed terminus cōis copulatiue stans p̄ p̄sentib9 ꝛ futuris bene ampliat̄. ꝛ sic est in p̄posito. Ad quartū dr̄. q̄ hec dictio possibilis ampliat quo ad tempoꝛa. hoc tn̄ ex p̄nti est. sed p̄mo et per se āpliat quo ad supposita. Ad quintū dicitur. q̄ ꝯtingens ꝛ impossibile p̄nt satis intelligi p necessariū ꝛ possibile. Et autoꝛ posterius agit de illis duobus scȝ necessario ꝛ possibili. qꝛ sunt modi affirmatiui alij vero negatiui.

Appellatio est acceptio termini pꝛo re existente Dico autē pꝛo re existente. qꝛ terminus significās non ens non appellat. vt cesar vl' antixp̄s vl' chimera. ꝛc̄. Differt autē appellatio a significatōne ꝛ suppōne. qꝛ appellatio est tātum de re existente. sed suppō ꝛ significatio sunt tam pꝛo re existēte q̄ȝ pꝛo re non existente. vt antixp̄s significat antixp̄m ꝛ supponit pꝛo antixp̄o sed non appellat. homo em̄ s̄cat hoīem et de natura sua supponit tam pꝛo existentibus q̄ȝ pꝛo non existentibus hoībus. Appellat aūt tm̄ hoīes exn̄tes. Appellationū autē alia est termini cōis. vt hō. alia est termini discreti vel singularis. vt soꝛtes. Terminus singularis idē s̄cat supponit et appellat. s. rem existentē. vt petrus vl' iohannes.

¶ Iste est quartus tractatus puoꝛū logicaliū in quo Postq̄ȝ autoꝛ superius determinauit de ampliatōne. Cōsequēter determinat appellatōe et, qꝛ ampliatio p̄ficit ꝛ augmētat suppōem Appellatio vero quodāmodo diminuit. Ideo p̄us determinat de ampliatōe q̄ȝ de appellatōne. ꝛ p̄us de appellatōne q̄ȝ restrictōne. qꝛ terminus per se sumptus p̄t appellare ꝛ nō restringi nisi per aliquod adiūctū. ꝛ sic p̄ȝ oꝛdo istius tractatus ad p̄cedentem ꝛ ad sequētem ☞ Sciendum p̄mo q̄ appellatio dr̄ trib9 modis. vt ad p̄positum sufficit. Uno modo dr̄ vocatio que fit per p̄ropꝛium nomē alicuius p̄sone sicut scriptoꝛ huius libꝛi appellat̄ anthonius. Scd̄o modo accipitur appellatio pꝛo p̄prietate noīs sub quo noīe multa ꝯtinent̄ p̄ sic multa noīa dicūtur appellatiua. Tertio modo accipitur appellatio p̄ ut est acceptio termini pꝛo supposito vel suppositis actu exn̄tib9. ꝛ de hoc ē ad p̄positum. Sciendum scd̄o. q̄ vt ad p̄positum sufficit. Appellatio

Alio modo potest considerari terminus cōis ꝓut est in suis suppositis. et
sic supra ipm̄ ꝯsideratum fundatur appellatio termini cōis ꝑsonalē hn̄tis
suppōnem. ⁊ licet talis non ſcet illa supposita vt supposita sunt ⁊ singula-
ria tn̄ possunt ꝯsiderari vt cōueniūt in natura specifica. ⁊ sic ille terminus
potest appellare pro ipis ¶ Sciendū scđo. ꝙ terminus cōis simplicē ha-
bens suppositōem idē ſcat supponit ⁊ appellat sicut ꝑus dictum est de
termino singulari. ſcat em̄ naturam cōem ⁊ supponit pro eadem ⁊ appel-
lat pro illa natura cōi. Sed terminus cōis non supponēs simplr̄ nō idē
ſcat supponit ⁊ appellat. Nam terminus cōis ſcat rē cōem ⁊ supponit ꝓ
suppositis tam existentibꝰ ꝗ̄ non existentibꝰ. ſꝫ solum appellat singularia
exn̄tia in actu sicut homo ſcat naturā humanā ⁊ supponit tam ꝓ exn̄tibꝰ
hoībꝰ in actu ꝗ̄ nō exn̄tibꝰ. sed solum appellat hoīes exn̄tes in actu.
¶ Sciēdū tertio. ꝙ terminoꝝ appellatiōem hn̄tium quidā sunt substanti-
ui. quidā vero adiectiui Substātiui sunt. qui ſcēt rem existentē ꝑdicamē-
to tam in ꝯcretōne nature ad suppositū ꝗ̄ in abstractōne. sicut ille termi-
nus homo dicitur esse cōcretus cōcretiōe nature ad supposita. qꝛ cōcernit
illa et ille terminus humanitas dr̄ esse abstractus qꝛ caret oīni ꝯcretione
Termini vero adiectiui sunt q̄ ſcent rem existentē in predicamēto ꝑ mo-
dum adiacentis. ⁊ istoꝝ terminorū tam substātiuorū ꝗ̄ adiectiuoꝝ. q̇dā
sunt substātiales q̇ ſcent rem de ꝑdicamēto substātie. vt hō humanitas
humanus. Alij aūt accn̄tales qui ſcent rem de ꝑdicamētis accidētium
vt albꝰ albedo ⁊ sic de alijs. Unde tam in termīs substātialibꝰ ꝗ̄ accn̄ta-
libꝰ de quibꝰ facta est mētio eadē sumitur appellatio capiendo appellatio-
nem ꝓprie. Sciendū quarto. ꝙ termini de ꝑdicamētis accidentiū pn̄t
duplr̄ ꝯsiderari. Uno modo sub habitudine ad substantiam. vt albū sig-
nificat qualitatem ſm ꝙ adiacet subiecto. Alio modo pn̄t ille res consi-
derari sine habitudine ad substantiam. et hoc duplr̄ ſm ꝙ duplr̄ pn̄t ab-
strahi. qꝛ ipoꝝ vna est abstractio a subiecto. alia vero est a suppositis. ſm
ꝑmā abstractōem natura albedinis ſcat̄ ꝑ illum terminū albedo. sed ſm
scđam abstractōem ipius a suppositis ſcatur ꝑ illum terminū albeitas. ⁊
natura nigredinis ꝑ istū terminū nigreitas. Unde in oībꝰ istis terminis
nihil differt ꝗ̄tum ad appellatiōem. Ex quo patet. ꝙ aliqui antiq̄ male
dicūt. eo ꝙ putāt appellatōem nō posse attribui nisi termino adiectiuo et
mouebant̄ ista rōne. qꝛ appellatio vt ipi dicebant est in termīo rōne rei si-
gnificate vel ſcatōis formalis qua ſcat appellata qđ non p̄t fieri nisi per
terminū adiectiū vt dicebant. ⁊ non ꝑ terminū substantiuū q̄ iportat suū
ſcatum abstractiue sine dependētia vel habitudine ad aliud. sicut ille ter-
minus homo ſcat naturā humanā absolute ⁊ abstracte. tn̄ nō est verum
qꝛ termini substantiui possunt esse cōcreti cōcretōne nature. vt dcm̄ est. et
cōcretōne suppositorum. licet non significent ꝑ modum adiacentis.
☞ Contra predicta arguit̄ ꝑmo sic. Terminus cōis hn̄s simplicē sup-
positōem respectu termini scđe intentōnis. sic ſcat formā cōem existētem
in aīa. ḡ nō appellat. ꝯn̄a tenet. qꝛ chymera ⁊ antixp̄s appellarent qđ est
falsum. qꝛ in re nulla est exn̄tia ſcati eorū Secūdo sic. appellatio est ac-
ceptio termini ꝓ re existēte. ſꝫ natura in cōi ſcata ꝑ terminū nō existit cum
existere non possit nisi in singularibꝰ. ergo nulla est appellatio termini cōis

mortuus et pro eo appellat homo. ergo appellatio est rei non existentis ¶ Quinto sic. terminus singularis idem significat supponit et appellat. vt dr in textu. sed sicat rem nō existentē & supponit pro re nō existēte. ergo etiam appellat pro re nō existente quod est cōtra dicta ¶ Ad primū dicitur. quod aliter cōsideratur a iuristis appellatio & aliter a logico. quia a iuristis cōsideratur inquantum dicit noiatōem quādam de inferiori iudice ad superiorem. Sicut cū quis iudicatur coram officiali appellat ad papā. Sed considerat a logico vt dictum est ¶ Ad secūdum dicitur. quod si capiatur appellatio vt est proprietas nois que dicitur qualitas appellatiua sic solum cōuenit termino cōmuni. sed de tali nō est ad propositum. si aūt accipitur vt est acceptio termini pro re actu existente. sic cōuenit terminis tam singularibus quam cōibus. & sic accipitur hic. ¶ Ad tertium dicitur. quod licet significata per terminū cōem secundum se & per se nō existant. tamē existūt in suis inferioribus & etiam talia singularia a noie cōi appellantur sicut hō appellat iohannē. & sic de alijs ¶ Ad quartum dicitur. licet sortes mortuus appellet abusiue hoiem. tamen non est homo simpliciter. quia homo mortuus nō est homo simpliciter sed solum secundum quid. ergo nō appellet. ¶ Ad quintum dicitur. quod autor sic intelligitur quod si res significata per terminū singularem existit ille terminus idem significat supponit et appellat.

Item appellationū termini cōis. alia est termini cōis pro re in cōi. vt quādo terminus cōis simplicem habet suppōem vt cū dicitur. hō est species. aīal est genus. et tūc terminus idē supponit sicat et appellat. vt homo sicat hoiem in cōi. et supponit pro hoie in cōmuni et appellat hoiem in cōi. Alia aūt est appellatio termini cōis pro suis inferioribus. vt quando terminus cōis personalem habet suppositōnem. vt cū dicitur. hō currit. tunc hō nō idē significat. supponit et appellat. sed sicat hominē in cōi et supponit pro particularibus hoibus. et appellat particulares hoies tantum existentes. Et hec de appellatōibus sufficiant.

¶ Postquam autor diffiniuit appellatōem & diuisit eā. quia aliqua est termini cōis alia discreti. Hic consequenter autor subdiuidit appellatōem termini cōis. Nam alia est termini cōis pro re existente in cōi. vt quando terminus simplicē habet suppōem vt hō est spēs. ibi enim hō appellat naturā simplicē abstractā a suppositis siue singularibus. Alia est appellatio termini cōis pro suis inferioribus sicut homo appellat sortē & platonē si existant in rerū natura in actu ¶ Sciēdum primo. quod dupliciter potest intelligi. quod terminus cōis appellat. Uno modo quando capitur pro re vni per ipm sicata. & sic supra ipm fundatur vnus modus appellatōnis. que quidē appellatio est ipius nature cōis. que quidem licet secundum se nō existat. existit tamen in singularibus. & sic supra ipam sic considerată fundatur appellatio termini cōmunis simplicē habētis suppōnem

Tractatus undecimus

Iste est quint⁹ tractat⁹ huius libri ꝑtialis q̄ de ꝑuis logicalib⁹ intitu-
laẜ. In quo pe. hys. vult determinare de vna ꝓprietate termini incōplexi
q̄ restrictio dr̄. Et ꝑus determinat de ampliatōe ⁊ appellatōe q̄ȝ de restri
ctione. q̄ȝuis ꝑus determinandū fuisset de restrictiōe eo ꝙ restrictio ⁊ am
pliatio opponunẜ ⁊ fiunt circa suppositōem ꝑsonalē nisi obstitisset ratio q̄
data est in ꝑncipio appellationū. s. ꝙ appellatio est magis intrinseca termi-
no q̄ȝ restrictio. ⁊ q2 autor ꝑncipal'r hic de restrictōe vult determinare. iō
resumit diffinitōem restrictōis ꝑus positā in ꝑncipio appellatōis. ¶ Sci
endū ꝑmo. ꝙ restrictio est coartatio termini cōis a maiori suppositiōe ad
minorē. vel est decrementū siue minoratio ambitus termini cōmunis ƀm
ꝙ ꝓ paucioribus suppositis teneẜ quā exigat sua actualis suppositio. vt di-
cendo homo alb⁹ currit. iste termin⁹ homo de sua actuali suppositōne sup
ponit ꝓ omnib⁹ hoīb⁹ quocūq̄ colore coloratis. tamē ꝑ naturā illius adie
ctiui minoraẜ suppositio eius ⁊ solum teneẜ ꝓ albis. ⁊ capiẜ in illa diffinitō
ne coartatio metaphorice ad coartatōem realē sicut ꝑus dictū est. ¶ Sci
endū scđo. ꝙ autor ꝯsequēter diuidit restrictōem dicens. Restrictionum
alia fit ꝑ nomē. alia ꝑ verbū. alia ꝑ ꝑticipiū. alia ꝑ implicatōem alicui⁹ ora
tionis. ⁊ ꝓ̄n̄r diuidit restrictōem factā ꝑ nomē dicens. ꝙ alia fit ꝑ inferi⁹
appositū supiori. alia fit ꝑ differētiā aduenientē generi. alia ꝑ aduentū ac-
cidentis ⁊ istoꝝ exempla satis patēt in textu. vn̄ restrictio fit multis mo-
dis. Uno mō ꝑ aliqđ aduenies termino. vt hō alb⁹. Alio mō fit nullo ad
ueniente termino. vt dicēdo rex venit. iste termin⁹ rex restringiẜ ad suppo
nendū ꝓ rege p̄n̄ti ⁊ ƀm hoc p̄t dici ꝙ duplex est restrictio. s. vna est natu-
ralis. q̄ fit ꝑ aliqđ additū termino cōi. ⁊ dr̄ naturalis q2 ille termin⁹ cōis
capiẜ ƀm naturā ⁊ exigentiā adiuncti. Alia est vsualis ⁊ est illa q̄ ē in ter
mino ex vsu ⁊ mō loquēdi ⁊ dr̄ vsual'. q2 nō fit ƀm naturā adiūcti. ¶ Sci-
endū tertio. ꝙ restrictio naturalis p̄t fieri multis modis. vt dictū est. Uno
mō ꝑ dictōem. alio mō ꝑ orōem. ꝑ orōem fit qn̄ ī termino cōi implicaẜ aliq̄d
nō importās diminutōem nec ampliatōem. vt cū dr̄. hō q̄ est alb⁹ currit
ibi hō restringiẜ ad supponendū ꝓ illis q̄b⁹ ꝯuenit ista implicatio. s. ꝓ alb⁹.
Et notanter dicebaẜ nō importās diminutōem nec ampliatōem. q2 ali
qua est oratio implicatiua. q̄ importat diminutōem vt est ista. q̄ est mor-
tuus vel nō mortuus ⁊ alia est ampliatiua. vt ista q̄ p̄t esse. ista em̄ impli-
catio nō restringit. ⁊ sic pȝ ꝙ restrictio debet fieri hoc modo ꝑ oratōnem
in qua nō poniẜ terminus ampliatiuus vel restrictiuus qđ si fiat facit illđ
cui adiungiẜ teneri ꝓ paucioribus suppositis q̄ȝ ꝑus tenebaẜ. q2 oratio im-
plicatiua diminuēs destruit illud cui adiungiẜ ⁊ ampliatiua facit ip̄m te
neri ꝓ pluribus suppositis q̄ȝ exigit sua actualis suppositio. iō nō restringit.
Sed restrictio q̄ fit ꝑ dictōem p̄t fieri dupl'r. Uno mō ratōe sue ƀcatōnis
Alio modo ratōe ꝯsignificatōis. Ratōe ƀcatōnis potest fieri qn̄ aliquod
adiunctū termino cōmuni restringit ip̄m quo ad ꝑncipalē ƀcatōem. ⁊ ra-
tione ꝯsignificatōis fit quādo aliq̄d solum restringiẜ ratōne ꝯsignificatio
nis. vt dicendo homo est albus. ibi homo restringiẜ ratōe ꝯsignificatōis
tantū. s. ratōe generis q2 tm̄ ꝓ marib⁹. ¶ Sciendū quarto. ꝙ cum diuidi
tur restrictio ꝑ illā q̄ fit ꝑ nomē ⁊ ꝑ verbū ibi est diuisio generꝭ in suas spe
cies. eo ꝙ restrictio equaliter de omnib⁹ diciẜ. Unde istoꝝ mēbroꝝ sic ha-

p re vlt. Tertio sic. omne quod est singulare est. sed appellatio est termini existentis. ergo non potest esse termini communis simplicem suppositionem habentis. Quarto sic. appellatio insequitur significationem termini. sed terminus communis non significat sua supposita. ergo non appellat pro suppositis. Quinto sic appellatio suppositio et significatio sunt diverse proprietates termini. ergo non possunt eidem termino convenire. ergo male dictum est quod terminus communis idem significat supponit et appellat. ☞ Ad primum dicendum quod duplex est appellatio. scilicet propria et impropria. unde talis terminus appellat capiendo appellationem large et quodammodo improprie ut est acceptio termini communis significantis tam rem existentem in anima quam extra animam. Ad secundum dicendum quod licet terminus communis non significat rem existentem simpliciter. tamen significat rem existentem in singularibus et hoc sufficit. Ad tertium dicendum quod licet illud quod primo et per se existit solum sit singulare tamen non oportet quod illud quod alterius existentia existit sit singulare. cuiusmodi sunt singularia que significantur per terminum communem. et sic termini communes significant rem existentem in singularibus et per singularia. Ad quartum dicendum quod licet terminus communis non significet sua supposita primo et per se et significatione formali tamen ex consequenti et materialiter significat ipsa inquantum includunt naturam per terminum communem significatam. Ad quintum dicendum quod licet ille proprietates conveniant eidem materialiter sumpto non tamen formaliter sumpto.

Estrictio est coartatio termini communis a maiori suppositione ad minorem ut dictum est prius. Restrictionum autem alia fit per nomen. ut homo albus. iste terminus homo non supponit pro nigris neque pro medio colore coloratis. sed restringitur ad albos. Alia fit per verbum. ut homo currit. iste terminus homo supponit pro presentibus tantum. Alia fit per participium. ut cum dicitur. homo currens disputat. ille terminus homo supponit pro presentibus Alia fit per implicationem. ut cum dicitur homo qui est albus currit. Hec implicatio qui est albus restringit hominem ad albos. Item restrictionem factarum per nomen. Alia fit per inferius superiori appositum. ut animal homo currit. ille terminus animal tantum supponit pro animalibus que sunt homines. Alia fit per differentiam advenientem generi que est essentialis cum sit constitutiva rei ut cum dicitur. animal rationale. hic animal supponit pro rationalibus animalibus. Alia fit per adiectivum accidentis. ut cum dicitur homo albus. iste terminus homo supponit tantum pro albis hominibus.

ratõem adiūcti. vt mortu9 vl' corrupt9 ꝛ filia. q̃ nõ restringũt sꝫ poti9 destruũt adiũctũ. Dico aũt nõ hñte vi ãpliãdi. ad remouẽdũ dictões ãpliatias vt potẽs ꝑt. possibile q̃ nõ restringunt sꝫ poti9 ampliãt. Et sciendũ ꝙ min9 cõe sp restrigit magis cõe. vt cũ dr hõ albꝫ currit. qꝛ hõ repit in albis hoibꝫ et nigris ꝛ medio colore coloratis. sꝫ albꝫ tñ nõ. Vñ q̃ ad hoc hõ ẽ magis cõe. ꝛ albꝫ min9 cõe. ꝛ sic albꝫ restringit hoiem sꝫ ꝓm ꝙ albꝫ repit in hoibus lignis ꝛ lapidibꝫ brutis. hõ autẽ nõ vt sic albus est magis cõe. ꝛ sic homo coartat album ad albedinẽ existentẽ in hoibus. vt cũ dr. hõ albus currit. ꝛ sic vtrũqꝫ coartat alterũ ꝓm diuersa. Itẽ de termino restricto talis datur regula. Si signũ vl'e adueniat termino restricto nõ distribuit ipm nisi ꝓ his ad q̃ restringit. Cũ em̃ dico ois hõ albus currit. ibi hõ restringit ad alios ꝛ nõ potest distribui nisi ꝓ albis. Item de restrictõne talis datur regula. Nihil positũ a pte ꝑdicati potest restringere terminum cõẽꝫ positũ a pte subiecti quo ad ꝑncipalẽ eius ꝓcatõem. vt hõ ẽ albus in ꝑdicato positus nõ põt restringere hominẽ in subiecto positũ ad albos. qꝛ si restringeret ad albos. ergo ꝑ regulam ꝑcedentẽ. scꝫ si signum vl'e aduenerit termino restricto solum destribuit ipm ꝓ his ad q̃ restringit. vt in proposito. homo distribueret solum ꝓ albis hoibus. ꝛ sic istius ꝓpositõis ois hõ est albus. sensus esset omĩs hõ albus est albus. ergo si vna erit vera reliqua erit vera. ꝛ si vna erit falsa reliqua erit falsa. qđ tñ est falsum. ergo cũ dr ois hõ est albꝫ. iste termin9 hõ nõ restringit ꝛ sic pꝫ illa regula Dico aũt quo ad ꝑncipalẽ ei9 ꝓcatõem. qꝛ ꝑdicatũ restringit subiectũ q̃ ad ꝯsignificationẽ q̃ ẽ gen9 vt cũ dr Cign9 ẽ albꝫ iste termin9 cign9 restrĩgit ad mares ꝛ nõ ad mlĩeres ꝛ sic albꝫ restrĩgit ipm q̃ ad ꝯsignificatõeꝫ. q̃ ẽ gen9. ꝛ nõ q̃ ad ꝓcatõeꝫ suã. Itẽ de restrictiõe facta ꝑ multiplicatõem talis dat regula. Ois implicatio immediate ꝯiũcta termino cõi. restringit ipm sicut suũ adiectiuum. vt cũ dr hõ q̃ ẽ albꝫ currit. iste termin9 hõ restringit ad albos ꝑ hãc iplicatõem scꝫ q̃ ẽ albꝫ. Itẽ de eadẽ restrictõe talis dat regula. Quotiẽscũqꝫ signũ vl'e ꝛ implicatio ponuntur in eadẽ locutõe. duplex ẽ orõ eo ꝙ signũ pt ꝑcedere ipli/

betur sufficiẽtia. Nã oĩs restrictio fit ꝑ dicibile cõplexũ vel incõplexum. si ꝑmũ sic est illa q̃ fit ꝑ implicatõem. si scdm. hoc est dupl'r. vel talis dictio incõplexa ſcat substãtiã vel actũ. si substãtiã sic est ꝑmũ membrũ. si scdm hoc est dupl'r. vel ſcat actũ distantẽ a substãtia sicest scdm membrũ vl' actum indistantẽ a substãtia ⁊ sic est tertiũ membrũ. Unde in ꝓposito implicatio vocat aliqd cõplexum ex noĩe ⁊ verbo implicite includens suppositõem termini cõmunis sicut cum dicit. homo q̃ est albus currit. ista implicatio q̃ est albus includit suppositõem istius termini homo. ⁊ ꝑ hoc ista sequens diuisio patz sicut ꝑcedens ⁊ facil'r potest sumi diuisio membrorũ eius. ⁊ sic ptz q̃d sit restrictio. ⁊ quõ diuidat in suas diuisiones. ¶ Cõtra ꝑdicta arguit ꝑmo sic. Restrictio nõ est possibilis. ergo male de ea determinat. Añs ptz. q2 vbicunq3 ponit dictio capit semp ꝓ suo ſcato. S3 ſcatum dictõnis nõ potest restringi. ergo restrictio nõ est possibilis. Scdo sic. terminus singularis aliq̃n stat ꝓ pluribꝫ aliq̃n ꝓ paucioribꝫ. ergo videt ꝙ restringat. ergo male ponit terminus cõis. Tertio sic. Circa appellationẽ fit coartatio. q2 terminꝰ aliq̃n appellat ꝓ pluribꝫ suppositis. ⁊ q̃nq3 ꝓ paucioribꝫ. ergo restrictio nõ est coartatio a maiori suppositõe ad minorez solum. sed etiã appellatio. Quarto sic. nulla restrictio fit ꝑ nomen. ergo ꝯtra vnũ membrũ diuisionis. Añs ptz. q2 si fieret ꝑ nomẽ tunc in ista hõ albus currit deberet fieri. sed hoc nõ q2 in plus se hz albus q̃3 hõ. ⁊ ẽ magis cõmune q̃3 illud cui adiungit. igit nõ pt restringere ipm. Quinto sic. implicatio est magis cõis termino cui adiungit. g̃ non põt restringere ipm. añs ꝓbat. q2 illa implicatio q̃ est albꝫ potest attribui hoĩ leoni boui. et sic de alijs. ☞ Ad ꝑmũ dr. ꝙ l3 dictio nõ potest restringi quãtum ad ſcatũ formale. põt tamẽ bene restringi quãtũ ad ſcatũ materiale. Uñ vbicũq3 ponit hõ semp ſcat humanitatẽ qd est ſcatũ formale eius. sed nõ capit semp ꝓ omnibꝫ suis suppositis q̃ sunt ſcatũ materiale eius ideo põt restringi. Ad scdm dr. ꝙ l3 terminus singularis equoce captus possit teneri ꝓ pluribꝫ. tamẽ vniuoce captus nõ põt stare nisi ꝓ vno solo. ⁊ sic nõ pt restringi. Ad tertiũ dr. ꝙ l3 terminus appellans quãdoq3 teneat ꝓ pluribꝫ aliq̃n ꝓ paucioribꝫ. hoc tamẽ est ꝑ accñs. q2 ꝑ se facit terminũ teneri ꝓ existentibꝫ tantũ. Ad quartũ dr. ꝙ l3 albꝫ in cõparatiõe ad alia in plus se hz q̃3 homo. tamẽ in cõpatõe ad hominẽ in minus se hz Ad q̃ntũ dr. ꝙ l3 implicatio ſm se in plus se habeat q̃3 terminus cui adiungitur. tamen ſm ꝙ adiungitur huic termino ꝓpter relatõem in eo inclusam in minus se habet q̃3 terminus cõmunis.

De restrictõe facta ꝑ nomẽ cõmuniter sumptũ tales dantur regule. Omẽ nomẽ nõ diminuens. nec habẽs vim ãpliandi adiunctũ ex eadẽ ꝑte termino magis cõmuni restringit ipm ad supponendũ ꝓ his ad q̃ exigit sua ſcatio. vt ptz in exemplis ꝑdictis. vt homo ꝑ suam ſcatiõem restringit animal ad aĩalia q̃ sunt hoĩes. vt cum dicit aĩal homo ⁊ albꝫ restringit hoĩes ꝑ suam ſcatiõem ad hoĩes albos. vt cum dicit hõ albꝫ. Dico aũt nõ diminuẽs ad remouẽdũ noĩa diminuẽtia

tantū sicut ista.oīs homo albus est alb᷑ sed est manifeste falsum ipam nō
esse falsam.casu posito.ergo etiā illud est falsum ex quo sequit̄.s.ꝙ iste ter-
min⁹ alb᷑ in ṗdicato positus restringat istū terminū a ꝑte subiecti positū
ꝗ̄tū ad ṗncipalē suā ꝟcatōez.vn̄ tal' termin⁹ posit⁹ a ꝑte ṗdicati pt restrī
gere terminū positū a ꝑte subiecti ꝗ̄tū ad ꝯsignificatōez.sic; i ista.cign⁹ ē
alb᷑ ibi alb᷑ restrigit terminū a ꝑte subiecti positūad supponēdū ꝓ marib᷑
tm̄ ⁊ nō ꝓ femellis.⁊ sic restringit quo ad ꝟcatiōnem minus ṗncipalē q̄ ē
genus.¶ Sciendū quarto.ꝙ autoꝛ ponit vnam regulā de restrictōne fa-
cta ꝑ implicatōem dicens.Q; omīs implicatio immediate adiuncta ter
mino cōi restringit ipm sicut suū adiunctū.vt cū dr̄ hō q̄ est alb᷑ currit.iste
terminus hō restringit̄ ad albos ꝑ istā implicatōem q̄ est alb᷑.Vn̄ dr̄ no
tāter immediate adiūcta.qꝛ si implicatio imediate nō adderet̄ nō restrin
geret plus q̄ adiunctū positū a ꝑte ṗdicati.vt si diceret̄ hō currit q̄ est al-
bus.Vn̄ quantū ad rem iste due eq̇pollent.hō albus currit.⁊ uō q̄ ē alb᷑
currit.Ex ista regula autoꝛ infert aliā in textu que talis est.Quotiēscūq̄
signū ⁊ iplicatio ponunt̄ in eadē locutōe.Locutio est duplex eo ꝙ signuz
vl'e pt ṗcedere iplicatōez mediate positā cum termino cōi.vt oīs hō cur-
rit q̄ ē alb᷑ vbi ille termin⁹ hō distribuit̄ ꝓ oīb᷑ suppositis suis.Vel illud
signū pt imediate ṗcedere iplicatōez positā cū termio i eadē ꝑte ⁊ tūc tale
signū nō distribuit nisi ꝓ his ad q̄ ille termin⁹ restrigit̄ ꝑ illā iplicatōez.vt
dicēdo.oīs hō q̄ ē alb᷑ currit.Et rō diuersitat; ē.qꝛ in ṗma ꝓpōe signū vl'e
ṗus distribuit terminū cōez q̄ determiet̄ ꝑ iplicatōez.Sz in scda ṗus de
terminat̄ ꝑ iplicatōez q̄ ꝑ signū.⁊ iō signū nō distribuit vl'r ꝓ oīb᷑ suis sup
posit; terminū cōez.sz tm̄ ꝓ illis ad q̄ exigat illa iplicatio.¶ Contra ṗdi-
cta arguit̄ ṗmo sic.Posteri⁹ nō agit in ṗus sz ecōuerso.sz oē restrigēs ē po
steri⁹ restricto.ḡ nomē restringēs nō agit in dictōem restrictā Scdo sic
Potēs portare lapidē curit.ibi ē restrictio ⁊ tn̄ ibi ē dictio āpliās.ḡ ꝯtra
ṗmā regulā. Tertio sic.signū vl'e nō amittit suā vim ꝑ illō qd̄ ipo po-
steri⁹ ē.ḡ videt̄ ꝙ nō ꝑdet vim suā ꝑ dictōem restringentē terminū cōem
cū sit posterioꝛ ipo.ḡ videt̄ ꝙ sꝑ distribuat terminū cōem ꝓ oīb᷑ suis sup-
positis qd̄ ē ꝯtra scdam regulā. Quarto sic.talia sunt subiecta qualia
ꝑmittunt̄ ab eoꝝ ṗdicatis.ḡ videt̄ ꝙ ṗdicata variēt subiecta.ḡ hn̄t ea re
stringere. Quinto sic.qn̄ signū vl'e attribuit̄ termino restricto tūc ṗus
cadit sup̄ terminū restrictū q̄ restringentē.ḡ videt̄ ꝙ distribuat ipm ꝓ oī
bus suppositis q̄ ali⁹ termin⁹ ipm restringat.☞ Ad ṗmū dr̄ ꝙ lz po
steri⁹ nō agat in ṗus quātū ad ei⁹ substātialia.tn̄ bn̄ agit in ṗus ꝗ̄tū ad
ei⁹ accn̄talia.mō accn̄tale ē terminū teneri ꝓ plurib᷑ supposit; vl' paucio-
rib᷑. Ad scdm dr̄.lz ibi ponat̄ dictio āpliatiua tn̄ ilia restrictio nō fit ra
tione termini āpliātis ibi positi.sz fit rōe restringēt;. Ad tertiū dr̄.ꝙ lz
signū vl'e nō amittat suā vim ꝑ se.tn̄ ꝑ accn̄s bn̄ amittit rōe illi⁹ cui adiū
gitur qd̄ suscipit virtutē ei⁹.Et qn̄ in aliqua ꝓpositōe ponit̄ termin⁹ cōis
cū determinatōe diminuēte tūc signū aduenies nō distribuit illū terminū
in se ⁊ absolute sz ꝟm ꝙ determinat̄ ꝑ illā determinatōem.qꝛ ille termin⁹
cōis subijciebat̄ ꝓut stabat cū tali determinatōe. Ad quartū dr̄ ꝙ hoc
hz veritatē q̄ ad suppositōez nō aūt q̄ ad restrictōez ⁊ āpliatōez.vl' pt dici
ꝙ lz ṗdicata variēt subiecta q̄ ad ꝟcatōez min⁹ ṗncipalē nō tn̄ ṗncipalē.

catõem ⁊ sic distribuit terminũ cõem ꝓ q̄libet sup posito. vt cum dicitur. omnis homo currit q̄ est albus. Item ĩplicatio potest prius aduenire ⁊ restringere terminum cõmunem. et tunc signum postea adueniens nõ distribuit ipsuꝫ nisi ꝓ his ad que restringitur. vt om̄is homo qui est albus currit. ⁊ tũc equiualet huic. om̄is homo albus currit.

Postq̄ȝ autoꝛ diffiniuit ⁊ diuisit restrictõem. hic ꝯñr ponit quasdam regulas de restrictõne. ⁊ p̄mo de restrictõe facta ꝑ nomen. ⁊ ꝯñr de illa q̄ fit ꝑ verbũ dicens. Qꝫ. om̄e nomẽ nõ diminuẽs nec habẽs vim ãpliandi adiunctũ ex eadẽ parte termino magis cõi restringit ip̄m ad supponendũ ꝓ illis ꝓ q̄bus exigit sua ſcatio illius noĩs restringẽtis. vt dicendo aĩal hõ currit. hõ restringit animal ad supponendũ pꝛo animalibꝫ habentibꝫ foꝛmam humanã. Et ꝯñr autoꝛ exponit suam regulã. ⁊ dicit notãter nõ diminuens ꝓpter nomina diminuẽtia. ratõem illius cui adiungunť. vt moꝛtuus coꝛruptus ⁊ siĺia. qꝛ talia nõ restringunt sed magis destruũt. videlꝫ foꝛmã significatã ꝑ terminum cui adiungunť. Et dꝛ notanter nec habẽs vim ampliandi ꝓpter illa possibile potest ⁊ siĺia q̄ nõ restringunt sed potius ampliant sicut dictũ est p̄us. Et simiĺr dicendũ est de distrahente. vñ dictio diminuens ⁊ distrahens differũt. Nã illa dꝛ dictio diminuẽs q̄ diminuit ꝓpꝛiã ratõem illius cui adiungiť. Et ilia dꝛ distrahẽs q̄ trahit terminum cui adiungiť ad extraneã ſcatõem. vt dictum est. ¶ Sciendum p̄mo ꝙ generaĺr minus cõe restringit magis cõe veruntamẽ qꝛ vnus ⁊ idẽ terminus p̄t esse magis ⁊ minus cõis respectu diuersoꝝ. sic idem potest eẽ restringens ⁊ restrictum respectu diuersoꝝ. verbi gratia. hõ albꝫ currit homo reperiť nigris ⁊ medijs coloꝛibꝫ coloꝛatus. ideo ẜm istũ respectum hõ est terminus magis cõis ⁊ albꝫ minus cõis. ⁊ sic nõ restringit hoiem. Sed ẜm ꝙ albus reperiť in lapidibꝫ ⁊ bꝛutis ⁊ homo nõ isto modo albꝫ est magis cõe ⁊ hõ minus cõe. ⁊ ideo coartat ⁊ restringit ad albedineꝫ in hoĩbus existentẽ. ¶ Sciendũ scd̄o ꝙ de termino restricto autoꝛ ponit vnã regulã que talis est. Si signum distributiuũ adueniat termino restricto nõ distribuit illum nisi ꝓ illis ad que restringebať ẜm exigẽtiã termini restringentis. vt cũ dꝛ oĩs hõ albꝫ currit. hõ nõ distribuiť nisi ꝓ hoĩbꝫ albis. et hoc nõ est nisi ratõe illius adiectiui albus qꝛ si signum vniuersale adderetur termino cõi distribueret ip̄m indifferẽter ꝓ oĩbus suppositis. sed qꝛ sibi addiť terminus restringens distribuit ip̄m ẜm exigentiam illius. ⁊ sic patꝫ ꝙ signum vniuersale in ista ꝓpositõne. omnis homo albus currit. et sibi similibus nõ agit in terminũ cõmunem ẜm se. sed ẜm ꝙ restrictus est ꝑ hanc determinatõem. ¶ Sciendũ tertio. ꝙ ꝯsequẽter autoꝛ ponit aliã regulam de restrictõne facta ꝑ nomẽ que talis est. ꝙ nullnm nomẽ positũ a ꝑte p̄dicati potest restringere terminũ cõem positũ a ꝑte subiecti quo ad p̄ncipalẽ ſcatõem. vt cũ dꝛ. hõ est albꝫ. albꝫ nõ restringit hoiem ad albos Cuius ratio est. qꝛ tunc signum vľe adiũctum hoĩ nõ distribueret nisi ꝓ albis. vt patꝫ ꝑ regulam p̄cedentem sꝫ hoc est falsum qꝛ sic hec ꝓpositio nõ esset falsa. oĩs homo est albus. posito ꝙ aliqui sint nigri. qd̄ ptꝫ. qꝛ valeret

hoc verbū p̄t vł ꝯsiłe. Dicit̄ etiā notāter vł ex alio. ad remouendū ista ver
ba q̄ nō h̄nt ex se vim āpliādi. sʒ ex adiūcto. qꝛ lʒ hoc verbū ē nō āpliat ex
se. tn̄ āpliat ꝑ adiunctū potēs. Et dꝛ sub forma supponētꝭ termini. qꝛ cū
dꝛ hō ē aīal ibi hō supponit ꝓ illis q̇ actualr̄ sunt sub forma humanitatꝭ.
et aīal ꝓ his q̄ sunt sub forma aīalitatis. ¶ Sciendū ꝑmo. ꝙ act⁹ verbi
p̄t cōꝑari ad suū subiectū dupl̄r. Uno mō tanꝗ̄ ad illd̓ in q̊ ē ꝛ de q̄ enū-
ciat̄. vt cū dꝛ sortes currit. hic refert̄ cursus ad sortē in q̊ ē ꝛ de q̄ dꝛ. Alio
mō p̄t cōꝑari act⁹ verbi ad id de q̊ enūciat̄ nō tn̄ ad illud in q̊ ē. vt cū dꝛ.
cesar laudat̄ Laus em̄ enūciat̄ de cesare. nō tn̄ ē in cesare. sʒ in laudāte Et
simil̄r cū dꝛ: Chimera opinat̄ opinio enūciat̄ de chimera. nō tn̄ est in chi-
mera sʒ in opināte Sicut cū dꝛ antixp̄us p̄t esse. hic enūciat̄ potētia ad eē
de antixp̄o nō tn̄ est in eo sʒ in ꝑ̇ncipijs materialibꝫ ex q̇bꝫ educet̄ antixp̄s
De ꝟbis aūt q̄ ꝟcant actū q̇ dꝛ de subiecto ꝛ nō ē in eo subiectiue. hic nō
ē ad ꝓpositū. Illa vero q̄ ꝟcāt actū q̇ cōꝑat̄ ad subiectū in quo ē. ꝛ de q̊ dꝛ
restringit sibi terminū cōem vł supponentē vel apponentē iuxta p̄cedentē
regulā. ¶ Sciendū scd̓o. ꝙ in istis verbis ꝟcantibꝫ actū existentē in subie
cto de q̊ dꝛ ille act⁹ duo sunt. scʒ act⁹ ꝟbi ꝛ tēpus. Act⁹ vero inquantuʒ
ē de se ē in quolibet tꝑe. sʒ ꝑ tp̄s qd̓ est mēsura mot⁹ illi⁹ verbi restringit̄
ille act⁹ Un̄ actus verbi p̄ntis tꝑis ponit̄ in p̄nti. ꝛ p̄teriti in p̄terito. ꝛ fu
turi in futuro. Et qꝛ temp⁹ est mēsura ꝛ act⁹ est in subiecto cū ip̄o faciēs
ꝯpositōem. iō nō solū restringit̄ actus. sʒ etiā cōpositio. act⁹ em̄ verbi est
accidens quod sine subiecto esse nō potest. ꝛ dicitur de subiecto mediāte
cōpositōne que vnit extremum cum extremo in ordine: ideo in eodē tem-
pore in quo ponitur actus verbi ꝛ compositio illius. ponitur etiam subie-
ctum illius actus. ꝛ restringit subiectum verbi ad illud tempus ad quod
restringitur actus verbi. Subiectū aūt actus verbi est terminus cōmu-
nis supponens verbo. ꝛ sic ptʒ quō a verbo restringit̄ terminus cōmunis
eidem supponens q̄uis hoc fit mediante restrictōne actus verbi ꝛ cōpo
sitionis. ¶ Sciendum tertio ꝙ autor ponit duas regulas in textu. Pri-
ma est ꝙ terminus cōmunis supponens vel apponens verbo de preterito
simpl̄r sumpto nō habente vim ampliandi restringitur ad supponēdum
pro his que sunt vel fuerunt sub forma termini supponentis. vt cum dicit̄
homo fuit animal. ibi homo supponit ꝓ eis qui sunt vel fuerunt homines
et animal ꝓ eis qui sunt vel fuerunt animalia. Scd̓a regula est. ꝙ termi-
nus supponens vel apponēs verbo de futuro. tm̄ supponit ꝓ his q̄ sunt vł
erunt sub forma termini supponētis. vt hic hō erit aīal Un̄ ille due regule
ꝓportionabil̄r p̄nt exponi. sicut p̄cedētes. ꝛ lʒ autor determinet de verbo
p̄teriti ꝑfecti tꝑis. nō tn̄ facit aliquā mētoem expressam de alijs p̄teritis.
qꝛ alia p̄terita. scʒ p̄teritū imꝑfectū plusq̄ꝑfectū satis possunt intellgi ꝑ
verbum p̄teriti tꝑis q̄uis p̄teritum imꝑfectuʒ magis videat̄ restringere
ad p̄ns ratōne sue imꝑfectōnis. ¶ Sciendum quarto. ꝙ verbum nō hʒ
restringere nomē sub ratōne sue ꝟcatōnis ꝑ̇ncipalis. qꝛ eodem modo ꝛ ea
dem ratōne vnū temp⁹ restringeret sicut reliquū cuʒ diuersa tꝑa eiusdem
verbi idē ꝟcent ꝛ importāt. sed hʒ ip̄m restringere ratōe sue ꝯsignificatōis
scʒ ratōe tꝑis quod ꝯnotat. ꝛ ꝓpter hoc verbū p̄ntis tꝑis restringit termi
num cōem sibi additū. ꝓ p̄ntibꝫ tm̄. ꝛ verbū p̄teriti tꝑis includit tempus

pteteritum ꝛ aliq̄d habet de p̄senti.ideo restringit terminū cōem sibi ad-
dictum p̄ p̄ntibꝰ supponētis ꝛ p̄teritis ꝛ verbū futuri tp̄is restringit ter-
minū cōem ad p̄ntia ꝛ futura eo ꝙ futurū tp̄s aliq̄d de p̄nti includit ꝛ ali
quid de futuro vt dicitur quarto phisicoꝝ. P̄ns em̄ tp̄s est finis p̄teriti.
et initiū futuri. Ex quo pꝫ cā illaꝝ triū regulaꝝ ꝙ terminus cōis tā sup
ponens q̄ apponēs verbo restringitur dūmodo addatur verbo eo ꝙ verbum
rōne sui temporis respicit tam vnū q̄ reliquū. ꝛ sic pꝫ. quid sit restrictio
facta p̄ verbū ¶ Contra p̄dicta arguitur p̄mo sic. Terminus restringēs de
bet esse in eodē situ cū termino restricto sed verbū p̄ntis tp̄is et terminus
supponēs nō sunt in eodē situ.q2 verbū semꝑ ponitur a p̄te predicati.ꝛ termi-
nus supponēs a p̄te subiecti.ergo talis terminus nō potest restringere ac
tum verbi Scd̄o sic.cū dicitur hō est aīal ibi est verbū p̄ntis tp̄is ꝛ tn̄
predicatū verificatur de subiecto p̄ quolibet tp̄e.ergo male d̄r ꝙ verbū p̄ntis
tp̄is restringit ad p̄ntia Tertio sic. Illud verbū est hꝫ vim ampliādi ex
se vel ex alio vt dictū est.ergo vbicūq̄ ponitur nō poterit restringere.et hoc ē
ꝯtra p̄mā regulā Quarto sic.sicut verbū p̄ns distinguitur ꝯtra p̄teritū
ita p̄teritū a p̄nti.ergo sicut tp̄s p̄ns restringit p̄ p̄ntibꝰ.ita videtur ꝙ etiā
tempus p̄teritū debeat restringere tm̄ pro preteritis. Quinto sic.ꝯtra
tertiā regulā.v̄bum futuris tp̄is facit ampliari terminū cōem quo ad pre
sentia ꝛ futura.ergo videtur ꝙ non restringit qd̄ est ꝯtra tertiam regulam.
¶ Ad primū d̄r.ꝙ in restrictione in qua restringens restringit.quo ad
p̄ncipalem s̄catōem est in eodem situ.non tn̄ oportet de restrictōne in qua
restringens restringit quo ad ꝯsignificatum.sic aūt est in restrictōe facta
p̄ verbū. Ad secūdum dicitur.ꝙ homo ꝛ aīal dupl̄r ꝯsiderantur. Uno mō
penes dependentiā ꝛ necessariā habitudinē quā habēt ad inuicē.ꝛ illo mō
vnū v̄ificatur de alio pro om̄i tp̄e. Alio modo q̄tum ad verbū p̄ns cui
addunt.et sic supponūt p̄sonal̄r p̄ p̄ntibꝰ tm̄ Ad tertiū dicitur.ꝙ lꝫ illud
v̄bū est cū alio captū vtputa cū dcōe ampliatiua p̄ se habeat vim ampliā
di.tn̄ si p̄ se sumatur nō hꝫ vim ampliandi sꝫ restringendi. Ad quartum
dicitur.ꝙ non est sil̄e de p̄nti ꝛ preterito. q2 p̄ns tm̄ includit p̄ns. sed preteri
tum includit p̄tē p̄ntis.vt dictū est.ideo p̄t restringere pro p̄nti ꝛ p̄terito.
sed p̄ns solū p̄ p̄nti Ad q̄ntum d̄r ꝙ ibi p̄t esse ampliatio ꝛ restrictio re-
spectu diuersoꝝ. Nā tunc terminus dicitur restringi qn̄ cōparatur ad v̄bum
sine determinatōne. Si aūt cōparetur cū adiūcto p̄ntis tp̄is tunc diceretur
ampliari.eo ꝙ tale verbū se habet in plus q̄ verbū p̄ntis tp̄is. Uel p̄t di-
ci breuiter.ꝙ si terminus cōis teneatur copulatiue d̄r ampliare. Si vero
disiunctiue dicitur restringi.

Circa predicta queritur de hoc sophismate.omne animal
fuit in archa noe. Probatur.hō fuit in archa noe.equus fuit
in archa noe.ꝛ sic de aliis.ergo om̄e aīal fuit in archa noe
Contra.om̄e aīal fuit in archa noe.cesar fuit aīal.ergo cesar
fuit in archa noe qd̄ est falsum.ergo aliqua premissarū est fal
sa.non minor.ergo maior.ꝙ aūt prima sit falsa patet p̄ quan

dam regulam que dicit q terminus cõmunis supponẽs vel apponens verbo de preterito simpliciter sumpto restringitur ad supponẽdum pro his que sunt sub forma termini supponẽtis. Item alia est regula q si signũ vniuersale adueniat termino restricto distribuit ipsum pro omnibus illis ad que restringebatur. ergo cum dicit omne animal fuit in archa noe iste terminus animal supponit pro omni animali quod fuit in archa noe. sed nõ fuerunt omnia in archa noe ergo prima est falsa. Item ad idem in hac propõne. omne animal quod tũc fuit. fuit in archa noe. iste terminus animal restringitur magis q̃z in ista oratione. omne animal fuit in archa noe. cum in prima plura supponãtur. sed iste terminus animal restringitur ad illa que fuerũt tunc in illo tẽpore propter implicationem ibi positam. ergo solum illa que fuerũt in illo preterito fuerũt in archa noe et non plura. oportet q hec sit falsa. omne animal fuit in archa noe cum in eo plura aĩalia supponãtur. Solutio. quidã dicunt q hec omne aĩal fuit in archa noe est dupliciter. eo q potest fieri distributio pro singulis generuz vel generibus singulorũ. primo modo est falsa. secũdo modo est vera. qz quãdo fit distributio pro singulis genez. tunc est distributio pro singulis ipis indiuiduis. scz que sub eodem genere z sub eadem specie cõtinentur. tũc oportet q omnia indiuidua cõtenta sub animali fuissent in archa noe qđ falsum est. Sed cum fit distributio pro generibus singulorum tunc solũ est distributio pro generibus vel speciebus. sed nõ fuit aliqua species animalis que nõ fuit in archa noe. et illo modo est vera. Sed huic solutioni nõ acquiesco. qz species aĩalis non fuit per se in archa noe sed tm̃ indiuiduũ. Unde pro illo tpe non habuit veritatem nisi p singulis generũ. i. p indiuiduis et non pro generibus singulorũ. Unde dico q p positio est falsa et cõcedo omes rõnes adductas ad hoc. et pbatio peccat ꝑm ꝯsequẽs ab insufficienti inductõne. qz nõ accipit omnes partes distributionis que sunt sub subiecto istius propositionis. omne animal in archa noe.

☞ Postq̃ autor determinauit de restrictione facta per verbum. Hic consequenter ad maiorem declarationem eorum que dicta sunt querit de hoc sophismate. Omne animal fuit in archa noe. scilicet vtrum sit verum

vel falsum. et primo probat q sit verum sic. Homo fuit in archa Noe. equus fuit in archa Noe. asinus fuit in archa Noe. et sic de multis alijs ergo omne animal fuit in archa noe. Improbatur sic. omne animal fuit in archa noe. cesar fuit animal. ergo fuit in archa noe. cõclusio est falsa. ergo aliqua premissarum non minor ergo maior ex sufficienti diuisione. que quidem maior est sophisma predictum. ergo ipm est falsum.

¶ Sciendum pmo. q ad ostendendũ q illud sophisma sit falsuz autor posuit in textu duas rõnes pus positas. Prima est terminus cõis supponẽs verbo pteriti tpis supponit pro eis que sunt vl fuerũt sub forma termini supponẽtis. Secunda est. si signũ vle adueniat termĩo iam restricto non distribuit ipm nisi ad ea ad que restringebat. et si talis terminus natus est pertiri et diuidi respectu sui adiuncti. videlicet si adiunctũ fuerit pteriti tpis natus est teneri pro pteritis et pro pñtibus. vt dicto. omẽ animal fuit in archa noe illud signũ omẽ distribuit aĩal pro pñtibus et pteritis. Sed multa fuerũt animalia in pterito tpe que nõ fuerũt in archa noe. ergo illa pro est falsa. omẽ aĩal fuit in archa noe qd est sophisma ¶ Sciendũ secũdo. q autor adducit vnã rõem ad ostendendũ sophisma esse falsum. qz ista omẽ aĩal qd tũc fuit in archa noe est falsa. ergo et sophisma. pña tenet. qz aĩal in ipa magis restringit q in sophismate. qz ad sola aĩalia rõne illius aduerbij tunc. sz q ipa sit falsa. ptz qz non omnia aĩalia que fuerũt tpe pterito fuerũt in archa noe sicut clarum est. igitur sophisma falsum. ¶ Sciẽdum est tertio. q soluendo illud sophisma. pmo soluit ipm sm opinionẽ antiquorum dicens. q ista omẽ aĩal fuit in archa noe. est duplex et distinguenda. qz vt dicũt illud signũ omẽ potest distribuere illum terminũ animal pro singulis generũ. i. pro singulis indiuiduis generũ et spẽrum. et tunc illa est falsa. qz tunc oportet q omnia pticularia aĩalia que ptinẽrur sub aĩali fuissent in archa noe. et sic ẽ manifeste falsum. Vel potest distribuere illũ terminũ aĩal pro generibus singulorũ. i. spẽrum et indiuiduorum. et sm ipos in isto sensu ista est vera. omẽ aĩal fuit in archa noe. qz non fuit spẽs aĩalis qn fuit in archa noe ¶ Sciendum quarto. q Petrus hys. nõ acquiescit huic solutõni. Et dicit q nõ est credibiliter psentiẽdũ q iste actus fuisset in archa noe cõueniat speciebus sz cõuenit indiuiduis. qz vt habet Aresto. pmo metha. actus et opatões sunt circa singularia. hoc est circa indiuidua. ergo ille actus qui est fuisse in archa noe nõ potest spẽbus puenire. sed solum indiuiduis. nec potest spẽbus puenire nisi ex pñti inqstum spẽs saluant in indiuiduis. et sic illa distinctio nulla est. Ideo autor cõcedit ipm simplr esse falsum et oẽs rõnes habitas ad pbanduz falsitatem eius. Sed ad pbatõnem respondet et dicit. q ibi est fallacia pñtis. quia ibi arguit ab insufficienti enumeratione. qz omnes ptes que ptinẽtur sub isto subiecto deberẽt enumerari. et non enũerantur quare ibi est fallacia consequentis. tamẽ solutio aliorum posset teneri probabiliter. ☞ Contra predicta arguit sic. Tria animalia fuerunt in archa noe. ergo omne aĩal fuit in archa noe. Añs est notum. psequẽtia tenet in secũdo de celo et mũdo. vbi dicitur de tribus dicimus omne. et de duobus solum dicimus ambo. Secũdo sic. Semel fuit verum dicere omẽ aĩal fuit in archa noe. ergo nũc verũ est dicere. Tenet pña qz ois pro que aliquo tempore fuit vera pro illo tpe semper dicitur fuisse vera. &c.

Tertio sic. Non est instantia de aliqua specie aialis que nō fuisset in ar
cha noe tpe diluuij. equus fuit in archa noe. bos fuit in archa noe. ꝛ sic de
alijs. ergo verū est dicere ꝙ oīe aīal fuit in archa noe. Quarto sic. tam
aīal rōnale ꝗ̃ aīal irrōnale fuit in archa noe. ergo oē aīal. Tenet ꝯña. quia
oīe aīal est rōnale vel irrōnale. Quinto sic. Sophisma nō est ꝓpō. er
go neqꝫ verū neqꝫ falsuꝫ. tenet ꝯña. qꝛ veritas ꝛ falsitas sunt in ꝓpōe. Añs
ptꝫ. qꝛ in ipsa ponitur verbū preteriti tpis qḋ nō potest constituere ꝓposi
tionē. ¶ Ad pmū dicit̄. ꝙ licet tria fuerūt aīalia in archa noe. et de tri
bus possumus dicere oīe animal. nō tamen sequit̄ ꝙ oīe aīal fuit in ar
cha noe. qꝛ de rōne huius signi oīe. est ꝙ terminū cōem cui adiungit̄ faciat
teneri p oībꝫ suis suppositis. sed plura sunt supposita aīalis ꝗ̃ tria. ꝗ̃uis si
non essent nisi tria supposita aīalis ꝛ illa fuissent in archa noe posset dici ꝙ
oīe aīal fuit in archa noe. Ad secūdū dr̄. ꝙ non valet ꝯñtia. qꝛ ibi ar
guitur a minus amplo ad magis amplum. ex eo ꝙ ille terminus aīal stat
p pluribꝫ suppositis in vna ꝗ̃ alia. Ad tertiū dr̄. ꝙ in pluribꝫ spēbꝫ aīal
reperitur instantia ꝛ in pluribꝫ indiuiduis. Nam vt cōiter dr̄ pisces nō fue
runt in archa noe neqꝫ vermes. igitur arguitur ab insufficienti enūeratiōe
Ad quartū dr̄. ꝙ ꝯña non valet. qꝛ rō est. qꝛ ibi arguitur maiore existē
te pticulari in prima figura vbi nihil sequit̄. Ad q̄ntum dicitur. ꝙ si ca
piatur ꝓpō specialiter pro illa que cōstituitur p v̄bū presentis tpis indicati
ui modi. sic sophisma non est ꝓpō nisi rōne resolutōnis ad pñs. Si āt ca
piatur ꝓpō generaliter pro quacūqꝫ ꝯstitutōne ꝓpōnis ex v̄bo pñti siue p
teriti tpis siue futuri tpis. talis bene est ꝓpositio. ꝛ etiam ad hoc ꝙ sit pro
positio sufficit ꝙ possit resolui in vnā de presenti.

Solet autem queri vtrū silr̄ termini restringuntur in pro
positōne affirmatiua et negatiua. Dicunt aliqui ꝙ non. quia
esse restringit ad exñs ꝛ non ad esse ad nō exñs. ergo non pro
eodem fit restrictio in affirmatiua et negatiua Item videtur
ꝙ omnis negatiua in qua esse negat̄ simplr̄ est falsa si simili
ter restringant̄ termī in ꝓpōne negatiua et affirmatiua. qꝛ in
hac ꝓpōne rosa est. iste terminus rosa restringitur ad exñs.
et si in hac rosa non est. similiter restringat̄ ad exñs. tunc sen
sus est ꝙ rosa que non est. et hec est falsa. ergo et hec rosa nō
est. et sic quelibet negatiua in qua esse negat esset simpliciter
falsa. quod falsum est. ergo videtur ꝙ non similr̄ restringunt̄
termini in propōne affirmatiua ꝛ negatiua. Sed probat̄ ꝙ
similr̄ restringātur. qꝛ si in hac ꝓpōne homo est. iste terminꝰ
homo restringitur ad existens. et in hac nullus homo est ad
nō existens. ergo vtraqꝫ est vera qꝛ de exñtibꝫ vere predicat̄
esse et de nō exñtibꝫ remouetur esse. ergo contradictorie sunt
simul vere. quod est impossibile. ergo illud etiā ex quo sequit̄

impossibile .s. q non similiter restringantur termini in affirmatiua et negatiua Item regula est q omne verbu simpliciter sumptu non habens vim ampliadi nec a se nec ab alio restringit terminu supponente quo ad significatoem que est tempus. et quo ad consignificatoem. ergo tempus est causa restrictois illius. Sed idem tempus est in affirmatiua et negatiua sibi opposita vt rosa est. nulla rosa est. ergo eade est ca restrictois in vtraqz. et ergo pro eode fit restrictio i vtraqz et hec argumeta procedimus Ad hoc qd primo obiicitur e dicedu q ee non restrigit ad exns et non ee restrigit ad non exns. sicut nec hoc verbu curro ad currētes. qz nullu verbu restrigit sibi terminum supponente quo ad significatoem que e tps Unde non restringit ad supposita exntia sed psentia. Supposita eni psentia pnt ee in aliqbus terminis tam exntia qz non exntia. vt cu dico enunciabile e enuciabile supponit tam pro exntibus qz non exntibus. Omia aut enuciabilia q sunt falsa in pnti sunt psentia sed non exntia. qz nullum falsum e et sic esse non restringit ad exntia. sed ad psentia cu ide tempus sit vtrobiqz qd e causa restrictonis. Ad alia dicendu est q duplex est forma termini comunis. qdam e q saluatur in rebus exntibus tantum. vt humanitas q est forma hois et aialitas q e forma aialis. et in talibus oia supposita psentia sunt exntia. Alia e forma termini comunis q saluatur tam in rebus exntibus qz non exntibus. vt enuciabilitas q e forma enuciabilis qz queda sunt enuciabilia exntia. vt deu ee et oia vera. et alia sunt non exntia. vt hoiem ee asinu et oia falsa. Et in talibus non restringitur terminus cois. sz restringitur tam ad exntia qz non exntia. vn istius ppositois. rosa non e non e sensus. rosa q e non e. sed e sensus. rosa aliter sumpta qz in psenti non e. Solet aut poni q qda restrictio fit ab vsu. vt cu dr. nihil e in archa qzuis plena sit aere. qz iste terminus nihil supponit ab vsu pro rebus solidis siue firmis et rex pro rege patrie. magister legit pro mgro pprio. Solet etia poni q qdam restrictio fit per transitoem verbi. vt cum dr. sortes pascit hoiem. iste terminus homo supponit pro alio a sorte. virtute transitois verbi qz dans et recipiens debet esse diuersa. et ideo si aliquado sit eade. hoc tame est per accns. eo q idem subiectu est vtriusqz. sicut idem dux et comes secundum ac/

cidens. vñ dicunt q̄ nõ sequit̃ sortes pascit seip̄m ⁊ ip̄e ē hõ, ḡ pascit hoīez qđ ē fallacia accñtis. q̄ꝛ h̄ ꝓnomē se nõ p̄t supponere ꝑ diuersis a sorte. ſʒ hõ bñ p̄t. Et hec de restrictōib᷒.

Postq̄ꝫ autoꝛ determinauit de restrictōne facta ꝑ nomē ⁊ verbũ. Hic ꝯñr circa p̄dicta mouet vnum dubiũ. an termini eodē modo restringãtur in ꝓpositōne affirmatiua sicut negatiua. Ad qđ q̄dam respondēt q̄ nõ similiter sed diuersimode restringunt̃ in ꝓpositōne affirmatiua ⁊ negatiua. et dicunt q̄ esse restringit ad existētes ⁊ nõ esse ad nõ existētes. sed cũ affirmatiua dicat esse ⁊ negatiua nõ esse sequit̃ q̄ nõ eodē mõ restringunt̃. adducunt etiã talē regulã. Si termini eodē mõ restringerent̃ in affirmatiua ⁊ negatiua. negatiua in qua negaret̃ est nunq̄ꝫ esſʒ falsa. ꝯña tenet. q̄ꝛ in ista rosa est. rosa restringit̃ ad exñtes. si ergo etiã in ista rosa nõ est restringitur ad exñtes. sensus huius ꝓpositōis erit. rosa q̄ est nõ est quod est falsum. ⁊ hoc ideo falsum est. q̄ꝛ termini dicuntur eodē modo in affirmatiua ⁊ negatiua restringi. ¶ Sciendũ p̄mo. q̄ verbũ nõ potest restringere terminum cõmunē positum ex ꝑte subiecti quo ad p̄ncipalē eius significatõem sed bene quo ad ꝯsignificatõem que est tempus sicut em̄ dicit textus. vbi est eadem causa restrictõnis ibi est eadem restrictio. sed in ꝓpositõne affirmatiua est eadem causa restrictõis sicut in negatiua. sicut in istis duabus rosa est rosa nõ est. q̄ꝛ in talibus hoc verbum est. est pñtis t̄pis qđ q̄dē verbum nõ restringit nisi quo ad ꝯsignificatiõem q̄ est tempus. ergo seq̄tur q̄ in istis duab᷒ termini eodē mõ restringunt̃. q̄ꝛ in vtraq̄ꝫ est idem verbũ eiusdē t̄pis igit̃ eodē mõ q̄ restrĩgit ĩ vna restrĩgit ⁊ ĩ alia. Aliã rõez adducit text᷒. q̄ꝛ nisi eodē mõ restringerent̃ due ꝯtradictorie essent sil' vere qđ ē ĩpossibile. Cõsequētia tenʒ. q̄ꝛ si in affirmatiua esse restringeret ad exñtes in negatiua restringeret ad nõ exñtes. iste due essent sil' vere. hõ est. hõ nõ ē q̄d ē ꝯtra legē ꝯtradictoriaꝝ. Si in ista. hõ ē. hõ restringat̃ tm̄ ad exñtes. et in ista. hõ nõ est ad nõ exñtes. sequit̃ q̄ ille due essent sil' vere. hõ est hõ nõ qđ ē ipossibile ꝯtra legē ꝯtradictoriaꝝ. ¶ Sciendũ scđo. q̄ in affirmatiua ⁊ negatiua termini eodē modo restringunt̃. dũmodo in ambab᷒ ponitur idem verbum. ⁊ ratio est. q̄ꝛ vt dictũ est verbũ nõ restringit quo ad significatõem sed solum quo ad ꝯsignificatõem. ergo si est p̄dicetur in aliqua ꝓpositõne sicut in ista. homo est sequit̃ q̄ ibi illud nõ restringit hoīem ad existētes. sed solum ad p̄sentes. cum p̄sens reperiat̃ tam in existentib᷒ q̄ꝫ in nõ existentib᷒ in aliq̄bus terminis sicut hic. Enũciabile est enunciabile. enũciabile restringit̃ ad p̄sens siue existat siue nõ. Unde aliqua sunt enũciabilia que semꝑ existunt que sunt p̄sentia vt de᷒. Alia aũt sunt enũciabilia que nũq̄ꝫ sunt siue existunt sicut illud enũciabile. homo est asinus ibi est restringit ad pñtes nõ exñtes ⁊ sic nullũ sequit̃ falsum. ¶ Sciendũ tertio. q̄ autoꝛ in textu ponit quandã restrictõem. q̄ restrictio sortita ē nomen ab vsu loquendi cõmuni. vt ꝰm vsum dicimus q̄ vbi nõ est aliquod corpus solidũ. q̄ ibi nihil sit vl' vacuũ ē vt dicimus q̄ nihil sit in aula nihil em̄ supponit ab vsu ꝓ rebus solidis ⁊ firmis. ⁊ in ista magister legit. magister supponit ꝓ magistro ꝓprio. ¶ Sciendũ quarto. q̄ autoꝛ ponit quãdam restrictõnem transitiuã que nõ dicitur transitiua eo q̄ transit. sed fit

virtute alicuius rei transitiue. Verbum trãsitiuũ iportat actũ egredientẽ ab agente in patiẽs. s; qz agens z patiẽs sunt diuersa ideo opz q termin⁹ sumptus post verbũ trãsitiuũ stet ꝓ alijs suppositis a supposito talis verbi sicut dicim⁹ sortes pascit hoiem. hoiem supponit ꝓ alijs suppositis siue ꝓ alijs hoibus a sorte. qz idem nõ potest esse agens z patiens simul. Unde l; ille due restrictões vltime simplr sint false. tamẽ vtiles sunt ad cautelaz vitandã sophistaꝝ. Ratõe cuius autor hic de ipis determinat. ¶ Cõtra ꝑdicta arguit ꝑmo sic. si termini eodẽ mõ restringerent in affirmatiua et negatiua sequeret q omis negatiua includeret ꝯtradictõem quod est falsum. pz ꝯsequẽtia qz cũ dr rosa est rosa restringit ad exñtes. ergo si similiter restringat in ista rosa nõ est includit ꝯtradictio qz valebit tantũ. rosa q̃ est nõ est. Scdo sic. Negato aliquo negant oĩa q̃ ad ipm ꝯsequunt sed ꝯsignificatio z temp⁹ ꝯsequunt ipm verbũ. ergo si in ꝓpositõne negatiua verbũ nõ restringat ad nõ exñtes sequit q etiã negat pñtes. qz magis videtur q ratõe ꝑncipalis ꝑcatõnis debeat restringere q̃ȝ quo ad ꝯsignificatõem. sed nõ restringit quo ad ꝑcatõnem. ergo nõ quo ad ꝯsignificationem. Tertio sic. Homo est. hõ tm restringit ad pñtes. s; hoies pñtes sunt exñtes. ergo si restringit ad pñtes. sequit q etiaz ad exñtes restringat qd est ꝯtra textũ. Quarto sic. In restrictõe abusiua nullum est restringens nec coartans. ergo nulla est restrictio talis. Antecedẽs pz. qz in ipa est signum vniuersale. sed signum vniuersale magis habet ampliare q̃ȝ restringere. Quinto sic. Transitiuũ aptum natum est transire. sed nulla restrictio apta nata est transire. ergo nulla restrictio est transitiua. z ꝑ consequens male ponit ab autoritate. ¶ Ad ꝑmum dr. q termin⁹ posit⁹ añ verbũ pñtis tpis nõ restringit ad exñtes tm. s; ad pñtes. Ideo sensus illius ꝓpositõis. rosa nõ est nõ est iste. rosa q̃ est nõ est. s; ista rosa presentialr sumpta nõ est. Ad scdm dr. q l; ꝑcatio verbi sit magis intrinseca verbo q̃ȝ ꝯsignificatio que est tempus. tamẽ ꝯsignificatio potior est ad restringendũ q̃ȝ ꝑcatio. Cuius ratio est. qz verbũ restringit quo ad ꝯsignificationẽ que est tempus qd hz ratõem mẽsure. z qz mẽsura restringit mẽsuratũ z cũ quãtitas mẽsurata accipit ꝑm quãtitatẽ mẽsure sequit q verbuz magis hz restringere ex ꝑte tpis q̃ȝ ex ꝑte ꝑcatõnis ꝑncipalis. Ad tertium dr q l; hoies ꝑsentes existant tamẽ nõ minus iste termin⁹ hõ supponit ꝓ ꝑsentibꝫ. Et ꝯñ dr q verbũ ꝑsentis tpis restringit ad pñs siue existat siue nõ. vñ si aliq hoies essent pñtes z nõ exñtes in ista hõ est hõ tenetur ꝓ nõ existentibꝫ sicut z exñtibꝫ. vñ ꝑ accñs est q in ipa hõ solũ supponit ꝓ existentibus. Ad quartũ dr. q in talibꝫ ꝓpositõibꝫ vsus est ibi restringens cum intellectu nostro. ideo dicitur restrictio abusiua. Ad quintum dicitur. q restrictio nõ dicitur transitiua eo q transeat. sed dicit transitiua quia fit ratõne verbi transitiui vt prius dictum est in quarto notabili. z tantum de restrictõnibus.

Distributio est multiplicatio termini cõmunis ꝑ signum vniuersale factã. vt cum dicitur omnis homo. iste terminus homo distribuitur siue cõfunditur ꝑ quo-

libet suo inferiori per hoc signum omnis. ⁊ sic ibi est multiplicatio Dico autẽ termini cõis. qꝛ terminus singularis nõ põt distribui. vñ iste sunt incõgrue. oĩs sortes. oĩs plato ⁊ sic de alijs. ⁊ sic ibi est soleocismus ꝑ ꝯtẽ ꝯstructiõnis.

Iste est tractatus sextus ꝑuoꝝ logicaliũ pe. hys. q̃ de distributiõnibus intitulaẽ. In quo postq̃ȝ autoꝛ in p̃cedenti tractatu determinauit de quadam passione termini q̃ dꝛ restrictio. ꝯñr in isto tractatu determĩat de alia passione q̃ dꝛ distributio. Cuius ratio est. qꝛ restrictio magꝫ intrinsece cõuenit termino q̃ȝ distributio. Nã restrictio fit ꝑ terminũ restringentẽ q̃ p̃t esse ꝑs ꝯpositiõis sicut terminus restrictus. Sed distributio fit ꝑ signum vl'e qd̃ nõ ẽ ꝑs ꝯpositiõis sed est dispositio subiecti. p̃cedit tñ iste tractatꝰ tractatũ de sincathegreumatibꝫ qꝛ cognitio distributiõis ⁊ signoꝝ distributoꝝ valet ad cognoscendũ ea de q̃bꝫ in sincathegreumatibꝫ determinatur. ¶ Sciendũ p̃mo. q̃ distributio dupl'r accipiẽ. Uno mõ ꝓprie vt ẽ alĩ cuius rei in ꝑtes diuisio. ⁊ illaꝝ ꝑtiũ in diuersa subiecta cõicatio. Alio mõ capiẽ metaphorice vt est nomẽ scd̃e intẽtõis ⁊ hoc dupl'r. Uno mõ actiue et sic ꝯuenit signis distributiuis. Alio mõ passiue ⁊ sic ꝯuenit termino distribuibili ⁊ istis vltimis modis accipiẽ hic. ¶ Sciendũ scd̃o. q̃ lꝫ idẽ materiał'r scꝫ terminus cõmunis habẽs ꝑsonalẽ suppositõem sit restringibiẽ ãpliabiẽ distribuibiẽ tñ hoc ẽm diuersas rões. qꝛ dꝛ restringibiẽ inquãtũ potest coartari ad standũ ꝓ paucioribꝫ q̃ȝ p̃us stabat. Et dꝛ ampliabiẽ inquantũ potest extendi ⁊ accipi ꝓ pluribꝫ q̃ȝ p̃us. Sed dꝛ distribuibilis inquantũ distribuiẽ ꝑ signũ vl'e ꝑ qd̃ actuał'r multiplicari potest ꝑ multa supposita. Et ideo distribuibilis terminus inquantũ hmõi est subiectum huius tractatꝰ. vñ autoꝛ incipit suũ tractatũ a passione illiꝰ termini distribuibilis q̃ est distributio ip̃am sic diffiniens vt supra in textu. vñ ponitur multiplicatio loco generis. deinde termini cõis ad dr̃ñtiã termini discreti q̃ nõ potest distribui. nã vt habeẽ in textu iste sunt incõgrue. oĩs sortes. oĩs plato. ⁊ ratio est. nã ad hoc q̃ terminus possꝫ distribui requiriẽ q̃ ẽcet naturã multis cõicabilẽ qd̃ nõ ꝯuenit singularibꝫ. Deinde poniẽ ꝑ signũ vl'e ad denotandũ causam instrumentalẽ efficientem distributõis. Intellectus eñ est q̃ p̃ncipał'r facit distributõem ⁊ signũ vl'e est instrumentum eiusdẽ. ¶ Sciendũ tertio. q̃ in qualibet distributõe sunt quattuoꝛ. s. distribuens. distributũ. ⁊ id respectu cuiꝰ fit distributio. ⁊ id ꝓ quo fit distributio. Distribuẽs est duplex. sicut dictũ est in fine scd̃i notabilis. Distributũ est terminus cõis habẽs ꝑsonalẽ suppositõem. illa vero ꝓ q̃bꝫ fit distributio sunt inferioꝛa illius termini cõis. Illud aũt respectu cuius fit distributio est ip̃m p̃dicatũ. vnde pñt assignari quattuoꝛ cause quare signa vl'ia sunt inuenta. Primo ad habendũ differentiã termini supponẽtꝫ determinate a supponẽte ꝯfuse. Scd̃o ad habẽdũ dr̃ñtiã termini cõis stantẽ necessario ꝓ omnibꝫ vel nõ. qñ eñ terminus cõis poniẽ sine signo vl'i indifferẽter stat ꝓ vno supposito vel pluribꝫ. sed quãdo sibi addiẽ signũ vl'e de necessitate stat ꝓ oĩbꝫ suis suppositis. Tertia cã ẽ ad habẽdũ ꝯtradictõeꝫ

Quarto ad habēdum syllm. In omni em̄ syllogismo. oportet alterā pre-missarū esse vlem. Et dicūtur notanter vlia nō q̄ fcent rē vniuersalē. q̄a sufficit q̄ vlr fcent. vt habet scdo pih̄er. ꝛ faciūt terminū cōem cui adiun-guntur stare vlr ꝓ oib⁹ suis inferiorib⁹ Sciendū quarto. q̄ distributio est effectus signoꝝ distributiuoꝝ ꝛ ad diuisionē talium signoꝝ diuidit distri-butio. Ideo autor ponit diuisionē distributōnis. qua posita diuidit signa vlia siue distributiua in signa distributiua substātie ꝛ signa distributiua accñtium. Et dicūtur signa distributiua substātie. non q̄ distribuūt rē de pnto substātie solū. q̄ distribuūt rem habētē se p modū p se stātis Et silr dicunt signa distributiua accñtis que distribuūt rē p modū alteri ad-iacentis. Deinde diuidit signa distributiua substantie. nā quedā sūt di-stributiua ptiū subiectiuaꝝ. vt oīs nullus vterq̄. Alia sunt distributiua p-tium integralium vt totus. Pn̄r diuidit signa distributiua sbe ptiū subie-ctiuaꝝ Nam quedā sūt distributiua duoꝝ vt vterq̄ neuter. alia sunt di-stributiua plurium vt nullus. ☞ Cōtra pdicta arguit pmo sic. h̄ est distributio. oīs sol lucet. ꝛ tn̄ non est multiplicatio q̄ subiectū accipit pro vno solo. Silr vterq̄ hō currit subiectū accipit solum ꝓ duob⁹. ergo ma-le dr̄ q̄ distributio est multiplicatio. Scdo sic. ille termin⁹ sortes distribuit dicēdo sic. totus sor. ꝛ tn̄ nō est terminus cōis. ergo male dr̄ q̄ distributio est multiplicatio termi cōis. Tertio sic. cū dicit rosa est pulcherrimus florū. ille gtūs florū distribuit et tamē ibi non ponitur signū vle. ergo ꝯtra diffinitōem. Quarto sic dcdo. omnis canis currit. ibi est terminus cōis cum signo vli. ꝛ tn̄ non est distributio. q̄ si sic. vel iste terminus canis non distribueret ꝓ oib⁹ suppositis vel fcatis. ꝛ tunc ista ꝓpō. omnis canis cur-rit esset simpliciter falsa et nō distinguenda. vel acciperet ꝓ suppositis vni⁹ fcati solum. sed hoc non. q̄ non est maior ratio quare acciperet ꝓ supposit̄ vnius fcati q̄ꝫ alterius Quinto sic. nō ponūtur aliqua signa distributi-ua ptium in modo nec ptiū in q̄ntitate. ergo autor est insufficiens.

¶ Ad primū dr̄. q̄ cū dicit. oīs sol lucet. ibi est multiplicatio aptitudi-nalis sed non actualis. Similiter cū dr̄. vterq̄ homo currit. ibi est multi-plicatio. q̄ ibi nō accipit multiplicatio vt descēdit a multum ꝓut multuꝫ opponitur pauco. sed ꝓut multū opponit vni. ꝛ sic ptꝫ q̄ terminus accep-tus ꝓ duob⁹ capit pro multis. Ad secūdum dicit. q̄ lꝫ ille termin⁹ sor. non sit cōis cōitate pdicatōnis in recto. tn̄ bene est cōis cōitate continen-tie suarū ptium. ideo pdicat de suis ptib⁹ in obliquo. Vel pt dici q̄ ibi nō diffinit distributio in cōi. sed ꝓ pfectiori mēbro analogie. scꝫ ꝓ distributōe ptiū subiectiuarū Ad tertiū dicit. q̄ nōia suplatiui gradus includunt negatōem ꝛ rōne illius hn̄t ꝟtutum distribuendi. vnde cū dr̄. rosa est pul-cherrimus florū. sensus est. rosa est pulcher flos. et non est alius pulchrior eo. Ad quartum dr̄. q̄ cum dicit. omnis canis currit. ille terminus ca-nis vnica distributōne nō potest distribui pro oib⁹ suppositis oīm fcatoꝝ sed distribuitur tot distributōnib⁹ quot sunt eius fcata. et huius ratio est q̄ distributio est acceptio plurium ꝯtentoꝝ īmediate in aliq̄ cōi. sed ter-minus equiuocus non fcat īmediate vnam rem cōem oib⁹ suis supposi-tis. ergo non potest vnica distributione distribui pro oib⁹ suppositis oīm significatorum Ad q̄ntum dicitur. q̄ per signa distributiua partiū sub

iectiuarũ et etiam partium integralium sufficienter fit omnis distributio qꝛ oẽs alij modi reducuntur ad totũ integrale qđ distribuit̃ per signũ distributiuũ ꝑtiũ integraliũ vel reducũtur ad totũ vl'e qđ distribuit̃ ꝑ signũ distributiuũ ꝑtium subiectiuarum.

Signorũ vniuersaliũ alia sunt distributiua substantie. vt oĩs nullus. alia sunt distributiua accñtiũ. vt qualis quãtus Signũ aũt distributm̃ substantie distribuit res se hñtes per nomẽ eius qđ est q̇d. vt oĩs nullus. vt cũ dicit̃. oĩs nigredo. oĩs albedo. Substantia autem cõiter sumitur ad res cuius libet generis. vt cũ dꝛ signũ distributm̃ subе. Signũ distributiuũ accñtis ẽ qđ distribuit res se hñtes ꝑ modũ accñtis. vel per modũ qualis vel quãti vt qualiscũq; q̃tuscũq;. Itẽ signorũ distributiuorũ sb̃e alia sunt distributiua ꝑtiũ integralium. vt totus. alia sunt distributiua ꝑtiũ subiectiuarũ vt oĩs nullus. Itẽ signorũ distributiuorũ ꝑtiũ subiectiuarũ alia sũt distributiua duorũ. vt vter neuter. alia sunt distributiua pluriũ. vt oĩs nullus et sĩlia. Horũ ãt signorũ ꝓmo dõm ẽ de signis distributiuis sb̃e et inter hec ꝓmo de h̄ signo oĩs Sciendum q̄ oĩs in pl'i nũero dupl'r sumit̃. Uno mõ collectiue. vt oẽs apl'i dei sunt xij. nõ seq̇tur g̊ isti apl'i dei sũt xij. demrãtis aliq̇bus de ipis. Alio mõ sumit̃ distributiue. vt hic. vt oẽs hoĩes naturaliter scire desiderãt. et tũc querit̃ q̇d ꝑcet hoc signũ oĩs et videt̃ q̄ nihil ꝑcet. qꝛ oĩs res aut ẽ vl'is aut ꝑticularis. sed hoc signũ oĩs nõ ꝑcat rẽ vl'em vel ꝑticularẽ g̊ nullã rẽ ꝑcat. Ideo ad idẽ oĩs neq; ẽ ꝑdicabile de vno neq; de pluribꝫ g̊ nec ẽ vl'e nec ꝑticulare ⁊ sic nihil ꝑcat Sꝫ ꝯtra ab eo q̄ res ẽ vel nõ ẽ oratio dꝛ vera vel falsa. g̊ si oĩs nihil ꝑcet ꝓpter appõem vel remotõem eius nõ causaret̃ veritas vel falsitas in orõne. sꝫ hec ẽ vera. aĩal ẽ hõ. g̊ et hec oẽ aĩal ẽ homo qđ est falsum. g̊ ⁊ ꝓma. s. q̄ oĩs nihil ꝑcat Sol'o. ad dubiũ dꝛ q̄ oĩs nõ ꝑcat vl'e sꝫ vl'r. qꝛ facit terminũ cõem suũ stare ꝓ oĩbꝫ suis inferioribꝫ. vt oĩs hõ currit Et sic oĩs ꝑcat aliquã rẽ. sꝫ dupl'r est res. qꝛ q̇dã ẽ res subicibilis vel ꝑdicabilis. vt hõ aĩal currit disputat. et sic ẽ verũ q̄ oĩs nihil ꝑcat. qꝛ q̇libet tal'res aut ẽ vl'is aut ꝑticularis. Alia ẽq̄ ẽ dispõ rei subijcibilis vel ꝑdicabilis et talẽ rẽ ꝑcat hoc signũ oĩs. et tã ab ista re q̄ꝫ ab alia cãtur ꝟitas vel falsitas in orõne. Obijcit̃ aũt q̄ oĩs nõ ꝑcet

dispõem rei subijcibilis. qꝛ in syllo mediũ debet reiterari cũ suis dispõnibꝫ in minori ꝓpõne. ḡ debemus syllogisare sic. oīs hõ ē aīal sortes ē oīs hõ. ḡ sortes ē aīal. qꝛ oīs ē dispõ in maiori ꝓpõe. ḡ debet reiterari in minori qđ ē falsum ḡ oīs nõ est dispõ subiecti. Solꝰ sic pr̄ duo dicit. s. illud qđ est pater. et pater inq̄ʒtũ pater. Silr̄ subiectũ duo đt scʒ illud qđ ē subiectũ ꝛ subiectũ inq̄ʒtũ subiectũ ꝛ ſm hoc ē duplex dispõ subiecti. qꝛ q̄dã est dispõ illiꝰ rei qđ ē subiectũ. vt albꝰ niger. ꝛ sic de talibꝰ dispõibꝰ actualibꝰ ꝛ iste dꝫ reiterari in minori ꝓpõe cũ medio. alia est dispõ subiecti. s. subiecti inq̄ʒtũ subiectũ. videlicet in ordine ad p̄dicatũ. vt oīs nullus. ꝛ oīa signa tam vl'ia q̄ȝ ꝑticularia. ꝛ talis dispõ nõ debet reiterari cũ medio. s. in minori ꝓpõne qꝛ est respectiua. disponit em̄ subiectũ in cõparatõne ad p̄dicatũ. vt cũ dicit̄. oīs hõ albꝰ currit. ista dispõ albꝰ dꝫ reiterari in minori ꝓpõne cũ medio cũ sit dispõ eius qđ est subiectũ qꝛ est absoluta. Ista aũt dispõ nõ dꝫ reiterari qꝛ ē respectiua subiecti ad p̄dicatuʒ et ita subiecti inq̄ʒtũ subiectũ est. Unde debemus dicere sic. oīs hõ albus currit. sortes est hõ albꝰ. ḡ sor. currit et nõ sortes est oīs homo albꝰ.

Postq̄ȝ autor determinauit de distributõe in cõi ponẽdo diffinitõem et diuisionẽ signoꝝ distributiuoꝝ ad quoꝝ diffinitõem seq̄tur diffinitio distributõis. Hic ꝯñr determiat de signis distributiuis Et p̄mo de signis distributiuis sbe. ꝛ inter illa p̄mo de h̄ signo oīs qđ est signũ distributiuũ affirmatm̄. rõne cuius p̄cedit signa negatiua. ꝛ qꝛ est distributm̄ plurium Ideo p̄cedit signa distributiua duoꝝ. qꝛ est signũ distributm̄ ꝑtiũ subiectiuaꝝ. ideo p̄us determinauit de ip̄o q̄ȝ de distributiuis ꝑtium integraliũ ¶ Sciendum p̄mo. ꝙ anteq̄ȝ autor in spẽali ostendat qũo hoc signũ oīs hꝫ distribuere. Primo notat ꝙ ip̄m in plurali nũero duplr̄ capit̄. Unoº collectiue. vt oẽs apl'i dei sunt duodecim. ꝛ debet ibi capi collectiue. ita ꝙ p̄dicatũ non distribuat̄ ꝓ suppositis subiecti diuisim ꝛ singulatim accept꜡ sed attribuit̄ sil' ip̄is et collectiue acceptis. ꝛ ideo nõ potest fieri descensus ad supposita subiecti. non em̄ seq̄tur oẽs apl'i dei sunt xij. ergo petrus et paulus sunt. xij. Alio modo capit̄ distributiue. qñ scʒ p̄dicatum attribuit̄ suppositis subiecti diuisim et singillatim acceptis. et tunc bene fit descensus ad supposita subiecti. vt bene sequitur. omnes homines natura scire desiderant. ergo sortes et plato scire desiderant. Sciendum secũdo. ꝙ circa hoc signum omnis autor querit quid significet distributiue acceptũ. et arguit ꝙ nihil. omnis res aut est vniuersalis aut particularis significatiõis. sed omnis nõ significat rem vniuersalẽ vel ꝑticularem. ergo nihil significat. Maior patʒ. qꝛ nec potest subijci nec p̄dicari in propositione

Tractatus duodecimus

Oppositū tñ ar. sic. qr illud aliq̄d ſ̄t. p cuius appōem vel remotōnem ora
tio reddit̄ vera vel falsa. sed sic est de hoc signo oīs. hec em̄ est vera oīs hō
est al' hec āt ē falsa. oē aīal ē hō. g̃ h̄ signū oīs ſ̄t aliquā rē Pro solutōe illi⁹
¶ Sciēdū tertio. q̄ vt d̄r autor in tex. q̄ duplex est res. q̄dā em̄ est res sub
ijcibilis vel p̄dicabilis ⁊ loquēdo de tali re h̄ signū oīs nihil ſ̄cat ⁊ isto° ca
pit̄ res. vt d̄r a ratus ta tū. Alia est res q̄ est dispō rei. subijcibil' vel p̄di
cabilis. ⁊ isto° oīs bñ ſ̄cat aliquā rē capiēdo ſ̄care cōiter vt se extendit ad
ſ̄care p̄prie ⁊ ad cōiter. vñ hoc signū oīs ſ̄t dispōnem subiecti. siue habeat
modū qualitatis siue q̄titatis. ⁊ sic p̄z q̄ h̄ signū oīs ſ̄t aliquā rē. q̄ sc̄z est
dispō subiecti. s̄z tā ab vna re q̄ ab alia cātur veritas vel falsitas orōnis.
¶ Sciendū q̄rto. q̄ duplex est dispō rei subijcibilis. Quedā em̄ est dispō
subiecti absoluta q̄ sibi ꝯuenit ſ̄m se nō q̄tuz ad determinatū sitū ipsum
in p̄pōe. vt albū nigrū Alia ē dispō subiecti respectiua q̄. s. distribuit ip̄z in
ordine ad p̄tū. vñ l̄z signa v̄lia disponūt subiectū i ordie ad p̄tū. tñ p̄io ⁊
p se in ordine ad sua inferiora. ex ꝯñti in ordine ad p̄dicatū Nec tñ ponit̄
aliqua dispō p̄dicati inq̄tū p̄dicatū. qr cū subiectū h̄z rōem materie q̄ d̄z
disponi ad formā. Iō ponit̄ dispō subiecti inq̄tū subiectū est. h̄ est in ordie
ad p̄dicatū ☞ Contra predicta arguit̄ p̄mo sic. numerus singularis est
magis collectiuus q̄ pluralis. qr h̄z maiorē vnitatē. g̃ hoc signū oīs mag̃
erit collectīm in singulari nūero q̄ in pl'i Secūdo arguit̄. modus ſ̄cādi
nō variat ſ̄catū. g̃ hoc signuz oē siue sit singularis vel pl'is nūeri. sp capit̄
distributiue Tertio arguit̄. hoc signū oīs h̄z multiplicare terminū cōez
cui adiungit̄ tam in singulari q̄ in pl'i nūero. g̃ semp est distributiuum
Quarto arguit̄. arguēdo in fapesmo. oīs hō est totū in q̄titate. null⁹
asin⁹ est oīs hō. g̃ qd̄dā totū in q̄titate nō est oīs asinus. g̃ hoc signū oīs
in ista p̄pōe in minori ponit̄ a pte p̄dicati qd̄ ē ꝯ autorē in textu. Quīto
ar. hoc signū oīs h̄z ꝟtutē restringendi subiectū cui adiūgit̄. vt dd̄o. null⁹
hō est mulier. g̃ est dispō absoluta ipi⁹ subiecti ¶ Ad p̄mū d̄r. q̄ collectio
i se h̄z duo. s. q̄ icipit a mult̃ Et rōe illi⁹ nūer⁹ pl'is p̄t dici mag̃ collectiu⁹
q̄ singularis. Scd̄m est q̄ terminat̄ ad vnū. ⁊ rōne illi⁹ nūerus singular̃
magis d̄r collectiuus q̄ pl'is. Et qr distributio incipit ab vno ⁊ terminat̄
ad plura. Iō distributio cōuenit magis p̄prie termino singularis nūeri q̄
pl'is nūeri. ⁊ ideo signū oīs in singulari numero solū accipit̄ distributiue
Ad secūdū d̄r. q̄ l̄z modus ſ̄cādi nō variet ſ̄catū in dictōib⁹ sincathegreu
matib⁹ tñ bñ in alijs. vel d̄r q̄ h̄ signū oīs q̄tū ad materiale distribuit l̄z
nō q̄tū ad formale Ad tertiū d̄r. q̄ in distributōe duo sunt. s. materiale
qd̄ est multiplicatio. Et rōne illi⁹ hoc signū oīs sp p̄t dici distributiuū.
Aliud est qd̄ h̄z se tanq̄ formale ⁊ id a quo nomē imponit̄ sic distributio
est in diuersis diuersimode acceptis facta. et q̄ ad h̄ signū oīs qñq̄ in pl'i
est collectīm eo q̄ distributio facta in diuersis ꝯiūctim vel diuisim accipit̄.

Ad quartū d̄r. q̄ in hoc syll'o oīs nō capit̄ distributiue s̄z accipit̄ vt est
ps hui⁹ toti⁹ oīs hō qd̄ ibi ponit̄ loco vni⁹ simplicis Ad q̄ntū d̄r. q̄ h̄
signū nullus inq̄tū h̄z ꝟtutē restrīgēdi q̄tū ad aliq̄s mōs ſ̄cādi. ſ̄m hoc
est dispō absoluta. ⁊ sic bñ iūgit̄ subiecto absolute sicut dicendo. null⁹ hō
est mulier. tamē vt h̄z virtutē distribuendi sicut conuenit subiecto inq̄tū
subiectum hoc est in ordine ad predicatum.

b Abito quid significet hoc signū omnis ꝛ cuius dis/
positōem ꝑcet. Consequēter q̄rit̄ vtrū omnis exigit
tria appellata. Et videt̄ ꝙ sic. qꝛ omnis ꝑfectio est in
trib⁹. vt habetur ꝑmo celi et mūdi. et sic om̄e ꝑfectū est in tri
bus. sed om̄e et ꝑfectū idem sunt. vt habet̄ ibidē. ergo omne
est in trib⁹. ergo oīs vult habere tria appellata Ad idē dt are
stote. in eodem loco. ꝙ de duobus viris non dicimus oēs.
sed de trib⁹ viris dicimus oēs. ergo oīs vult habere tria ap
pellata. Sed ꝯtra. in qualibet demōstratōne sunt ꝓpōnes
vniuersales sed demōstrationes fiunt ex sole ꝛ luna. ergo oꝫ
dicere omnis sol oīs luna. sed sol nō habet nisi vnicū suppo
situm ꝛ sil'r luna. ergo omnis nō vult habere tria appellata.
Ad idē. omne priuatum lumine a terre obiectu deficit. hec
ꝓpō est ꝯcessa cum habet̄ ab autoribus. sed om̄e priuatū lu
mine a terre obiectu nō habet nisi vnicuꝫ suppositum. s. hāc
lunā singularem. ergā oīs non habet tria appellata. Ad idem
hoc signū oīs ꝑcat qm̄ vl'r. sed hoc ꝙ dico qm̄ vl'r est modus
ꝓprius vl'is. Propriū āt diuersificat̄ ꝑm diuersitatē sui subie
cti. vt si homo est diminutus ꝛ risibile est diminutuꝫ. et si hō
est mortuus risibile est mortuū. sed vl'e qn̄qꝫ saluat̄ in plurib⁹
vt homo equus. aliqn̄ in vno tm̄ vt sol luna. ergo om̄is qn̄qꝫ
vult habere tria appellata ꝛ qn̄qꝫ nō imo vnū solū. Ad idem
duplex est forma. qꝛ quedā est forma materie vt aīa est forma
corporis et ista forma est pars et nō ꝑdicat̄ de eo cuius ē ps
Alia est forma que est forma ꝑdicabilis. et sic oīa supiora. vt
genera et spēs et dr̄ñe dicunt̄ forme inferiorū. vt hō equus et
sic de alijs. et indiuidua huius forme ꝑdicabilis sunt mate/
ria eius. ergo forma cū neutro ꝑdictorum modorū suā exce/
dit materiā nec excedit̄ ab ea nullū vniuersale excedit sua in/
diuidua nec excedunt̄ ab eo. ergo cū oīs dicat adequatōem
vniuersalium cū suis indiuiduis. vt oīs homo. tunc oportet
ꝙ sol habeat nisi vnicū suppositū vt vere dicatur oīs sol qd̄.
concedimus dicēdo predictas ꝓpōes esse veras. ꝛ ꝙ om̄is
non semꝑ exigit tria appellata Sed qn̄ adiungit̄ termino cō
muni hn̄ti plura supposita tunc exigit plura appellata. Quā
do vero adiūgit̄ termino habēti solum vnicū suppositū tunc

exigit solum vnū appellatum ad illud qd̓ primo subijciebat
ꝙ oīs ꝑfectio est in tribꝫ. dicit ꝙ verū est et hec tria sunt. scz
substātia rei ꝟtus eius et oꝑatio eiꝰ. Et hec tria tāgit aresto.
sub breuibꝫ ꝟbis cū dr̓ natura apta nata sic facit. ꝑ hoc ei ꝙ
dr̓ natura tāgit substātiā rei. et ꝑ h̓ ꝙ dr̓ apta nata tāgit ꝟtu/
tem eius. ⁊ ꝑ hoc ꝙ dr̓ sic facit tāgit oꝑatōem debitā ei Silr̓
h̓ signū oīs hꝫ subām signi vl̓is et ꝟtutē q̄ est distribuere et
oꝑatōem eius qn̄ distribuit ⁊ in his tribꝫ est ꝑfectio eiꝰ Ad se
cūdū dōm est ꝙ hō et hoīes dn̄t. qꝛ hō dr̓ istā spēm ꝓm se q̄
est de pluribꝫ p̄dicabilis. sꝫ hoīes in pl̓i nūero nō dr̓ spēm ꝓm
se. sꝫ multiplicatā actu ꝓm materiā indiuiduoꝝ nūero diuer/
sam. vn̄ oīs in pl̓i rōne multitudinis facte facit distributōem
ꝑ diuersas materias. ⁊ vult hr̄e tria appellata. Sꝫ oīs in sin
gulari nūero exquo recipit spēm ꝓm se et nō materiā indiui/
duorū exigit eēntiā aptam natam p̄dicari de pl̓ibꝫ siue actu ꝑ
ticipet de pl̓ibꝫ siue ab vno. ⁊ iō exigit tria appellata. aut vnū
solū ꝓm naturā vl̓em cui adiūgit̓. q̇dā tn̄ dicūt ꝙ oīs vult ha
bere tria appellata ad minus ⁊ ad talē rōem. Quotiēscūqꝫ si
gnū vl̓e addit̓ termīo cōi nō hn̄ti sufficiētiā appellatoꝝ recur
rit ad nō ens. vt cū dr̓. oīs fenix est. qꝛ ly fenix nō hꝫ nisi vnicū
suppositū. iō r̄currit ad n̄ exn̄tes fenices Et iō cū dr̓ oīs fenix
est. sensus est. vnꝰ fenix q̇ est ⁊ duo fenices q̇ nō sunt Et iō di
cūt has ꝓpōnes esse falsas q̇dā fenix nō est. oīs fenix est ⁊ nō
esse ꝯtradictorias. qꝛ in negatiua supponit̓ fenix qui est ⁊ in
affirmatiua supponūtur duo fenices q̇ nō sunt. ⁊ sic nō idem
est subiectū in vtraqꝫ Hoc āt p̄t ml̓tipliciter iꝓbare. qꝛ hec
incōueniētia sequūtur ex f̓lo qd̓ supponūt qꝛ supponūt ꝙ oīs
sꝑ vult hr̄e tria appellata qd̓ supius ōnsum ē eē falsuꝫ Propte
rea vult aresto. ꝙ ꝓpō in q̄ subijcit̓ vl̓e vl̓r sumptū alicui p̄to
ꝯtradicit illi ꝓpōni negatiē in q̄ subijcit̓ vl̓e vl̓r sumptū eidē
p̄to. sꝫ iste sunt tales. oīs fenix est q̇dā fenix nō est. ḡ sunt ꝯtra
dictorie qd̓ tn̄ ipi negāt. ḡ regula coꝝ ē falsa. Itē ad idē alia re
gula ē talis Terminꝰ cōis supponēs vl̓ apponēs ꝟbo p̄ntis
tp̄is simpl̓r sumpto nō hn̄ti vim āpliādi nec ex se nec ab alio
restringit̓ ꝓ his q̄ st̓ sub forma t̓mini supponētis ḡ cū dr̓ oīs
fenix. ly fenix restrīgit̓ ad supponēdū ꝓ fenice tm̄ q̇ est cū ipiꝰ

nō sit nisi vnicū suppositū. ḡ ꝑ illā regulā pri⁹ datā. Si signū vl'e adueniat ei nō distribuit ip̄m nisi ꝓ vnico supposito. ḡ regula eorū est falsa. et supra falsum fundatur qđ ꝯcedimus

Postq̄ȝ autor determinauit de hoc signo oīs ſm se ostēdendo q̇d ꝑcet hic ꝯñr determinat de ip̄o ꝑ ꝯꝑatōem ad terminū cōem distribuibilez mouēdo talem questionē. vtꝝ hoc signū oīs sꝑ exigit tria appellata h̄ est querere Utꝝ ad hoc ꝙ hoc signū oīs addat̄ termino cōi reqrat̄ ꝙ ille ter/minus habeat tria supposita actu existentia. ☞ Sciendū p̄mo ꝙ suppositū ⁊ appellatū inter se dr̄ñt. nā suppositū dr̄ inferius respectu supꝛioris. et dr̄ suppositū qđ nō est aptū natū existere in alio. sed est appellatū inferius alicuius termini cōis actualr̄ existēs. Sciēdum scđo. ꝙ hoc signū om̄is in plr̄i sꝑ exigit plura appellata. qꝛ addit̄ termino cōi accepto ꝑ modū plu/rium. Silr̄ in singulari nūero. si addat̄ termino cōi habēti plura appellata exigit plura appellata. qꝛ distribuit t'minū cōem cui addit̄ ꝓ oīb⁹ suis suppositis exn̄tib⁹. Sed dubiū est qñ hoc signū oīs addit̄ termīo habēti vni/cum appellatū. Utꝝ talis oratio sit ꝯgrua dđo oīs sol. Et dicūt aliqui ꝙ non quorū rōnes cū solutiōib⁹ clare satis patent in textu. ꝙ scȝ h̄ signū oīs ꝯgrue p̄t addi termino habēti vnū appellatū ⁊ ꝙ nō exigat plura appellata ¶ Sciendū est tertio. ꝙ h̄ signū oīs vlr̄ ꝑcat ⁊ hic est ꝓprius mod⁹ ip̄ius signi vl'is. differt autē ab alijs signis vl'ib⁹. qꝛ hoc signū oīs adeq̄te distribuit terminum cōem ꝓ oīb⁹ suis suppositis. sic aūt non est de alijs si/gnis. sicut sunt vterq̄ȝ neuter. cū em̄ dr̄. omnis homo. ibi hō accipit̄ ꝓ oīb⁹ illis in q̇b⁹ reꝑit̄ hūitas. Ex quo pȝ ꝙ qꝛ vl'itas aliq̇ꝝ terminoꝝ saluat̄ in vnico supposito adeq̄te. Ideo hoc signū oīs p̄t addi tali termino cōi. et lȝ cōiter addat̄ termīo hn̄ti tria appellata vel plura. tñ q̄ñq̄ȝ addit̄ termino hn̄ti vnicū appellatū. ḡ nō exigit tria appellata. sed solū exigit de se termi/nū cōem significantem naturā multis cōicabil'e. Et hec est rn̄sio dubita/tōnis ¶ Sciendū q̄rto. ꝙ antiq̇ posuerūt quādā regulā de hoc signo oīs que talis est. quotienscūq̄ȝ signū vl'e affirmatiuū addit̄ termino cōi non hn̄ti sufficientiā appellatorū recurrit ad supposita nō existētia. vt cū dicit̄ oīs fenix ē. ex q̊ iste termin⁹ fenix hȝ nisi vnicū suppositū exn̄s. Iō hoc signū oīs recurrit ad fenices nō exn̄tes. Iō istius ꝓpōnis oīs fenix. sensus ē. q̇dā fenix ē ⁊ duo fenices nō exn̄tes sꝫ ⁊ iō ſm ip̄os ista est falsa. oīs fenix ē nec est ꝯtradictoria illius q̇dā fenix nō est. Sȝ ista est falsa regula sicut ⁊ suuȝ fundamētū. s. ꝙ oīs sꝑ exigit tria appellata. ⁊ est sil'e de hoc signo oīs. ⁊ de hoc signo nullus. sȝ nullus nō exigit tria appellata. qꝛ ista ē vera. null⁹ fe/nix est asinus cū ꝯuertēs est vera. s. nullus asinus est fenix. ⁊ sic si h̄ signum null⁹ nō exigit tria appellata nec silr̄ h̄ signū oīs ¶ Cōtra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. plus reqrit̄ ad ỽificādū ꝓpōem vl'em q̄ȝ ꝑticularē sȝ ad verifican/duȝ ꝑticularē reqrit̄ exn̄tia vni⁹ suppositi. ḡ ad verificandū vl'em reqritur plura supposita. ḡ hoc signū oīs exigit ad minus tria supposita. Scđo arguit̄. oīs non p̄t addi termino singulari. ḡ habet plura appellata.

Tertio arguit̄. oīs denotat terminū cōem cui additur teneri pro plu/rib⁹. ḡ qñ addit̄ termīo hn̄ti tm̄ vnū appellatū. talis additio est falsa. ḡ in/ꝺebite sibi addit̄. Quarto arguit̄. terminus cōis supponit quādoq̄ȝ pro

non existentib⁹.ergo pt fieri recursus ad supposita nō existentia.sicut dicit regula antiquoꝝ. Quīto arguit̃.hec est vera.aliquis fenix nō est cum aliqͥs fenix sit corruptus.ergo hec est falsa omnis fenix est. Ad primuꝫ dicit̃.ꝙ qͣ̃tum ad modū enūciandi plus requirit̃ ad verificādū ꝓpōnem vl̃em qͣ̃ ꝑticulareꝫ.qꝛ in ꝓpōne vl̃i predicatū denotat̃ inesse subiecto pro pluribꝫ nō aūt sic est in ꝑticulari tñ qͣ̃tum ad rem nō plus reqͥrit̃ ad verificandū ꝓpōem vl̃em qͣ̃ ꝑticularem. Ad secūdū dicitur negando ꝯñaꝫ qꝛ terminus singularis ꝑcat naturā incōicabilem.ideo sibi repugnat addi/tio signi vl̃is.sed terminus cōis licet qñqꝫ habeat tm̄ vnū appellatum ꝑcat tñ naturam cōicabilem multis. ideo sibi potest addi signū vl̃e. neqꝫ ex hoc sequit̃ ꝙ exigit plura appellata sed sufficit ꝙ sit terminus cōis.
Ad tertiū dicit̃.ꝙ hoc signū oīs denotat terminū cōem cui addit̃ accipi pro pluribꝫ non simpl̃r.sed ex ꝯditōne scꝫ si habeat plura supposita.
Ad quartū dr̃.ꝙ licet terminus cōis cuius natura pt saluari tam in existentibus qͣ̃ in nō existentibꝫ possit supponere ꝓ nō existentibꝫ.tamen terminus cōis cuius natura tm̄ saluat̃ in suppositis existentibus nō pōt supponere pro nō existentibꝫ qñ ponitur cū isto verbo est. Ad qͥntū dr̃. negando aňs.et ad ꝓbatōem dr̃ ꝙ non seqͥtur.quidā fenix est corrupt⁹. ergo fenix nō est.qꝛ in ista.quidā fenix est corruptus supponit taꝫ ꝓ existētibꝫ qͣ̃ corruptis.sed in ista.quidā fenix non est.supponit ꝓ pñtibꝫ tantum Ideo illa est vera.omnis fenix est

Scd̄m predicta querit̃ de hoc sophismate.oīs hō est et quodlibet drñs ab illo est nōhomo ē ꝓbatio hec est vna copulatiua cuius vtraqꝫ pars est vera.ergo ip̄a ē vera. Improbatio omnis hō est ⁊ qd̄libet differens ab eo est nōhomo qd̄ est falsum.quia hec est vera copulatiua cuius altera pars est falsa Solutio prima simpliciter est vera.et improbatio peccat penes falsam ꝯñtis.qꝛ differēs ab omni hōie in minus ē qͣ̃ differens a sorte.qꝛ differēs ab omni hoīe supponit soluꝫ pro aliꝭs rebus ab hoīe.sed differens a sorte supponit ꝓ eisdem et etiam ꝓ aliꝭs hoībus a sorte.vnde bñ sequit̃.differēs ab hoīe ergo differēs a sorte.et est locus a ꝑte subiectiua ad suum totum si huic ꝓpōni differens ab omi hoīe apponat̃ signū erit processus ab inferiori ad supius cū distributione. et sic incidit fallacia ꝯñtis in improbatōne ꝑm vnū ꝓcessum qꝛ duplex est processus in iꝓbatione.qꝛ bene sequitur. oīs homo est ergo sortes est.et est locus a toto in quātitate.sꝫ nō sequitur.hoc est drñs ab omni hoīe.ergo differēs a sorte.sed est falsa ꝯñtis.sicut hic.oīs homo est.ergo omne aīal. Item queritur de hoc sophismate oīs hō et alius homo sunt. Probatio.sortes et alius homo sunt.plato et alius hō sunt ⁊ ciꝭs

ergo omĩs homo ⁊ alius homo sunt. Improbatio. alius est relatiuum diuersitatis substãtie ergo supponit ꝓ diuerso ab homine. sed nõ est alius ab omĩ homine. ergo ꝑma est falsa. Solutio ꝑma est simpliciter falsa ⁊ ꝓbatio peccat ꝺm fallaciam figure dictõnis a pluribꝫ determinatis suppositõnibꝫ ad vnam determinatã. qꝛ iste terminus alius habꝫ determinatã suppositõem in ꝑmissis ⁊ in ꝯclusione. Item probatio peccat ꝺm fallaciã accidẽtis. qꝛ lꝫ sortes ⁊ plato ⁊ sic de alijs inferant oẽm hominẽ ꝺm se. nõ tamẽ sub hac copulatiõe que est omĩs ⁊ alius homo sunt. vt cum dicit̃. omĩs homo ⁊ aliꝰ homo sunt. sicut cognosco coruscum ꝺm se. nõ tamẽ sub hoc accidente quod est venire. vnde talis datur regula. Quotiẽscunqꝫ aliqͩ sequit̃ siue cõuersim siue nõ. si aliqͩ ꝯueniat vni quod nõ ꝯueniat alteri ⁊ ꝑ illud cui conuenit inferatur de eo cui nõ ꝯuenit. semꝑ est fallacia accidẽtis. verbi gratia homo est. ergo substãtia est. ⁊ species ꝯuenit homini ⁊ nõ substãtie. ideo si ꝑ hoĩem inferat̃ species de substãtia est fallacia accidẽtis. vt homo est species ergo substãtia est species. Similiter hic. risibile est ꝓprium. ergo homo est propriũ. Horꝝ aũt que ꝯsequunt̃ quedã ꝯsequunt̃ cõuersim. vt homo ⁊ risibile. alia nõ. vt homo ⁊ substãtia. Dicto de hoc sophis̃. restat dicere de isto. omĩs homo est omĩs homo. Probatio. sortes ẽ sortes. plato est plato ⁊ sic de alijs. ergo omĩs homo est oĩs hõ Et vt vult Boetius. nulla ꝓpositio est verior illa in qua idem ꝑdicat̃ de seipo. sed sic est hic. qꝛ oĩs homo ꝑdicatur de omĩ homine. ergo nulla est verior ipa. ⁊ ꝑ ꝯsequens est vera. Improbatio. sua ꝯtradictoria est vera. s. illa. quidã homo nõ est omĩs homo. ergo ipa est falsa. Item ad idem. omĩs homo ẽ omĩs homo. sed sortes est hõ. ergo sortes est omĩs homo. syllogismus est in darij. ꝯclusio est falsa. ergo aliqua ꝑmissaruꝫ. nõ minor ergo maior. sed maior est sophisma. ergo est falsum Solutio. ꝑma est simpl'r falsa. ⁊ probatio peccat ꝺm consequens ab insufficienti enumeratõne singulariũ. qꝛ cum illis quas assumit debet sumere has a pte subiecti. sortes est oĩs homo. plato est omĩs homo. ⁊ etiam istas a pte ꝑdicati. oĩs homo est sortes. omĩs homo est plato ⁊ sic de alijs. quas di/

mittit ꝛ sic peccat ꝭm ↄ̈sequens ab insufficiēti enumeratōne singularium. Ad aliud dicitur ꝙ ibi idem nō predicatur de seipso. sed predicatur omnis homo de homine sumpto pro qualibet sui parte.

Postq̄ꝫ autoꝛ determinauit de hoc signo oīs ostendēdo qualiꝭ distribuat. Hic ↄ̈ñr ad maioꝛē declaratōnem eoꝝ q̄ dicta sunt mouet tria sophismata. Primū est oīs homo ē ꝛ quilibet differēs ab eo est nō homo. qd̄ q̄dē sophisma ꝓbatur ꝛ ip̄robaꝭ. vt clare pꝫ in textu cū solutiōe eiusdē sophismatis. ¶ Sciendū p̄mo. ꝙ scd̄m sophisma est oīs homo ꝛ alius hō sunt. qd̄ q̄dem sophisma ꝓbaꝭ ꝛ improbaꝭ. ꝓbaꝭ sic. soꝛtes et alius hō sunt. similꝭr plato ꝛ alius homo sunt ꝛc̄. ergo oīs homo ꝛ alius homo sunt improbaꝭ sic. alius supponit ꝓ diuerso ab hoīe. sed nō est alius homo diuersus ab oīꝰ hoīe. ergo sophisma falsum. quod ↄ̈ceditur vt patꝫ ꝑ improbatōem. ad ꝓbatōem dꝛ. ꝙ vt vult autoꝛ in textu. ꝙ peccat ꝭm fallaciam figure dictōnis arguēdo a pluribꝰ determinatis ad vnā determinatam respectu huius termini alius Unde si ille terminus alius eodem mō acciperet in singulis partibꝰ añcedētis tūc vna ps añcedētis esset falsa. vt si caperet ꝓ socrate inductio veniret ad soꝛtē. vt dicendo. soꝛtes ē ꝛ aliꝰ hō sic illa esset falsa. qꝛ denotaret soꝛtes esse alius a seipo. Aliter aūt soluit autoꝛ dicens. ꝙ ibi est fallacia accñtis. qꝛ lꝫ soꝛtes ꝛ plato ꝛc̄. possunt inferre hoc totū oīs homo ꝭm se. nō tñ ꝭm ꝙ stant sub tali adiuncto ꝛ aliꝰ homo sunt. imo oīs homo hic accidit soꝛti ꝛ platoni. ꝭm ꝙ accipiunꝭ cū hoc adiuncto. ꝛ alius homo sunt. Et ideo autoꝛ ponit vnā regulā de fallacia accidētis. que satis clara est in textu. ¶ Sciendū scd̄o. ꝙ ↄ̈ñr autoꝛ mouet tertiū sophisma hoc scꝫ oīs homo est oīs homo. qd̄ ꝓbaꝭ inductiue sic. soꝛtes est soꝛtes plato est plato ꝛc̄. ergo oīs hō est oīs homo. scd̄o ꝓbaꝭ. quia idem p̄dicaꝭ de seipo. g̃ sophisma veꝝ. Improbaꝭ aūt sic. eius ↄ̈tradictoria est vera. scꝫ q̄dam homo nō est oīs homo. ergo sophisma falsum. Itē bene sequiꝭ. omis homo est omis homo. soꝛtes est homo. ergo soꝛtes ē oīs homn. ↄ̈clusio est falsa. ergo aliqua p̄missarum. nō minoꝛ ergo sophisma. Solutio. sophisma est falsum simplꝛ vt ostendūt ratōnes improbantes. ☞ Ad p̄mum argumentū diciꝭ ꝙ nō est sufficiens in ducendo qꝛ omis hō debet sꝑponi a parte p̄dicati. dicendo. soꝛtes est oīs hō. plato ē oīs hō ꝛc̄. Ad scd̄am rōem negaꝭ añs. qꝛ ibi idē nō p̄dicaꝭ de seipo sed predica omnis homo de omi homine sumpto pro quolibet suorum suppositoꝝ.

¶ Sciendum tertio ꝙ hoc signum omnis adiūctum p̄dicato ꝓpositōnis quandoq̄ꝫ reddit ꝓpositōem falsam ꝛ quandoq̄ꝫ nō. Si em̄ p̄dicatum sit terminus cōmunis actu habens plura supposita. quoꝛum numerus est infinitus ꝛ indeterminatus. siue sit singularis numeri siue pluralis semper ꝓpositio est falsa. Sed si p̄dicatum habeat plura supposita quoꝛum numerus est determinatus ꝓpositio potest esse vera Si sumaꝭ in plurali numero vt demōstratis duodecim aīalibus bene vere diciꝭ ista sunt omnia aīalia. Sed si p̄dicatum habeat vnicum suppositū actu ꝛ sumaꝭ in singulari numero ꝓpositio est vera vt ista sol est oīs sol. similꝛ si sumaꝭ in plurali numero. vt solē oēs soles. ¶ Sciēdū quarto ꝙ hoc signū oīs diuersimo

de se hȝ quādo addit̄ p̄dicato ꝛ qn̄ subiecto quādoqꝫ em̄ additur p̄dicato tūc est ps ip̄ius p̄dicati. Sed qn̄ addit̄ subiecto nō est ps subiecti sȝ ē dispositio eius. vt cū d̄r oīs homo est hō. ibi homo est subiectū. sȝ cū d̄r oīs homo est oīs homo. totū oīs homo est ibi p̄dicatū. Ex quo ptȝ. q̄ p̄dicatum ꝓpositōis affirmatiue quo ad se totū nūq̄ distribuit̄ sed bn̄ ps eius Sed p̄dicatū oīs ꝓpositōis negatiue distribuit̄ p negatōnem. vt nullus homo est homo. qꝛ negatio habet virtutē distribuendi illud quod sequit̄ ip̄am. ¶ Contra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. Adam differt ab omi homine q̄ est ꝛ nō est nōhomo. qd̄ patȝ p porphiriū dicentē in p̄dicabilibꝫ siue sortes sit siue nō sit. semp homo est animal. ergo p̄mū sophisma est falsum.

Scd̄o arguit̄ sic. bene sequit̄. sortes nō est oīs homo. ḡ sortes differt ab omi hoīe. qd̄ falsum est cū ip̄e sit homo. Tertio arguit̄. oīs hō ꝛ homo pictus sunt sȝ hō pictus est alius ab omi hoīe. ergo scd̄m sophisma verum

Quarto arguit̄. oīs homo nō est solus. sȝ oīs homo ꝛ alius hō sunt. ergo bn̄ p̄dicat̄ de alio ꝛ sic ista erit vera. oīs homo ē oīs homo Quinto sic. oīs homo ꝛ oīs homo idem sunt. ergo vnū p̄dicat̄ de alio. ☞ Ad primum d̄r. q̄ adam nō est homo exn̄s siue p̄sens ꝓ quo tenet̄ homo in scd̄a pte sophismatis. ḡ rō nō ꝯcludit Ad scd̄m d̄r. negat̄ ꝯn̄a. qꝛ negatio inclusa in hoc verbo differt posita in ꝯn̄te plus negat q̄ negatio posita in an̄tecedente ꝛ ideo debet inferri. sortes nō est oīs homo. ḡ differt ab aliq̄ hoīe qꝛ ad hoc q̄ possit inferri differt ab omi hoīe debet assumi sortes ē omis hō qd̄ est falsum Ad tertiū d̄r. negat̄ ꝯn̄a. qꝛ hō nō d̄r vniuoce de hoīe viuo ꝛ de hoīe picto. Ad quartū d̄r. sol⁹ p̄t excludere ab omi homine simpl'r ꝛ sic ꝯsequens est falsum. vel excludit ab omi homine determinato ꝛ simpl'r sumpto. ꝛ sic est verum. ꝛ hoc modo nō valet ꝯsequētia. Ad quintum dicitur. q̄ si omis homo ꝛ omis homo capiantur materialiter sic sunt idem. ꝛ hoc sophisma est verum sed si capiantur ꝑcatiue nō sunt eadem. vt patuit in quarto notabili.

Seq̄tur de hoc signo nullus quod ꝑcat qm̄ vniuersal'r negatiue. vnde ꝑcat idem sicut hoc signū omis cum negatōne postposita. ꝛ ideo omis nō ꝛ nullus eq̄pollent. De hoc signo nullus talis datur regula. Quotiēscunqꝫ hoc signū nullus immediate adiungit̄ termino cōmuni. ꝯfundit ip̄m mobiliter ꝛ distributiue. ꝛ simil'r terminū cōmunē sibi adiūctū mediate. vt nullus homo est asinus. vnde potest fieri descensus sub subiecto sic. ergo sortes non est asinus nec plato ꝛ sic de alijs. ꝛ etiam sub p̄dicato. Circa p̄dicta querit̄ de hoc sophis. nullus homo est omis homo. Probat̄ sic. sortes nō est omis homo. plato nō est omis homo ꝛ sic de alijs. ergo prima est vera. vel sic sua ꝯtradictoria est falsa. s. ista q̄dam hō ē omis homo. ergo est vera. Contra. ibi p̄dicatur oppositū de opposito. ergo est falsa. Solutio. p̄ma est vera. ꝛ ad im

probatõem respondet̃ ꝑ interemptõem. q2 ibi nõ p̃dicat̃ op/
positum de opposito. sed remouet̃ om̃is homo ab hoĩe sum
pto ꝑ quolibet suo supposito ⁊ hoc est verum.

Postꝗ̃ autoꝛ determinauit de hoc signo omnis qď s̃cat q̃m vl'r affir/
matiue. Hic p̃n̄r determinat de hoc signo nullus qď s̃cat q̃m vl'r negati/
ue. vel s̃cat idem cum hoc signo om̃is cũ negatõe postposita. ideo omnis
nõ ⁊ nullus eq̃pollent Jta sil'r ecõuerso nullus nõ huic signo oĩs. ¶ Sci
endũ p̃mo ꝙ ꝗ̃uis hoc signũ nullus in se sit vnum ⁊ vnicã habens virtu
tem. tam̃e respectu eoꝝ que sunt susceptiua sue distributõnis virtus ei⁹
est duplex vt pat3 ꝑ regulã quã de ipa autoꝛ ponit in textu. sc3 quotiẽscũ
ꝗ̃ hoc signũ nullus adiungit̃ immediate termino distribuit ipm̃ mobili/
ter. ⁊ simil'r terminũ cui adiungit̃ mediate. ideo tam subiectum ꝗ̃ predi/
catum ꝓpositõnis vniuersalis negatiue distribuitur dum fuerit termin⁹
cõmunis. vt dicendo nullus homo est asinus. Jbi em̃ distribuit̃ tã hõ ꝗ̃
asinus. q2 sub vtroꝗ̃ p̃t fieri descensus. Et cã hui⁹ regule ẽ. q2 hoc signũ
nullus s̃cat q̃nꝗ̃ vl'r. iõ distribuit terminũ cõem cui ĩmediate adiungit̃.
Ex isto p3 quare negatiua p̃t ꝯuerti simpl'r. ¶ Sciendũ scďo. ꝙ circa h̃
signũ null⁹ autoꝛ mouet tale sophisma. null⁹ hõ ẽ oĩs hõ qď ꝓbat̃ sic. soꝛ/
tes nõ est oĩs homo. ⁊ sic de alijs. g̃ nullus hõ est oĩs hõ. Jtẽ sua ꝯtradi
ctoꝛia est falsa. sc3 hec. aliq̃s hõ est oĩs hõ ergo sophisma est veꝝ. Jmpro/
batur aũt sic. ibi p̃dicat̃ oppositũ de opposito. g̃ sophisma falsum. Solutio
sophisma est veꝝ ⁊ improbatio assumit falsum. q2 ibi nõ p̃dicat̃ oppositũ
de opposito s3 cẽ oẽm hoĩem remouet̃ a quolibet supposito hoĩs. ¶ Scien
dum tertio. ꝙ sicut hec est vera nõ homo est oĩs homo sic etiam illa. Nul
lus homo est oĩs homo. Jbi em̃ remouet̃ esse oẽm hoĩem a quolibet sup
posito hoĩs. Unde ista. Nullus homo est om̃is homo eq̃pollet huic. oĩs
homo est aliquis homo ꝑ quartã regulã eq̃pollentiaꝝ. debet sumi aliq̃s
pro aliquo supposito determinato homĩs. sed ista est vera ergo ⁊ alia.
¶ Sciendũ quarto. ꝙ hoc signũ null⁹ quãdoꝗ̃ ẽ sil' restrictiuũ ⁊ distri/
butiuũ. vt cũ ď2 null⁹ hõ est mulier. s3 hoc est ratõe diuersoꝝ. Est em̃ di
stributiuũ ratõe sui s̃cati. q2 s̃cat vl'r ⁊ est restrictiuũ ratõe sui modi s̃can
di q̃ est gen⁹. Uñ hoc signũ nullus nõ p̃t collectiue capi sicut hoc signum
oĩs ⁊ hoc est ratõne negatiõis quã includit ratõne cuius semp h3 distri/
buere diuidere ⁊ nunꝗ̃ colligere. ¶ Cõtra p̃dicta arguit̃ p̃mo sic. cũ dicit̃
hõ ẽ nullus asinus. ibi hõ distribuit̃. ⁊ t̃n sibi adiungit̃ signũ. g̃ ꝯtra regu/
lam textus. Scďo arguit̃. bñ sequit̃ nullus hõ est oĩs hõ. g̃ nullus hõ ẽ
soꝛtes. ꝯñs est falsum. ergo añs. Tertio arguit̃ ista ꝓpositio est falsa cu
ius p̃dicatũ de nullo verificat̃ de quo verificat̃ subiectũ. s3 sic est de ista nõ
hõ ẽ oĩs hõ q2 nullus hõ verificat̃ de eo quo ⁊ de hoc nõ verificat̃ oĩs hõ g̃
sophisma falsum. Quarto sic. nullus hõ ⁊ oĩs hõ ꝯtrariant̃. g̃ omis hõ
nõ p̃t verificari de nullo homine al's ꝯtraria verificarent̃ de eodẽ. ergo so
phisma falsum. Quinto sic. bene sequit̃. nullus hõ est nullus hõ. g̃ nul/
lus homo est soꝛtes. sed ꝯsequens est falsum. ergo illa falsa. nullus homo
est nullus homo. ☞ Ad p̃mum ď2. ꝙ in illa ꝓpositõne hoc signũ null⁹
nõ adiungit̃ illi termino homo nec mediate nec immediate. q2 signum ď2

adiungi solum illi quod seq̄tur ip̄m ⁊ solum in tale potest agerē. Ad se
cundum dr̄ negat᷑ ꝯsequens.q2 nō bene seq̄tur nullus homo est om̄is ho
mo.ḡ nullus homo est sortes.s3 debet sic subsumi sub illo p̄dicato om̄is
hō ḡ nullus hō est res q̄ sit oīs homo. Ad tertiū dr̄. ꝙ si nullus homo
accipit᷑ materialr̄ siue ꝓ toto in quātitate siue positiue.ita ꝙ virtute intel
lectus accipiat᷑ ꝓ aliqua re q̄ ē nullus hō.vt ꝓ lapide vel ꝓ asino .sic sophi
sma esset falsum.s3 si accipiat᷑ ꝑcatiue.ita ꝙ hō sit subiectū.⁊ nō hoc totu3.
nullus hō.sic est vera. Ad quartū dr̄.ꝙ ꝯtraria bñ verificant᷑ de eodē
negatiue.vtputa de rubeo dr̄ ꝙ nec est albū nec nigrū ⁊ ita bñ dr̄ null⁹ hō
est oīs homo.q2 ibi remouet᷑ esse hoīem ab om̄i homine.⁊ ita null⁹ homo
et om̄is homo negant᷑ de eodem. Ad q̄ntum dr̄. ꝙ negat᷑ añs q2 ibi a
distributōe inferioris arguit᷑ ad distributōnem sup̄ioris. nō sortes em̄ in
plus se hab3 q̄3 nullus homo. Vñ talis dat᷑ regula.quotiēscūq3 p̄dicat᷑ vl̄e
vlr̄ sumptū negatiue nō debet subsumptio fieri sub illo p̄dicato ratōne
distributōnis sibi ꝯuenīētis sed ratōne negatōis.ideo debet sic argui.nul
lus hō est nullus homo.ergo nullus homo est res q̄ est nullus hō. vtpu
ta lapis ⁊ nō sic.nullus homo nō est sortes vel plato.Similr̄ hic null⁹ hō
est oīs hono.ergo nullus hō est res q̄ sit om̄is homo.

Equit᷑ de signo nihil.quod ꝑcat idem ꝙ nullus. sed
includit in se terminū recipientē suam distributōem
quia nihil est signum vniuersale cum negatiōe.⁊ res
est terminus recipiens eius distributōem. Circa p̄dicta que
ritur de hoc sophismate nihil videns est aliq̄d videns. Pro
bat᷑ sic.nō rem hanc vidēs est aliq̄d videns.q2 nō vidēs sortē
ē vidēs platonē. nō illā rem vidēs ē aliq̄d vidēs.⁊ sic de alijs
ḡ nihil vidēs est aliq̄d vidēs.ḡ p̄ma est vera. Cōtra.ibi p̄di
cat᷑ oppositū de opposito.ḡ locutio ē falsa Quidā distinguūt
nihil videns est aliquid videns.eo ꝙ hec dictio nihil potest
esse accusatiui casus ⁊ est sensus . nullā rem videns est aliq̄d
videns. vel potest esse nt̄i casus.⁊ est sensus nulla res vidēs
ē aliq̄d vidēs.⁊ ꝑm hoc ponūt amphibologiā ex p̄te casus.s3
hoc nō soluit.q2 in vtroq3 sensu est falsa. S3 alij distinguunt
hāc iterū nihil vidēs.eo ꝙ negatio in hoc termino nihil p̄t ne
gare p̄ticipiū p̄mo positū.⁊ est sensus.nullam rem videns est
aliq̄d videns.⁊ sic est diuisa. Vel potest negare hoc verbū ē
et tunc est sensus.q̄3libet rem vidēs nō est aliq̄d videns. ⁊ sic
est cōposita.sed hoc nō soluit.quia in vtroq3 sensu est falsa.cū
opposita ponant᷑ circa idem. Solutio. dicendū est ꝙ prima
est simpliciter falsa.⁊ probatio peccat penes fallaciam figure
dictōnis a pluribus determinatis ad vnam determinatam

huius termini videns. quia in p̄missis habet supposit̄onem determinatā in ꝯclusione simil'r Vel peccat ꝫm fallaciam accidentis. quia ꝙuis videre cōmunicatur omnibus ꝫm se nō tamen ꝫm ꝙ vniuntur in hoc toto nihil videns. vnde totum accidit parti. ⁊ sic esse videns aliquid. assignatur inesse vtriqꝫ

Sciendū est ꝙ oẽs p̄misse sunt duplices. qꝛ negatio pt determinare verbum vel ꝑticipium vt dictum est ꝑus. vnde antiqui posuerunt p̄missas esse duplices ꝓpter talem regulam quam dabāt. Quotienscūqꝫ negatio ⁊ distributio includunt̄ in vno termino ad quodcūqꝫ refert̄ vnū ⁊ reliquū. Vn̄ cū distributio posita in obliquo nō possit̄ in p̄dicta oratōne attingere verbū. ita neqꝫ negatio. Item idem est iudicium de istis sophismatib9. nullū caput habens est aliqđ caput hn̄s a nullo hoīe differens est ab aliquo hoīe differens ⁊c̄.

Postqꝫ autor determinauit de hoc signo nullus. hic ꝯn̄r determinat de hoc signo nihil. Cui9 ordinis rō ē. qꝛ hoc signū nihil vltra hoc signum null9 icludit terminū recipiētē distributōem Jō hoc signū null9 simplici9 ē ꝙ hoc signū nihil rōe cui9 p̄mo determiauit de ip̄o. ¶ Sciēdū p̄mo ꝙ h̄ signū nihil ē distributiuū subiecti. ⁊ in hoc ꝯuenit cū illis signis nullus oīs. Sꝫ differt p̄mo ab h̄ signo oīs. qꝛ oīs qm̄ vl'r affirmatiue ꝑcat. nihil aūt qm̄ vl'r negatiue ⁊ differt ab h̄ signo null9. qꝛ includit terminū sue distributōis. valet em̄ nulla res ⁊ ibi res est terminus suscipiens distributionem importatā ꝑ hoc signū null9. distribuit em̄ terminū sequentē se mediate vel imediate. sicut ly nihil distribuit terminū in ip̄o inclusum q̄ ē mediate seq̄ns. Etiā terminū positū a ꝑte p̄dicati distribuit qui se hꝫ sicut mediate sequens. ¶ Sciendū scđo. ꝙ ad maiorē notificatōem hui9 signi nihil autor mouet in textu illđ sophisma nihil vidēs ē aliqđ vidēs. sed ꝓbatio ⁊ iprobatio patēt in textu. Et subiūgit ꝯn̄r vnā solutōem auteq̄rū q̄ dicebāt ibi eē āphibologiā ex diuersitate casus ꝫm ꝙ nihil p̄t eē nti casus vl' acci casus. pe. hys. iprobat dictā solutōem. qꝛ in vtroqꝫ sensu ē falsum. Jō ad soluendū ip̄m. debꝫ simpl'r negari. p̄t tn̄ distingui ne aliq̄s videat̄ suā multitudinē ignorare ⁊ clare videat̄ q̄liter in vtroqꝫ sensu sit falsum. ¶ Sciendū tertio. ꝙ antiq̄ alit̄ distinguūt illđ sophisma. Et dicūt ꝙ ibi p̄t eē cōpositio vl' diuisio ꝫm ꝙ negatio inclusa in hoc signo nihil pōt ferri ad copulā ⁊ sic ē cōposita. vl' ad illđ ꝑticipiū vidēs ⁊ sic ē diuisa vn̄ si illđ signū nihil sit acci casus dicta solutio ē iprobāda qꝛ vt pꝫ ꝑ regulā positāi textu. negatio iclusa in h̄ signo nihil qn̄ ē acci casus nō p̄t ferri ad copulā cū distributio in ip̄o inclusa nō p̄cedat p̄dicatū. Sꝫ qn̄ est nti casus tūc ex quo vis negatōis fertur in p̄dicatū ita etiaꝫ ꝫm hoc videt̄ ꝙ ipsum sophis. potest distingui sed tn̄ vt dictū est in solutōe p̄cedenti illa distinctio nō soluit sophis. qꝛ in vtroqꝫ sensu ip̄m ē falsum. ¶ Sciendū q̄rto ꝙ autor soluit dictū sophisma ꝫm eius ꝓpriā opinionē dicēs. ꝙ dictū sophisma sit

simpl'r falsum. Et ad pbatōnem respōdet ꝙ ƀm fallaciā figure dictōnis peccat.s. arguēdo a pluribꝫ determinatꝫ ad vnā determinatā respectu huius termini vidēs. tñ in ista solutōe opꝫ supponere ꝙ illud signū nihil positum in ꝯñte sit acci casus ⁊ nō possit distribuere istū terminū videns positū in ꝯñte cū argueref a pluribꝫ determinatis ad vnā determinatā. ⁊ sic esset bona inductio ⁊ sp sicut ꝯñs esset falsum ita ⁊ añs. deberet em̄ sic inferri ista res nō vidēs est aliq̇d vidēs ⁊ ista etiā nō vidēs est aliq̇d videns ⁊c. ġ nihil videns est aliq̇d vidēs. mō oēs p̄misse ille sunt false sicut ⁊ ꝯñs Aliter sic soluit in textu dicēs. ꝙ ibi ē fallacia accñtis. qꝛ in p̄missis attribuit oībꝫ suppositis videre hoc qđ est nihil videns ƀm se acceptū. ⁊ ƀm ꝙ nō vniunf in hoc qđ est nihil vidēs ¶ Cōtra p̄dicta arguif p̄mo sic. om̄e signū distributiuū debet aliq̇d ƀcare scꝫ distributōem subiecti inquantuꝫ subiectū. sꝫ hoc signū nihil nullā rē ƀcat imo đt negatōnem cuiuslibet rei. ġ nō est signū distributiuū. Scđo sic. Nihil ƀcat qñqꝫ vl'r ⁊ etiā ƀcat terminū cōem susceptiuū distributōis ei⁹. ġ ē eq̇uocū ⁊ ꝑ ꝯñs sophisma debet distingui. Tertio sic vt iā dictū est. nihil ƀcat terminū distributionē ei⁹ recipientē. ġ cū hic solū determinaf de signis distributiuis ⁊ nō de terminis distributiuis. Jō de eo hic nihil esset determinandū. Quarto arguif ꝯtra regulā positā in textu q̄ est distributio īportata ꝑ signū negatiuum tm̄ ferf ad subiectū ꝓpōis nō aūt negatio. ġ ꝯtra regulā. Quinto arguif. Distributio facta ꝑ hoc signū nihil ferf in p̄dicatū materiale. negatio aūt solū ferf supra copulā ⁊ nō solū supra p̄dicatū materiale ġ cōtra regulā. ☞ Ad p̄mū đr. ꝙ lꝫ hoc signū nihil nō ƀcet aliquā rē positiue ƀcat tñ aliquā rē p̄uatiue ⁊ negatiue. ⁊ h̄ sufficit ad signū distributiuū

Ad scđm đr. ꝙ hoc signū nihil ƀcat illa duo tñ ƀcat illa ꝑ modū vnius iō nō est eq̇uocū Ad tertiū đr. ꝙ hic solū determinaf de hoc signo nihil inquantū distributiuū ⁊ solū incidētal'r ostendif ꝙ importat terminū recipientē distributōem ei⁹ Ad q̄rtū đr ꝙ in signo vl'i negatiuo duplex ē virt⁹ distribuēdi. Quedā em̄ ē q̄ ꝯuenit ipi signo inquātū ƀcat vl'r. ⁊ ita tm̄ ferf ad sbbiectū Alia ē virt⁹ distribuēdi signi q̄ ꝯuenit sibi ex ꝯsequēti ratōe negatōis quā includit ⁊ de illa intelligif regula. Ad q̇ntū đr: ꝙ licꝫ negatio p̄mo ⁊ ꝑ se solum ferf in copulam tñ ex ꝯsequenti bñ fertur ad p̄dicatum materiale. ipam distribuendo.

Equif de signis distributiuis duorum ⁊ talia sunt neuter ⁊ vterqꝫ. ⁊ differūt a p̄dictis. qꝛ omīs nullus et similia distribuunt ꝓ omnibus indiuiduis termini cōmunis. sed vterqꝫ ⁊ neuter distribuunt solum pro duobus ꝑ demonstratōem. vt vterqꝫ istorū neuter istorū. Circa p̄dicta querif de hoc sophismate. Ab vtroqꝫ istorū enunciatum est verū. posito ꝙ sortes dicat deum esse. plato vero dicat hoīem esse aīal. ⁊ ambo dicāt simul hoīem esse asinum. et illi duo demonstrenf ꝑ hoc ꝓnomē istorū. ꝓbatio. A sorte enūciatum est verum a platone enunciatum est verum. ġ ab

vtroqꝫ istoꝝ enũciatũ est verũ Cõtra ab vtroqꝫ enunciatuꝫ est verũ. sed nihil enũciatũ ē ab vtroqꝫ istoꝝ nisi hoiem esse asinũ. ergo hoiem esse asinum est verũ. qđ est falsum Solutio ꝑma est vera. ꝛ ꝓbatio peccat ꝑm fallaciã accñtis. sicut habet̃ ab Aresto. hec ꝓpositio ponit̃ esse vera Oim ꝯtrariorum eadē ē disciplina. ꝛ tñ nulla ꝑticularis disciplina ē oim ꝯtrarioꝝ. ſꝫ disciplina cõiter sumpta Vñ hic ē fallacia accidētis oim ꝯtrarioꝝ eadē ē disciplina nisi hec vł illa ꝛ sic de alijs. ğ oim ꝯtrarioꝝ hec eadē ē disciplina vł ista qđ ē falsuꝫ. Silr hic hõ ē spēs ſꝫ nullus ē hõ nisi sortes vł plato. ꝛ sic de alijs. Et sic ē fallacia accñtis in ꝓposito. qꝛ hec dictio enũciatũ ē ꝛ hec dictio verũ tenent̃ ꝓ ipo in cõi. ꝛ sic ab vtroqꝫ ipoꝝ enũciatũ ē verũ. vñ enũciatũ ē verũ. vñ enunciatũ nõ tenet̃ ꝓ ꝑticulari enũciato ab vtroqꝫ. vñ ꝑticulare enũciatũ ab vtroqꝫ accidit enũciato in cõi. sicut ꝑticulare inferius accidit suo supiori ꝛ verũ assignat̃ vtriqꝫ inesse. Et appellat̃ superi9 hic oĩe qđ ē mai9 siue essentiale siue accidētale. Quidã tñ dicunt ꝙ ꝑma est falsa. ꝛ dicũt ꝙ enunciatũ accipit̃ ꝓ ꝑticulari enũciatio ab vtroqꝫ ꝛ silr verũ ꝓ ꝑticulari Et ꝓbatio peccat ꝑm fallaꝫ figure dcõis a pluribꝫ determiatꝭ ad vnã determiatã hui9 termini enũciatũ ꝛ hui9 termini verũ. ſꝫ ꝑma solutio melior ē ꝛ subtilior Seqt̃ de h̄ signo neut̃ qđ ꝑcat idē qđ vterqꝫ cũ negatõe sibi opposita. vñ sicut null9 de se hꝫ distributionē ꝛ negatõem silr ꝛ neuter. ſꝫ neuter est distributiuũ duoꝝ tm̃. Itē qrit̃ de hoc sophis. neutrũ oculũ habēdo tu potes videre. ꝓbatio. dextrũ oculũ nõ hãbēdo tu potes videre sinistꝝ oculũ nõ habēdo tu potes videre. ğ ꝑma ē vera Cõtra. neutrũ oculũ habēdo tu potes videre. ğ neutrũ oculũ habēs vel dũ neutrũ oculũ hñs tu potes videre qđ falsum ē. ꝯñtia ptꝫ. qꝛ gerũdia terminata in do hñt resolui ꝑ dũ. vł ꝑ si. vł ꝑ qꝛ. ſꝫ vtroqꝫ mõ ē falsa. ğ ꝑma ē falsa. Solutio ꝑma ē falsa. ꝓbatõ peccat ꝑm fallaciã accñtis. qꝛ posse videre ꝯuenit ꝑtibꝫ ꝑm se scꝫ ꝓut sunt diuise. ſꝫ nõ ꝯuenit eis ꝓut sunt vnite in suo toto vñ hic ptꝫ ꝑ ꝑmã regulã cũ ad ꝑtes sequat̃ totuꝫ. vt potestas videndi cõuenit ꝑtibus ꝛ nõ toti. ideo si partes inferant̃ de toto ibi est fallacia accidentis.

Postq̃ autor determinauit de signis distributiuis pluriũ. hic ꝯñr de
terminat de signis distributiuis duoꝝ. Cuius ordinis rõ est. q2 distribu-
tio dr quasi vni⁹ ad plura facta ꝑticipatio diuisim. et sic q̃to aliq̃d ad plu-
ra distribuit tanto ꝑfectiori modo ꝯuenit sibi nomẽ distributõnis. Ideo
ꝓus determiãt de signis distributiuis pluriũ q̃ de signis distributis duo
rum. ☞ Sciendũ ṗmo ꝙ sicut se hñt ois ⁊ nullns sic se hꝫ vter et neuter
Sicut eni nullus icludit ois cũ negatõe postposita ⁊ sic vꝫ tãtũ sicut ois
ita neuter vꝫ tm̃ sicut vter cũ negatione postposita. Unde neuter idẽ ẽ ꝙ
vter nõ. sed tñ drñt hmõi signa inter se. q2 ois ⁊ nullus. sunt distributiua
pluriũ. sꝫ vter ⁊ neuter sunt distributiua duoꝝ. Unde neuter ꝯuenit etiã
cũ hoc signo nihil qd̃ distribuit terim cõem sequẽtẽ tã mediate q̃ imedia
te. ita silr̃ neuter Sciẽdum scd̃o. ꝙ circa hoc signũ vterq̃ autor mouet
tale sophisma. supposito ꝙ sortes dicat deũ esse et plato. dicat hoĩem esse
aĩal. et ambo simul dicãt hoĩem esse asinũ. Queritr̃ tũc de veritate huius
sophis. an ab vtroq̃ enũciatũ sit verũ ⁊ probatio ⁊ improbatio satis patẽt
in textu autor soluit sophisma dicens ꝙ est verũ ⁊ peccat probatio penes
fallaciã accñtis. sicut hec. hõ est spẽs. sꝫ nõ est aliquis hõ. i. sortes. vel pla-
to qui sit spẽs. Ibi eni spẽs vere ꝯuenit hoĩ. ⁊ hoc ꝙ infertr̃. hõ de sorte cre
ditur ꝙ debeat inferri de ipso sorte. Silr̃ cũ dr in probatione sophismatis
ab vtroq̃ enũciatũ est verũ. sed enũciatum est ab vtroq̃ istoꝝ hoĩem esse
asinũ. igitur hoc est verũ Uerũ eni est in enũciatione in cõi non aũt in ista
vel illa necessario ¶ Sciẽdum tertio. ꝙ autor ꝯuenienter ponit vnã aliaꝫ
solutõem antiquoꝝ dicentiũ. ꝙ sophisma est simplr̃ falsum ⁊ ꝙ probatio
peccat ꝓm fallaciam figure dictõis arguendo a plibꝫ determiatis ad vnam
determinatã rõne huius termĩ verũ. ⁊ etiã rõne huius termĩ enũciatũ. sed
vt dicit autor in textu ṗma solutio est melior ⁊ subtilior. Ideo dd̃m est ꝙ
enũciatũ in premissis hꝫ suppõem determinatã. sed in ꝯclusione supponit
simplr̃. non tamen sic ꝙ ibi nullo mõ stat pro inferioribꝫ. sed q2 nõ stat pro
inferiori determinato. rõne cuius posset reddi locutio vera. ¶ Sciendum
quarto ꝙ circa hoc signũ neuter autor mouet tale sophisma neutrũ oculũ
hñdo tu potes videre. Cuius probatio et improbatio patent in textu. de
inde soluit ipm dicens. ꝙ ipm est simpliciter falsum. Et ad probatõem dr
ꝙ peccat ꝯtra fallaciã accñtis. Uidere eni ꝯuenit ꝑtibus scꝫ dextro ocu
lo ⁊ sinistro ꝑ se acceptis. ideo qñ aliq̃s non habet oculum sinistrũ adhuc
potest per dextrũ et ecõtra. Et propter hoc infert de ipsis ꝓm ꝙ stãt sub
hoc toto neutrũ oculum hñdo et vt sic ipis nõ cõuenit. et iõ ibi est fallacia
accñtis Debet eni sic argui. nec dextrũ oculum habẽdo nec sinistrũ potes
videre. et tunc erit falsum sicu et añs. ¶ Cõtra ṗdicta arguitr̃ ṗmo sic.
non ponũtur aliqua distributiua trium vel quatuor. ergo non debent po
ni distributiua duorum Scd̃o arguitr̃ sic. signũ vniuersale variatur so-
lum ꝓm variatõem termini cui adiũgitur. vt dictũ est prius de hoc signo
nullus. ergo vter ⁊ neuter apposita terminis hñtibꝫ plura supposita q̃ duo
distribuunt pro pluribꝫ. g̊ ⁊c. Tertio sic. si neuter esset signũ iste eẽnt cõ
tradictorie neuter hõ currit ⁊ altr̃ hõ currit. g̊ nõ possꝫ simul eẽ vere qd̃ fal
sum est. vt faciliter probaretur. ergo neuter nõ est signũ distributiuum
Quarto sic. si terminus enũciatum in istis premissis ⁊ probatõibꝫ pri-

mi sophismatis supponeret determinate ⁊ in ꝯclusione simpl'r seq̄ret̃ ꝙ fal lacia figure dcōnis cōmitteret̃ arguendo a suppōe ꝑsonali ad suppōem sim plicem. et sic ꝓbatio pmi sophismatis essent neganda. ⁊ per ꝯñs sophisma esset verū. Quinto ar. ꝯtra scđm sophisma qꝛ in ꝓbatione eius arguit̃ a ꝑtibꝰ in q̄titate ad suū totū.ḡ est bonus locus dialecticus. ⁊ ꝑ ꝯñs nō peccat ꝯtra fallaciā accñtis. ☞ Ad pmū dicit̃. negat̃ ꝯña. qꝛ ista sig na oīs nullus sufficienter distribuūt ꝓ tribꝰ aut ꝓ quatuoꝛ. sed nō ꝓprie ꝓ duobꝰ. qꝛ de duobus nō dicimus oēs. ideo ꝯueniēter ponūtur aliq̄ signa distributiua duoꝝ. Ad secūdū dꝛ. ꝙ nō est sil'e de istis duobꝰ signis et de alijs. qꝛ alia signa distributiua fuerūt iposita sic ꝙ possunt distribuere adequate terminū ꝓ oībꝰ suis suppositis. sed ista duo signa vter et neuter fuerunt imposita vt distribuerent solū pro duobꝰ. Ad tertiū dicit̃. ꝙ si capiat̃ alter indeterminate. sic ꝙ posset supponere pro alijs q̄ꝫ distributis per ly neuter. sic iste ꝓpō nespñt ambe esse vere nec sunt ꝯtradictoꝛie Sed si alter ₰cat ꝑticionē vel ꝑtem eius qđ distribuitur ꝑ neuter. sic dicte ꝓpo-sitōnes sunt dicte cōtradictoꝛie nec vt sic pñt esse simul vere. Ad q̄rtuꝫ dicitur. ꝙ duplex est suppō simplex. Quedā em̄ est que ꝯuenit termīo cui repugnat stare ꝓ suppositis. ⁊ arguendo a tali suppōne simplici ad ꝑsona-lem nō bñ arguit̃. Alia est suppō simplex que conuenit alicui termino cui termino cui non repugnat stare pro suppositis indeterminatis ⁊ arguen-do a suppōne ꝑsonali ad simplicem hoc modo acceptā vel ecōtra nō est fal lacia figure dictionis Ad q̄ntū dicit̃. ꝙ in dicta ꝓpōne arguit̃ a ꝑtibꝰ in q̄titate ad suum totū respectu ꝑtium ponētium differētiā inter ꝑtes et totum. ideo probatio peccat ₰m fallaciā accidētis.

Habito de signis distributiuis ꝑtiū subiectiuaꝝ. Cō sequenter querit̃ vtrū negatio habeat vim distribuē-di siue cōfundēdi. Et dꝛ ꝙ sic. qꝛ aresto. in pmo peri hermenias dt ꝙ ille ꝯtradicūt hō est iustꝰ hō nō est iustus. ḡ altera ē vniuersalis cū subijciat̃ terminus cōis. sꝫ nō nisi hec nō hō ē iustus. ḡ ille terminus hō distribuit̃. sed nō est ibi ali quid a quo distribuit̃ nisi negatio. ḡ distribuit̃ a negatione. Cōtra si negatio habeat vī ꝯfundēdi. ḡ sicut ista ē incōgrua oīs soꝛ. currit. sil'r hec. nō soꝛ. currit. qđ ē falsum. qꝛ q̄uis sig-num distributiuū nō possit addi termino singulari. tñ negatio bñ pt addi Item vbicūqꝫ ē distributio ibi est terminus cōis sumptus vl'r. ḡ opoꝛtet ꝙ ibi sit dictio ₰cās qm̄ vl'r sꝫ signuꝫ vl'e ₰cat qm̄ vl'r tm̄mō. negatio vero nō. ḡ nō hꝫ vim distribu endi qđ cōcedimus dicētes. ꝙ negatio nō ꝯfundit sꝫ negat hoc qđ post se inuenit. Vñ cū adiūgit̃ termīo cōi negat ipm̄ sed ad negatōem supioꝛis seq̄tur negatio cuiuslibet inferio-ris. eo ꝙ destructo supioꝛi destruit̃ qđlibet eius inferiꝰ ḡ ne

gatio nō ꝯfundit ſ; negat qđ poſt ſe inuenit ſiue ſit vl'e vl' pti culare. Sol'o aūt ptȝ ad hoc qđ obijcit̃. q2 hec eſt vl'is nō hō eſt iuſtus. hoc nō ē ꝑpter naturā diſtributōis exn̄tis in nega tōne ſed hoc ē q2 negeť hō in cōi. quo remoto remoueť qđlibȝ eius inferius Item ſolet poni quedā diſtributio aptitudinis vt oīs hō timet in mari. i. aptus natus ē timere in mari. Iteȝ ſolet poni diſtributō accōmoda. vt celuȝ tegit oīa ꝑter ſeipm̄ et deus creauit oīa alia a ſe ſed iſta duo genera diſtributio- nis nō ſunt ita ꝓpria vt alia

Poſtq̄ꝫ autor determinauit de ſignis diſtributiuis ptiū ſubiectiuarūȝ Hic ꝯn̄r determiat de negatōe. videlicet vtꝝ negatio habeat vim diſtri- buendi. Cuius ordis rō eſt. q2 in iſto tractatu autor ꝑncipal'r intēdit de- terminare de ſignis diſtributiuis ptiū ſubiectiuaꝝ. Et q2 negatio ꝓpe nō diſtribuit Iō ꝑus determinatū eſt de ſignis diſtributiuis ptiū ſubiecti uaꝝ q̄ꝫ de negatōne. Et q2 cū negatio ꝑ accn̄s diſtribuit ꝓ ptib9 ſubiecti- uis. iō imediate poſt ſigna diſtributiua ptiū ſubiectiuaꝝ determiat de ipā negatōe añq̄ꝫ de diſtributiuis ꝓ ptib9 integralib9 ¶ Sciēdum ꝑmo. ꝙ negatio p̄t capi dupl'r. Uno° ꝓ orōne negatiua. ⁊ iſto° nō ſumiť h̄. Alio mō ꝓ inſtrō negandi ſiue ꝓ ſigno negatiuo. cuiuſmōi eſt hoc aduerbiū nō et hoc mō capiť adhuc dupl'r. Uno° negatiue ſiue negant̃. ⁊ h̄ eſt qn̄ ad- diť termino ꝑ appōem. ſic ꝙ nō intrat ꝯpōem cū dcōne cui adiūgiť. Alio° capiť infinitāter. ⁊ ſic ꝯponiť et facit vnā dcōem cū termīo cui adiūgiť. vt nō hō. ⁊ de negatōe negante ſolū eſt ad ꝓpoſitū ¶ Sciendū ſcđo. ꝙ autor in tex. arguit ad vtrāq̄ꝫ ptē dicte q̄ſtionis qua q̄rebať in ꝑncipio ꝯtinuati onis. Utꝝ negatio haber vim ſeu ꝟtutē diſtribuendi. vt ptȝ in tex. Sed ꝓ ſolutōe q̄ſtionis eſt aduertēdū ꝙ aliq̄d p̄t habere vim diſtribuendi du- pliciter. Uno° primo et ꝑ ſe. ſcđo ꝑ accn̄s et ex ꝯn̄ti. tūc rn̄deť ꝙ negatio nō hȝ ꝟtutē diſtribuendi ꝑmo et ꝑ ſe. vtȝ per duas rōnes textus. q2 ſic nō poſſet addi termino ſingulari. et q2 etiam nō ꝑcat qm̄ vl'r. tn̄ negatio bene hȝ ꝟtutē diſtribuēdi ꝑ accn̄s. q2 ꝑmo ⁊ ꝑ ſe negat formā importatā ꝑ ter minū. q̄ ſi ſit cōis ꝑ abnegatōem eius ſeq̄tur negatio inferioꝝ ei9. et ſic ſub tali ꝟbo poterit ſubſumptio fieri et ſic deſtruit ꝑ accn̄s. Si ꝟo addať ter- mino ſingulari. q2 ille ꝑcat formā indiuiduatā ad ei9 negatōem nō ſequiť negatio alicuius inferioris. iō nō diſtribuit. ⁊ ita nō p̄t ipm̄ diſtribuere

Sciendū tertio ꝙ autor ponit aliquā diſtributōnem que dꝛ aptitudi- nis. vt oīs homo timet in mari nō eſt ſenſus. ꝙ oīs hō actu timet in mari ſed q2 oīs hō aptus natus eſt timere in mari. Et dꝛ diſtributio aptitudi nis. ideo q2 non ſolum aptitudinaliter ꝯuenit ſubiecto. ſed etiā q2 aptum natū eſt cōuenire ſuppoſitiſ ſubiecti ſm̄ ſuā naturā. vn̄ ſi hō eēt in mari ſm̄ ſuā naturā eſſet nat9 timere et ſi nō timeret eēt ꝯtra naturā ei9 Sciēdū quarto. ꝙ autor in textu ponit aliā diſtinctōem q̄ dꝛ diſtributio accōmo- data. q̄ termin9 nō diſtribuiť ꝓ oīb9 ſuis ſuppoſitis ſimpl'r adeq̄te. ſ; accō modate ꝓ alijs a ſe. vt celū tegit oīa. et ſil'r ſolet dici ꝙ eſt diſtributio accō modata cū dꝛ. dyaletica viam habet ad oīm methado ꝑncipia.

¶ Contra predicta arguit primo sic. prius dictum est in textu. quod hoc signum nullus rone negationis quam includit. habet virtutem distribuendi predicatum. ergo negatio habet virtutem distribuendi Secundo sic Cum dicitur homo non est asinus sub illo termino asinus potest fieri descensus. ergo distribuitur et nonnisi per negationem. ergo negatio habet vim distribuendi Tertio arguitur. Distributio est multiplicatio termini cois facta per signum universale. ergo negatio non distribuit ex quo non sit signum vle Quarto arguitur. vnius rei est tantum vnicus actus. sed negationis actus est negare. ergo non potest distribuere. Quinto sic. Dictum est quod hoc signum ois distribuit terminum coem pro oibus suis suppositis. ergo cum dicitur celum tegit oia ibi nihil accomodatur accntr. et sic non est ponenda distributio accomodata.

Ad primum dicitur quod negatio non habet virtutem distribuendi primo et per se et quo ad hoc bene probant ista argumenta nihilominus bene distruit per accns. simili modo dicendum est ad secundum et tertium Ad quartum dicitur quod negationis est vnicus actus proprius primo et per se sibi conveniens est quod est negare. habet tamen alium per accns sibi convenientem quod est distribuere Ad quintum dicitur quod hoc signum omnis ex natura sua distribuit terminum coem. pro oibus suis suppositis. sed tamen in aliquibus orationibus determinatis secundum coem vsum a sua distributione excluditur vnum suppositum. vt patet in exemplo textus. et quia illa genera distributionum non sunt ita propria ideo posterius de ipsis determinavit

Sequitur de hoc signo totus quod est distributivum partium integraliter. vt hic totus sortes est albus. Est enim sensus sortes secundum quamlibet sui partem est albus. ad quam sequitur quelibet pars sortis est alba Probatio in hac totus sortes est albus sortes subiicitur albedini secundum sex partes eius non secundum se sed prout sunt in suo toto sive sub forma totius. ergo non subiiciuntur albedini nisi per totum. et sic per prius sequitur hec. sortes secundum quamlibet partem sui est albus et postea illa quelibet pars sortis est alba Item in hac totus sor. est albus totus subiicitur albedini in rectitudine. partes autem in obliquitate. quia in eo quod est totum partes intelliguntur in obliquis et in eo quod est pars totum sumitur obliqui. quod patet per divisionem eius quod est totus. vt domus ex pariete tecto et fundamento. et sortes est ex partibus. ergo illud quod est totum dat intelligere partes obliquis. ergo ad hanc totus sortes est albus. immediate sequitur hec. sortes secundum quamlibet sui partem est albus. et immediate sequitur ista quelibet pars sortis est alba Item ad idem. illud quod est pars non habet esse nisi ab eo. quod est totum. quia non habet perfectionem nisi ab eo ergo non subiicitur alicui nisi per totum. ergo totum prius subiicitur. ergo ad hanc totus sortes est albus immediate sequitur sortes secundum quamlibet sui partem

est albus.et mediate quelibet ps sortis est alba Circa p̄dicta querit̃ de hoc sophismate totus sortes ē minor sorte. ꝓbatio quelibet pars sortis est minor sorte ꝛ sortes ꝑm q̄ꝫlibet sui ptē est minor sorte.ergo totus sortes est minor sorte. Cōtra to/tus sortes est minor sorte.ergo sortes est minor sorte. Solu tio p̄ma est vera scꝫ hec totus sortes est minor sorte.ꝛ ꝓbatio peccat ꝑm fallaciā accñtis·qꝛ in ista tot⁹ sortes est minor sor te p̄dicatum attribuit̃ ptibus q̇bus vere ꝯuenit.sorti aūt nō ꝯuenit.ꝛ ideo hec simpl'r ē falsa.sortes ē minor sorte.ꝛ iō siue ptes inferant esse minorem sorte de toto.siue de sorte erit fal lacia accidētis ꝑ vnam regulam supradictā. Unde totus sor tes est res subiecta ꝛ sortes accidit ei.ꝛ esse minor sorte assi/gnat̃ vtriqꝫ ineē Etiam ꝓbatio peccat ꝑm q̇d ad simpl'r.quia ista totus sortes est minor sorte.nō ponit sortem ꝑm se. sꝫ ꝑm suas pteu.ꝛ ideo ponit sortem ꝑm q̇d esse minorē sorte.itacū simpl'r inferat̃.ergo sortes est minor sorte.peccat em̄ ꝑm quid ad simpl'r sicut sortes ꝑm pedem est minor sorte. Item in qui busdā sequit̃.totus sortes.ergo sortes.vt totus sortes est al/bus.ergo sortes est albus.ꝛ in q̇busdam nō queritur in qui bus est ꝛ in q̇bus nō. Dicendū ꝙ sunt quedā accidētia q̄ in/differēter ꝯueniunt pti ꝛ toti.vt sunt albus ꝛ niger.calidum frigidū.augeri.minui.ꝛ in talibus bene seq̇tur.totus sortes ergo sortes.alia sunt accidētia q̄ ꝯueniunt ptibus ꝛ nō toti. et ecōuerso toti ꝛ nō ptibus.vt totalitas.minoritas.parui/tas.ꝛ in talibus nō seq̇tur.totus sortes.ergo sortes.

Postq̄ꝫ autor determinauit in p̄cedenti pte de signis distributiuis pti um subiectiuaꝝ ꝛc̄.hic ꝯñr determiuat de hoc signo totus qd̄ est signuꝫ distributiuū ptiū integraliū Cuius ordinis ratio est.qꝛ ordo signoꝝ distri butiuoꝝ sumit̃ ex ordine illoꝝ q̄ distribuunt̃ seu ꝓ q̇bus distribuunt. Et qꝛ signa distributiua de q̇bus determinatū est distribuūt ꝓ ptib⁊ subiecti uis ꝛ formalib⁊. ista vero de q̇bus iam determinandū est ꝓ ptib⁊ integra lib⁊ ꝛ materialib⁊ ꝛ forma p̄cedit materiā iō p̄us determinatū est de hoc signo oīs nullus ꝛc̄.q̄ꝫ de hoc signo totus. ¶ Sciendū p̄mo.ꝙ hec dictō totus potest capi dupl'r.vno mō cathegreumatice ꝛ ꝑcatiue.ꝛ sic est dictō ꝑ se aliq̇d ꝑcans ꝛ idem est qd̄ pfect⁹ vel integer. Alio mō p̄t capi sinca/thegreumatice ꝓut scꝫ a se nō ꝑcat rem aliquā subijcibilē vl' p̄dicabilē sꝫ solū distributōem termini distribuibilis in ptes integrales.ꝛ hoc mō de ip̄o est ad ꝓpositū p̄mo mō. ¶ Sciendū scd̄o.ꝙ vt dicit autor in textu ad istam ꝓpositōem totus sortes est albus nō immediate sequit̃ ista.que

libet pars sortis est alba.sed ista sortes ꝯm q̄zlibet eius partem est albus.
Cuius in textu tres assignat causas. Prima cum dicitur totus sortes
est albus sortes ꝯm se subiicitur albedini partes ꝯm se non subiiciuntur
sed vt stant sub forma totius.ergo ad istam totus sortes est albus.prius
seq̄tur ista sortes ꝯm q̄zlibet eius ꝑtem est albꝰ ⁊ ex ꝯn̄ti seq̄tur ista q̄libet
ꝑs sortis est alba vbi albedo attribuit̄ ꝑtibꝰ sortis ꝑ se sumptis. ¶ Scien
dum tertio.ꝙ autor illud ꝓbat alia ratōe que talis est .q2 cum d2 totꝰ sor
tes est albꝰ.totū subiicit̄ albedini in recto ꝑtes aūt in obliquo. Et cū par
tes h̄n̄t modū materie respectu totiꝰ ⁊ ip̄m cōponāt integraliter ⁊ mate
rial'r albꝰ nō p̄dicat̄ de toto in recto q2 includūtur in ip̄o nisi in obliquo
Ideo ad istam totus sortes est albus immediate seq̄tur ista sortes ꝯm q̄z
libet ꝑtem est albꝰ.In qua ꝑtes subiiciunt̄ ⁊ in obliquo sicut ꝯtinebant̄
in toto ⁊ ex ꝯn̄ti seq̄tur ista q̄libet ꝑs sortis est alba in qua ꝑtes subiiciun
tur in recto.deinde ponit tertiā ratōem q̄ satis ꝑ3 in textu. Causa autē
quare istud ꝓbat est ista vt melius intelligat̄ ꝓbatio sophistica q̄ ponitur
in textu ad habendū maiorē noticiam de natura huiꝰ signi totus.¶ Scī
endum quarto.ꝙ autor in textu mouet tale sophisma.sc3 totus sortes est
minor sorte. Cuius ꝓbatio ⁊ improbatio satis patēt in textu.deinde sol-
uit ip̄m dicens ꝙ est verū. Et ad ꝓbatōem cū arguit̄ sortes nō est minor
sorte.ergo totus sortes nō est minor sorte.d2 ꝙ ꝓbatio peccat ꝯm accidēs
q2 esse minorē sorte in an̄te attribuit̄ ꝑtibꝰ sortis diuisim acceptis q̄bꝰ p̄mo
ꝯuenit sed ex ꝯn̄ti attribuit̄ sorti nō distributo cui nō ꝯuenit:deinde po-
nit aliā solutōnem dicens.ꝙ sophisma peccat contra fallaciam ꝯm quid
ad simpl'r.ac si argueret̄.sortes est minor ꝯm pedem sorte.ergo sortes ē mi-
nor sorte.Unde q̄libet ꝑs sortꝫ diuisim sumpta addita sorti diminuit ra
tionē sortis in ordine ad hoc attributū qđ est esse minorē sorte.specialiter
circa hoc signū totus autor mouet vnā questionē cuius solutio clare ꝑ3
in textu. ¶ Cōtra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. nō ponunt̄ signa ꝑticularia di-
stributiua ꝑtiū integraliū.ergo nec debēt poni v'lia. Scđo.totū3 inte-
grale actualiter includit oēs suas ꝑtes.g̊ ad hoc nō req̄rit̄ signū vniuersa
le Tertio.d2 tota albedo.⁊ tn̄ albedo nō hab3 ꝑtes integrales.g̊ hoc si
gnum totus nō solū distribuit ꝓ ꝑtibꝰ integralibꝰ. Quarto.ista ꝑt esse
vera.totus sortes est albus.supposito ꝙ pes nō sit albꝰ.ergo nō distribuit
ꝓ oībus ꝑtibꝰ integralibꝰ. Quinto.ꝑtes sunt p̄ores toto.g̊ nihil inest
toti nisi ꝑ ꝑtes.g̊ male d2 in textu ꝙ albedo p̄us toti attribuit̄.scđo ꝑtibꝰ
ꝯm ꝙ ꝯtinent̄ in toto.⁊ tertio ip̄is ꝯm se acceptis. ☞ Ad p̄mū d2. ꝙ ad
hoc ꝙ aliq̄d p̄dicet̄ de toto integrali sꝑ requirit̄ ꝙ ꝯueniat alicui eius ꝑti
p̄ncipali.⁊ ideo nō req̄runt̄ signa ꝑticularia distributiua ꝑtiū integraliu3
sic aūt nō est de terminis distributiuis totius v'lis ⁊ ꝑtiū subiectiuarum.

Ad scđm d2.ꝙ l3 totū integrale actual'r includat oēs ꝑtes integrales
ratōe cuius ad positōem totius integralis req̄ritur positio cuiuslibet eius
ꝑtis.tn̄ ad hoc ꝙ aliq̄d dicat̄ inesse toti integrali nō sufficit ip̄m inesse ali-
cui ꝑti ⁊ ideo req̄rit̄ signū distribuēs ip̄m ꝓ oībꝰ suis ꝑtibꝰ. Ad tertiu3
d2.ꝙ l3 albedo ꝑ se nō h3 ꝑtes integrales tn̄ ꝑ accn̄s.ratōe sui subiecti bn̄
h3 ꝑtes integrales.⁊ ratōe illius sibi addit̄ hoc signū totus. Ad quar-
tum d2.duplices sunt ꝑtes integrales. Quedā sunt p̄ncipales.s.q̄ de ne-

cessitate reqruntur ad esse totius. et pro oibus talib9 distribuit hoc signū totus Alie aūt sunt minus pncipales q̄ solum reqruntur ad bn̄ esse ipius pro talib9 nō distribuit totus. Ad qntum dr. lʒ fm naturā rei albedo nō insit toti nisi p ptes. tn̄ supposito q insit toti p hoc potest inferri q insit ptibus fm q ptinent in toto prius q̄ʒ insit ptibus fm se acceptis.

Sequitur de signis distributiuis accidentiū. Inter q̄ pmo dicendū est de signis distributiuis qualitatis. Dicitur aūt signum distributiuū qualitatis qd distribuit res se habentes p modum qualitatis. vt qualelibet cuius pticulare est aliqualibet. Sed si tunc obijcitur q accidens multiplicetur multiplicato subiecto. ergo cū signa distributiua substātie distribuant siue multiplicent subiectū oportet q multiplicēt siue distribuant ipm accidens. ergo signa distributiua accidentiū supfluūt. Ad hoc dicendū est q duplex est multiplicatio accidētis. qr qdaʒ est multiplicatio fm numerū. et hoc fit p signum distributiuū substātie. vt omnis hō albus currit. Alia est multiplicatio fm spēm. et hec fit p signa distributiua accidētis. vt qualelibet currit. id ē res habens qualencūqʒ qualitatē currit. Circa predicta queritur de hoc sophismate. Quodlibet qualelibet de q̄libet tali scit ipsum esse tale quale ipm est. posito q sortes sciat grāmaticaʒ logicā et rethoricā. et plato et cicero simil'r et sciant se habere eas. et sunt alij tres homines quorū vnus sciat logicam alter grāmaticam. et alius rethoricam. et isti nesciant se habere eas. et de alijs nihil sciant et alij sciāt de se et de istis. et nō sunt plures homines neqʒ plures qualitates. pbatio. hoc qualelibet de quolibet tali scit ipm esse tale quale ipm est et sic de secundo et tertio. et nō sunt plura qualelibet ergo qdlibet qualelibet de quolibet tali scit ipm eē tale quale ipm ē. Cōtra qdlibet qualelibet etc. ergo qdlibet grāmaticū de quolibet tali scit ipm esse tale quale ipm ē. Solutio pma ē vera et improbatio peccat fm fallaciā ↄsequētis ab inferiori ad superi9 cū distributōne supioris. qr qualelibet supponit tantū p trib9. scʒ p trib9 pmis. sed grāmaticus supponit p eisdem et etiam p aliq̄ qui habet grāmaticā tantū. sic grāmaticū ē in plus q̄ʒ qualelibet Unde si apponatur signū vniuersale distributiuum sic qdlibet qualelibet etc. ergo qdlibet grāmaticū sit ↄsequēs.

vt hec oīs homo. ergo om̄e aīal. ⁊ sic in vltimo de quolibet qualelibet. ḡ de quolibet grāmatico cū d̄r de q̄libet tali

Postq̄ auctor determinauit de signis distributiuis substātie ⁊ etiā de negatōe. hic ɔ̄nr determinat de signis distributiuis accn̄tiū. Cui⁹ rō ordinis ē. q̄ sicut se h̄z substātia ad accn̄s. sic se h̄z signū distributiuū substantie ad signū distributiuū accn̄tiū. s̄z substātia p̄cedit accn̄s. ḡ signū distributiuū substātie p̄cedit signū distributiuū accn̄tꝭ. ¶ Sciēdū p̄mo q̄ signū distributiuū accn̄tis ē illud qd̄ distribuit rē p modū accn̄tis siue p modū alteri adiacētis. vt cū d̄r q̄liscūq̄ sit hō ip̄e currit. siue hō sit alb⁹ siue niger ip̄e currit. Et d̄r notāter q̄ signū distributiuū accn̄tꝭ ē illud qd̄ distribuit rē se habentē p modū accn̄tꝭ q̄ indifferēter oēm rē adiectiue designatā distribuit siue fuerit substātie siue accn̄tꝭ. ¶ Sciendū scd̄o q̄ cū d̄r signū distributiuū accn̄tꝭ q̄litatꝭ distribuit rē habentē q̄litatē vt q̄lis quale ibi nō deb̄z p̄prie capi. vt ē denoīatiuū q̄litatꝭ p̄prie dicte s̄z deb̄z capi generaliter vt ē denoīatiuū cuiuslib̄z rei se h̄ntis p modū qualitatꝭ siue p modū determinātꝭ ⁊ ɔtrahētꝭ siue talis res s̄m veritatē fuerit substātia vl̄ accn̄s aliqd̄. Vn̄ substātia b̄n denotat vl̄ p̄cat p modū q̄litatis. vt cū d̄r corporeū rōnale ⁊c̄. S̄z qualitas ⁊ q̄ntitas inter p̄dicamēta accn̄tiū sunt p̄ncipaliora ⁊ h̄nt modos p̄dicādi distinctos. iō in ip̄is repiunt̄ signa distributiua a se inuicē distincta magisq̄ in alijs p̄dicamētꝭ. ¶ Sciendū tertio q̄ l̄z eadē signa distributiua distribuāt substātiā s̄m numeꝝ nō t̄n s̄m spēm. Cui⁹ rō ē. q̄ accidētia recipiūt vnitatē numeralē ⁊ etiā multitudinē per eoꝝ subiecta. Iō s̄m nūeꝝ signoꝝ distributiuoꝝ sub̄e multiplicāt̄ nūeral̄r signa distributiua accn̄tꝭ sicut accn̄tia mlt̄iplicāt̄ p sua subiecta s̄z accn̄tia h̄nt vnitatē specificā in p̄prio gn̄e p aliqd̄ sui generꝭ. iō ad hoc q̄ s̄m spēm distinguant̄ requirunt̄ signa distributiua distincta a signis distributiuis substātie. ¶ Sciendū quarto q̄ illud signum qualelibet includit terminum recipientē eius distributōem. Tantū em̄ valet qualelibet sicut res habens q̄libet qualitatē ibi qualitas est distribuens ⁊ adhuc vltra hoc includit subiectū illius qualitatis quod distribuit̄. Et q̄ illud subiectū p̄cedit virtutē signi distributiui vt in eius expositōe p̄z. Ideo p ip̄m non distribuit̄. ⁊ ideo p̄t addi aliud signū distributiuū cui⁹ distributio cadit sup subiectū. vt dicēdo qualelibet ē q̄libet res habēs qualitatē. Vn̄ circa hoc signū qualelibet auctor mouet vnū sophisma in textu. cui⁹ probatio ⁊ improbatio cū eius solutōe patēt in textu. ¶ Cōtra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. quātitas p̄cedit qualitatē. ḡ p̄us debuit determinare de signis distributiuis q̄ntitatis q̄ qualitatis. Scd̄o sic. qualelibet distribuit rē p̄catā p modū substātie vt p̄z in ei⁹ expōe. qualelibet em̄ valet. i. res h̄ns qualibet q̄litatē. q̄ntitas āt p̄cat̄ p modū substātie cū sit abstractū. ḡ nō ē signū distributiuū accn̄tꝭ. Tertio sic cū d̄r. oīs hō ē alb⁹. ille termin⁹ alb⁹ nō distribuit̄ material̄r p hoc signū oīs. ḡ male d̄r in textu. q̄ accn̄tia material̄r distribuant̄ ad distributōem subiecti. Quarto ar. accn̄s adiectiue designatum bene distribuit̄ s̄m spēm p signū distributiuū substantie. vt dicendo om̄e coloratū vl̄ qd̄libet coloratū. ḡ nō req̄runt̄ signa distributiua accn̄tiū

Quarto arguit̄.oē signū distributum̄ cū termino cōi debet ꝑcare ꝓpōē; vl'em.sic aūt nō est de isto signo q̄lelibet. vt patet in expōne.facit eīn ꝓpositōnē indiffinitam.ergo nō est signū vl'e. ☞ Ad p̄mū dicit̄.ꝙ q̄ntitas ꝑm ordinē generatōis bn̄ p̄cedit qualitatē.tn̄ qualitas p̄cedit q̄ntitatē ꝑm viam ꝑfectōis. Et sil'r dōm est de signis distributiuis q̄ntitatis. Ad secūdū dr̄.ꝙ qualitas importata per hoc signū qualelibet inq̄ntum ꝑcatur per hoc signū adiectiue ꝑ modū adiacentis alteri distribuitur. et licet i expōnēdo ip̄ signū ꝑcet̄ adiectie.h̄ est q̄ distribuit̄ ꝑ signū distributum̄ sb̄e. Ad tertiū dicit̄.ꝙ ille terminus alb.nō distribuit̄ materialiter ꝓpter h̄ q̄ nō ponit̄ a p̄te subiecti Si aūt poneret̄ a p̄te subiecti tūc distribueretur ex p̄nti.vt dicendo oīs homo alb currit Ad q̄ntū dicit̄.ꝙ licet accn̄tia adiectiue.designata.aliq̄n ꝑm sp̄ēm distribuant̄ ꝑ signa distributiua substantie.hoc tn̄ est inq̄ntum subst̄atiuant̄ in neutro genere ⁊ nō inq̄ntū adiectiue sumūtur Ad q̄ntū dr̄ ꝙ exponētes illi⁹ signi distributiui q̄lelibꝫ h̄nt duplex subiectū. Qōdam est subiectū enūciatōnis.s.res ⁊ rōne illius est indiffinita.q̄ non distribuit̄. Aliud est subiectū distributiōis.s.accn̄s qualitatis.et ex p̄te illius posset dici vl'is.q̄ illud distribuitur.

Sequit̄ de signis distributiuis q̄ntitatis et sunt illa que distribunt se habentes ad modum q̄ntitatis. vt quotienscūq; q̄ntūcūq;.Et ꝑm hoc teq̄rit̄ de hoc sophismate quotienscūq; fuisti parisius totiens fuisti hō. Probatio.vna vice fuisti parisi⁹ ⁊ illa vice fuisti hō.alia vice fuisti parisius et illa vice fuisti hō ⁊ sic de alijs.ḡ quotiēscūq; fuisti parisius totiēs fuisti hō. Improbatio.quotiēscūq; fuisti parisius totiēs fuisti hō.s; bis fuisti parisius.ḡ bis fuisti hō.qd̄ falsum est.q̄ hec dictio bis ip̄ortat interruptōnem eius cui adiungit̄.sed actus eēndi hoīem nō fuit interruptus in te Solutio prima est falsa. Ad ꝓbatōem āt r̄ndendū est ꝑ interemptōem.q̄ scd̄a p̄s copulatiue est falsa.s. illa vice fuisti.hō q̄a adhuc nulla vice fuisti hō.eo ꝙ nōdum vita fuit terminata. vt iterum inciperes viuere.et postea terminaret̄ quod tn̄ req̄rit̄ ad hoc vt bis fuisses hō.sicut bis incipit̄ cursus ⁊ bis teriat̄ ad h̄ ꝙ aliq̄s bis currat. Et nota ꝙ bis nō ip̄ortat interruptōem tp̄is s; tm̄ actus illius cui adiūgit̄. Ad terminū āt seq̄t̄ interruptio. Si āt formaret̄ sic ꝑalogism⁹ q̄ncūq; fuisti parisius fuisti hō.s; bis fuisti parisi⁹. ḡ bis fuisti hō. p̄ma est vera et improbatio peccat ꝑm fallatiā figure dictōnis ex mutatōe p̄dicamēti.q̄ q̄ncūq; est in p̄dicamēto q̄n et bis in p̄dicamēto.q̄ntitatis.q̄ est de genere q̄ntitatis discrete

Postq̄ autor determinauit de signis distributiuis qualitatis Hic con

sequēter determinat de signis distributiuis q̄titatis. ⁊ postea de infinito.
Cuius rō est. qꝛ q̄titas hꝫ se ad infinitū sicut subiectū ad suū ꝓpriā passio-
nem. ⁊ subiectū ē prius sua passione. iō ꝑus de signis distributiuis q̄tita-
tis determiat q̄ꝫ de infinito ☞ Sciendū p̄mo ꝙ si signa distributiua
q̄titatis dicūtur illa q̄ distribuūt rē hn̄tē se ꝑ modū mēsure. vt quotiēscū-
q̄ꝫ. qn̄cūq̄ꝫ. vn̄ illa signa includūt terminū recipiētē eoꝝ distributiōeꝫ sicut
dictū est de hoc signo q̄lelibet. Cū em̄ dr̄ q̄tūcūq̄ꝫ currit. sensus ē. res ha-
bens quālibet q̄titatē currit. ⁊ qꝛ res adiectiue ſ̄cata cuiuscunq̄ꝫ p̄nti fue-
rit hꝫ modū q̄litatis vel q̄titatis Ideo autor. solū determiat de signis di-
stributiuis eaꝝ. Sciēdū scd̄o. ꝙ h̄ signū q̄tiēscūq̄ꝫ est distributm̄ nūeri
qꝛ est q̄titas discreta. vn̄ ꝑtes nō sunt ad inuicē ꝯposite nec copulate per
aliquē terim cōem sꝫ sunt ab inuicem seꝑate. iō res distincta ꝑ hoc signuꝫ
quotienscūq̄ꝫ dꝫ habere ꝑtes distinctas ab inuicē. Sil'r illa dictio totiens
cū sit relatm̄ nūeri vt dcm̄ est dꝫ referre rē non hn̄tē ꝑtes ad inuicē ꝯiūctas
sꝫ distinctas ⁊ discretas inter cuiꝰ ꝑtes nō p̄t esse intruptio sic ꝙ post inter
ruptōem ꝑtes reiterātur in eodē subiecto. iō illud relatm̄ totiꝰ nō p̄t ꝯue
nienť addi huic qd̄ est eē hoiem. ⁊ iō hec est f'lā. q̄tiēscūq̄ꝫ fuisti ꝑisiꝰ totiēs
fuisti hō Sciendū tertio ꝙ lꝫ illud signū q̄tiēscūq̄ꝫ sit distributm̄ nūeri
qꝛ est q̄titas discreta ⁊ tp̄s ſ̄m se ⁊ ſ̄m suā subām sit ꝯtinuū. tn̄ hoc signū
totiēs q̄tiēscūq̄ꝫ ex ꝯn̄ti distribuit tp̄s nō inq̄ꝫtū ꝯtinuū sꝫ cū denotat in
terruptiōeꝫ illius cui addiť distribuit tp̄s inq̄ꝫtū. s. in tp̄e ⁊ in motu accipi
unť ꝑtes. ⁊ qꝛ oīs actus ⁊ motus mēsuranť tp̄e ex ꝯn̄ti illud signū quotiē
cūq̄ꝫ distribuit actū ⁊ motū q̇ fit in tp̄e. vt dd̄o q̄tiēscūq̄ꝫ fuisti parsiꝰ to-
tiēs fuisti albꝰ. ¶ Sciendū q̄rto. ꝙ autor mouet tale sophisma in textu. q̄ti
enscūq̄ꝫ fuisti parisius totiēs fuisti albꝰ Cuiꝰ ꝓbatio ⁊ īprobatio patēt in
in tex. deinde ip̄m soluit dicēs qd̄ est simpl'r f'lm̄. Et ad ꝓbatōnem rn̄det
autor ꝙ maior est falsa. s. ⁊ illa vice fuisti hō et illa vice fuisti hō. Ex q̄ patꝫ
qꝛ actus essendi in se nō fuit corruptus. qd̄ tn̄ oporteret ad hoc ꝙ ista essꝫ
vera illa vice fuisti hō ⁊ illa vice fuisti hō lꝫ ei hoc qd̄ est illa ⁊ illa vice p̄mo
et ꝑ se nō impedit interruptōeꝫ tn̄ denotat terminū actus cui adiūgiť Ad
termim aūt seq̄tur interruptio. deinde ponit ꝓbatōem sophismatis cum
eius solutōne q̄ patēt in textu. ¶ Cōtra p̄dicta arguiť p̄mo sic. oē acci-
dens distribuiť ad distributōem substātie eius. sꝫ q̄titas est accn̄s. ḡ non
reiteranť signa distributiua q̄titatis. alia a signis distributiuis substātie.
Scd̄o ar. oē qd̄ ſ̄cať adiectiue hꝫ modū q̄lis. ⁊ p̄tur in q̄le. vtꝫ in li. p̄dica
biliū. ḡ nō sunt aliq̄ signa distributiua q̄titatꝭ sꝫ solū q̄litatꝭ Tertio ar.
in oī actu q̇ subijciť tp̄i p̄t esse corruptio. sꝫ iste actus qui est eē hoiem sub
ijciť tp̄i. ḡ in eo p̄t esse interruptio. ḡ ꝑ quotiēscūq̄ꝫ iste actus q̇ est eē pari
sius vl' ꝯsil'is p̄t haberi distributio Quarto ar. signū q̄tiēscūq̄ꝫ est distri
butm̄ nūeri q̇ est q̄titas discreta nō est signū distributm̄ tp̄is qd̄ ē ꝯtinuū
Quinto ar. ꝯtra sophisma. vna vice fuisti parisius. ḡ vna vice fuisti hō
vel nō homo. nō est dd̄m ꝙ fuisti nō hō ergo illa vice fuisti hō ¶ Ad p̄mū
dr̄. ꝙ q̄titas p̄t dupl'r cōsiderari. Uno modo ſ̄m numerū. et hoc modo
distribuitur per signum distributiuum substātie. Secūdo modo ſ̄m spe
ciem et sic non ⁊c. Ad secūdū dicitur. ꝙ quale potest dupliciter accipi.
Uno modo ꝓ omi illo qd̄ ſ̄cat ꝑ modū adiacentis siue inherentis alteri.

et illo modo q̄titas bñ ꝑcat ꝑ modũ qualis. Alio modo accipiꝭ quale magis spēaliter ꝓ illo qđ ꝑcat ꝑ modũ mēsure. ⁊ illo modo nō ꝑcat ꝑ modum qualis simpl'r Ad tertiũ đ ꝙ duplex p̄t esse interruptio in aliquo actu Uno modo sic. vt ille actus terminetꝭ ⁊ possit reiterari in eodem subiecto in nũero in quo prius erat. Et hoc modo iste actus qui est esse hoīem nō interrũpitur. Alio° in aliquo actu p̄t esse interruptio sic ꝙ ille actus posset pluries in eodem subiecto in nũero reiterari et terminari. et isto° in isto actu qui est eē parisius p̄t esse interruptio et in talib⁹ actib⁹ bñ p̄t addi illđ signũ quotienscũq3. ⁊ illud relatiũ. s. totiens. Ad quartũ diciꝭ. ꝙ l3 hoc signũ quotiēscũq3 ꝓmo ⁊ per se sit distributiũ nũeri tñ ex ꝯñti est distributiuum tꝑis inq̄tum tp̄s habet modũ nũeri et ꝭm ꝙ in ip̄o mediante motu repiunꝭ ꝑtes distincte Ad q̄ntu3 đ. ꝙ q̄diu fuisti parisius vnus hō fuisti ⁊ ꝯtinuus. tñ sub hoc ꝙ est vna vice non est concedendũ. ꝙ tũc fuisti ꝑisius illa vice ⁊ alia vice. q2 tũc actus essendi hoīem fuisset interruptus.

Equiꝭ de infinito qđ q̄nq3 modis đ. Primo modo đ infinitũ qđ nō p̄t ꝑtrāsiri. vt vox đ inuisibilis eo ꝙ nō est apta nata videri. Alio modo đ infinitũ qđ h3 trāsitum īꝑfectũ. eo ꝙ nōdũ est terminatũ tñ aptũ natũ est termīari. vt dũ aliq̄s trāsit spaciũ et nōdũ ꝑuenit ad suũ finē. Tertio mō đ infinitũ ꝭm appōem. vt nũerus augmētabilis est in infinitũ appōne vnitatis vl' alterius nũeri Quarto mō đ infinitũ ꝭm diuisionē. vt cōtinuum. oīe autē continuum diuisibile est in infinitum Uñ sic diffiniꝭ ab aresto. in iiij. phisicorũ. Cōtinuũ est diuisibile in sꝑ diuisibilia Alio mō đ infinitũ vtroq3 mō sc3 ꝑ appōem et diuisionē. vt tp̄s. cũ eñ tp̄s sit ꝯtinuũ ēin diuisibile infinitũ indiuisione. et cũ post vnum tp̄s veniat aliud tp̄s sic ꝑ appōem vnius tꝑis ad aliud est infinitũ. Et quo ad has tres vltimas ꝑcatōnes diffiniꝭ sic infinitũ Infinitũ est cuius q̄titatē accipientib⁹ sꝑ est aliq̄d extra sumere. vt si post vltimā ꝑtem linee accipiaꝭ alia ⁊ post alterā tertia. ⁊ nunq3 possit attingere terminus eius. iō linea đ infinita Solet āt poni ꝙ īfinitũ q̄nq3 sumiꝭ ꝓ termīo cōi. ⁊ tũc ista ꝓpō infinita sunt finita eq̄ualet huic. aliq̄ infinita sunt finita. Q̄nq3 sumiꝭ ꝓ signo distributīo ⁊ tũc illa eq̄pollet huic quo ad distributōem q̄libet pl'a sunt finita. Et ꝓbaꝭ sic Uno pl'a sunt finita duob⁹ pl'a sunt finita trib⁹ pl'a sunt finita ⁊ c̄ijs ꝑ q̄libet pl'a sunt finita. et sic đ facere īterscalarē distributōe3 vl' interruptā vl' discōtinuā. q2 hec dcō pl'a in ꝓma ꝓpōe supponit ꝓ duob⁹. ⁊ deinceps in scđa ꝓ trib⁹. ⁊ sic gradatī ad sca

lariter ascēdēdo. ⁊ sic ista oratio quolibet plura facit distribu
tionē interscalarē. q2 p alijs supponit hoc qđ dico quolibet
et p alijs hoc qđ dico plura ꝫm nūerū ascendēdo vt dictū est
Circa pdicta qrit̃ de hoc sophismate infinita sunt finita Pro
batio duo sunt finita. tria sunt finita ⁊ sic in infinitū. ergo in
finita sunt finita Improbatio. ibi ꝑtur oppositū de opposito
ergo locutio est īpossibilis. pt etiā sic pbari. qlibet plura sunt
finita. ꝫ infinita sunt finita Quidā distinguūt eo q infinitū
est equocū ad infinitū q ad nos ⁊ ad infinitū simpliciter Vn̄
si sumat̃ infinitū quo ad nos pma pōt esse vera ⁊ nō ꝑt oppo
sitū de opposito. q2 infinite quo ad nos sunt stelle ⁊ arene ma
ris. q nō sunt infinite simplr̄. Si aūt sumatur infinitū simplr̄
est simplr̄ falsa et ꝑtur oppositū de opposito Alij āt disting/
uūt eo q infinitū pt esse terminus cōis. et sic pma ē falsa. vel
potest esse terminus sincathegreumaticus importās in se di
stributōem sicut dictū est. et sic ponūt eā esse verā. sed neutra
istarū solutionū valet. q2 si remoueat̃ vtraqꝫ distributio ⁊ su/
mat̃ infinitū simplr̄ et ꝫm q est terminus cōis adhuc rema/
net pbatio et iprobatio hui9 sophismatis Vn̄ dictū ē q pri
ma simplr̄ est falsa. et pbatio peccat ꝫm qd ad simplr̄. q2 infi
nitū appōe est infinitū quodāmodo et nō simplr̄ Vn̄ cū acci
pit ptes nūeri ꝫm appōem. vt duo tria nō accipit infinitum
simplr̄. sed quodāmodo siue ꝫm quid et ideo nō potest ex his
inferre infinitum simpliciter

Postq̃ autor determinauit de signis distributiuis Hic pn̄r ex quo in
finitū insequit̃ q̄titatē determinat de ipo circa ipm mouēdo vnū sophis/
ma. Et q2 oē multiplex idistīctū parit pfusionē. Et hec deō īfinitū sit mul
tiplex. iō pmo ponit multiplicitatē ei9. ponēdo qnqꝫ mōs ipi9 ¶ Sciedū
pmo. q infinitū pmo đr qđ nō est aptū natū ptrāsiri sicut pūctus vl̄ vni/
tas. ⁊ h mō vox đr īfinita q ad visū q2 nō est apta nata videri neqꝫ ē de ge
nere visibiliū. Scđo mō đr infinitū qđ nō posset a nobis ptrāsiri. est tn̄ p
se aptū natū ptrāsiri sicut pfunditas maris. Tertio° đr aliqđ infinitum
ꝫm appōem. vt nūerus cū qn̄qꝫ alicui nūero addat̃ vnitas sp adhuc ma/
ior pt fieri nūerus p appōem alterius vnitatis ⁊ sic sp vlterius ascēdendo.
Quarto modo đr infinitū ꝫm diuisionē. sicut linea est diuisibilis in infini
tum. et sic repit̃ in oī magnitudine Quinto đr in infinitū vtroqꝫ mō. s. ꝫm
appōem ⁊ diuisionē ⁊ sic pt repiri in tpe ¶ Sciedū scđo. q illoꝝ qnqꝫ mo
doꝝ sic pt hr̄i sufficiētia. q2 oē infinitū est iptrāsibile. vel ergo est īptrāsibi
le negatiue sic q negat̃ tam act9 q̄ potētia ptrāsibilitatis. et sic est pmus
modus. vel est infinitum ⁊ iptransibile pꝛiuatiue. sic q negetur actus imp/

trāsibilitatis.sed relinqtur potentia ad vlteriorē infinitatiōem. et hoc est dupliciter. vel de se aptum natum est ptransiri z finiri. z sic est secūd⁹ modus. vel pt solum ptrāsiri z infinitari impfecte. z hoc tripliciter. vel hoc fit p appōem sic est tertius modus. vel per diuisionē. sic est quartus modus vel vtroqꝫ modo simul. z sic est qntus modus. ¶ Sciēdū tertio. p illo sophismate qđ innuitur in textu. ꝙ infinitum potest capi dupl'r. vno modo vt ḟcat qtitatē rei subiecte vel predicate. vt dicēdo. numerus est infinit⁹ et sic illa ppō que est sophisma. s. infinita sunt finita equiualet huic. aliqua infinita sunt finita. z hoc modo potest sic pbari. duo sunt finita z tria sunt finita z sic in infinitum. ergo infinita sunt finita. Alio modo capitur infinitum sincathego. vt dicendo. infiniti hoīes currūt. z sic dicit dispōem subiecti z sic illa infinita sunt finita equalet huic qtum ad districtributōnem quelibet plura sunt finita. z hoc modo sophis. sic probaẛ demrātis duob⁊ vnū est dicere illa plura sunt finita trib⁊ plura sunt finita. ğ qlibꝫ pl'a sunt finita. vt dicit textus. ibi est distributio vt scalarū. qꝛ in scala ascendimus ḟm gradū. sic in ppōne pma supponit p duob⁊. in scđa pro trib⁊. deinde sp gradatim z scalatim ascendendo. Jmprobaẛ autē sic sophis. Ibi pdicaẛ oppositū de opposito. ergo est falsum ¶ Sciendū qrto. ꝙ quidā soluūt ipꝫ sophis. p distributōem. Nam infinitum diciẛ vno modo quo ad nos. sicut gutte maris z stelle sunt infinite Alio modo diciẛ infinitum simpl'r et ḟm naturā z tūc dicūt ꝙ si capiaẛ primo modo. scꝫ pro infinito quo ad nos sophisma est verū nec predicaẛ oppositum de opposito. qꝛ illud qđ est infinitum quo ad nos a pte rei est finitum. sed si capiatur infinitum pro infinito simpliciter sophis. est falsum. Alij autē soluūt dicentes ꝙ si infinitū capiaẛ pro termino cōi z cathego. tunc sophis. est falsuꝫ. Si vero capiẛ sincathe. tūc est verū. sed vt dđ Pe. hys. nulla illaꝝ solōnū est sufficiēs. qꝛ si capitur infinitum simpl'r pro termino cōi manet probatio z improbatio. Jđo autor aliter soluit dicēs ipsum simpliciter esse falsum. Et ad pbatōem dđ ꝙ peccat ḟm fallaciā ḟm quid ad simpliciter. qꝛ procedit ab infinito ḟm appositōem qđ est infinitum ḟm quid ad infinitum simpliciter et in actu.

☞ Cōtra pdicta arguiẛ pmo sic. de infinito determinatur in phia naturali. ergo de ipō hic nō debet determinari. Secūdo arguiẛ. de nō ente nō potest esse scia. sed infinitū est nō ens. ergo de ipō nō potest esse scientia Tertio arguiẛ. ptra vltimos tres modos ꝙ in illis trib⁊ modis infinitum sumi negatiue nō sit dđm. ideo sumiẛ priuatiue vt priuat actum solū quod etiam non dicenduꝫ est. qꝛ nūerus et tempus sunt actu finita. ğ isti tres modi sunt insufficienter positi Quarto arguiẛ. oē corpus est actu finitum. ergo male exēplificaẛ in scđo modo de pfunditate maris Quinto. linea z corpus sunt infinita cū om̄e corpus sit diuisibile in infinitū. z tamen non sunt actu infinita. qꝛ nō est dandū infinitum actu. ergo infinita sunt finita. z p pñs sophis. verū ¶ Ad primū. dđ. ꝙ in phia naturali determinatur de infinito inqtum est qdam pprietas rerū naturaliū. hic aūt determinatur de ipso inqtum habet puenientiam cū signis distributiuis qtitatis. Ad secūdum diciẛ. ꝙ infinitum nō est ens actu. tñ bñ est ens in potentia. licet etiam de nō ente non possit scia haberi positiue tñ bene priuatiue. Ad tertiū diciẛ. ꝙ licet infinitas mōtis z qđlibet aliud sit actu

finitū. tamē quo ad nos est imptrāsibile ꝛ infinitū Ad quartū dr̄. ꝙ infini. tribꝫ vltimis modis dr̄ finitū priuatiue. sic ꝙ negat ꝛ ꝑuat actū ꝯplētum finitatis ꝛ pertrāsibilitatis ꝛ manet in potentia ad vlteriorē determinatōem seu infinitatōem. ꝛ sic infinitū illis tribus modis est infinitū non actu sed potentia Ad q̇ntū dr̄. ꝙ ꝯña nō valet. qꝛ ibi est fallacia ſm q̇d ad simplr̄. ꝓceditur em̄ de infinito ſm potentiā diuisionis qd̄ est infinitū ſm quid ad infi. simplr̄. Et hec distri. dicta sufficiant

Propositio exponibilis est ꝓpō habens sensū obscurum expōne indigentē ꝓpter aliqd̄ sincathegr̄. in ea positū īplicite vel explicite. vt tm̄ hō est aīal. sortes incipit eē albꝫ ꝛ eīs. Pro quo sciendū ꝙ ea que faciunt ꝓpōem exponibilem sunt in multiplici drn̄a. qꝛ quedā sunt signa exclusiua. vt tm̄ solū. ꝛ sic de alijs. quedā exceptiua. vt nisi ꝑterq̄. q̇dā reduplicatiua. vt inq̄ītū ſm q̇d. quedā importāt inceptiōem et desitōem. vt incipit desinit. quedā ꝑuatōem finis. vt infinitum. q̇dā importāt excessum. vt ꝯpatiui et suplatiui gradus q̇dā vero īportāt distinctōem. vt differt aliud ab. q̇dā īportāt spēalē modū distributōis. vt totus q̄libet. Unde illa ꝓpō de differt reddit̄ obscura et indiget expōne. iō dicūtur facere ꝓpōnem exponibilē quare de ipīs per ordinē videndū est. et prius de signis exclusiuis.

Iste ē septimus tractatus huius libri ꝑuoꝝ logicaliū pet. hys. In quo postq̄ꝫ determinauit de termino distribuibili cui⁹ ꝓprietas est distributio Hic ꝯn̄r determinat de exponibilibꝫ. Cuius ordinis rō est. qꝛ distributio est propetas ꝯn̄s ſcatū actuale distribuibiliū. expō vero magis ꝯcernit significatōem actualē. vt patebit in ꝓcessu ¶ Sciendum ꝑmo. ꝙ sicut terminus distribuibilis est subiectū ꝑncipale attributōis ꝑcedētiū tractat⁹ sic ꝓpō exponibilis est subiectū huius tractatus hꝫ ei oēs ꝯditōnes subiecti attributōis. qꝛ est qd̄dā vl̄e nō quidē reale ſꝫ intētionale Et hꝫ ꝑtes et ꝓprietates. qꝛ ipā cathego. ꝛ hypo. vl̄is ꝑticularis indiffinita ꝛ singularꝫ affirmatiua. negatiua eius ꝑtes sunt ꝛ expō est ꝓꝑetas eius. Sciendū secūdo. ꝙ expō ꝑt capi duobꝫ modis. Uno mō ꝓ quadā manifestatōe sensuali a qua sumit̄ syll' s expositorius ꝛ sic solet diffiniri Expositio ē manifestatio quo ad sensum accipiens aliqua duo vni et eidē numero ꝯuenire. Et illo mō nō capit̄ hic. qꝛ sic est vna spēs argumētatōis reductiue ꝯtenta sub syll'o. licet nō sit verus syll's. qꝛ nō fit in aliquo mō alicuius figure.

Alio modo capit̃ expõ vt est manifestatio magis clarẽ ⁊ ꝯgrue explicãs
ſcatõem alicuius ꝓpõnis hñtis ſenſuꝫ obſcurũ qui ꝑ illã ꝓpõnem expmit̃
et ſcat̃. et iſto modo capit̃ in ꝓpoſito ¶ Sciẽdum tertio. ꝙ autoꝛ in textu
ſic diffinit ꝓpõnem exponibilẽ. eſt ꝓpõ habẽs ſenſum obſcurũ expõne indi
gentẽ ꝓpter aliqḋ ſincathe. explicite vel implicite in ea poſitum. vt ḋḋo tm̃
hõ currit. in qua diffinitõe ponit̃ ꝓpõ loco gñis nõ quidẽ ꝙ ſit verũ genus
qꝛ ſcḋe intentões nõ ſunt in aliquo p̃ḋto. ideo in ip̃is nec reperiũt̃ vera ge/
nera nec vere ſpẽs. ſꝫ qꝛ hꝫ modũ generis ⁊ reſiduũ ponit̃ loco dꝛñe. ⁊ per
hoc differt ab alijs ſex ꝓꝛietatibꝫ terminoꝛuꝫ p̃dictoꝝ ⁊ etiã a ꝓpõne nõ
exponibili que habet ſenſum lucidũ et clarũ. Vñ qꝛ ſuppõ relatio ãplia/
tio appellatio reſtrictio ⁊ diſtribtio ſunt ꝓꝛietates terminoꝝ incõplexoꝛũ
Expõ vero eſt ꝓꝛietas termini ꝯplexi q̃ tñ ſibi ꝯuenit ab aliq̊ incõplexo.
vtputa ab aliquo ſincathegoꝛemate incluſo. ideo magiſter Pe. hyſ. p̈us
poſuit alios ſex tractatus. ⁊ cõſequẽter determinat de expoſitõibꝫ termi/
noꝛũ. qꝛ ſicut incõplexum ſm naturam p̃cedit cõplexum. ſic paſſio termi/
ni incõplexi pꝛecedit paſſionẽ termini complexi. Sciendum quarto. ꝙ
ea que faciunt ꝓpõem exponibilem ſunt in multiplici differẽtia Quedã
em̃ ſunt exceptiua. vt pꝛeter niſi pꝛeterꝗ̃ quedam excluſiua. vt tm̃ ſolum.
quedaꝫ reduplicatiua. vt inq̃ꝫtum ſm quod vt ſic. quedã vero impoꝛtãt
inceptionem vel deſitionẽ. vt incipit deſinit. quedã pꝛiuationẽ. vt infinitũ
quedam exceſſum. vt cõꝑatiuus et ſuꝑlatiuus gradus. quedã diſtinctio/
nem. vt differũt aliud. quedã vero impoꝛtant ſpecialem modũ diſtribuẽ
di. vt totus quilibet. et iſta ſufficiunt reddere ꝓpoſitionẽ exponibilem.
vt patet per earum ſufficientiã que talis eſt. Quia om̃e illud ꝙ facit ꝓpoſi
tõnem exponibilẽ de ſua natura facit diuerſitatẽ ſeu dr̃ãm aut nõ. Si pri
mo mõ. ſic ſunt ea q̃ includũt diuiſionẽ. vt differũt aliud. ſi ſecundo modo
hoc eſt dupliciter. vel impoꝛtãt ſp̃ealem modũ diſtribuendi ex ſignificatio
ne pꝛopꝛia vel virtute negatõnis in ip̃is incluſe. Si p̈mũ. ſic ſunt totꝰ qua
lelibet. Si ſcḋm ſic ſunt cõꝑatiui ⁊ ſuꝑlatiui gradus qui cum exceſſu di/
ſtributionẽ impoꝛtant. ſi vero nõ impoꝛtãt ſpecialem modum diſtribuen
di hoc eſt dupliciter. aut dicũt rem in fieri aut in facto eſſe. ſi in fieri ſic ſunt
ea q̃ impoꝛtãt inceptõem. Et qꝛ vnũ oppoſitoꝛũ dat intelligere reliquũ
ideo ꝑ iſta intelligimus ea que impoꝛtãt deſitõem. Si autẽ in facto eſſe.
hoc eſt dupliciter. aut carẽt fine aut nõ Si p̈mũ ſic ſtꝫ ea q̃ p̈uatõem finis
impoꝛtãt vt infinitũ. Si nõ carẽt h̃ eſt dupl'r. qꝛ vel denotãt aliq̇d alteri
ꝯiũgi. ⁊ ſic ſunt reduplicatiua aut nõ. et hoc dupl'r. qꝛ vel excludũt ab aliq̊
actu vnũ. ⁊ ſic ſunt exceptiua aut plura ꝯtẽta ſub aliqua diſtributõe. ⁊ ſic
ſunt ſigna excluſiua ☞ Contra p̃dicta arguit̃ p̈mo ſic. de ꝓpõne expo
nibili nõ eſt ſc̃ia. g̃ de ip̃a nõ dꝫ fieri ſp̃ealis tractatꝰ. qꝛ cũ ſc̃ia ſit entis rea
lis. iõ obiectũ dꝫ eẽ reale. qꝛ vt vult areſtꝫ. Sc̃ia ſecãt̃ queãdmodũ ⁊ res
de q̇bꝫ ſunt Ṡꝫ ꝓpõ exponibilis nõ eſt ens reale. g̃ de ea nõ habet̃ ſc̃ia
Scḋo ſic. expõ eſt vna ſpẽs argumẽtatõis. ſꝫ de ſpẽbꝫ argumẽtatõnis de
terminatur in noua logica. ergo male determinat̃ hic de iſtis Tertio ſic.
nulla eſt ꝓpõ exponibilis. ergo hic male diffinitur. Añs ꝓbat̃. qꝛ exponibi
lis eſt ꝓꝛietas termini Terminꝰ eĩ vt dꝛ p̈mo p̈oꝝ eſt in quẽ reſoluit̃ ꝓpõ
vt in ſubiectuꝫ ⁊ de quo p̃dicatur appoſito eſſe vel diuiſo non eſſe.

Quarto sic. alique sunt propõẽs exponibiles in quibus nulla ponunt syncathe. ergo male dicit̃ in diffinitõe ꝓpter aliqđ syncathe. in eo positum. Quinto sic. omnis diuisio debet esse bimẽbris. sꝫ diuisio eoꝝ q̃ faciũt ꝓpositõem exponibilem nõ est bimẽbris. ergo nõ est bona ¶ Ad p̃mũ dr. ꝙ licet oĩs sciã sit entis realis. qꝛ est habitꝰ qualificatiuus anime tamẽ nõ oportet ꝙ obiectum eius sꝑ sit reale sed sufficit ꝙ habeat aliqđ fundamẽtum in re. Ad secũdũ dr. ꝙ expõ a qua sumit̃ syll's exposit orius bñ est spẽs argumentatõis. ꝛ de illa nõ est ad ꝓpositum. vt ptꝫ in scđo notabili. Ad tertium dr. ꝙ hic capit̃ expõ ꝓut attribuitur ꝓpõnibꝫ ꝛ nõ terminis. qꝛ propositio est illud qđ exponit̃. capit̃ eñ expõ primo p̃oꝝ pro resolutione que conuenit terminis tanq̃ꝫ illi in quod fit resolutio Ad quartuꝫ dr. ꝙ nulle sunt propõẽs exponibiles in quibꝫ non ponitur sincathe. formaliter vel equiualenter. Ad q̃ntum dicitur. licet diuisio generis in drãs debeat esse bimẽbris tñ diuisio multiplicis vel equiuoci non debet eẽ bimẽbris cuiusmodi est pñs diuisio.

Igna exclusiua sunt illa que ex significatione sua exclusionẽ importãt et a q̃bꝫ propõ reddit̃ exclusiua. vt sunt dictões. tm̃ solũ dũtaxat et silĩa Hec aũt signa q̃nq̃ꝫ exponũtur grã alietatis. q̃nq̃ꝫ vero gratia pluralitatis. q̃nq̃ꝫ ponũtur in orõne sine negatõne precedẽti vel ꝯñte. q̃nq̃ꝫ vero cum negatõne. De istis aũt tales dantur regule Prima est ꝓpõ exclusiua sine negatõne exponitur per copulatiuaꝫ affirma. cuiꝰ p̃ma ps est p̃iacẽs exclusiue. et scđa ps est negatiua importãs negationẽ p̃ti de oĩbꝫ alijs a subiecto. vt tm̃ hõ est risibilis. i. hõ est risibilis. et nihil aliud ab homine est risibile Tantũ apl'i dei sunt duodecim. i. apl'i dei sunt. xij. et nõ plures q̃ꝫ. xij. Scđa regula exclusiua huius generis infert copulatiuam cõpositã ex duabꝫ exponentibꝫ. et quãlibet earũ seorsum ꝛ nõ ecõuerso Tertia regula est. ab exclusiua affirmatiua de terminis trãspositis est bona ꝯña. si fiat exclusio gratia alietatis et ecõtra. vt bene seq̃tur tm̃ aĩal est homo ergo omnis hõ est aĩal et ecõtra. Quarta regula ꝙ exclusiua cõtradictoria prioris exponit̃ ꝑ disiũctiuã affirmatiuã de ꝑtibꝫ cõtradicẽtibꝫ copulatiue. vt ista non tm̃ hõ currit. nullꝰ hõ currit. vel aliud ab hoĩe currit. patet ex virtute cõtradictionis. vt patet qualiter in eis valet ꝯña. Quinta regula exclusiua in qua ponitur sola negatio sequens exclusionẽ. exponit̃ ꝑ vnã copulatiuã cuius prima pars est negatiua p̃iacẽs. secũda est affir. in qua predicatum affir. enũciatur de quolibet

alio a subiecto. vt tantū accidens nō est substantia. id est accidens nō est substantia. Ex hoc patet qualiter eius contradictoria sit exponenda.

Postq̄ autor determinauit de ꝓpositōe exponibili in cōi ꝛ de his que reddunt ꝓpositōem exponibilē ponēdo diffininitōe3. ꝛ enumerādo dupli cia sincathe. saltem sincathe. eq̄pollentia in faciēdo ꝓpōem exponibilem. hic ꝯñr determinat de signis exclusiuis de q̄b; ꝓmisit se p̄mo determinatuꝝ p̄mo sic dicēs. Signa exclusiua sunt q̄ in sua ſcatōe exclusionē iportant ꝛ a q̄b; ꝓpositio reddit̄ exclusiua. Et dꝛ notāter q̄ in sua ſcatōe exclusionē iportāt ꝛ nō q̄ ſcāt exclusionē. qꝛ signa exclusiua nō dicunt̄ exclusiua. eo ꝙ ſcent exclusionē. s3 qꝛ exercent eā. vt tm̄ solum dicunt̄ dictōes exclusiue ab exclusione exercita. sicut securis dꝛ incisura ab incisione exercita ꝛ nō ab incisione significata qꝛ securis nō ſcat incisionem l3 exerceat ipsam. ¶ Sciendū p̄mo. ꝙ exclusio duplr̄ intelligit̄. sc3 vt concepta ꝛ exercita. Exclusio ꝯcepta ſcat̄ ꝑ illud nomē exclusio. Exclusio vero exercita. exercitatōe generali designat̄ ꝑ hoc nomē exclusio. ꝛ ꝑ has dictiōes solu3 tm̄ intelligit̄ exclusio exercita. exercitatōne speciali. sic3 eq̄tatio ſcat̄ vt ꝯcepta ꝑ hoc nomē eq̄tatio ꝛ ꝑ hoc verbū eq̄to ſcat̄ vt exercita. vt cum aliq̄s exercet eq̄tatōnem eq̄tādo. ¶ Sciendū scd̄o. ꝙ hec signa exclusiua qn̄q3 exponunt̄ grā alietat3. vt tm̄ hō ē aial. qn̄q3 grā pluralitat3 vt tm̄ decem sunt p̄dicamēta. qn̄q3 ponunt̄ sine negatōne. vt tm̄ aial rōnale ē hō. qn̄q3 cū negatōe p̄cedente exclusionē. vt nō tm̄ aial currit. qn̄q3 vero cū negatione sequēte signū exclusiuū. vt tm̄ aial nō currit. qn̄q3 vero cu3 negatōne p̄posita ꝛ postpōsita. vt nō tm̄ aial nō ē substātia. q̄ ꝯtradicit illi in q̄ solū postponit̄ negatio. Unde aliter exponit̄ illa ꝓpositio q̄ ponit̄ cū negatōne sequēte signū exclusiuum ꝛ aliter illa in qua ponit̄ negatio p̄cedens exclusionem. ꝛ aliter sua ꝯtradictoria. vt pt3 in regulis hic statim. ¶ Scienum etertio. ꝙ ꝓpositio exclusiua sine negatōe sumpta exponit̄ per copulatiua3 affir. cui⁹ p̄ma ps ē p̄iacens exclu. Et scd̄a ps ē nega. iportās negatōe3 p̄dicati de oib; alijs a subiecto. vt tm̄ hō currit. i. hō currit ꝛ nihil aliud ab hoie currit. Uel sic ſm aliquos. tm̄ hō currit. i. null⁹ hō nō currit. Uñ p̄iacēs ꝓpositōis exclusiue est ꝓpositio sumpta sine dictiōe exclusiua cui p̄t addi signū exclusiuū. Uñ ista ꝓpositio. hō currit. ē p̄iacens illius. tantum hō currit. vñ ad exclusionē quattuoꝛ req̄runt̄. s. id q̄d excludit̄. illud a quo excludit̄. illud respectu cuius excludit̄ ꝛ ip̄e act⁹ excludendi. vñ cū dꝛ sol⁹ hō currit. oīa alia aīalia ab hoie excludunt̄. hō ē illd̄ q̄d excludit̄ ꝛ cursus ē id respectu cui⁹ excludit̄. Et ista dc̄tio sol⁹ iportat actū excludēdi. Nā ꝓpositio exclusiua infert copulatiuā cōpositā ex duab; cōponētib;. ꝛ quālibet eaꝝ seorsum ꝛ nō equalr̄. vt bñ seq̄tur tm̄ hō currit. i. hō currit ꝛ nihil aliud ab hoie currit. Et bñ seq̄tur. tm̄ aial currit. g̃ nihil aliud ab aiali currit. Infert etiā exclusiuā affirmatiuā terminis trāspositis vt bñ seq̄t̄. tm̄ aial ē hō. g̃ oīs hō ē oial. ¶ Sciendū quarto. ꝙ ꝓpositio exclusiua cōtradictoria p̄me est in qua ponit̄ negatio p̄cedēs exclusionē ꝛ exponit̄ ꝑ disiunctiuā affir. cōpositā ex ptib; ꝯtradicētib; ptib; p̄oris copulatiē. vt ista nō tm̄ hō currit q̄ sic exponit̄ hō currit vl̄ aliq̄d aliud ab hoie currit Uñ

ptes copulatiue affirmatiue dicunt̄ ꝯtradicere ptibꝫ disiūctiue negatiue. vt iste due ꝯtradicūt. hō currit ꝛ nihil aliud ab hoīe currit. ꝛ iste nullꝰ hō currit. vl̄ aliqđ aliud ab hoīe currit. qꝛ sunt de ptibꝫ ꝯtradicētibꝫ. Sꝫ ꝓpositio exclusiua in q̄ ponit̄ sola negatio sequēs exclusionē exponit̄ ꝑ vnā copulatiuā. cuiꝰ vna ps ē nega. p̄iacēs ꝛ alia affir. in q̄ p̄dicatū affirmatiue enūciat̄ de quolibet alio. vt tm̄ accn̄s nō ē substātia. i. accn̄s nō ē substātia et oē aliud ab accn̄te ē suba. ꝛ sua ꝯtradictoria ē illa in q̄ p̄ponit̄ ꝛ postponit̄ negatio signo exclusiuo ꝛ exponit̄ ꝑ disiūctiuā ꝯpositā ex ptibꝫ ꝯtradicentibꝫ ptibꝫ p̄oris copulatiue. vt ista tm̄ accn̄s nō ē substātia. sic exponit̄ Accn̄s nō ē suba ꝛ oē aliud ab accn̄te ē substātia. ¶ Cōtra p̄dicta arguitur p̄mo sic. ꝑ signa exclusiua nō intelligit̄ exclusio exercitata. igit̄ ꝯtra ea q̄ dicta sunt in p̄mo notabili. Añs ptꝫ qꝛ exercitata exclusio nō ꝑcat̄ ꝑ illa signa. Nō nihil intelligit̄ ꝑ aliq̇d nisi ꝑ ip̄m ꝑcet̄ cū ꝑcare sit intellectū rei ꝯstituere: Scđo sic. oē qđ exponit̄ grā alietatꝫ p̄t exponi grā pluralitatis. ğ male dꝛ ꝙ signa exclusiua qn̄qꝫ excludūt grā pluralitatꝫ. ꝛ qn̄qꝫ grā alietatꝫ. Tertio sic. Ista ē ꝓpō exclusiua sine negatōe. tm̄ pat̄ i diuis ē essentia diuina. ꝛ tn̄ nō exponit̄ ꝑ copulatiuā affirmatiuā cuiꝰ p̄ma ps sit p̄iacēs exclusiue. ꝛ scđa ps sit nega. iportās negatōeꝫ p̄dicati de oībꝫ aliꝭs a subiecto. qꝛ nō seq̇tur. tm̄ pat̄ in diuinis ē essentia diuina. igit̄ pat̄ ē essentia diuina nihil aliđ a patre ē essentia diuina. qꝛ exponētes sunt ꝟe ꝛ exposita falsa. Quarto sic. nō seq̇t̄. tm̄ aīal ē hō ğ aīal ē hō. ꝛ nihil aliud ab aīali ē hō. ꝛ tn̄ arguit̄ ab exposita ad suas exponētes. igit̄ ꝛc. Oꝫ nō seq̇t̄ pꝫ qꝛ bn̄ seq̇t̄ oīs hō ē aīal. ğ tm̄ aīal ē hō. ab vl̄i affir. ad suā exclusiuā i terminis trāspositꝫ. ꝛ tn̄ ꝯn̄s ē falsuꝫ qꝛ bn̄ seq̇t̄. ğ nihil aliud ab aīali ē hō. qꝛ nihil ꝛ nō idē eq̇pollēt ꝛ vltra. vl̄ nō idē est hō. ğ qđlibet idē aīali ē hō. qꝛ qđlibet ꝛ nihil aliđ eq̇pollēt ꝑ p̄mā regulā eq̇pollētiaꝝ ꝛ vltra. qđlibꝫ idē aīali ē hō. ğ qđlibet aīal ē hō. qđ ē manifeste falsuꝫ. ꝛ ꝑ ꝯn̄s illa ad quā seq̄bat̄. scꝫ nihil aliđ ab aīali ē hō ē falsa. Quīto sic. nō seq̇t̄. tm̄ aīlia sunt sensibilia. ğ oīa sensibilia sunt aīalia. qꝛ añs ē veꝝ ꝛ ꝯn̄s ē falsum. qꝛ lapides sunt sensibiles ꝛ tn̄ nō sunt aīalia. ☞ Ad p̄mū dꝛ. ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄ dictio det intelligere aliđ nō opꝫ ꝙ ꝑcet ip̄m. sꝫ qꝛ signa exclusiua ꝯsignificant exclusionē exercitatā. iō etiā dāt intelligere eā Ad scđm dꝛ. ꝙ licꝫ illđ qđ exponit̄ grā alietatꝫ etiā possit exponi grā pluralitatis vt ista. tm̄ aīalia rōnalia sunt risibilia. tn̄ ꝓpō q̄ ē exponibil̄ grā pluralitatis nō sꝑ exponi p̄t grā alietatꝫ Ad tertiū dꝛ ꝙ illa ꝑm ꝓpriū sensuꝫ ē falsa. qꝛ hec dcō tm̄ magꝫ respicit formale subiecti q̄ꝫ materiale. formale āt p̄ris ē paternitas materiale. essentia diuina p̄mo mō sic dꝫ exponi. tm̄ pat̄ in diuinis est essentia diuina. igit̄ pat̄ in diuinis ē essentia diuina ꝛ nullꝰ aliꝰ a patre ꝛ sic excludit̄ filiꝰ ꝛ sp̄ūssanctꝰ sic ē falsa sicut ꝛ exponētes. Scđo mō sic exponit̄ tm̄ pater. i. essentia diuina mediāte generatōe actiua fundās paternitatē ē essentia diuina. igit̄ tm̄ illud qđ ē essentia diuina vel absolutū i diuinis est essentia diuina ꝛ nihil aliud. ꝛ sic filius ꝛ sp̄ūssanctꝰ nō excludunt̄ nec ē vera. Ad quartū dꝛ ꝙ bn̄ sequunt̄ oēs ꝛ ꝯcedunt̄ dēpta illa. nihil nō idem aīali est hō. ğ qđlibet aīal est hō. qꝛ lꝫ nihil nō idē ꝛ qđlibet equipolleant nō tn̄ nihil nō idē aīali ꝛ qđliber idēꝫ aīali eq̇pollent ꝓpter duas causas. Prima ē. qꝛ cū dꝛ. nihil nō idē aīali ē hō. āb̄e negatōes nō ferun

tur ad istā copulā est. Modo regule eq̄pollētiaꝝ debēt intelligi qñ nega/tio inclusa in signo ꝛ alia postposita ferunť ad eandē copulā. Scđa cā est q2 ille due negatões nō sunt eiusdem subiecti. pme em̄ negatōis subiectū ē ens idē aiali. subiectū vero alterius est ens nō idem aiali. sed eq̄pollētes reqrunt vnū subiectum. vñ eq̄pollens istius nihil nō idē aiali est hō ē illa qōlibet nō idē aiali nō est hō. ꝛ ille sunt eiusdem subiecti ꝛ p̄dicati. ꝛ sunt ambe vere ꝛ negatiue. aliaꝝ aūt vna ē affirmatiua alia negatiua. Ad q̄ntum dr̄. ꝙ si sensibile capiať vniuoce in ambab9. tūc ꝯña ē bona. ꝛ sicut añs ē veꝝ ita ꝛ ꝯñs. sed si capiať sensibile eq̄uoce in illis. scꝫ in exclusiua ꝓ sensibili actiue. ꝛ in vniuersali in terminis transpositis ꝓ sensibili passiue sic nō valet cōsequentia. modo regula debet intelligi ꝙ ab exclusiua affir/matiua ad vniuersalem affirmatiuam de terminis transpositis est bona consequentia. si fiat exclusio gratia alietatis. ꝛ termini teneanť vniuoce.

Equiť de signis exceptiuis. dicunť aūt exceptiua q̄ ſcāt exceptōem alicui9 ꝯtenti sub aliq̄ distributo. vt p̄ter p̄terq̄ꝫ ꝛ sic de aliȷ̄s. De q̄b9 tales danť regule. Prima ē ꝙ oīs exceptio fit a toto in q̄ātitate. Est āt totū in q̄ātitate termin9 cōis sumpt9 cum signo vl'i. vt oīs hō p̄ter sor. currit. Scđa regula ē. ꝙ dictio exceptiua nō īpedita. fa/cit terminū cōem sup2a quē cadit īmediate supponere sim/pliciter. vt om̄e aīal p̄ter hoīem ē irratōnale. Tertia regula. vniuersalis affirmatiua exceptiua exponitur copulatiue per tres exponētes cathego. quarū p̄ma affirmat vl'e p̄dicatū de subiecto sumptū ad aliud ab. ꝛ in scđa affirmať terminus a quo fit exceptio. vt hic oē aīal p̄ter hoīem est irratōnale. idē ē om̄e aīal aliud ab homine est irratōnale. homo est aīal. ꝛ hō nō est irratōnalis. Quarta regula est. vniuersalis negatiua exceptiua exponiť copulatiue ꝑ tres exponētes in quarū pri/ma p̄dicatum negať de subiecto sumpto cum aliud ab. In scđa affirmať subiectum de termino qui excipitur. In tertia affirmatur vniuersale p2edicatuꝫ de termino excepto. vt hic nullum animal p̄ter hominem est risibile. exponitur sic. nul/lum animal aliud ab homine est risibile. homo est animal et omnis homo est risibilis. Ex istis patꝫ qualiter in istis exce/ptiuis valeant ꝯsequentie ab exponentibus ad expositaꝫ vel econtra. quare eodem modo dicendū est de ip̄is sicut de co/pulatiuis quibus exponūtur ꝛc̄.

Postq̄ꝫ auto2 determinauit de signis exclusiuis. hic ꝯñr determinat dē exceptiuis. Et ratio o2dinis est. q2 dictōes exclusiue excludunt ab aliquo actu plura supposita aut plures earum partes. Dictōnes autē exceptiue

solum excludũt respectu alicuius actu ꝯtenti sub distributo. ⁊ ideo patet
ordo. ¶ Sciendũ p̄mo ꝙ autor in textu diffinit dictões exceptiuas di
cens. Dictiones exceptiue sunt q̃ ꝑcant exceptõnem alicuius ꝯtenti sub
distributo. vt p̄ter nisi ⁊ sic de alijs. ⁊ ponit̃ ibi que loco generis est eī̃ re-
latiuum dans intelligere suum añs qḋ est sincathegreuma. ⁊ hꝫ modũ ge
neris respectu dictõnis exceptiue ⁊ totum residuũ ponit̃ ad differẽtiã om
niũ alioꝝ sincathegreu. reddentiũ ꝓpositõem exponibilẽ quoꝝ nullũ ꝑcat
exceptõem alicuius ꝯtenti sub distributo. ¶ Sciendũ scḋo. vt ḋr autor
in textu. Omis acceptio fit a toto in quãtitate. Cuius ratio est. q2 opꝫ ꝙ
illḋ qḋ vere excipit̃ sit ps actu ꝯtẽta sub eo a quo excipit̃. ⁊ q2 solũ ptes ipi
us totius in quãtitate sunt actual'r ꝯtente in suo toto. ⁊ nõ ptes alioꝝ to-
torum nisi habeãt reductõem ad totũ in quãtitate. ergo exceptio fit a to-
to in quãtitate. Ex istis possumus colligere ꝙ ad hoc ꝙ aliq̇d excipiatur
duo req̇runt̃. Primo ꝙ illud sit ps illius a quo excipitur. Et scḋo ꝙ sit in
eo a quo excipit̃ ꝑm actũ. ⁊ q2 ptes subiectiue ⁊ etiã ptes totius in mõ nõ
sunt ꝑm actũ in suo toto. ideo nõ pñt accipi a suis totꝭ. ¶ Sciendũ tertio
ꝙ ꝓpositio exceptiua affirmatiua exponit̃ copulatiue p duas exponẽtes si
cut satis ptꝫ in textu. ⁊ si in eo p̄ter in termino a quo fit exceptio debꝫ mu
tari in alio. Vñ ad exceptõem quattuor req̇runt̃. s. excipiẽs ⁊ est duplex. s.
p̄ncipale vt intellectus. ⁊ instrumẽtale vt dictio exceptiua. Scḋo termi-
nus exceptus. Tertio terminus a quo excipit̃. ⁊ quarto termius respe-
ctu cuius fit exceptio ⁊ terminus exceptus virtute dictõis exceptiue non
impedite supponit simpl'r. oẽs vero alij termini ꝓpositõnis affirmatiue eo-
dem modo supponunt sicut ĩ p̄iacẽti. Sed exceptiua negatiua ꝯtradicto
ria p̄me exponit̃ disiunctiue ⁊ p ptes ꝯtradicẽtes ptibꝰ ꝓpositõis copulati
ue. vt patꝫ p naturã ꝯtradictõis. ¶ Sciendũ quarto ꝙ vl'is negatiua ex
ceptiua exponit̃ copulatiue p tres ꝓpositõnes sicut clare deducit̃ in textu.
Sed sua ꝯtradictoria exponit̃ disiunctiue p ptes ꝯtradicẽtes ptibꝰ ꝓpo-
sitõnis copulatiue. vt ista nõ nullũ aĩal p̄ter hoĩem currit. exponit̃ sic. aliqḋ
aĩal aliud ab hoĩe currit. vel aliquis homo currit. ¶ Cõtra p̄dicta argu
itur p̄mo sic. Preter est dictio exceptiua ⁊ tñ nõ ꝑcat exceptõem. Probat̃
q2 in ista ꝓpositõne. tu debes docere. xx. scholares preter duos iuuenes vbi
p̄ter nõ ꝑcat exceptõem. Nam sensus illius ꝓpositõis est. tu debes docere
xx. scolares cum duobꝰ iuuenibꝰ. Scḋo sic. exceptio fit a toto integrali.
vt dicẽdo sortes est in archa p̄ter pedem. ergo male dicit̃ in textu ꝙ omis
exceptio fit a toto in quãtitate Tertio sic. exceptio fit a toto vl'i. vt oẽs
hoĩes ratiocinant̃ p̄ter sor. q̇ est stultus Quarto sic. Terminus exceptꝰ
nõ semp supponit simpl'r. ergo male dicit̃ in textu. ꝙ dictio exceptiua facit
terminũ cõem supra quem cadit stare simpl'r. Añs ptꝫ q2 terminns exce-
ptus ratõe alicuius actus excipitur. Modo actus ⁊ opatões sunt singu
lariũ ⁊ suppositoꝝ. vt in ꝓhemio metaphi. ḋr. ideo terminus exceptus sup
ponit psonal'r ꝓ suppositis. ⁊ nõ simpl'r ꝓ natura. Quinto sic. ilia ẽ ꝓpo
sitio exceptiua. nullus homo p̄ter asinum currit. ⁊ tamẽ illud quod excipit̃
nõ ꝯtinetur in illo a quo excipitur. ergo ille ꝯditões ad hoc ꝙ aliq̇d exci-
piat̃ nõ sunt bone. ☞ Ad p̄mum ḋr. ꝙ qñ p̄ter accipit̃ exceptiue sp fa-
cit ꝓpositõem exceptiuaꝫ. sed nõ tenet̃ semp exceptiue. imo qñqꝫ negatiue.

vt ego scribo pter te.i.sine te.qñqꝫ abstractiue.vt decez pter duo sꝫ octo id est remotis duob' a decem manet octo. Et qñqꝫ associatiue. vt tu debes docere.viginti scholares preter duos iuuenes.i.duob' iuuenib'.
Ad secūdum dicit.ꝙ verū est ꝙ per totum in quātitate mgr pe.hys.intelligit etiā totum integrale.sicut satis apparebit in suis cathe. vbi expsse dicit.ꝙ exceptio fit a toto in q̄ntitate ⁊ a toto integrali Ad tertiū dicit.ꝙ ibi non est vera exceptio sed potius abusus Ad quartuꝫ dicit.ꝙ licꝫ terminus supponēs simpliciter supponat pro re vniuersali.tamē hoc est ꝑ habitudinē quam habēt ad supposita.⁊ vbicūqꝫ sic supponit pro suppositis indeterminatis. Ad q̄ntum dicit.ꝙ ad hoc ꝙ aliqua dictio sit vere exceptiua.tā ex pte rei q̄ꝫ ex pte modi enūciādi requirit ꝙ qd illud excipit sit pars actu cōtenta sub illo a quo excipitur sicut patuit in secundo notabili.et melius patet in syncathego.

Equit de reduplicatiuis dictionib' dicunt aūt reduplicatiue dictōnes que importāt rōem ꝭm quā aliud alteri attribuitur. vt inq̄ꝫtum ꝭm qd ea ratōne q̄ est similis.de quibus tales dantur regule Prima est.ꝙ reduplicatiua presupponit aliquod p̄dicatū inesse alicui subiecto et denotat illud supra quod cadit īmediate esse causaꝫ illius inherentie. Secūda regula est dictio reduplicatiua sꝑ fert ad predicatū.sed nunq̄ꝫ reduplicat ipm. Tertia regula.dictio reduplicatiua exponit copulatiue ꝑ quatuor exponētes affirmatiuas quatuor prima affirmat p̄dicatū p̄ncipale de subiecto.scda affirmat reduplicatū de subiecto.tertia affirmat predicatuꝫ principale de reduplicato vniuersali.quarta est vna causalis in cuius antecedente ponit dictio supra quā cadit reduplicatio de aliq̄ trāscendenti.et in consequēte predicatum principale affirmat de relatiuo illius trāscēdentis. vt homo inq̄ꝫtum rationalis est flebilis.i.homo est flebilis ⁊ homo est rōnalis et oīe rōnale est flebile. Quarta regula est ꝓpositio reduplicatiua in qua ponit negatio post dictōem reduplicatiuā exponit copulatiue ꝑ quatuor exponētes.quarū p̄ma negat predicatū de subiecto p̄ncipali. secūda affirmat reduplicatum de eodem.tertia negat vniuersaliter predicatū p̄ncipale de reduplicato.quarta est vna causalis in cuius antecedente p̄dicatū reduplicatū de vno trāscendēti affir. ⁊ in cōsequēte negatur predicatū de relatiuo illius trāscēdētis. vt hō inq̄ꝫtum rōnalis non est rudibilis.i.nullus homo est rudibilis.et oīs homo est rationalis et nullum rationale est rudibi

le. et quia aliquod est rationale ipm non est rudibile. Ex isto patet per legem contradicto. qualiter sunt exponēde contra/dictorie istarum Patet etiam q in istis valet cōformiter cō/sequentia sicut in prioribus

Postq̄ au. superius determinauit de signis exceptiuis. Hic pn̄r de/terminat de signis reduplicatiuis. Cuius ordinis ratio est. q2 dcō nes re/duplicatiue denotant attributōem sicut apparebit in diffinitō ne earū Sz dictōnes exceptiue importāt sepatōem z remotiōem. modo attributio et remotio sunt opposita que iuxta se posita mag2 elucescūt. ideo patet ordo ¶ Sciendū primo. q autor diffinit in textu dcōnes reduplicatiuas di cens. q ille dcōnes dicūtur reduplicatiue q̄ importāt rōem ꝑm quā aliq̄d attribuit alteri. z subintelligit sincathegr̄. illi9 generis. vt sensus sit. Redu plicatia sunt sincathg̃. q̄ importāt rōem zc. Totū vero residuū ponit ad drām sincathegreumatū. q̄ nulli cōuenit rō ꝑm quā aliq̄d alteri attribu tur. Unde dcōnes reduplicatiue sunt aduerbiū vel aggregatū ex prepo sitōne z suo casuali. vt sunt ille inq̄tū ꝑm q. ea rōne z ab istis dcōnib9 p/positio dr reduplicatiua ¶ Sciendū secūdo. q vt dr in tex. dcō reduplica/tiua p̄supponit aliqd p̄tum inesse alicui subiecto. et denotat illud sc3 sup qd cadit esse cām illius inherentie. Unde reduplicatio cōiter sic diffinit. Est additio q̄dā iterata supra extremū enūciatōnis denotans cām inhe rentie p̄ti in subiecto. Unde in ꝑpōne reduplicatiua quatuor sunt. s. subie ctum pncipale p̄dicatu3 pncipale. reduplicatū et dcō reduplicatiua. Un̄ in hac ꝑpōne oīe aīal est substantia inq̄tum aīal pmū animal est pncipa le subiectū. substantia est predicatum pncipale. inq̄tum est dictio redupli catiua. z scd̄m aīal est illud supra qd cadit dcō reduplicatiua. et est redu/plicatum Sciendū tertio. q vt dicit albertus distributio z reduplica/tio opposito modo se habēt. q2 distributio incipit a subiecto. diuidēdo ei9 p̄tes z teriando eas in p̄dicato. reduplicatio est ꝑprietas inchoans a p̄di/cato z terminās in subiecto. Dcō nanq3 reduplica. vt dicit tex. sp refertur ad p̄dicatū s3 nō reduplicat ipm. Un̄ reduplicatiua affir. exponit p vnam copulptiuā habēte3 quatuor ꝑpōnes affir. z reduplicatia in qua ponit ne/gatio post dictōe3 reduplica. silr exponit p quatuor exponētes sicut autor ad lōgū deducit in textu. ¶ Sciendū q̄rto. q copulatiua z disiūctiua de ptib9 ꝯtradicentib9 ꝯtradicūt. iō reduplicatiua affir. exponit copulatie p quatuor exponētes seu ꝑpōes affir. sic reduplicatiua ei ꝯdictoria exponit disiūctiue p q̄tuor exponētes seu ꝑpōnes nega. vel negatie ꝯdicentib9. Et ꝯformiter p̄t dici de ꝯtradictoria reduplicatiua in qua negatio ponit post dictōem reduplicatiuā videlicet q exponit disiūctiue p ꝑpōnes ꝯdicētes ꝑpōnib9 sue ꝯtradictorie. exēpla sunt facilia vt pt3 intuenti ☞ Cōtra p̄dicta arguit pmo sic. Nulla est ꝑpō reduplicatiua. g̃ zc. Añs pt3. q2 re/duplicatio sp reduplicat subiectū. z sic debet dici de reduplicato extremo et nō reduplicata ꝑpō Scdo. in ista ꝑpōe cognosco sortē inq̄tū hō. po/nit dcō reduplicatiua z tñ nō est reduplicatiua ꝑpō. igit nō oīs ꝑpō in qua ponit dcō reduplicatiua ē ꝑpō reduplicatiua. Tertio. hec est reduplica

tiua. oīs hō ē aīal inq̄tū hō ꝛ tn̄ hō sup̄ quē cadit reduplicatō nō ē cā p̄dicati scʒ aīalis. sʒ ecō tra. igit̄ reduplicatio nō denotat cām inherentie p̄ti in subiecto ¶ Quarto sic. dō sor. scribit inq̄tū pt ibi est redupli. inq̄tuʒ pt q̄ nō est cā inherētie p̄ti in subiecto. ḡ male dr̄ in scdō notabili ꝙ redu. denotat cām inherētie p̄ti ī subiecto. ¶ Quinto. reduplicatiua affir. exponit̄ copulatiue p̄ q̄tuoꝛ affirmatiuas. ḡ ei⁹ ꝯdictoꝛia dʒ sil'r exponi p̄ q̄tuoꝛ ꝓpositōes affirmatiuas. qꝛ oppositoꝝ eadē est disciplina. ḡ male dr̄ in q̄rto notabili ꝙ exponit̄ disiūctiue. ¶ Ad p̄mū dr̄. ꝙ lʒ oīs reduplica. ꝓpō videat̄ eē de r̄duplicato extrēo. s. de reduplicato subiecto. nihilomin⁹ qꝛ talis reduplicatio fert̄ sup̄ p̄dicatū. tota ꝓpō reduplicata dr̄ rōne sue ptis. s. rōne subiecti reduplicati sup̄ qd̄ cadit reduplicatio ¶ Ad scd̄m dr̄. ꝙ ibi inq̄tū nō tenet̄ reduplicatiue. sʒ magis specificatiue. ita ꝙ sensus est cognosco soꝛ. inq̄tū hō. i. ea rōne q̄ est hō. ¶ Ad tertium dr̄. ꝙ in tertio notabili nō dr̄. ꝙ illud sup̄ qd̄ cadit reduplicatio sit cā p̄dicati. sʒ dūtaxat sit cā inherentie p̄ti in subiecto. Nō licet hō nō sit cā aīalis q̄ ad eē. est tn̄ cā inherētie p̄dicati in subiecto ¶ Ad q̄rtū dr̄. ꝙ duplex est redupli. q̄dā est rei fm̄ inherētiā alteri⁹ ad ip̄m ꝛ tal' cā nō inherētie. vt hō ē aīal inq̄tū hō. Alia ē reduplicatio mōi inherēdi. vt soꝛ. scribit inq̄tū pt. ꝛ de p̄ma ītelligit̄ p̄ncipaliter ¶ Ad q̄ntū dr̄. ꝙ disiūctiua et copulatiua de ptib⁹ ꝯdicētib⁹ ꝯdicūt. iō sic reduplicatiua exponit̄ p̄ copulatiuā affir. ita redu. q̄ est ꝯdictoria eius exponit̄ p̄ disiūc. de ptib⁹ ꝯdicētib⁹. ꝛ qꝛ ꝯdictio in copulatiuis sic in oīb⁹ alījs hypoteticis p̄t dari ferēdo negatōem ad copulā p̄ncipalē totius hypotetice vl' p̄ponēdo negatōem toti ꝓpō ni ita redupli. ꝯdictoꝛie reduplicatiue affir. bn̄ p̄t exponi p̄ copulā ꝯdicētē copulatiue. sʒ qꝛ vsitat⁹ est p̄mus modus dādi ꝯdictōem in copulatiuis. ideo dicit autoꝛ ꝙ meli⁹ exponit̄ p̄ disiūctiuā q̄ȝ copulatiuam.

Equit̄ de incipit ꝛ desinit. Pro quoꝝ expositione notandum est ꝙ rerum quedā sunt quaꝝ acquiritur totum esse simul in instanti. vt homo vel binarius siue hoc sit mediāte aliqua mutatōne successiua p̄cedente. vt in productiōe naturali. siue hec sit sine aliq̄ alteratōe p̄cedēte vt in creatōe āgeli. q̄dā āt sunt q̄ꝝ eē acq̄rit̄ successiue ꝛ ps post ptē vt sunt res nature p̄manētis. q̄ꝝ denoīatio dependet a dn̄io ꝯtrarij sup̄ ꝯtrariū. sicut albū nigrū frigidū ꝛ cadidum et etiā res nature successiue. Etiā aliquarū rerū esse depditur totū sil'ct in instanti. aliqua aūt depdit̄ successiue. et fm̄ has dr̄nas quatuoꝛ dātur regule. Prima regula est ꝓpōes de incipit in reb⁹ quaꝝ esse sil' acq̄rit̄ exponūtur p̄ vnū copulatiuā cuius p̄ma ps ē affir. de p̄nti. scd̄a negatiā de p̄terito. vt nūc hō incipit. i. hō nūc est ꝛ imediate an̄ hoc nō fuit Scd̄a regula. ꝓpōes de incipit in reb⁹ quarū esse acq̄rit̄ successiue exponunt̄ p̄ vnā copulatiuā. cui⁹ p̄ma ps copulatiue. ē negatiua de

presenti. secūda est affirma. de futuro. vt hic sortes incipit eē albꝰ. sortes nō est albus. et īmediate post hoc erit albꝰ. Tertia regula propositōnes de desinit rerū quarū esse simul depdit̄. exponitur per vnaꝫ copulatiuam cuius prima pars de affirma. de pn̄ti. et secūda est negatio de futuro. vt sortes desinit esse homo. i. sortes nunc est homo. et īmediate post hoc non erit homo. Quarta regula est propositiones de desinit quarum in rebꝰ successiuis. esse depditur successiue exponūtur copulatiue per nega. de presenti et alteram affirma. de de preterito. vt hic sortes desinit esse albus. i. sortes nunc est albꝰ. et īmediate ante hoc fuit albus. Ex istis patet quomodo contradictorie istarum sunt exponende. et quomodo in ipsis valet consequentia

Postq̄ꝫ autor. determinauit de dictōnibꝰ reduplicatiuis. Hic ꝯsequenter determinat de illis duobꝰ ꝟbis incipit ꝛ desinit Cuiuis ratio est quia exponibilitas propōnis reduplicatiue fundatur supra principium materiale ipsius scꝫ suprā subiectum. est em̄ reduplicatio forma subiecti. sed exponibilitas de incipit et desinit magis se tenet ex pte principij formalis q̄ꝫ ex pte principij materialis ideo patet oratio ¶ Sciendū primo q̄ vt dicit autor in textu. quedā sunt res quarum esse acquirit̄ simul. et sunt res permanentes. Quedam vero sunt quarū esse acquirit̄ successiue ꝛ pars post ptem. vt sunt quarū denoīatio depēdet a dn̄io sup cōtrarium. sicut albuꝫ et calidum. Etiam quedam sunt successiue. vt motus et tempus. Unde res pmanētes et successiue quatuor modis differūt. Primo q̄ esse rerum pmanentium est totum simul. sed esse rerū successiuatū non est simul sꝫ in successione. Secūdo differūt. qꝛ partes rerum pmanentiū sunt omnes simul ptes rerū successiuarū non sunt omnes simul. sed vna post aliā. Tertio differūt sicut causa et effectus. res em̄ pmanentes sunt cause rerū successiuarum. sed pmanentiora ꝑm naturaꝫ p̄ora sunt successiua posteriora. Quarto. qꝛ res pmanētes sunt in se determinate. sed res successiue nō habent in se terminos vt motus ꝑm suū propriū esse est successiuus ꝛ nō habet terminū sed terminat̄ ad res pmanentes. vt alteratio ad qualitatem et augmētatio ad q̄ꝫtitatem. Sciendum scd̄o. q̄ res pmanētes habent primū instans sui esse non autem successiue ideo in pmanētibus datur primum instans quo ad inceptionem. sicut verū est dicere. ista res est. ꝛ īmediate ante hoc non fuit. Rei autē successiue datur vltimū instans non esse quo ad inceptionē. vt ista res non est et īmediate post hoc erit ¶ Sciendū tertio. q̄ ista duo verba incipit ꝛ desinit important inceptōnem ꝛ desitionem. sed desitio ꝛ inceptio nō sunt nisi in terminis initialibꝰ ꝛ finalibꝰ reꝝ. et cum vltra terminū finalem nihil est dare. et ante terminū initialem etiā nihil est dare. eo q̄ tota res inter illos terminos clauditur. ideo hoc ꝟbuꝫ desinit quod dicit terminū finalem rei prius dat intelligere presens et ꝓñr

p̄uatōem sui termini .ꝛ hoc q̄dem in ꝑmanētibꝫ. Sed in successiuis ꝑ pri⁹ ponit futuꝝ determinatū ad p̄sens tempus. ꝛ posteri⁹ dat intelligere priuationē p̄sentis. Sꝫ incipit qd̄ d̄t terminū initialē dat intelligere p̄sens et p̄uationē p̄teriti. ꝛ hoc in rebꝫ ꝑmanētibꝫ. Sed in successiuis prius ponit futuꝝ determinatū ad p̄sens. ꝛ ꝑ posterius p̄teritum. qꝛ res successiue nō sunt in p̄ncipio sicut sunt res ꝑmanētes sed sunt post ip̄m p̄ncipiū. ¶ Sciendū quarto ꝙ ista duo verba incipit ꝛ desinit adiungunt̄ rebꝫ ꝑmanētibus ꝛ successiuis q̄ differūt specie. qꝛ ibi sunt rōnes sp̄ē differētes. eo ꝙ dicunt motū q̄ capit sp̄ēm a suis terminis. ꝛ potissime a termino ad quem. Et qꝛ alia ratio est hoꝝ verboꝝ incipit ꝛ desinit cū adiungit̄ rebus ꝑmanentibꝫ ꝛ successiuis sicut p̄us patuit. iō ꝓpōnes de incipit ꝛ desinit aliter exponunt̄ in rebꝫ ꝑmanētibꝫ. q̄ȝ in rebꝫ successiuis. qꝛ in rebꝫ ꝑmanētibus affirmatiua de incipit exponit̄ ꝑ copulatiuā cui⁹ vna ꝑs ē affirmatiua de p̄n̄ti. ꝛ alia negatiua de p̄terito. vt ista hō incipit eē. sic exponit̄. hō nūc ē et immediate an̄ hoc nō fuit. Sꝫ in rebꝫ successiuis exponit̄ ꝑ vnā copulatiuam. cui⁹ vna ꝑs ē negatiua de p̄n̄ti. ꝛ alia affirmatiua de futuro. vt hō incipit eē albꝫ. sic exponit̄. hō nūc nō ē albꝫ ꝛ imediate post h̄ erit albꝫ. Et suo mō dd̄m ē de ꝓpōe de desinit sicut in textu satis claret. Negatiue ꝓpo de incipit ꝛ desinit exponunt̄ ꝑ copulatiuas ꝯpositas ex ꝑtibꝫ oppositis copulatiuis ꝑ quas exponunt affir. ¶ Cōtra p̄dicta arguit̄ p̄mo sic. mot⁹ celi ē cā istoꝝ inferioꝝ q̄ vt in pluribꝫ sunt ꝑmanētia. ḡ ꝑmanētia nō sunt cāe successiuoꝝ. tenꝫ ꝯn̄a. qꝛ idēȝ nō ē cā ꝛ effect⁹ eiusdē. Scd̄o. cuiuslibet rei ē termin⁹ itrinsec⁹. ḡ male d̄r ꝙ res successiue nō h̄n̄t terminos ad q̄s terminātur. Tertio incipit ꝛ desinit sunt eiusdē rōis in ꝑmanētibꝫ et successiuis. ꝓbat̄. qꝛ incipit ꝛ desinit sꝑ iportāt inceptiōem ꝛ dessitōem q̄ ē ipaꝝ rō. Quarto. ꝑmanētia nō d̄n̄t a successiuis. ḡ eodē mō debēt exponi ꝓpōnes de incipit ꝛ desinit. Añs ꝓbat̄. qꝛ albū ꝛ nigrū sunt ꝑmanētia. qꝛ post q̄ȝ sunt remanēt in eē ꝛ sunt succes. qꝛ esse eoꝝ succes. acq̄ritur

Quinto. posito casu. sortes incipit eē. tūc ista ē falsa. sor. nūc ē ꝛ imediate an̄ hoc nō fuit. qꝛ altera ꝑs copulatiue fuit vera. s. sortes nūc ē. sꝫ ꝓpō de p̄n̄ti vera ponit affir. de p̄terito ꝛ futuro veras. ex q̄ p̄n̄s ē finis p̄teriti et inceptio futuri. ☞ Ad p̄mū d̄r. ꝙ lꝫ aliq̄ successiua sint cā ꝑmanentiū sicut mot⁹ celestꝭ ē cā ꝑmanētiū hic inferius exn̄tiū. tn̄ simpl'r loquēdo ꝛ a toto gn̄e ꝑma. sunt cāe suc. Ad scd̄m d̄r lꝫ cuiuslibet rei ꝑma. ē terminus intrinsec⁹ ẜm essentiā. tn̄ in pluribꝫ nō ē termin⁹ intrinsec⁹ ẜm eē sicut mot⁹ ẜm suū esse successiu⁹ nō hꝫ terminū ad quē intra se. sicut iste mot⁹ q̄ ē alteratio terminat̄ ad qualitatē. Ad tertiū d̄r. lꝫ icipit ꝛ desinit sint eiusdē rōis generalis in ꝑma. ꝛ succes. qꝛ sꝑ iportāt inceptōem ꝛ desitōem tn̄ nō sunt eiusdē rōis sp̄calis sicut tactū est in p̄ncipio quarti notabil' q̄re aliter exponunt̄ de incipit ꝛ desinit ꝛ in ꝑma. ꝛ succes. Ad quartū d̄r. ꝙ capiendo. succes. ꝓ eo ꝙ q̄n̄ fit. est ꝛ quādo factum ē nō ē. sic idē nō ē succ. et ꝑma. Sꝫ si capiat̄ successiuū. ꝓ eo cuius esse succes. acq̄rit̄ sic aliq̄d p̄t eē ꝑma. ꝛ succes. sicut tactū ē in p̄ncipio p̄mi notabil' nō tn̄ de tali ꝑma. ē hic ad ꝓpositū. qꝛ hic capit̄ res ꝑma. ꝓ illo cui⁹ esse acq̄itur in instanti. Ad q̄ntum dicitur licꝫ idem nunc materialiter sit finis p̄teriti ꝛ initium futuri nō tamen idem formaliter. ꝛ ideo nō oportet ꝙ affirmat̄ de p̄senti semper

ponat affirmatiuã veram de preterito τ futuro.

Equitur de infinito cui⁹ qͣdã solẽt assignari distictões Prima ẽ. ꝙ infinitũ qnqꝫ modis sumit̃. vno mõ negatiue. τ illᵭ ẽ qᵭ nõ est finitũ nec aptũ natũ finiri. vt punct⁹ vel de⁹. alio mõ ꝑuatiue τ ẽ illud qᵭ nõ ẽ finitũ ſ ꝫ aptum natũ ẽ finiri. vt mot⁹ nondũ pfect⁹ ẽ infinit⁹ τ illᵭ ẽ triplex. scꝫ infinitũ ꝑ appositõeꝫ vt numer⁹ infinitũ ꝑ diuisionẽ vt ꝯtinuũ. τ infinitũ ꝑ appositõem τ diuisionẽ sil' sicut ẽ tẽp⁹. Scᵭa diuisio est de infi. q̃ distinguunt̃ oẽs modi ꝑcedẽtes qᵭ aliud dᷣ infi. in actu qᵭ ẽ quãtũ nõ determinatũ. aliud est infi. in potẽtia. aliᵭ dᷣ infinitũ q̃ ad nos tm̃ τ nõ ꝑm rẽ. Tertia distinctio ẽ ꝙ infi. capit̃ vno mõ ꝑcatiue vt ẽ termin⁹ cõis. τ sic ꝑcat q̃litatẽ rei subiecte. vel ꝑdicate vt cũ dᷣ mot⁹ est infi. Alio mõ sumit̃ sincathegreu. nõ ꝑut dͭ q̃litatẽ rei subiecte vl' ꝑdicate. ſꝫ q̃liter se hꝫ subiectũ in ordine ad ꝑdicatũ τ sic nõ ẽ termin⁹ cõis ſꝫ ẽ dispositio subiecti τ signum distri. τ de his dant̃ tres regule. Prima regula ẽ. infi. sincathe. captũ positũ in subiecto facit terminũ sequentẽ se stare ꝯfuse tm̃. vt hͤ infiniti hoĩes erũt. hoĩes suppon[illegible]ſe nõ tñ mobil'r Scᵭa regula. ꝓpõ de infi. sincathe. capt[illegible] exponit̃ ꝑ vnã copulatiuã. cuius ꝑma ꝑs affirmat ꝑdicatũ de subiecto. sumpto sub aliq̃ q̃litate ꝯtinua vl' discreta τ alia negat ꝑdicatũ ineẽ tali subiecto ꝑm determiatã q̃ꝫtitatẽ vt ista ĩfiniti hoĩes currũt exponit̃ aliq̃ hoĩs currũt τ nõ tot q̃n pl'es duobꝫ vl' tribus. vl' sic aliq̃ hoĩes currũt τ qᵭlibꝫ pl'es. Tertia regula. ꝓpõ de infi. capta ꝑcatiẽ exponit̃ ꝑ vnã copulatiuã. cui⁹ ꝑma ꝑs affirmat q̃ꝫtitatẽ de subiecto. τ scᵭa ꝑs negat terminũ illi⁹ q̃ꝫtitatꝭ. vt hec linea ẽ infi. i. linea ẽ q̃ꝫta τ nõ hꝫ terminũ sue q̃ꝫtitatis. τ hͤ si infi. sit in ꝑdicato. sed si sit ĩ subiecto ꝑma affirmat ꝑdicatum de subiecto quãto. τ scᵭa negat terminũ illius quãtiatis. vt hic aliquod corpus infi. ẽ albũ. i. aliqᵭ corp⁹ albũ est quãtuꝫ et ideo nõ hꝫ verũ sue quãtitatis Et optꝫ negare terminũ illius quantitatis ꝑm ꝙ dicitur infinitum. ita ꝙ si sit infinitum negand⁹ est terminus quantitatis actualis. sed si in potentia ita ꝙ sit infinitum ꝑm quantitatem potentionalem τ non ꝑm actualem negandus est termin⁹ quantita tis potẽtional' τ nõ actual' siue sit ĩfinitũ ꝑm appositõeꝫ vl' ꝑm diuisionẽ

Postꝗ autor supius deter. de incipit et desinit. hic ꝯn̄r vult determinare de infinito. Et ratio ordinis est. q2 desinit positiue ſcat finē rei. ex eo ꝙ ſcat desitōem eius. Infinitum vero designat priuatiue finē rei. eo ꝙ ſt carentiā finis. sicut patet ex vi noīs. Infinitū em̄ dicit ab in qd est nō. ⁊ infinitum quasi sine fine. sed habitus precedit ꝓuatōem. ideo patz ordo. ¶ Sciendum pͥmo. ꝙ vt dr ꝑ. tertio phisicoꝝ. infinitū qͣnqꝫ modis dr Primo mō dicit negatiue scꝫ qd nō pt ptrāsiri ⁊ sic vox dr infinita respectu visus. Secūdo mō dr infinitū qd ꝗtū est de se pōt ptrāsiri. nō tn̄ ab hoīe ꝓpter impedimētū. ⁊ sic ꝓfunditas maris dr qd daꝫ infinitū. Tertio modo dicit infinitum ꝓpter eius trāsitū incōsummabilē rōe extensionis. vt si eēt aliqua magnitudo non habens terminos illa diceretur infinitū. Quarto dicit infi. ſm diuisionē vt in magnitudinib. Quinto dicitur ꝑ appōem. vt in nūero. aut in vtroqꝫ. vt in tpe ¶ Sciēdū scdo. ꝙ Pe. hiſ. illos qͣnqꝫ modos in duos reducit quorū pͥmus est. ꝙ infi. qn̄qꝫ sumitur nega. ⁊ est illud quod est infinitū nec aptū natū est finiri. vt punctus vel deus. Alio mō capit ꝓuatiue ⁊ est illud qd nō est finitum aptū natū tn̄ est finiri. vt motꝰ et tale est triplex. scꝫ infi. ꝑ appōem. vt nūerus q2 dato quocūqꝫ nūero adhuc potest dari maior. ⁊ infinitum per diuisionē tm̄. vt in ꝯtinuis. q2 dato quocūqꝫ ꝯtinuo illud est diuisibile in īfini. diuidēdo in ptes eiusdeꝫ ꝗtitatis ꝑ appositōem et diuisionem vt tp̄s. q2 tempus est ꝯtinuū ⁊ hꝫ modū discreti. q2 est nūerus motus. Scda distinctio de infi. quo distinguuntur oēs modi precedentes est. q2 qddā dicit infi. in actu qd est q̄ntū nō terminatum. vt magnitudo carēs terminiis [illegible]d est infi. quo ad nos. vt ꝓfunditas maris. Sciendū tertio. ꝙ v[illegible] in textu infi. vt hic sumit adhuc sumit duobꝫ modis. Uno modo ſcat[illegible] cathegreumatice. ⁊ sic est terminus ſcans quātitatē rei. vt cū dr mūdus est infinitꝰ. ⁊ sic est nomē substātiuū. Alio mō capit sincathe. nō ꝓut dt quātitatē rei. sꝫ ꝓut dt qualr se hꝫ subiectū in ordine ad pͣdicatū ⁊ sic ē nomē adiectiuū. nec ſcat rē subiicibilem. sꝫ dispositōem subiecti. ⁊ est signū distributiuū qd positū in subiecto facit terminū cōem sequentē stare ꝯfuse. nō tn̄ mobilr. q2 lꝫ supponat ꝓ quolibet suo supposito. nō tn̄ valꝫ sub eo descēsus. ¶ Sciendū q̄rto ꝙ ꝓpō de infi. cathegreumatice capto etiā exponit ꝑ vnā copulatiuā cuius vna ps affirmat pͣdicatū de subiecto sumpto ꝓ aliq ꝯtinuo vl discreto ⁊ scda negat pͣdicatū incē tali subiecto ſm determiatā ꝗtitatē. vt isti īfiniti hoīes currūt. sic exponit. aliq hoīes currūt ⁊ nō tot qn plures currūt. Sꝫ ille de infi. ſcatiue capto exponunt ꝑ vnam copulatiuam cuius pͥma pars affirmat pͣdicatum de subiecto. ⁊ scda negat terminum quantitatis. vt hec linea est infinita. exponitur sic. linea est quanta ⁊ nō habꝫ terminū sue quātitatis. ⁊ hoc modo intelligendum est si infinitum sit positum in pͣdicato. Si aūt sit in subiecto positū tūc exponit ꝑ vnam copulatiuā cuius pͥma ps affirmat pͣdicatū de subiecto quanto. ⁊ scda terminum illius quantitatis. vt hic aliquod corpus infinitum est album. sic exponit. aliquod corpꝰ ē albū. ⁊ idem corpꝰ nō habꝫ terminum terminuꝫ sue quātitatꝭ. ⁊ opꝫ negari terminū illius quātitatis. ſm ꝙ dr infi. ita ꝙ si sit infinitum in actu. tunc negandus est terminus quātitatis actualis. ⁊ si est infinitū in potentia negat terminū quantitatis potentialis. ex qbꝫ oībꝫ patꝫ ꝙ siue hoc

signũ capiat cathegreumatice siue sincathe. sp reddit ꝓpõnem exponibilẽ. ¶ Cõtra p̄dicta arguit p̄mo sic. qd̓ h₃ positõem in ꝯtinuo est infinitũ in potentia sed punctũ h₃ positõem in ꝯtinuo igit̃ ḡ male dictu₃ est ꝙ punctũ sit infinitum negatiue. sed punctus est quodda infinitum ꝛ ꝑ ꝯsequẽs male exemplificatũ est de puncto. punct⁹ est infinitus nega. qꝛ nõ est finitus nec aptus natus finiri Scd̓o sola signa vl̓ia ꝛ negatões ꝯfundũt sed infinitũ nõ est signũ vl̓e nec negatio. igit̃ nõ facit terminũ ꝯfuse stare. Tertio infinitũ nõ est apprehensibile. qꝛ intellectus ꝛ natura abhorrẽt infinitũ. ḡ ꝓpositio de infi. nõ est exponibilis. Quarto hec est ꝓpositio de infi. quãtitas est infi. tñ nõ est exponibilis. ḡ añs pt₃. qꝛ infi. est passio quãtitatis. mõ posito subiecto ponit̃ ꝛ passio eius qꝛ ꝯsequunt̃ se ꝛ ꝯuertuntur. ꝛ sic posita quantitate ponit̃ infinitũ qd̓ est passio ei⁹. Quinto. hec nõ est exponibilis. linea est infi ergo male exponit̃. añs pt₃ in textu. qꝛ in ea nõ est aliqd̓ sincathegreu. qd̓ req̄rit̃ ad expositõem ☞ Ad p̄mũ dꝛ qd̓ om̄e illud qd̓ h₃ positõem in ꝯtinuo tanq̄ ꝑs quãtitatiua eius est finitum actu ꝛ infinitũ potentia. qꝛ nullũ est ꝯtinuũ q̄n habeat extrema. s₃ nõ op₃ de illo qd̓ h₃ positõem in ꝯtinuo tanq̄ ꝑs ei⁹ essentialis cuiusmodi est punctus. Ad scd̓m dꝛ ꝙ infinitũ includit negatõem ratõe cui⁹ cõfundit terminũ sequentẽ ꝛ iõ ab autore in textu dꝛ signum distributiuum Ad tertiũ. ꝙ intellectus ꝛ natura abhorrent infinitũ in actu nõ in potentia. ꝛ sic intellect⁹ nõ apprehendit infinitũ tanq̄ ens p̄uatiuũ ꝑ oppositionẽ eius ad finitum. Ad quartũ. l₃ posito subiecto ponit̃ passio subiecti tñ subiectũ nõ dat intelligere suã passionẽ ꝛ iõ quãtitas nõ dat intelligere infinitũ. qꝛ p̄us nõ dat intelligere posteri⁹ quare illa ꝓpositio nõ ẽ de infi. Ad q̄ntũ. ꝙ l₃ infinitũ in p̄dicta oratõe teneat̃ cathegreumatice tñ equalet dictõni sincathegreu. ꝛ iõ facit ꝓpõem exponibilem.

Sequit̃ de cõpatis ꝛ suplatiuis de q̄b⁹ tales dant̃ regule. Prima ẽ. ꝓpositio hñs cõpatiuũ ꝓprie captũ ꝛ nõ abusiue exponit̃ affir. ꝑ tres exponẽtes. quarũ prima affirmat positiuũ de re excedẽte respectu rei excesse. vt h̄ sortes est albior asino. i. sortes ẽ albus ꝛ asin⁹ ẽ alb⁹ ꝛ sortes ẽ magis albus q̄ asin⁹. vel negãdo equalitatẽ forme rei excesse respectu excedentis. vt sortes ẽ albus ꝛ asin⁹ ẽ albus. et asin⁹ nõ est eque albus sicut sortes. De superlatiuo aũt alia dat̃ regula q̄ talis ẽ. Suplatiu⁹ distribuit terminũ cõem sequentẽ q̄ ꝑcat rẽ excessam. vt leo ẽ fortissimus aĩaliũ. ibi aĩal distribuit̃. Tertia regula. suplatiu⁹ ꝓprie tent⁹ denotat rem excessam ꝯuenire rei excedẽti. p₃ qꝛ hec ẽ improꝑria. leo ẽ fortissimus lincũ. Quarta regula. ꝓpositio de suplatiuo ꝓprie capto exponit̃ copulatiue ꝑ tres exponẽtes quarũ p̄ma affirmat positiuũ de re excedente. scd̓a affirmat ide₃ de re excessa tertia negat vl̓r excessum de re excessa ꝑ respectũ ad rem exce-

dentem. vt hec rosa est pulcerrima florum. i. rosa est pulchra et oīs flos est pulcher. et nullus flos est pulchrior rosa tertia exponēs debet esse aliqua affirmās de re excedēte excessuȝ p respectum ad rem excessam acceptā vl'r vt dicēdo rosa ē pulcrior oīm florū Et oēs ppōnes de maximo et minimo ⁊ alijs suplatiuis his duob⁹ modis pūt exponi. dūmodo ibi ponat̄ gtūs importās rē excessam. sed si nō ponat̄ ibi gtūs debet obmitti tertia exponēs vt hec. sor. est fortissimus hoīm. i. sortes est fortis et nullus hō est fortior ipō Et cōtradictorie istarum sp habēt exponi p disiunctiuas de ptib⁹ ɔtradicētib⁹

Postq̄ au. determinauit de infi. ɔ nūr determinat de ɔpatiuo ⁊ suplatiuo. Cuius ordinis rō est. qꝛ infinitū iportat quēdā excessum rei ⁊ nō ipsi⁹ finis. et sic patet ordo. ¶ Sciendum pmo. q ɔpatiu⁹ ⁊ suplatiuus dupl'r tenent̄. vno° ꝓprie. alio° abusiue siue iproprie Vn̄ tūc ɔpatiu⁹ ⁊ suplatiu⁹ tenētur prope qn̄ illud qd ɔpat̄. ⁊ illd cui ɔpat̄ pticipāt in ꝓprietate in q̄ cōpant̄. vt plato est fortior iohāne. vel plato est fortissimus hoīm. ibi plato et ioannes pticipāt in fortitudine. Sed tenētur improꝑe qn̄ id cui cōpat̄ et id qd ɔpatur nō pticipāt in ꝓprietate ꝭm quam fit ɔpatio. et fit tribus modis. Primo mō qn̄ ponit̄ ɔpatiuus vel suplatiuus ponūtur hoc loco positiui. vt dīo. iste est senior. ibi senior ponit̄ loco positiui. ita q sensus est iste est senior. i. senex. Scdo. qn̄ ponit̄ illud qd ɔpat̄ pticipat formā in qua fit ɔpatio. sȝ illud cui ɔpatur. vt dīo deus est melior dyabolo. Alio mō ɔpatiuus et suplatiuus tenentur impropꝛijssime. qn̄ scȝ nec res excedens nec res excessa pticipat qualitatem in qua fit ɔpatio vt hic fornicatio est melior adulterio. ibi ɔpatiuus et suplatiuus cū aduerbio magis includit positiuū oppositū suo ꝓprio positiuo. vt ibi fornicatio est melior adulterio. ¶ Sciēdū scdo. q ad excessum ɔpatōnis iportatū p suplatīm q̄tuor req̄runt̄. Primū est excedēs. seu illud qd ɔpat̄ Scdm est illud in quo ɔpant̄ seu in qno fit ɔpatio. Tertium est illud cui cōpat̄. Quartū est excessus in eo in quo fit ɔpatio. verbi gratia. vt sor. est fortissimus hoīm. sor. est excedens. vel id qd ɔpat̄. vt hō est excessum siue id cui ɔpat̄. ⁊ iste suplatiuus fortissimus q̄ dicit fortitudinē ⁊ excessum fortitudinis est illud in quo fit ɔpatio ⁊ est excessus in eo in quo fit ɔpatio. qꝛ sor. habet fortitudineȝ ⁊ hȝ eam in excessu respectu aliorū hoīm ¶ Sciendū tertio. q ꝓpō de ɔpatiuo ꝓprie capto ⁊ non abusiue exponitur copulatiue p tres propōnes exponētes. quarū pma affirmat. positīm de re excedente. scda affirmat eū de re excessa. et tertium affirmat excessum et formā ꝭm quam fit cōpatio cum excessu importato vel designato de re excedēte respectu rei excesse. vt ista sortes est albior asino. sic exponitur. sor. est albus et asinus est albus. et sortes est magis alb⁹ q̄ asinus Et hoc intelligendū est. si cōpatiuus tenet̄ affir. sȝ si albior tenetur nega. debet exponi per negationem equalitatis forme rei excesse respectu excedentis. vt sor. est albus. et asinus est albus. ⁊ asin⁹ nō est eque alb⁹ sicut sor. Posset etiam exponi ꝓpositio de ɔpatiuo affir.

sumpto generaliter sic. sortes est albior platone .i. sortes est magis albus quam plato. vnde valde obseruandum est exponendo comparatiuum quod terminus discretus in exposita non distribuatur in exponente ¶ Sciendum quarto. quod terminus significans rem excessam sequens superlatiuum supponit confuse distributiue. vt leo est fortissimus animalium. animal ibi distribuitur. Unde propositio de superlatiuo potest exponi affirmatiue. et nega. sicut ipse comparatiuus. et quando tenetur negatiue exponitur copulatiue per tres expositiones. quarum prima affirmat positiuum de re excedente. secunda affirmat eundem de re excessa et tertia negat excessum de re excedente per respectum ad formam in qua fit comparatio. vt rosa est pulcherrimus florum exponitur sic negatiue. rosa est pulchra. et omnis flos est pulcher. et nullus flos est pulchrior rosa. Et dicitur iste superlatiuus teneri negatiue non ex eo quod super ipsum fertur negatio. sicut si diceretur non est pulcherrimus. sed dicitur teneri negatiue. ex eo quod excessus seu forma comparationis negatur de re excessa respectu rei excedentis. Sed propositio de superlatiuo tento affirmati. debet exponi copulatiue per tres exponentes. In quarum prima affirmatur positiuus de re excedente. secunda affirmat eundem de re excessa. et tertia affirmat rem excessam de re excedente cum excessu per respectum ad rem excessam. vt ista rosa est pulcherrimus florum exponitur sic affirmatiue. rosa est pulchra. et omnis flos est pulcher. et rosa est pulchrior omni flore. Et dicitur superlatiuus teneri affirmatiue quando forma secundum quam fit comparatio affirmatur de re excedente per respectum ad rem excessam. et ista que dicta sunt debent intelligi de propositionibus de superlatiuo in quibus ponitur genitiuus pluralis numeri quia si ponatur genitiuus pluralis numeri tunc solum debet exponi per duas exponentes et debet obmitti tertia exponens. vt sortes est fortissimus sic exponitur. sortes est fortis et non est fortior ipso. et contradictorie tam de superlatiuo quam de comparatiuo debet exponi per disiunctiuam ex partibus contradicentibus partibus copulatiue prioris exponentis ☞ Contra predicta arguitur primo sic. comparatiuus et superlatiuus sunt dictiones cathegreumatice. ergo non reddunt propositionem exponibilem. Tenet consequentia per diffinitionem propositionis exponibilis in primo huius tractatus positam Secundo arguitur sic. ista est de comparatiuo. fornicatio est melior adulterio. et tamen non exponitur copulatiue per tres exponentes. quarum prima affirmet positiuum de re excedente et secunda eundem de re excessa. et tertia affirmet excessum de re excedente respectu illius rei excesse. quia tunc sic exponeretur fornicatio est bona et adulterium est bonum. et fornicatio est magis bona quam adulterium. quod non potest fieri quia exposita est vera et exponentes false.

¶ Tertio arguitur sic. ista est de superlatiuo. leo est fortissimus lincum et tamen non exponitur secundum modum dictum in quarto notabili. ergo ipse non est bene positus. ¶ Quarto arguitur sic. ista est de superlatiuo affirmatiue posito. rosa est pulcherrimus florum. ergo male exponitur tanquam de superlatiuo negatiue posito. ¶ Quinto arguitur sic. ista est de superlatiuo beatus Thomas est sanctissimus. et tamen non potest exponi aliquo predictorum modorum in textu positorum. ergo quarta regula est insufficiens. Minor probatur primo. quia non potest exponi per tres exponentes. sicut in textu satis patet. nec potest exponi affirmatiue per duas. quia non

sequitur Thomas est beatus. ideo est sanctior omni alio eo quod plures fuerunt sanctiores eo. nec etiam negatiue. quia nō sequitur Thomas est sanctus. ergo nullus est sanctior eo. ergo &c.

¶ Ad primum dicitur. quod licet comparatiuus & superlatiuus non sint sincathegreumata. sufficit tamē quod equipollent syncathegreumatibus ratione alicuius proprietatis in eis incluse ¶ Ad secūdum dicitur. quod ille comparatiuus non tenetur proprie sed abusiue. vt dictum est in secundo notabili. modo de eo sic accepto non datur tertia regula. Unde ista potest exponi sicut prius exposita est. ¶ Ad tertium dicitur. quod ista est de superlatiuo abusiue accepto de quo hic non intenditur. quia comparationes iste non conceduntur nec a grammatico nec a logico. sed sunt incongrue ¶ Ad quartum dicitur. quod ista potest esse de superlatiuo affirmatiue & negatiue sumpto. quia si forma secundum quam fit comparatio negetur de re excessa respectu rei excedentis. tunc tenetur negatiue. sed si affirmetur de re excedente respectu rei excesse. tunc tenetur affirmatiue.

¶ Ad quintum dicitur. quod superlatiuus ibi non tenetur proprie. sed magis abusiue secundum modum dictum in notabili. Potest tamen ista et sibi similis sic exponi. Thomas ē sanctissimus id est thomas est valde sanctus. sic quod non inquirantur plures exponentes ad sui expositionem. sed de illa expositione magister Petrus hyspanus non facit mentionem.

Sequitur de differt aliud. de quibus tales dantur regule Prima est quod differt diuersū aliud et ab conueniunt tantū enti. quia vt dicitur decimo metaphisice. nec non ens enti. nec ens nonenti idem vel diuersum est. Secunda regula est. quod ablatiuus rectus ab istis dictionibus mediante a vel ab distribuitur si sit distribuibilis. licet non prius. & simpliciter & non habeat aliud impedimētum Tertia regula est. quod propositio affirmatiua de differt exponitur copulatiue per tres exponentes quarū prima affirmat hoc verbū est de eo quod differt. In secūda affirmatur idem. idem de eo a quo differt. tertia negat vnum illorum de alio. vt homo differt ab asino. asinus est et homo est. & homo nō est asinus. Quarta regula negatiua de differt debet exponi per vnam disiunctiuam de partibus cōtradicentibus. vt sortes non differt ab asino. id est sortes non est. vel asinus non est. vel sortes non est asinus. Sequitur de hoc signo totus. Pro quo sciendum. quod hoc signum potest capi tribus modis. Uno modo vniuersaliter pro omni eo quod habet partes vnde componitur. Secūdo modo capitur magis proprie pro illo quod ex omnibus

suibꝫ ptis est perfectū. sicut domus dicitur tota qn̄ est perfecta. et istis duobꝫ modis capit̃ cathegreumatice. Tertio modo capitur syncathegreumatice. prout includit signū distributiuum. vt hic totus sortes est albus. et sic non dicit quale subiectum sit. Sed qualiter se habeat in ordine ad predicatum. Scd̄o reddit ꝑpōem expōibilē de quo dant̃ tales regule Prima est totus distribuit terminū cui adiungitur pro qualibet pte integrali. vt totus sor. est albus. i. quelibet pars sortis est alba. Secūda est ꝑpositio de toto exponitur ꝑ vnam cathegoricā trāsmutādo in ly ſm q̄zlibet sui ptem. vt tot9 sor. est minor sorte. i. sortes ſm q̄zlibet sui partem est minor sorte. Preterea notandū. ꝙ hee dictōnes q̄ztūlibet. qualelibet non faciunt proprie propōem exponibilem. sed faciūt proprie distributōem nō absolute. vt oīs qualelibet. sed cōtrahūt spēm ad aliqd̄ genus determinatū. vt q̄ztūlibet distribuit pro quātitate et qualelibet pro qualitate. et valet cōsequentia in istis sicut dictum est

Postq̄z au. determinauit de ꝯpatiuo ꝛ suplatiuo quō exponūtur. hic ꝯnr determinat de differt ꝛ aliud ꝛ de hoc signo diuersum. et finaliter de hoc signo totus. In primo determīat de exponentibꝫ de differt ꝛ aliud et diuersum q̄z de toto. qꝛ differt ꝛ aliud solū ꝯueniūt entibꝫ. qꝛ dꝛ. x. metha. nec non ens enti nec ens nō enti idē est. Totum vero attribui pt tam entibus q̄z nō entibꝫ. ideo patet ordo. ¶ Sciendū primo. ꝙ ad expōnem de differt siue sit affir. siue nega. tria reqrunt̃. scꝫ illud qd̄ differt ꝛ verbū denotans drām inter illa ꝛ illud a quo differt. vt est in ista. homo differt ab asino. homo est illud qd̄ differt. et asinus illud a quo differt. ꝛ illud verbuꝫ differt designat drām inter illa. Unde ꝑpō affir. de differt exponitur copulatiue ꝑ tres exponentes. quarū pma affirmat hoc est de eo qd̄ verum differt. scd̄a affirmat ipm de eo qd̄ differt. In tertia negatur vnū illorum de alio. vt illa homo differt ab asino sic exponit̃. homo est asinus. est. hō nō est asinus. sed negatiue exponit̃ ꝑ disiūctiuam de ptibꝫ contradicentibus copulatiue. vt iste sortes nō differt ab asino sic exponit̃. sor. non est. vel asinus non est. vel sortes est asinus Sciendū scd̄o. ꝙ hoc signū totus pōt capi dupl'r. Uno° cathegreumatice. ꝛ hoc dupl'r. vno modo cōiter ꝓ omi illo qd̄ habet ptes. Alio modo capitur magis ꝓprie pro omni illo qd̄ ſm omes ptes suas est ꝑfectum. ita ꝙ totum illo modo idem est qd̄ ꝑfectum Alio modo capitur sincathegreumatice. scꝫ vt includit signū distributiuum. vt hic totus sor. est albus. et hoc modo totū sic sumptum non dicit quale sit subiectum sed qualiter se habeat subiectum ad predicatum. et hoc modo reddit propositionem exponibilem

¶ Sciēdum tertio.ꝙ hoc signū totus sincathegreumatice teutum distri buit terminū cui adiūgitur non pro ptib⁹ subiectiuis.sed solū pro ptibus integralibus subiecti.ꝛ sic ꝓpō in qua ponitur hoc signū totus virtualiter et equiualenter est vniuersalis.nā includit virtualiter vniuersalē vt totus sortes est alb⁹ valet intātum quelibet ps sortis est alba. ¶ Sciēdū qrto.ꝙ propositio affirmatiua de hoc signo totus exponitur per vnā copulatiuā trāsmutando in hoc qđ dicit̄ ſm q̄titatem eius ptem vt ista.totus sortes minor est sorte.sic exponit̄.sortes ſm q̄libet eius ptem est minor sorte.hoc est verū dūmodo hoc signū totus tenetur pure syncathegreumatice. ꝫ si tenet̄ ptim cathegreumatice ꝛ ptim syncathegreu.equiualet vni copula tiue hipothetice.vt ista tota aīa intellectiua est in qualibet pte sue mate rie.i.nihil ipsius est qđ nō sit in ipsa. ☞ Cōtra p̄dicta arguit̄ pmo sic. Differt.aliud.diuersum conueniunt nō entib⁹.ergo textus presupponit falsuꝫ Añs patet.qꝛ chimera est aliud ab aureo mōte.vel chimera habet aliud esse in imaginatione q̄ꝫ aureus mons. et tn̄ nō sunt entia. ergo

Secūdo.frustra fit per plura quod potest fieri per pautiora.sen ꝓposi tiones affirmatiue de differt possunt exponi per pauciores exponētes scꝫ p ꝓpōnem cathegoricā affirmatiuam. de materia remota. vt homo dif fert ab asino sufficienter sic exponitur.homo non est asinus ꝛc. Tertio. nulle sunt ꝓpositiones negatiue de differt.ergo male datur iste modus ex ponendi eas. Añs patet.qꝛ si aliqua essent maxime ille.homo nō differt a rationali.sortes non differt ab homine.sed hoc non.qꝛ ille propositiones sunt de eodem. qꝛ bene sequitur non differt ab homine.ergo est idem cum homine. Quarto materia sortis non est minor sorte.ergo ista to tus sortes est minor sorte.male exponitur p istam.quelibet pars sortis est minor sorte.quia posito ꝙ exposita sit vera sicut ab omnibus conceditur. tamen false exponeretur. qꝛ exponētes essent false. Quinto.qualelibet q̄tūlibet reddūt propositionem exponibilem.et tamē de illis autor nō fa cit mentionē.ergo est diminutus. Añs patet.qꝛ illa est exponibilis quale libet.et quia ipsa sic exponitur res habens omnē qualitatem currit.

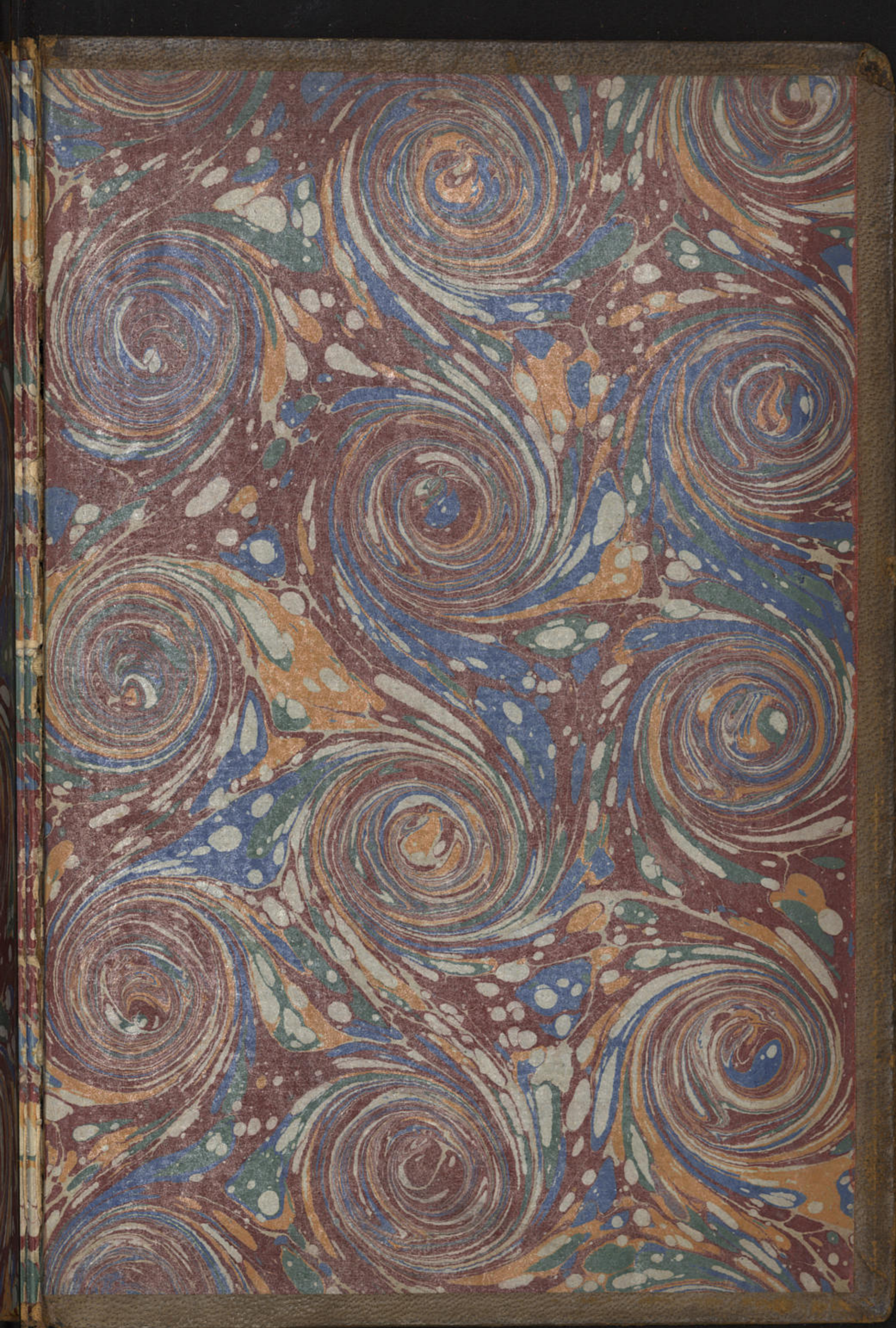
☞ Ad pmuꝫ dicit̄.ꝙ licet in non entibus adinuicem comparatis sit idē et diuersum ſm imaginationem.quia non entia possunt imaginari. tamē in nō entib⁹ non repitur idem ꝛ diuersum in ꝯpatione ad entia. quia non ens non dicitur idē vel diuersum enti.nec econuerso Ad secūdum dici tur ꝙ non omnes propōnes affirmatiue de differt arguunt affirmatiuaꝫ de materia remota nec ecōuerso ipse negatiue. Et ideo non sufficienter possunt probari per illas de materia remota. Ad tertiū dicit̄.ꝙ omes propositōnes negatiue de differt virtualiter sunt de eodem.non tamē for maliter ꝫ tn̄ formaliter sunt assumpte de differt. Ad quartum dicit̄.ꝙ ibi totus distribuit pro ptib⁹ integralib⁹ ꝛ non pro partibus essentialibus cuiusmodi est materia sortis respectu sortis Ad qntū dicit̄.ꝙ hec signa qualelibet q̄tūlibet non faciūt proprie propōem exponibilem sed faciunt distributōnem absolutaꝫ sicut omnis ꝛ quilibet.vt quātūlibet distribuit pro quātitate cōtinua. et tm̄ valet sicut res hn̄s oēm q̄titatem continuā ꝛ qualelibet distribuit ꝓ q̄litate et tm̄. valet sicut res hn̄s oēm qualitatē

Tractatus decimustertius

Dicitur vltra q autor solūmodo determinat de illis distributiuis de quibus mouebatur maior difficultas in exponēdo. et licz multa sint reddētia propositionē exponibilē q̄ prius enumerata sunt. quia tamē ista quibus fit propositio exponibilis sunt magis difficilia ad exponēdū. Ideo de ipis solum determinat relinquēdo. alia sincathegreumata propōnem exponibilem reddētia. et hec de exponibilibus Et per consequens de oībus septem tractatibus dicta sufficiāt. Pro quo deus gloriosus cū beatissima genitrice intacta. sit benedictus et gloriosus in secula seculorum. Amen.

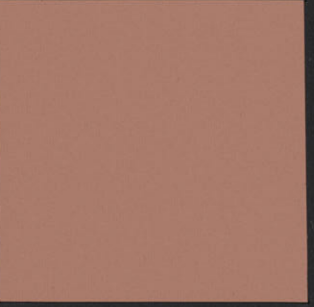
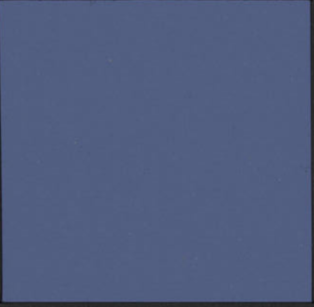
¶ Finiunt Notata pulcherrima ac summe necessaria venerabilis magistri Joānis versoris super tractatus magistri Petri hyspani cū textu eorūdez summa diligentia iterū atqz iterum perlecta et correcta In florentissimo et nūc demum impressa per honestum virum Henricū Quentell Ciuē Coloniensem. Anno octuagesimo nono.

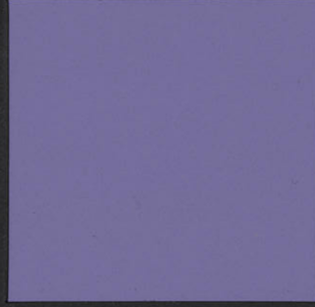

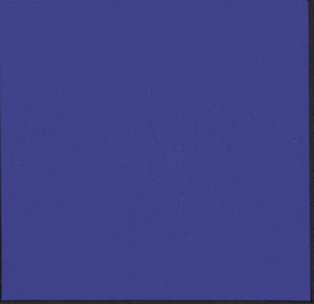

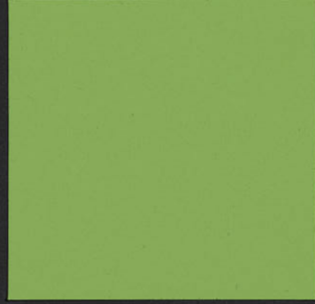
PET

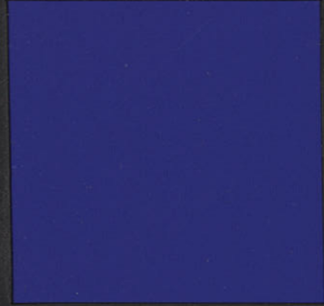
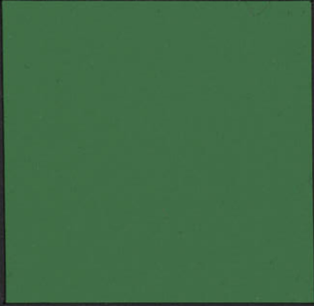
colorchecker CLASSIC

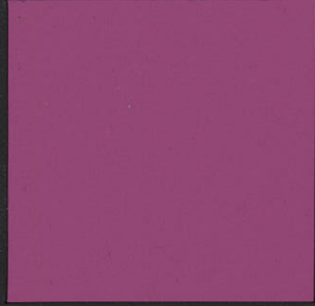
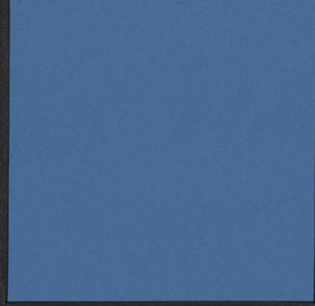
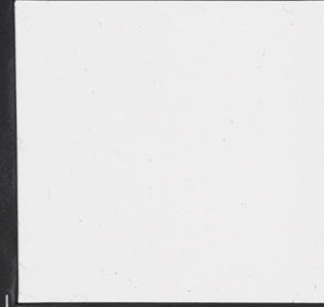

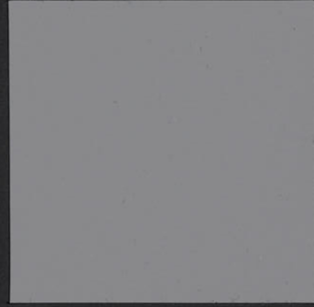

x·rite
mm